Ali Cevat: Memalik-i Osmaniyenin tarih ve coğrafya lugatı.

D. T. C. F.
Tarih No. Kap.
No. A 3233

MÜR
903
A45
t.c
2.k

18
3

ممالك عثمانيه‌نك تاريخ و جغرافياى غانى

اثر

طوپطاشى عسكرى رشدى واسكدار مكتب اعدادئ ملكيسى جغرافيا معلمى قول اغاسى

علی جواد

A 101686
D.T.C.F.
Kütüphanesi

(قسم اول لغات جغرافيه)

ممالك عثمانيه‌نك تقسيمات وبلدان مشهوره وعادى بر ناحيه وقصبه واك اوفاق بر دره‌سنه وارنجه‌يه قدر كافهٔ نقاط ومواقع معروفه‌سنى حروف هيجا ايله ترتيبله توصيف و بيان ايتمك اورزه قلم آلنمشدر.

D.T.C.F.
1935
Kütüphanesi
003151

عموم مكاتب عسكريه‌يه قبولنه مجلس معارف عسكريه طرفندن قرار ويرلمش اولمغله برخيلى تصحيحات وتعديلات اجراسيله علاوه‌لى اوله‌ق ايكنجى دفعه طبع اولنمشدر

معارف نظارت جليله‌سنك رخصتيله طبع اولنمشدر

درسعادت

محمود بك مطبعه‌سى

١٣١٣

بسم الله الرحمن الرحيم

ا

آبانا. — آناطولئ شاهانه‌ده وقره دکز ساحلنده کائن براسکه موقعی وقسطمونی ولایتی داخلنده سینوب لواسنه مضاف استفان قضاسی ملحقاتندن برناحیه‌در .

اهالیسی علی العموم فن ملاحی ایله مألوف اولدقلرندن قایقجیلق وماونه جیلق ایله تعیش ایدرلر .

آب صافی. — زبا نزدی الب صو فیدر قوجه ایلی سنجاغنه ملحق اطه پازاری قضاسی ملحقاتندن بر ناحیه اولوب قره چایر ناحیه‌سیله برابر نفوسی ۲۵۰۰ وقرای ملحقه‌سی ۱۷ عددر .

آبقرون. — کرید ولایتنده اسفاکیه لواسنه مربوط برقضا مرکزیدر .

آلنوس، فیره‌ماسه نواحیسیله ۶۱ قریه‌یی جامعدر .

آبکور. — دیاربکر ولایتنده ونفس دیاربکره ۱۲ ساعت بعد مسافه‌ده مرکزه ملحق بر ناحیه اولوب یدی قریه‌یی و ۱۸۰۰ قدر نفوسی مشتملدر .

آبل السوق. — دمشق الشامك بش ساعت بعد ومسافه‌سنده برتپه‌ده کائن برقریه اولوب بین الناس حضرت آدم علیه السلامك اوغلی هابیلك مدفنی اولمق اوزره بر ذهاب موجوددر .

آبل القمح. — بیروت ولایتی داخلنده مرج العیون قضاسنه مضاف بانیاس ناحیه‌سی قراسندن بری اولوب اللی قدر

خانه‌یی جامع و کتب مقدسه ده مذکوردر .

آبل مصرایم وشطیم . ـ

بو نلر اردن دنیلان نهر الشریعه وادیسنده کائن برر موقع قدیم درکه برنجیسی حضرت یعقوبك مدفنی اولمق ایکنجیسی بنی اسرائیلك ارض موعود نزولدن اقدم اوغراغی بولنمق ایله مشتهردر .

آبولیونت . ـ یاخود ابولونیا

خداوندکار ولایتنك غربنده وبروسه‌نك ٤١ کیلو متره بعد ومسافه سنده واقع بر کول اولوب ابولیونت دنیلان کوچوك بر قصبه‌جغی دخی کولك ایچنده‌کی اطه اوزرنده‌در . کولك صویی صوصورلو واسطه‌سیله مرمره‌یه دوکیلور . بو کول ٤٢٥ کیلو متره سطحنده و ١٢ فرسخ محیطنده‌در . قصبه خراب بر سور ایله محاط وقره‌یه بر احشاب کوپریجك ایله متصلدر . اهالیسی ١٥٠٠ قدر اولوب ٣٠٠ خانه‌یی مشتملدر . کولك ایچنده‌کی اطه‌جقلرده قدیم هله نیك خرابه‌لری واردر .

آپولونیا . ـ کونشك عبادتنه

مخصوص اولان عبادتخانه‌لرك بولندیغی شهر وقصبه‌لردرکه الیوم خرابه‌لری موجوددر .

بونلرك برنجیسی ارنبودلقده ایکنجیسی مناستر ولایتنده کوریجه قربنده اوچنجیسی سلانیکده شمدی بالیوحوری نامیله مشهور اولان محلده دردنجیسی قره دکز ساحلنده وسوزه‌بولی دنیلان محلده بشنجیسی بنغازی ساحلنده التنجیسی کرید اطه‌سنده یدنجیسی آبولیونت کولی داخلنده سکزنجیسی ارض فلسطینده طقوزنجیسی اناطولیده آق شهر جوارنده ایدی .

آتباره . ـ نیل مبارکك ایاقلرندن

وصاغ طرف توابعندن بریسی اولوب حبشتاندن ظهور ایله بلاد نوبه‌یی بعدالقطع نیله دوکیلور نهرك جهت جریانی نیل ازرقه موازی اولوب ارالرنده قلان جزیره‌یه مروئه اطه‌سی دیرلر . تفاضا نامیله دخی مسمادر .

آتجا . ـ آیدین ولایت‌ولواسنده

نازللی قضاسنه مضاف برناحیه اولوب قضاء مزبورك جهت غربیسنك برقسمندن متشکلدر . ایکی پاره قریه و ٥١٨٥ نفوسی مشتمل اولوب مرکز ناحیه ٣٧ درجه ٥٤ دقیقه عرض شمالی و ٢٥ درجه ٥٨ دقیقه طول شرقیده واقع ٤٠٢٥ نفوسی و ١٠٤٥ اماکنی محتوی چیل اوغلی قصبه‌سیدر .

آت قیاسی چایی . ـ

اناطولینك غرب جهتنده بر صودرکه همنای اولان آت قیاسی طاغندن نبعان

ایله قاز طاغی صوینك منبعلرندن بریسی اولور .

آت قیاسی طاغی . ـ

آسیای صغیر سلاسل جبالندن اولوب جنوبی پایه‌لری ادرمید اوودسنه منتهی اولور .

آت میدانی . ـ

استانبولده ایمپراطورلر زماننده هیپود روم وعثمانلیلر زماننده آت میدانی دنیلان محلدرکه آت تعلیمنه مخصوص اولمق اوزره سپتیم سور طرفندن بنا وقسطنطین معرفتیله اکمال ایدلمشدر . بو میدانك اطرافی قدیماً هیاکل وستونلرله مزین اولدیغی حالده اهل صلیب استیلاسنده فرنکلر طرفندن تخریب ایدلمش و زمانمزده آنجق بورمه‌لی دیرك دیکیلی طاش کبی آثار قدیمه‌سی باقی قالمشدر .

آتنه . ـ

طربزون ولایتی الویه‌سندن لازستان سنجاغنه مربوط برقضا مرکزی اولوب مرکز ولایتك ۱۲۰ کیلو مترو شرقنده وساحل بحر سیاهده کائندر قضا همشین ویچه نامنده ایکی ناحیه و ۵۸ قریه‌یی مشتملدر .

قضای مزبور اراضیسی جمعاً ۲,۷۱۳,۳۲۱ دونم تربیعنده اولوب بونك ۱۰۷٤٦۲ دونمی مزروع ۹٦۱۱۸ دونمی غیرمزروع ۲,۵۰۹۷٤۰ دونمی دخی غیر قابل زراعت ومرعادن عبارتدر .

قضانك محصولاتی سنوی ۹۷۰ هکتو لیتره اربه ۵۳٤۰۰ هکتولیتره قوقوروز ۳۵۵۹۰ کیلو غرام پرنج ۱۵۷۰ کیلو فندق ۳۰۲۰ کیلو اوزوم ۷۳۰۰ کیلو جویز ۵۵٤۷۰۰ کیلو سبزه ۸۷۲۰۰ کیلومیوه ۲۲۰۰۰ کیلو بال ۳۵۰۰۰ کیلو محصولات سائره‌دن عبارتدر .

آثوریه . ـ

آثوری قومنك وآثوردولت قدیمه‌سنك بولندیغی مملکتك اسمی‌در . موقعی شمدیکی کردستان سمتی ودجله‌نك قسم علیاسی اولوب غرباً سوریه جنوباً بابیلونیا شرقاً عراق عجم ایله محاط ومحدود اولان محلدر آثوریه‌نك مرکزی موصلك قارشوسنده کائن نینوا شهری ایدیکه ۲۰۰۰ سنه‌دنبری خرابدر .

آجه اووه‌سی . ـ

اوروپای عثمانیده چناق قلعه بوغازینك روم ایلی یاقه‌سنی حصوله کتورن برشبه جزیره‌در وقتیله امرای عثمانیدن آجه بك طرفندن فتح وتسخیر اولنمغله آنك نامنه نسبت اولنمشدر .

آجه آباد . ـ

بیغا سنجاغنه مضاف برقضادر . مرکزی کلیدالبحر قربنده وساحل بحرده کائن مایدوس قصبه‌سیدرکه سکنه‌سی رومدر .

اختەپولی

آجه صو . — یاخود آجه سو، دها طوغریسی ایاسو ، مدللی اطهسنده ومشهور قاسترونك بش ساعت شمال غربیسنده بر ناحیه مرکزیدر قصبه قاسترودن صکره پك معروف اولوب بیزانس کلیساسی وجنویز قصری کبی آثار عتیقه‌سی واردر .

آجی طوز کولی . — آیدین ولایتی داخلنده برکولك اسمیدر . بوکولك دوره‌سی ۱۰ قرسخ وسطحی ٥ فرسخ مربعیدر. اسکی اسمی آز قانیادر .

آختهپولی . — ادرنه ولایتی داخلنده قرق کلیسا سنجاغنه ملحق برقضا مرکزیدر. موقعی بحر سیاه ساحلنده وشرق روم ایلی ساحلی قربنده اولوب درسعادت روم پطریقلکنه مربوط برمتره‌پولیدك اقامتکاهیدر .

آخلاط . — وان‌ولایتی داخلنده وان کولی ساحلنده بر قصبه‌در هواسی صغوق میوه‌سی مبذول ووقتیله معمور وجسیم ایدی . الیوم بیك خانه و ٤٠٠٠ نفوسی واردر .

آخمیم . — مصر غلیاده ونیلك صاغ ساحلنده سیوط ناحیه‌سی ملحقاتندن بر قصبه‌در که قدیماً مواقع مهمه‌دن معدود ایدی .

آدی یمان . — یاخود حصنمنصور، معمورة العزیز ولایتی داخلنده برقضا مرکزیدر . ٥٠٠ قدر ابنیه‌یی ۱۱٥٠ نفوسی ومشتملات سائره‌سی واردر . اراضیسی صولاق وموقعی دوزدر .

آذینه . — یاخود قازطاغی‌پازری بیغالواسنه ملحق برقضا مرکزیدر. قضانك محصولاتی اولدقجه برکتلی ونفوسی کثرتلیدر .

آراج . — قسطمونی ولایتنده مرکز لوایه مضاف ۳ ناحیه ٥٦ قریه ۱٦٠٠٠ نفوسی جامع بر قضا ومرکز قضادر عموماً قضاده ٤٦ جامعشریف ۳۷ مکتب واردر . قضانك اورمانلری زنکین مرعاسی‌چوق ومحصولاتی یاغ وحبوبات وتفتیکدن عبارتدر .

آرارات طاغی . — آسیای عثمانیده روسیه — ایران — دولت عثمانیه حدولرینك برلشدکاری محل قربنده کائن بر طاغ اولوب آسیای عثمانی جبالنك عقده‌سی وبالجمله سلسله‌لرینك نقطهٔ تولدوتشعبی‌در. بوطاغ بین‌الاهالی آغری طاغی ویرلی خرستیانلر اراسنده ماسیس طاغی نامیله موسوم اولوب خرستیانلر بسفینهٔ نوحك محل نزولی اولمق اوزره زعم ایدرلر . ٥٤١٨ متره ارتفاعی حائز اوزری برف

ارارات طاغلری

دائمی ایله مستور بولنان بوجسم پورفیر ییغینك بایزید اووه‌سنك ٨ کیلو متره قدر شرقنه طاغتدیغی تموجاتی ایله قبهٔ آسمانه تماس ایتمش کبی خطای بصره سببیت ویرن ارتفاع خارق العاده‌سی واوچورملرینك عمقی انظار تماشا کرانه دهشت ویرمکده وطبیعتنده آثار وولقانیه مشهود بولنمقده‌در .

آرارات طاغنك زروه‌سنه چیقلمز دیو بین الاهالی موجود اولان زعمك بطلانی کچنده روسیه‌لونك برهیئت فنیه‌سنك تا طاغك تپه‌سنه قدر چیقمسیله تحقق ایتمشدر .

آراس .ـ نام قدیمی آراقس‌در. آسیای عثمانیده و ارضروم ولایتی داخلنده ارضرومك ٤٠ کیلومتره جنوبنده کائن بیککول طاغندن نبعان ایله پاسین اووه‌سنی لایقیله صولادقد نصکره روسیه حدودی داخلنده کور ویا قور نهرینه قاریشان بیوجك برایرمقدر. ولایت داخلنده‌کی طول مجراسی ١٦٠ کیلومتره‌در .

آردانوج .ـ ارضروم ولایتنده چلدر قضاسنده چوروخه دوکیلان بردره کنارنده برقصبه‌درکه قدیماً پك معمور اولدیغی حالده شمدیلرده انجق ١٢٠ قدر خانه‌یی مشتملدر .

آرتیوین .ـ ارضروم ولایتنه تابع چلدر قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی اولوب چوروك صویك ساحل یسارنده کائن و ٧٠٠٠ نفوسی شامل برقصبه‌در . تجارت محلیه ساده یاغی وروغن زیت وزیتون وبالدن عبارتدر .

آرداشین .ـ طربزون ولایتنده لازستان سنجاغنده وساحل بحرسیاهده وطربزونك ١٢٠ کیلو متره شرقنده اتنه ایله ویچه اراسنده وفورطنه چایی منصبی جوارنده واقع کوچوك بر قصبه‌در .

آرسلان ایرمغی .ـ اناطولینك بحر سیاه مائله سنده وقسطمونی ولایتی داخلنده جریان ایدن برنهردر . بوصو منبعنی اووه طاغندن اخذ ایله ٣٠ کیلومتره برمجرا قطع ایدر. اسکی اسمی لیقوس‌در.

آرسلان برونی . اناطولی شبه جزیره‌سنك جهت غربیسنده کائن چاندارلو کورفزی قربنده بر برونذر .

آرسلان بك .ـ قوجه ایلی سنجاغی داخلنده مرکز لوا اولان ازمیده درت ساعت بعد ومسافه‌ده کائن ٢٠٠٠ نفوسلی بر قصبه‌در .

آرسوف .ـ آپولونیا اسمنده‌کی بلادقدیمه‌دن اولوب فلسطین قراسندن یافه یه ایکی ساعت مسافه‌ده کائندر . صیلیون زماننده

آصور ، آسور ، آزروفوم تسمیه قلنمشیدی .

اهل صلیب طرفندن دفعاتله ضبط واسترداد اولنمش ونهایت مصرسلطانی (بیبرس) ك امریله هدم وتخریب قلنمشدر .

آرصوص .— حلب ولایتنده اسکندرون قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در که اسم قدیمی روزوس‌در. الما طاغی اتکنده وساحل بحرسفیددده واقع ومرکز قضایه برطریق ایله مربوطدر .

ارمورا باد .— خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنده ادرمید ناحیه‌سنه ملحق برناحیه‌در .

ارمودان .— ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنك قوری چای قضاسنه مضاف ناحیه مرکزی‌در .

ارمودایلی خداوندکار ولایتنك کرتاهیه سنجاغنده مرکزه ملحق برناحیه‌در .

آرنؤد .— یاخود آرناؤد ، روم ایلیٔ شاهانه‌نك وسط وغرب سمتنده ساکن برقومدر. بونلر طوسقا وکیغه نامیله باشلوجه ایکی قسمدر لسانلری اساساً برایسه‌ده شیوهٔ تلفظلری بشقه‌در .

ممالك عثمانیه‌ده ساکن اولنلری (١,٥٠٠,٠٠٠) میلیونی مسلمان اولمق اوزره ایکی میلیون مقدارنده‌در .

ارنبودلرك اسکان ایتدیکی اراضی‌یه ارنبودلق واوروپالیلر آلبانی دیرلر .

اراضیٔ مذکوره قره‌طاغ، هرسك وبوسنه ، صربستان ، بلغارستان یونان ممالکی وادریاتیك ویونان دکزلری ایله محاط ومحدوددر . اراضیٔ مزبوره عمومیتله طاغ قدر. روم ایلیٔ شاهانه‌نك: قوصوه ، مناستر ، اشقودره ، یانیه ولایتلری آرناؤدلقده‌در .

آرناؤدلقده کبه کلیم شیاق چارشاف وسیم آوانی ویکی اصولده اسلحه وخصوصیله پك مکمل مارتینی هانری تفنکلری اعمال اولنور .

آسپوزی .— معمورة العزیز ولایتنه تابع ملاطیه لواسنك کرسیٔ اداره‌سیدر . قصبه فرات نهرینك توابعندن طاشمه صوینه قاریشان برکوچك چای اوزرنده اولوب موقعی کوزل سوقاقلری مفرحدر .

مقدما ملاطیه‌نك صیفیه‌سی ایکن ٥٥ تاریخندن بری مقر لوا اولمشدر .

بو طرفلرك یازیلی المالری پك مشهوردر .

آسوس .— آسیای غربیده اناطولی ساحلنده واقع یونان مستعمرات قدیمه‌سندن برشهر ایدی که الیوم خرابه‌سی موجوددر .

آسیای عثمانی .— ممالك دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اجزای ثلثهٔ اصلیه‌سندن بریسی وآسیا قطعه‌سنده بولنان قسمی‌در . بو قطعه « ٢٤ » : (٤٥) درجه طول شرقی

و٣٦ : ٨،٨° عرض شمالی اراسنده کائندر . [بو عرضلر جنوباً آنامور وشمالاً سینوبه کوره‌در] .

حدود حاضره‌سی : بحر سیاه ، بوسفور، مرمره واطه‌لر دکزلری ایله بحرسفید وبحر احمر ایله بصره کورفزی روسیه ایران مملکتلری ایله عربستان چوللری ایله محاطدر .

آسیای عثمانی عربستان وسوریه چوللری وحجاز ایله یمن داخل اولدیغی حالده تربیعاً ایکی میلیون کیلومتره جسامتنده‌در. بو مقدارك ٦٤١,٨٦٩ کیلومتره‌سی حجاز ویمن ولایتلرینه عائددر .

آسیای عثمانینك نفوسی حجاز ویمن داخل اولدیغی حالده ١٥,٥٥٣,١٨٦ وذکر اولنان ایکی ولایتك حاوی اولدیغی آلتی میلیون نفوس دخی بومقداره ضم ایدلدکده جمعاً ٢١,٥٥٣,١٨٦ یه بالغ اولور .

آسیای عثمانیده مشهور اوله‌رق طوروس وآنتی طوروس ولبنان آنتی لبنان سلسله‌لری واردر .

ذاتاً شبه‌جزیره سطح بحردن ١٠٠٠ متره مرتفع بر یایلادن عبارتدر .

اشبو قطعهٔ اراضی شمال، غرب شمال وغرب، شرق جنوبی مائله‌لرینه منقسم اولوب شمال مائله‌سنده بحرسیاهه جاری اولان سقاریا ، قزل‌ایرمق ، چوروك صو غرب وجنوب غربی مائله‌سنده کدیز مندرس کوکصو ترسوص صویی جیهان، سیهان نهرالعاصی بولنور .

شرق جنوبی مائله‌سنده بصره کورفزینه جریان ایدن دجله وفرات قوللرندن متشکل اولان شط العرب واردر .

اشبو ایکی نهر مقدما یرجنتی دنیلان میسوپوتامیایی ارواواسقا ایدرلر . وبو سایه‌ده بوجهت کثرت ذخایر جهتیله دنیانك انباری نامیله مسمی ایدی .

ادارهٔ ملکیه‌جه آسیای عثمانی اولا ٢٢ ولایت ثانیاً ٤ مستقل سنجاق ثالثاً امتیازلی جبل لبنان متصرفلغندن رابعاً سیسام بکلکندن خامساً حجاز ویمن ولایتلرندن مرکبدر .

ولایات وتقسیمات سائره‌ایله هربرینك مرکز اداره‌سی وملحقات سائره‌سی وبلاد مشهوره‌سی ومقدار نفوسی ایله هربرینك جسامتی جدول آتیده ارائه اولنمشدر :

نفوس	تربیعاً کیلومتره	بلاد مشهوره	مرکز ولایت	عدد ناحیه	عدد قضا	عدد لوا	اسامیٔ ولایات
٤٠٢٤٣٩	٣٧٥٥٠	طرسوس. مرسین. سلفکه. ارمناك. سیس. خاچین.	اطنه	٤٩	١٩	٤	اطنه (١)
٩٩٤٦٠٤	٧٨٦٠٠	اسکندرون. انتاکیه. عنتاب. مرعش. زیتون. اورفه.	حلب	٢٤	٢٢	٣	حلب (٢)
٨٩٢٨٩١	٨٣٧٨٠	قیصری. یوزغاد. قیرشهر. سوریحصار. نالی‌خان.	انکوری	١٧	٢٢	٤	آنقره (٣)
٢٤٠٥٠٧	١٢٨٦٠	مدللی. ساقز. لیمنی. ابروز.	رودوس	١٨	١٨	٤	جزایربحرسفید (٤)
٨٥٠٠٠٠	١٤١٢٠٠	کربلا. خله. تکریت. حانقین. مندلی.	بغداد	١٤	١٢	٣	بغداد (٥)
٢٠٠٠٠٠	٤٢٠٠٠	عماره. نجف. منتفك. قورنه.	بصره	١٥	٢٣	٤	بصره (٦)
٤٠٠٠٠٠	٣٠٥٠٠	نابلس. عکا. طرابلس شام. یافه. طبریه. لازقیه.	بیروت	١٥	٢٣	٤	بیروت (٧)
٣٨٨٦٢٥	٢٩٨٥٠	کیج. سعرد. موش. مازکرد.	بتلیس	١١	١٤	٤	بتلیس (٨)
١٣٠٠٠٠٠	٦٨٠٠٠	باندرمه. یکیشهر. اسکیشهر. مدانیه. بیله‌جك. بالیکسر.	بروسه	٤٦	٢٧	٤	خداوندکار (٩)
١٠٠٩٤٦٠	٣٠٠٠٠	سینوب. اینه‌بولی. اماصره. بارطین. بولی. کنغری.	قسطمونی	٣٩	٢٣	٤	قسطمونی (١٠)
٤٧١٤٦٣	٤٦٨٢٤	ارغنی. ماردین. پاتو.	دیاربکر	٥٤	١٣	٣	دیاربکر (١١)
٦٤٥٧٠٢	٧٦٧٢٠	کاح. بایبورد. بایزید.	ارضروم	٦	١٩	٣	ارضروم (١٢)
١٠٨٨١٠٠	٩١٦٤٠	اسپارطه. قره‌مان. نیکده. نوشهر.	قونیه	٣٥	٢٩	٥	قونیه (١٣)
٥٧٥٣١٤	٣٧٨٦٠	خرپوط. ملاطیه. عربکر. اکین.	مزرعه	١٣	١٧	٣	معمورةالعزیز (١٤)
٩٩٦١٢٠	٨٣٧٠٠	اماسیه. طوقات. قره‌حصار شزقی. نیکسار.	سیواس	٤٦	٢٦	٤	سیواس (١٥)
١٣٩٠٧٨٣	٤٥٠٠٠	مغنیسا. برغمه. الاشهر. دکزلی. آیدین. مغن.	ازمیر	٤٤	٣٩	٥	آیدین (١٦)
١٠٤٧٧٠٠	٣١٣٠٠	ریزه. کمشخانه. صامسون. تیره‌بولی. کره‌سون.	طربزون	٢٧	٢٢	٤	طربزون (١٧)
٣٧٦٢٩٧	٤٠٠٠٠	عادلجواز. عمادیه. باش قلعه.	وان	١٦	١٨	٢	وان (١٨)
٦٠٤١٧٠	٦٢٢٠٠	حمص. حما.	شام	٨	١٧	٣	سوریه (١٩)
٣٠٠٢٨٠	٧٥٧٠٠	سلیمانیه. اربیل. رواندز. کرکوك.	موصل	٢٩	١٧	٣	موصل (١٧)
١٤١٧٥٤٥٤	١١٦٥٩٨٤			٥٢٦	٤٢٠	٧٣	

نفوس	ترسیعاً کیلومتره	بلاد مشهوره	مرکز ولایت	عدد ناحیه	عدد قضا	عدد لوا	اسامیٔ ولایات
			عربستان				
٣٥٠٠٠٠٠	٣٨٥٧٣٠	طائف. مدینه. مکه .	مکهٔ مکرمه	٢	١٢	٢	حجاز (٢١)
٢٥٠٠٠٠٠	٢٥٦١٣٢	حدیده . تعز . مخا .	صنعا	٦٢	٢٣	٤	یمن (٢٢)
٦٠٠٠٠٠٠	٦٤١٨٦٢						
			الویهٔ مستقله				
١٢٩٠٤٧	٧٥٠٠٠	چناق قلعه بیغا	قلعهٔ سلطانیه	٥	٥	١	بیغا (١)
٢٤٦٨٢٤	١١١٣٠	قره‌مرسل . کیوه	ازمید	١٢	٤	١	قوجه ایلی (٢)
٣٣٣١٦٩	٢١٣٠٠	یافه . غزه . رمله	قدس	٣	٤	١	قدس شریف (٣)
١٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠	البوکمال . رأس العین	دیرزور	١٥	٤	١	زور (٤)
٨٠٩٠٤٠	١٣٩٩٣٠			٣٥	١٧	٤	
			امتیازلی سنجاغی				
٢٢٥٠٠٠	٥٧٤٠	دیرالقمر . زاخله	بیت الدین	٤٣	٨	١	جبل لبنان
			بکلك				
٤٤٥٠٠	٦٠٠	٤٥ قریه	واتی	»	٤	١	سیسام بکلکی
٢١٢٧٣٩٩٤	١٩٥٤٠٧٦			٦٦٨	٤٨٤	٨٥	یکون عمومی

آسیون جایر . — یاخودغابر، بحر احمردن پیدا اولان عقبه کورفزینك شرقنده کائن اسکی بر شهر ایدی . قبل المیلاد بیر قاچ عصرلر اقدم تجارت فوق العاده‌سیله مشتهر ایدی .

اشوره . — سیواس ولایت ولواسنه ملحق دارنده قضاسنك برناحیه‌سیدر .

اصارجق . — سیواس ولایت ولوسنده خافیك قضاسنك برناحیه‌سیدر .

آطرانوس . — خداوندکار ولایتنده بروسه لواسنه مضاف بر قضادر . مرکزی یکیجه قصبه سی اولوب قضانك نفوسی ٢٢ بیك‌در . داخل قضاده یوزی متجاوز جامع اولقدر مکتب یدی سکز حزار

دستكاهى واردر اهاليسنك باشلوجه صنعتى چفتجيلك وكراسته جيلك اولوب جسيم اورمانلرندن كسدكارى اغاجلرى حزارلرده بيچه‌رك قضايى اروا ايدن اطرانوس صويى واسطه‌سيله مرمره‌يه ايصال ايدرلر قضانك ١٠٧ پارچه قريه‌سى واردر .

آطله .ـ آيدين ولايتنده صاروخان سنجاغنده صالحلى قضاسنك بر ناحيه مركزيدر موقعى كديس چاينك صاغ طرف ساحلنده ومركز قضانك ٢٠ كيلو متره بعدنده براوه كناريدر. آثار عتيقه‌سى چوقدر . ٦١٦ نفوسى ١٧٠ اماكنى مشتملدر. ناحيه‌سى شمالاً كوردوس اقحصار شرقاً قوله قضالرى جنوباً صالحلى غرباً اقحصار قضالريله محاط ٦١ پاره قريه ١٤٣٦٠ نفوسى محتويدر .

اطليس .ـ سيواس ولايت وسنجاغنده بلديز ايلى قضاسنك برناحيه‌سيدر .

آطنه .ـ اناطولينك جهت جنوبيسنده وساحل بحر سفيده كائن بر بيوك ولايت وبو ولايتك كرسئ اداره‌سى اولان شهرك اسميدر . ولايت شمالاً سيواس وقونيه غرباً قونيه شرقاً حلب وديار بكر ولايتلرى جنوباً اق دكز ايله محاط ومحدوددر . مساحهٔ سطحيه‌سى تربيعاً ٥٠٠ مربع كيلومتره ونفوسى درتيوز بيكى متجاوزدر. بحر سفيد ايله محاط اولان ساحلك شرق جهتنده اسكندرون كورفزى وبو كورفزداخلنده پياس وقره قيا موقعلريله آياس شهر قديمى ويمورطه لق ليمانى ومدخلنده قره طاش اسكله‌سى واردر .

ولايت مزبوره ادارهٔ ملكيه‌جه : اطنه، مرسين، جبل بركت، قوزان ايچ ايل لوالرينه منقسمدر بونلردن اطنه ايكى قوزان درت مرسين ايكى جبل بركت آلتى ايچ ايل بش قضايى شاملدر .

ولايتك طاغلرى طوروس سلسلهٔ عموميه‌سيله مذكور سلسله‌يى جبل لبنانه اتصال ايتديرن جبل بركت وقوزان طاغلريدر طوروسك بلغار طاغى آلا طاغ قرنفيل طاغى شعبه‌لرى ولايتك حدود شماليه سنى فاصلدر وجهات ثلثه‌سنى تحديد ايليان سلسله‌لرك بحر سفيده ايصال ايتدكلرى پايه‌لرى وسط ولايتده چقور اووه‌يى وجوده كتوردكلرى كبى ساحله قريب براووه منطقه‌سى تشكيل ايتمشلردر .

ولايتك طاغلرندن لطيف ولذيذ صولر نبعان ايله متعدد مجرالر تشكيل ايدرلركه باشلوجه‌لرى سيهان، جيهان، كوكصو، بردانلردر. اقليم وهواسى طاغلق واووه وسواحله كوره مختلفدر طاغلق سمتلرك قيشى غايت شديد وفصول سائره‌سى اعتدال اوزره‌در اووه وسواحلك قيش موسملرنده اصلا قار ياغماز وياز ايله كوزى معتدلدر .

درجهٔ انباتيه‌سى : فوق العاده اولوب الك زياده محصولدار محلى چقور اووه سمتى دركه قوهٔ انباتيه‌سى بره‌اون نسبتنده‌در محصولاتك جنسى : بغداى آرپه پاموق سيسام نخود مرجمك فاصوليه پرنج دارى صوغان كتان تخمى توتون پورتقال ليمون نار الما اريك شكر قامشى وانواع سبزه ايله اوزومدر .

حيوانات: استر دوه باركير مركب

صیغیرقویون وهله چقوراووه‌ده بسلنان آت پك مقبولدر .

ولایتك طاغلرنده متعدد معادن طبقه‌لری موجودایدوکی اربابی طرفندن طرفندن تأمین اولنیور .

اورمانلری کثرتلی اولمغله اهالی بونلردن احتطاب وکراسته اعمالندن بشقه چفت آلتلری یاپه‌رق استفاده ایدرلر . اعاجلرك جنسی میشه چام قطران آردیج شمشادوسائره‌دن عبارتدر.

ولایت سکنه‌سنك مدارمعیشتلری زراعت وفلاحت ایله‌صنعته منحصردر.

بیوجك شهر وقصبه‌لرده کموش آوانی وحلیات نسوانیه ایله‌قهوه وسیغاره طاقلری یاپیلور بونلرماعدادوکه‌جیلك باقرجیلق غزازلق قوندره‌جیلق مترقیدر سختیاندن معمول حیوان طاقلری ایله کوب ودستی کبی طوپراق آوانی وکلیم وحرار وچول وبز اعمالاتی هر یرده مقبول ومعتبردر .

اطنه ولایتنك منقسم اولدیغی الویه وقضالرله مقدار نفوسلری وبونلرك قومیت نقطهٔ نظرنده صورت توزیع وتقسیمی مبین معلومات آتیده‌کی ایکی جدولده مندرجدر .

قرا	نفوس	قضا	سنجاق
٣٩١	٩٣٩٥٥	اطنه	اطنه سنجاغی
٨٨	٩٨٥٦	قره عیسالو	
١٨٠	٤١٦٠٦	طرسوس	مرسین سنجاغی
٨٧	٢٩١٧٥	مرسین	
٣٦	٢٨٥٥٠	سلفکه	ایچ ایل »
٦٣	٢٦٤٢٧	ارمناك	
٧٤	١٥٩٦٨	موط	
٥٢	١٨١٢٠	کلنار	
٩٦	١٦٨١٥	انامور	
٩٤	٩٩٥٩	سیسس	قوزان »
٦٠	٤٤٢٦	فارص ذوالقدریه	
٨٤	٢٥٢٦٢	حاچین	
٨٦	٢٠٤٣٧	فکه	جبل برکت »
٨	٥٨٣٠	یارپوز	
٣٥	٧٣٧٠	عثمانیه	
٦٨	١٥٩٣٥	اصلاحیه	
٣٨	٧٧٠٠	حصه	
٤٠	٧٧٠٠	بولانیق	
٤٩	١٨٨٣٨	بیاس	
١٦٢٩	٤٠٣٤٣٩	یکون	

نفوس موجودەنك (١٥٨) بيكى عثمانلو چركس كرد وعرب اولەرق مسلم و (١٧٣٣٨٩) ى سريانى قتوليك روم وسائرەاولەرق خرستيان ومتباقيسى ملل مختلفەدن عبارتدر .

اطنه لواسى : ولايتك مركزنده اولوب شمال وشرق جهتى طاغلق ولوا دائرەسى صولاق واوتلاقدر .

اطنه لواسى نفس اطنه ايله سكز ناحيەدن مركب اطنه قضاسيله درت ناحيەيى مشتمل قرەعيسالو قضاسندن متشكلدر . لوانك نفوسى ١٣٠٨١١ كشيدر .

اورمانلرى ٧٣١٩٠ هكتاردر .

داخل لواده ١ اعدادى ١ رشديه ٥٥ صبيان مكاتبى ٥٥ جامع ٤٨ مسجد ٣٩ مدرسەموجوددر .

اطنه قضاسى : نفس شهر ايله مهاجرين ، قرەطاش ، سرقنطى ، مەسيس فارصندى ، جانب شهر ، يورەكير ، قرەجا جيلو ، ناحيه لرندن مركب ومتشكلدر .

اطنه شهرى : همنامى اولان ولايتك كرسئ ادارەسى اولوب ٣٧١٠٥ عرض شمالى و ٣٤ درجەطول شرقده واقع وسطح بحردن ٢٠ متره مرتفع اولەرق سيهان نهرينك صاغ طرفنده وكوچوك بر تپه اوزرندەكائن واطرافى بر بچق ساعت قدر ممتد باغ وباغچەلرله محاط ومزينددر .

نفوسى ٤٣٠٠٠ وبونك يرليسى انجق ٣٠٠٠٠ در ١٣٠٠٠ كشى ايسه سنوى پاموق اعمال واستحضارنده چالشمق واوچ آى قدر اقامت ايتمك اوزرەخارجدن كلان عمله دن عبارتدر .

يرلى اهالينك اون اوچ بيكى اسلام ١٢٥٧٥ ارمنى وقتوليك وپروتستان ٤٥٠٠ : ٥٠٠٠ قدرى اطەلردن ويا قپادوسيادن كلان روم ولاتينلر وعجملردن عبارتدر .

شهرك انتظام داخليسى مركز ولايت اولمغەمناسب وهلەسيهان اوزرنده ٤٠٠ متره ممتد اولان كوپريسى بلدەنك لطافتنى تزييد ايدر .

اطنەنك صورت تأسيس ومؤسسى حقنده روايت مختلفدر .

روملر آدانوس وساروس نامنده ايكى قرداشه واسلاملر هارون الرشيدك والى نصب ايتمش اولديغى ابو سليم اذنه نام ذاته نسبت ايدرلر .

درون شهرده ١٥ مدرسه ، ٢٠ بيوك جامع ، ٢ كتبخانه ، ٨ كليسا ٢٠ خان ٢ هونل ١ تياترو بربيوك چوقەفابريقەسى ومتعدد حمام ٥٥ دكرمن واطراف بلدەده ١٣٣٠ قدر باغ وسائره واردر .

شهرك هواسى صيجاق اولديغندن معتبران يازين يايلاغه كيدرلر .

اطنه شهرينى طرسوس ومرسين طريقيله بحر سفيده بر تيموريول خطى توصيل ايتمشدر كەخط مذكور اخراجات خصوصنده حائز اهميت اولمغله ١٨٨٩ و ٩٠ تاريخ ميلاديلرنده نقليات وحاصلاتى بروجه زير جدولده ارائه قلنمشدر .

یکون سنوی حاصلات صافیه انکلیز لیراسی	بولجی حاصلات انکلیز لیراسی	بولجی عدد	اشیا حاصلات	اشیا طونه	سنه
٩٢٧٠	٣٣٤٣	٢٧٨٠٤	٥٩٢٧	٢٠٧٧٦	١٨٨٩
١٢٦١٢	٣٧٩٧	٣٨٥٠٧	٨٨١٥	٣٦٦١٢	١٨٩٠
٢١٨٨٢	٧١٤٠	٦٦٣١١	١٤٧٤٢	٥٧٣٨٤	یکون

اطه . ـ ادرنه‌ولایتنده مرکزه ملحق نواحیدن بری اولوب صویك اراسنده بولندیغیچون اطه نامنی آلمشدر .

اطه‌پازاری . ـ الویهٔ مستقله دن اناطولیده واقع قوجه ایلی سنجاغنه ملحق‌اطه پازاری قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدر. مذکور قصبه بحر سیاهه منصب اولان سقاریا چاینك ساحل یسارنده واسکداردن ١٣٩ کیلو متره بعد ومسافه‌ده واقع اولوب اسکدار ـ انقره تیمور یولنك کذرکاهیدر تخمیناً درتبیك بشیوز قدر سکنه‌سی واردر .

قضا : قوجه ایلی لواسنه ملحق اولوب شمالاً بحرسیاه شرقاً قسطمونی ولایتنه مربوط بولی سنجاغی غرباً قاندره وازمید قضالری جنوباً کیوه قضاسیله محاط ومحدوددر . نواحیٔ ملحقه‌سی حندق، آب‌صانی صاری‌چایر، صبانجه‌در .

اطه‌لرقضاسی . ـ شهر امانتنه ملحق بر قضادرکه ازمید کورفزی مدخلنده‌کائن باشلوجه بیوك اطه هکبه‌لی اطه‌قنالی اطه‌بوغاز (برغوس) اطه‌سی وصدف اطه ودهاخیرسز اطه یصی اطه کبی جزیره‌لردن مرکب ومتشکلدر .

بو اطه‌لره پرنس اطه‌لری ویا قزل اطه‌لر نامی دخی ویراشدراك معموری بیوك اطه اولوب هکبه‌لیده دولتك بحریه مکتبی واردر بو اطه لرك موقعینك کوزللکی هواسنك اعتدال والطافتی حسبیله درسعادت متمولاتك مقر صیفی اولدیغندن ادارهٔ مخصوصه واپورلری‌واسطه‌سیله درسعادته‌وسائط مواصله‌سی تأمین ایدلمشدر .

آطه‌لردکزی . ـ اقدکزك حوض شرقیسندن منشعب برکزدرکه اناطولی وروم ایلیٔ شاهانه ایله کرید اطه‌سی اراسنده کائن وچنای‌قلعه‌دن کریده قدر امتدادایدر. بودکزك‌اسکی اسمی اکه وآرخیلاووس اولوب‌ترکجه‌ده ارال‌معناسنی افاده‌ایدر. اطه‌لر دکزندن اناطولی وروم ایلی سواحلنده بر چوق کورفزلر تشکل ایتمشدر : اناطولی یاقه‌سنده ادره‌مید ، چاندارلری ، ازمیر ، قوش اطه ، سومبکی، استانکوی، روم‌ایلی ساحلنده

صاروس، اینوس، کسندره آینوروس، سلانیك ، غلوس آتنه کبی .
اطه‌لر دکزنده‌کی اطه‌لرك برقسمی اوروپا وقسم دیکری آسیایه عائددر .
آسیایه متعلق اولنلر اسپوراد شرقی دنیلان وجزایر بحرسفیدولایتی وجوده کتورن ساقز ، ردوس اینی ، مدللی وبونلرك تفرعاتندن بولنان بر خیلی کوچوك جزیره‌لر واوروپایه عائد اولنلر دخی کرید واغریبوز اطه‌لریله ایمروز ، سمادریك ، طاشوزو سیقلاد جزایر مجتمعه‌سیدر .

اطه ویرن .— انقره ولایت وسنجاغنده بکپازاری قضاسنك برناحیه‌سیدر .

آغاج دکزی .— قوجه ایلی شبه جزیره‌سنك شمال شرقی جهتنده کائن غایت ضیق بر اورمانلقدرکه اغاجلرك کثرتی بو اسمله یاد اولنمغه سبب اولمشدر .

آغاجلی .— قوجه ایلی سنجاغنك قاندره قضاسنه مربوط نواحیدن بریسیدر .

آغجه طاغ .— معمورة العزیز ولایتنك ملاطیه سنجاغنده برقضا مرکزیدر . قضاسی ٢٥ بیك نفوسلی اولوب اکثراهالیسی کردلردر . کورنه وحکیم خانی نواحیٔ ملحقه‌سندندر . داخل قضاده خیلی مهم مبانی قدیمه مشاهده اولنمقده‌در .

آغروس .— قونیه ولایتنده حمید اباد لواسنه مضاف برقریه‌درکه بعضاً ناحیه اتخاذ قلنمشدر .

اغستوس .— سلانیك ولایتنده مرکزه ملحق بر ناحیه‌در .

آغلاسون .— یاخود [آغلاسسان وساغلاسسوس] قونیه ولایتنك بوردور سنجاغنده مرکز قضاسنه ملحق بیوك برناحیه مرکزیدر .
قریه‌نك موقعی مرکز لوانك آلتی ساعت قدر شرقنده وآق‌صو توابعندن بری اوزرنده واقع اولوب ١٧٠٠ نفوسی مشتملدر .
ناحیه : ٢٥ قریه و٤٥٤٢ نفوسی ١٨٩٦ خانه‌یی ٢٥ صبیان مکتبی ١٦ جامع ومسجد ٢٠ قدر دکرکن و١٥٠ دکانی محتویدر .

آغنوزوس .— ارضروم ولایتنده ارزنجان لواسنده بایبورت قضاسنك مشتمل اولدیغی اونبش ناحیه‌نك بریسیدر .

آغنوت .— یاخود ایغناووت ، ارضروم ولایت ولواسنه مربوط تورتوم قضاسنك محتوی اولدیغی نواحیدر .

آغوا .— قوجه ایلی شبه جزیره‌سنك قره دکز داخلنده شیله‌نك شرقنده بر موقعك وبو موقعده دکزه دوکیلان بردره‌نك اسم مشترکلریدر .

اغوانس .— سیواس ولایتنك قره حصار شرقی لواسنده صو شهری قضاسنك برناحیه‌سی‌در .

اغوبرن علیا ـ ارضروم ولایت ولواسنك ترجان قضاسنده برناحیه‌در .

اغی ـ وان ولایت ولواسنده اخلاط نواحیسندندر .

اغیللی ـ ارضروم ولایتنك پاسینلر قضاسنده بر ناحیه اسمی‌در .

آغین ـ معمورة العزیز ولایت ولواسنده اکین قضاسنه ملحق اللی ایکی قریه‌یی جامع برناحیه‌در .

آفریقای عثمانی ـ ممالك عثمانیه‌نك اجزای ثلثهٔ مهمه‌سندن بریسی اولوب آفریقا قطعه‌سنك شمال شرقی قسمندن عبارت وسویش قنالنك شرقنده وساحل بحرده کائن العریش موقعندن تا جزایره قدر وبحر سفیددن صحرای کبیر وسودان ونیل مبارك منبعلرینه دکین امتداد ایدر . سواحلی بحر احمر واق دکز ایله محاط اولوب نیل حوضه‌سی وبربرستان عثمانی تاملریله باشاوجه ایکی قسم طبیعی‌یه افراز اولنور .

نیل حوضه‌سی غایت منبت ومحصولدار ایسه‌ده دیکر قسمی قومسال بادیه‌دن متشکل وآنجق اونلاق وصولاق واحلری مشتملدر .

بحرسفیددن سیدره وقابس وبحر احمردن عقبه وسویش کورفزلری حصوله کلمشدر . آفریقای عثمانی سیاسةً : خدیویت مصریه وتونس امارتیله طرابلس ولایتی ومستقلاً اداره اولنان بنغازی سنجاغنه منقسمدر .

مصر خدیویتی بلاد نوبه وسودان مصری ایله برابر صورت ممتازه‌ده ووراثت صورتیله اداره‌اولنمقده وتونس دخی ممتاز برامارت حالنده‌در .

طرابلس غرب ولایتی فزان حطهٔ جسیمه‌سیله برلکده دولتك عادی بر ولایتی‌در بنغازی سنجاغی مرکزه مربوطدر .

طرابلس وبنغازیده مکمل برفرقهٔ عسکریه وصحرادن معدود اولان فزان وغات ده مأمورین ملکیه بولنور . بونلرك کافه‌سی حقنده محلنده معلومات وبریله‌جکدر .

آفشار ـ قونیه ولایتنده حمید آباد اواسنه تابع قره آغاج قضاسنك برناحیه‌سنك مرکزیدر . ناحیه ١٧ قریه وجمله‌سی اسلام اولمق اوزره ٧٠٠٠ نفوسی شاملدر . داخل ناحیه‌ده اوله طاشی معدنی چیقار . افشار ناحیه‌سنده سنوی ١٢٠ کیله نخود ٥٨٠ کیله یولاف ٣١٢ کیله داری ٦٤٨٢ کیله آرپه ١٠٩٦٥ کیله بغدای حاصل اولور . سیواس ولایتنده قره حصار شرقی اواسنده دخی برناحیه‌نك اسمی آفشاردر .

آفشار اسمنده برصو دخی سولتان طاغندن نبعان ایله اکر دیر کولنه دوکیلور .

آفنی ـ قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنده برناحیه مرکزیدر .

آفیون قره حصاری .ـ قره حصار صاحب کلمسنه نظر اولنه .

آق آباد .ـ قوجه ایلی سنجاغنده قاندره قضاسنده بر ناحیه مرکزیدر ناحیه ٢٣ قریه‌دن متشکل اولوب ٦٠٠٠ نفوسی جامعدر.

آقچکار .ـ ادرنه ولایتنده کوملجنه لواسنده اکری دره قضاسنك بر ناحیه‌سی ومرکز ناحیه‌سنك وقونیه سنجاغنده اسبکشان قضاسنده قوچحصار ناحیه‌سنده بر قریه‌نك وسلطان طاغندن نبعان ایله قزل ایرماغه دوکیلان برصویك وچتالجه قضاسنده کوچك چکمجه‌یه دوکیلان بر صو اوزرنده کائن برکویك اسم مشترکلریدر

اق تپه .ـ وان ولایت ولواسنك عاد الجواز قضاسنده برناحیه‌در .

آق چای .ـ طربزون ولایتنده جانیك لواسنده بر قریه‌در .

آق چای .ـ آناطولیده قزلجه طاغدن نبعان ایدن بر صویك اسمیدرکه بر قاچ اوفاق تفك صولرله برلشدکدن صکره اورن قریه‌سنه ایکی فرسخ قدر برمسافه‌ده قوجه چایك شرق قولنه قاریشور .

آقچه .ـ سیواس ولایتنده قره حصار شرق سنجاغنده قویلحصار قضاسنه مربوط بر ناحیه‌در .

آقچه آباد .ـ طرابزون ولایت ولواسنده بحر سیاه ساحلنده بر قضادر مرکز اداره‌سی پولتخانه قصبه‌سیدر. پولتخانه لیمانی شمال غربی روزکاری اسدیکی زمانلر کمیلر ایچون پك مکمل بر ملجاء اولور. لیمانك غربنده ویاروس برونده شعله‌سی ثابت بر فنار واردر. قضا ٩٩ قریه ٢٥ بیك نفوسی ٦٧٥٠ خانه ٤ مدرسه ٢٧ ملل مختلفه مکتبنی شاملدر.

قضانك باشلوجه محصولی توتون فندق ومصردن عبارت اولوب طربزون شهربنی اداره ایتدکدن فضله‌سی اخراج اولنور .

اقچه اباد .ـ ازمید سنجاغنه ملحق برناحیه اسمیدر .

آقچه شهر .ـ اشقودره ولایت وسنجاغنده بر قضا مرکزی اولان قصبه‌نك اسمیدر . موقعی غایت صرپ وطبیعی مستحکم بر تپه اوزرنده وآدریاتیك دکزنده یکرمی کیلو متره قدر کریده درمنظره‌سی کوزل صولری چوق اولدیغندن آرناودلسانده چشمه معناسنی افاده ایدن قرویا اسمیله مسمادر .

بو نامده بری قسطمونی ولایت وبولی لواسنده ساحل بحر سیاهده دیکری قونیه ولایت وقره‌مان لواسنده کوکصو ایرمغی کنارنده ایکی قصبه‌دها واردرکی برینه بولی دیکرینه قره‌مان آقچه شهری دیرلر .

آقچه شهر . — سوکه کلمه سنه نظر اولنه .

آقچه چای . — اناطولینك غربنده جاری بیوك مندرس نام نهرك توابعندن بری اولوب یکیجهٔ پازار قریه‌سی قربنده نهره قاریشور .

آقچه صو . — خداوندکار ولایتنده جریان ایدن کوچوك بر چایك اسمیدرکه کشیش طاغنك شرق پایه‌لرندن نبعان ایله دلیجه ایرمغنه قاریشور .

آقحصار . — { — بوسنه }

بوسنه ولایتنده تراونیك سنجاغنده بر قضا ومرکز قضانك اسمیدر .

آقحصار . — { — صاروخان }

آیدین ولایتنده صاروخان سنجاغنده بر قضا مرکزی اولوب مغنیسادن ٥٠ ازمیردن ٨٠ کیلو متره قدر اوزاق وازمیردن کلان شمندوفر کذرکاهنده کائن ٩٠٣٢ نفوس و٣٠٣٢ اماکنی جامع سطح بحردن ١٢ متره مرتفعدر . بو قضا شمالاً خداوندکار ولایتی ، کوردوس ، قرق اغاج شرقاً کوردوس ، صالحلی ، جنوباً صالحلی ، قصبه ، غرباً مغنیسا ، قرق اغاج قضالریله محدوداولوب کوووك وکول مرمره نامله‌ریله ایکی ناحیه و ٦١ پاره قریه یی محتویدر . نفوسی ٢٩٢١٥ مقدارنده‌در .

آق حصارك اهمیت تاریخیه‌سی واردر . شهر ازمنهٔ قدیمه‌ده پهلوپیا نامیله معنون اوله‌رق سلفقوس برارالق بورایه ماکدونیالیلری اسکان ایله بر مستملکه تشکیل ایتمش ونامنی پتاتیره تحویل ایلمش ایدی . شاعر یونانی هومر دورنده کوزل آتلر یتشدردیکندن خارا معناسنی افاده‌ایدن اوهیپا اسمیله‌ده یاد اولنوردی .

١٣ نجی عصر میلادیده ایمپراطور اندورینکوس بورایه چکیله‌رك اسلامیانه قارشو مدافعه‌یه چالیشمشیدی .

باشلوجه محصولی حشحاس پاموق وحبوباتدر .

آقحصار . — { — کیوه } قوجه ایلیده

سقاریا چایی اوزرنده کائن کیوه قضاسنه مربوط بر ناحیه مرکزیدر .

آق خرابه . — حلب ولایتنده رهایه مربوط بر قریه‌نك اسمیدر .

آق دره . — معمورة العزیز ولایتنك بهسنی قضاسنده جاری بر صودرکه کوکصو ایرمغنه قاریشور ملتقاسی بش کچید نام محلدر .

آق درین . — درین کلمه‌سنه نظر اولنه .

آق دکز . — حلب ولایتنده آنتاکیه حوالیسنده کائن عمیق کولنك اسمی‌درکه بحیرهٔ آنتاکیه وبحیرهٔ یغرا دخی دیرلر تفصیلاتی ایچون عمیق کلمه‌سنه نظراولنه

آق دکز . — بحر سفید کلمه‌سنه نظر اولنه .

آقزچاپی گولی .— آیدین ولایتنده منتشا لواسنده مندرس نهرینه قریب بر محلده کائن کولك اسمیدر محیطی ١٢ وسطحی تربیعا آلتی فرسخدر . مندرس چاینه بر ایاق ایله متصلدر .

آقسرای . — قونیه ولایتنده نیکده سنجاغنده قضا مرکزی بیوجك بر قصبه در . بو قصبه‌نك مرکز لوایه اولان بعدومسافه‌سی ١٦ وولایت مرکزینه اولان مسافه‌سی ٣٦ ساعت چکر ومشهور طوز کولنه دوکیلان بیاض صویه یارم ساعت مسافه‌ده در . قصبهٔ مزبوره ٤٦٦٠ نفوس ١١٤٦ خانه بر مکتب بر جامعشریف وبر مدرسه‌یی حاویدر .

قیصری‌یی قونیه‌یه ربط ایدن مکمل شوسه اقسرایدن مرور ایدر .

آقسرای قضاسی : ١٣٦ قریه و ٦٩٨٨ اماکن و ٢٣٧٠٣ نفوسی محتوی اولوب ١٢١ ابتدائی مکتبی ١٨٠ مسجد ٧٠ مدرسه ٢ تکیه ٧ کلیسا ٧ کهرجله اوجاغی واردر .

بو قضا ولایتك سائر قضالرندن بیوك اولمغله حاصلاتی‌ده زیاده اولور . وقیون ومانده واینك چوق اولدیغندن نفیس ساده یاغی استحصال اولنه‌رق درسعادت وبحال سائره‌یه سوق ایدلمکده‌در .

حبوبات متنوعه ایله میوه‌سی کلینلیدر معمولاتی نفیس سجاده وکلیم وخالیدر .

آقسرایده‌کی مدرسهٔ سلسله ده مشهور شیخ جمال الدین اقسرایی حضرتلری بر چوق زمانلر تدریس علوم ایتمش ومنلا فناری کبی متبحرین علمامشارالیهك خلقهٔ تدریسنده یتشمشدر .

آقسکی .— قضاسی ، قونیه ولایتنده تکه سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب مرکزی مارواله قصبه‌سیدر بو قضا ابرادی ناحیه‌سیله برابر ٥٨ قریه و ٥٨٢٠ خانه‌ده ٢٦٣٢٢ نفوسی و ١٠٥ جامع ١٠ مسجد ٢٢ مدرسه ٩٤ مکتب ١ کتبخانه‌یی مشتملدر . اراضیسی طاشلق وباشلوجه محصولی آفیوندر .

آقشهر .— قونیه ولایتنده مرکز لوایه ملحق بر قضا مرکزیدر . قصبه‌نك موقعی قونیه‌نك ایکی قوناق قدر غربنده وسلطان طاغنك اتکنده اولوب اقشهر کولنه مسافه‌سی ایکی ساعت قدردر لطیف المنظر وباغ وباغچه‌لری چوق میوه‌سی کثیردر . نفوسی ٨٥٠٠ وخانه‌سی ١٢٥٦ قدردر .

قصبه ده بر باب حکومت قوناغیله رشدیه مکتبی مقتول حسن پاشا ویلدیرم بایزیدك اثر بناسی اولان جامع شریف وبرده کلیسا واردر . ابنیه‌لری کارکیر واکثری طرز جدید اوزره ایکی قاتلی سوقاقلری قالدیرم اولمغله هر وجهله مدحه سزادر .

اقشهر قضاسی : یلواج ، ایلغین قضالری وقره‌حصار صاحب لواسیله محاط اولوب جهانبکلی وطوغانحصار

نامیله ٢ ناحیه ٩٠ قریه ٤٣٥٣٢ نفوسی ٧٨ جامع ومسجد ١١ مدرسه یی مشتملدر . باشلوجه محصولی حبوبات متنوعه ایله آفیون ، جهری دینلان کوك بویا ومصنوعاتی سختیان ایله اعلا خالی ومنسوجات سائره‌در .

آقشهر گولی ـ آقشهره ایکی ساعت بعد ومسافه‌ده واقع اولوب دوره‌سی ١٧٥ کیلومتره وسطحی تربیعا ٧٠ کیلومتره‌در . سلطان طاغندن اینان بر قاچ دره ایله ایبر کولنك ایاغی واسحاقلی چایی کوله دوکیلور .

ذکر اولنان اقشهر کولیله ایبر وایلغین کوللری امیر طاغیله ساطان طاغی اراسنده کائن طار بر منطقه‌ده ویکدیکری استقامتنده بولنمقده‌در .

آقصو ـ آناطولیده باشلوجه درت عدد آقر صویك اسمیدر :

(١) بهسنی قضاسنك شمال جهتنده کائن طاغلردن نبعان ایله متعاقبا کولباشی معدن ودها بر قاچ کوچك کوللری بعدالتشکیل مرعش یقیننده مرور واوراده بر تابع آلدقدنصکره جیهان نهرینه قاریشور .

(٢) آیدین ولایتنده‌دکزلی سنجاغنده اولوب بوز طاغدن ظهور ایله صولدن مندرس چاینه قاریشور .

(٣) معمورة العزیز ولایتنده ظهور وبولام وکاخته صولریله برلشوب فرات نهرینه قاریشور .

(٤) قونیه ولایتنك اسپارطه سنجاغنده کائن قاپو طاغندن ایکی قول اولمق اوزره نبعان ایله آغلاسان ودوراس طاغلری اراسنده کائن بر بوغازدن بعدالمرور تکه سنجاغنه داخل اولمزدن اقدم اغلاسون واسپارطه‌دن کچن ایکی تابعی آلور ودها صولدن بر چوق صولرله کسب جسامت ایله انطالیه‌نك شرقنده بحر سفیده دوکیلور .

بونلردنماعدا اناطولیده بو اسمده برخیلی صولر دها وار ایسه‌ده بالنسبه اهمیتسزاولمریله تعریفلرندن صرف نظر اولنمشدر .

آقصو ـ خداوندکار ولایتنده وکشیش طاغنك اتکنده بروسه‌دن اینه کوله کیدن جاده‌نك وسطنده وسقاریا توابعندن کوکصو اوزرنده کوچرك ولطیف المنظر برقصبه‌در .

آقصوپازاری ـ قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده واقصو توابعندن بری اوزرنده بوزبرون طاغیله قره طاغ اراسنده‌کی وادیده کائن برقصبه‌در .

آقطاش ـ قسطمونی ولایتنه مضاف بر ناحیه ومذکور ناحیه‌نك مرکزینك اسمیدر .

آقطاغ ـ بو اسمده اناطولیده برخیلی طاغ واردر . ایکیسی خداوندکار ولایتی داخلنده اولوب بری مراد طاغنك شمال

غربیسنده دیکری قره حصار صاحب لوانی داخلنده‌در .

بو نلردن برنجیسنك ارتفاعی ٣٠٣٠ متره‌در .

بر دیکری دخی آنقره وسیواس ولایتلری اراسنده وقره دکز مائله‌سی داخلنده اولوب قزل ایرمغك تشکیل ایتدیکی منحی داخلنده‌در . بونك‌ده ارتفاعی ٦٢٠٠ قدمدر .

اشبو طاغدن برچوق صولر نبعان ایدر وباشلوجه‌لری دلیجه ایرمغی حصوله کتوررلر تکه سنجاغیله آیدین ولایتی حدودنده و ٩٥٠٠ قدم ارتفاعنده براق طاغ دهاواردرکه اناطولی سلسله‌سی ایچون منشأ اتخاذ اولندیغندن بوکاقوجه آق طاغ دخی دیرلر .

آقطاغ معدنی .— انقره ولایتنك یوزغاد لواسنه مربوط قضا مرکزیدر بوقصبه مرکز لوانك ٧٥ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقعدر قوناق صویی منبعنی قصبه‌نك ٢٠ کیلومتره اوزاغندن آلور . اسمندن ده اکلاشلدیغی اوزره قضا داخلنده مقدما حاصلاتی غایت چوق کوکردلی کموش استحصال اولنان برمعدن موجودر. بومعدن اون بش یکرمی سنه اقدامه کلنجه‌یه قدر حکومت طرفندن ایشلتدیرلمکده اولدیغی حالده حاصلاتنك مصارفنه عدم تقابلنه بناء شمدی متروکدر.

معدن قضاسی: قره‌مناره ناحیه‌سیله ٢٥٥٨٩ اسلام ٤٩٩٢ ارمنی ٢٠٢٩ روم ٣٣٢ قبطی که جمعا ٣٢٩٤٢ نفوسی و ١٧٠ قریه‌یی ٩ مکتب ٢ مدرسه ٢ جامع ٢ ارمنی کلیساسی ٣ رو. کلیساسنی محتویدر .

آقطمار .— آختمار کله سنه مراجعت اولنه .

آق قشله .— سیواسه تابع عزیزیه قضاسنه مربوط برناحیه‌در .

آق قلعه .— حلب ولایتنده مرعش لواسنك آندرین قضاسنده اسکی وخراب برقلعه‌در .

آق قیا .— بواسمده اناطیده برقاچ موقع واردر: مشهورلری قسطمونی ولایتنك مرکز سنجاغنده برناحیه وسینوب لواسنك استفان قضاسنده کذا بر ناحیه‌در .

آق کوپری .— اناطولیده قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنده کردده قضاسنده برناحیه ایله آنقره ولایتنده میخالیجق قضاسنده برناحیه‌نك اسمی آق کوپریدر .

آق کول .— نام دیکری ارکلی کولیدر. قونیه ولایتنك ارکلی قضاسنده وارکلینك ایکی ساعت غربنده واقع برکوچك کولدر. سطحا ٦٠ کیلومتره وسعتنده بولنان بوکول اوفاق اولدیغی حالده منسوب اولدیغی مائله‌نك الك بیوك صولری اولان قزلجه صوایله آچه صویی

آلدیغندن جنوب ساحلندن ماعداسی بطاقلقدر .

آچقه صو صوماق طاغندن چیقوب ابتدا قره‌مان صوی نامیله یاد ولارنده یعنی قره‌ماندن کچدکدنصکره ایکی صو الدرق اق کوله منصب اولور .

آق کوی . — طرابزون ولایتنك کره‌سون قضاسنده برناحیه‌در .

قرای ملحقه‌سی ١٩ ونفوس موجوده‌سی ١١ بیك کشیدر . بوناحیه‌نك محصولاتی کثرتلی فندقدر .

آق کوی طاغی . — بروسه‌نك اسکله‌سی اولان مدانیه‌نك جنوبنده بر کوچوك طاغك اسمیدر .

اقلیم التفاح . — جبل لبنان سنجاغنك جزین قضاسنده برناحیه‌در .

اقلیم التفاح . — جبل لبنانك شوف قضاسی نواحیسندندر

آقووه . — یاخود آق‌اووه ، قوصوه ولایتنده وقره طاغ حدودنده کائن برقضا مرکزی اولوب ٤ بیك نفوسی جامعدر .

آقوه قضاسی ٤٠٠٠ خانه ٢٠٠٠٠ نفوس ١٣ جامع ١٦ مکتب ٤ کلیسایی محتویدر .

آق ویران . — سیواس ولایتنده اماسیه لواسنه مربوط برناحیه‌در .

آق یازی . — قوجه ایلی سنجاغنده حندق قضاسنك برناحیه‌سنك اسمیدر .

آلاجه . — آنقره ولایتنده یوزغاد لواسنده برقصبه اولوب آثار عتیقه‌سی چوقدر .

الاجه جامی . — سیواس ولایتنك کوسکیری قضاسنده برناحیه‌در .

آلاجه خان . — سیواس ولایت وسنجاغنده مرکزه مربوط برناحیه مرکزیدر .

آلاچاطی . — ازمیر سنجاغنده چشمه قضاسنه مربوط برناحیه‌نك مرکزیدرکه قریه اکریتی کورفزی قربنده وچشمه‌نك یارم ساعت جنوبنده ٩٣٩٠ نفوسی و ٢٣٢١ اماکنی حاویدر .

ناحیه ٢ قریه ایله ١١٤٢٨ نفوسی مشتملدر .

آلاجه صویی . — یوزغاد سنجاغنده یوزغاد ایله چوروم اراسنده کائن طاغلردن نبعان ایله صاریلر صویی وچوروم صوییله براشه‌رك یشیل ایرمغك باشلوجه برتابعی اولان چادرلو صوینی تشکیل ایدن بردره‌نك اسمیدر .

آلاچام . — طرابزون ولایتنك جانیك سنجاغنده بافره قضاسنك ١٢ بیك نفوسلی برناحیه‌سی اولوب مرکزی ساحل بحر سیاهده واقعدر .

آلاپلی .— بحرسیاه کنارنده کائن بولی سنجاغی داخلنده برناحیه‌در .

الاخیان .— سیواس ولایت‌وتوقاد لواسنك اربعه‌قضاسی نواحیسندندر .

آلاشهر . — اسکی اسمی فیلا- دلفیادر . آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده وازمیرك شمندوفرله ٦ ساعت شرقنده‌وقوغاموس دنیلان الاشهر صویی قربنده قسما اووه وقسما برتپه‌ده مبنی قضا مرکزیدر .

٢٢٤٥ خانه‌سی ٩٠٩٧ نفوسی واردر .

یوشهر برغمه قرالی آتال فیلادلفك (فیلادلف برادرینك دوستی دیمکدر) اثر بنای اولوب آثار عتیقه‌سی چوقدر شهرك موقعی عسکریجه مهم اولدیغندن اوائلده بوسایه‌ده برچوق محاصره‌لره مقاومت ایده‌یلمشیدی .

سلجوقیلرك استیلاسندن صکره لاتینلره کچدیکی حالده سلطان علاءالدین طرفندن استرداد اولندی .

قضا ٧٥ قریه ایله ٣٠٩٠٦ نوس واینه کول نام ناحیه‌یی وزنکین اورمانلری محتوی اولوب محصولی حبوبات متنوعه‌در .

آلاصو . — سقاریا توابعندن آنقره ولایتنده جاری کوچوك برصودر .

آلاصونیه .— روم ایلی شاهانه‌ده سرفیجه مستقل سنجاغنده وحدود یونانیه قربنده کائن برقضا مرکزی اولوب قضاسیله برابر ٦٦ قریه و ١٩ بیك نفوسی ٤٥٢٣ خانه جامع شریف ١٢ صبیان مکتبی ١١٤ کلیسا ١٦ کوپری‌یی مشتملدر .

قضانك حاصلاتی حبوبات متنوعه ایله توتون پاموق صوصام ومصنوعاتی کلیم آلاجه پنیر وسائره‌دن عبارتدر .

آلاطاغ . — قونیه ولایتنده مرکز سنجاغنه ملحق وقره‌مان قضاسنه مربوط بر ناحیه‌درکه ١٥١٧ خانه ٣٥٠٠٠ نفوس و ٣٦ قریه‌یی جامع اولوب مرکز اداره‌سی ٤١٠ نفوسلی و ١١٠ خانه‌لی بادملی قریه‌سیدر .

آلاطاغ . — بواسمده اناطولیده برقاچ طاغ واردر: بریسی قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغنده ایکنجیسی ایچ ایل سنجاغیله قونیه ولایتی آراسنده حدفاصل اولدقدنصکره انطالیه سنجاغنه طوغری امتداد کسب ایدر . اوچنجیسی ارضروم ولایتنك بایزید سنجاغنده ووان کولنك شمالنده اولنوب مراد صویی منبعنی بو طاغدن آلیر .

آلاطاغ چایی .— آلاطاغك جنوبی مائله‌سندن نبعان ایدرك سقاریا نهرینه دوکیلان بر چایك اسمیدر .

الاکونه . — ارضروم ولایت ولواسنك خنس قضاسنده بر ناحیه اسمی‌در .

آلاكوى .ـ وان ولايتنده وواد كولى قربنده مركز ولايته ايكى ساعت بعدومسافه‌ده واقع برقريه‌در .

آلان .ـ موصل ولايتنده سليمانيه لواسنده برقريه‌در .

الاى .ـ وان ولايتنده مركز نواحيسندندر .

آلباق .ـ وان ولايتنده حكارى سنجاغنه مضاف برقضا اولوب مركزى باش قلعه قصبه‌سيدر. آلباق حكارى لواسنك ولايته تحولى زماننده لوا اعتبار ايدلمش ومؤخراً ولايتك وان ولايتنه ارتباطنده بتكرار قضا حالنه ارجاع قلنمشيدى .

ايرانه ترك اولنان قطر ناحيه‌سى خارج اولديغى حالده شمديكى حالده آلباق قضاسى ٣٨٠٠٠ نفوسى و٢٢٢ قريه‌يى مشتملدر. اهاليك قسم اعظمى كردلردر.

آلپ كندى .ـ ارضروم ولايتنك ارزنجان سنجاغنده رفاهيه قضاسنه ملحق برناحيه‌در كه قضانك سائر ناحيه‌لرى: غرحانيز، ملك شريف، زوكر، قريش ، قراردر .

آلتون اوزى .ـ حلب ولايتنده انتاكيه مضافاتندن برموقعك اسميدر .

آلتون ايلى .ـ نام عتيق ايبالادر.

آلتون طاش .ـ خداوندكار ولايتنده كوتاهيه سنجاغنده مركزه مضاف برناحيه ٣٧ قريه ١٥٦٩ خانه‌ده ٨٤٧٠ نفوس مسلمه‌يى مشتملدر .

مركز ناحيه اولان آلتون طاش قريه‌سى كوتاهيه‌نك سكز ساعت قدر بعد ومسافه سنده وپورساق چايى اوزرنده واقعدر .

آلتون كوپرى .ـ موصل ولايتنده شهر زور سنجاغنده كائن بر ناحيه مركزيدر. قصبهٔ مزبوره موصل بغداد جاده‌سنده ودجله توابعندن زاب الصغير صويى اورته‌سنده براطه اوزرنده واقع اولوب نهرك ايكى قولنده‌ده قديما برر كوپرى موجود وبونلر واسطه‌سيله قره ايله اتصالات تأمين قلنمقده ايدى.

شمديلك آنجق جنوبى قولده اولان جسر باقيدر .

قصبه اونبش بيك نفوسلى اولوب نهراً ايچه تجارت اولور كردستاندن كلان امتعه كلكاره تحميل اولنوب بغداده سوق ايديلور .

آلتى كسيك .ـ سيواس ولايت وسنجاغنده عزيزيه قضاسنك بر ناحيه‌سيدر .

آلشكرد .ـ ارضروم ولايتنده بايزيد سنجاغنده برقضانك اسميدر .

قضاء مزبوردروسيه حدودنده واقع اولوب ٦ ناحيه ١٥٥ قريه و ٢٦٣٧ خانه‌ده ٢٠١١١ نفوسى محتويدر .

مركز قضا اولان طوپراق قلعه قصبه‌سى مركز لوادن ٢٤ ساعت مسافه‌ده واقعدر .

قضا اووه‌لق ومرعاسى چوق اولوب

حیوانات اهلیه‌سی ١٤٧٠٠٠ صغیر ٢٦٥٠٠ آت و قیصراق ١٣٥٠٠ مرکب واستر ٧٠١١٠٠ رأس قیون وکچیدن عبارتدر . مصنوعاتی کلیم کچه چوراب کبی شیلردر .

آلوجلی .— معمورة العزیز ولایتنده مرکزه تابع برکرد عشیرتی اولوب ٣٠٠ قدرخانه و ٢٠٠٠ نفوس تخمین اولنور .

آلیکان .— کریداطه‌سنده حانیه سنجاغنه مضاف برقضا اولوب مرکزی حانیه دن ایکی بچق ساعت چکر .

اماریا .— کرید ولایتنده رسمویه ملحق برقضا مرکزیدر .

آماسیه .— سیواس ولایتی ترکیب ایدن الویه‌دن آماسیه لواسنك کرسیٔ اداره‌سی اولان شهردر . برشهر مرکز ولایته ١٧٥ واسکله اولان صامسونه ١٧٠ کیلومتره بعد ومسافه‌ده واقع اولوب یشیل ایرمق توابعندن طوزانلی صویی اوزرنده وقع ٢٥٠٠٠ قدرنفوسی حاویدرکه مذکور ایرمق اوزرنده متعدد طولاب ودکرمانلر واردر .

شهرك اوست طرفنده کی تپه‌ده اسکی برقلعه‌سی وجوارنده آثار عتیقه‌سی واردر .

اماسیه‌نك الماسی وسبزه ومیوه‌سی غایت مبذول ومقبول اولوب محصولاتی محلنی اداره ایتدکدن صکره خارجه دخی کوندرلمکده‌در .

اماسیه‌ده ایپك وایپلکدن اعلا چامه‌شوی ویتاق باغی ودیار بکر چارشافنه مشابه چارشاف واستانبول کاری یمنی وقیل حرار وطوبره ومرکب نعلی اعمال اولنور .

اماسیه نك شهرت ومعموریتی قدیمدر : اجلهٔ عثمانیه‌دن برچوق ذواتك علی الخصوص سلاطین عثمانیه دن یاوز سلطان سلیم مرحومك مسقط رأسی وچلبی سلطان محمد وبایزید خان ثانینك دارالتحصیلاری وآی شمس الدین ایله ابن کمال مرحومك پدری کمال پاشا وشیخ حمزه وبزنجی قلیج آرسلان ایله دها پك چوق ذواتك مدفن مبارکلریدر .

جغرافیون قدیمه‌دن استرابون دخی اماسیه‌ده تولد ایتمشدر .

اماسیه اسمنده آیدین ولایتنك آیدین لواسنده سوکه قضاسنه ملحق برناحیه دخی واردرکه یدی قریه و ٢٥٢٠ نفوسی محتویدر .

کرسیٔ اداره‌سی ٤٨١ نفوسی و ١٢٤ اماکنی حاوی اماسیه قریه‌سیدر .

اماسیه سنجاغی : سیواس ولایتنك غرب شمالیسنده واقع وطاغلق براراضیدن عبارت اولوب منبت اووه‌لری وچمنزار مرعالری وسبزه ومیوه باغچه‌لرینی جامعدر .

سنجاق : اماسیه ، مرزیفون ، کوپری ، مجید اوزی ، لادیك ، کموش حاجی کوی ، عثمانجق ، حوصه قضالرینی جامعدر .

اماسیه : قضاسی دخی ١٣ ناحیه ویوزی متجاوز قریه‌یی شاملدر .

آماصری .— یاخود اماصره، قره دکزساحلنده کوچوك بر لیمان موقعیدر سیاسةً قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغنه ملحق بارطین قضاسی ناحیه‌لرندن بریسنك مرکزی اولوب اسکی زماندنبری موجود ومشهور ایران حکمداری دارانك همشیره‌سی اماستری نامنه منسوبدر . شمدیکی حالده بریسی متروك اولمق اوزره ایکی لیمانه مالکدر .

آناطولی .— آسیای عثمانینك منقسم بولندیغی آلتی قطعه‌دن بریسی والك غربی قطعه‌سی اولوب اورته حالده طاغلر ویایلالر واووالردن لطیف وادیلردن مرکب واقلیمی معتدل وقطعات سائره‌نك الك معموریدر . اطه‌لرینك احوالی صرپ وطاشلق فقط اقلیمی اعتدال اوزره‌در .

آناطولینك اوچ طرفی دکز ایله محاط اولدیغندن بر شبه جزیره‌در . کرهٔ ارضده موجود شبه جزیره‌لرك استقامتی همان جنوبه‌طوغری اولدیغی حالده آناطولی بالعکس غربه‌متوجهدر

قره قسمی اولان شرق طرفنی قره دکز ساحلنده کائن دولت علیه ایله روسیه سرحدی اولان قوپمش یروندن بداء ایله کردستان قطعه‌سندن لازستان طاغلریله کمشخانه طاغلری، وان حوضه‌سنی اناطولی حوضه‌سندن آییران آنطاغ، قوچکیری وکرجانس یایلالری قره‌بل سلسله‌سی طنغر طاغی پلانغه اووه‌سی بلی کدیك طاغی چتال تپه طاغی تفریق ایتدیکی کبی سوریه قطعه‌سندن دخی پازارجق اووه‌سیله کاوور طاغی آییره‌رق اسکندرون کورفزینك جنوبنده واقع رأس الخنزیر نام برونده جبل موسی ایله نهایت بولور . جهت شمالیسی بحر سیاه، بوسفور، مرمره دکزی طرف غربیسی اطه‌لر دکزی وجهت جنوبیسی اق دکز ایله محاط ومحدوددر .

مرمره اطه‌سنده مرمرچیقاریلان طاش اوجاقلری بولنمسندن اطه‌یه وبو مناسبتله اطه‌نك بولندیغی دکزه مرمره دینلمشدر . بو ساحلده بوز برون وطرفینده ازمید وکملك کور فزلری واردك تویله قپو طاغی شبه جزیره‌سی واردر .

اطه‌لر دکزی ساحلی : شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولمش ممالك عثمانیه‌نك الك کرینتلی وچیقینتلی ساحلی اولوب اوزرنده اوچ شبه‌جزیره‌وآلتی کورفز حاصل اولمش وبونلرك اوکلرینه ٥ : ١٠٠ کیلو متره بعد ومسافه‌ده صره واری اطه‌لر دیزلمش اولدیغندن بو عوارض طبیعیه ساحلك قیمت واهمیتنی تزیید ایتمشدر . ٦٣ کیلومتره طولنده اولان ازمیر کورفزی بوساحلك الك مهم عارضه‌سیدر . بو کورفزده سر اباد صوبی دوکیلور وشرق طرفی

نهایتنده ازمیر شهرمشهوری واقعدرکه مکمل ومنتظم ریختملی لیمانلری وکورفزك ایکی طرف ساحلی اوزرنده استانبولك بوغاز ایچنه شبیه موقعلری بولندیغی کبی کورفزك غرب طرفنده کل بغچه قویی وبو قویك مدخلنده اوزون اطه واردر .

چشمه شبه جزیره‌سی کل بغچه قوییله جنوبنده‌کی صیغه‌جق قویی واسطه‌سیله طارلشان بر دیل ایله قره‌یه کسب اتصال ایتمکله صیغه‌جق شبه جزیره‌سی نامیله دخی مسمادر دها آشاغیده آلاجاتی لیمانی واردر .

مرمریس شعبه جزیره‌سی ایکی برونله منتهی اولوب ارالرنده سومبکی لیمانی وجنوبنده مکمل بر دونمانك استیعابنه کافی وهر نوع روزکاردن محفوظ بولنان مرمریس لیمانی واردرکه بو لیمانك غایت طار اولان مدخلی کوچوك بر اطه‌جقله مستوردر .

ذکر اولنان اطه‌لردکزی ساحلنك قسم شمالیسی جنوبیسنه نظراً الچق اولوب وسط وجنوب طرفلری سرت میللرله یعنی دیك اوله‌رق دکزه اینر وبر طاقم طاغ اتکلرندن متشکلدر . بوراده‌کی شبه جزیره‌لر غربه طوغری ممتد اولمش وبوکا مبنی تشکیل ایتدکلری کورفزلر شرقه طوغری قطعه‌نك داخلنه کیرمش اولدقلرندن کافه‌سی قره‌یل ایله بطی ولدوس روزکارلرینه اچیق ایسه‌لرده ازمیر کورفزی چشمه شبه جزیره‌سیله واوزرنده حاکم اولان بوز طاغی واسطه‌سیله مذکور روزکارلره قپالو اولدیغندن بو ساحلك اعلاواك برنجی لیمانیدر .

بوندنبشقه ادرمید کورفزی مدللی واستانکوی کورفزی استانکوی اطه‌سیله مسدود ومرمریس ومکری لیمانلری وضعیت طبیعیه‌لری جهتیله هر نوع روزکارده قارشو محفوظ بولنمقده‌درلر .

بحر سفید ساحلی ردوس اطه‌سی مقابلندن بداء ایله رأس الخنزیره قدر امتداد ایدر . بو ساحلك مهم کرینتیلری انطالیه واسکندرون کورفزلریدر .

بحر سفید ساحلنك هر نقطه‌سی جنوبی روزکارلره اچیق وطاغلرینك پایه‌لری همان هرطرفدن سرت ودیك اولدیغندن اسکندرون ایله یمورطه‌لقده وبرده اوواجق لیماننده بشقه کمی بارینه‌جق یری یوق کیبدر .

اسکندرون لیمانی محفوظ اولمغله برابر باطی وقره‌یله اچیقدر .

منصبلری بحر سفید اولان سیحان وجیهان، کوکصو واقصو نهرلرینك کتوردکلری قوم وچامور دن ناشی منصبلری صیغ اولوب قره‌طاش برونی سیحان ایله جیهانك ولسان القهوه کوکصو سرونتیلریله ایلرولمش اولدیغی کبی جوارنده اسکیدن بیوك برکول موجود ایکن شمدی بطاقلقلرله طوزله‌لر بولنان انطالیه کورفزی ساحلی دخی اقصو

وكوپرى صوبى سرونتيلرى سببيله صيغلقدر .

برده جنوب روزكارلرندن سلفكه اسكله‌سنده بارينه‌ميان كيلر اووه‌جق ليمانه التجا ايدوب طنه اطه سيله سپرلنورلر .

عوارض زمين : اناطولى شبه جزيره‌سينك ساحللرى ديك اولديغندن سطح فوقانيسى داخلى يايلالر تشكيل ايتمك اوزره هيئت عموميه‌سنه نظراً بر اهرام ناقصه تشبيه اولنه بيلور بو يايلالرك ارتفاعى ٤٠٠ : ١٠٠٠ متره قدر وطاغلرك غايهٔ ارتفاعى ٤٣٤٠ متره ايسه‌ده ارتفاع وسطيلرى ٣٠٠٠ متره اولديغندن بو طاغلرك يايلالردن اعتباراً ارتفاعلرى ٢٢٠٠ متره‌اولور .

ايشته بوكا بناءً اناطولى قطعه‌سى عارضهٔ وسطيه‌سى اورته حالده‌اولان بر قطعه ديمك اولور .

آناطوليده كرك ساحله موازى وكركسه داخلده بولنان سلسله‌لر نظر مطالعه‌يه النور ايسه بونلرك امتدادلرى از وهمان جمله‌سنك سكز اون ساعت امتداد ايدنلرى بيله بين الاهالى ايرو ايرو اسملرله ياد اولنه كلدكلرندن قناً سلسله اطلاقنه شايان طاغلر يوقدر .

انجق منفرد بر سلسله واردركه الك يوكسك نقطه‌لرندن كچن خط تقسيم مياه قره‌دكز واق دكزه تابع اولمق اوزره قطعه‌يى ايكى مائله‌يه تفريق وتقسيم ايدر .

مركزده‌كى يايلالر بو ايكى مائله‌نك هيچ بريسنه منسوب اولمديغندن صولرى دكزلره قدر كيده‌ميوب يابيوك كوللرده طوپلانور وياخود بطاقلقلر وجوده كتورر .

آناطولى سلسلهٔ جبالى بولندقلرى جهات ومواضعه نظراً وسطى سلسله ، شرقى سلسله ، جنوبى سلسله ، غربى سلسله ، وسلسلهٔ غرب جنوبى ، وغرب شمالى ، سلسلهٔ شمالى ، نامياله اقسام متعدده ومختلفه‌ده ذكر اولنه‌بيلور .

شرقى سلسله حدودى اولان قوچمش بروندن اعتباراً بد اولان لازستان طاغلرى اق طاغ كرجانس قوجكرى يايلالرى قره بل سلسله‌سى ايله دوام ايدوب الك مرتفع نقطه‌لرى ٢٠٢٠ متره ارتفاعى اولان لازستان طاغلرنده‌در .

سلسلهٔ وسطيه حنزير طاغندن سلسلهٔ شرقيه‌دن آيريلوب اناطولينك وسطنده كائن ٤٣٤٠ متره مرتفع ارجياس طاغنى حصوله كتورر وامير طاغى پياس يايلاسى شابخانه وايداطاغلرينى بعدالتشكيل چناق قلعه‌ده نهايت بولور .

جنوبى سلسله حنزير طاغندن غرب جنوبى‌يه طوغرى آيريلوب الاطاغ بلغلر طاغى صومان طاغى كوك طاغى تشكيل ايدر كوك طاغ سلسله‌نك الك يوكسك نقطه‌سيدر غرب شمالى سلسله‌سى مراد طاغندن آيريله‌رق مشهور كشيش ودومانج طاغلرين بعدالتشكيل قاطرجى طاغلرى وازميد كورفزينى طولاشه‌رق چاملجه تپه‌لريله يوشع طاغنه قدر

امتداد ایدرك قره‌دكز ساحلنده منتهی اولور .

غرب جنوبی سلسله‌سی مراد طاغندن جنوبه طوغری امتداد ایدرك بش برمق وراحت طاغندن كچدكدنصكره بیوك آق طاغنده نهایت بولور .

سلسلهٔ شمالیه بحر سیاهه موازی اوله‌رق لازستان طاغلرندن آیریلوب كومبت وجانیك وبینال وقطران طاغلرینی والغاز طاغی وبعده بولی وعباس طاغلرینی حصوله كتوروب سقاریا كنارنده نهایت بولور .

طبیعت اراضی : آناطولی برچوق طاغلق واوفاق یایلالرله قسما چوراقلقلردن مركبدر :

قره‌مان یایلاسی ۹۰۰ : ۱۰۰۰ متره ارتفاعه مالك اولوب چورلق وهمان غیر منبت كهرچله وطوزله‌لری حاویدر .

اوزری دائمی قار ایله مستور بولنان ارجیاسك شمالنده كائن بوز اوق یایلاسی اوتلاقدر حایمانه وكرمیان یایلالریله قسطمونی یایلاسی وقوجه ایلی وخداوندكار سمتلری وسطی درجه‌ده عارضه‌لی ایسه‌لرده درین وادیلرله مقطوع بولندقلرندن بشقه بركانی احجاری حاوی وطاغلری قیالقدر .

حایمانه‌ده براغاجه تصادف اولنمیوب بالعكس قوجه ایلیده اغاجلرك كثرتی بورایه اغاج دكز اسمنی ویرمشدر قسطمونی یایلاسنك اورمانلری كثیر وكشش طاغنك اوستی كمر شكلنی آلمش اغاجلرله مستوردر . اغاجلرك كثرتی قوهٔ انباتیه‌نك چوقلغنه‌دال اولدیغندن اورمانلری چوق اولان جاتیك سمتی الك زیاده منبت براراضیدن عداولنور .

آقارصولر اناطولیده جریان ایدن صولر مائله داخیله داخل اولدیغی حالده بش مائله‌یه تابعدر :

بحر سیاه مائله‌سنك وسعتی زیاده ایسه‌ده صولری سریع الجریان دكلدرلر .

اقدكز مائله‌سنك میلی زیاده اولدیغندن صولر سرعتله جاریدرلر .

مرمره اوطه‌لر دكزی مائله‌لرینك صولری چامورلو وبطاقلق ومجرالر داخلنده جریان ایدرلر .

قره‌دكزه دوكیلان صوك الك بیوكی ومشهوری قزل ایرمق ویشیل ایرمق ایله سقاریا نهرلریدر .

مرمره‌یه سیماو صویی واطه‌لر دكزینه باقرچایی بیوك وكوچك مندرس جاریدر .

آق دكزه جیهان وسیهان وكوك واقصو نهرلری دوكیلورلر .

مائله داخلیه قونیه اووه‌سنده وقرمان یایلاسنده كائن كوللر ایله بوكوللره دوكیلان صولردركه بالنسبه اهمیتلری آزدر .

كولری : باشلوجه كولر اناطولیده قره‌مان یایلاسیله مرمره مائله‌سنده‌درلر . قره‌مان یایلاسنده‌كی مشهور كوللر كولی اقشهر ، اكردیر بكشهیر وایهر

ومرمره مائله سنده کی کوللر صبانجه ، میخالیج ، ازنیق ابولیونت نام کوللردر.

آناطولی ازمنهٔ قدیمه ده بیله معلوم ومعمور برمملکت اولوب اونبرباشلوجه مملکته منقسم وسواحل غربیه سی یونان مهاجرلریله مسکون ایدیکه بونلرك تأسیس ایتمش اولدیغی شهرلر ثروت وقوت ومدنیتجه یونانستان قدیم بلادندن دون دکللر ایدی .

بو راده ازمان مختلفه ده بر خیلی حکمدارلقلر تشکل ایدوب بونلرك انقراضندن صکره قطعهٔ مزبوره کاملاً عجم حکومتنه ملحق اوله رق یابرصدرابك اداره سنه ویامالکانه صورتیله حکمدارك کوچوك قرداشلرینه ویریلور .

اسکندر کبیر بوالکایی عجملردن اخذ وضبط ووفاتنده جنرالارندن آنیفورمه سك النه کچوب اودخی وفات ایتدکده ساوکیدلره انتقال وفقط چوق سورمکسزین بر طاقم مستقل حکمدارلقلرك اداره سنده بولنمشدرکه رومالیلر اناطولیی ضبط ایدنجیه قدر بونلر دوام ایلدی .

رومالیلر آناطولیه قبل المیلاد ١٧٩ سنه سنده ایلك دفعه اوله رق آیاق باصوب میلادك برنجی سنه سی کاملاً قبضهٔ تصرفلرینه کچیرمشلردر .

میلادك دردنجی عصرنده رومادولتك شرق وغرب ایمپراطورلقلرینه انقسامنده شرق ایمپراطورانی حصه سنه اصابت ایتمشیدی .

یدنجی عصر میلادیده خلفای عباسیه طرفندن بر پارچه سی فتح اولندیغی کبی اونبرنجی عصرده دخی سلجوقیلر کاوب روم وقونیه حکومتلرینی تأسیس ایتدیلر .

شرق ایمپراطورلغنه قطعه نك انجق ثلثی قالمغله آندن نیکیسان وطربزون حکومتلری ظهور ایتمشیدی . آل سلجوقك انقراضندن ممالك متروکه سی اوزرنده اونبر عدد کوچوك بکلکلر تشکل ایدوب بونلرك بریسیده عثمانلی حکومتی ایدی اشبو حکومتلرك اداره سنده کی اراضی یواش یواش عثمانلیلره انتقال ایدوب نهایت سلطان مراد خداوندکار حضرتلری زمانندہ کاملاً تسخیر ایدلمشدر .

الیوم اناطولی شبه جزیره سی خداوندکار - قسطمونی - طربزون - سیواس - آنقره - قونیه - اطنه - آیدین - جزایر بحر سفید ولایتلریله قوجه ایلی - بیغا مستقل سنجاقلرینه وسیسام امارتنه تقسیم اولنمشدر .

آنامور .- اطنه ولایتنك ایچ ایل لواسنه مربوط برقضادر . بوقضا ساحل بحر سفیددہ وسلفکه نك غرب جنوبنده واقع اولوب شرقا کلنار شمالا ارمناك قضالری غربا قونیه ولایتی جنوبا بحر سفیدایله محاطدر .

انامور قضاسی سلنتی ناحیه سی ایله ٩٦ قریه یی جامع اولوب نفوسی ١٦٨١٥ کشیدر .

اهالینك قدیم اعظمی قیشین ساحلده کائن قریه‌لرده اقامت ایدوب هنکام صیفده یایلالره چیقارلر . چوراق اووه‌سی مستثنا اولمق اوزره قضانك اراضیسی عمومیتله طاغلق وسنکستان اوله‌رق آنجق مذکور اوودده سیسام آرپه قوقوروس زرع اولنمقده‌در .

قضانك اورمالری جسیم اولوب وسعتی ٤٤٢٠٠ هکتار قدردر اورمالردکی اغاجلرك باشلوجه جنسلری چام قطران ولادین آردج میشه‌در اهالینك برقسمی بو اورمالردن کسدکاری اغاجلری کراسته اعمالیچون سواحله نقل ایدرك تأمین معیشت ایدرلر .

سلنتی ناحیه‌سی قضانك قونیه ولایتی جهتنده اولوب مشهور تراژانك وفات ایتدیکی محل اولدیغندن «تراژانوپولیس» نامیله معروف ایسه‌ده بالآخره (سلینونت) ك محرفی اوله‌رق سلنتی نامنی آلمشدر . بوراسی اسکی برشهر اولدیغندن خرابه‌سی میانده قدیم برحمام وبرتیاترو ولیمانی کورلمکده‌در .

قضانك مرکز اداره‌سی سلفکه‌نك ١٠٠ کیلو متره قدر جنوب غربیسنده کائن چوراق اسمیله معروف بر قریه‌درکه بر جامع ایله بر روم کلیسه‌سی وایکی باب صبیان مکتبنی شاملدر . معتبران اهالی ایله مأمورین حکومت یازموسمنی جوارده کائن جبال ومواقع رفیعه‌ده امرار ایدرلر .

مرکز قضایه ٣ کیلو متره قدر بعد ومسافه‌ده واقع وبر منتظمجه طاریق ایله مربوط بولنان انامور اسکله‌سی محفوظ لیمانه مالك اولمامغله برابر یالکز غرب جنوبی جهتندن انامور برونیله محافظه‌لیجه‌در . بوراسی خال والچق قرانتنه‌یه مخصوص اولوب باراقه ایله دیون عمومیه وکمرك تلبه‌لرندن ماعدا ابنیه‌سی یوقدر وغایت سیرك اوله‌رق بعض وابورلر اوغرار .

اخراجاتی سیسام وحبوبات متنوعه وکراسته واودوندن عبارت اولوب علی الاکثر سوریه‌یه سوق اولنور وحاصلات رسومیه‌سی سنوی ٣٠٠,٠٠ غروشه بالغدر .

چوراقدن برساعت مسافه‌ده ودکز کنارنده معموریه نامیله برقلعه خرابه‌سی وجوارنده برقاچ قلعه خرابه‌لریله بر اسکی قصبه ویرانه‌لری واردرکه بو قصبه انموریوم اسمیله معلوم اولوب آنامور نامی بوندن تولد ایتمشدر .

انامور چایی — «آریماغدوس» آسیای عثمانیده جاری کوچرك برایرمق اولوب ایباروس سلسله‌سنك جنوبی پایه‌لرندن ظهور ایدوب آنامور برونندك ایکی فرسخ قدر شرق شمالنده بحر سفیده منصب اولور .

اناى پازاری — اطنه ولایتنده ایچ ایل سنجاغنده کلنار قضاسنه ملحق برناحیه‌در .

اندەرەس.ـ سیواس ولایتنه تابع قره حصار شرق لواسی مصافاتندن برقریەدر.

اندرون.ـ یاخوداندرین، حلب ولایتنك منقسم اولدیغی اوچ سنجاقدن مرعش لواسنه ملحق برقضانك اسمیدر. مذکور قضا اطنه ولایتی حدودنده وزیتون قضاسیله مرعش قضاسی آراسنده واقع اولوب جیهان صویی مرکز قضاسیله اشبو قضا بیننده حد فاصلدر اراضیسی غرب وجنوب سمتلرنده اورمانلق اولوب ذکر اولنان جیهان صوییله بوصویه قاریشان یکتر صویی قضایی اروا واسقا ایدر.

قضا برناحیه وسکسان ایکی قریەیی جامع اولەرق ٢١٥١٩ نفوس ایله مسکوندر اشبو نفوسك (١٤٣١)ی عرب ٨٣٣٤ ی تر ٧٠٠٠ ی کرد ٣٦٩ ی روم ومتباقیسی ملل مختلفەدن عبارتدر.

مرکز قضا قیان قصبەسیدر.

اندوغی.ـ قونیه ولایتی مضافاتندن نیکدەلواسنه ملحق برقریه اولوب بعضاً ناحیه اتخاذ اولنمشدر.

انطاکیه.ـ Antiochia epidaphne آنتیوخس حلب ولایت وسنجاغنه ملحق قضالردن انطاکیەقضاسنك مرکز اداره‌سی اولان قصبەدر.

اشبو قضا شمالا اسکندرون وبیلان شرقاً حارم، ادلیب جزرالحور جنوباً ینه جزرالحور قضالریله سوریه ولایتی غرباً بحر سفید ایله محاط ومحدوددر. سوریه سواحلنك الك غربی نقطەسی بولنان رأس الخنزیر بوقضا سواحلنده واقعدر.

آنطاکیەقضاسی طاغلق واورمانلری کثیر بر اراضی اولوب سلسلۀ جبالی میاننده الما طاغی وجبل عقره مثللو سطح بحردن ١٥٠٠ متره مرتفع نقطەلری واردر. قضا عورونت دخی دینلان نهر العاصی ایله صولانور. مذکور نهر اولا انطاکیه قضاسنی حارم وادلیب قضالرندن فصل ایتمك اوزره شمالەطوغری جریان ایله عمیق اووەسنه وعمیق کولنك صولرینی بعد الاخذ اولا غربه وبعده جنوب غربه توجه ایدرك انطاکیه شهرندن کچدکدن صکره سویدیه جوارنده بحر سفیده قاریشور. عمیق کولنك برقسمی داخل قضاده اولوب کرك بوکول وکرك مدیك نام صغیر کولك حاصلات صیدیەسی سنوی خزینۀ دولته ایکی بیك لیرا قدر واردات تدارك ایدر ونهر العاصیده دخی چیقان بیلان بالغی سنوی ٢٥٠ بیك مقدارنده اولەرق طوزلنوب قبریس، مصر وبیروت اسکلەسنه سوق واخراج ایدیلور.

مار البیان عمیق کرلیله جوارینك بطاقلقلری بوکولەدن ١٨ کیلو متره بعد

ومسافه‌ده اولان انطاكیه‌ده یازین فساد هوایی انتاج ایتمكده‌در .

آنطاكیه قضاسی ٤ ناحیه‌ایله ٣١٠ قریه‌یی جامعدر نفوس حاضره‌سی ٦٢٧٥٠ مقدارینه بالغ اولوب بونك یكرمی بیكی سوریه‌لی عرب اون ایكی بیكی نصیری اون بیكی ترك اوچبیكی كرد اوچبیكی چركس اوله‌رق قرق سكزبیكی اسلام ومتباقیسی ملكیت ارمنی روم قتولیك سریانی كلدانی یعقوبی اوله‌رق خرستیاندر .

داخل قضاده ملل مختلفه‌یه منسوب ٤٣ مكتب وبو مكتبلرده‌مداوم ١٢٤٨ طلبه موجوددر .

آنطاكیه قضاسنده یتشان حبوبات احتیاج وصرفیات محلیه‌یه غیركافی اولوب اكثریاخاب سنجاغندن سنوی كلیتلی آرپه وسائره ادخال اولنور ایسه‌ده بوكا مقابل قضاده حاصل اولان دوت وپاموق وعمیق اووه‌سنده یتشان میان كوكی وزیتون اغاجلری پك كلیتلی حاصلات ویرمكده‌درلر ذكر اولنان زیتون اغاجلرندن استحصال ایدیلان زیتون یاغی نفیس صابون اعمالیچون حفظ اولنور بوندنماعدا عمیق اووه‌سنده لایعد حیوانات اهلیه‌وصیغیر سوریلری یسلنور .

قضانك مصنوعاتی میانده ایكلی چارشاف كفیه‌ومشلح ایله اثوابلق قماشلر پك مقبولدر .

قضانك صابون اعمالاتی دخی كلی اولوب سنوی ١٥:١٢ میلیون كیلو غرامه بالغ اولمقده‌در .

آنطاكیه شهری ؛ مركز قضا اولوب دكزدن ٣٥ كیلومتره‌وحلبدن ٩٥ كیلو متره بعد ومسافه‌ده ونهر عاصی قرب وجوارنده كائندر .

بو شهر قبل‌الميلاد ٣٠١ سنه‌سنده اسكندر كبیرله رجالندن سلفقوسك پدری آنیتوخس نامنه اوله‌رق بنا وانشا ایتمش اولدیغی بلده‌درکه جسامت قدیمه‌سی شمدیكنك بر قاچ مثلی ایدی بر خیلی زمانلر سلفكیانك پای تختی اولمش وسلالهٔ مزبوره حكمدارانی طرفندن توسیع وتزیننه جداً همت اولنمشدر . بر آرالق رومالیلرك النه كچمش وخرستیانلغك ظهورنده كسب اهمیت ایلمشیدی . براز صكره عجملره وبعده شرق ایمپراطورلغنه انتقال ایلمشدر .

هجرتك اون التنجی سنه‌سنده خلیفهٔ مسلمین حضرت فاروق اعظم طرفندن فتح وتسخیر ایله ید اسلامیانه كچوب ٣٥٧ ده روملره ٤٧٧ ده سلجوقیلر واسطه‌سیله ینه اسلاملره اون‌درت سنه صكره اهل صلیبه و ٥٦٨ ده ملك بیبرس واسطه‌سیله ینه ید اسلامیانه انتقال ایلمش و ٩٢١ تاریخنده سلاطین عثمانیه دن یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینك جركلره غلبه‌سنده عموم سوریه ایله برابر ید عثمانیانه كچمشدر .

شهرك متعاقباً كوردیكی استیلالر

وغايت صيق صيق وقوعه كلان زلزله‌لر حسبيله خراب اوله‌رق اسكى زينت ومعموريتى قالمامشدر .

اليوم شهرده ٢٣٥٥٠ نفوس ٣٣٧٤ خانه ١٤٥١ دكان ٣٨ مغازه ٢٠ خان ٣ اوتل ١٤ قهوه براجزاخانه ٢٥ فرون ٥ صو دكرمنى ٩ صابون ١٣ ايپك قابريقه‌سى ١ قشله ٢٤ جامع ٢٨ مسجد ٢ درگاه ١٠ مدرسه ٣ كليسا ٥ حمام وسائره واردر .

حبيب بخار حضرتلرى دخى درون قصبه ده مدفون اولوب مرقدى زيارتگاهدر .

آنطاليه (آداليا) ـ قونيه ولايتنك مركب اولديغى الويه‌دن تكه سنجاغنك كرسئ اداره‌سى اولان بر شهر اولوب بحر سفيد دن تشعب ايدن آداليا (آنطاليه) كرفزينك داخلنده وساحل بحره ناظر بر تپه‌نك اتكنده واقعدر . شهرك منظره‌سى كوزل ايسه ده هواسى يازين غايت صيجاق ولدوسه معروضدر اولرى اخشاب سوقاقلرى غير منتظم و صويى بر بچق ساعتلك محلدن جلب ايدلمشدر.

اهاليسى ١٥ بيكه قريب اولوب بونك اون ايكى بيكى اسلامدر و اسكندرون پوسته‌لرينك منتظماً اوغرامسى جهتيله تجارتى يولنده وباشلوجه اخراجات كراسته‌در .

بوشهرى قبل الميلاد همان برعصره يقين برغمه قرالى ايكنجى اتال تأسيس ايتمشدر اليوم مشهود اولان ايكى ريختملى ليمانى ايله سائر مبانئ عتيقه خرابه‌لرى قدمنه دلالت ايدر آنطاليه جوارنده اسكى انطاليه ناميله مشهور اولان سيده شهر قديمنك خرابه‌لرى الآن مرئيدر .

انطاليه قضاسى ٦ ناحيه و ١٩٥ قريه ايله يتمش بش بيك نفوسى جامع اولوب قضاده ١٠٩ جامع ٣٢ مدرسه ١٢٠٠٠ قدر خانه واردر .

حاصلاتى حبوبات متنوعه ليمون وپورتقال ومياں كوكى وباشلجه اخراجاتى طاغلردن كسيلان اودون وكراسته‌دركه اسكندريه يلكن كميلريله سوق ايديلور.

آنقره ـ (ولايتى) اسياى عثمانيده و اناطولى شبه جزيره‌سنك تماماً اورته‌سنده كائن برولايت اولوب ٢٨,٢٣ : ٣٤° طول شرقى ٢٩,٧٥ : ٤١,٧٥° عرض شماليده كائندر .

ولايت مزبوره شمالاً قسطمونى غرباً خداوندكار جنوباً قونيه شرقاً سيواس ولايتلريله احاطه اولنمشدر . منتهاى حدود غربيسى ازميد و مدانيه وكمالك اسكله‌لرندن ٣٠٠ وحدود جنوبيسى بحر سفيد ده واقع مرسين ليمانندن ٣٠٠ نقطهٔ نهايت شماليسى بحر سياهده كائن صامسون اسكله‌سنه ٣٢٥ كيلومتره بعد ومسافه‌ده اولمغله ولايت مزبوره آسياى صغيرك تماماً وسطنده بولنمشدر.

ولایتك مساحهٔ سطحیه‌سی اللی اوچبیکی مزروع ویا قابل زراعت و یکرمی بش بیکی طاغلق وچایرلق وبشبیکی اورماناق اولمق اوزره سکسان اوچبیك کیلومتره تربعینده‌در نفوس موجوده‌سی دخی یدیبوز آلتمش اوچبیك یوزاون طقوزی مسلم و متباقیسی ملل مختلفه اوله‌رق سکز یوز طقسان ایکیبیك طقوز یوز کشیدر .

اشبو مقدارك (٤٦٩١٤٧) ی ذکور و (٤٢٣٧٥٣) ی اناثدر .

اشبو ولایتده خیمه‌نشین کرد قبائلی دخی موجوداولوب مقدارلری خیلیجه‌در قبائل مزبوره باشلوجه طقوز قسمه تقسیم اولنمشدر :

(١) رشوان (٢) شیخ بزنلی (٣) یادیللیس (٤) ترکیانلی (٥) میکائلی (٦) یامبکلی (٧) قویبانلی (٨) سفیانلی (٩) آنینانلی اشبو عشایر علی‌الاکثر حیمانه جهتنده مسکون اولوب زراعت جهتنه اولقدر اهمیت ویرمزلر وقیون وکچی وصغیر ودوه واستر بسلیوب سوریلرله درسعادت ومحال مختلفه‌یه سوق ایدرلر .

آنقره ولایتنك اقلیمی محیط اولان طوروس وآنی طوروس سلسله‌لری بازین شدید صیجاغندن محافظه ایتدکلرندن عمومیتله یابس ومتعدلدر .

مذکور سلسله‌لرك اك مرتفع نقاطی قیصریه قربنده کائن آرجیاس طاغیله اطه طاغی آیاش بلی تکه طاغی وسائره‌در .

آنقره ولایتی صولایان سقاریا وقزل ایرمغك توابعی طاغلرك اتکاریله یماجلرینه تصادف اراضی‌یی پك منبت برحاله قویمشدر .

انقره ولایتی ادارهٔ ملکیه جه انقره — یوزغاد — قیصریه — قیرشهر نامیله درت لوایه وبونلرك کافه‌سی ٣٢ قضا ١٥ ناحیه ٢٩٧١ قرایی مشتملدر.

ولایتده عموماً ١٢٠٦ مکتب واردر اراضیسی هر نوع حبوبات یتشدیرر وسنوی یتشان حبوبات ٧,٥ میلیون کیله‌یه بالغ اولور انقره تفتیك کچیلریله مشهوردر وبونلرك یوکلری ایله امثالسز اولان انقره صوف وشالیلری نسج اولنور وتفتیك اخراجاتی کلیتلی بر مبلغ کتورر بوندن ماعدا قیر شهرك حالیلری وسجاده‌لری قیصر جوارینك صجوق وپاصدرمه‌سی حقیقةً امثالسز شیلردر .

آنقره سنجاغی : قسطمونی ، خداوندکار، قونیه ولایتلریله وقیرشهر سنجاغیله محدوددر سکنهٔ موجوده‌سی ٢٥٦٥٤١ اسلام ١٨٩٦ روم ١٨٤١ ارمنی ٥٦٠٩ قتولیك ١٠٩ پروتستان ٤٧٨ موسوی اولمق اوزره ٢٧٣١٣٢ نفوسدر .

انقره سنجاغی : انقره — چبیق آباد — ایاش — بکبازاری — نعللی خان — سوریحصار — میخالیجق — حیمانه

ـ یبان اباد ـ قصبهٔ بالا ـ زیرقضاسی نامیله ١١ قضا شیخ بزنلی ـ چوربا ـ یبانلی ـ کوکوزو ـ اوروش اسملریله ٥ عدد ناحیه‌یه تقسیم اولنمشدر .

انقره قضاسی وانقره شهری : انقره شهری مشتملاتی اولان ٤٩ قرا ایله برابر مرکز قضایی تشکیل ایدر .

انقره شهری همنامی اولان ولایتك کرسیٔ اداره‌سی اولوب درسعادتدن (٤٥٠) کیلو متره بعد ومسافه‌ده واقع اناطولینك بیوك شهرلرندن بریسیدر .

بو شهرك انقره چایی اوزرنده باغ وباغچه وبوستانلری حاوی وکوشك وابنیهٔ سائره‌یی محتویدر شهرك نفوسی ٢٥٠٣٠ بیك راده‌سنده در سعادت ایله انقره یینده‌کی تیموریول سایه‌سنده غلبه‌لکلکی کون بکون تزاید ایتمکده‌در .

شهر سطح بحردن ٨٠٠ متره ارتفاعنده بر تپه‌نك یماجنده مبنی اولوب طاغك قسم علیاسنده واقع بر صخرهٔ عظیمه اوزرنده بنا ایدلمش متین بر قلعه‌سی وآثار وانقاضی الیوم مرئی اولان وشهری دائراً مادار محیط اولان سوری وبعض استحکامات اثرلری مشهود بولنمقده‌در .

شهرك جهات ثلثه‌سی اون بیکه قریب باغ وباغچه وبوستانلرله محاط اولوب دباغ خانه دره‌سی وانجه صو نام صولرله ریان اونله بونلر سکنه‌سی ایچون ایام بهار وصیفده بر نزهتکاه بنظیر تشکیل ایتمکده وشهرك درکار اولان لطافت ونظارتنی تزیید ایلمکده‌درلر .

انقره دنیانك هیچ برمحلنه مخصوص اولمیان بالی ایله ٣٨ نوع تعداد ایدیلان نفیس ارمودی والماسی درسعادته شمندوفر واسطه‌سیله نقل ایدلمکده‌در .

اعزهٔ مشایخ اسلامیه‌دن حاجی بیرام ولی وحسین بهاءالدین وخطیب اصفهانی وتاج الدین ولینك تربه‌لری قرقلرمقامی وقاضی حلبینك مرقدی زیارتکاه محللردر .

شعرای جاهلیه دن امرئ القیسك دخی حضرلق نام محلده مدفون اولدیغی محققات تاریخیه‌دندر .

انقره‌نك نام قدیمی انسیری وانکوری اولوب قبل المیلاد فریکیالیلر طرفندن ٦٥٠ تاریخنده بنا اولنمش وغالاتیالیلرله فریکیالیلره بر مدت پای تخت اولدقدن صکره رومالیلرك النه کچمشدر روما قیصرلرندن اوغستوسك مرمر اوزرینه محکوك وصیتنامه‌سی الیوم شهرده موجوددر رومالیلردن صکره بوشهری عجملر، عربلر، سلجوقیلر ایتمش وبرنجی اهل صلیب زماننده ١٨ سنه قدرده لاتینلرده قالمشدر . نهایت ٧٢٦ تاریخ هجریسنده غازی خداوندکار حضرتلری متغلبه‌دن اخیار طائفه‌سنك الندن فتح وتسخیر بیوردرق اولتاریخدن اعتباراً ممالك عثمانیه اعدادینه داخل اولمشدر .

انقره قصبه‌سی ٥٤٥٨ خانه ٤ حمام ٢١٧٣ دکان ٥٠ مغازه ٢١ فرون ٣٢ جامعشریف ١٢ مسجد ٢٧ مدرسه

T. C. F. 1935

١١ تکه ١٧ تربه ١٢ کلیسا ٨٤ چشمه ٩ کره میدخانه ٨ یاغمخانه ١١ دکرمن ١ ساعت قله سی ١ مکتب اعدادیٔ ملکی ١ غربا خسته خانه‌سی مدرسهٔ حمیدیه نامیله کبیر برمکتب ٦٥ صبیان مکاتبی ٨ مال اجنبیه مکتبلری ٣٢ خان بر مملکت باغمچه‌سی وایکی باب قشله وبر بیوك حکومت قوناغنی وعسکری دبویی ایله تلغرافخانه ورژی ودیون عمومیه دوائرینی حاویدر .

آنقره صویی .— سقاریانوا بعندن بریسی اولوب ایدوس طاغنك جنوبی پایه لرندن نبعان ایدن چیق صویی وامیر کولندن چیقان طباق صویی وانف الذکر ایدوسك شمالی پایه لرندن ظهور ایدن مراد صولریله کسب جسامت ایدر وصوك ایکی صولرله انقره جوارنده وچبیق صویله دخی آنقره‌نك بش فرسخ قدر شرقنده برلشور . ومجراسی ١٣٠ کیلو متره امتداد ایلر .

آوجیلر صویی .— آناطولیده قاز طاغ (ایدا) دن ظهور ایدرك مندرس نهرینه قاریشان کوچوك بر چایدر . بو اسمده بوزوقده اوفاق بر موقعده واردر .

آودله .— روم ایلنده یانیه ولایت وسنجاغنده کره‌بنه قضاسی مضافاتندن بر قریه اولوب پندوس طاغنك اتکنده واینجه قره صو توابعندن بری اوزرنده واقعدر اهالیسی اون ایکی بیکی متجاوز اولوب چوبانلق ایله تعیش ایدرلر وقریه‌نك موقعی مرتفع اولدیغندن سکنه‌سی قیشین شدت سرمادن قشلاقلره التجا ایتمکده‌درلر مصنوعاتی کلیم وچوراب ایله ولنسا دیتلان قبا وتوکلی فانیله‌دن عبارتدر .

آورینیا .— قسطمونی ولایتی وسینوب لواسی ملحقاتندن برموقعك اسمیدر .

آوروپای عثمانی .— روم ایلیٔ شاهانه‌یه مراجعت بیوریله .

آولونیا .— یانیه ولایتنك برات سنجاغنده قضامرکزی برقصبه‌در . مذکور قصبه مرکزولایت اولان یانیانك ١٣٥ کیلومتره بعد و مسافه‌سنده وآدریاتیك دکزی ساحلندن یارم ساعت قدر کیریده واقع اولوب لیمانی ایشلکدر .

قضانك جواری بطاقلق وموقعی چقور اولدیغندن وخامت هوا ایله مشتهردر . اسکله‌نك یقیننده پاشالیمانی نامیله معروف اولان لیمانی مکمل بردونمانك استیعابنه کفایت ایدر . درون قصبه‌ده ٦ مکتب ابتدائی بر رشدیه مکتبی ایله ٩ خان ١٥٠ قدر دکان موجوددر . اهالیسی التی یدی بیك راده‌سنده‌در .

لوید قومپانیه‌سی واپورلری امد شد

ایتدیکندن تریسته واوستریایله مناسبات تجاریه‌ده بولنور .

اولونیه قضاسی نفس قصبه ایله ٦٥ قدر قریه‌یی جامع اولوب طاغلق واورمانلری واسعدر باشلوجه محصولاتی زیتون یاغی وساده یاغیله طوزوادخالاتی قهوه واوروپا امتعه‌سندن عبارتدر اهالیسی اولان لاپلر ٣٠ بیکی متجاوز زکی وجسور برقومدر وچوبانلق یکانه صنعتلریدر .

آیازمند . — آیدین ولایتنده ازمیر لواسنه ملحق برغمه قضاسی مضافاتندن ٢٩ درجه ١٤ دقیقه عرض شمالی و ٢٤ درجه ٢٦ دقیقه طول شرقیده واقع ١٢١٣ نفوس و ٣٨٠ اماکنی جامع برناحیه مرکزی اولوب دکزه قریب ومدللی اطه‌سی مقابلنده کائندر .

ناحیه‌سی: برغمه‌نك شمال غربیسندن متشکل اوله‌رق شمالاً ایوالق قضاسی شرقاً قوزان جنوباً دیکیلی ناحیه‌لری غرباً مدللی بوغازی ایله محدوددر.

آیاس . — اطنه ولایتنه تابع جبل بره‌کت سنجاغنده پیاس قضاسی مضافاتندن یمورطه‌لق ناحیه‌سنك مرکز اداره‌سی اولان کوچوك بر قصبه‌درکه یمورطه‌لق لیمانك مدخلنده وشرق شمالی جهتنده کائندر . ذکر اولنان یمورطه‌لق لیمانی اق دکزده هرنوع روزکاردن محفوظ وامین برلیمان اولدیغندن ازمنهٔ متقدمه‌ده آیاس شهرینك اهمیتی فوق العاده ایدی واولوقتلر الیوس نامیله بوجهتك تجارتکاه بر بلده‌سی ایدی .

بو شهرك خرابه‌سی الآن مشهود وموجود اولوب قلعه‌لری ایله صو یوللری وکوپری وحمام وسائر مبانیٔ جسیمه‌سی الآن عقللره حیرت ویره‌جك درجه‌ده‌در .

قلعه‌نك جوارنده زیرزمینده طاشدن اویولمش ٣٠٠ قدر اوطه‌لی برمحل موتالرك حفظه مخصوص اولق ایچون انشا ایدلدیکی ظن اولنمقده‌در .

بیوك اسکندرك دارایی مغلوب ایتمسی وایمپراطور هراقلیوسك کسرای عجمه غلبه‌سی مثللو وقایع مهمهٔ تاریخیه آیاس جوارنده وقوعه کلمشیدی .

آیاستفانوس . — پای تخت سلطنت سنیه جوارنده وروم ایلی جهتنده چکمجهٔ صغیر قضاسنه ملحق برقریه‌درکه روم ایلی تیمور یولی کذرکاهنده وساحل بحرده کائندر . قریه‌نك هواسی لطیف وجواری مفرح اولوب یوز قدر خانه ایله برقاچ غازینو ودکانی ویالیلرله صیفیه‌لری محتویدر .

ادرنه ولایتنك قرق کلیسا سنجاغنده اختبولی قضاسنه مضاف برناحیه‌نك اسمیده ایاستفانوس اولوب بحر سیاه ساحلندن ایکی کیلو متره قدر کریده ومرکز قضانك آلتی ساعت قدر اوزاغنده‌در .

آیاسراندی . — روم ایلیده ارنا-وودلغك غربنده

وساحل بحرده برکوچرك اسکله اولوب تماماً قورفه جزیره‌سنك شمال نقطه‌سنه مقابلدر موقعی اقتضاسی ارکری سنجاغنك ویانیه‌نك اسکله‌سیدر ابنیه‌سی قرانتنه وکمرك وآجنته اتخاذ اولنان برقاچ پارچه بنا ایله برایکی خان ومغازه‌دن عبارتدر .

شهری پك اسکی در الآن خرابه‌سی اسکله‌نك جنوب شمال سمتنده مشهود اولور . اسکله‌نك جنوب شرقنده یر آلتنده قرق قدر اوطه موجود اولوب قرق عزیزلره منسوب اولدیغی مروی بولنمغله موقع قرقلر معناسنه رومجه اوله‌رق ایاسرانده اسمیله تسمیه قلنمشدر .

آیاسفید . — یاخود کلیزمان ؛ آیدین ولایتنده ازمیر لواسنه ملحق اورله قضاسنك مربوطاتندن ایاسفید ناحیه‌سی داخلنده کوچوك بر قصبه‌درکه ازمیرك ١٩ واورله‌نك ١٣ کیلو متره اوزاغنده وازمیر کورفزینك جنوب سمتنده‌در .

آیاسفید ناحیه‌سی : اورله قضاسنك شرقندن متشکل اولوب شمالاً ازمیر کورفزی شرقاً ازمیر قضاسی جنوباً سفریحصار غرباً اورله قضالریله محدوددر . مشتملاتی ١٣ قریه‌اولوب ٤٣٦٥ نفوسی جامعدر . مرکزی اورله‌نك جهت شرقیسنده ٤٢٤ نفوسی و ٩٤ اماکنی حاوی یلکی قریه‌سیدر .

آیاسلوغ . — افس کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

آیاش . — انقره ولایت واواسنه ملحق قضالردن بریسنك مرکز اداره‌سی اولوب مرکزولایتك ٩ ساعت غربنده وازمیددن انقره‌یه کیدن جاده‌اوزرنده وایکی طاغ اراسنده واقع اولوب سقاریا توابعندن بری قصبه داخلندن مرور ایدر .

٨١٩ خانه و ٢٩٧٥ نفوس مسلمه‌یی محتویدر .

آیاش قضاسی : کودل اسمنده بر ناحیه ایله ٤٤ قریه‌یی جامعدر .

اطراف وجواوی یبان آباد - بکبازاری - میخابجق - خایمانه - زیر قضالریله محاط ومحدوددر سکنه‌سی جملةً اسلام اوله‌رق ٢١٧٠٠ کشیدر داخل قضاده ١٥ مسجد ٤٥ جامع ٧ مدرسه ١ رشدیه ٤٥ صبیان مکتبی ٤٦٣٧ خانه ١٩٠ دکان وردر .

قضانك اراضیسی ٨٠ بیك دونم مزروع ٧٠ بیك دونم غیر مزروع ١٠ بیك دونم باغ وبغچه ٢٥٠٠ دونم چایر ومعادن عبارتدر . محصولاتی حبوبات ایله پرنج جهری آفیون پاموق میوه ومصنوعاتی بزچوراب کبی شیلردر . حیواناتی کثیر اولوب سنوی ٥٣٢٥٧ قیه تفتیك ؛ ٢٥٠٠٠ قیه پیاغی ٤٥٦ قیه قیل حاصل اولمقده‌در .

آیاش اسمنده بر ناحیه‌ده اطنه ولایتنك ایچ ایل لواسنده وسلفکه قضاسنه مربوط اولوب مرکزی لیمبوس قصبه‌سیدر آیاش شهر قدیمنك خرابه‌لری

سلفکه‌نك ٣٥ : ٠ : كيلومتره قدر شمال شرقيسند وساحل بونجه ١٨ كيلومتره قدر امتداد ايدر برانقاضى سلسله‌سى تشكيل ايتمشدر .

آيانجق .ـ قسطمونى ولايتنهٔ ملحق سينوب سنجاغنك استفان قضاسنده واقع بر قريه‌در كه آيانجق لاطه‌سى تاميله معروف اولوب انشا آتده مستعمل اولان اغاج بورايه منسوبدر .

آياندون .ـ استفان قضاسنده ومركز قضانك ١٥ كيلومتره قدر غربنده وساحل بحر سياهده وبرچاى اغزنده تشكيلى ايتديكى قوى داخلنده كائن برقصبه‌در .

آيانيقوله .ـ كريد جزيره‌سنده ميرا بالا قوينك منتهاسنده كائن كوچك برقصبه اولوب لاشيد سنجاغنه مضاف ميرابلا قضاسنك كرسئ اداره‌سيدر قضاء مزبوره ٣٥ قريه‌يى مشتملدر .

آيدنجق .ـ زباتزدى ادينجك‌در . خداوندكار ولايتنك قره‌سى لواسى قضالرندن باندرمه‌يه ملحق برناحيه مركزى اولوب مرمره‌دكزى ساحلنه قريب وقپوطاغى شبه جزيره‌سنك مداخلنه واقعدر قضبه‌يه يارم ساعت مسافه‌ده مشهور سيزيق خرابه‌سى واردر قصبه‌نك جوارى زيتون ودوت اغاجلريله مملو اولمغله كليتلى زيتون وزيتون ياغى وايپك حاصل اولور اهاليسى اوچبيك قدردر .

اورخان غازينك اوغلى غازى سليمان پاشا روم ايلى‌يه بوشهردن كچمشدر .

ايدنجق ناحيه‌سى ٢٢ قريه و ٧٥٠٠ قدر نفوس و ٥ جامع ٢٨ مسجد ٢ كليسايى محتويدر .

آيدونات .ـ روم ايليده يانيه ولايت وسنجاغنده قضا مركزى اولان برقصبه‌در .

قصبهٔ مزبوره مركز ولايتك قرق بش كيلو متره بعد ومسافه‌سنده وبرطاغ اتكنده واقع اولوب موقعى مرتفع هواسى لطيف واطرافى باغلق وبوستاندر . بهر ايلول آينده بش كون امتداد ايدن پنايرى قوريلور وجوارنده يتشان توتوندن مشهور يانيه انفيه‌سى ياپيلور .

قضاسى ٦٤ قريه ايله حولى ناحيه‌سندن متشكلدر نفوسى نفوسئ آرايسه‌ده اراضيسنك قوهٔ انباتيه‌سى يولنده‌در باشاوجه محصولى حبوبات ايله توتوندر .

آيدين .ـ نام ديكرى كوزلحصاردر آيدين ولايتنك منقسم بولنديغى الويه‌دن همنامى اولان سنجاغك كرسئ اداره‌سى اولوب ازميره مربوط اولان تيمور يول ايله نقدير اولنان مسافه‌سى ـ٥ ساعتدر . ٣٧ درجه ٤٨ دقيقه عرض شمالى و ٢٥ درجه ٢٩ دقيقه طول شرقيده ومندرس نهريله ريان اولان بر اووه‌يه ناظر موكيس طاغنك اتكنده وتراس شهر قديمنك بعض خرابه‌سى اوزرنده مؤسس اولوب سوقاقلرى وخانه‌لرى غير منتظم

وکار قدیمدر . اهالیسی ۲٤۷۸ . نفوس اولوب تجارتی فوق‌العاده‌در هواسنك لطافتی باغ وباغچه‌لری صولرینك کثرت ولذتی ایله اولجوارده کسب معروفیت ایتمشدر .

درون شهرده ۹۳۵۷ خانه ۱٤۵۰ دکان ۱۳۲ مغازه ۳۸ خان ۵۳ فرون ۵ لوقانطه ۷ پاموق قابریقه‌سی ۸ حمام ۵۱ جامع ٦ تکی ۷٤ مسجد ٤۹ مدرسه ۱٤ مکاتب اسلامیه ٤ کلیسا ۱ کتبخانه ۳ خسته‌خانه ۲ میان کوکی فابریقه‌سی واردر. شهرك اسکی اسمی‌ترال اولوب ترا اقوامندن اجنبی خدمتیله مألوف برقومه منسوبدر .

قضاسی شمالاً ازمیر لواسی غرباً آیدینه مربوط سوکه جنوباً چینه شرقاً نازللی قضالریله محاط اولوب ٦۹٦٤٤ نفوسی و۱۹۲ قریه‌یی مشتملدر محصولاتی پاموق میان کوکی حبوبات وآفیون ایله زیتون واوزومدن عبارتدر .

آیدین قضاسنك نواحیٔ ملحقه‌سی : صوبیجه ــ کوشك ــ قره حیط ــ اینه آباددر .

آیدین لواسی : آیدین ولایتی تشکیل ایدن سنجاقلردن بریسی. اولوب شمالا ازمیر وصاروخان غرباً اطه‌لر دکزی شرقاً دکزلی وجنوباً منتشا سنجاقلریله محاطدر .

اراضیسی شمال جنوب جهتلری طاغلق ووسط سمتلری اووه اولق اوزره منبت ومحصولداردر اوزوم آفیوب حبوبات متنوعه ایله پاموق کلیتله اخراج ایدر .

نفوسی ۲۰۷۷۹۱ وملحقاتی ۵ قضا ایله ۱۷ ناحیه‌در .

آیدین ولایتی ــ آسیای صغیرده وآناطولی شبه جزیره‌سنك جهت غربیسنده واطه‌لر دکزی ساحلنده کائن دولت علیه‌نك اك مهم ولایتلرندن بری اولوب برلوا مرکزی اولان آیدینك نامی ولایته تعمیم اولنمشدر.

آیدین ولایتی اطه‌لر دکزی ایله خداوندکار وقونیه ولایتلریله محدود ۳٦ : ٤۰ درجه عرض شمالی و۲۳ : ۲۷ درجه طول شرقیده واقع اولوب تربیعاً ۵۳۷۹۸ کیلومتره وسعتنده و ۱,٤۰۸۳۸۷ نفوس ایله مسکوندر. نفوس مزبوره ایله ولایتك فن زراعت نقطهٔ نظرنده کی اقسام اساسیه سی آتیده‌کی جدوللرده ارائه اولنمشدر.

جدول ١

اقوام	اجمال	يرلى		يبانجى	
		ذكور	اناث	ذكور	اناث
اسلام	١١١٨٤٩٦	٥٥٦٥٠٠	٥٤٣٨٢٩	١٤٦٢٨	٣٥٣٩
روم	١٩٠٤٣١	٩٦٠٢٩	٩١٥٩١	٦٨٩٥	٩١٦
ارمنى	١٣٩٤٠	٦٦٠٣	٦٤٦١	٨١٦	٦٠
بلغار	٤٢٦	»	»	٢٨٨	١٣٨
قتوليك	٨٧٦	٤٢٤	٤٥٢		
يهودى	٢٢٢٧٣	١١٤١٨	١٠٧٥٤	٧١	٣١
پروتستان	١٥٣	٧٦	٧٧		
لاتين	١٠٥٠	٥٨٦	٤٦٤		
تبعهٔ اجنبيه وتابعيتى مشكوك	٥٥٧٤٣	١٨٢٣١	١٩٠٧١	٩٥٠٥	٨٩٣٥
يكون.	١٤٠٨٣٨٧	٦٨٩٧٦٧	٦٧٧٦٩٨	٣٢٠٢٥٣	٢٣٦١٩

جدول ٢

نوع اراضى	كيلومترو مربعى
اراضئ مزروعه	١٤٢٨٨
غير مزروع وفقط قابل زراعت	٤٩٧٠
اورمان	٦٣٣٧
ناقابل زراعت	٢٨٢٢١
يكون	٥٣٧٩٨

بو ولايت اناطولينك اك كرزل يرلرينى واك محصولدار سمتلرينى جامع اولمغله ثروت طبيعيه وتجارت موقعيه جه دولتك برنجى درجه ده بر ولايتيدر .

سواحلى لاينقطع كورفز و برونلر وشبه جزيره و قويلر ايله مملو اولوب اق دكزك سمت شرقيسنده امد شد ايدن سفاين تجاريه و پوسته واپورلرى كنديلرى ايچون هر زمان بر ملجاء ومأمن تدارك ايده بيلديكى كبى اناطولى اخراجاتنى آلمق اوزره دائما اوغرامق مجبوريتنده درلر .

اراضئ ولايت كرچه طاغلق و عارضه لى ايسه ده طاغلرك اوزرى اورمان ومرعالرله مستور ويماجلرى محصولاته مساعد ترلالرى حاوى وطاغلرى فاصل اولان واديلرى زمردين چاير واووه لرى شامل اولمغله طوپراغك هر برنقطه سى سكانى بخشايش الهيدن طبعاً مستفيد ايتمكده در .

آیدین ولایتنك طاغلری اناطولینك سلسلهٔ غربیه‌سنه‌منسوب اولوب باشلوجه ییغنلری یوز طاغ وشعباتی اولان اق طاغ عجم طاغی قوچان طاغی وسائره ایله شمال جهتنده وحدود ولایتده کائن دمیرجی طاغی واوزونجه یایلا کبی هر ایکی ولایتك (خداوندکار — آیدین) خط تقسیم میاهنی تشکیل ایدنلردر. ولایتك جنوبنده واطنه ولایتله منتشا سنجاغی حدودنده کائن اق طاغ اسمیله برطاغ دها واردرکه دیکرندن فرق ایچون بوکا قوجه آق طاغ اسمی ویرلمشدر.

داخل ولایتده چاری نهر وچایلر چوق اولوب قسم اعظمی آطه‌لر دکزینه منصب اولور. بونلرك مهم ومشهورلری باقر چایی کدیز ییوك وکوچوك مندرسلر ایله صاری چای وتحته چایی وسائره‌دن عبارتدر (بونلره عائد تفصیلات صره‌سی کلدکجه یازیله‌جقدر).

حاصلات طبیعه‌سی: اولاغایت زنکین اورمانلریدرکه وسعتلری تربیعاً ٦٣٣٧ کیلومتره اولوب جنسلری میشه قزل چام یانی زیتون ایله آق چام وسائر نوع اشجاردر قزل چام صنعت دباغتده مستعمل اولدیغندن سورومی چوقدر.

ثانیاً پاموق حاصلاتی: بیاض واوزلی پاموق یتشدرمکله ولایات شاهانه‌میاننده تمیز ایتمش وهریرده معتبردر.

بونلردنماعدا یاش وقوری اوزوم ایله انجیری اوروپاده مقبول و بالخاصه آمریقایه اخراج اولنور.

حبوبات متنوعه‌دن ارپه ایله سیسام بردرجه‌یه قدر چوقجه یتشور ایسه‌ده زراعك اوزوم وانجیر یتشدرمکه اولان میل وانهماکلری حسبیله یتشان بغدای احتیاجات محلیه‌یه کفایت ایده‌مامکده‌در.

ولایتك محصولات صناعیه‌سی میاننده نفیس خالیلر وکلیم وسجاده‌لرك اوروپا پیاسه‌لرنده اعتباری زیاده اولغله بو یوزدن ولایته سنوی بیکارجه لیرالر ادخال قلنمقده‌در.

ادارهٔ ملکیه‌جه ولایت: ازمیر، آیدین، دکزلی، صاروخان، منتشا نامیله بش لوایه وبونلردن ازمیر لواسی ١١ آیدین لواسی ٥ دکزلی لواسی ٦ صاروخان لواسی ١١ منتشا لواسی ٦ قضایه ومجموع ولایت ٣٩ قضایه وهرقضا اقتضاسنه کوره برطاقم ناحیه‌لره تقسیم اولندیغندن من حیث المجموع ٧٤ ناحیه‌یه منقسمدر.

مرکز ولایت ازمیر شهریدرکه بوکا دائر تفصیلات «ازمیر» کلمه‌سنده ویریله‌جکندن اورایه مراجعت اولنه.

آیدین ایلی — آیدین لواسنك اسمیدرکه آیدین اوغللرینك اقامتندتاشی ویرلمشدر.

آینه‌رور — (Atho, Athos Athou) آیون اوروز Aghion-oros اوروپای عثمانیده وسلانیك ولایتی داخلنده کائن حالکیدیکیا

تام شبه جزیره‌نك مرکب اولدیغی اوچ عدد صغیر یارم اطه جقلرك شرق جهتنده بولنان و تخمیناً اللی ایکی کیلومتره ممتد اولان صغیر بر یارم اطه جقدرکه اوزرنده بولنان وآنوس دینلان طاغك دکزه طوغری برون هیئتنده امتدادینی تشکیل ایتمش و طاغك اسمی شبه جزیره‌لکه دخی تشمیل اولنمشدر .

شبه جزیره جکك برطرفی آینوروس کورفزی ودیکر طرفی حالکیدیا یارم اطه‌سیدرکه بوراسنك قدیماً قنال اوله‌رق حفر و کشادایدلدیکنه الیوم برچوق آثار موجود و سائر طرفلری اطه‌لر دکزیله احاطه اولنمشدر . شمالنده پلاتی وکیلانداری وجنوبنده آینوروس برونلری واقعدر .

آینوروز برونك آچیقلری فورطنه سنك شدتیله مشتهر اولوب کمیلر بورادن مرورنده کمال درجه تلقیظ و انتباه اوزره بولنمقده‌درلر .

آینوروز شبه جزیره‌سی سلانیك ولایتنه مضاف برقضا اعتبار اولنمشدر داخل قضاده اورتودوقسلره مخصوص مناستر وزاویه‌لرله بونلرك اداره سنه مخصوص چفتلکاندن بشقه برشیء ولمیوب مناسترلرده تارك دنیا اولان راهبلر بر حال انزواده یشامقده‌درلر .

قضانك اموری قائممقامك ریاستی تحتنده متشکل وشبه جزیره اوزرنده کائن یکرمی عدد مناسترك هر سنه تبدیل اولنان برر وکیلندن مرکب لونجه تعبیر اولنور هیئت طرفندن رؤیت ایدلمکده‌در .

قضانك رهبان وخدمه و سائره‌دن عبارت بولنان نفوسی یکرمی بیکی متجاوزدر .

قضانك مرکزی قاریس نامیله معروف برقریه اولوب قائممقامك اقامتکاهیدر . چفتلکاتك ویرکوسی مقامنده اوله‌رق سنوی دولته ۷۲ بیك غروش کوندریلور و رسوم وواردات سائره‌سی ۲٤۸۱۷۰ غروشه بالغ اولور . چفتلکارده حیوانات و سائره موجود اولوب مناسترلرك اداره سیچون زراعت وحراست اجرا اولنور . وزاویه‌نشین اولان راهبلر طرفندن یاپیلان بعض تصاویر وقاشیق وسائره کبی معمولات بهر سنه روسیه وسائر محالدن کلان زواره بیع اولنوب هر سنه اغستوس اونبشنده کشاد ایدیلان پنایرده ایچه آلیش ویریش ایدیلور .

آینه آباد } ..الخ بواسملرك صورت تلفظلری مدسز اوله‌رق اینه آباد اینه‌جك .. الخ اولدیغندن اشاغیده ذکر اولنه‌جقدر .

آینه کول

آینه پازاری

آینه چایی .— اناطولینك غربنده کوچوك بر چایك اسمیدرکه ایدا طاغندن نبعان ایله اطه‌لر دکزینه منصب اولور .

اینه کول صویی — آناطولیده جاری سقاریا نهری توابعندن بدره چاینی تشکیل ایدن کوچوك بردره‌در .

اینه کول صویی — آناطولیده جاری اولان کدیز چاینه مغنیسا ایله آطله شهرلری مابیننده قاریشان بر دره‌درکه منبعنی (آینه کول آیدین) قصبه‌سنك درت فرسخ جنوب شرقی جهتندن اخذ ایدر .

ایواجق — اناطولیده الویهٔ مستقله‌دن بیغالواسنه ملحق ایواجق قضاسنك مرکزیدرکه بر طاغك اتکنده و مندرس نهرینه قاریشان بردرنك کنارنده کائندر .

قصبه‌نك جوانب اربعه‌سی باغاق و بغچه‌لك اولوب ۲ جامعی بر رشدیه مکتبی ۳ صبیان مکتبی ۲۰۰۰ متجاوز اهالیسی واردر .

قضاسی مدللی جزیره‌سنك قرشوسنده اولوب ۷٦ قریه و درت یکی متجاوز خانه‌ده ۱۸ بیك قدر نفوس واردر .

حاصلاتی حبوبات ایله زیتون اوزوم ومعمولاتی بعض کش اوانی ایله صابوندن عبارتدر .

ایوالق — اسکی اسمی هراقیله وآعولیدیس و روجه نامی کیدونیادر اناطولینك غربنده کائن ادرمید کورفزینك مدخلنده وجنوب سمتنده ومدللی اطه‌سی مقابلنده قضا مرکزی برقصبه‌درکه اداره‌جه خداوندکار ولایتنه مضاف قره‌سی سنجاغنه مربوطدر .

ایوالق بونده جزیره‌سی ایله قپالو اولان برقویك منتهاسنده اولوب اینجه تجارتکاهدر ایوالق قصبه‌سی غلبه‌لك برقریه ایله برلکده برقضا تشکیل ایدر اهالیسی قسم اعظمی روم اولمق اوزره ۲۱٦۷۷ نفوسدن عبارتدر .

حاصلاتی زیتون، حبوبات ومصنوعاتی راق، سختیان، زیتون یاغی وصابوندر .

ایوالی دره — دیار بکر ولایتنده آرغنی سنجاغی ملحقاتندن بیوجك بر قریه‌درکه بعضاً ناحیه مرکزی اعتبار اولنمشدر .

ایواسیل — کرید جزیره‌سنده اسفاکیه سنجاغنه مضاف بر قضا و مرکز قضا اولوب قنیقا ولامبیس ناحیه‌لریله ۲٤ قریه‌دن متشکلدر ینه بواسمده طربزون ولایتنده کیره‌سون قضاسنده وساحل بحرسیاهده بعضاً ناحیه مرکزی اتخاذ اولنان بر قریه واردر .

ای یانی — کرید جزیره‌سنده اسفاکیه سنجاق وقضاسنده بر ناحیه‌نك اسمیدر .

حرف الالف

اب . — کسر الف وسکون با ایله جزیرة العربده یمن ولایتنك مقسم اولدیغی الویه‌دن تعز لواسنه ملحق بر قضا وبا مرکز ینك اسمیدرکه قضا حدیده وصنعه اولری ایله تعز سنجاغنك قمطبه وعدین وحجریه قضالریله محدود وخبلی واسعدرار اضیسی طاغلق وفقط محصولدار اولوب جبللرك اصدارندکی قهوه اغاجلرنده نفیس قهوه یتشیور .

مرکز قضا اولان اب قصبه‌سی صنعا مخاجاده‌سنده وطاغلق برمحلده واقعدر .

ابا . — بو اسمده شط العرب وادیسنده ایکی نهر اولوب بریسی بصره ایله واسط ودیکری کوفه ایله قصر ابن هبیره یتنده‌در .

اباغ . — یاخود عین اباغ برالشامده اشعار عربده کثرتله مستعمل اولان بروادینك اسمیدر .

ابالخ . — مزوپوتامیاده ورقه شهری قربنده فرات نهرینه قاریشان برنهردر .

ابدیر . — بغداد ولایتنده حله سنجاغنده دیوانیه قضاسی ملحقاتندن برناحیه‌نك اسمیدر .

ابرادی . — قونیه ولایتنك جنوب غربنده کائن تکه سنجاغنك اقسکی قضاسنه مضاف ومرکز قضا اولان مارولهنك غرب شمالیسنده منوعه چاینه دوکیلان بردره‌نك اورنده کائن ناحیه مرکزی اولان برقصبه . قدرکه ناحیه قصبة مزبوره ایله برابر ١٤ قریه و١٨٨١ خانه‌ده ٨٢٠٧ نفوسی جامعدر .

ابراهیمیه . — خدیویت مصریه‌ده سودان مصرینك یقینده تأسیس اولنمش بربلده‌ی اولوب اوینامه نهرینك نیله دوکلدیکی محلك قربنده واقعدر .

ابراهیمیه قنالی . — مصر علیاده نیلك صولرینی سیوط ومینه اراضیسنه اجرا ومحال مزبوره‌یی اسقا ایچون حفروکشادایدلمش برسق وارواقنالی اولوب ٣٨ کیلومتره امتدادنده‌در .

ابرش صوبی . — بیروت ولایتنه تابع طرابلس شام لواسنده جاری کوچوك چای اولوب آق دکزه دوکیلور .

ابریم . — بلاد نوبه‌ده نیلك صاغ ساحلنده کائن وپریمی پاروا نام قدیمیله مشهور بربلده اولوب مقابلنده کائن نیل کنارنده بعض لحود ومقابر قدیمه خرابه‌لری واردر .

ابسمبول . — ینه نیل کنارنده وبلاد نوبه‌ده کائن آثار عتیقه‌سیله مشهور برقریه‌در .

ابوتیج . — مصر علیاده سیوط مدیریتی داخلنده

و سیوطدن ۲۰ کیلومتره قدر بعد ومسافه‌ده واقع بر قصبه‌در که خرما وآفیونك کثرتیله شهرت بولمشدر .

ابهر — زبانزدی ابردرخداوندکار ولایتنده‌قره‌حصار شرقی لواسی و بولیوادین قضاسی داخلنده برکول اولوب سطحی تربیعاً ۸ کیلومتره‌در اسحاقلو قصبه‌سندن کچن ایاغی قونیه ولایتی داخلنده کائن آقشهر کولنه دوکیلور .

ایصارا — اطه‌لر دکزنده کائن ساقز جزیره‌سنك غربنده وسن نیقولا برونك ۱۹ میل بحری اوزاغنده و ازمیر کورفزی جوارنده واقع اناطولینك غربنده منتهی قره برونك ۳۵ میل بعد ومسافه‌سنده کائن برجزیره اولوب شمالدن جنوبه طوغری ۱۰ و شرقدن غربه طوغری ۵ کیلومتره امتدادنده وتربیعاً ۶۰ کیلومتره وسعتنده‌در .

جزیره طاغلق و قیالق و چبلاق اولوب ۵٤۷ متره‌ارتفاعنده وسنت‌الی نامنده تپه‌جك ایله منتهیدر . بعض قومسال محللرله قیالق سمتلری مستثنا اوله‌رق سائر یرلری ایوجه زراعت کورمامش اولان ترلالرله مزیندر ،

ایصارا ایله برابر بر قاچ کوچوك اطه‌جقلر ازجمله غرب جنوبیسنده وهمان ایکی میل قدر اچیقده کائن آتی ایصارا اطه‌سی که وسعی هرمحلنده برکیلومتره‌دن زیاده دکلدر جزایر بحرسفید ولایتنده ساقز لواسنه ملحق بر قضا اعتبار اولنمشدر .

اهالیسی کاملا روم اولمق اوزره ٤٥٠٠ کشیدر .

حاصلاتی اوزوم ، زیتون ، انجیر ، بال و پنیردن عبارتدر . ادخالات واخراجاتی هیچ مثابه‌سنده‌در .

ایصارا وآتی ایصارا اطه‌لری اراسنده و شمالاً و جنوباً امنیتلی وسهولتلومدخل ومخرجی حاوی وشرق و غرب و شمال غربی روزکارلرندن محفوظ ۱۱ : ۱۲ قولاج صو چکر قومسال برمحل محفوظ موجود اولوب کمیلر فورطنه‌لی هوالرده اورایه انجا ایتمکده‌درلر جزیره‌نك مرکزی اولان ایصارا قصبه‌سی دخی بو قویدن جزئی مسافه‌ده واقعدر .

اختمار — یاخود آقطمار، آسیای عثمانینك شمال شرقیسنده واقع وان کولنك جنوب شرقیسنده وساحله قریب برمحلده کائن برجزیره‌در .

بو اطه اوزرنده آلتیوز اللی اوچ تاریخ میلادیسنده بنا اولنمش اولان برمناستر الیوم اوچ ارمنی پطریقندن برینك اقامتکاهیدر .

اختهبولی — اسکی اسمی آغاتو - پولیس‌در. ادرنه ولایتنده قرق کلیسا لواسنده اسمنه منسوب قضانك کرسئ اداره‌سی اولان قدیم برقصبه‌در .

مذکور قصبه بحر سیاه ساحلنده

و مرکز لوانك سکز ساعت قدر اوزاغنده اولوب تقریباً درت بیك نفوسی شاملدر .

اخته بولی قضاسی قرق کلیسالواسنك شمال شرقیسنده و روم ایلیٔ شرق حدودنده واقعدر . آیاستفانوس ناحیه‌سیله برابر ١٥ قریه و ٢٣٣٥ خانه‌ده ٨٥٧٠ نفوسی شاملدر .

اراضیسی طاغلق و اورمانلق واوچنجی درجه‌ده منبت اولوب حبوبات متنوعه حاصل اولور کلیم شیاق کبی شیلر دخی اعمال ایدیلور . قضانك وسطندن قسطی ورزوه دره‌لری جریان ایدرسه‌ده ایچیله‌جك صولری غایت اغیردر . اهالیسنك باشلوجه صنعتلری کورجیلك و اودونجیلق اولدیغندن بهر سنه استرانجه طاغلرندن بالاحراق تدارك ایتدکلری کورلری قایقلرله درسعادته ومحال سائره‌یه نقل وارسال ایدرلر .

اخصر — بین العرب بحر سفیده ویریلان اسمدر . بو نامده حجاز سمتنده برموقع دهاواردرکه خاتم الانبیا (صلی الله علیه وسلم) حضرتلری تبوك غزوه‌سنه حین تشریفلرنده بورایه اوغرایه‌رق ادای صلاة بیورمشلردی .

اخمیم — نام قدیمی خمین و پانو - پولیس‌در . مصرعلیاده ونیل مبارکك صاغ یاقه‌سنده واقع سکز اون بیك نفوسلی و غایت اسکی بر بلده اولوب جوارنده برچوق آثار عتیقه بولنور واداره‌جه سیوط مدیر - لکنه تابعدر .

اخی چلبی — ادرنه ولایتنده کوملجنه لواسنه مضاف و لواء مزبورك شمال غربی جهتنده و روم ایلیٔ شرقی و سلانیك ولایتلری حدودنده واقع بر قضادر . بوقضا قرق قریه وقسم اعظمی مسلمان اوله‌رق ٢٨٧٠٢ نفوسی مشتملدر .

اراضیسی طاغلق وردوب سلسله‌سی اتکلرندن عبارت اولدیغندن سکنه‌سی جنکاور وشجاعت وجسارتله مشهوردر .

داخل قضاده ٣٦ جامع ١ تکه ١ قشله ٨ فرون ٤٣ خان ٢٣ کلیسا ١ حمخانه ١٠٨ مکتب ١٢ مدرسه ١ حمام واردر .

باشلوجه محصولی توتوندر . کرسیٔ اداره‌سی درت بیك نفوسلی پشماقلی قریه‌سیدر .

ادره‌مید — آناطولینك غرب ساحلنده وادره‌مید کورفزینك منتهاسنده وساحلدن ١٠ کیلومتره کریده کائن خداوندکار ولایتنه مضاف قره سی سنجاغنده بر قضا مرکزیدرکه ساحلده‌کی آق چای موقعی قصبه‌نك اسکله‌سی حکمنده‌در .

ادره‌مید آلتی یدی بیك نفوسلی اطرافی زیتون اغاجلریله مزین تجارتکاه برمحلدر ساحله قریبتی سببیله و برده کورفزك مدالی اطه‌سیله مستوریتی

حسبیله بر خیلی کمیلرك ملجائی و بعض پوسته‌لرك اوغراغی اولدیغندن تجارت بحریه‌سی یولنده در . خداوندکار ولایتنك جوار-محللرینك اخراجاتی بوقصبه واسطه‌سیله وقوعبولور .

قضاسی : قره‌سی ولایتنك مرکب بولندیغی طقوز قضادن بریسی اولوب ٢ ناحیه ١١٣ قریه و ٥٥٨٠ خانه‌ده ٣٢٠٣٢ نفوسی محتویدر اراضیسی برنجی درجه‌ده منبت و محصولداردر زیتون وزیتون یاغی ایله بال پالاموط محصولاتنك کثرت و نفاستیله شهرت بولمشدر . صنایع داخلیه خالی کلیم ومنسوجات سائره‌دن عبارتدر .

ادفو ـ اطبو و اپولینوپولیس اسم قدیملریله مشهور اولان ادفو قصبه‌سی مصر علیانك بلاد قدیمه و عظیمه‌سندن بریسی اولوب نیلك صول ساحلنده وتقریباً برساعت قدر بعد ومسافه‌ده واقعدر که اسکی حالی شهرك سورینی نیله قدر ایصال ایدر و الآن ریختمنك خرابه‌سی ایله بعض اثارعتیقهٔ نادره‌سی موجود ومرئی بولنمقده‌در .

قصبه‌نك شمدیکی حالی اسکیسنه نظراً پك کوچوك اولوب آنجق ایکی بیك نفوسی و بعض مبانیٔ معروفه‌سی واردر . وَ اداره‌جه برقضا مرکزی اعتبار اولنمشدر .

ادلیب ـ حلب ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی اولان برقصبه‌در که حلبك آلتمش کیلومتره جنوب غربیسنده انتاکیه‌نك ٥٤ کیلومتره جنوب شرقیسنده حرمك ٣٠ کیلومتره جنوبنده وجسرالحورك ٢٣ کیلومتره شمالنده و معردنك کذا ٣٣ کیلومتره شمال غربیسنده واقعدر.

سکنه‌سی اونبر بیك درتیوزی اسلام وایکی بیکی خرستیان اولق اوزره ١٣٤٠٠ قدردر .

ادلیبده برباب حکومت قوناغیله برباب عسکری دبویی ١٤ جامع ٣٤ مسجد ٩ مدرسه ١ کلیسا ٢١٣٨ خانه ٧٠٠ دکان ١٢ خان ١١ فرون ١ اجزاخانه ٣ حمام ٥ صابونخانه ٢٠ دکرمن واردر .

قضاسی : شمالاً حرم وجبل سمعان شرقاً لباب جنوباً معره غرباً جسر الحور وانتاکیه قضالریله محاط ومحدود اولوب ٤ ناحیه و ٢٣٨ قریه دن متشکلدر .

قضانك نفوسی (٤٥٥٠٠) ی اسلام ومتباقیسی خرستیان اوله‌رق ٤٧٧٥٤ کشیدر .

٩ مدرسه ٢ رشدیه ٩١ صبیانه مخصوص مکاتب اسلامیه ایله ایکی باب خرستیانه مخصوص اولق اوزره ١٠٤ مکتب و بولمره مداوم ٢٠٨٢ طلبه واردر .

حاصلات ارضیه سی توتون پاموق سیسام و مصنوعاتی منسوجات قطنیه وسائره‌در .

ادلیب قضاسنی ستی ایان ایکی

کوچوك ایرمقدن بریسی جسرالحورده محو اولوب دیکری حلب ایله معره مابیننده‌در .

ادلیبه ١٦ کیلومتره بعدومسافه‌ده کائن بر کوچوك کولجك موجود اولوب سلوك اخراج اولنور .

اذرح .ـ سوریه قطعه‌سیله حجاز اراسنده و جربا نام محل قربنده واقع بر موقع مشهور اولوب زمان سعادت پیغمبریده وسنین هجریه‌نك طقوزنجی سالنده مارالذکر جربا ایله برلکده صلحاً یداسلامه کچمش وجناب مرتضی ایله حاکم شام معاویه آراسنده‌کی حکمین وقوعات مشهوره‌سی جربا ایله اذرح آراسنده وقوع بولمشیدی .

اذرع .ـ سوریه ولایتنده حوران سنجاغی ملحقاتندن لجا ناحیه‌سنك مرکزی اولان برقریه‌درکه وقتیله جسیم ومعمور اولدیغی وجسامت ومعموریتنه دلالت ایدن مبانیٔ قدیمه‌سی الآن موجود بولندیغی مشهوردر .

اذرعات .ـ بلقا جوارنده برقصبه اولوب قرآن کریمده مذکور اولان « الم غلبت . . . » آیت کریمه‌سنك دلالت ایتدیکی وجهله رومك فرسلره مغلوبیتی بو موقعده وقوع بولمشدر .

اذنه .ـ اطه‌نك بین‌العرب مستعمل بولنان اسمیدر .

ارباس .ـ زباتزدی مد ایله آرباس در آیدین ولایتنده وسنجاغنده جاری بر نهرك (اق صو) وبو نهر اوزرنده واقع بوزطغان قضاسنك ملحق ارباس ناحیه‌سنك مرکزی اولان قصبه‌نك اسمیدر . ناحیه‌سی ٢٠ قریه ٧٥٤٤ نفوسی جامع اولوب مرکزی ١٨٧ نفوسی و ٦٤ ایالتی محتوی ارباس قریه‌سیدر .

اربعه .ـ سیواس ولایتنده طوقاد سنجاغنه مضاف بر قضادرکه ١١٩ قریه و ٢٧٠٠٠ نفوسی محتویدر . اراضیسی اورمانلق ودوز یرلری منبت ومحصولدار اولوب یشیل ایرمق آماسیه وکلکیت چایلریله داخل قضاده اتحاد ایدر حاصلاتی آفیون کندیر پاموق توتون سبزه جهری وسائره‌در .

مرکز قضا اورك قصبه‌سیدر .

اربعین .ـ بواسمده حلبده ادلیب قضاسنده اریحا ناحیه‌سنده کوچوك بر طاغ واردرکه اوزرنده اویولمش بعض مقابر قدیمه مرئی‌در .

ارتاح .ـ حلبه تابع جرم قضاسنده مرکز قضایه قریب برمحلده کائن برقصبه ایله حوران سنجاغنده برقریه‌نك اسم مشترکاریدر .

برنجیسی اهل صلیب دورنده برچوق محارباتك محل وقوعی وایکنجیسی حضرت یعقوبك نعمت بصرینك اعاده اولندیغی محل اولمغله مشهردر .

ارخوه .ـ طربزون ولایتنده لازستان سنجاغنده

حویه قضاسنه ملحق برناحیه مرکزی اولوب بحر سیاه کنارنده وکوچوك بردره اغزنده واقعدر .

اردسه . — ولایت مزبوره‌نك کمشخانه سنجاغنده طورول قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدر .

اردشین . — ولایت مزبوره‌نك لازستان سنجاغنده اتنه قضاسنه داخلنده وساحل بحرسیاهده برقصبه‌جقدر .

اردك . — مرمره‌دکزی ساحلنده کائن قپو طاغی شبه جزیره‌سنك برزخنده وسیزیق خرابه‌سی قربنده بر قصبه اولوب خداوندکار ولایتنك قره‌سی لواسنه ملحق اردك قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدر .

نفوسی ٥٠٠٠ قدردر .

اردك قضاسی : ٤ ناحیه ایله ٢٩ قریه‌دن متشکل اوله‌رق ٣٥٠٠٠ نفوسی مشتملدر . مشهور امرالی ومرمره اطه‌لری دخی نواحیلری میاننده‌در قضانك حاصلاتی شراب مرمر زیتون یاغی ایپك قوزه‌سی ایله حبوبات متنوعه‌دن عبارتدر . پاشا لیمانی اطه‌سندن چیقان شراب پك مقبولدر . قپوطاغنده اعلا قالدیرم طاشلری چیقار .

اردن . — ارض فلسطینده نهر الشریعه نامیله معروف ومشهور وکتب مقدسه‌ده دکری کثیر اولان برنهردرکه بوکااوروپالیلرزوردان دیرلر .

بو نهرك وادیسی درین وصیجاق اولدیغندن اراضیجه استفاده اولنه‌مز بناءً علیه وادیسنده شهر وقصبات یوقدر . منبعی جبل الشیخدن آله‌رق حوله وطبریه کولارینه داخل اولور وبتکرار چیقه‌رق سطح بحردن غایت منحط بر وادی داخلنده جریان ایتدکدن صکره دکز تسویه‌سندن ٣٩٣ متره منحط بولنان بحر لوطه دوکیلور .

اردو . — بحر سیاه ساحلنده وطرابزونك ١٨٠ کیلومتره غربنده وونا برونك براز کیریسنده کائن طرابزون ولایت وسنجاغنده مرکز قضا برقصبه‌در .

بوقصبه سطح بحردن ٤٥٠ متره‌قدر مرتفع بوز تپه دینلان طاغك شمالی ورسانی اوزرنده ساحله طوغری قات قات انشا اولنمش ابنیه‌لردن مرکب ومنظره‌سی لطیفدر . تاریخ انشاسی پك قدیم اولمیوب همان بر عصره یقیندر قصبه‌نك غرب شمالنده و ٦ کیلومتره بعد ومسافه‌ده سنوبلیلرك قولونیلرندن اولان قوتیبورا شهر قدیمی خرابه‌سی واردر .

قصبه‌نك جواری بطاقلق وپرنج ترلالری ایله محاط اولدیغندن هواسی یازین کسب وخامت ایتدیکندن اهالیسی چام باشی دینلان یایلاغه نقل ایتمکده وایام صیفی اوراده کچیرمکده‌درلر .

ارد قضاسی : شمالاً بحرسیاه غرباً جانیك سنجاغی جنوباً سیواس ولایتی

شرقاً کیره سون قضاسیله محاط ومحدوددر .

١٠٦٨٩٤ نفوسی وپرشنبه ـ بولمان ـ هاپزامانا ـ هاستی ـ صولی بك نامیله بش عدد ناحیه ایله ٣٠٩ قریه یی جامعدر .

قضانك اقلیمی داخلاً وسلسلهٔ جبال جهتلری قوراق وصاغلام ایسه ده ساحل جهتلرینی پرنجلکار سببیله تحصل ایدن بطاقلقلر وخامتلشدیرمشدر . اراضیسی برکاتی اولوب کموشلی قورشون معدنلری بولنور .

قضانك غربنده ملت شرقنده اینان بولمان صولری موجوددر وبحر سیاهك مشهور چیقینتیلری اولان وونا ویاصون برونلری ایله سواحل بوینده قدیم پونت وبیزانس خرابه لری وبر طاقم مناسترلر واردر .

پونت سلسله سنك بحرسیاهه طوغری اونمش اولان پایه لری غایت صیق ویکدیکرینه ملاصیق اورمانلرله مستور بولنمغله ذکر اولنان اردو قضاسی اورمانجه برنجی درجه ده زنکین صایلمقدهدر .

قضانك تجارتی اینجه برمقدار تشکیل ایتمشدر اخراجاتی ٢ میلیون وادخالاتی ٦,٦٠٠٠٠٠ فرانغه بالغدر .

بری شهرده دیکری وونا برونده اولمق اوزره قضا داخلنده ایکی عدد فنار موجوددر .

حلب ولایتنده جسر شعور قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزینك اسمی دخی اردودر .

ارزنجان . ـ

زبانزدی ازرکان در . ارضروم ولایتنده ارزنجان لواسنك کرسیٔ اداره سی ودردنجی اردی همایونك مرکزی اولان بر شهردر فراتك غایت لطیف بروادیسی داخلنده باغ وباغچه وچایرلقلر واغاجقلر آراسنده واقع اولوب میوه سی مبذولدر .

اقلیمی ، ایلك بهار ویازین لطیف وقیشین معتدل ایسه ده تموز وآغستوس آیلرنده شدتلی صیجاقلر اولدقلرندن ترمومترو ٣١ : ٣٢ درجه یه وارر بناءعلیه سکنه سی یاز موسمنی هیچ اولمز ایسه تموز وآغستوس آیلرینی جوار تپه لرنده کی لطیف وصولاق قریه لرده امرار ایتمکده درلر .

سکنه سی ٢٣٠٠٠ کشی اولوب بونك اونبش بیکی اسلام یدی بیك بشیوزی ارمنی ایکیبوزی روم اوچیوزی مال مختلفه یه منسوبدر .

شهرك یکرمی قدر جامعی ومسجدی ٤ مدرسه سی ٤ کلیساسی بر باب عسکری وملکی رشدیه مکتبلری لزومی مقدا مکاتب صبیانیه سی ١٣٠٠ دکان ومغازه سی ٨ حمامی برقشله وبر حبسخانه سی بربار وتخانه سی وعسکری یه مخصوص عبا خانه ایله دباغخانه سی واردر .

شهرده احرام سجاده حمام طاقلریله تیمور وکموش اوانی وباقر ادواتی اعمال اولنور .

ارزنجان لواسی : جنوب غربیدن

شمال شرقیه طوغری ممتد اوله‌رق جنوباً معمورة‌العزیز غرباً سیواس وطربزون ولایتلری وشرقاً وجنوب شرق جهتندن ارضروم مرکز سنجاغی وشمالاً روسیه ممالکیله محاط ومحدوددر.

ارزنجان لواسی ارزنجان ـ رفاهیه ـ قوری چای ـ کاح ـ بایبورت ـ اسپیر نامیله آلتی عدد قضا و ٦٥ ناحیه ایله ٨٤٠ قرایی مشتملدر .

سنجاغك نفوسی ٢١٠٨٥٨ کشی اولوب ملیت نقطهٔ نظرندن مقدارلری بروجه آتیدر :

١٧١٤٧٢				اسلام
٣٧٢٢٨	٣٤٥٨٨	٣٤١٤٥	ارمنی	دین
		٨٨	قاتولیك	
		٢٨٥	پروتستان	
	٢٧١٠		روم	
٢١٥٨	١١		اجنبی	مختلف
	٢١٤٧		یهانجی	
٢٢٠٨٥٨				یکون

ارزنجان قضاسی : همنامی بولنان سنجاغك مرکز قضاسی در نفس ارزنجان ایله برابر ١٩٧ قریه وطقوز ناحیه‌دن متشکل اولوب (٤٣٥٨٣) ی اسلام ومتباقیسی خرستیان وملسائره اوله‌رق ٥٩١٧٥ نفوسی مشتملدر .

اراضیسی سنجاغك اك منبت محل درکه کلیتله حبوبات وسبزه ومیوه حاصل ایدر . نفس شهر ایله برلکده قضاده عموماً ١٨٤ مکتب موجوددر .

ارسوس ـ مدللی جزیره‌سنك غرب جنوبیسنده بك قدیم برقصبه‌درکه الیوم هرسه اسمیله مولوه قضاسنك برناحیه مرکزیدر . حکمای یونانیه‌دن تئوفراست بو قصبه‌ده طوغمشدی .

ارضروم ـ آسیای عثمانینك شمال شرقیسنده وروسیه حدودی قربنده کائن دولت علیه‌نك اك مهم ولایتلرندن همنامی بولنان ولایتك کرسیٔ اداره‌سی وآسیای عثمانینك برنجی درجه شهرلرندن بریسیدر .

٣٩ درجه ١٥ دقیقه عرض شمالی و٣٩ درجه ٥٥ دقیقه طول شرقیده کائن و١٠ کیلومتره وسعت وجسامتنده براراضی اوزرنده مؤسسدر .

شهر سطح بحردن ٢٠٦٥ متره مرتفع برمحلده وسطح بلددن ١٠٠٠ متره دها مرتفع برطاغك تکنده وشمال غربی جهتندن ماعداسی سلسلهٔ جبال ایله قپالی براووده کائن اولوب ٥٠ محله و٢٧٣٦ خانه‌یی محتویدر .

شهر کرك اهمیت موقعیهٔ عسکریه‌سی وکرك تجارت نقطهٔ نظرنده حائز اولدیغی قیمتی حسبیله اسیای عثمانیده کائن بلاد عظیمه ومهمه‌دن بریسیدر .

شهرك، وسطنده واك یوکسك محلنده اولان ایچ قلعه‌سی وبونك اطرافنده اولوب سور ایله محاط بولنان قصبه‌سی وسورك خارجنده‌کی درت محله اعتباریله اوچ قسمدر .

ارضروم شهرینك اسمی ارزن‌الروم اسمندن محرف اولدیغی وبونکده

اولجوارده ارزن نامنده برقاچ موقعك بولنمسندن ایلری کلدیکی جغرافیا کتابلرنده مقیددر .

ارضرومده بیوك وکوچوك ٦٥ قدر جامع واردرکه بونلردن لالا پاشا و اولو جامع وچفته منارهلی دینلان وغایت منقش و مزین بولنانلری معروفدر . بوندنبشقه ١٥ تکه ١٠٠ مدرسه ارمنی وروم ولاتین کلیسالری وبرباب مکمل عسکری دائرهسی وجبخانه واصلاحخانه ایله اوچ پازاری وعسکری وملکی رشدیه مکتبلریله عسکری وژاندرمه قشلهلری ١٣ خان بر عمومی باغچه ٣٣٠٠ مغازه ودکان ٧٧٨ حبوبات حفظنه مخصوص دپو ٤٩ دکرمن ١٠ فرون وسائره واردر .

شهر قدیماً معمور وشمدیکنك برقاچ مثلی نفوسی اولدیغی حالده کرك محاربات متتابعه وکرك حرکات ارضیه سببیله معموریت قدیمهسی کون بکون زائل اولمش ومرکز اردونك ارزنجانه نقلی حسبیله بالطبع نفوسیدخی تناقص ایتمشدر .

شمدیکی حالده نفوسی ٢٧ بیك رادهسندهدر .

ارضروم شهری عمر ابن الخطاب رضی الله عنهاایام خلافتنده داخلی حوزهٔ اسلامیه اولدیغی حالده برآرالق عجملرك النه کچمش وخاقان خلد اشیان یاوز سلطان سلیم خانك ایام سلطنتده چالدیران مظفریتی نتیجهسی اولهرق ید عثمانیانه انتقال ایلمشدر .

ارضرومك قیشی شدید وسکز آی قدر امتداد ایدر محروقاتی ایسه غایت قیطدر . عرضی برلین شهرینه مشابه اولوب بعضاً میزان الحرارهنك (٢٤-) درجهیی اشعار ایتدیکی نادراتدن دکلدر . بناءعلیه شهرك درجهٔ حرارتی متوسطاً اثنای صیفده ١٥ : ٢٥ درجه آرهسندهدر .

ارضروم ولایتی : آسیای عثمانینك شمال شرقیسنده وروسیه و ایران دولتلری سرحدنده واقع اولوب جنوباً وان وبتلیس ولایتلری شرقاً روسیه وایران دولتلری ممالکی شمالاً طربزون غرباً معمورة العزیز دیاربکر سیواس ولایتلریله محاط ومحدوددر .

ارضروم ولایتی ایالت حالنده ایکن آسیای عثمانینك بالجمله قسم شرقیسنی محتوی اولهرق غایت واسع بر قطعهٔ اراضی اشغال ایتدیکی حالده برازصکره آلتی قدر ولایته تقسیم اولنمشدر .

الیوم موجود بولنان وان-حکاری-بتلیس-معمورة العزیز-درسم ولایتلری ارضروم ولایتندن تفریق وافراز اولنمشلردر .

شمدیکی حالده ارضروم ولایتی ٧٦٧٢٠ کیلومتره مربعنده درکه بونك ٢٥٥٠٠ کیلومتره سی مزروع ١٥٨٦٩ کیلومتره محلی باغ وبغچهلك ٣٥٣٦٠ کیلومتره سی طاغلق وچایر واورمانلقدر .

عموماً ارضروم ولایتنده

(٣٤٤٩٢٢)ی ارکك و(٣٠٠٧٨٠)ی قادین اولمق اوزره جمعاً یکون ٦٤٥٧٠٢ نفوس موجود درکه قومیت نقطهٔ نظرنده مقدارلری شو وجهله در:

٥٠٠٧٨٢	اسلام
١٢٠٢٧٣	ارمنی
١٢٠٢٢	« قانولیك
٢٦٧٣	« پروتستان
٣٧٢٥	روم
١٦	قبطی
٦	یهودی
١٢٢٠	اجنبی
٤٩١٦	یبانجی
٦٤٥٧٠٢	یکون

ارضروم ولایتنك منظومهٔ جبالنی تعریف ایچون ولایتنك شمال غربی حدودندن باشلایوب غربدن شرقه وشمالدن جنوبه طوغری تمدید نظر ایتمك کافیدر.

شمال غربی حدودنده کائن پونت سلسله‌سی شعباننده اولان ایکی موازی سلسله چوروق وفرات نهرلری حوضه‌لرینی یکدیکرندن تفریق ایتمشلردر. اشبو سلسله‌لرك نقاط مرتفعه‌سی درتبیك متره ارتفاعه مالك بولنان قاچغار طاغیدر.

دها آشاغیده ارضروم وطربزون ولایتلرینی بربرندن آییران دیکر ایکی سلسله دها موجوددرکه بونلر صوغانلی وکیوور نام طاغلردر.

وسطده وارضروم سنجاغی داخلنده کیرجلی یاخود قرغه پازاری نام طاغ ایله ارضروم شهرینك بولندیغی طاغلر موجود درکه اشبو طاغلرك الك یوکسك نقطه‌سی ٢٢٠٠ متره ارتفاعی اولان دوه بوینی‌در. ارضرومك شمالنده کی کوك طاغ ایسه ٣٣٠٠ متره ارتفاعه مالکدر.

الحاصل ٣٠٠٠ متره مرتفع اولان وفراتك منبعنی حاوی بولنان دوملو یایلاسنی حصوله کتورن دوملو طاغ ایله مار الذکر سلسله‌لر اصل فرات سلسله‌سی دینلان طاغلره واوواسطه ایله دخی پونت سلسلهٔ اصلیه‌سنه کسب ارتباط ایتمشلردر.

ولایتك جنوب جهتنده غایت یوکسك بنکول سلسله‌سی امتدادایدر. مذکور سلسله بایزیدك جهت جنوبنده ماسیس ونام دیکر آرارات طاغندن بدأ ایله غربه طوغری توجه ومنقطع اولمقسزین بتون سنجاغی شمالی وجنوبی سلسله وشعباتیله املایله پاسین قضاسنك شمال شرقی وکیغی ایله خنس قضالرینك جنوبی حدودلرینی تشکیل ایدر.

بنکول ییغینك وسطی ارتفاعی ٢٠٠٠ متره اولوب اراس نهری منبعنی ٢٠٠٠ متره‌دن اخذ ایدر.

آناطولیده بالجمله سلسله‌لرك نقطهٔ تولد وتشعبی اولان آرارات طاغی ٤١٨٥ متره ارتفاعی حائز وبرف دائمی ایله مستور اولوب بو جهتده بولنان تپه‌لرك جمله‌سنه حاکمدر. بایزید

اووه‌سنك سكز كيلومتره قدو شرقنه قدر طاغتديغى تموجاتيله انظار سياحينه دهشت‌ويرن اوعظمتلى پورفير ييغيننك قبهٔ آسمانه تماس ايتمش كبى خطاى بصره سببيت ويرن ارتفاع خارق العاده‌سى ايله عميق وتهلكه‌لى اوچورملرى عقلاره حيرت ويرمكده‌در.

ماسيسك باشلوجه تپه‌لرى بايزيد سنجاغنك شمالنده كائن چارسولا طاغى ٣٠٠٠ وجنوبنده آلا طاغ ٣٠٠٠ متره‌در.

داخل ولايتده كائن وعين سلسله‌يه منسوب اولان شيران وتكتاب طاغنك ارتفاعلرى معين دكلدر.

ارضروم ولايتنده جريان ايدن انهار منبعلرينى ارضروم يايلاسيله جبال مرتفعه‌سندن اخذ ايتمكده‌درلر.

مياه جاريهٔ مزبوره‌نك باشلوجه‌لرى شرقى وغربى نامياله باشلوجه ايكى قولدن مركب اولان فرات ايله چوروق وآراقس (اراس) نهرلرى وبونلرك توابع مشهور. ومعروفه‌سندن عبارتدر.

شرقى قول ياخود موراد صويى آرارات طاغلرينك نقاط مرتفعه‌سندن برى اولان آلاطاغدن نبعان ايله ٨ كيلومتره‌ده ديادن قصبه‌سنه واصل واوراده مشهور وطبيعى بر كوپرى آلتندن كچدكدن صكره قره كليسا وآلشكرد وقضالرى حدودينى تعقيب وسيدى خان صوينى اخذ ايدر. وآنباب قضاسنى بر باشدن او بر باشه قدر صولادقدن صكره حدود جنوبيسنده ارضروم ولايتى ترك وديار بكر ومعمورة العزيز وبتليس ولايتلرى حدودينه ملاصق اولور.

بنكول طاغى نامياله مسما اولان سلسله‌نك حصوله كتورديكى واسع يايلا متعدد طاتلى صولرله اسقا اولنان برمرعايى محتويدركه مذكور صولر خنس قضاسنى صولايان خنس‌صوييله قضانك باشلوجه بر واديسنده تجمع ايتدكدن صكره موراتك باشلوجه بر تابعى اولور.

خنس قضاسنده اقطاغك اتكنده مدورالشكل وغايت درين وبالغى كثير بركول موجود اولوب آخير كولى اسميله زبانزد در. بوكولدن چيقان بردرجك برچوق صولرى آلدقدن صكره هفت رنك اسميله شيخ شروان وجوبان قريه‌لرنده بالمرور خنس‌چايى كبى شرقى فراته دوكيلور.

غربى فراته قره صو دخى ديرلر. اشبو نهر اهميت وجسامتى جهتيله ولايتى صولايان بتون نهرلرك فوقنده‌در قره صو منبعى ارضروم جوارنده ودوملو يايلاده كائن دوملو پونارده‌در. اشبو پونارك (پيكار) حاوى اولديغى صو غايت براق واثناى صيفده بيله انجماد درجه‌سنده بولنور. بورادن اعتباراً ١١ نجى كيلو متره‌يه قدر فرات نهرى حسابسز اوفاق تفك صولر آلور ايسه‌ده اووه قضاسنك مركزى اولان

ایلیجه موقعنه قدر مجراسی غایت ضعیفدر . بعده اوواجق صوینی آلور وترجان قضاسنی برباشدن اوبر باشه قدر قطع ایله طوزله و دها بعض صولری اخذ ایدرك ارزنجان سنجاغنه داخل وارزنجان کاخ قوری چای قضا - لرینی اسقا وباشلوجه مرجان صوینی بعد الاخذ سیواس ولایتنه داخل اولور .

فراتدنصکره ولایتك مشهور نهری چوروقدر . چوروق منبعنی اسپیر قضاسی طاغلرندن آلهرق ٦٤ کیلومتره قدرغربه طوغری جریان‌ایدر وبرچوق مشهور تابعلری اخذ ایدر. بعده شماله دونهرك بایبورد قصبه‌سندن بالمرور بوایکنجی استقامتده دخی ٦ کیلومتره قدر قطع مسافه‌ایلر . بایبورد جوارنده بایبورد - ارزنجان قضالری حدودی نقطهٔ مشترکه‌سندن اتیان برمهم تابعی آلیر . بعده نهرك استقامتی دائما شرقه متوجه اولهرق روسیه حدودینه داخل اولور. چوروقك ٢٧٠ کیلومتره‌امتداد ایدن مجراسنده آلدیغی توابع میاننده صمان صویی طورطوم صویی وسائره ذکر اولنه‌بیلور .

اراس چایی منبعنی بنکول طاغنك شمالی پایه‌لرندن آلهرق شرقه طوغری جریان ایدر وبرخیلی توابعی وحسن قلعه چایی اخذ ایله روسیه حدودینه داخل اولور .

ارضروم ولایتنده واقع کوللردن بایزیدك قرق کیلومتره شمال غربنده وسینك طاغی اتکنده کائن ٥٠ کیلو متره وسعتنده بالق کولی اجناس متعدده‌ده غایت مقبول بالقلری‌حاویدرکه معاملات صیدیه‌سی سنوی برمیلیون فرانغه بالغدر اشبو کولدن ماعدا بولندقلری یایلایه کثرتلرندن طولایی بنکول اسمی ویرمش اولان بنکول تپه واتکارنده صاچلمش وتخمیناً ١٠٠ بیك هکتار بر محل استیعاب ایتمش اولان کوللر مجمی سیاحینه اسویچره مملکتنی اخطار ایتمکده‌در. اشبولایعد کوللرك قرق قدری غایت براق وصاف صویی حائز اولوب درونلرنده کثرتله بالق صید اولنور)

محصولات ارضیه‌سی: ولایت درجهٔ اولاده منبت اولوب هرنوع حبوبات صورت مطلوبه‌ده یتشور ولایتده حاصل بغدای صاری باش آرپه چودار کتان تخمی داری مرجمك جویز کبی محصولك مقدارسنویسی ٣٣٧٣٣٠٠٠ شینك وخصوصیله بقله توتون زیتون صوغان پرنج قوقوروز پاتاتس فندق وسائر سبزه‌نك مقدار سنویسی ٦١ میلیونه قیه‌یه بالغ اولمقده‌در .

اورمان ومعادن : ولایتك باشلوجه اورمانلرینی مرکز ولایتك ٦٥ کیلومتره سمت غربیسنده کائن شوعان دره‌سی وآلتون قاش اورمانلریدرکه مساحهٔ سطحیه‌لری ٢٥ بیك دونمدر وروسیه حدودنده واقع نریمان وطورطوم

اورمانلری ایسه ۳۵۲ دونمی متجاوزدرلر.

فیاض قدرتك اراضیٔ وسیعهٔ عثمانیه بخش ایلدیکی ثروت وطبیعه‌لك برقسم مهمیده ارضروم ولایتنك طوپراغنده مدفون معادن متعدده‌دن عبارت اولدیغی اخیراً میدانه چیقمشدر. ولایتك آلتون وکموش وتیمور معدنلری چوق زنکین اولوب بونلردن چوروق مجراسنده‌کی معادن اسکندر کبیرك حرص وطمعنی جلب ایتمش ومعادن سائره‌سی کتب مقدسه‌ده دخی محکی بولنمشدر. بونلردن ماعدا طاغلق محللرده توتیا وارسنیق وکیرج طاشی وسائره دخی بولنمقده‌در. تواریخ قدیمه‌نك بعضیلرنده ارضروم طاغلری آلتون وکموش وباقر وتیمور معدنلری نامنه منسوب اوله‌رق ذکر اولنمشلردر.

حیوانات اهلیه: ولایتك حیوانات اهلیه‌سی بیوجك بریکون تشکیل ایدر. یعنی اوکوز، اینك، آت، مرکب، استر، قیون، کچی ومانده‌دن عبارت اولان حیوانات مزبوره‌نك مقداری ۲۲۹٦٤٦١ رأسه بالغدر.

تجارت: ولایتك اك مهم تجارتی اوروپا - ایران ایچون ترانسیت صورتیله اولوب ۲۰ : ۲۵ میلیون فرانقدر.

ولایتك اخراجاتی حیوانات، حبوبات، کورك، منسوجات قطنیه، صوفیه وسائره‌دن عبارت اولمق اوزره ۳۰ میلیون وادخالاتی ٦۰ میلیون غروش زاده‌سندر.

تقسیمات ملکیه: ارضروم ولایتی: مرکز سنجاغی — ارزنجان — بایزید نامیله ۳ لوایه و ۱۷ قضا و ۱۵۰ ناحیه‌یه تقسیم اولنمشدر.

جدول آتی ولایتك تقسیمات ملکیه‌سنی ارائه ایدر:

عدد نواحی	مرکز قضا	قضا	
۱٦	»	ارضروم	ارضروم سنجاغی
	ایلیجه	اووه	
۱٦	»	کیغی	
۱۳	محاخاتون	ترجان	
۱۳	»	خنس	
۱۳	نیخاع	طورطوم	
٦	اوکدن	کسکیم	
۱۷	حسن قلعه	پاسین	
۱۲	»	ارزنجان	ارزنجان سنجاغی
٦	ملك شریف	رفاهیه	
٥	خانکوی	قوری چای	
۷	»	کماخ	
۱٥	»	بایبورد	
۱۳	»	اسپیر	
۳	»	بایزید	بایزید سنجاغی
۱	»	دیادین	
۳	»	قره کلیسا	
٥	طوپراق قلعه	آلشکرد	
۱	طوتان	انتاب	

ارطغرل — سنجاغی خداوندکار ولایتنك منقسم بولندیغی الویه‌دن بریسیدرکه عثمانلیلرك مهد ظهوری وهر ذرهٔ خاکی تشکیل بنیان سلطنت اغورنده فدای جان ایدن اباء واجداد مزدن بر شهیدك اجزای وجودی بولندیغیچون عثمانلیلرجه شایان

تقديس برقطعهٔ مباركه اولمغله پادشاه قدردان افندمز حضرتلری طرف همایونلرنده محضا جد اعلالری نامنك احیاسی مقصد مقدسه‌سیله اخیراً تشکیل وتأسیسنی فرمان بیورمشلردر.

مذکور سنجاق ولایتك شمال‌شرقی قسمندن عبارت اوله‌رق ازمیدوبروسه وکوتاهیه لوالریله محدوددر .

۹۲۷۵۹ ذکور ۹۱۷۳۱ اناث‌که جمعاً یکون ۱۸٤٤۷۰ نفوس‌وبیله‌جك یکیشهر اینه‌کول سکود نامیله درت قضایی‌شاملدر اراضیسی‌منبت‌ومحصولدار اولوب طاغلری کشیش و دومانج ییغینلرندن واقار صویی سقاریاتوابعندن عبارتدر .

سنجاغك معاونی واورمانلری کثیر ومحصولاتی توتون ، افیون ، حبوبات ومصنوعاتی ایپك قوزه‌سی ومنسوجاتی ایله دوشمه‌لك‌قطیفه وسختیان‌وکاوساله‌یه منحصردر .

مرکز اوا بیله‌جك قصبه‌سیدرکه بوکا دائر تفصیلات محلنده کوریله‌جکدر.

سنجاغك مواقع مشهوره‌سنده‌اغزهٔ غزات‌عثمانیان‌وامرای نامدارن‌طرفندن بنا ایدلمش بر چوق مبانی ومؤسسات خیریه موجود اولوب بوکون پك‌قیمتلی آثارمزدن معدوددرلر .

ارغنی .ـ دیاربکرولایتنده‌وشهرك تقریباً اون ساعت قدر غرب شمالیسنده ودجله قربنده غایت مفرح برموقعده کائن اسمنه منسوب لوانك کرسیٔ اداره‌سیدر .

قصبه پك‌غلبه‌لك دکلسه‌ده کرك اسکیلکی وکرك هواسنك لطافت وباغ وباغچه‌لرینك کثرتی ومیوه‌سنك‌مبذولیتی جهتیله ولایتك اك معتنا بلادندن معدوددر .

قلعه‌سی واستحکامات قدیمه‌سی خرابه‌لری وعتیق کوپری وصهرنجلری وبعض آثار عتیقه‌سی شایان اهمیتدر . انبیای عظامدن‌ذوالکفل علیه‌السلامك مقام مبارکاری زیارتکاه معروفدر هواسنك کوزللکی جهتیله جوار قصبه وبلادك وعلی‌الخصوص مرکز ولایتك صیفیه‌سی حکمنده بولنمقده‌در .

ارغنی معدنی سنجاغی .ـ

ولایتك غرب جهتنده واقع اولوب مرکزلوا ایله خرپوط ، حلب ، دیاربکر ، بتلیس ، ارضروم ولایتلریله محاط ومحدوددر . وسعتی تقریباً ۸۱۵۰ کیلومتره ونفوسی قسم اعظمی اسلام وکردلر اولمق اوزره ۱۰۸ بیك راده‌سنده‌در .

لوانك سمت شمالی آق طاغه‌منسوب سلسلهٔ جبال ایله مستور اولدیغی حالده جهت جنوبیسنك قره‌جه طاغدن ماعدا محلی دوز رعارضه‌سزدر .

انهار مشهوره‌سندن فراتك برقولی اولان مراد چایی ایله دجله‌نك اصل دجله دیه یاد اوانان‌قولی وداخل لواده نبعان ایدن دجله‌چایی وفرات توابعندن برخیلیسی ذکر اولنه‌بیلور .

اراضیسی درجهٔ اولاده منبت ومحصولاتی حبوبات متنوعه ایله اسلحه وسائره‌دن عبارتدر .

لواده اورمان آیسه‌ده معادنجه حوالیسی غایت زنکیندر ارغنی معدنی نامیله مشهور اولان وجوهری باقر کوکرد ودمیردن مرکب بولنان معدندن سنوی اون ایکی میلیون قیه اخراج اولنور. پالوده سولفات (دوکویور)ی طمار حالنده حاوی اولان هوشین معدنی وسائر سمتلرده کموشلی قورشون معدنلری بولنمقده ایسه‌ده اورمانلرك ویاکورك قرب وجوارده بولنمامسی واخراجاتك فن دائره سنده اجرا اولنه‌مامسی جهتلریله بوزنکین معادندن بحق استفاده ایدیله‌مامکده‌در داخل قضاده مسکون کردلرك بعضیلری خیمه‌نشین ایسه‌لرده اجرا قلنان تدابیر ونصایح حکیمانه سایه‌سنده اسکان ایتمکه میل ورغبت کوسترمکده‌درلر .

لواده عموماً بش رشدیه وبراز صبیان مکتبلریله مدرسه وسائر مؤسسات علمیه موجوددر .

ارغنی لواسی : ارغنی ـ سیودرك ـ پالو ـ چرمیك نامیله درت قضا ایله آلتی ناحیه‌یه تقسیم اولنمشدر .

ارغوان ـ فرات نهرینك غرب جنوبیسنده کائن معمورة العزیز ولایت وسنجاغنده وکبان معدنی قضاسنه ملحق برناحیه مرکزیدرکه وسعت وموقعی جوار قرایه نظراً مهم وجسیدر .

ارغوست ـ سیواس ولایتنده طوقاد لواسنه ملحق نیکسار قضاسنده بر ناحیه‌درکه شمالنده جانیك لواسی ایله محدود بولنمقده‌در ٥٠ قراسی و ٢٥٠ قدر سکنه‌سی واردر .

ارغید خانی ـ قونیه ولایت وسنجاغنده ایلغین قضاسنده وقصبه‌نك یدی سکز ساعت اوزاغنده وقونیه جادهٔ کبیری اوزرنده واقع ناحیه مرکزی برکوچوك قصبه اولوب ٣٠٠٠ قدر نفوس مسلمه‌سی وبرمدرسه ایله صبیان مکتبی واردر.

ارك ـ برالشامده وتدمر خرابه‌سی جوارنده کائن صدر اسلامده معمور اولدیغی حالده شمدیکی حال هیچ مشابه‌سنده برشهردرکه سیف الله حضرت خالد بن ولید حضرتلری طرفندن عراق سفری عودتنده قبضهٔ تسخیر مسلمینه ادخال قلنمشیدی .

ارمناك ـ اطنه ولایتنك ایچ ایل لواسنه مربوط ارمناك قضاسنك مرکزی اولان برقصبه‌در . قصبه سطح بحردن ١٣٠٠ متره مرتفع طاغلق برمحلده واقع اولوب ٦٤٣٠ قدر اهالیسی واردر .

جوار قصباتی مثللو ارمناك دخی خرابه‌لر جوارنده وآنلرك انقاضی اوزرنده مؤسس اولوب شهرت ورونق

قدیمه‌سنه دلالت ایده‌بیله‌جك پك آز آثار موجوددر .

ارمناك قصبه‌سنك اسم قدیمی جرمانیقوپولیس‌در. سکنهٔ قدیمه‌سی مدهش قورصانلر اولوب غصب ایتدکلری اشیا وخزائنی طوروس طاغلرینك قوغوقلرنده ستر واخفا ایدرلردی .

براز صکره قلیج ارسلانك سیف جلادتندن قاچان یدییوز قدر صلیبونك التجاکاهی اولمشیدی .

ازمنهٔ قدیمه‌یه متعلق آثاردن الیوم ارمناکده موجود اولان مبانی بر استحکام ایله دیوارلر ویر قاچ ستون ولوایح قدیمه‌دن عبارتدر که لوایح مزبوره‌دن برنده « جرمانیوس ارمن علیهنه کوندریله‌رك تاریخمزك اون یدنجی سنه‌سنده بو شهری تأسیس ایتمشدر » عباره‌سی محکوك ایدی.

ارمناك جوارنده‌کی یوکسك تپه‌لرده اویولمش بر طاقم قفوقلر موجوددر که هر براحتمالاته قارشو سکنه‌سی ایچون بر ملجاء اولمق اوزره حفر اولنمش ایدوکنده شبهه یوقدر .

الیوم ارمناکده ۱۱ جامع ٦ مدرسه ۱ تکه ۱ حمام ۲ خان ۱۲ دکرمن وسائره واردر. ارمناك قضاسی ایج لواسنك شمال غربیسنده وقونیه ولایتی حدودنده واقع اولوب لوانك موط وآنامور قضالریله محدوددر.

قضا نفس ارمناك ایله بر ناحیه و ٦۳ قریه‌دن مرکب اولوب ۲٤ جامع ٦۲ مسجد ٦۲ مکتب ۲ خان ۲ حمام ۱ کتبخانه وبرچوق دکان وباغ وبوستان ودکرمنی شاملدر قضانك سبزه ومیوه‌سی مبذول وحاصلات سائره‌سی احتیاجات محلیه‌یی تأمینه کافیدر کوك صو اوزرنده ۱۰۰ زراع طول ۸ زراع عرضی اولان تك کمرلی کورملی نامیله مشهور کوپریسی انشا آت قدیمه‌نك درجهٔ ترقیسنی تعیینه کفایت ایدر .

ازال — یمن ولایتنك مرکز اداره‌سی اولان صنعا شهرینك اسکی اسمیدر تفصیلات ایچون صنعا کلمه‌سنه نظر اولنه .

ازپیدر — سیواس ولایتنك قره‌حصار شنجاغنده صو شهری قضاسی ملحقاتندن بر ناحیه‌نك اسمیدر.

ازطوای — قسطمونی ولایت وشنجاغنده طاطای قضاسنك ملحقاتندن ومرکز قضایه بش التی ساعت و اسکله‌سی اولان جیده‌یه ینه اولقدر اوزاق اولان بر ناحیه‌نك کرسیٔ اداره‌سی اولان اولدقجه جسیم بر کویدر .

ازقر — طرابلس غرب ولایتنك فزان شنجاغنه ملحق بر قضادر جواری صحرای کبیر نام چولدرکه سکنه‌سی اولان تواریق قبیله‌سی بدوی وخیمه نشینلرلر .

ازمید — مرمره دکزندن تشعب ایدن ازمید کورفزی منتهاسنده و اسکدارادن ۹۰ کیلومتره

بعد ومسافه‌ده بر تپه‌نك اتكيله ساحله قدر ممتد اراضی اوزرنده مبنی بیوجك برشهر اولوب مستقلا اداره اولنان قوجه‌ایلی لواسنك مرکز اداره‌سیدر. خانه لری اخشاب چارشیسی اوستی قپالی‌در .

ازمیدك شمال و شرق طرفی قپالی و جوارنده بعض بطاقلقلر موجود اولدیغندن هواسی یازین وخیمدر. باغ و بغچه‌لری چوق اولدیغندن میوه سی کثیردر .

ازمیدیکرمی‌اوچ محله‌یه منقسم‌اولوب ۱۵ بیك قدر سکنه‌سی واردر .

درونده ایکی بیوك و بر قاچ کوچوك جامعشریف ایله برایکی کلیسا بر باب ملکیه اعدادی و برباب رشدیه وبر خیلی صبیان مکتبلری واردر . ازمید شهری اناطولیده برقاچ ولایتك اسکله‌سی‌اولدیغندن اهمیتی زیاده‌اولوب اسکداره ربط ایدن شمندوفرك انقره‌یه تمدیدندنبری بو اهمیت تزاید ایتمش وخطك دها ایلرو انشاسی حالنده شهر مزبور پك بیوك بر بندر تجارت حالنی اکتساب ایده‌جکی شبهه‌سزدر .

ازمیدده دولتك مکمل برترسانه‌سی و مرمره ده ایشلیان سفن تجاریه انشاسنه مخصوص بر قاچ دستکاه موجود اولدیغی‌کبی جوارده‌اورمانلرك کثرتی تجارت بحریه نقطهٔ نظرنده ازمید شهرینی بر نقطهٔ منهایه ایصال ایتمکده‌در .

ازمیدك اسکی اسمی نیقومدیا وعثمانلیلر آراسنده‌ازنیکمیددر. بانیسی مجهول اولان استاقومش شهر قدیمی خرابه‌سنده بتینی حکمداری اولان برنجی نیقومد طرفندن تأسیس‌اولنه‌رق پای‌تخت‌اتخاذ اولنمش وروماایمپراطوری قسطنطینك یدینه کچدکده مشار الیهك رغبتنی قزانمش ایدی . قیصرلردن دیوقلتیان طرفندن پای تخت اتخاذ قلنمشیدی . ۷۲۳ تاریخنده سلطان اورخان حضرتلری طرفندن ضمیمهٔ ملك عثمانی اولمشدر .

ازمید سنجاغی ایچون قوجه ایلی کلمه‌سنه نظر اولنه .

ازمید کورفزی ـ مرمره دکزندن

تشعب ایدن وبوز برونك طرفینده بولنان ایکی کورفزك شمال جهتنده بولنانی‌در که مدخلنده مشهور پرنس اطه‌لری سجه‌واری دیزلمشدر . ککبوزه‌ایله یالووه اراسنده‌طارلشوب ایچروطوغری ینه کسب‌وسعت ایتدیکی جهتله ازمیدکورفزی ایکی‌حوض‌صغیره تفریق‌اولنه‌بیلور . کورفزك‌یالوه‌جهتی صرپ‌وطاغلق‌اولمغله برابر هرایکی‌جهت سواحلنده کوزل‌قریه‌لر ومحافظه‌لی‌سفن صغیره ایچون ملجألر بولنمقده‌در . کورفزك منتهاسنده ازمید قصبه‌سی‌واقعدر واسکداری انقره‌یه‌ربط ایدن‌تیموریول خطی کورفزك شمال ساحلی بوینجه امتداد ایدر. مرمره دکزنده اجرای

احکام ایدن لدوس روزکارلری برمانعه تصادف ایده‌مدیکندن کورفزك لیمان اولمغه قابلیتی یوقدر .

ازمیر .ـ اشهری ، اناطولینك غرب جهتنده کائن آیدین ولایتنك مرکز اداره‌سی اولوب اطه‌لر دکزندن تشعب ایدن ازمیر کورفزینك مدخلنده وپارس نصف النهارینه کوزه ٤ ، ٤٦ ، ٢٤ طول شرقیده و ٢٢ ، ٢٥ ، ٣٨ عرض شمالیده کائن تجارتکاه بربلدهٔ جسیمه ومعموره درکه انتظام و معموریت وتجارتجه ممالك شاهانه‌نك برنجی درجه وکرهٔ ارضك درجهٔ ثانیه‌ده اولان شهور وبلادندن معدوددر.

شهر بر تپه‌نك اتکندن بدأ ایله ساحله طوغری امتداد ایدن بر دوز محلده مؤسس اولوب خارجاً منظره‌سی غایت لطیف ودلنشیندر . اخیراً انشا اولنان ٦٠٠ متره طول و ٤٠٠ متره عرضنده‌کی صنعی لیمانی ایله قوردون تعبیر اولنوب اوزری مبانیٔ رسمیه وتجاریه ومعتبرانك اقامتنه مخصوص ابنیه‌لرله مزین اولان ٤٥٠٠ ارشون طول و ٢٥ ارشون عرضنده ریختمی شهرك تزیناتی برقاتدها تزییدایتمشدر.

اشبو قوردونك کیریسنده سکز متره عرضنده برایکنجی قوردون‌دها موجود اولدیغی کبی غایت کنیش واطرافی ابنیهٔ جسیمه ومنتظمه ایله مزین جاده‌لری واردر . مع مافیه عمومی جاده‌لر مستثنا اولمق اوزره شهرك اسواق سائره‌سی طار ایسه‌ده همان کافه‌سی ناپولی طاشی ایله مفروش اولمغله ایام شتاده چامور بلیه‌سندن خلق مستغنیدر .

درون شهرده ١٦٠١ عدد هوا غازی جانب بلدیه‌دن اشتعال اولنه‌رق عادی سوقاقلر بیله کیجه‌لین تنویر اولنور .

شهرك صیفیه‌لرندن معدود اولوب اغنیاء اکابرك اقامتکاهلرینی حاوی اولان قرانتنه ، کوزتپه ، قره‌طاش نام محالری شهره بر مکمل ترامواى خطی ربط ایدرکه بو خطك طولی کوزتپه‌یه قدر امتداد ایدن ٥٨٠٠ متره‌طوله مالك اولان جاده‌یه‌مساویدر. بوخط قوردون ترامواى خطیله تقابل ایتمشدر . بوندن ماعدا قصبه وآیدین تیمور یول خطلری دخی شهرك قرای متجاوره ومواقع مشهوره‌سنی نفس شهره ربط والصاقه خدمت ایدرلر .

شهرك قارنشو یقه دنیلان قوردولیو جهتی دخی قره‌طاش وکوزتپه وقرانتنه کبی صیفیه‌دن معدوددر. کرك بو وکرك کورفز سواحلنده بولنان مواقع سائره ایله ازمیر اراسنده حمیدیه شرکتی نامیله بر واپور قومپانیه‌سی تأمین ارتباط ایتمکده‌در .

ازمیرك هواسی موسم صیفده صیجاق ایسه‌ده ایام شتاده سانتیغراد ترمو- متره‌سی ٢ درجه‌یی کچمز . مع هذا

هركون وزان اولان باطى روزكارندن سكنهٔ بلده صحتجه استفاده ايدر .

ازميرك مبانئ جسيمه ومشهوره‌سى ميانده حكومت قوناغى ايله قشلهٔ همايون ملكيه اعدادى وصنايع مكتبلرى ومسافر خانه وسائره ايله حصار وشادروان كمر آلتى كستانه جوامع شريفه‌سى وفرخانه دنيلان جسيم پازارى ذكر وتعداد اولنه‌بيلور .

ازميرده اليوم (٨٧٨٧٧) سى ذكور و (٨٦٠٢٠) سى اناث اولمق اوزره ٢٠٧٥٤٨ نفوس ايله ٢٥٠٤٨ اماكن مختلفه موجوددر .

بروجه بالا نفوس موجوده‌نك (٧٩٢٨٨) زى مسلم (٥٣٠٨٦) ى روم (٦٨١٠) نى ارمنى (١٤٩٠٩) زى موسوى ومتباقيسى ملل سائره‌يه منسوبدر .

اماكن موجوده ميانده ١٦٥٢٣ خانه ٢٥١ فرون ١٤٣ خان ٣٤ حمام ٥٧ دكرمن ٢٠ اوتل ٣٥ غازينو ١١ تكه ٢٢ جامع ٤٦ مسجد ١٥ مدرسه ١٣ مكاتب اسلام ٢٣ روم ٨ ارمنى ٨ يهودى ١١ اجنبى مكاتبى ٣٠ كليسا ١١ حورا ٦ كتبخانه ٦ تربه وسائره موجود بولنمقده‌در .

ازميرك اهميت تجاريه‌سى بحثنه كلنجه شهر مزبور غايت محافظه‌لى بركورفزك ايجنده ومحصولدار براراضيدن متشكل برولايتك مناسبتلى بر مخرجنده واقع اولديغندن طريق تجارتده بالطبع برموقع مهم احراز ايتمشدر . هله صنعى ليمان ايله ريختمك انشاسى وشمندوفرك تأسيسندنبرو اهميت اصليه‌سى قات اندر قات تزايد ايلمشدركه مؤسسات اخيره‌سى موقع مهميله امتزاج ابدرك كرك ولايتك وكرك متجاور اولان بر قاچ ولايتك والحاصل اناطولى خط وسيعه‌سنك جهات غربيه‌سنك يكانه مخرجى شرفنى كسب ايلمشدر .

ازمير ليمانه سنوى ٦١٨ سفاين مختلفه ورود ايدوب سفاين مزبوره ١٦٣٣٥٢٩ طونيلاتو حجمنده‌در .

ازمير شهرينك يالكز شمندوفرلرله ريختيم يوزندن اكتساب ايتديكى ثروت سنوى يارم ميليون انكليز ليراسنه بالغ اولور .

ازميرك تاريخ بناسى پك اسكى اولوب تيسونك زوجه‌سى (سميرن) ك نامنه منسوبدر . سكنه‌سى براراقى ئه‌ئوليا - ليلرك هجومنه اوغرايوب شهرى تخليه ايتمشلر وميلادك ١٠١٥ سنه اقدمنده بتكرار استرداده موفق اولدقلرى حالده ليدياليلره مقاومت ايتديكيچون برچوق مهاجماته اوغرايه‌رق درتيوز سنه قدر حال خرابيده قالمشدر .

بالآخره بيوك اسكندرك ورثه‌سى آنتيغون طرفندن انشا وليزيماخوس معرفتيله توسيع وتزيين ايديله‌رك كوچك آسيانك برنجى شهرى صره‌سنه كچمش ايدى .

مؤخراً برغمه قراللرینك ضبطنه ودها صكره روماليلره انتقال ايلدی.

تيبر زماننده شدتلی زلزله ودهشتلی طاعونلرله خراب اولديغی حالده ماق آورل طرفندن تعمير ايدلمشيدی.

١٠٨٢ تاريخنده ازمير شهری سلجوقيلرك النه كچمش و ١٠٩٧ ده بتكرار يان دوقه‌سی طرفندن استرداد اولنمشدر. برآرالق ردوس شواليه‌لری ازمير شهرينی قبضهٔ تصرفلرينه كچيردرك قلعه‌سنك تحكيم وترميمنه چالشمشلر ايسه‌ده شهر تكرار اسلاملره كچمشدر.

ازمير سنجاغی. — آيدين ولايتی تشكيل ايدن بش لوانك بريسی ومركز ولايتی حاوی اولانی‌در. غرباً ازمير كورفزی واطه‌لر دكزی شمالاً وشرقاً صاروخان وجنوباً آيدين سنجاقلريله محاط ومحدوددر.

اراضيسی ١٢٢٤٤ كيلومتره تربيعنده اولوب نفوس حاضره‌سی بروجه آتی‌در:

اقوام	اجمال		يرلی		يباتجی	
		ذكور	اناث	ذكور	اناث
اسلام	٢٧٩٧٣٢	١٣٥٥٩٥	١٣٠٩٢٨	١١٦٥٤	١٥٥٩
روم	١٣٢٧٢٦	٦٥٠٢٨	٦١٨٦٢	٥١٥٠	٦٨٦
ارمنی	٩٦١٥	٤٠٩٤	٤٢٢٠	٨٠١	٥٠
بلغار	٣٩٢			٢٥٦	١٣٦
قتوليك	٧٣٧	٣٦٦	٣٧٢		
يهودی	١٧٣٦	٨٩١٣	١٨		١٣
پروتستان	١٥٣	٧٦	٧٧		
لاتين	١٠٥٠	٥٨٦	٤٦٤		
اجنبی	٥٤٥٢٥	١٨١٨١	١٩٠١٨	٨٥٨٨	٨٧٣٨
يكون	٤٩٥٧٩٧	٢٣٢٥٢٥	٢٢٥٣٠٣	٢٦٤٦٢	١١١٨٧

ازمير سنجاغنك طاغلری آيدين ولايتی بحثنده مذكوردر. سنجاغك اك مهم نهری كوچوك مندرس نام چايدر. اراضيسی درجهٔ اولاده منبت ومحصولدار اولوب اوزوم انجيرپاموق زيتون پالاموت حشحاش كليتله زرع اولنمقده‌در.

١٢٤٢٦ كيلومتره مربعنده بولنان ازمير لواسی اراضيسنك ٤٧٩٥ كيلومتره‌سی مزروع ١٦٠٤ كيلومتره‌سی قابل زراعت ٤٨٧٤ كيلومتره‌سی زراعته غير قابل ١١٦٢ كيلومتره‌سی اورمانلقدن عبارتدر.

ازمير سنجاغنك تكاليف مختلفه‌دن

ترکب ایدن واردات متحققه سی ٣٦٦٥٦٣٤٣ غروشدر .

داخل سنجاقده متعدد ونافع میاه معدنیه منبعلری موجود وترکیباتنده بولنان املاحك جنس ونوعنه نظراً امراض متعددیه نفعی بالتجربه تحقق ایتمکله سنوی بر چوق مرضانك مراجعتکاهی اولور .

مزبورمیاه معدنیه‌نك برنجیسی ازمیرك جنوبنده اغامنون ایلیجه‌لری نامیله‌موسوم اولاندرکه درجهٔ حرارتی علی‌العاده ٤٨ وبعض محلنده ٥٠ سانتیغراددر . ترکیباتنده سولفات دوسود قاربونات دوسود ومغنزی وحامض کبریت ماء بولندیغندن رئیسهٔ مفصیلهٔ مزمنه والام عصبیه‌یه دوچار اولنلره نفع عظیمی مشاهده اولنمقده‌در.

ایکنجیسی چشمه قاپلوجه‌لریدرکه صویی کثیر وترکیباتنده کبریت وقاربونات دوسود وقلور سودییوم موجود وحرارتی ٥٥ درجه‌در . چشمه قاپلوجه‌لری بوبرك قره‌جکر روماتیزمه خسته‌لقلرینه نافعدر .

بونلردن ماعدا بایندر کل بغچه اوزبك‌توش‌اطه قاینارجه پاشا ایلیجه‌سی کبی معدنی منبعلر موجود اولوب ایام مخصوصه‌سنده برچوق زوارك مرجعی اولمقده‌در .

ازمیر لواسی : نفس شهر ایله ١٢ قریه و ١٩ قریه‌یی حاوی بورنووه و ٣٦ قریه‌یی حاوی‌نیف و٤٦ قریه‌یی جامع طوربالی مع تریانده ٣٢ قریه‌یی حاوی جمعه‌آباد ٢٤ قریه‌یی جامع قره برون ناحیه‌لرندن مرکب ازمیر قضاسی ایله ١٢ قریه وایاسفید ناحیه‌سندن متشکل اورك وفوچهٔ جدید ناحیه‌سنی شامل فوچتین وممن وچشمه وایاساوغ ناحیه‌سنی شامل قوش اطه ونواحیٔ برغمه وایلیجهٔ برغمه وقوزاق وایازمند ودیکیلی وچاندارلی وکلیسا ناحیه‌لرینی شامل‌برغمه وصیفه‌جق ناحیه‌سنی‌حاوی سفری‌حصار وبایندروتیره وبرکی‌کلاس بالیانبولی نواحیسنی‌شامل‌اولان‌اوده‌مش قصالرندن مرکب ومتشکلدر .

داخل‌لواده١٦٨٢ مانده٢٧٢٩٤ اینك ٢٦٨٢١ اوکوز ٤٨٣٢ دوه ٢١٠٨٢مرکب٣٥٤٣استر ١٩٦٢١ بارکیر ١٧٣٤٤٠ کچی ٢٩١٧١٨ قیون موجوددر .

ازمیر قضاسنك نفوس موجوده‌سی ٧٩٢٨٨ اسلام ٥٣٠٧٦ روم ٦٨١٠ ارمنی ٢٠ بلغار٧٣٧ قتولیك ١٤٠٩٠٩ یهودی ١٢٨ پروتستان ١٠٥٠ لاتین ٥١٥٢٠ اجنبی‌اوله‌رق جمعاً یکون ٢٠٧٥٤٨ کشیدر .

حدودی شمالاً معنیسا وممن شرقاً قصبه وبایندر وتیره قضالری جنوباً قوش اطه‌سنك ایاساوغ ناحیه‌سی وسفریحصار قضاسی غرباً سفریحصار اورله قضالریله ازمیر کورفزی وممن قضاسیله محدوددر .

ملحق نواحیسی بیرون آباد ،

نیف سیدی کوی قره برون طوربالی تریانده‌در. قرای مشتمله‌سی ١٦٥ پاره کویدر .

مرکز اداره‌سی اولان ازمیره عائد تفصیلات ایچون (ازمیر) ه مراجعت اولنه .

ازنیق کولی .ـ قصبه‌نك غرب جهتنده واقع اولوب طولی ٣٤ وعرضی ١٤ کیلومتره‌در . صویی لذیذ بالغی کثیر درهله‌لینه بالغی پك مشهوردرکه قوروسنی خارجه کوندریرلر . ایاغی قصبه‌نك ایچندن کچر ومرمره‌یه دوکیلور .

ازنیق ناحیه‌سنده ٥٠٠٠ قدر اهالی ١٦ جامع، ٢٤ مسجد، ٢ کلیسا، ٣٦ مکتب واردر ناحیه‌نك اورمانی غایت جسیمدر .

ازنیق .ـ بین‌العوام جینئ ازنیق وجنیزلك دیرلر اسکدارك یکرمی ساعت بعد ومسافه سنده وخداوندکار ولایتنك ارطغرل سنجاغنده یکیشهر قضاسی مضافاتندن همنامی اولان ناحیه‌نك کرسئ اداره‌سیدرکه اسکله‌سی کملك قصبه‌سی اولوب بعد ومسافه‌سی ٩ ساعت قدردر بوقصبه قدیماً نیکیا اسمیله معرف جسیم برشهر اولوب وسعت وجسامتی شمدیکی موجود اولان سوری ایله مثبتدر واوائل دور عثمانیه‌ده عظمت قدیمه‌سی موجود ایدوکندن تزین واعمارینه اولوقتلر جداً سعی اولنمشدی . درونده سلطان اورخان وسلیمان پاشانك مدرسه وعمارتلری وخیرالدین پاشانك احیا کرده‌سی اولان یشیل جامع ایله جاندرلیلره منسوب قطب الدین ومحمود چلبی جامعلری واشرف زاده عبدالله‌رومینك وشارح وقایه علاءالدین اسود وملا خیالینك وامرای عثمانیه‌دن خیرالدین پاشاایله یعقوب پاشانك مرقدلری واردر .

قصبه‌نك موقعی کوزل ایسه‌ده هواسی جوارنده‌کی کول حسبیله ثقیلدر. بوازنیق قصبه‌سی آنتیغونك اثر بناسی اولوب مؤخراً لیسماخوسك زوجه‌سی نیکه‌نك نامنه نسبت ایله نیکیا اسمنی آلمش و ٣٢٥ و ٧٨٧ تاریخلرنده مقتقدات نصارایی وتدوین ایچون ایکی کره مجلس عمومئ رهبانك محل انعقادی اولمش ایدی . ٤٦٩ تاریخنده سلیمان سلجوقی طرفندن ضبط ویکرمی سنه صکره اهل صلیب طرفندن استرداد اولندی . صلیبیونك استانبولی ضبطده ایمپراطورلره ٦٠ سنه قدر پای تخت اولمش ٧٣١ تاریخ هجریسنده اورخان غازی حضرتلرینك مخدوملری سلیمان پاشا یدیله ضمیمهٔ ملك عثمانی قلنمشدر . اوائل عهد عثمانیده اهمیت وجسامتی باقی اولدیغی حالده کیت کیده خراب اوله‌رق الیوم ١٣٠٠ نفوسی شاملدر .

ازوورنیق .ـ روم ایلیده بوسنه ولایتنده ازووزنیق سنجاغنده همنامی بولنان قضانك کرسئ اداره‌سی اولوب صربیه حدودنده کائن

وخط فاصل اولان دریناصوینك صول یقه‌سنده وصرب قیا اوزرنده واقع قلعه‌سی متانتله شهرت بولمشدر حدودده بولنمی واهمیت عسکریه سببیله وسیلهٔ ادعا اولمش ایدی ازوورنیق لواسی بوسنه سرای لواسنك شمالنده واقع اولوب جوانب ثلثه‌سی صاوا درینا بوسنه شهرلریله محدوددر نفوسی ٢٥٠٠٠٠ کشیدرکه بونك همان نصفی اسلامدر .

ازینه .ـ قاز طاغی پازاری .

اسبکشان .ـ قونیه ولایتنده مرکز لوایه ملحق بر قضادرکه اراضیسی غایت واسع ومربوط قوچحصار ناحیه‌سنك مملحه‌سی مشهور ومتعارفدر قضا حوالیسنده خیلی عشایر واردر اراضی چوراق اولدیغندن محصولاتی آزدر . قضانك مشتملاتی ٤١ قریه وبر ناحیه‌در .

نفوسی ٣٠٠٠ خانه ده ١٥٥٠٠ کشیدر قضاده یکرمی‌یی متجاوز جامع ٣ مدرسه ٩ کهرچله خانه ٢ خان وسائره واردر .

قضا مرکزی طوز کولنه قاریشان این صویی کنارنده وقونیه‌نك ١٠٠ کیلومتره قدر اوزاغنده واقع این اوی قریه‌سیدر .

اسپیر .ـ ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده اسپیر قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی (مقدما) اولان برقصبه‌در جوروق صویی اوزرنده بایبورتدن ٧٧ وارضرومدن ٥٥ ارزنجاندن ١٤٣ کیلومتره بعدومسافه‌ده واقعدر . اسپیر قضاسی الیوم ١٤٣ قریه و ١٣ ناحیه‌یه مشتملدر .

قضانك نفوس حاضره‌سی ٥٢٨١ خانه‌ده ٣٦٠٧٠ کشی اولوب بونك (٣٢٩٨١)ی اسلامدر. قضا داخلنده ١٣ اسلام ٢ ارمنی مکتبیله ٢٠ قدر جامع برر باب ارمنی ، روم ، قتولیك کلیسالری موجوددر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله میوه ومصنوعاتی کلیم ومنسوجات سائره‌دن عبارتدر .

اسپارطه .ـ قونیه ولایتنك منقسم اولدیغی الویه دن حمیدآباد سنجاغنك کرسیٔ اداره‌سی اولان قصبه‌نك اسمیدرکه مرکز ولایتك غربنده وتقریباً ١٨٠ کیلومتره بعد ومسافه‌ده ومشهور دوراس طاغنك شمالی پایه‌سنده مبنی ٣٧ بچق درجه عرضی شمالی و٢٨ درجه ٤ دقیقه طول شرقیده واقع ویکرمی بیکه قریب نفوسی محتوی لطیف الهوا برقصبه‌در. درونده برر باب حکومت قوناغی وعسکری قشله‌سی ایله ١٤ جامع ٦٤ مسجد ٨ مدرسه ١ کتبخانه ١ رشدیه ٣٧ صبیان مکاتبی ٦ حمام ٧ خان ٦٠ قدر دکان وسائره موجوددر. اسپارطه‌ده الاجه بز جولی سختیان وکموش آوانی اعمال اولنور . خواجه عطار ایله علاءالدین

افندی کبی اغزهٔ کرامك مدفنلری قصبه‌نك زیارتکاه محلاریدر .

سنجاغك تفصیلاتی ایچون حمیدآباد کلمه‌سنه نظر اولنه .

اسپارطه قضاسی حمیدآباد لواسنك محتوی بولندیغی قضالردن بریسی اولوب اولوبوراو، اکردیر قضالری وانطالیه وبوردور لوالریله همحدود بولنمقده‌در. نواحیٔ ملحقه‌سی اولان کچیبوراو وسکرکند ایله برابر ٥٤ قریه واللی بیکه قریب نفوسی حاویدر . قضاده ٤٥ مکتب وبونلره مداوم ٣٥٩٣ طلبه موجوددر . قضا اراضیسنك ایکیوز اللی بشبیك اوچیوز قرق دونمی مزروع واوتوز آلتی بیك بش یوز یتمش دونمی غیر مزروعدر .

محصولات ارضیه‌سی خشخاش میوه آفیون کوك بویا ایله حبوبات ومصنوعاتی منسوجات قطنیه‌دن عبارت اولوب احتیاجات محلیه‌یی تأمین ایمکده‌در .

اسپرچه .ـ روم ایلیٔ شاهانه‌ده جاری وطونه نهرینه صاغطرفدن بلغراد جوارنده منصب اولان صاوا نهری صاغطرفدن توابعندن وبوسنه نهرینه قاریشان وایزوورنیك سنجاغنی ادوا واسقا ایدن بر چایك اسمیدر . بو چای منبعنی صربستان حدودنده‌کی طاغلردن اخذ ایدرك شمال غربی یه طوغری جریان وبر چوق دره‌لری آله‌رق وغرچانیچه‌نك یاننده‌ن کچه‌رك ١١٥ کیلومتره قدر مجراسنی تمدید ایتدکدنصکره دوبوی جوارنده بوسنه صوینه قاریشور .

اسپوراد .ـ (شرق) اطه‌لرد کزنده وسیسام ایله رادوس اطه‌لری اراسنده کائن اوفاق وطاغنیق برحالده بولنان اطه‌لره ویریلان اسمدرکه لسان یونانیده اسپوراد کلمه‌سی طاغنیق معناسنی اشعار ایدر .

جزایر مذکوره استانکوی ، پطموز ، قارپوط ، لریوز . قالمینوس، استروپالیه ، هرکیت ، انجیرلی، ایلیاکی کرپه ، قاشوط کبی شمدیکی جزایر بحر سفید ولایتی قسماً تشکیل ایتمشلردر .

یونانستان حکومتی دخی موره‌شبه جزیره‌سنك سواحل شرقیه‌سی قربنده بولنان سودلیجه ، چاملیجه، پوروس ، قولوری اطه‌لرندن مرکب اولان جزایره‌ده اسپوردا اسمنی ویرمشدر .

بو حالده مارالذکر دولت علیه‌نك تحت اداره‌سنده بولنان آده‌لره اسپوراد شرق ویونانستان اداره‌سنده بولنانلره دخی اسپوراد غربی آطه‌لری نامی ویرلمشدر .

اسپوراد آطه‌لری اهالیسنك قسم اعظمی روم اولوب یکانه معیشتلری سونکر صید واخراجیدر .

جزایر مزبوره ازمنهٔ متقدمه‌ده غایت غلبه‌لك ومعمور اولدیغی حالده بوکون پك کیریده‌در .

اسپوراد شرق اطه‌لری علی الاکثر

طاغاق اولدیغی کبی طبعاً دخی آسیا قطعه‌سنه مربوط بولنمقده‌در .

جزایر مزبوره‌یه عائد تفصیلاتك بهر اسمك حروف هجا ترتیبیله صره‌سی کلدکجه اعطا اولنه‌جغندن اسملرینه مراجعت لازمکلور .

استانبول — دولت ابد مدت عثمانیه‌نك پای تخت بی‌نظیری وخلافت عظمای اسلامیه‌نك مرکز مقدسی اولان بلدهٔ مشهوره‌در .

استانبول اوروپا وآسیا قطعه‌لرینك یکدیکرینه التصاق درجه‌سنده تقرب ایتمش اولدیغی نقطه‌ده و بحر سیاه ایله مرمره بیننده بر نهر سریع الجریان اطلاقنه شایان اولان قره‌دکز بوغازینك (بوسفور) مدخلنده و بوغازك ایکی یاقه‌سنده کائن قرا وصیفیه‌لری جامع‌در .

ایاصوفیه جامعنك مناره‌سندن کچن نصف النهار دائره‌سی مبداء اتخاذ اولندیغنه نظراً صفر درجه طول و ١٦ ٠٠ ٤١ عرض شمالیده واقع اولدیغندن کرهٔ ارضك اك لطیف و معتدل نقطه‌سی و بر عتیقك مرکز اختلاطی عد واعتبار اولنمقده‌در .

(استانبول نامی واسامیٔ سائره‌سی)

شهر استانبول . اسلامبول ، قسطنطینیه ودهااسکی اوله‌رق انطونیون، ویزاندیون ، بیزانسیون اسملریله کسب معروفیت ایتمشدر .

بناءً علیه اسامیٔ عتیقه‌سی احوال تاریخیه بحثنده مذکور اولوب آنجق استانبول واسلامبول اسملرینك بعدالفتح موضوع اولدیغی حقنده‌کی روایات دخی کسب قطعیت ایده‌مامشدر. کویا استانبول کلمه‌سی رومجه ایستین وپولین کلمه‌لرندن مرکب و شهره و یا شهرده معناسنی افاده ایدن ایستین پولین‌دن محرف اولوب اسلامبول دخی مساعدهٔ تلفظ ایله استانبول کلمه‌سندن تحریف اولنمشدر .

حاصلی بو صوك اسمك محررات رسمیه ومزارطاشلرنده مسطوراولدیغنه باقیلورسه عثمانلیلر بیننده خیلیجه تعمم ایتدیکی اکلاشیلور .

استانبولك تقسیماتی : استانبول شهر جسیمی اولاً : داخل سورده واقع و مثلث الشکل اولان نفس شهر ایله سورك خارجنده مرمره ساحلنده کائن ایاستفانوسدن تا ایوبه قدرامتداد ایدن بر خط داخلنده کائن محلات ثانیاً : خلیجك قارشی یاقه‌سنده کائن غلطه مع بك اوغلی و خلیج ساحلنده واقع سودایجه خصکوی قاسم پاشا و بوغاز ساحلنده بشکطاش ایله سودلیجه‌دن شیشلی داخل اولمق اوزره بشکطاشه قدر ممتد اولان خط داخلنده‌کی مواقع ثالثاً : اناطولی یاقه‌سنده و هر ایکی قسمك مقابلنده واقع اسکدار مع قاضی کوی ایله مرمره ساحلنده کائن جاده بوستانی اسکله‌سندن چاملیجه تپه‌لرندن کچه‌رك قوزغنجغه قدر مفروض خط داخلنده

قلان مواقع ومحلات رابعاً : بشكطاشدن روم ايلى قواغنه واسكداردن اناطولى قواغنه قدر بوغازك ايكى طرفنده كائن قرا وقصبات خامساً : ازميدكورفزينك اغزنده ديزلمش اولان وپرنس اطه‌لرى دينلان اطه‌لردن عبارت اولمق اوزره بش قسمه تقسيم اولنه‌بيلور .

(اصل استانبول) مثلث مختلف الاضلاع شكلنده و اطرافى سور ايله محدود اولوب مثلثك رأسى سراى برونى وزاويهٔ منفرجه‌سى آسيا طرفنه دوشر ضلع شماليسى ليمان صولريله‌سمتى اولنوب ضلع جنوبيسنى مرمره‌دكزى احاطه ايلر و قاعدهٔ سى ايسه شهرى غرب جهتندن اوروپايه وصل ايدر .

شهر يدى تپه‌اوزرينه بنااولنمشدر: برنجى تپه‌ده طوپ قپو سراى همايونيله ايا ايرينى و اياصوفيا جامعى و اوقاف همايون دائره‌سى بولنور . ايكنجى تپه نورعثمانيه اوچنجى تپه‌ده سليمانيه‌وبايزيد جامعلرى و يانغين قله سى واردركه شهرك اك مرتفع نقطه‌سيدر .

دردنجى تپه سلطان سليم بشنجى تپه فاتح جامعلرينك بولندقلرى مواقعدر . التنجى تپه بلاطك اوستى‌در .

اشبو تپه‌لر بر صرت اوزرنده يعنى مذكور صرتك صاغ‌يلرندن عبارتدر.

يدنجى تپه يدى قله جهتنده اولوب تلال سائره ايله اراسنده واقع واديده ايكى جهتك صولرى جارى اولوب لنغه سمتنده مرمره‌يه دوكيلور .

(شهرك بدايت حالى) استانبوط بدايت تأسيسنده غايت كوچوك وشمديكى سراى برونك بولنديغى صرت اوزرنده اولوب مؤخراً توسع ايتمش وقسطنطين زماننده رومايه قارشو بريكى پاى تخت اولمغه لايق صورتده تزيين و توسيع اولنه‌رق روما شكلنه تقليداً ١٤ محله‌يه تقسيم اولنمشدر : محلات مزبوره‌نك برنجيسى ويزانديون اولوب الروم يكى سراى وطوپقپو سرايينى محتويدر . بو محله ده نيجه قديم معبدلر و منكنه تعبير اولنان آلات موضوع اولديغى محزنلر محلنده تأسيس اولنمش اولان بالقخانه قربنده برعظيم مناستر واينجواو كوشك قربنده ارقاديوس قيصرك حاملرى وتئودوسيوسك طاشى وسائر حكمدارانه مخصوص ابنيه لر موجود ايدى . ايكنجى محله ينه برنجى تپه‌ده اولوب شمديكى اسكى جبخانه دينلان آياايرينى كليساسى ومجلس كبير سرايى وغايت مزين ومكلف برحمامى محتوى ايدى . اوچنجى محله كوچوك آياصوفيه وسلطان احمد جامعلرى ايله چاتلادى قپو قربنده كى سراى ليمانك بولنديغى محل اولوب آت ميدانى ايله قرتال سرايى وپطريق سرايى كبى مبانئ مشهوره‌يى مشتمل ايدى . ودردنجى محله يره‌بطان جهتى وقديم جبه‌خانه قشله‌سى اتخاذ و مؤخراً دارالفنونه تحويل اولنان محل اتصالنده واقع اولوب بر بيوك چالار ساعتى و برچوق كليسالرله شهرك

«سرای برونی»

محکمه‌سنی وقسطنطین صهرنجی وبربیوك کتبخانه‌یی محتوی ایدی . بشنجی محله برنجی و ایکنجی تپه‌لر آراسنده‌وشمدی باب عالینك بولندیغی محلده اولوب نیجه حمام کلیسا چشمه وحوضلر و ستونلرله مزین وامور حربیه نظارتی قوناغنی حاوی ایدی . التنجی محله وفا میدانیله شمدی باب سرعسکرینك بولندیغی محل وچنبرلی‌طاش جواری اولوب معبدلری وچنبرلی‌طاش ودهاسائر ستون ومرمر قپولرله تزیین اولنمش اولان قسطنطین میدانی وقیصرلرك خلعت ایمپراطوری‌یی اکتسا ایتدکلری اسکی سرایی حاوی ایدی . یدنجی محله اوچنجی تپه اوزرنده واقع اولوب قیصر والانتیا - نوسك حاملریله قزلرینه مخصوص یاپدیردیغی سرایی که اغا قپوسنك بولندیغی محلدر و بوغا میدانی دینلان واسع میدانی محتوی ایدی. بو میدانده قیصر تئودوسیونك بر مزین ستونی ومحروطی الشکل فصول اربعه وجهات ریاحی بیلدرمك اوزره مرتب واوزری محکوکات ایله تزیین اولنمش دیکر برستون وار ایدی .

برنجی ستول سلیم اول عصرنده لدوس روزکاریله یقلمشدر .

سکزنجی محله شهزاده جامعیله لاله‌لی سمتی وسلطان یازید تربه‌سی جهتلری اولوب قیصر تئودوسك سرایله شهرك بیوك مکتبلرینی وبوغا میدانك بقیه‌سنی مشتمل ایدی .

طقوزنجی محله قوم قپو ویکی قپو سمتی اولوب شهرك بغدای انبارلریله جسیم برمیدانی وبودروم جامعی دنیلان میرلئون کلیساسنی وارقادیوسك سرایني حاوی ایدی .

اونجی محله فاتح جامعشریفی یرنده اولوب حواریون نامنه منسوب برکلیسا ایله قیز طاشی دینلان مارسیانوس دیرکنی وسائردیی حاوی ایدی .

اون برنجی محله بشنجی تپه‌ده اولوب کل جامعی دینلان ایا تئودوسیا معبدینی واودوقسیا وپلاکیدی نام ایمپراطور - یچه‌لرك مکلف قصرلرینی مشتمل ایدی .

اون ایکنجی محله یدنجی تپه‌ده اولوب یکی بغچه ایله مولویخانه قپوسی وصماتیه ویدی قله‌سمتلرینه قدر امتداد ایدردی»

بو محله‌ده صیغیر پازاری نامیله موجود اولان جسیم میدانده تئودوس قیصر زماننده برغمه‌دن نقل اولنمش باقردن مجف براوکوز صنمی موجود اولوب اعدام اولنه‌جق کمسه بوصنمك درونه وضع اولنه‌رق وآلتندن آتش ویریله‌رك افنا ایدلکده ایدی .

اون اوچنجی محله بتون غاطه عبارت ایدی .

اون دردنجی محله ادرنه قپوسی ایله تکفور سرایی و ایوانسرای سمتیله کوچوك مصطفی پاشا جهتنه قدر متواسع اولوب صوتیروس کلیساسی ایله اودمون دینلان تکفور سرایني وآیوس نیقوله

کلیساسنی ودها سائر مبانئ جسیمه ومشهوره‌یی شامل ایدی .

ذکر اولنان تکفور سرایی کوچوك تئودوسیوس وقتنه دکین شهردن یدی طاش آتیمی اوزاق اولدیغی ایچون یدنجی منزل معناسنی افاده ایتمك اوزره اول حوالی‌یه اودمون دینلمشیدی .

نفس شهردن ماعدا سورك خارجی وملحقاتی دخی معمور ومزین ایدی .

بالقلی ایازمه‌سنك بولندیغی سمتده قیصرلره مخصوص سرایلر وابنیه‌لر موجود اولوب بوراسی حکمدارینك بهاریه‌سی حکمنده ایدی .

ایوانسرایدن ایوبه قدر ممتد اولان محله قوزمیدیون دینلوب سرایلر وقصرلر وکلیسالردن بشته ژوستینانوسك اثر بناسی اوله‌رق اون ایکی کمرلی دوه کوپریسی دینور برجسر عظیم وایوس مماس مناستر ومیدان ولیمانی بولنمقده ایدی .

سودلیجه وخصکویده‌کی عالی حاملر ومکلف چشمه‌لرك اثاری یقین زمانه قدر کورلمکده ایدی .

جنویزلیلرك اقامتکاهی اولان غلطه اون ایکی قپولی عظیم برسور ایله محاط اولوب ازمنهٔ قدیمه‌دن قاله اثاری میانده عرب جامعی موجوددر .

ویزاندیون پتپرستلرینی دین عیسویه دعوت ایدن آیوس اندریاسك مقام وکلیساسی قدیمده آرکیرو پولیس دینلان قندقلی محله‌سنده بولنور ایدی .

بشکطاشه دیبلوکیونبون اطلاق اولنور ایدی . طوله بغچه غایت درین لیمان محلی ایدی .

اکاسرهٔ ایران اناطولیده بولنان ملکارینك ویرکولرینی جمع ایتدکاریچون آلتون شهری معناسنه اوله‌رق خرسو پولیس نامیله معروف اولان اسکداردہ چاملیجه اتکلرینه طوغری ایمپراطورلرك صیفیه‌لری وبی نظیر قصرلری وارایدیکه الیوم اسکدار قبرستانده مشاهده اولنمقده بولنان دیرك طاشلر مبانئ قدیمهٔ مزبوره انقاضی اولدیغنده شبهه یوقدر .

داماالیس نام عتیقه موسوم بولنان قیز قله‌سی ایله بالقخانه‌ده‌کی منکنه قله‌سی اراسنده بر زنجیر تمدید ایدلمشیدی که بوساده قیصر امانوئیل قومینوس شهری تحت ترصینه ادخال ایتمشدر .

خالکدون دنیلان قاضی کوی استانبولدن ۲۷ سنه اقدم بنا اولنمش معمور برشهر اولوب التمش بیوك کمی استیعابنه کافی اولان صنعی لیماننك اثاری الآن مشهوددر . غایت مزین وجسیم اولان کلیساسنك انقاضی بعض معابد اسلامیه‌نك انشاآتنه استعمال اولنمشدر فنار بغچه‌سنده حاملر کلیسالر میدانلر وار ایدی واوکنده‌کی قیاده‌کی مشهور صنمك قاعده‌سی الان باقیدر .

بوغاز ایچینك عمارات وتزیینات سابقه‌سی الان بعض مواقعده کوردیکمز اثار عمراندن مستبان اولور واطه‌لر

جهتنك معموريتى ايسه اوزرلرنده مشاهده ايديلان خرابه ايله بودروم وسارنج ومناستر كبى اثار قديمه‌سندن استدلال اولنور .

اسكدار جهتنده كائن چاماوجه قايش طاغى آيدوس وسائره كبى مواقع مرتفعه ذروه‌لرنده ديده بانلر اقامتنه مخصوص محالر موجود وبونلر تاجدوده قدر بويولده ممدود اولوب نقاط مذكوره‌ده عربلرك هجوم واقتحامنى سريعاً استانبوله اخبار ايتمك ايچون جابجا آتشلر استعمال ايدلمكده ايمش .

(سور وقپولرى) ويزاس شهرى بدايت تأسيسنده سور ايله احاطه ايتديرديكندن استانبول سورينك ايلك بانيسى مومى اليه ايسه‌ده شهرك مؤخراً توسيع وتعميرنده موجوداولان سورلرى دخى بالطبع توسع وتجدد ايتمشدر .

زمانمزده موجود اولان سور ايمپراطور قسطنطينك اثر بناسى اولوب اون آلتى كيلومتره محيطنده‌در . كرك قره وكرك دكز جهتلرى قسماً خراب ايسه‌ده انقاضى مشهود بولنمقده‌در . شهرك قره جهتنده‌كى سور ايكى قاتلى اولديغندن لاتينلرك محاصره‌سنده كوريلان فوائد ومحسناتى جهتيله ايمپراطور ميخال بالئولوغ دكز جهتنده‌كى سورلرى دخى تضعيف ايتمشدى . سور قسطنطنيه‌نك تخنى وخندغنك عمق ووسعتى واستحكامات خارجه مقاومنده اولان قله وبرجلرينك متانتى جهتيله قرون وسطاده استانبولى دنيانك برنجى درجه‌ده متين ومستحكم قلاعى ميانه‌سنه ادخال ايتمش اولديغنى دفعات عديده‌ده دوچار اولديغى محاصرات شديده‌كى مدافعاتى اثبات ايدر .

اشبو سورك قره‌دكز جهتنده متعدد قپولرى واردركه بوكون اكثريسى موجود وموجود اولميانلرك محالرى مضبوطدر وبر طاقمى دخى بعد الفتح سد ايدلمشدر مذكور قپولرك اساميسى بروجه آتيدر :

خليج جهتنده كيلر

١ يالى كوشكى قپوسى (اوخبيوس قپوسى)
٢ باغچه‌قپوسى (تئوريون)
٣ بالق پازارى قپوسى
٤ زندان »
٥ اودون »
٦ ايازمه »
٧ اون قپانى »
٨ جبالى »
٩ آيا »
١٠ يكى قپو (فتحدنصكره كشاد ايدلمشدر)
١١ پترو قپوسى
١٢ فنار »
١٣ بلاط »
١٤ ايوانسراى قپوسى (فتحدن صكره اچيلمشدر)

مرمره جهتنده کیلر

١ نارلی قپو
٢ صماتیه قپوسی (پسو ماتئوس)
٣ داود پاشا (آیوس امیلیانوس)
٤ لانغه یکی قپوسی
٥ کرچك اسکله
٦ چاتلادی قپو
٧ آخور «
٨ بالقجانه قپوسی
٩ طوپ قپو (ایاوارو'را)
١٠ دکرمن قپو

قره طرفنده‌کی سور قپولری

١ (اکری قپو) خرسیاوقارسیوس اسملریله مشهور اولوب قربنده ایکی مسدود قپو دهاوار ایدی)
٢ ادرنه قپوسی (بوکا میریاندریون . اون بیکار) قپوسی دیرلر .
٣ طوپ قپو (آیورومانوس)
٤ مولویخانه قپوسی (ملاندیسیا)
٥ سلوری قپوسی (بوکاپیکار وپیکی قپوسی دیرلر .
٦ یدی‌قله قپوسی (کوچك چکمجه‌یه نسبتله رکیوم) دیرلر .

(استانبولك آثار ومبانیٔ قدیمه‌سی) شهراستانبولده قیصرلر زماننده قالمه پك ازمبانی موجوداولوب بونلرده بعض صوکمرلری ایله صهرنجلر وسرای وحمام انقاضی مثلاو کلیاً خراب اولمش اینیه‌لر وقدیماً کلیسا اولدیغی حالده بعد الفتح جامعه تحویل اولنان معبدلر والیوم شهرك اوته‌سنده بریسنده بولنان ستونلرله سورلردن عبارتدر .

زمانمزه قدرموجودیتنی محافظه‌ایدن صوکمرلردن خارج سورده واقع آدریانوس قیصرك اثر بناسی اولدیغی حالده جوستینیانوسك تجدیداً تعمیر ایتدیکی جوستینیانوس کمری ایله قسطنطین معرفتیله بنا اولنان وخلقه‌لی صوینی درون شهره ادخال ایلیان آلیسی کمری پادشاهان عثمانیان طرفلرندن دفعاتله تجدید بیورلمش ومشهور بوز طغان کمرینی وآلنسی قیصر قاضی کوی سورلرینك تقاضیله بنا ایتمشدر .

شهرك موسم صیفده صو قلتندن محافظه سی ضمننده پاپیلان جسیم صهرنجلردن بوکون موجود اولنلری یره بطان نامیله معروف اوله‌رق ٣٣٦ صماغی دیرکلرله مزین اولان وقرق چشمه صوینك فضله‌سنی جمع ایدن جسیم صهرنج ایله درونده ایکیجیلر اقامت ایدن ودیرکلرینك کثرتندن ناشی بیك بر دیرك دینلان ٢٢٤ مرمر ستونی حاوی فیلوقسن صهرنجی ایله بونك قربنده غایت مصنع تئودوسیوس صهرنجی وسلطان سلیمده، صماتیه‌ده ودها بعض محاده چوقور بوستان نامیله معروف اولان حوضلر، زیرك جامعی التنده فوقاس قیصرك صهرنجی وفاتح جوارنده حواریوز صهرنجی وسائردن عبارتدر .

قیاصرهنك علامت ظفر وافعال بر

« دیکیلی طاش »

کزیده‌لرینه اثر اولمق فکریله جابجا رکز ایتدکلری ستون وطاشلرك قسم اعظمنی لاتینلر حین استیلالرنده هدم وتخریب وبعضلرینی مملکتلرینه نقل ایتدکلری جهتله بو کون پك آزی موجود بولنمقده‌در .

بونلرك برنجیسی یانق دیرك دخی دینلان چنبرلی طاشدرکه بونی قسطنطین رون‌دن جلب وذروه‌سنه غایت مصنع بر صنم وضع ایدرك رکز ایتمش ایدی مذکور ستونلر سکز پارچه قزل صماقینك یکدیکرینه باقر چنبرله ربط والصاقندن حاصل اولمش واستجلاب حرمت ضمننده تملنه ذمان مسیحیه‌یه متعلق ذی‌قیمت اشیا وضع ایدلمش ایدی یانغینلر سببیله بو ستون بر ارالق مائل انهدام اولمش ایسه ده سطحیجه تعمیم وترمیم ایدلمشدر .

ایکنجیسی قز طاشی دینلان والیوم بر باشلغی مرئی اولان مارسیانوس قیصرك میلیدرکه اوزرنده زهره صنمی موضوع ایدی .

اوچنجیسی آت میداننده‌کی دیکیلی طاش وبورمه‌لی دیرك ایله قسطنطین پور فیروتنیوسك اورمه ستونی‌درکه بونلردن دیکیلی طاشی تئودوسیوس مصردن نقل ایله ٣٢ کونده محلنه رکز ایتدرمشدر .

یکپاره قزل صماقیدن عبارت وهرمی الشکل اولان بو طاشك اوزرنده هیر وغلیف خطیله شو عباره محکوکدر :

اشبو اثرجزیلی مصر وصعید حکمداری وصانع عالم عالینك معتقد وخادمی ملك طوتموزیسی حکمت صمدانینك شان وعظمتنی توقیرایچون اعمال ایتدرمشدر .

قاعده‌سنك بریوزنده تئودوسیوسك وزوجه‌سیله چوجقلرینك تخت اوزرنده رسملری ایکنجی یوزنده دشمنلرینك تبعیتی اوچنجی یوزنده آت میدانی اویونلری دردنجی یوزنده الندہ علامت ظفر ونصرت اولان اکلیل ایله رسملری وطاشك رکزنده استعمال اولنان آلات وادوات حك وترسیم اولنمشدر .

استانبولك معابد قدیمه‌سندن بریسی دنیاده امثالسز دیمکه شایان اولان ایاصوفیه‌درکه ایلك دفعه قسطنطین اخشاب اوله‌رق بنا ایتمش وحکمت ربانی معناسنی افاده ایله آیاصوفیه نامیله تسمیه ایلمشیدی .

بونا بر آرالق یانغله تئودوسیوس تجدید ومؤخراً جوستینیانوس الیوم کوریلان صورتده بنا ایلمشدر . معبد مزبورك اصول معماریه‌سی وتزینات وجسامق مشهودمز اولدیغندن تعریف ونوصیفندن صرف نظرله یالکز معماری اولان ایمبوس نام ذاتك فن معماریده‌کی ید طولاسنی ومصارف انشائیه‌سی اولان ایکیوز یکرمی بیك کیسه مبلغك جسامتنی ذکر ایله اکتفا اولنمشدر .

بوندن ماعدا پاندوقراتور دینلان وایمپراطوریچه ایرز ایله اوغلی مائوئیلك ازبناسی اولان زیرك جامعی وسرکیوس

« آیاصوفیه جامعی »

دینلان کوچك ایاصوفیه وصوتیری مناستری تسمیه اولنان قعریه جامعی وسائره استانبولك معابد قدیمه‌سندن اولوب الیوم باقی وموجود اولنلردر.

ابنیهٔ مشهوره‌سی : استانبولك ابنیهٔ مشهوره‌سی جوامع شریفه ایله سرای همایونلر وابنیهٔ میریه وخصوصیه‌دن بعضیلریدر. جوامع شریفه‌دن قبل الفتح انشا اولنانلر بالاده ذکر اولنمش وسلاطین عظام طرف عالیلرندن انشا اولنانلری دخی اشاغیده تعریف اولنمشدر .

سرای همایونلر میاننده موقعك لطافت وظرافتی وابنیهٔ عالیه سنك نظر ربانی وبغچه‌لرینك جسامت وکوزللکی ایله شهرتکیر انام اولان یلدز سرای همایونی ایله طوله بغچه وچراغان وبکار بکی ویکی سرای دینلان وسرای برونی صرتنده‌بولنانلر وکوکصوبکتوز اخلاموركاغد خانه قصرلری ذکراولنور.

ابنیهٔ میریه‌دن باب عالی وباب سر عسکری وعدلیه‌دائره‌سیله سلیمیه‌ورامی وبك‌اوغلی ومجیدیه قشلهٔ همایونلری واسلحه انباری اتخاذ اولنان ماچقه قشله‌سی وابنیهٔ‌خصوصیه‌دن تشویقیه‌ده وبایزید وجغال اوغلنده رجال دولته مخصوص قوناقلر الحق شهرك انتظام وتزیینانی تزیید ایتمکده‌درلر .

چارشوی کبیر دخی شهرك ابنیهٔ جسیمه‌سندن اولوب درونده ٧٣ سوقاق وایکی بدستان ایله یکرمی ایکی خان وبدستان وخانلرك مشتملاتیله برابر ٦٣٥٤ اماکن مختلفه‌سی واردر .

جوامع وتربه‌لری : درسعادت ومشتملاتنده طقوز یوزه قریب جوامع شریفه واردرکه بونلردن برقسمی صنایع معماریهٔ عثمانیه‌نك نه‌درجه‌لرده واصل مرتبهٔ ترقیات اولدیغنی ارائه واثبات ایتمکده وپای تختی زیارت ایدن اوروپا ارباب فنوننی بحق حیرتده براقمقده‌در .

جوامع مذکوره‌دن قانونی سلطان سلیمانه منسوب اولهرق سلیمانیه نامیله مسمی ومشهور معمار سنانك اثر بناسی اولان درت مناره‌لی واون شرفه‌لی وجوار وحوالیسنده بردار الحدیث ایله درت مدرسه وبرر تابخانه وطب مدرسه‌سی ودارشفا وعمارت وحمام ومکتب بولنان معبد لطیف همان کرهٔ ارضده امثالی نادر دینله‌جك مرتبه‌ده مصنع مزین ومعمارینك صنعتنده‌کی مهارتی تصدیق کردهٔ ارباب هنر وفندر . تاریخ بناسی ٦٩٤ سنه‌سیدر . جوارنده بانیسنك غایت مصنع تربه‌سی واردر .

سلطان احمد خان اولك آلتی مناره‌لی وجوارنده مدرسه‌وعمارت وتیمارخانه‌یی شامل اولان جامعشریفی ایله سلطان بایزید وفاتح وسلطان سلیم ولاله‌لی نورعثمانیه یکی جامع واسکدار سمتنده‌والدهٔ عتیق وجدید ومهرماه وسلیمیه وبکلر بکی جامعلری دخی صنایع معماریهٔ عثمانیه‌نك بررتمثال بی منذیدرلر .

نام نامیٔ جناب پادشاهی‌یه منسوب اولان حمیدیه‌جامعشریفی دخی صنعتکاران عثمانیه‌نك عربسکی طرز دلنشینده‌کی انشاآت مهارتکارانه‌لرینی انظار هنرورانه عرض ایدن مبانیٔ معظمه‌دندر .

فاتحدنبری سلاطین ماضیه‌نك غایت مکلف ومزین اولان تربهٔ معطره‌لریله رجال سلطنت سنیه‌دن سنان پاشا رشید پاشا قلج علی وخیرالدین پاشالر وصوقوللو محمد پاشا وفرهاد وسیاوش پاشانك تربه‌لری ومشایخ وکبار اولیااللهدن سنبل سنان وشیخ وفا عزیز محمود هدایی قره‌جه احمد سلطان وامثالی مظنهٔ کرامك مراقد مبارکه‌لری وخصوصاً مهماندار جناب پیغمبری ابا ایوب الانصاری حضرتلریله سائر یکرمی قدر کبار صحابهٔ کرامك مقام مقدسلری زیارتکاه ووسیلهٔ رحمت الهدر .

کتبخانه‌لر : درسعادتده کرك

سلاطين عظام وكرك رجال دولت طرفندن تأسيس ايدلمش اللي بي متجاوز كتبخانه موجوددر. بونلردن اك زياده كتابى حاوى اولنلر ايا صوفيه وفاتح وكتب نفيسه يى محتوى بولنانلرى حميديه وراغب پاشا وعاطف كتبخانه لريدر . بو كتبخانه لرده يوز بيك جلده قريب كتاب موجوددر . مؤسسات جناب پادشاهيدن اولان كتبخانهٔ عمومى زينت ومكمليت جهتيله جمله سنه فائق اولوب درونده برچوقده كتب اجنبيه ومؤلفات عربيه واردر .

مكاتب ومدرسه لر : سلاطين ماضيه حضراتى انشا كرده لرى بولنان جامعلره تحصيل علوم ايچون متعدد ومكمل مدرسه لر دخى علاوه ايلمشلردركه يقين زمانلره كلنجيه قدر مشاهير وعلماى ملت هپ بو دارالتحصيللردن يتشمشلردى . دصر اخيرده مكاتب متنوعه نك تأسيس واحداثنه لزوم كورلديكندن سلطان سليم خان ثالث زمان سلطنتنده مهندسخانهٔ برىء همايون وسلطان محمود ثانى عهد سلطنتلرنده مكتب حربيهٔ وطبيه كبى ضابط ودوقتور يتشديرمك اوزره مكاتب عسكريه كشاد ومتعاقباً رشديه وسلطانى ودارالشفقه وطبيهٔ ملكيه مثللو مكاتب عاليه كشاد اولنمشدر.

ملت معظمهٔ عثمانيه نك صباح الخير انفلاقى اولان جلوس پادشاهيدن برى شعبات دولتك كافه سنده مشاهده اولنان آثار ترقى ميانده معارف عموميه دخى برسرعت خارق العاده ايله كسب ترقى ايتمكله مكاتب موجوده نك اعدادى تكثير وپروغرامللرى تعديل واصلاح اولنديغى كبى يكيدن حقوق زراعت تجارت صنايع نفيسه وبيطر مكتبلرى احداث وملكيهٔ شاهانه واعدادىٔ ملكى وبرچوق خصوصى مكتبلرى آچيلمشدر.

درسعادتده موجود اسلام وخرستيان مكتبلر يك عددى بيكه بالغ اولور .

محلاتى : درسعادت و بلاد ثلثه ده بشيوز قدر محله موجود اولوب بونك (٣١) ى چارشوى كبير سمتنده (٥٣) ى قوم قپو سمت وجوارنده (٥٧) سى جبالى قولنده (٦١)ى بلاط قولنده (٣٣) ى يدى قوله قولنده (٤٤) ى طوپ قپو قولنده (٤١) ى ايوبده (٢٧) سى قاسم پاشاده (١١) ى غلطه ده (٣٠) ى طوپخانه قولنده (٣٩)ى بشكطاش سمتنده (٥٠) سى اسكدار و جوارنده واقعدر .

اماكن : استانبولده بولنان املاك مثمره و غير مثمره و ميريه نك عددى ١٦٣٨٣٦ مقدارينه بالغ اولوب بونك قيمت مخمنه سى ٢٨٤٦٧٦٣١١٨ و ايراد سنويسى ١٣٩٠٤١٢٣٣ غروشدر [١]

[١] بومعلومات بوندن اون سنه اقدمكى ايستاتستيقه مستند اولوب شمديلرده مقادير مشروحه نك تزايد ايتديكى طبيعيدر .

جدول آتیده املاك مزبوره‌نك جنس و نوعی تصریحاً بیان اولنمشدر .

املاك مثمره یعنی ایراد کتورر عقار

عدد	
٦٦٤١٣	خانه وساحلخانه
١٧٥	حمام
٤٥٩١	باغ وبغچه وبوستان
٣١	قار قویوسی
٤٣	موخانه کبریت‌خانه طوغله حرمنی
٢٢٣١٤	عرصه
٣٤١٩٦	دکان
٣٦٧	فرون
٣٣٠٥	ترلا چایر ومرعا
٧٩	طاش وکیرج اوجاغی
٣٣٨	قایقخانه
١٣	واپور دکرمنی
٣٥٤	خان
٧٢٠٣	بکار اوطه‌سی واخور
٣٨	چفتلك
١٢٥	دباغخانه موخانه سلخانه
٧٦	دالیان‌وولی محلی مدیه‌ترلاسی
٧٥	دکرمن
١٣٩٨٠٣	یکون

املاك غیر مثمره یعنی ایراد کتورمیان

عدد	
١٩	سفارتخانه
٥١٩	مکاتب
٢٣١	تکه
١٦٦	جامع درکاه مدرسه عرصه‌لریله نمازکاه
٢١٢	تربه
٢٢٥٥	اسکله میدان وسائره
١٢	شمندوفر استاسیونی
١٤٦	مدرسه
١٦	عمارات
١	رصدخانه
٥١٤	قبرستان
١	تونل
٦٧٤	جامع
٦٥	کتبخانه
١٥	موقت خانه
١٨٨٩	حوض‌مصلق چشمه سبیل شادروان قویو آیازمه
١٦٩	پطریقخانه کلیسا سناغو
٢٣٢٣٦	یکون

املاك امیریه

عدد	
٢٩	سرای وقصر همایون
١٩٨	قشله وقره‌غولخانه
٣٤	اوطه واخور
٣	یانغین قله‌سی
٢٧٨	دوائر عالیه
١٦	خانه
٩٩	عرصه
٢	بیوك کوپری
٨٩	بغچه وبوستان چفتلك
١٨	دکان
١	مسافرخانه
١٠	کوچك کوپری
٧٩٧	یکون

نفوس والسنه : درسعادتك نفوس موجودی ٨٧٣٥٦٥ كشی‌در .

نفوس موجوده‌نك بشیوز بیكدن زیاده‌سی مسلم ومتباقیسی روم وارمنی یهودی واجنبیدن عبارتدر .

السنهٔ مستعمله دولتك رسمی لسانی اولان ترکجه ایسه‌ده روجه ارمنیجه یهودیجه و اجانب بیننده فرانسزجه و انکلیزجه و سائره دخی تکلم اولنمقده‌در :

مسیره‌لری : شهر شهیر لطافت موقعیه‌سی واقسام مختلفه‌سنك اختلاف طبیعت و منظره سی جهتیله متعدد مسیره‌لری شاملدر . ازجمله انظار تماشاکرانه بر قالیچهٔ زمردین هیئتنده عرض وسعت نامحدود ایدن یشیل‌چایر و چنارله مستور جربیجی وولی افندی و حیدر پاشا موقعلری ایله چایراق واغاجلقلرله مزین طار وادیلرده جریان ایدن صولرله لطافتی بر قاتدها تزاید ایلیان کاغدخانه وکوکصو مسیره لری وحنکار صویی فندق صویی کستانه صویی وقایش وعلم طاغی کبی غایت صاف و لذیذ منبع و پیکار باشلری وفنار باغچه سی و قوش دیلی چاملیجه مثللو تفرجکاهلر درسعادتك یکانه سیر محللریدر .

میاه جاریه و منبع صولری : استانبولك قرب و جوارنده کوکصو وکاغدخانه وعلی بك کوی وقوربغه‌لی دره‌لردن ماعدا مخصوصاً یاپیلان جسیم تپه‌لرده تراکم ایتدیریله‌رك درسعادته ایصال اولنان خلقه‌لی قرق چشمه تقسیم صولری استانبول وبك اوغلنك صویه اولان احتیاجاتنی قسماً تسویه ایتمکده اولدیغی کبی . استانبول وبك اوغلی و بوغازایچنك روم ایلی جهتنه‌درقوس کولندن و اسکدار و ملحقاتنه کوکصو دره‌سندن تیمور بوریلر واسطه سیله اساله‌اولنان ماء لذیذ دخی غایت مبذول اولمغله اهالینك ایام صیفده صوجه اولان مضایقه‌سنی برطرف ایتمشدر .

بوندن ماعدا پای تختك اطراف وجوارنده جابجا بولنان کوز تپه قره قولاق کچه قانلی قواق قایش طاغی طاش دلن بیوك وکوچك چاملیجه قسقلی لباده کبی منبع صولری غایت براق ولطیف وطعمی فوق‌العاده لذیذ اولدیغندن اغنیای بلده طرفندن ایچلمکده‌در .

کوپریلری : نفس استانبول ایله غلطه یی یکدیکرینه ربط و توصیل وهرایکی جهتنك دائمی صورتده اتصالنی تأمین وتشکیل ایتمك اوزره خلیج قسطنطنیه اغزنده تیموردن معمول وصاجدن طومبازلر اوزرینه موضوع ایکی عدد کوپریدن اون قپانی کوپریسی ١٢٥٣ تاریخنده سلطان محمود عدلی وجسر جدید ١٢٦٠ سنه‌سنده عبدالمجید خان حضرتلری طرفندن یاپیلمشدر . بوکوپریلردن بشقه سلحدار اغاده قاسم پاشاده یوغورتجی چشمه سنده

« قز قله‌سی »

استنیه‌ده علی بك قریه‌سنده اناطولی حصارنده سوکودلی چشمه‌ده بالطه لیماننده کوچوك صوده بوستانجی باشنده کاغدخانه‌ده اولدقجه مشهور کوپریلر واردر .

ادارهٔ انضباطیه‌سی : درسعادتك ادارهٔ انضباطیه‌سی ضبطیه نظارتنه عائداولوب نظارت مشارالیهایه مربوط اولمق اوزره شهر ، درسعادت ، بك اوغلی و اسکدار نامیله اوچ پولیس مدیرلکنه تقسیم اولنمشدر .

تقسیمات بلدی : استانبول وملحقاتی اولان چتالجه سنجاغی و قرتال بکقوز شیله اطه‌لر ککبوزه قضالریله برابر شهر امانتنك تحت اداره‌سنده بر ولایت اعتبار اولنمشدر .

ملحقات خارج اولمق اوزره شهر بروجه آتی اون دائرهٔ بلدیه‌یه منقسمدر :

(١) نجی دائرهٔ بلدیه بایزید
(٢) « « « فاتح
(٣) « « « جراح پاشا
(٤) « « « بشکطاش
(٥) « « « یکی کری
(٦) « « « بك اوغلی
(٧) « « « بیوك دره
(٨) « « « قانلیجه
(٩) « « « اسکدار
(١٠) « « « قاضی کوی

وسائط اختلاط واتصالات : کرك خلیج وکرك بوغاز ایچنك هر ایکی یقه‌سی ایله استانبول اراسنده آمدشدی تسهیل ایتمك اوزره حسابسز قایق وصندال موجوداولدیغی کبی مرکزی کوپری اولمق اوزره برنجیسی درون خلیجده ایکنجیسی اسکدار وبوغاز ایچنك مواقع مختلفه‌سی اراسنده اوچنجیسی اطه‌لرله مرمره سواحلنك نقاط متعدده سنده یولجی نقلنه مخصوص خلیج درسعادت شرکتی ، شرکت خیریه ، ادارهٔ مخصوصه نامیله اوچ عدد واپور شرکتلری واردرکه بونلرك اداره‌لرنده اولان واپورلر واسطه سیله یومیه بیکلرجه یولجی کلوب کیتمکده‌در .

اشبو اتصالات بحریه‌دن بشقه استانبول و بك اوغلنك نقاط ومحلات بعیده‌سی اراسنده بری کوپری باشندن طوپقپو و یدی قله‌یه دیکری غلطه‌دن شیشلی و اورته کویه قدر ممتد اوچ عدد تراموای خطی ایله برتونل واردر .

سرکه‌جیدن ادرنه طریقیله اوروپایه وحیدر پاشادن انقره‌یه کیدن شمندوفر دخی درسعادتك محلات بعیده‌سنی مرکزه ربط والصاق ایدرلر .

احوال جویه‌سی : درسعادتده میزان الهوانك تضییق وسطیسی ٧٦٢,٢ میلمتره تضییق اعظمی ١٧٧,٩ میلمتره اصغریسی ٧٤١,٩ میلمتره واهتزازات متوسطهٔ سنویه‌سی ٣١,٣ میلمتره‌در .

درجهٔ حرارت وسطیسی فوق الصفر ٣٥,٤ درجه اولوب اعظمی واصغری بیننده‌کی فرق ٤٣,٨ در مواسم

اربعه‌ده‌کی حرارت متوسطه‌سی دخی بروجه زیردر :

فصل ربیعده	«	١٢.٤	درجه
« صیفده	«	٢٢,٦	«
« خریفده	«	١٥,٦	«
« شتاده	«	٦,٤	«

استانبولده برسنه ظرفنده یاغان یاغمورلرك میزان المطرده کورینان ارتفاع وسطیسی ٧٠٤,٠٩ میلیمترو اولوب آتیده‌کی جدولده هر آیك میزان‌المطر واسطه‌سیله‌مضبوط ارتفاعاتی ارائه اولنمشدر .

فصل ربیع

مارت	نیسان	مایس
٦١,٢٥	٢٦,٢٠	٢٧,١٥

فصل صیف

حزیران	تموز	آغستوس
٣١,٣٤	٣٦,٤٦	٦٢,١٢

فصل خریف

ایلول	تشرین اول	تشرین ثانی
٦٧,٥٩	٨٢,٧١	٩١,٠٠

فصل شتا

کانون اول	کانون ثانی	شباط
١٠١,٢٠	٦٥,٦٢	٥٢,٩٤

درسعادتك اك صفوق وقتی شباط واك شدید صیجاق زمانی اغستوس آیدر. لدوس پویرازوشمال روزکارلری علی الاکثر یاغمور کتورر . وقره‌یل بطی روزکارلری اسدکده ایسه کثرتله یاغمورلر یاغار. استانبولده سنه‌ده ٧٧ دفعه شمال ١٣٤ دفعه پویراز ١٣ دفعه کشلمه ٥٤ دفعه قبله ٦١ دفعه لدوس ٢٥ دفعه قره یل روزکاری اسوب کون طوغیشی وبطی روزکارلری ایسه بالنسبه آز اسدیکی بالتجربه تحقیق اولنمشدر .

صنایع وفابریقه‌لر : پای تخت سلطنت سنیه‌ده اصحابی عهده‌سنده ویا شرکتلر اداره‌سنده اولدرق پك از فابریقه واردرکه اوده بکقوزده کاغد اعمالنه مخصوص حمیدیه وقره اغاجده برقاچ طوغله وکره‌مید فابریقه‌لریله پاشا بغچه‌سنده جام واوانیٔ زجاجیه‌وکبریت وسختیان فابریقه‌لردن عبارتدر . بناءً علیه ترسانه‌وطوپخانه‌وباب سرعسکری اداره لرنده بحری و بری عساکر شاهانه‌نك لوازم ومهمات حربیه‌لرینی تدارك ایتمك اوزره موجود اولان فابریقه واعمالاتخانه‌لر بوکون اوروپا دول معظمه‌سنککیلردن دون مرتبه دکلدر .

ترسانهٔ عامره‌ده هر درلو سفاین حربیه وتجاریه‌نك کرك مجدداً وکرك تعمیراً انشاسنه الویرشلی قزاقلر ودستکاهلرله بش عدد جسیم حوضلر وسفن همایونك لوازمات داخلیه وخارجیه‌سنی اوروپایه‌احتیاجدن وارسته ایتمك اوزره قزغانخانه حده‌خانه‌وجسیم زفت و قطران اوجاقلریله تیمور خانه وزرهلی سفاین ایچون تیمور لوحه‌لرك اعمالنه مخصوص عظیم دستکاهلر

و طوپخانهٔ عامره ده طوپ و تفنك ومرانقوز وزیتون برونده تیمورخانه ودوکمخانه و باروتخانه وقره اغاجده فشنکخانه فابریقه‌لری وعساکر بریه ایچون چادر بزی اعمالنه مخصوص زیتون برونده بز فابریقه‌سی ایله فس کلیم عبا فانیله کبی لوازمات جنودیه تدارکنه مخصوص فسخانه وبکقوزده کاوساله ومشین وسختیان اعمال ایدن دباغخانه و ایاق قابی اعمالنه مخصوص قوندره خانه ایله سلیمانیه ده لوازمات نحاسیه وسراجیه اعمال ایدن سراجخانه کبی فابریقه‌لر موجوددر .

استانبولده الیوم کتخدالری معین اولمق اوزره ۲۳۹ اصناف موجود اولوب بونلردن سراجلق قیو مجیلق سیمکشلك ترزیلك اولدقجه مترقیدر .

ویرلی طوقومه‌سی دینلان بز ایله اسکدارده سلیمیه ده کائن صندالجی اصنافنك چیره دستئ مهارتلریله نسج واعمال اولنان چتاری وقطنی وسلیمیه نامیله شهرتشعار اولان قماش ایله دوشمه‌لك چاتمه امثالسزدینله‌جك درجه‌ده ظریف ومتین شیلردر .

تجارت: استانبول برعتیقك مرکزنده وآوروپا ایله آسیاقطعه‌لرینك یکدیکرینه درجهٔ نهایه‌ده تقرب ایتدکلری موقعده بولنمسی حسبیله مرکز عالم اولمغه لایق اولدیغی درجه‌ده مرکز تجارت اولمقلغه دخی استعداد تامی وارایسه‌ده سویش قنالنك کشادی وروسیه شمندوفرلرینك آسیانك تا مرکزینه قدر تمدیدی وسریع السیر واپورلرك چوغالمسی کبی اسباب تسهیلیه بر عتیقك نقاط ومحال بعیده‌سنك تعدد طرقنی موجب اولدیغندن بوکون پای تخت تجارتجه لایق اولدیغی مرتبه‌دن دون برحالده بولنمقده‌در .

بناءً علیه شهر شهیرك بو طرفدن اوروپا شمندوفرلریله التصاق دیکر طرفدن انا طولینك وسطنه طوغری تمدید اولنان تیمور یول خطنك کون بکون ایلرولمه‌سی سایه‌سنده ایام اخیره‌ده اهمیت تجاریه‌سی اعاده اولنمغه باشلامش وهله آوروپا ایله هندستان بیننده اك کسدرمه طریق اولاجق اولان اناطولی تیمور یولنك بغداد وبصره‌یه قدر تمدیدنده استانبولك خط مذکور کذرکاهنده بولنمسی حسبیله اهمیت تجاریه‌سی شمدیکنك بر قاچ مثلی آرته‌جغی شبهه‌دن وارسته بولنمشدر .

احوال تاریخیه‌سی: استانبول میلادك ٦٥٨ سنه مقدمنده یونانستانده کائن مغاره حاکمی اولان بیزاس طرفندن بالکز سرای برونی صرتنده وشمدیکی یکی سرای وطوپقپو سرایی دینلان محلك سوری داخلنده اولمق اوزره بنا وانشا اولنمش ودرونده یونانیلر اسکان ایدلمشیدی . قصبه‌نك جوارنده بولنان اقوام وحشیه اجنبی بر ملتك کندی ساحللرنده یرلشمسنی بالطبع ارزو ایتمکلرندن تخریبی مقصدیله هجوم ایتمشلر ایسه‌ده بیزانسك زوجهٔ مدبره‌سی

اولان فدالیه‌نك حسن تدبیری سایه‌سنده قصبه تجاوزات اجانبدن قورتلدی.

بیزانس بر ارالق ایراناولره بعده اسپارته‌لیلره ومؤخراً آتنه‌لولره کچمش ونهایت استقلالی اعاده اولنمشدر.

رومالیلرك بوطرفلره طوغری توسیع دائرهٔ حدود ایتدکلری صره‌ده با امتیاز مخصوص بیزانس روماادارهسنه کچدی ایسه‌ده وسپاسیان قیصرزماننده امتیازاتی رفع ایدلمشدر.

سوه‌دوس وقتنده اهالیسی مرقومك بعض حصماسنه طرفدار اولدقلرندن شهر مبانیٔ اصلیه‌سنه قدر تخریب واهالیسی قتل عام ایدلدیکندن مرکز حکومت ارکلی قصبه‌سنه نقل اولنمشدی. عاقبت انطونین نام اوغلنك رجاوالتماسی اوزرینه مرقوم طرفندن شهر یکیدن تزیین واعمار اولنه‌رق آنطونیه تسمیه اولنمشدر.

قیصرلردن غالوس زماننده شهرهر نه سببه مبنی ایسه ینه تخریب واهالی قتل عام اولنوب یرلودن قلؤداموس وآتنؤس نام کمسه‌لرك سعی واهتمامیله حال اصلیسنه کلمشکن ایکنجی قلاودیوس وقتنده بحر سیاهدن انین وخریسو-پولیس دینلان اسکداره قدر بوحوالی‌یی نهب وغارات ایدن قزاق طائفه‌سندن خیلی خسار کورمشدر.

بیوك قسطنطین رقیبی اولان لیکینیوسه ادرنه صحراسنده غلبه ایتمسیله مرقوم معارفهٔ قدیمه‌یه استناداً بیزانسه التجا ایتمش اولمغله شهر قسطنطین طرفندن تحت محاصره‌یه آلنمشیدی.

شهرك محاصره سی اوزایوب بو آرالق لیکینیوسك مأیوسیتی دخی درجهٔ نهایه‌یه وارمغله مرقوم کیجه وقتی حالکدون دینلان قاضی کوینه فرار ایدوب شهر کندیسنه صداقت کوسترمش ایسه‌ده قسطنطین تعقیبه دوام ایدرك اسکدارده ایدیلان محاربه‌ده لیکینیوس مغلوب وقسطنطین شهره دخول ایله واصل منزل مطلوب اولمشدر.

قسطنطین شهرك لطافت هواسندن واهمیت موقعیه‌سندن درجهٔ نهایه‌ده خوشلانمغله تزیین وترصین واعماره ایدرك پای تختك رومادن بورایه نقلنی قورمغله قره دکزدن کراسته وپریقونیسیوس دینلان مرمره اطه‌سندن طاشلر کتورته‌رك شهری فوق العاده اعمار وبلاد قدیمه انقاضنی نقل ایله غایت مزین مبانیٔ عالیه احداث وتأسیس وروما اغنیا وکبراسنی شهر جدیده نقل وهجرته تشویق وترغیب ایتمشدر.

شهرك بو وجهله اعمار وتزیننده تناشی کرك رجال وکرك عوام طاقمندن نیجه بیك نفوس فوج فوج مهاجرت ایدرك یوز سنه مرورنده جسامت وکثرت نفوس وزینت جهتیله رومانی قات اندر قات کچمش اولمغله سورك ایوبدن مرمره‌یه قدر توسیعنه لزوم کورلمشدر.

ایشته بو وجهله بیزاس وانطونیا نامیله موسوم اولمقده بولنان شهر

مزبوره ٣٣٠ تاریخ میلادیسندن اعتباراً قسطنطینیه وقسطنطینوپل نامنی آلمشدر.

قسطنطینك اخلافی طرفندن دخی شهرك اتمام واکمالنه دوام اولنه‌رق ٣٩٥ تاریخنده رسماً روما دولتنه پای تخت اتخاذ اولنمغله بر قاتدهاتزیین واعمارینه همت اولنمشدر. بر آرالق شهر خراب اولمغله یوستینانوس معرفتیله یکیدن تعمیر وتزیین قلنمشدر. انجق شهرك زینت واحتشامات سابقه سی اعاده اولنه‌میوب عثمانلیلرك تحت اداره‌سنه کچنجه‌یه قدر برطاقم مناسبتسز لکلره میدان اولدیغی حالده کونبکون تدنی‌یه دوام ایتمش ایدی.

خلفای امویه زماننده حالا مرقد مبارکی زیارتکاه اولان ابا ایوب الانصاری حضرتلرینك بولندیغی برفرقهٔ مجاهدین طرفندن تحت حصره آلنه‌رق مقاملری جبین فرسای احترام اولان اصحاب کرامدن برچوغنك شهادتلرندن صکره عودت اولنمشدر.

یزید بن معاویه سلیمان بن عبدالملك زمانلرنده دخی استانبول محاصره ایدلمشدر.

بوندن ماعدا عباسیلر سلجوقیلر دخی دفعاتله استانبول سورلرینه قدر کلمشلر وایمپراطورلری اسیر ایتمك کبی موفقیتلره نائل اولمشلر ایسه‌ده غزات مسلمین شهرك فتح وتسخیرینه دسترس اولامامشلر ایدی.

سلاطین عثمانیه‌دن یلدرم خان ومراد ثانی حضراتی دخی استانبولی شدیداً محاصره ایتدیلر. هر درلو اهمیتندن بشقه «لتفتحن . . . . » حدیث شریفنه مظهریت آرزوی خدا پسندانه‌سیله سوق جیوش ایدرك تجربهٔ طالع ایدن حکمداران اسلامیه یه قارشو محافظهٔ متانت ورصانت ایدن قوجه قسطنطینیه محضا نام جلادتلرینه فاتح عنوانی علاوه ایتدرمك ایچون سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینه ٨٥٧ تاریخ هجریسنده قپولرینی آچیویرمشدر.

استانبول عثمانلیلره کچدکدن صکره اعمار وتزیین اولنه‌رق پای تخت سلطنت اتخاذ اولنمش وسلاطین عظام طرفلرندن وجوده کتوریلان آثار نفیسه ومبانیٔ جسیمه ومؤسسات متعدده سایه‌سنده از برزمان ظرفنده اوروپا بلاد منتظمه ومشهوره‌سی صره‌سنه کچمشدر.

استانکوی — اطه‌لر دکزنده کائن اسپوراد شرقی جزایرندن بریسی اولوب اناطولی ساحلنده واقع بودروم شبه جزیره‌سندن ایکی میل قدر مسافه‌ده استانکوی کورفزی نامیله موسوم اولان کورفزك اغزنده واقعدر. استقامتی شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری امتداد ایدوب طولاً ٤٦ وعرضاً ١٢ میل ممتد اولور. اطه‌نك بوینجه ویخودونو نامنده و ٧٣٠ متره ارتفاعنده امتداد ایلیان وطبیعتی کلس وشیستی اولان طاغك جهت شمالیسی اراضی ومزروعه ایله مستور ودائم الخضرا اولدیغی حالده

مائلهٔ جنوبیه‌سی صرب ودیك بایرلری حاویدر. جزیره‌نك جهت شرقیسی ایله اناطولی ساحل غربیسی آراسنده تشکل ایتمش اولان منحنی‌الشکل بوغازك قسم جنوبیسی درین وسیر سفاینه الویرشلیدر.

اطه‌نك ثانی طاغلق وثلثانی زراعته مساعددر.

استانکوی قصبه‌سی جزیره‌نك کرسیٔ اداره‌سی اولوب شرق شمالیده وبرقویك داخلنده وبودروم قصبه‌سنك مقابلنده واقعدر. قدیم برقلعه‌سی وطولمش برلیمانی وشمال جهتنده برفناری واردر. حکیم یونانی مشهور بقراطك مسقط رأسی اولان قصبه‌ده مشارالیهه منسوب برچناراغاجی ایله چشمه وحمام الان باقیدر. قصبه‌نك اطرافی ملتفة الساق لیمون وپورتقال اغاجلریله مزینددر.

جزیره‌نك اون بیکی متجاوز سکنه‌سنك (٢٥٠٠)زی اسلام وقصوری رومدر. برباب رشدیه و ١١ صبیان مکتبی ١٧ جامع ٢ درکاه ٨ کلیسا ٣٠٠ دکان ٣ حمام ٧٥ دکرمن موجوددر.

استانکوی قضاسی جزیزه ایله برابر ناحیه‌سی اولان تیسیروس (اینجیرلی) اطه‌سندن متشکلدرکه مذکور ناحیه ١٥ کیلومتره مربعنده ولروس ایله استانکوی جزیره‌لری آراسنده واقعدر.

استانکوی کورفزی .ـ

منتشا سنجاغی داخلنه کیرمش اولان اطه‌لر دکزینك برشعبه‌سی اولوب جنوباً ردوس کورفزندن ٣٥ میل طولنده وکریبو برونیله منتهی غایت طار واوزون شبه جزیره ایله تفریق اولنمشدر. مذکور بروندن اعتباراً کورفز شرقه طوغری ٥٢ میل ممتد اولوب سواحل جنوبیه‌سنده غایت کوزل لیمانلر بولنور.

کورفزك صولری درین اولوب وسطنده ٣٠٠ قولاج وساحللره یقین محللرده ٥٠ : ٧٠ قولاج صو بولندیغی بالمساحه تبین ایتمشدر. کورفزك نهایتنده مغله‌نك اسکله‌سی اولان کوك آباد اسکله‌سی واغزنده استانکوی جزیره‌سی واردر.

استانکویك قارشوسنده وکورفزك شمال جهتنده بولنان شبه جزیره‌نك غرب جنوبی برونی قربنده مشاهده اولنان قیالق پاشا قیاسی نامیله مشهوردرکه اوزرینه امرای دولت علیه‌دن برذات نشان اولمق اوزره یکرمی قدم ارتفاعنده برعلامت وضع ایلمشدر.

پاشا قیاسنك ایچ طرفنده طار بر بوغاز موجوداولوب صویی اوچ قولاج اولدیغندن انجق اوفاق قایقلرك کچمسنه مساعده ایدر.

پاشا قیاسنك درت میل شرقنده واقع برتپه‌ده قدیم جهود قلعه‌سی موجوددر.

قایقلر بوموقعك شرقنده تیمور آتوب طاتلی صو آلورلر.

استانوس .ـ

انقره ولایت وسنجاغنده ومرکز ولایتك

٣٠ كيلومتره غربنده وآياشك ٢٠ كيلومتره جنوبنده انكورى صويى ايله ايله چار صويى ملتقاسنده كائن اوفاق برقصبه اولوب خانه‌لرى قصبه‌نك مستند اولديغى طاغك شيوينه قات قات ديزلمش وبغچه‌لرى صويك بوينجه دوام ايتمكده بولنمشدر .

طاغك رأسنه طوغرى سعى بشرك نمونهٔ صنعتكاريسنى ارائه ايدن بر خيلى مغاره ومتقدمينك آثارسائره‌سى اولان مبانئ جسيمه خرابه‌لرى الآن مشاهده اولنمقددر .

استانوس اسمنده قونيه‌ولايتنك تكه سنجاغنك مركز قضاسى اولان انطاليه قضاسنه ملحق برناحيه مركزى دخى واردركه ناحيه‌سى ٤٣ قريه و ١٠٠٠٠ نفوسى جامعدر . استانوسك هواسى لطيف اولديغندن انطاليه متمولينى اثناى صيفده تبديل هوا ايچون بورايه عزيمت ايدرك ياز موسمنى كچيرمكده‌درلر .

ناحيه جبالندن نبعان ايله استانوسده يكديكرينه ملاقى اوله‌رق ٨٥ كيلومتره قدر مجراسنى تمديد ايتدكدنصكره كستل كولنه منصب اولان چايك نامى دخى استانوس صويى‌در .

استاوروز . — درسعادتده بكلر بكى جوارنده بر محله، روم ائلنده استانبول سورى قربنده بر قريه ، وسلانيك ولايت ولواسنده كسنديره قضاسنده ساحله قريب وبر طاغ اتكنده كائن برقصبه‌نك اسم مشتركاريدر .

استرانجه بطاقلغى . — روم ايلئ شرقى ولايتنك اسلميه سنجاغنده وقرين آباد قصبه‌سنك ١٥ كيلو متره قدر غرب جهتده ٦٠ كيلو متره وسعتده بر بطاقلقدر .

استرانجه . — ادرنه ولايتنك قرق كليسا سنجاغنه تابع مديه قضاسنده استرانجه طاغنك اتكنده وبو نامده‌كى دره اوزرنده كائن اوچ درت بيك نفوسلى بر قصبه‌در .

استرانجه بلقانى . — روم ايلئ شبه جزيره سنده غربدن شرقه طوغرى بحر سياهده كائن امنيه برونته قدر امتداد ايدن قوجه بلقان سلسله‌سنك برشعبه‌سيدركه جنوبه طوغرى متوجه اوله‌رق بحر سياهه متوازياً امتداد وشرق وغرب ورسانلردن اركنه نهرينه وبحر سياهه دوكيلان بر طاقم دره‌لره منبع ويره‌رك چتالجه وچكمجه تپه‌لرينى تشكيل ايدر وشعباتى درسعادت جوارنده بك اوغلى تپه‌لرينى وجوده كتورر .

بو سلسله‌نك اتكلرنده غايت صيق اورمانلر اولديغندن پك كوزل كمور احراق ايديله‌رك كرك شمندوفروكرك بحراً قايقلر ايله درسعادت ومحال سائره‌يه سوق اولنه‌رق استرانجه كمورى نامله مقبول ومعتبردر .

استرانجه دره‌سی . — استرانجه بلقا ننك شرق جنوبی پایه لرندن تتبع ایدرك شرق جنوبی جهتنه طوغری جریان و ٤٠ کیلو متره قدر تمدید مجرا ایتدکدنصکره درسعادت جوارنده‌کائن ترقوس کولنه دوکیلور .

استروجه . — روم ایلیده‌سلانیك ولایت‌وسنجاغنده وسلانیکك ١٠٠ کیلو متره قدر غرب شمالیسنده همنامی‌اولان‌قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولان بر قصبه درکه چاملق بر تپه‌نك اتکنده وکندی اسمنده‌کی تهرك کچدیکی بر اووه‌ده واقعدر .

درون‌قصبه‌ده‌بری رشدیه‌ومتباقیسی صبیانه مخصوص اوله رق یدی باب مکاتب ایله‌سلطان مرادخان حضرتلرینك اثر بناسی اولان جامع‌شریف واردر. نفوس موجوده‌سی قسم اعظمی مسلمان اوله‌رق آلتی بیکی متجاوزدر موقعنك لطافتی ومساعده سی حسبیله مسیره وتفرجکاهلری چوقدر .

قضاسی : شمالاً قوصوه ولایتی غرباً کوپریلی‌وتیکوش جنوباً طوپران وعورتحصاری شرقاً سیروز لواسنك پتریچ قضالریله محاط‌ومحدوددر .

قضانك اطرافی غایت‌مرتفع طاغلرله مستور اولوب استروجه‌صویی ایله‌اسقا اولنور .

قضانك قرای مربوطه‌سی ٦٥عدد قریه‌اولوب اوتوز بیکی متجاوز اولان نفوسنك اون اوچبیکی اسلام قصوری بلغار یهودی روم وسائره‌در .

داخل قضده بر رشدیه ٣١ صبیان مکتبی‌واردر آلتمش بیك دونمدززیاده اولان اراضیٔ مزروعه سنده کلیتلی حبوبات ایله آفیون وتوتون وپاموق حاصل اولمقده‌در .

قضاده یوز بیکی متجاوزقیون‌وکچی وصغیر واردر .

استروجه(نهری) . — روم ایلیده وسلانیك ولایتنده جاری اولان‌استروما نهرینك توابعندن بری‌درکه استروجه قضاسنك شمال جهتنده‌کی طاغلردن نبعان ایله همنامی اولان قضایی شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری قطع ایتدکدنصکره سیروزسنجاغنه داخل واوراده استروما صوینه قاریشورکه مجراسی تخمیناً ٩٥ کیلو متره امتداد ایدر .

استروما . — نام‌دیکرقره‌صونام نهر روم ایلده بلغارستانك کرسیٔ اداره‌سی اولان صوفیه قصبه‌سی‌جوارنده کائن‌ویطوش بلقانندن تبنع ایله ژوستیانینك مسقط رأس اولان کوستندیلك ایکی ساعت شمالنده بابین صوینی صاغ طرفدن اخذ ایدر وبعده جنوبه‌طوغری تبدیل مجرا ایدرك‌سلانیك ولایتنه‌دخول‌ایلرکه بو ولایتده‌برچوق‌تابعلر آلورومشهور سیروز اووه‌سنی‌صولارمؤخراًسیروزك جنوبنده‌کی تاکینوس کولنك برطرفندن

کیروب دیکر جهتندن کولك بر ایاغی مقامنده اولمق اوزره خروج ایدرکرك کولك صولری وکرك مذکور کوله دوکیلان انکیسته صوینك اعانه سیله نهر مزبور کولدن چیقدقدنصکره صویی زیاده لشه رك اطهلر دکزینه دوکیلور مشهورتابعلری استروجه ایله پستریجه در.

نهر مذکور قیش اثناسنده طغیان ایدرك اطرافی وسیروز اووه سنی باصار.

استفان . ـ بحر سیاه ساحلنده قسطمونی ولایتنه مضاف سینوب لواسنك قضالرندن همنامی اولان قضانك کرسئ اداره‌سی اولوب غرب جهتی قپالی اولان برقویك داخلنده واقعدر نفوس موجوده سی تقریباً بشبیکی متجاوزدر. مرکزه بعد ومسافه‌سی ١٣ ساعت وقسطمونی‌یه اولان مسافه‌سی ٢٣ ساعت چکر.

استفان قضاسی: شمالا قره دکز غرباً اینه بولی جنوباً بوی آباد شرقاً سینوب لواسی ایله محاط ومحدوداولوب حاوی اولدیغی چکلی مع اق قیا ناحنه‌سیله برابر نفوس موجوده‌سی اوتوز بیکه قریبدر.

حاصلات ارضیه‌سی حبوبات متنوعه ایله الماوکستانه‌در اورمانلردن کسیلان اشجار موجود صو حزارلرندن بیچیلوب تخته هیئتنده خارجه سوق اولنمقده‌در.

اسحاقلو . ـ خداوندکار ولایتنك قره حصار صاحب لواسنه مربوط بو لیوادین قضاسنك بر ناحیه‌سی وبو ناحیه‌نك مرکزی اولان قصبه‌در که قونیه ولایتنك حدودنده وابهر کولنك براز جنوبنده واسمنه منسوب دره‌نك قرب وجوارنده واقعدر قصبه‌نك جواری باغ وبغچه‌لری حاوی اولدیغندن هواسی لطیف ومیوه‌سی مبذولدر ناحیه‌سی ١٤ قریه‌دن متشکل وقضا ایله برابر ٢٩ قریه‌یی جامعدر.

قصبه‌نك نفوسی درتبیك ناحیه‌نك نفوسی ١٢ بیك راده‌سنده اولوب ١٧ جامع ٢٠ قدر مکتب ٣ خان وحمام وسائره‌سی واردر.

اسکدار . ـ استانبول کلمه‌سنه مراجعت اولنه.

اسکفسر . ـ سیواس ولایتی الویه‌سندن قره‌حصار شرقی ویاشبین قره حصاری دینلان سنجاغك مشتمل اولدیغی حمیدیه قضاسنه ملحق برناحیه‌در.

درون ناحیه‌ده سبزه مبذولیتله یتشور وعبا شیاق کلیم چوراب کبی شیلر نسج اولنور.

اسکله . ـ بیروت ولایتنده طرابلس شام لواسنك مرکزی اولان طرابلس قصبه‌سنك شمالنده وساحل بحرسفیدده کائن ملحقات لوادن برمدیریتدر.

اسکلیب . ـ قسطمونی ولایت ولواسنده همنامی بولنان قضانك کرسئ اداره‌سی اولوب مرکز لوانك یکرمی ساعت

مسافه‌سنده وقزل ایرمق توابعندن برصو اوزرنده واقعدر .

قصبه‌نك اطرافی طاغلق وباغ وبغچه‌لك ومیوه‌سی مبذولدر ـ دروننده اوچ درتبیك اهالیسی بر کتبخانه وبر قاچ جامع ومدرسه‌سی وزیارتکاه مواقعی واردر .

اسکلیب قضاسی : شمالاً طوسیه شرقاً اماسیه لواسنه مربوط عثمانجق غرباً کنغری سنجاغنك توخت قضالریله وجنوباً انقره ولایتیله محاط ومحدود اولوب شمالنده قایش طاغی اسمیله مشهور بر ییغین وجنوباً قضانك صولرینی جمع ایلیان وانقره ولایتیله حد فاصل اولان قزل ایرمق نام نهر واردر. قضا طاغلق اولدیغندن اورمانلری زیاده وتارله‌لری برکتلیدر . محصولاتی حبوبات خمسه ایله جهری دینلان بویا وکتره ومعمولاتی قوشاق چوراب کلیم عبا سجاده کبی منسوجات صوفیه‌دن عبارتدر.

ایستاتستیق : قضاده یکرمی بشبیك قدر نفوس ١٢٨ قریه یوزی متجاوز جامع ومسجد ٦ مدرسه بر قاچ کتبخانه ٥ درکاه ٥ صبیان مکتبی ٢ خان ٣ حمام ٥٠ دکرمن ٥٠٠ قدر دکان موجوددر .

اسکندر وقف ـ روم ایلیٔ شاهانه‌نك

جهت غرب شمالیسنی تشکیل ایدن بوسنه ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن بنالوقه سنجاغنك ملحقاتندن اولوب مرکز لوانك جهت جنوبیسنده کائن برقضانك اسمیدر.

اسکندرون ـ حلب ولایتنده مرکز لوایه

مضاف قضالردن اسکندرون قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدر .

سوریه واناطولی سواحلنك برلشه‌رك بردیرسك تشکیل ایتدکاری محلده بحر سفیدك یکرمی درت میل قدر ایچرویه کیرمش اولان و اسکندرون کورفزی نامیله موسوم بولنان کورفزك نهایتنده وساحل یمینده کائن ومرکز ولایت اولان حلبه غایت مکمل ویوز التمش کیلومتره طولنده برشوسه ایله مربوطدر.

قصبه‌نك جوار وحوالیسی بطاقلق وسمت شمالیسی جبل بره‌کت دینلان طاغلرله مسدود اولدیغندن هواسی غایت وخیمدر بناء علیه معتبران هنکام صیفده قضای مجاوره‌دن لطافت آب وهوا ایله مشتهر اولان بیلانه نقل ایله اوچ درت آی قدر اقامت ایله یازك صیجاغیله مستولیانه اجرای احکام ایدن امراض بلدیه‌دن محافظهٔ صحت ایتمکده‌درلر

اسکندرون قصبه‌سی موقعنك اقتضاسی حسبیله حطهٔ عراقیه وکردستانك وقسماً سوریه ایله اناطولیٔ شاهانه‌نك اسکله‌سی اولدیغندن اهمیت تجاریه‌یی حائز برموقع ایسه‌ده مارالذکر وخامت هواسندن ناشی کسب معموریت ایده‌مامشدر .

مع هذا بعض تدابیر ابتدائیه ایله ایلروده حطهٔ عراقیه‌جه متصور اولان

تیموریول خطنك بر شعبه‌سنك منتهاسی اولمق فکری یکرمی اوتوز سنه اقدم کلنجه‌یه‌قدر اوچ درتیوزنفوسلی بربلده هیئتنه وضع ایتمش وتصورات مبحوثه تیسر نمای حصول اولدیغی تقدیرده بلدهٔ مزبورده‌نك جسیم بربندر تجارت حالنی آله‌جغی شبهه‌دن وارسته‌بولنمشدر.

اسکندرونك مؤسسی بیوك اسکندر اولمق فکری همان قبول اولنمشدر.

مشار الیه آیاش صحراسنده دارایه غلبه ایتدیکی زمان نشانهٔ مظفریت اولمق اوزره بنا ایدرك اولو قتلر اسکندره نسبتله یاد اولنان شهرلردن تفریق ایچون (آلکساندریا قات‌ایسون) آیاش اسکندریه‌سی وکوچوك اسکندریه یعنی الکساندر یامینور نامیله موسوم اولدیغی حالده اروپالیلر آلکساندرت وعربلر اسکندرونه دیه‌یاد ایتمشلردر.

شهرك قدیماً موقعنده فنیکه قولونیسی اولدیغی ورومالر بیننده میریاندروس نامیله طانمش بر قصبه بولندیغی وقبل المظفریه ماکدونیا اردوسی مذکور میریاندروسك جوارنده تأسیس قلندیغی واسکندرك بناسیله بو اسمك ترك ایدلدیکی روایات تاریخیه‌دندر.

اسکندرونك تأسیسی اوزرینه آیاشك تجارتی تماماً بو شهره انتقال ایتمش وازمنهٔ متقدمه وقرون وسطاده فوق العاده شهرت قزانمشیدی.

اسکندرونك آلتی بیك سکزیوز اللی‌یه بالغ اولان نفوسنك (٣٢٥٥) شی اسلام (٣٥٥٣) چی خرستیان (٤٢) سی یهودیدر.

قصبه‌ده برباب حکومت قوناغیله عسکری دبویی برباب جامع ایکی کلیسا برسیناغوسی ٤١ مغازه ٣٠٠ دکان ١١ فرون ایکی غازینو ١٣ لوقانطه واردر.

قضاسی: شمالاً اطنه ولایتی شرقاً وجنوباً انطاکیه وبیلان قضالری غرباً بحرسفیدایله محدود و٣٢° ٣٣' : ٢° ٣٤' ایله ٢٩° ٣٦' : ٤٠° ٣٦' بیننده محدوددر.

قضانك اراضیسی ساحله قدر ممتد اولان الما طاغی ورسانندن عبارت اولوب دکزه وقره‌صویه دوکیلان برقاچ کوچوك صو ایله اسقا واروا اولنمقده‌در. زراعت وصنایعی ایسه هیچ حکمنده‌در.

داخل قضاده نصنفدن زیاده‌سی مسلم اولمق اوزره ٢٣٣٣٠ نفوس؛ صبیان مکتبی وسائره‌سی موجوددر.

اسکندرون اسکله‌سی برقاچ ولایتك مخرجی و برچوق واپورلرك اوغراغی بولنمق حسبیله فوق العاده تجارتی واردر.

اجراجاتی معمولات محلیه ایله قوزه پاموق یوك بالمومی ضمغ سیسام حبوبات صابون تفتیك دری میان کوکی وادخالاتی منسوجات قطنیه چوخه شکر قهوه پرنج اسپرطو باقر لوحه آلات حدیدیه پترول جام وامثالی شیلردر.

اسکندرونك ادخالات واخراجاتی

حقنده برفکر تام حاصل ایتمك ایچون ١٨٨٠ سنه‌سندن ١٧٩٠ سنه‌سنه قدر اون برسنه‌لك جدوله مراجعت کفایت ایدر :

جدول

سنه		ادخالات	اخراجات
١٨٨٠	فرانق	٢٠,٧٩٩,٠٠٠	٣١,٦٩٠,٤٥٠
١٨٨١	»	٢٢,٣٤٥,٣٢٥	٤٢,٥٦٨,٦٠٠
١٨٨٢	»	٢٦,١٠٧,٣٧٥	٤١,٦٠٩,٩٢٥
١٨٨٣	»	٢٦,٤٠٩,٧٢٥	٤٠,١٧٢,١٠٠
١٨٨٤	»	٢١,٨١١,٢٢٥	٣٣,٨٩٧,١٢٥
١٨٨٥	»	٢٤,٩٦١,٩٢٠	٣٨.٩٦٢,٦٨٠
١٨٨٦	»	٢٥,٥٥٥,١٢٥	٤١,٧٦٨,٤٠٠
١٨٨٧	»	٢٠,٩٢٧,٧٩٥	٣٨,٥٩٧,٩٩٠
١٨٨٨	»	٢٢,٧٤٠,٦٣٠	٤٢,٠٤٨,٨٢٠
١٨٨٩	»	٢٤,٥١٦,٠٨٠	٤٤,١١٢,١٧٠
١٨٩٠	»	٢٤,١٥٧,٩٧٥	٤٣,٦٢٢.٧٠٠
	يکون فرانق	٢٦٠,١٧٧,١٨٥ فرانق	٤٣٩,٠٥٠,٩٣٠

بالاده‌کی جدولدن اکلاشیلدیغی اوزره اسکندرون شهرینك اون بر سنه ظرفنده ادخالاتی ایکیوز آلتمش ملیون یوز یتمش یدی بیك یوز سکسان بش فرانق واخراجاتی درتیوز اوتوز طقوز میلیون اللی بیك طقوز یوز اوتوز فرانغه بالغ اولمشدر .

اسکندریه . — آفریقای عثمانیده وخدیویت مصریه داخلنده واقع شمالی آفریقانك اك مکمل اسکله‌سی وقطعهٔ مزبوره‌نك اك جسیم ومنتظم بلده‌سیدر .

شهرك موقعی ماربوط کولنی بحر سفید ن تفریق ایدن غایت طار بر برزخ اوزرنده کائن واستقامتی شماله طوغری متوجه اولان برونك اوزرنده اولوب بری شرق دیکری غربده اولمق اوزره ایکی مکمل لیمانه مالکدر . غرب جهتنده کی لیمانده خدیویتك ترسانه‌سی وحوضلری واردر . بولیمان کرچه محافظه‌لی ایسه‌ده تحت الماء برطاقم قیالر وقوم تپه‌لرینی شامل اولدیغندن قولا- غوزسز حرکت ایدلدکده کمیلری مخاطره‌یه القا ایدر اسکندریه شهری اوروپا بلاد معظمه‌سی صره‌سنده منتظم اولدیغندن خدیوك مقر صیفیسیدر بو جهتله خاندان خدیویه‌یه مخصوص سرایلر وقصرلرله عمومی بغچه‌لر وفرحفزا میدانلری حاویدر منشیه‌ده واقع محمد

علی پاشانك طونجدن معمول هیکلی حاوی اولان محمد علی میدانی پك کوزل تزیین اولنمشدر. آثار عتیقه‌دن معدود اولان وعمود سواری دینلان ستون ایله مسالهٔ فرعون نامیله موسوم دیکیلی طاشی ودها بعض آثار قدیمه‌سی شهرك زینت قدیمندندر .

اسکندریه‌ده برقاچ بیوك جامع ایله مکاتب متعدده‌ده واردر . سکنه‌سنك قرق اللی بیك قدری اجنبی اولمق اوزره مجموعی ایکیوز قرق بیك نفوسه بالغ اولور .

سویش قنالی کشاد اولنمزدن اقدم ممالك غربیه‌ایله اقطارشرقیه بیننده مکمل بر موقع تجارت اولدیغندن اهمیت تجاریه‌سی فوق العاده ولیمانی تجار سفینه‌لریله مالامال ایدی .

الیوم مصرك اخراجاتی وافریقای وسطا وسودان مصرینك ادخالاتی بوشهرواسطه‌سیله اجرا اولندیغندن بحر سفید ساحلنك اك ایشلك اسکله‌سیدر محمد علی پاشانك اثری اولوب خاقان مغفور سلطان محمود خانك اسمنه نسبتله یاد اولنان محمودیه قنالی نیلك صوینی شهره اساله ایدر وبرتیمور یول خطی دخی شهری قاهره‌یه الصاق ایلر .

اسکندریه شهری اسکندر کبیرك اثر بناسیدر. مشارالیهك خلفلری اولان بطالسه زماننده فوق العاده تزیین واعمار اولنه‌رق پای تخت اتخاذاولنمسندن اولاوقتلر شهرك موقعی برزخ اوزرنده اولوب شمدیکی برونده مشهور عجائب سبعهٔ عالمدن بریسی اولان فنار قلاسی موجود ایدی . شهر قدیم غایت جسیم ومزین وبرملیونه قریب نفوس ایله مسکون برحالده ایکن مدنیت یونانیه‌نك مرکزی اواشیدی . علما وحکمای یونانیه بطالسه‌دن کوردکاری تشویق وترغیب اوزرینه هپ بوشهره طوپلنمشلر ایدی . مؤخراً فرنکار طرفندن احراق ایدلدیکی حالده بعض غرضکار آوروپا مورخلری طرفندن کیفیت احراقی جناب فاروقه اسناد اولنان مشهور کتبخانه بیکارله کتب ومؤلفات نفیسه ایله مملو ایدی .

رومالیلرك محاربات متوالیه‌لری وانطونیون وقعه‌سنی متعاقب خرستیانلغك ظهوری اوزرینه شهرك انتظامنه خلیلدن خلیلی حلل کلش وبوتدنی شهرك یداسلامیانه انتقالنه قدر دوام المشدر.

عربلر شهرك عظمت سابقه‌سنی اعاده‌یه بردرجه‌یه قدر موفق اولدقلری حالده صلیبیون مهاجماتی خرابیتنی وامیدبرونك کشفیله هندستانه برطریق بحریٔ دیکر کشادی اهمیت تجاریه‌سنك غیبوبتنی موجب اولمشدر .

ممالیك ترکانیه وچراکسه عصرنده اسکندریه قاهره‌دن پك کیریده وعادتا کوچوك برقصبه هیئتنده ایدی .

حائز رتبهٔ خلافت اولان سلطان سلیم مرحوم مصرك فتحنی متعاقب اسکندریه‌نك اهمیت موقعیه‌سنی تقدیر بیوردقلری

اجلدن دونمای همایونی اورایه جلب ایتمش ومشهور باربارو سك حین دخالتنده شهرك مكمل بر لیمان حالنه افراغی حقنده کی معروضاتی بعد التصویب اعمارینه قرار ویرمش ایدی .

اسکندریه محمد علی پاشانك اداره سنه کچدیکی زمانلر قرق اللی بیك نفوسلی بر بلدایکن کرك مشار الیهك کرك اخلافنك همات متوالیانه لریله شمدیکی حالنی بولمشدر .

اسکوب .— روم ایلیده وارنودلغك قسم شمالیسنده واقع قوصوه ولایتنك کرسئ اداره سی در .

شهرك موقعی سلانیکك ١٨٠ کیلومتره غرب شمالیسنده و واردار نهرینك ایکی یاقه سنده ونهره طوغری متمایل بایرلر اوزرنده اولوب اطرافی باغ وبغچه وچمنلکارله مزین ومحاطدر.

اسکوب ، ارنبودلق وتراکیا ایله ماکدونیا طریقی اوزرنده وسلانیکدن کلان خط ایله اوروپا تیموریولی نقطهٔ التصاقنه قریب برمحلده بولندیغندن فوق العاده اهمیتی حائز اولمغله یقین زمانلرده تزیین واعمارینه اعتنا اولنه رق عمومی بغچه لر ومسافرخانه لرله اوتل کبی اسباب معموریتدن معدود اولان ابنیه لر علاوه اولنمقده و استاسیون جهتنه طوغری توسع ایتمکده در .

شهرك بویولده تزاید اهمیتی مرکز ولایتك پرشتنه دن نقلنی منتج اولدیغندن برمدتدنبری اسکوب مقر والی اولمش وقدیماً معمور بربلده اولدیغی حالده برآرالق اسقاط اولنان اهمیتی یکیدن اعاده اولنمغه باشلامشدر .

واردار اوزرنده مرادثانی انشاسی برمقوس کارکیر وبر احشاب کوپریسی وآیروجه شمندوفره مخصوص تیمور کوپری ایله ٦٠٠٠ قدر اماکن ٣ حمام ٢٥٠٠٠ سکنه سی واردر .

بونلردن ماعدا سلاطین ورجال دولتك جامع وعمارت ومدرسه لری ومشاهیر علما وادبانك علی الخصوص سیر وخوابنامه صاحبی منشئ بینظیر ویسینك تربه لری برربا ب عسکری وملکی رشدیه وبرقاچ صبیان مکاتبی وایکی عسکری خسته خانه لری موجوددر .

اسکوبك وقوعات تاریخیه سی دخی مهمدر قبل المیلاد برطاقم وقایع حربیه نك محل وقوعی اولدیغی اسکیلکنه دلالت ایدر .

شهری ماکدونیالیلر رومالیلرشرق ایمپراطورلری تسخیر ایتمشلر ووطنی اولمق مناسبتیله ژوستیانوس تزیین وتوسیع ایلمشدر .

اسکوبك عثمانلیلر النه کچدیکنده دخی اهمیتی وارایدی. قوصوه محاربه سندن صکره زمان جلادتنشان یلدیرم خانیده تیمور طاش پاشا طرفندن ضبط اولنه رق اناطولیدن اهالئ اسلامیه نقل ایله نفوسی تکثیر ایدلمشیدی .

اسکوب سنجاغی : قوصوه ولایتی تشکیل ایدن الویه دن مرکز لوایی

وجوده كتورن سنجاق اولوب پرشتنه لواسی بلغارستان امارتی سلانيك ومناستر ولايتلری اراسنده‌در اراضيسی طاغلق وطاشلق اولمغله برابر برنجی درجه‌ده منبت اولوب مرعا و چايرلقلری فوق العاده‌در . سنجاغی برباشدن اوبر باشه قدر صولايان واردار نهری ايله توابعندن مارقوه وپيچينا دره‌لری طوپراغك درجهٔ تمومنی تزييد ايلر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ايله توتون، آفيون، پرنج وميوه وسبزه‌دن عبارتدر نقلياتی تسهيل ايدن صربيه تومترويچه‌دن كلان شمندوفرلرك تجارتجه فوق العاده محسناتی واردر . اهاليسی ترك ارناود بلغارروم وقبطيدن عبارت اولمق اوزره ٢٦٠٠٠ نفوسدر. السنهٔ محليه تركجه وارناودجه ايسه‌ده اقوام سائره لسان اصليلرينی دخی تكلم ايتمكده‌در .

اسكوب لواسی: اسكوب، قومانووه، قره طوه ، پلانغه قوچانه ، اشتيب ، رادوويشته ناميله ٧ قضا وبش ناحيه‌يه منقسمدر .

اسكوب قضاسی : قومانوه قضاسی وسلانيك ومناستر ولايتلری وپرشتنه لواسيله محاط طاغلق واورمانی كثير محصولدار براراضی‌دن مركب ومتشكل اولوب چانيك ناحيه‌سيله برابر ١٧١ قريه و٥٠ بيك قدر نفوسی مشتملدر. بومقدار نفوسك اوتوز بيكدن زياده‌سی اسلامدر لسانلری قصباتده تركجه وقراده آرناودجه‌در .

اراضيسی بركانی اولديغندن قاپليجه‌سی ومياه معدنيه‌سی چوقدر اسكوب اسمنده ادرنه ولايت وقرق كليسا سنجاغنده مركز قضايه ملحق برناهيه دهاواردركه مركز اوانك اوچ ساعت قدر شرق جهتنه دوشر .

اسكی استانبول ـ بيغاسنجاغنده ايواجق قضاسی داخلنده وساحل بحرده كائن والكسا ـ ندرياتروآس شهر قديمی خرابه‌سی قربنده واقع اولوب قديماً مكمل اولان ليمانی اليوم قوم ايله مملودر .

اسكی انطاليه ـ قونيه ولايتی الويه سندن انطاليه سنجاق وقضاسنده برقريه‌دركه كوپری صويی منصبنك غرب جهتنده واقعدر .

اسكی بابا ـ بابای عتيق كلمه سنه مراجعت اولنه .

اسكی بغداد ـ بغداد ولايتنده خراسان قضاسنده شهربان ناحيه‌سی داخلنده اليوم خرابه حالنده برموقعدر .

اسكی جمعه ـ بلغارستان امارتی داخلنده وشمنی ايله رازغراد بيننده بلغارستان دوائر ملكيه‌سندن برينك مركز اداره‌سيدركه كثرت نفوس ايله مشتهر اولديغی حالده بوكون اسلاملرك مهاجرتيله پك جزئی سكنه‌سی قالمشدر . اراضيسی واطراف

وجوانب منبت ومحصولدار وصولا قدر.

اسکیجه ـ بین الناس اسکیچه دینور ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنه تابع وهمنامی اولان قضانك مرکزی اولوپ ردوب بلقنی اتکارنده وبراوودنك نهایتنده واقعدر . اهالیسی بالخاصه توتونجیلك ایله متعیش اولمق اوزره التی بیك بشیوز اللی سکز نفوسدرکه بو مقدارك درت بیکی اسلامدر .

قضاسی ولایتك اك غرب جهتنده وسلانیك ولایتی حدودنده واقع قسمی اولوب سلانیك ولایتی کوملجنه داری دره قضالریله اطه‌لر دکزی اراسنده واقعدر . مشتمل اولدیغی بش ناحیه‌دن قره‌صو یکیجه‌سی نام ناحیه‌نك مرکزی مرکز قضادن دها جسیمدر. اراضیسی منبت و هله توتون زراعتی و توتونك نفاستی هیچ برمحله قیاس قبول ایتمیه‌جك درجه‌ده‌در .

اسکی حصار ـ آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنده و مغله قضاسی داخلنده مغله‌نك ٣٠ کیلومتره قدر غرب شمالنده و ١٩ و ٣٧ عرض شمالی ٤٩ و ٢٥ طول شرقیده واقع بر کوچوك قصبه‌در .

مذکور قصبه استراتونیسیا و یا استراتونیکیا دنیلان شهر قدیم وجسیمك خرابه‌سنده مؤسس اولوب شهرقدیم سطح بحردن ٥٠٠ متره ارتفاعنده وواسع بر اووه‌یه ناظر ایدی .

سوریه حکمداری آنتیوخوس سوترك زوجه‌سی ستراتونیسه‌نك نامنه اوله‌رق مرقوم طرفندن بنا اولنان شهرك درجهٔ معموریت وعظمتی الیوم مشهود اولان آثار مخربه‌دن بالسهوله اکلاشیلور .

درونده ستراتونیسیایه مخصوص وغایت مکلف وانواع چیچك ایله منقوش قبارتمه و اویمه‌لی ١٥ : ١٦ متره ارتفاعده مرمر ستونلر له مزین سرایك وجوارنده‌کی تپه‌لرده متسلسل دیوار و تیاترو خرابه‌لرینك انقاضی شهرك عمران ماضیسنی انظار تماشا کرانده تجسم ایتدیرمکده‌در .

اسکی حصار ـ آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنده ولیقوی نهری توابعندن بریسی کنارنده وآنتیوخوس سوترك اثر بناسی اولان لائودیکیه شهری خرابه‌سی اوزرنده مؤسسدر . بدایت تأسسده شهرك برکونا اهمیتی یوق ایدی ایسه‌ده ارضنك کوزللکی اهالیسنك غیرتی سایه‌سنده آز برزمان ظرفنده فریکیانك اك کوزل شهرلری عدادینه داخل اولمشدر .

میتریدات زماننده شهر محاربات و محاصرات مدیده‌نك تخریبات شدیده‌سنه اوغرادیغندن قسماً خراب اولمشیدی . برارالق سلجوقیلره مؤخراً ژان قومه‌نن یدیله رومالیلره نهایت عثمانلیلرك ید غالبانه‌سنه انتقال ایلمشدر .

اسکی زغره ـ روم ایلیٔ شرقی ایالتنده وبلقانلرك اتکنده متواسع بر اووده واقع مرکز قضا بر قصبه‌در که هواسنك لطافتی محصولاتنك فیض و برکتی ترابنك قوتی ایله مشتهردر. یکرمی بیکی متجاوز اولان سکنه‌سنك اوچ ثلثنی تشکیل ایدن اسلاملرك مهاجرتندن صکره قصبه پك تنها بر حالده‌در شمالده دمیر خان نامیله معروف اولان قدیم قصبه بر وقتلر بلغارلرك مقری اولمشیدی .

اسکیشهر ـ خداوندکار ولایتنده کوناهیه سنجاغنك محتوی اولدیغی قضالردن همنامی اولان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولوب بروسه‌نك ١١٥ کیلومتره شرق جنوبیسنده وسقاریا توابعندن پورصوق چایی کنارنده واقع اون بیك نفوسلی کوزل و تجار یتاغی بر قصبه در . جوارنده اوله طاشی معدنندن چیقان طوپراقدن نفیس سیغاره اغزلقلری و چبوقلر اعمال اولنور . اسکدار دن انقره یه کیدن تیمور یولك کذرکاهنده بولنوب تجارتی فوق العاده ترقی ایتمشدر .

قضاسی : ارطغرل لواسی و انقره ولایتنده سیوریحصار قضاسی ایله محاط اولوب اراضیسی منبت و محصولاتی پاموق اوزوم تفتیکدر .

مشتملاتی ١٠٠ قدر قریه ایله سید غازی ناحیه‌سی اولوب سکنه‌سی ٢٧ بیك کشیدن زیاده‌جه‌در .

داخل قضاده سکسان قدر مکتب ، یتمش جامع ٦ مدرسه ٦ حمام ٢ کلیسا ١٥ قدرده خان موجوددر .

باشلوجه منبع ثروتی اوله طاشی معدنیدر .

سید غازی ناحیه‌سنده بطال غازی دیه مشهور اولان ابوالحسین الانطاکی حضرتلرینك مزاری زیارتکاهدر .

اسکی قره حصار ـ بوکا ایسجه قره حصار دخی دیرلر. خداوندکار ولایتی مضافاتندن قره حصار صاحب ویا آفیون قره حصاری دینلان لوانك کرسیٔ اداره‌سی اولان قره حصار قصبه‌سنك شمال شرقیسنده واقعدر . محلنده بلاد قدیمه‌دن سینادا شهری وار ایدی .

الیوم جوارنده بر مرمر اوجاغی وبعض آثار عتیقه‌سی موجوددر .

اسکی قلفاتلی ـ بیغا سنجاغنده ایاییوم شهر عتیقك خرابه‌سی اوزرنده تأسیس اولنمش بر قریه‌در . جواری بطاقلق و مضر صحت و بناءً علیه هواسی وخیمدر .

اسکی قواله ـ سلانیك ولایتنده درامه سنجاغنده همنامی اولان قضا داخلنده و مرکز قضا اولان قواله قصبه‌سنك ایکی ساعت قدر بعد ومسافه‌سنده واقع ١٥٧ خانه و ٨٥٠ نفوسی مشتمل بر قریه‌در .

اسکی کوی ـ سلانیك ولایتنده درامه سنجاغنك

صاری شعبان قضاسنه ملحق قرادن بری اولوب مرکز قضانك بش ساعت اوزاغنده‌در .

اسلیمیه ـ شرق روم ایلی ولایتنده قوجه بلقان ایله کوچك بلقانك نقطهٔ التصاق قربنده وطونجه توابعندن بری اوزرنده واقع اولان بر بلده‌درکه عبا و شیاق فابریقه‌لری وکل صوبی اخراجاتی ایله مشهور ایدی .

حزیرانده قوریلان پنایرده پك چوق اخذواعطا اولنور .

اسماعیلیه ـ مصر خدیویتی داخلنده و سویش قنالیله قطع اولنان تمساح کولنك ساحل شمالیسنده و همان قنالك نصفنه قریب بر محلده خدیو اسبق اسماعیل پاشانك اثر بناسی اولان بر شهر اولوب بر چوق تیمور یول خطلرینك و نیلك صوینی تمساح کولنه اجرا ایدن قنالك منتهاسنده واقعدر .

سوقاقلری کنیش ابنیه‌لری منتظم ایسه‌ده معموریتی نسبتنده سکنه‌سی یوقدر .

اسنه ـ یاخود اسنا ، مصر علیاده وقنه لواسی داخلنده ولواء مزبورك حاوی اولدیغی مدیرلکلردن بریسنك کرسیٔ اداره‌سی اولوب نیلك صول طرف ساحلنده وقدیم تیب شهری خرابه‌سی قربنده‌در .

بو جهتك انتظام ووسعت جهتیله اك معتنا بلده‌سی اولوب قبط پسقپوسلرندن برینك اقامتکاهیدر . درونده بر قاچ شال دستکاهی وغایت جسیم ومصنع وآثار عتیقه نقطهٔ نظرنده قیمتدار رسملرله مزین برمعبدی واردر .

قدمای مؤرخینك شهره ویردکلری لاتو پولیس نامنی سکنه سنك لات نامنده‌کی بالغه پرستش ایتدکلری ایچوندر .

مصر وسودان کاروانلری اسنه‌دن کچدیکی جهتله تجارتی پك مهمدر .

شهرك سکنه‌سی ٥٠٠٠ وعموم مدیریتك اهالیسی ٢٤٠٠٠٠ نفوسدر .

اسوان ـ مصرك منقسم بولندیغی الویه‌دن قنه لواسی داخلنده واقع اسنا مدیریتنه ملحق بر بلده‌درکه نیلك صاغ یاقه‌سنده وبرنجی شلاله‌سی قربنده وبلادنوبه حدودی یقینده واقعدر .

سودان تجارتنك مخزنی وکاربانلرینك ممری ونیلك سیر سفاینه مساعد اولان مجرای سفلاسنك منتهاسی اولدیغی ایچون اهمیت موقعیه وتجاریه‌سی پك زیاده‌در .

مدار سرطان تحتنده بولندیغندن (تماماً خط مزبور التنده‌دکلدر) ضیای شمس منطقهٔ حاره‌یه مخصوص شدتی اجرا ایدر .

شهر پك قدیم اولوب فراعنهٔ مصریه زماننده موجود ایدی . حتی حکمداران مومی الیهم آثار ومبانیٔ مشهوره واهرامارینی بو شهرك جوارنده‌کی فرایت

« اسوان »

اوجاقلرندن تدارك ايتدكارى اليوم آثار موجوده‌لرئله مثبتدر .

ملوك قديمهٔ مصريه‌و بطالسه‌زمانلرنده فوق‌العاده مزين وجسيم اولان شهر ظهور اسلاميانده دخى كسب شهرت ايتمشدى .

حتى قبائل حجازيه‌دن برچوق‌ذوات مهاجرت طريقيله اسكان ايتمشلردر .

شدتلى طاعون خسته‌لغنك ظهورى شهرك منحط اولان موقعنك تركنى انتاج ايتديكندن آنك قرب جوارنده‌ويكيدن تأسيس اولنمش ويد عثمانيانه انتقالنده ياوز سلطان سليم‌خان طرفندن اوچنجى دفعه اوله‌رق بنا ايدلمشدر .

اسوانك قرشوسنده ونيلك اورته‌سنده‌واقع اولوب جزيرهٔ فيل (اله‌فانتن) دخى دينلان اسوان‌اطه‌سى دائم‌الخضرا وكثير النبات بر اطه اولوب قارشو‌سنده‌كى ساحل نيلده‌قديماً نيل صولرينى اولچمكه مخصوص ومرمردن مصنوع مقياس النيل موجوددر .

اشتيب . ــ اوروپاى عثمانيده وقوصوه ولايتنك اسكوب لواسنده همنامى بولنان قضانك كرسئ اداره‌سى اولوب واردار توا‌بعندن بر غلينجه‌صويى اوزرنده‌ومركز ولايتك يتمش كيلو متره بعد ومسافه‌سنده كائندر .

قصبه‌نك ابنيه‌لرى منتظم مسيره‌لرى كثيردر .

درونده ١٣ جامع بر رشديه ١٠ قدر مكاتب صبيانيه بر باب عسكرى قشله وجبخانه‌سى وخيليجه مغازه وخان وحمامى وسائره‌سى واردر .

برغلينجه اوزرنده كاركير واخشاب ايكى عدد كوپرى مرور وعبورى تسهيل ايدر .

جوارنده‌كى ايليجه‌نك ضعفاى مرضا حقنده نفع عظيمى اولديغى عند التجربه تحقق ايتمشدر .

نفوسى درت بشبيك راده‌سنده‌در .

يدى يوز سكسان درتده وزمان خداوندكار غازيده امراى بنامدن غازى تيمور طاش پاشا يديله سلك تملك عثمانيه‌يه ادخال قلنمشدر .

كوپريليدن رادو ويشه‌يه كيدن شوسه اوزرنده بولنديغندن تيموريول خطنك فوائد محسناتنه دخى قسماً اشتراك ايتمشدر .

قضاسى رادو ويشته ، قوچانه ، قومانووه قضالريله وسلانيك ولايتى اراضىسيله محاط ومحدوداولوب يكرمى بشبيك قدر نفوسى وبرچوق حيوانات اهليايى محتويدر .

قوهٔ انباتيه‌سى يولنده اولديغندن آفيون، توتون‌وحبوباتك انواع مختلفه‌سى حاصل اولور .

اشقودره . ــ اوروپاى عثمانيده وارنودلغك منتهاى غربنده واشقودره كولنك جنوب جهتنده واقع همنامى اولان ولايتك كرسئ اداره‌سى اولوب در سعادتدن براً مسافه‌سى ٢٠٧ ساعتدر .

اشقودره نك عسكرى وتجارت نقطهٔ نظرنده اهميتى زياده‌در .

اشقودره كولنك صوينى ادرياتيكه اجرا ايدن بويانه نهرى شهرك شمال غربنده بر ليمان اولمق اوزره توسع وداخل شهرده كير نهرى ودرين ايرمغنى اخذ ايدر . وبو نهر سيرسفاينه مساعد اولديغندن شهر بر ليمان حكمنده‌در.

شهر ونهره حاكم بر تپه‌ده‌كى قلعه‌سى متانتله مشتهردر . اشقودره كولنك صوينى شيشديكى زمان شهرك محال منحطه‌سنى صو استيلا ايدربريسى بويانا ديكرى درين اوزرنده ايكى كوپريسى واردر كه اقسام بلده آراسنده مرور و عبورى تسهيل ايتمكده‌در .

٣٧ بيك نفوسى وبيك اماكن ايله قرق قدرجامع وبر بدستانى برى رشديه اولمق اوزره متعدد مكاتب وقشله وحكومت قوناغيله جبخانه وسائره يى مشتملدر .

ارنبود لغه ادخال اولنان امتعه واشياى تجاريه اشقودره دن سوق ايدلديكى حالده شمندوفر سايه سنده شهرك تجارتى سلانيكه انتقال ايتمشدر.

بناءً عليه كرك بويانا نهرى وكرك اسكله‌سى اولان شنكينه قدر يايلان شوسه سايه‌سنده ينه بوجوار تجارتنك مركزى عد اولنه بيلير .

اشقودره‌ده بز سختيان واسلحه ايله كموش اوانى اعمال اولنور .

سكنهٔ محليه‌نك اكثسا ايتمكده اولديغى شياقلر وعبالراشقودره دستكاه‌لرندن چيقار .

اشقودره‌نك تاريخ بناسى پك اسكيدر. اسكندر كبيرك پدرى فليب زماننده ايللريالبلرك مركز اجتماعى اولديغى محقق عداولنان شهرك بناسنى اسكندره اسناد ايتمك خطادر .

شهر ايللرليلردن روماليلره وروما انقسامنده شرق ايمپراطورلغنه ومؤخراً وندیكليلره واك نهايت عثمانليلره كچمشدر (٨٥٨) .

اشقودره ولايتى : روم ايلينك وارنودلق قطعه‌سنك منتهاى غربيسنده وادرياتيك دكزينك شرقنده واقع اولوب قره طاغ پرنسلكيله مناسترى قوصوه يانيه ولايتلريله محاط ومحدودر.

اراضيسى تقريباً اون ايكى كيلومتره تربيعنده ونفوسى ٣٠٠٠٠٠ راده‌سنده‌در . اماكن متعدده‌سى يقين زمانلره قدر ٣٧٥٠٠ قدر ايدى.

سواحلى بطاقلق ومنحط اولوب بويانا نهرينك منصبندن اعتباراً جنوبه طوغرى امتداد ايله درين وبالش كورفزى ورودونى وبالى برونلرينى شاملدر .

اراضيسنك شرق قسمى طاغلق وغرب سمتى اووالق وخفيف عارضه‌ليدر اورمانلرى چوق اولديغندن هم احتطاب اولنور وهمده انشاآت ايچون ممالك اجنبيه‌يه اخراج ايديلور. آلپ البانين سلسله‌سنك شعباتى اولان وله چيتو قاندى مرديتا غراب ويزه اقرايا جبللرى

داخل ولایتده ترفع و ٢٠٠٠ متره یوکسلمشلردر .

سلسله‌نك جهت واستقامتی ولایتك ورسانی تنظیم ایتدیکندن آدریاتیك دکزی ایچون خط تقسیم میاه اولور .

ولایتك باشلوجه انهاری اشقودره کولنك آیاغی اولان بویانا ایله مناستردن کلان درین ومات وایشمی واشقومبی صولریدر .

ولایتك معمولاتندن تیرانده ایشلنمکده اولان مشین وسختیان ممالك محروسه‌یه وخاصةً اوروپایه اخراج اولنمقده‌در . تیرانك پاموقلری سنه‌ده کلیتلی اوله‌رق حاصل اولورسه‌ده وسائطك فقدانی سببیله عملیات کورمکسزین حام اوله‌رق فروخت ایدیلور .

ولایتك طاغلق وعارضه‌لی اولان شرق جهتی بالنسبه دوز اولان جهت غربیسنه نظراً دها محصولدار اولدیغندن طاغلیلر اووه‌لیلره نسبةً فقیر وضیق معاشه دوچار اولمشلردر .

ایشته بوکیفیت من القدیم نظر دولتده حائز اهمیت اولدیغی ایچون مردیتا ودوقه‌کین اهالیسندن تکالیف امیریه طلب اولنمیوب جسور وجنکاور اولدقلرندن بر محاربه ظهورنده جملةً سلاح بدستِ اوله‌رق میدان حربه سوق اولنمغله مکلفدرلر .

تقسیمات ملکیه :

اشقودره ولایتی برجه آتی لوا وقضا ونواحی‌یه منقسمدر :

لوا	قضا	نواحی	قرای مشتمله
اشقودره	اشقودره	٤	٦٠
»	لش	»	٢١
»	آقچه‌حصار	»	٣٥
»	میردیتا	»	٠٠
»	بوقه	»	٠٠
»	طوز	»	٠٠
دراج	دراج	»	٠٥
»	شیاق	٣	٤٩
»	تیران	»	١٦٠
»	قوایه	»	٥٠

اشقودره سنجاغی: مارالذکر ولایتك مرکز لواسی اولوب ولایتك قسم شمالیسندن متشکل واشقودره کولیله قره‌طاغ حدودینه متصلدر حاوی اولدیغی آلتی قضا ودرت ناحیه‌ایله برابر ١٣٤ قریه‌یی محتویدر . طاغلرنده شجاعت وجسارتله معروف اولان مالیسور اقوامی قبائل هیئتنده مقیمدرلر.

اشقودره قضاسی : نفس شهر ایله ادریاتیك دکزینه ولش قضاسنه قدر امتداد ایلیان اراضی اولوب سکنه‌سنك قسم اعظمی ذکر اولنان مالیسورلردر قراینه طاغ کناری بویانه کناری درین کناری نامیله درت ناحیه و ٦٠ قدر قریه‌دن مرکبدر .

اشقودره کولی . — اوروپای عثمانینك

غربنده وارنودلق قطعه‌سیله قره طاغ مملکتی آراسنده کائن جسیم بر کول اولوب ٦٠٠ کیلومتره سطحنده‌در .

شرق سواحلی محط ودوز اووه اولوب شمال وغرب سواحلی طاغلدر سواحلنده برطاقم کورفز وآطه جقلر واهالیسی کولده قایقجیلق وبالقجیلق ایله تعیش ایدن قریه‌لر موجوددر موراچه نهری ودها بر طاقم صولرك انصبابی جهتله صویی دائما تزاید ایتمکده ایسه‌ده فضلهٔ میاهی ایاغی حکمنده بولنان بویانا نهریله آدریاتك دکزینه دوکیلور .

اشقومبی نهری — وارنو دلقده روم ایلنده تقریباً ١٥٠ کیلومتره طول مجرایه مالك برنهردرکه ارنودلق طاغلرندن ظهور ایدرك ایلبصان وپکینی قصبه‌لری یاننده بعدالمرور آدریاتیك دکزینه دوکیلور ونهرك یتاغنك قوملی ومیلنك زیاده بولنمسندن کتوردیکی قوملر سببیله منصبی دکزه طوغری خیلیجه برچیقنتی تشکیل ایتمشدر .

اشمیسکن — سوریه قطعه‌سنك فلسطین جهتنده وماوراء اردنده کائن قرای قدیمه ومهمه‌دندر .

اشموم — منزله کولنه اجرا اولنان اشموم قنالی اوزرنده واقع برقصبه‌در قنال ١٢ فرسخ طولنده‌در .

اشمون — قاهره‌نك قرب وجوارنده واقع برکوچك قصبه‌در .

اشمونین — مصرعلیاده وقنال یوسف اوزرنده وشمندوفر خطی کذرکاهنده بش آلتی بیك نفوسلی اولدقچه تجارتکاه وصنعتکار بربلده اولوب روماليلرك هرموپولیس مانیا دیدکلری شهر جسیمك انقاضی اوزرنده مؤسسدر . غایت کوزل بر برمعبدی وآثار عتیقه‌سی واردر .

اشمه — آیدین ولایتنك صاروخان لواسنده برقضانك اسمی اولوب شمالا خداوندکار ولایتی وسلندی ناحیه‌سی شرقاً ینه ولایت مذکوره وچال قضاسی غرباً قوله قضاسی جنوباً بولدان وآلاشهر قضالریله محاط ومحدوددر . قضانك کونای وسرکه اسملریله ایکی ناحیه‌سی ایله یتمش اوچ پاره قریه‌سی واردر .

نفوس مشتمله‌سی (٩٣٥١) ری ذکور (٨٥٨٦) سی اناث اوله‌رق جمعاً یکون ١٧٩٢٧ کشی‌درکه کافه‌سی مسلم اولوب خرستیان وادیان سائره اربابی یوقدر .

مرکز قضا قصبه خطنك منتهاسی اولان آلاشهرك شرق شمالنده وولایتك منتهای حدودشرقیسنده وهمان ١٠٠٠ متره یوکسك بر موقعده کائن ١٢٠ اماکنی و ٥٦٨ نفوسی محتوی طقماق قریه‌سیدر .

اراضیسنك قسم اعظمی طاغلق ایسه‌ده مزروعاتی یولنده در . کدیز چایی وتابعی اولان اشمه دره‌سی ایله صولانور .

دائرهٔ وسعتی تربیعاً ١٢٩٨ کیلو متره اولوب بونك ٣٠٠ کیلو متره‌سی

مزروع وقابل زراعت اولدیغی حالده متروك (٩٦٢) سی زراعته غیرقابل ١٦ کیلو متره‌سی اورمان‌دن عبارتدر.

إشن — آیدین ولایتنك منتشا لواسنه ملحق قضالردن مکری قضاسنه مربوط بر ناحیه مرکزی کوچك بر قصبه‌درکه مکری کورفزینك شمال شرقی جهتنده وبر کوچك چایك کنارنده واقعدر.

قصبه پك قدیم اولوب پاسوس نامیله معروف شهرك خرابه‌سنده مؤسسدر.

١٦ درجه ٥٦ دقیقه عرض شمالیده و ٣٦ درجه ٣١ دقیقه طول شرقیده واقعدر.

مجموع اماکنی ١٧ ونفوسنك (١٤٧) سی ارکك (١٢١) ری قادین اوله‌رق ٢٦١ کشیدر.

ناحیه قضانك شمال غربیسنده اولوب یدی پاره قریه و ٣١٠٦ ذکور ٣٠٥١ اناث اولمق اوزره ٦١٥٧ نفوسی محتویدر.

ایشیم — روم ایلیده اوخری حوالیسنده آدریاتیك دکزینه دوکیلان ایشیم صوینك منصبندن اوچ چاریك ساعت بعد مسافه‌ده واقع بر قریه‌در.

اصلاحیه — اطنه ولایتنك جبل برکت سنجاغنه ملحق همنامی اولان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولوب سطح بحردن ٥١٧ متره مرتفع بر محلده ومرکز لوانك ١٧ کیلومتره اوزاغنده کائندر. بوقریه اورالرك اصلاحاتی صره‌سنده تأسیس اولنوب بر جامعشریف برمکتبی وبونلره مربوط اولمق اوزره اطرافنه دیزلمش وصورت بسیطه‌ده انشا قلنمش اینیه‌لری شاملدر. درون قصبه‌ده ٦٠ خانه ١٥ دکان ٣ دکرمان موجود وصحابهٔ کرامدن حضرت عکاشه (ر)نك مرقدی زیارتکاهدر.

قضانك جواری کشیف اورمانلرله مستور اولدیغندن اهالینك باشلوجه صنعتی آوجیلقدر.

اصلاحیه قضاسی: جنوباً خاصه وغرباً مرکز قضا وبولانق قضاسی وشرقاً وشمالاً حلب ولایتیله محاطدر.

اراضیسی طغلق واورمانلمق اولوب محصولاتی اکثریا چلتیکدر.

بر بچق ساعت مسافه‌دن قره صو آقوب ٢٥ قدر حرقه تقسیم ایدلمش وبو چلتیکلر وحرقلر سایه‌سنده یتشدیرلمکده بولنمشدر.

اهالیسی ٨٣٥٥ اسلام ٢٩٣ خرستیان اولمق اوزره ٨٦٤٨ نفوسدر.

روسیه‌دن مهاجرت ایدن چرکسلر ایچه بر نفوس تشکیل ایتدکلری حالده قضانك محصولدار محالرنده یرلشدیرلمشلردر.

اهالیسی میاننده دلیکانلی وچلیکانلی نام عشایرك توطین واسکانلرینه بالدفعات تشبث اولنمش ایسه‌ده ائتلاف قدیملرینی ترك ایدرك بنا التنده یشامغی آرزو ایتمکلرندن چادرلری طوپلانمق وکو-

جبه‌لك واسطه‌لری آلتمق کبی تدابیره مراجعت ایدلدیکی حالده ینه حال بدویتلرینی محافظه‌ده اصرار کوستر- مشلردی . بوندن آلتی یدی سنه اقدم متین ومحکم اوله رق انشا اولنان اینیه‌لرده وسائط تقرر واسکانلری تأمین ایدلمکله امراسکانلری اجرا اولنمشدر.

بو عشایرك اعمال ایتدکلری کلیم وخالی وسجاده نفیس ومتینلر .

پکمز ومتفرعاتنه اولان احتیاجات ومارالذکر مصنوعاتلرینی حلب، کلیس، مرعش ، عینتاب وانطاکیه جهتلرنده تدارك وفروخت ایتمکده‌درلر .

اطفهیه.ـ مصر وسطی ده نیلك شرق ساحلنده‌وهمنامی بولنان مدیریت دائره سنده ومذکرر مدیریتك کرسئ اداره سی اولان شهردر .

الیوم درت بیك سکنه‌سی واردر .

شهرده زهره‌نك دیشی بیاض اینك شکلنده تصویر اولنان رسمنك موضوع اولدینی معبدعشق الهه‌سنه مخصوص عظیم بر عبادت محلی اولمسی شهرك مدینة الزهره معناسنی افاده‌ایدن آقرو- دیتو پولیس نام قدیمیله تسمیه‌سنه باعث اولمشیدی .

اعزاز.ـ سوریه قطعه‌سنك اقسام شمالیه سنك بلاد قدیمه وجسیمه‌سندن بریسیدر .

فتوح الشام واهل صلیب محاربانده وقایع مشهوره‌سیله معروف ایدی .

اعظمیه.ـ بغدادك درت کیلومتره قدر بعد ومسافه سنده ودجله‌نك ساحل یسارنده کائن برناحیه مرکزی اولوب سر مذهبز امام اعظم ابو حنیفه حضرتلرینك مدفن منورلرینی محتوی اولدیغندن اعظمیه نامیله مشتهر اولمشدر .

اعظمیه‌نك قارشوسنده امام موسی الکاظم حضرتلرینك تربه‌سنی محتوی کاظمیه قصبه‌سی واردر .

افامیه .ـ اپامیه کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

افنی .ـ قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغی داخلنده دوزجه ایله حندك قصبه‌لری اراسنده وبولی طاغنك شمالی اتکنده وغایت طاغلق وعارضه‌لی برمحلده کائن صوبی طاتلی بالیغی کثیر کوچوك بر کولدرکه بولی طاغلرندن ظهور ایله بحرسیاه‌ده وکیلان میلان صوبی کولك صولرینی اجراایدر.

افراته .ـ ارض فلسطینده واقع بیت اللحم قصبه‌سنك نام عتیقیدر .

تفصیلاتی ایچون بیت اللحم کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

افس .ـ بوکا افسوس دخی دیرلر. اناطولینك غرب ساحلنده ازمیره مضاف قوش اطه‌سی قضاسنده ایاسلوغ شهرینك مؤسس بولندیغی محلده غایت قدیم بر شهر ایدی که بوکون آیاسلوغ افسك یرنده تأسیس اولنمشدر.

شهر ٢٧ درجه ٣١ دقیقه عرض

شمالیده و ٢٥ درجه ٣٨ دقیقه طول شرقیده واقعدر .

افس شهری قدیماً ساحلده اولدیغی حالده سواحلك ترفع بطائكارانه‌سی حسبیله بوکون ٢٢ ساعت قدر کیریده قالمشدر. بو شهر ایونیانك مقری اولوب ابتدا قاریالیلر طرفندن بنا اولنمش وممالك متجاوره ایله برابر ایونیالیلره انتقال ایلمشیدی .

قبل المیلاد ٦٥٠ تاریخنده قره‌زوس طرفندن ضبط ومؤخراً کاه یونانیلره وکاه ایرانیلره وغرانیك محاربه‌سندن صکره اسکندر کبیرك ید غالبانه‌سنه کچمشدر .

قرال لیزیماق انشا ایتدیردیکی شهر جدیده توجه عامه‌یی جلب وسکنه‌سنك اسکاننی مجبور قیلق ایچون افس شهرینی صولر التنده براقدرمشدر .

افس رومالیلر زماننده اسیانك برنجی بلده‌سی صره‌سنه کچدیسه‌ده قوسطنطین عصرنده اهمیت واعتبارینی ضایع ایتمش وبر ارالق ید اسلامیانه کچوب میلادك ١٢٨٢ تاریخنده استرداد اولنمشیدی .

مجدد بنیان دولت چلبی سلطان محمد خان زماننده جنیدك قهر تنکیلنی متعاقب عثمانلی اداره‌سنه انتقال ایلدی .

افسك اهمیتی تجارت وثروتندن زیاده حاوی اولدیغی دیانه‌معبد جسیمی سببیله ایدی . بو معبد عجائب سبعهٔ عالمدن بریسی اولوب بو جوارده قردن کنایه اولان دیانه الهه‌سنه عبادت مذهب حکمنی الدینی زمانده دیانك هیکلی ژوبیترك هدیه‌سی اولمق اوزره بر اغاجك کنیش ساقنه وضع اولنه‌رق بوراسی معبد اتخاذ قلنمش ایدی .

افسلیلر طرفندن غایت مزین و مکلف صورتده انشا اولنان معبدك بناسی ٢٢٠ سنه قدر امتداد ایدوب بالجمله اسیا قرالاری و بالخاصه قره‌زوس غایت قیمتدار هدیه‌لر کوندرمشلردی . معبدك کراسته‌سی شراین دنیلان اغاجدن وهر بری بر حکمدارك هدیه‌سی اولان ١٢٦ ستون ایله تحکیم اولنمش ایدی . هیکل اصح روایاته نظراً آصمه آغاجندن اعمال اولنمش ایدی .

اروستران اسمنده بریسی ایقای نام مقصدیله اسکندرك طوغدیغی کیجه بو معبدی احراق ایتدیکندن افسلیلردهاً مکملنی انشا ایتمشلردر . ایکنجی معبدك مؤسسلکنی اسکندر کبیر طلب ایتدیکی وکافهٔ مصارفنی درعهده ایلدیکی حالده افسلیلر اسکندرك تکلیفاتنی رد ایتمشلردر . بو ایکنجی انشا آتده معبدك کراسته‌سنی رطوبتدن تخلیه ایتمك اوزره درت سنه علی حاله کونشه ترك ایدرك طاوان وزمینی شراین ومردیونلرینی آصمه وقپولرینی سرو اغاجندن اعمال ایلمشلردر .

غایت مزین و منقش اولان صا- لونلرنده اسکندرك رسمی محکوك

ومرسوم ایدی . بو معبد التجا کاه اولوب بوکا التجا ایلیانلر هر دراو تعقیباندن ازاده اولورلر ایدی .

اسکندر بوامتیازی معبدك برستاد (١٢٥ قدم) مسافه‌سنه قدر تمدید ومیتریدات براوق آتیمی منزلنه دکین توسیع و مارق آنتوان بونی تضعیف ایلمش وکیت کیده علی العموم شهر ملجأ اولمق حقنی قزانمشیدی .

امتیازات مزبوره قیصراوغوستوس زمانه قدر دوام ایتدیکی حالده مشارالیه طرفندن محذورات واقعه‌یه نظراً الغا اولنمشدر .

رومالیلردن نرون دیانه معبدینك کافهٔ اشیای قیمتداریني رومایه نقل ایتدیرمش وحرمت معابد حقنده کی افکار دینیه‌یه منافی اولان بو کیفیت بالآخره سوء مثالی تولید ایتمکله اسکتیلر وغوطلر افسی یغما واستیلا ایتمشلردر .

خرستیانلغك بدایت ظهورنده بو مثللو معابدك اهمیتی قالمامغله معابد قدیمه‌نك زمانه‌نك تأثیرات مخربانه‌سنه ترك ایدلدیکی صره‌ده افس دخی حالی اوزره براغلمشدر .

ایمپراطور ژوستینانوس آیاصوفیه‌یی بنایه شروع ایتدیکی زمان مالزمهٔ انشائیه‌نك قسم اعظمنی افس معبدندن تدارك ایتمش و الآن مشهود اولان ١٢ یشیل مرمر ستون او مبنای عظیمك آثار نادره‌سندن اولدیغی اصح روایاتدن بولنمشدر .

افلانی .— قسطمونی ولایتنده بو اسمده اوچ موقع واردر :

برنجیسی ولایت مزبوره‌نك مرکز لواسنه مضاف زغفرانبولی قضاسنك شرقنده وقضاء مذکوره تابع برناحیه مرکزیدرکه کرسیٔ اداره‌سی مرکز قضانك ٥٠ کیلومتره شرقنده افلانی پازاری قریه‌سیدر .

ایکنجیسی بولی سنجاغنده افلانیٔ بولی دینلان موقع اوچنجیسی دخی دوزجه قضاسی داخلنده جسیم براورمانلقدر .

اقصر .— مصر علیاده نیلك شرق جهتنده جوارنده قصور ومبانیٔ عتیقه خرابه‌لری موجود برقصبه‌در .

اقفهس .— مصرعلیاده اسکی بر قصبه‌نك اسمیدرکه وقتیله فراعنهٔ مصریه‌نك بعض جهتله جالب رغباتی اولمشیدی .

اکردیر .— قونیه ولایتنده حمید آباد سنجاغی ملحقاتندن همنامی اولان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولوب اسمنه ملسوب کولك کنارنده وسطح بحردن ٩٠٠ متره مرتفع بریایلا اوزرنده واقع بر قصبه‌درکه مرکز ولایته ١٣٢ ومرکز لوایه ٣٠ کیلو متره مسافه‌سی واردر . درت بیکه قریب سکنه‌سی برکتبخانه وبرمدرسه‌سی

واوچ جامعی ومبانئ سائره‌سی واردر.

قضاسی : لوانك جنوب سمتنده وطاغلق براراضیده اولوب یتمش قدر قریه وایکی ناحیه ویکرمی بیکی متجاوز سکنه‌یی شاملدر .

محصولاتی حبوبات سیسام سبزه ومیوه ومصنوعاتی بز ، چارشاف ومنسوجات سائره‌دن عبارتدر .

اکردیر کولی. — قونیه‌اووه‌سنك جسیم کوللرندن بریسی اولوب همنامی بولنان قصبه‌نك جوارنده واقعدر . مذکور کولك محیطی ٢٦ فرسخ وسطحی تربیعاً ١٨ فرسخ وصویی طاتلیدر .

سواحلنك یکدیکرینه تقربندن ایکی حوضه تفریق اولنمشدرکه شمال قسمی حویران کولی نامیله زبانزددر . آیاغی اولمدیغندن بریره جریانی یوقدر .

اکری پلانغه. — روم ایلیده قوصوه‌ولایت وسنجاغنده واسکوبك ١٢ ساعت قدر اوزاغنده بلغارستان حدودی قربنده کائن همنامی بولنان قضانك کرسئ اداره‌سی اولان بر قصبه‌در. درونده اکری دره ودوران دنیلان صولر کچرکه بونلرك اوزرنده متعدد کوپریلر واردر . سکنه‌سی درتبیك نفوس اولوب برایچ قلعه‌سیله برچالار ساعتی ورشدیه مکتبی ایکی جامعی برحمامی وسائر مشتملاتی واردر .

قضاسی : بلغارستان وصربستان حدودلرنده واقع اولوب شرق وشمال وشمال شرقی جهتلرنده بلغارستان وصربستان ممالکی وجهاب سائره‌دن قومانووه ، پره‌شووه ، قره‌طووه وقوچانه قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی طاغلق وطاشلق وقوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ ثانیه‌ده‌در. محصولاتی احتیاجات محلیه‌یی تأمین ایده‌بیلوب اخراجاتی یوقدر .

مشتملاتی ٤٥ قدر قرادن عبارتدر.

اکردی دره . — بلغارستان طاغلرندن تتبع ایله اکری پلنغه قصبه‌سندن مرور وقضاسنی اروا واسقا ایدن واردار توابعندن پچینا ایرمغنه منصب اولان برصویك اسمیدر .

اکری صوطاغی. — بلغارستانده کوستندیل قربنده قوجه بلقان شعباتندن برطاغك اسمیدرکه اسکی اسمی اوریلوس‌در.

اکری کوز. — خداوندکارولایتنك کوتاهیه سنجاغی وقضاسی ملحقاتندن همنامی اولان ناحیه‌نك مرکزی اولان قصبه‌درکه کوتاهیه‌نك غربنده وبروسه‌نك جنوب جهتنده وکشیش طاغی شعباتندن برطاغك صرتی اوزرنده واقع وامد اسم قدیمیله مسمادر .

میخالیج چایی توابعندن بریسی بریسی کچر. ٢٠٠٠ قدر نفوسی ایلیجه‌سی ٣ جامع ٣ مدرسه‌سی واردر .

ناحیه‌سی: اوانك شمال غربی جهتنده واطراف شهر، کمش طاغ اردی. طاوشانلی، اورنجك شابخانه ناحیه‌سی اراسنده واقع یکرمی بیکی متجاوز نفوسی و ٦٦ قدر قرایی اون بیکه قریب اماکن ودکاکنی حاوی‌در.

اراضیسی مزروع و اورمانلری زنکین ومیوه وسبزه‌سی مبذولدر.

ناحیه‌نك نواحیٔ متجاوره ایله برابر آفیون حاصلاتی رواجلیدر.

اکساتی. — ادرنه ولایتنك کوملجنه مضافاتنك اسکچه قضاسنك مرکزی اولان اسکچه ایله اناطولیده مغنیسا لواسی داخلنده جریان ایدن مندرس چاینك وآیدین ولایتنك منتشا لواسنك مکری قضاسنده کی اشن نهری وجوارنده‌کی کونك قصبه‌سنك اسکی اسملری اکساتی‌ذر.

اکیل. — دیاربکرك شمال غربیسنده مرکز ولایته مضاف بر ناحیه مرکزی اولوب باغ وباغچه‌لری کثیردر.

ناحیه‌سی ٦٠ قریه‌دن مرکبدر.

اکین. — معمورة العزیز ولایتنك خرپوط لواسنه ملحق برقضا مرکزی اولوب فراتك ساحلی یمیننده وصاری چیچك ومنظور طاغلری آراسنده فرات نهرینك کچدیکی وادینك کنیش برمحلنده کائن ١٠٠٠٠ قدر سکنه‌یی وایکی کلیسا ایله بررشدیه مکتبی ومشتملات سائره‌یی حاوی اولدقچه منتظم برقصبه‌در.

اراضیسی طاغلق ایسه‌ده صویی چوق اولدیغندن میوه وسبزه‌سی مبذولدر.

قضاسی: سیواس وارضروم ولایتلری وعربکیر قضاسیله محاط اولوب آغین ناحیه‌سیله برابر ٣٥ بیك سکنه‌یی واون بیکی متجاوز اماکنی محتویدر.

اهالیسی میاننده خیمه‌نشین کرد عشیرتلری دخی موجوددر.

البستان. — حلب ولایتنك مرعش سنجاغنده وسنجاغك شمال جهتنده قضا مرکزی برقصبه اولوب جیهان صویی قرب وجوارندن نبعان ایدر.

بوراسی قدیماً آل ذوالقدرك مقر امارتلری اولدیغی حالده بالآخره انلر حکومتلرینی مرعشه نقل ایتمشلردی.

قضاسی: معمورة العزیز، سیواس، اطنه ولایتلری ومرعشه تابع زیتون واندرین قضالریله محاط ومحدوددر.

اراضیٔ قضا طاغلق وعارضه‌لی اولوب بعض آثار عتیقه انقاض وبقایاسنی حاویدر.

مشتملاتی ١٣٥ قریه واقسوس نامنده برناحیه‌دن عبارتدر.

داخل قضاده ١٣ مدرسه وبونلره مداوم ٥٣ طلبه وبرباب رشدیه مکتبی مجموعنده ٩٥ طلبه موجود ٣ خرستیان مکاتب ابتدائیه‌سی واردر.

اهالیسی (٤٤٧٦١) ری (اسلام، کرد، ترك) (٢٩٥٤) دی خرستیان

اولمق اوزره جمعاً ٤٧٧١٥ كشيدر.
نفوس مزبوره‌نك قوميت نقطهٔ نظرندن مقداری بروجه آتيدر :

اسلام		خرستيان	
٣٠٠٠٠	ترك	١٠٠٠	روم
١٣٧٦١	كرد	١٥٤	ارمنی
١٠٠١	عرب	١٠٠٠	اووتودوقس
		٨٠٠	يعقوبی
٤٣٧٦١	يكون	٢٩٥٤	يكون

مجموعی
٤٧٧١٥

البقاح .— سوريه‌ده كائن لبنان وانتی لبنان سلسله‌لری ميانده قلان اراضينك اسميدر. بقاع‌العزيز كلمه‌سنه مراجعت اولنه .

البوجوار .— بغدادك حله سنجاغنه ملحق وحله‌نك جنوب شرقيسنده وساحل فراتده كائن برناحيه‌در .

البوكمال . — ياخود ابوكمال زور سنجاغنده بر قضا مركزی اولوب زورك مركزی اولان برقصبه‌سنك جنوب شرقيسنده وفرات قيسنده كائن بر قصبه‌دركه قضانك سكنه‌سی حيه‌نشين قبائل عربان وباديه‌دن عبارت اولان اراضيسی بدويلره ميدان جولاندر .

التل .— ارض فلسطينك بلاد مندرسه سندن اولوب طبريه كولی قربنده و ژوردان نهرينك صولی ياقه‌سنده واقع ايدی . بوراسی مقدما بر بالقمجی قريه‌سی اولديغی حالده اوكوستك قزی زوليايه نسبتله ژولياس نامنی آلمشدر .

الجزيره .— عراقده فرات ودجله نهرلرينك اراسنده اطه كبی قلان اراضينك اسميدر . بوكا يونانيلر ميسوپوتاميا نامنی ويرمشلردر. الجزيره‌نك ثروت طبيعيه‌سی وقتيله پك زياده ايدی . آثوريلر بابليلر اسكندر رومی ايرانليلر ، روماليلر بو اراضيده بر خيلی زمانلر حكمران اولمشلردی . ملوك اسلاميه‌دن امويلر عباسيلر ومغوللر ميسوپوتاميانی تحت حكومتده طوتمشلردر ملل مشهوره وامم قديمه‌نك وقايع تاريخيه‌لری بو اراضيده وقوعبولديغندن تاريخ نقطهٔ نظرنده دخی پك قيمتداردر .

الجيب .— (غايائون) فلسطينده يافه ايله قدس شريف اراسنده وبر تپه‌جك اوزرنده بنا اولنمش برشهرقديم اولوب بنی‌اسرائيل زماننده برچوق وقايع تاريخيه وحربيه‌نك محل وقوعی اولدقدن صكره صرف رهبانی بر بلده هيئتنده بولنمش ايدی.

الجيش .— (ژيسقالا) فلسطين قراسندن و صفد جوارنده يوكسك بر تپه‌ده مبنی بلاد قديمه‌دن اولوب يوسف (حضرت يوسف اوله‌جق) طرفندن تحكيم وترصين ايدلمش و بر ارالق روماليلر مدافعه ايلمش ايدی .

الچی‌چايی .— اناطوليده برصو-دركه آجی طاغدن

T. C. F. 1935 Idil Phazal

نبعان ایله قوجه چایی تشکیل ایدن اوچ قولك بریسی اولور .

الحسن .ـ سوریه‌ده و ماورای نهر اردنده کائن حوران قراسندن بریسیدر .

الخبور .ـ خابور چایی کلمه‌سنه نظر اولنه .

الخابور .ـ (نیسوفوریوس) کردستان سمتندن ظهور ایله فرات صوینه دوکیلان بر چایك اسمیدر .

الخربه .ـ مصر علیاده وجیرجه نك درت ساعت قدر بعد ومسافه‌سنده ومشهور لبیاسلسله‌لری اتکنده کائن بر قریه‌نك اسمی اولوب قدیم لبیدوسك موقعی بوراده‌در .

الخلاصه .ـ { الوزا } هیرون ایله ستیا اره‌سنده کائن و الیوم خرابه حالنده اولان بو قریه‌نك روما مواقفندن بریسی اولدیغی بطلیوس طرفندن مذکوردر .

الرام .ـ فلسطین قرای قدیمه‌سندن اولوب نابلس ایله قدس اره‌سنده‌کی طریق اوزرنده وقدسك التی میل شمالنده کائندر .

الزیب .ـ فلسطین قراسندن اولوب ساحل بحر سفیده و صور ایله عکا اره‌سنده کائندر .

السالته .ـ ارض فلسطینده و حوران سنجاغی داخلنده ژوردان نهری توابعندن بر کوچك صو کنارنده کائن بر بلدهٔ قدیمه اولوب الیوم اوچبیك قدر نفوسی مشتملدر .

الشریعه .ـ اردن کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

الصعید .ـ مصر علیا کلمه‌سنه نظر اولنه .

المعازریه .ـ عازریه کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

العاص .ـ نهر العاص ماده سنه مراجعت .

العریش .ـ عریش کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

العین .ـ عین کلمه سنه مراجعت اولنه .

الغرانق .ـ دجله کلمه سنه نظر اولنه .

القاب .ـ {التیا} (elèthia) مصر علیانك قرای مشهوره سندن بریسی اولوب نیلك صاغ طرف ساحلنده و اسنادن ۲۹ کیلومتره بعد ومسافه‌ده واقعدر .

القاص طاغی .ـ یاخود القاز و یا الغاز طاغی . آسیای عثمانینك بحر سیاهه متوازیاً امتداد ایلیان سلسلهٔ شمالیه‌سندن اولوب قسطمونی ولایتنده و قسطمونی ایله طوسیه اراسنده و استقامتی جنوب شرقیدن شمال غربی یه طوغری در . شمال غربی پایه‌لری قزل ایرمغك صول ساحلنه

قدر امتداد ایدر و شمال و جنوب اتکاری دخی قزل ایرمق توابعندن کوك ایرمق و دوه‌رك چایلری ایله تحدید اولنور . الغاز طاغی اورمانلق اولوب شمال و جنوب جهتلرندن قزل ایرمغه دوکلمك اوزره بر چوق چایلر و دره‌لر نبعان ایدر و یالکز غرب سمتلرندن چیقان صولر فیلیاس نهرینه دوکیلورلر .

القلمون .ـ (قالاموس) بیروت ولایتنده طرابلس شام سنجاق و قضاسنده ساحل بحره قریب ومرکز لوادن بر ساعت قدر بعد ومسافه‌ده واقع بر قریه‌در .

القوم الاحمر .ـ هیراقونوپولیس hieraconopolis مصر علیانك قرای مشهوره و مواقع قدیمه‌سندن اولوب نیلك صول ساحلنده واسنه ایله ادفو مابیننده واقاب موقعی مقابلنده واقعدر .

اللبن .ـ لبونا نام قدیمله مشتهر فلسطین قرای مشهوره‌سندن ونابلس سنجاغی ملحقاتندن بر اسکی قریه اولوب نابلسك درت ساعت قدر اوزاغنده وقدس شریف جاده‌سی اوزرنده کائندر .

اللجا .ـ (طراقونیتس) فلسطینك شرق شمالیسنده وحوران سنجاغنك کذا شمال شرقی جهتنده کائن برقطعهٔ اراضینك اسمیدر .

الماطاغی .ـ آسیای عثمانی ده طرابلس و لبنان سلسله‌لری اراسنده بر رابطهٔ جبال اولوب غایت بیوك بر یغین تشکیل ایتمشدر که شمالی پایه وشعباتی کردستان و جنوبی پایه‌لری سوریه داخلنه قدر یاییلور .

بو اسمده انقره شهری جوارنده وشهرك ٣ فرسخ قدر جنوب شرقیسنده و سقاریا ایله قزل ایرمق حوضه‌لری اراسنده بر طاغ دها واردر که کند یسندن بر چوق ماءلذیذ نبعان ایدر .

المالو .ـ بو اسمده اناطولیده برقاچ موقع واردر :

برنجیسی قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده مرکز قضادر که انطالیه نك غرب جنوبیسنده ودکزلی جاده‌سی اوزرنده والان نام کولجکك منتهای ساحل شرقیسنده واقع باغ وبغچه‌لری لطیف میوه‌سی مبذول صنعتی اولدقجه رواجلی برقصبه‌جقدر .

بش آلتی بیك مقدارنده اولان نفوسی همان مسلم وبر ایکیوز قدری خرستیان‌در .

قضاسی : ٧٥ قریه وایکی ناحیه ایله یکرمی بیك قدر نفوسی مشتملدر محصولاتی حبوبات متنوعه ایله زیتون لیمون پورتقال وکراسته‌دن عبارتدر .

دیکر طربزون ولایتنده اردو قضاسنده برقریه اوچنجیسی دخی وان کولنك مواقع ساحلیه‌سندندر .

المالوطاغ .ـ طوروس سلسله‌سی شعباتندن اولوب لیسیا داخلنده ممتد وجنوباً آقطاغه منتهی اولور . المالو قصبه‌سنك جنوبی صرتنده مبنی بولندیغی سلسله‌نك وسطی یقیننده کی طاغك اسمی دخی المالو طاغیدر .

المداین .ـ اسکی اسمی اقانتوس (Acanthus) در مصر سفلاده ونیلك غربی ساحلنده وممفیسی خرابه‌لری قربنده کائن بر قریه‌نك اسمیدر .

المیماس .ـ نهر العاص ماده‌سنه نظر اولنه .

الینه .ـ بلغارستانده طرنوه سنجاغنده کائن مرکز قضا برموقعدر اسلیمیه ایله طرنوه اراسنده کائن النه یوغازی برکچیددر .

الوانلی .ـ اطنه ولایت ومرسین سنجاغنده مرسین قضاسنه ملحق نواحیٔ ثلثه‌دن بریسیدر . قضانك نواحیٔ سائره‌سی کوکجه‌لی ، قالکاودر .

الوجره .ـ اناطولیده سیواس ولایتنك قره حصار شرقی قضاسنه مضاف همنامی اولان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولوب مرکز لوانك شرقنده ویدی ساعت قدر اوزاغنده‌در .

قضاسی : لوانك شرقی سمتندن واولدقجه منبت اراضیدن مرکب ومتشکل اولوب محصولاتی حبوبات متنوعه ایله سیزه ومیوه‌دن ومعمولاتی کلیم وعبادن عبارتدر .

اورمانلری کثیر وبرده اهمیتلی دمیر معدنی موجودر .

یکرمی بیکی متجاوز نفوسی وقرق قدر قریه ودرت ناحیه‌یی و٤٦ جامع ومسجدی وآلتمش قدر مکاتب صبیانیه‌یی مشتملدر .

الوس .ـ اطنه قراسندن بریسیدرکه بر آرالق ناحیه اتخاذ اولنمشیدی .

الوغ .ـ (aulogh) روم ایلیده و بوسنه قطعه‌سنك هرسك جهتنده درینا نهری توابعندن همنامی بولان صویك اوزرنده کائن برقصبه‌در .

الوس .ـ (eluz) بغداد ولایتنده ونهر فراتك صول ساحلنده جبه ایله حدیثه موقعلری بیننده وبغداددن حلبه کیدن چول طریقی کذرکاهنده برقصبه اولوب برچوك مشاهیرك منشائی اولمشدر .

الیس .ـ انبارده برموقعك اسمیدرکه عصر جناب فاروقده ابتدا کشتور ایراندن ضبط اولنان یر بوراسی ایمش .

امام حسین .ـ کربلا ماده‌سنه نظر اولنه .

امد .ـ خداوندکار ولایتنك کوتاهیه سنجاق وقضاسنده اکریکوز ناحیه‌سی مضافاتندن برکوچك قصبه‌در .

امرالی ـ صحیحی امر علی‌در . مرمره دکزی جراـ یرندن خداوندکار ولایت وقره‌سی لواسنه تابع اردك ملحقاتندن اولوب بوز برونك ٢٢ کیلومتره غربنده و١٦ کیلومتره وسعتنده‌در .

روجه اسمی قالولبنی اولدیغی حالده فاتحی اولان قره‌علینك نامنه نسبت ایله یاد اولنمقده‌در .

الوجه ـ مدینهٔ منوره سنجاغی داخلنده وشاب‌دکزی ساحلنده وجده‌نك ٣٦٠ میل شمال غربیسنده واقع برقلعه‌یی حاوی قصبه‌در .

الوجه قلعه‌سی ملغا جده ایالتی مضافاتندن مدینهٔ منوره سنجاغی اداره‌سنده ایکن محمل مصرینك کذرکاهنده اولمق ملابسه‌سیله بوندن قرق اللی سنه اقدم اداره‌سی موقتاً خدیویت جایلهٔ مصریه یه ترك ایدلمش ایدی .

مذکور قصبه‌نك اهمیتیله برابرکچن اوچیوز سنه‌سنده نجده منسوب بعض عربانك تسلطی محسوس اولمسنه بناءً ادارهٔ ملکیه کماکان خدیویت جایله‌یه عائد اولمق اوزره الوجه قلعه‌سنه مدینهٔ منوره‌دن بربلوك عسکر اقامه ایدیله‌رك محافظه‌سی طرف دولتدن تحت تأمینه آلنمشیدی .

اخیراً مصر محملنك بحراً کلمسی وذاتاً اوراسنك توابع ولایاتدن بولنمسی حسبیله ینه مذکور ولایاته اعاده‌سی تنسیب اولنه‌رق حجاز ولایتنه منسوب برقضا عد اولنمشدر .

شمدیکی حالده قصبه‌ده عموماً اسلام اولمق اوزره ٢٥٠٠ نفوس ٢٠٠ خانه ١ جامع شریف ١ قلعه ١ حکومت دائره‌سی ٢٠ دکان ٦ قرانتنه براقه‌سی موجود بولنمقده‌در .

امرفقیه ـ زبانزدی امورفقیهدر . شرق روم ایلیده واسلیه جوارنده فقیه دره نام صویك اوزرنده واقع برقصبه‌در .

ام القری ـ مکهٔ مکرمه (شرف الله تعالی الی یوم القیامه) نك اسامیٔ مبارکه‌سندن برینی اولوب ام، ام الرحمة ، ام کونی ، ام الصفا ، ام المشاعه نام عالیلریله دخی مسمادر .

ام قیس ـ (غادارا) (Gadara) . فلسطین قراسندن اولوب طبریه‌نك جنوب شرقیسنده وشریعة المندورك جنوب جهتنده واقعدر .

بوراسی قدیماً پهره‌نك پای تختی اولدیغی حالده قبدالمیلاد و٢١٨ تاریخنده بیوك آنتیوخس طرفندن ضبط و ١٩٨ ده الکساندر ژانئوس طرفندن استرداد وپومپه‌ئی معرفتیله تعمیر اولنه‌رق وسپیان طرفنده یهودیلر محاربه‌سنده تخریب ایدلمشیدی .

الیوم خرابه‌سی مشهود وموجوددر .

املاك ـ آیدین ولایتنك صارو ـ خان سنجاغنده مرکز قضایه تابع بر ناحیه‌در .

موقعی مغنیسا قضاسنك جهت وسطیسنده واقع اولوب ١٦ پاره کوبی و(٢٨٥٦) ذکورو (٢٥٣٦) اناث اوله‌رق ٥٣٩٢ نفوسی مشتملدر. مرکزی ٣٥٧ نفوسی و ٧٥ اماکنی حاوی اولان اونجی بوزقریه‌سیدر .

بو اسمده سیواس ولایتنده دخی بر محل واردر .

امواص . — فلسطینك قرای مندر سه سندن اولوب رمله ایله قدس شریف بیننده‌کی طریق اوزرنده ایدی .

امورفو . — قبریس اطه سنك مواقع مهمه‌سندن بریسیدر .

امیرچایی . — سقاریا توابعندن اولوب کنغرینك اون ایکی فرسخ قدر اوزاغندن نبعان ایله انقره صوینك التی فرسخ قدر جنوبنده نهره قاریشور .

امیرطاغی . — اناطولیده خدا- وندکار ولایتنده قره حصار شرقینك اون فرسخ قدر شمال شرقیسندن بدأ ایله قونیه اووه‌سنه‌قدر امتداد ایلیان برسلسله‌نك جبالك اسمیدر .

امیرکولی . — انقره ولایتنده وانقره شهرینك درت فرسخ قدر جنوب شرقیسنده‌واقع برکولدرکه محیطی تقریباً یارم فرسخ‌قدر ممتد اولور .

امیرکون . — بوغاز ایچنده وروم ایلی حصاری ایله ایستنیه آراسنده کائن غایت لطیف وفرحفزا بر قریه وصیفیه درکه فاتح بغداد سلطان شجاعتنهاد حضرتلری روان حاکمی امیرکونه اوغلنه تخصیص ایتمش اولدیغندن بواسمله یاداولنمشدر .

ایمپراطورلر زماننده‌کی اسمی kiparodis des bizantine اولوب مؤخراً فریدون پاشا بغچه‌سی نامیله مسما ایدی .

امنیه برونی . — روم ایلینك بحر سیاهه طوغری ممتداولمش اولان برچیقینتیسی - درکه همنامی اولان طاغك دکزه طوغری امتدادندن تشکل ایتمشدر.

امنیه طاغی . — قوجه بلقان شعباتندن‌او- لوب سواحل بحر سیاهده همنامی اولان برونله منتهی اولور .

بو طاغك سطح بحردن ارتفاعی ٨٣٣ متره‌در .

انجه . — اینجه ماده‌سنه مراجعت اولنه .

انجیرپازاری . — قونیه‌ولایتنده بعضاً ناحیه اتخاذ اولنمش برموقعك اسمیدر .

انجیر کویی . — سیقیا، قره دکز بوغازینك اناطولی یاقه‌سنده درسادتك صیفیه‌لرندن بر قریه‌نك اسمیدر .

انبار . — قرون وسطاده ومبادئ ظهور اسلامیه‌ده خیلیجه اهمیت قزانمش برشهرك اسمیدر .

شهرك موقعی بغدادك اون فرسخ قدر غربنده وساحل نهرفراتده اولوب الیوم خراب برحالده‌در .

شهر اثور وایرانلیلر وقتنده دخی مهم ایدی وسبب تسمیه‌سی اولان انبار نامی وقتیله ارزاق عسکریه‌نك دپوسی حکمنده بولنمش اولمسیدر .

زمان خلافت صدیق اعظمده خالدبن ولید حضرتلری طرفندن فتح وتسخیر اولنمشدر .

خلفای عباسیه‌نك برنجیسی اولان ابو عبدالله السفاح طرفندن تزیین وتوسیع اولنه‌رق مقر خلافت اتخاذ اولندیغی حالده جعفر المنصور مرکز خلافتی اولان هاشمیه وبعده بغداده نقل وتحویل ایلمشدر .

علمای اسلامیه‌دن بر چوق ذواتك دخی مسقط رأسلریدر .

انجیرلی . — جزایر بحرسفید ولایتنك استانکوی قضاسنه ملحق واطه‌نك جنوب جهتنده واقع کوچك بر اطه‌نك اسمیدرکه مدور الشکل و ٣٥ کیلو متره وسعتنده وبرکاتی الطبیعه‌در .

وسطنده‌کی طاغك منفذ برکان اولدیغی پك واضح اولان رأسنده طومان وسائره کبی آثار وولقانیه هر وقت نمایان اولور .

انجیر لیمانی . — کلك کورفزینك نام دیکریدر .

کلك ومدانیه کلمه لرینه نظر اولنه

اندرین . — حلب ولایتنك مرعش لواسنه ملحق برقضانك کرسئ اداره‌سی اولوب مرکز لوانك یکرمی ساعت قدرغربنده واقعدر .

قضاسی : اطنه ولایتی ومرعش وزیتون قضالریله محاط ومحدوداولوب غرب وجنوب جهتلری اورمانلقدر .

کشیش واندرین نهرلری قضایی صولا دقدنصکره جیهان ایرمغنه دوکیلورلر .

جیهان صوبی قضانك شرقاً حد فاصلیدر .

داخل قضاده هرجنس حبوبات ایله کلیم والاجه وبز وعبا کبی منسوجات چیقار .

مهاجرین چراکسه طرفندن بعض اوانئ سیم دخی اعمال اولنمقده‌در .

انز . — اینوز کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

انصنا . — مصر علیانك بلاد قدیمهٔ مشهوره سندن اولوب الیوم حال خرابیده‌در .

انطابلس . — بنغازی سنجاغنده‌کائن پندا پولیس شهر قدیمنك اسم معربیدر .

انطرسوس . — سوریه سواحلنده کائن طرسوس شهرینك عربجه اسمیدر .

انكورى .ـ انقره ماده سنه مراجعت اولنه .

اوپار .ـ مناستر ولايتنك كوريجه سنجاق وقضاسنده ٣٥ قدر قرادن متشكل وطاغلق برناحيه‌در .

اوتوغشته .ـ هرسك قطعه‌سنده بربلده‌نك اسميدر .

اوتيك ـ ياخود ـ اوتيقه .ـ

تونسك شمال ساحلنده ونارباح شهرى قربنده اليوم حال خرابيده برشهردركه وقتيله افريقيه ايالتنك مركزى اولمشيدى .

اوجله .ـ بنغازى قطعه‌سنك برقه جهتنده بنغازى سنجاغنه ملحق بر قضانك اسميدركه جوانب اربعه‌سى چول ايله محاط برواح دن عبارتدر .

اوچ قپولى طاغ .ـ آسياى عثمانيده كائن يشيل طاغك متشكل اولديغى اوچ بيغنك بريسيدر .

اوخرى .ـ مناستر ولايت و لواسى مضافاتندن همنامى اولان قضانك مركز اداره‌سى اولوب اوخرى نام كولك شمال شرق ساحلنده ومركز ولايتك غرب جهتنده واللى كيلو متره قدر اوزاغنده واقعدر .

قصبه‌نك موقعى كولك داخلنه طوغرى كيرمش اولان بر تپه‌جكك اتكى اولوب مذكور تپه‌نك رأسنده وقتيله متانت و رصانتله مشتهر اولان قلعه‌سى واردر .

آب و هواسى لطيف و منظره‌سى كوزل اولمقله برابر بعضاً ايام صيفده افساد هواسنى موجب اولان مياسما توليد ايدن بطاقلقلر تحصل ايتمكده‌در .

ارنبودلغك شمال وسطى قسمنده اولدقجه تجارتكاه بر قصبه اولديغندن قديماً دخى اهميت تجاريه‌سى موجود ايدى .

١٣ بيك قدر نفوسى وآلتى جامع ايله ٥ كليسا بر رشديه وبرقاچ صبيان مكاتبى وبرساعت قله‌سى واردر .

كولك كنارنده وقصبه‌نك قرب و جوارنده Lychnidus ليخيدوس ناميله مشهور شهر قديمك خرابه‌لرى مشاهده اولنمقده‌در .

قضاسى : كولك جوانب اربعه‌سنى محيط اولان اراضيدن متشكل اولوب ايكى ناحيه ايله ١٠٣ قريه‌يى و قرق بيكه قريب سكنه‌يى جامعدر .

محصولات ارضيه‌سى حبوبات خمسه ايله ميوه وسبزه‌دن عبارتدر .

اوخرى كولنك محيطى ١٠٠ سطحى تربيعاً ٢٦٩ كيلو متره اولوب صويى براق وبالينى كثيردر .

سواحلى چاير وچمنلرى ولطيف يشيللكارى حاوى اولوب كنديسنه بر قاچ اوفاق تفك صولر دوكيلور وفضلهٔ مياهى درين نهرى واسطه‌سيله آدرياتيك دكزينه جارى اولور .

اوده‌مش .ـ آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده همنامی اولان قضانك كرسئ اداره‌سیدر .

قصبهٔ مذكوره جنوب شرقیسنده وشمندوفرله ـ٤ ساعت قدر اوزاغنده ٣٨ درجه ١٢ دقیقه عرض شمالیده و٢٥ درجه ١٢ دقیقه طول شرقیده وسطح بحردن ١٢٣ مترو ارتفاعنده وكوچك مندرس چاینه دوكیلان بر تابع اوزرنده واقعدر .

نفوسنك (٤٦٧٩) زی اركك و (٤٤٥١) ری قادین اولمق اوزره مقداری ٩١٣٠ عدد واماكن موجوده‌سی ١٩٨٢ در .

نفس قصبه‌ده ١ یاغخانه ١ دباغخانه ٢ صابونخانه ١٢٢ عرصه ١ حمام ٢٣ قهوه‌خانه ٨٥ مغازه ١٠ مسجد ٢ جامع ٥ مكتب ٢ كلیسا وسائره واردر .

قضاسی: شمالاً صالحلی وقصبه شرقاً آلا شهر جنوباً نازللی وآیدین غرباً تیره وبایندر قضالریله محاط ومحدوددر.

مشتملاتی برکی ، بالیامبولی، كلاس نام نواحیٔ ثلثه ایله ١٣٤ پاره كویدر.

نفوس موجوده‌سی ٥٨٧١٦ كشی اولوب بونك (٢٩٥٩٢) سی اركك ومتباقیسی قادینـدر . ونفوس مسلمه غیر مسلمه‌نك اون مثلندن زیاده‌در .

قضانك وسعت وجسامتی تربیعاً ١٧٤٣ كیلو متره اولوب بو مقدارك ٤٣٠ كیلو متره‌سی مزروع ١٧٠ كیلو متره‌سی قابل زرع اولدیغی حالده متروك ٢٢٥ كیلو متره‌سی اورمان ومتباقیسی غیر قابل زراعتدر .

اوده‌مشك واردات متحققه‌سی سنوی ٥١١٣٥٢١ غروشدن عبارتدر .

اراضیسنی كوچوك مندرس نهری صولار وتمولوس نام قدیمیله معروف اولان بوز طاغی قضانك جهت شمالیسنده واقعدر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله پاموق اوزوم افیوندن عبارتدر .

داخل قضاده بر چوق بلاد قدیمه انقاض وخرابه‌سنه تصادف اولنمقده‌در

از جمله اوده‌مشك بر ساعت قدر بعد ومسافه‌سنده وبوز طاغی اتكنده كائن هییاریا شهر قدیمی كه الآن تاپون نامیله موسومدر.

بیزانس عهدنده قرستوپولیس نامنی آلان برکی وقدیماً قالوئه دنیلان كلاس شهرلری ازمنهٔ قدیمه بقایاسندن‌درلر.

اور .ـ (ur) اراضئ بابلیه‌ده كائن حضرت ابراهیم علیه السلامك وطنی اولان برشهر قدیمدركه الآن خراپه‌سی منتفك سنجاغی داخلنده وسوق الشیوخ قصبه‌سی جوارنده مرئی ومشهود اولمقده‌در .

اورته‌پاره .ـ مغنیسا سنجاغنده تیمورجی قضاسی نواحیسندن‌در. نفوسی ٧٨٠٠ ومرکزی احمدلر قریه‌سیدر.

اورته‌چای .— اناطولی وقونیه ولایتنك تكه سنجاغنده المالی قصبه‌سنك اوچ میل قدر جهت جنوبیسنده كائن اوالان نام كولك منتهای جنوبیسندن ظهور ایدرك بحر سفیده دوكیلان برچایك اسمیدر .

اورته‌قیا .— اندوغی ماده سنه مراجعت اولنه .

اورته‌كوی .— درسعادت ملحقاتندن استانبول بوغازینك روم ایلی یاقه‌سنده كائن وبشكطاش ایله ارنبود قریه‌سی میانده واقع برقریه‌در بونامده ادرنه ولایتنك مركز لواسنه مضاف برقضا مركزی اولوب قضاسی ٥ ناحیه و ٧٠ قدر قرادن مركبدر .

قونیه ولایتنك نیكده سنجاغنده ونیكده‌نك غربنده وقزلجه صوتوابعنده بریسی اوزرنده وقره‌جه طاغ قربنده كائن برقریه‌نك اسمیده اورته كوی‌در .

اورشلیم .— قدس شریف ماده سنه مراجعت اولنه

اورشی .— اشقودره ولایتنده برموقعك اسمیدر .

اورغانلی .— آیدین ولایتنده بر قریه‌نك اسمیدر .

اورفانی كورفزی .— سلانیك ولایتنك سواحلنده وحالكیدیك شبه‌جزیره‌سنك شرقنده اطه‌لر دكزنده تشعب ایدن بر كورفزدركه منتهاسنده اورفانی ویاخود رندیتا قصبه‌سی وقره‌صو منصبی واردر .

اورفه .— حلب ولایتنده اورفه سنجاغنك كرسیٔ اداره‌سی اولوب مركزولایتك ١٩٠ كیلومتره قدر شمال شرقیسنده وفرات توابعندن كهریز چایی كنارنده واقع بر قصبه‌در . قصبه ایكی تپه‌نك اراسنده كائن اطرافی سور وعمیق خندقله محاط وبر اسكی قلعه ایله آثارعتیقه‌دن بعض قیمتدار انقاضی وستونی حاویدر .

قصبه‌نك نام قدیمی كلدانیلر بیننده urوعربلر بیننده رهادر . دروننده‌بر كوزل جامعشریف ایله مقام ابراهیم علیه‌السلام واردر .

عین ذلیخا وخلیل الرحمن صولری بركهٔ ابراهیم نام كوله دوكلمكده‌درلر . خانه‌لری كاركیر واوزرلری اكثر عربستان بلادنده اولدیغی كبی طاملی‌در قصبه‌نك موقعی حلب ودیاربكر جاده‌سی كذركاهنده بولندیغندن تجارتی اولدقجه مهمدر .

نفوسی ٣٠ بیكه قریب وقسم اعظمی اسلامدر .

اورفه‌سنجاغی .— ولایتك جهت شرقیسنده بولنوب جنوباً وغرباً حلب ومرعش سنجاقلری شمالاً معمورة العزیز ودیار بكر ولایتلری شرقاً زور سنجاغی ایله محاط اولوب فرات نهری لوانك سمت غربیسنی اسقا ایدر . شمال جهتی طاغاق ایسه‌ده جنوب شرقی جهتی اووه‌در .

سنجاق اورفه - سروج - روم قلعه بیره‌جك نامیله درت قضاایله بونلره مربوط ١٠ ناحیه‌وجمعاً یکون١٢٣٩ قریه‌دن مرکب ومتشکل اولوب سکنه‌سی ١٤٣٤٨٥ نفوسدرکه قومیت نقطهٔ نظرنده مقدارلری بر وجه آتیدر :

اسلام		خرستیان	
عددنفوس		عددنفوس	
٧٤٧١٤	ترك	١٥٠٠	روم
٤٠٦٧٦	کرد	٢٤١٧	ارمی‌قاتولکی
٧٣٧٥	اقوام‌سائره	٨٣٨	کلدانی
١٢٢٦٦٥	یکون	٤٠٠	لاتین
		٤٠٦٠	اورتودوقس
		٢٠٠٠	ارمنی
٣٦٧	موسوی	٦٢١٨	یعقوبی
		٢٠٠٠	پروتستان
		١٠٤٥٣	یکون

مجموعی
١٤٣٤٨٥

اورفه سنجاغنده اسلامه مخصوص ٢٥ مدرسه‌ده ٦٠٠ طلبه و٣ مکاتب عالیه‌ده ٢٠٣ طلبه و ٥٥ مکاتب ابتدائیه وصبیانیه ده ١٠١٦ طلبه وخرستیانلره مخصوص ٢١ مکاتب ابتدائیه‌ده١٢٦٦ طابه موجوددر .

سنجاغك محصولاتی سنوی ٩٦٠ بیك کیله بغدای ٦٩١ بیك کیله آرپه ١٨٥٠٠ کیله مصر ١٠٨٠٠ کیله سیسام ٢٠٠٠ کیله پرنج ١٨٥ بیك قیه کنویر٩٣ بیك قیه پاموق ١٣٢٦٣ قیه توتون وسائره‌دن عبارتدر داخل لواده ٢٢١ قدر منسوجات متنوعه فابریقه ودستکاهی ٤٠ قماش دستکاهی ٨ دکرمن ١٤ بویا خانه ٢٠ فرون ٣ یاغخانه ٣ صابونخانه ٢٣٧٠ اصناف متنوعه‌یه مخصوص دکان ٦ بزستان ١٤ خان ١٠ حمام موجوددر .

اورفه قضاسی : لوانك شمال شرقی سمتنده اولوب شمالاً معمورة العزیز ودیار بکر ولایتلری شرقاًزورسنجاغی جنوباً سروج غرباً بیره‌جك وروم قلعه قضالریله محدود اولوب ناحیه ایله ٦١٢ قریه‌دن مرکبدر . نفوسی ٦٨٨٣٥ کشیدر .

قضاده١٨ مدرسه بر رشدیه ٤٤ صبیان‌مکاتبی ١٨ خرستیانلره مخصوص مکاتب ابتدائیه واردر .

اورکوب . - قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در . نیکده‌نك سکسان کیلو متره قدرشمال شرقیسنده وقزل ایرمق توابعندن برکوچك صو کنارنده واقعدر . هواسی کوزل باغ وبغچه‌لری کثیر میوه‌لری مبذول بر محل دلکشا اولوب درونده بر باب ملکیه رشدیه‌سی وبر قاچ صبیان مکتبی ایله مدرسه و ١٤٠٠ قدرخانه واردر. نفوسی ٨ بیکی متجاوزدر. اورکوب قضاسی سنجاغك منتهای شمال شرقیسنده اولوب قیصریه وقیر شهر سنجاقلری ونوشهر قضالریله محدوددر . ٢٥ بیك نفوسی ٧٠ قدر جامع ومسجدی ٥

کلیساسی ١١ کتبخانه وسائره‌سی واردر.
محصولاتی انواع میوه ایله حبوبات جهری دنیلان بویاافیوندن ومعمولاتی سختیان وبلغامی طاشدن یاپدقلری کاسه وفنجان وسائراوفاق تفك شیلردن عبارتدر

اورول.ـ (orul) حلب ولایتی داخلنده شمالی سو-ریه‌نك مهمجه مواقعندن بریسیدر .

اورله.ـ نام عتیقی وولا ووقلاوز من‌در ایدین ولایتنده ازمیر سنجاغنه ملحق همنامی بولنان قضانك کرسئ اداره‌سی اولوب ازمیرك غرب جنوبیسنده واقع اولوب ٣٨ درجه ١٨ دقیقه عرض شمالی و ٢٤ درجه ٢٦ دقیقه طول شرقیده ووقلاوزمن کورفزندن یارم ساعت‌قدر کیریده‌در. ساحلده بر تحفظخانه‌سی واردر .

اورله قضاسی: شمالاً ازمیرکورفزی شرقاً ازمیر جنوباً سفریحصار غرباً چشمه قضالریله محاطدر ٢٤ پاره قریه ایله ایاسفید نامنده بر ناحیه‌دن متشکلدر . سکنه‌سی ٢٣٣٤١ نفوسدن عبارتدر .

اورله‌ده بحره قریب کل بغچه ده صوبی سوانات دوسود ، مغنزی وآرسنیقی حاوی وفسادمعده وحصمات کبدی‌یه نافع کل بغچه نام ایلیجه ایله امراض جلدیه وریئهٔ مفصلیه‌یه نافع اوزبك نام معدن صوبی واردر .

اورله قضاسنده ٤٤٩٨ خانه ٤٦٣ دکان ١٨٢ مغازه ٤٩ قهوه خانه ٤ خان ٢٣ فرون ٥ اوطه ٥٠ آخور ٤ دباغخانه ٥١ دکرمن ٣ حمام ٦ جامع شریف ٢ اسلام مکتبی ٣ روم مکتبی ١ یهودی مکتبی ٥ روم کلیساسی ١ حورا موجوددر .

قلازومن قصبه‌سی غایت‌اسکی برشهر اولوب ایئونیا قولویتلری واسطه‌سیله تأسیس اولنوب ایئونیا هیئت متحده‌سنك برقسمی اولمش ومدیك محاربه‌سنده ایرانی اوتانس طرفندن ضبط اولنمشیدی .

بیوك اسکندر قصبه‌یی قطعه‌یی برشوسه ایله ربط ایلدی .

قبل‌المیلاد ١٨٨ سنه‌سنده رومالیلرك حمایه‌سنه کچه‌رك براز صکره رومانك اسیا ولایتی صره‌سنه ادخال قلنمشدر .

فیلسوف عاننا فساغور وهرموتیم قلازومن‌ده تولد ایتمشلردر .

اورله کورفزی ازمیر کورفزندن منشعب اولوب سفاینك صو المسنه مخصوص مکمل برمرسادر .

اورماناق .ـ شمالی سوریه قطعه-سنده وحلب ولایتی داخلنده برقریه‌نك اسمیدر .

اوزغره (ouzghéra).ـ طرابزون ولایتنك ازدو قضاسنده برقریه‌در .

اوزوملی .ـ آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنده برقریه‌درکه بعضاً ناحیه اتخاذ اولنمشدر .

اوزونجه‌اووه.ـ شرقی روم ایلی ایالتنده خصکوی

جوارنده ومریج قربنده برقصبه‌در .

اوزون کوپری .ـ (جسر ارکنه دخی دیپور)
مریج توابعندن ارکنه نهری اوزرینه سلطان مراد خان ثانی حضرتلری طرفندن انشا اولنمش بینظیر وغایت جسیم برکوپرینك نامیله توسیم قلنمش اولان برقصبه‌نك اسمیدرکه قصبهٔ مزبوره نهرك صول ساحلنده وادرنه‌نك ٤٨ کیلومتره قدر بعد مسافه‌سنده واقع درونده ١٠٠٠ قدر نفوس وبرباب رشدیهٔ ملکیه مکتبی واردر .

روم ایلی شمندوفری قصبه‌نك قرشوسندن کچدیکی کبی اوراده برده موقفی واردر .

قصبه همنامی اولان قضانك مرکز اداره‌سیدرکه قضاسی ادرنه سنجاغنك حوضه ودیمتوقه وددہ اغاج لواسنك صو فیلو وتکفور طاغی سنجاغنك خیره‌بولی ومعلقره قضالریله محاط ومحدود اولوب اراضیسی غایت منبت ومحصولدار ونهرارکنه ایله ریان اولمقده‌در .

طاغلری غایت صیق اورمانلر واوه‌لری لطیف چمنزار وترلالری محتویدر .

اهالیسنك قسم اعظمی اسلام ومتباقیسی روم بلغار اولمق اوزره ٣٥ بیك نفوسی متجاوزدر .

قضانك مشتملاتی ٣ ناحیه‌و ٦٥ قریه اون بیکدن زیاده اماکن مختلفه‌دن عبارتدر .

استرووه .ـ سلانیك ولایت ولواسنده ودینه قضاسنه ملحق برناحیه مرکزیدرکه همنامی اولان کوچك برکولك سمت وساحل شمالیسنده ومرکز ولایتك ٩٥ ومرکز قضانك ١٧ کیلو متره قدر بعد ومسافه‌سنده واقعدر .

سکنه‌سی ٣ بنك وقرای مشتمله‌سی ١٤ قریه‌دن عبارتدر .

اوسترووه کولی ناحیه داخلنده وطاغلق برمحلده کوچوك برکولدرکه برخیلی اوفاق تفك صولری آلدینی حالده برمحله جریان ایتمز وعمق وسطیسی ٣٠ متره‌در .

کولك داخلنده وساحله یقین بر محلده‌کی اطه اوزرنده الآن موجود بولنان برجامعه سکنه‌سی مقدما اوسترووه شهری داخلنده اولدیغی حالده صوینك ترفعیله قصبه‌دن آیرلمش نظریله باقمقده‌درلر .

اوطاس .ـ جزیرة العربده دیارهوازنده بروادینك اسمی اولوب زمان سعادتنشان جناب پیغمبریده حنین وقعهٔ مشهوره‌سی وادیٔ مزبوره‌ده جریان ایتمشدر .

اوغلاق دره .ـ قسطمونی ولایتی داخلنده کنغری لواسی ملحقتنده برقریه‌نك اسمیدر .

اوف .ـ طرابزون ولایتنك لازستان لواسنه ملحق اوف قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدرکه بحرسیاه ساحلنده وهمنامی بولنان نهرك منصبنده واقعدر .

اهالیسی اسلام وخرستیان وروم لسانیله تکلم ایتمکده وسویلدکلری لسان کندیلرینك قدیم یونان مهاجرینی اولوب اول جهتلرده توطن ایتمش اولان اقوامك احفادی اولدقلرینی ایما ایلکده‌در .

اوف قضاسی : شمالاً بحرسیاه غرباً مرکز لوانك سورمنه قضاسی وشرقاً لازستان لواسنك مرکز قضاسیله محاط ومحدوداولوب ٦٠٠٠٠ نفوسی و١٢٥ قریه‌یی جامعدر .

اراضیسی طاغلق اولمغله برابر غایت منبت ومحصولداردر .

قضانك محصولاتی سنوی ١١٧٠ هکتولیتره بغدای ٣٩٢٠ هکتولیتره آرپه ٧٥٨٧٠ مصر ٨٩٧٢٠ کتان ٣٠ بیك کیلوغرام جویز ٥٦١٥٠٠٠ کیلو غرام قوری اوت وسائره‌در .

اوقاف — اطنه ولایتنك اچ ایل لواسنده واقع برقریه‌نك اسمیدر .

اوکز — قسطمونی ولایتنك کنغری لواسی داخلنده برقریه‌در .

اولاش — اطنه ولایتنك مرسین لواسنك طرسوس قضاسی داخلنده برناحیه‌نك اسمیدرکه نمرون واولاش کولك تکه‌لو ناحیه‌لریله برلکده ٨٢ قریه و٢٩٢١ خانه‌یی جامع اولوب ایکی مدیر واسطه‌سیله اداره اولنمقده‌درلر .

اولوباد — خداوندکار ولایتنك مرکز لواسی داخلنده ومیخالیج قضاسنده کائن اپولونیا (ابولیوند) نام کولك شمال ساحلنده برکوچوك قصبه‌جق اولوب اسمنه منسوب اولان وکولك آیاغی حکمنده بولنان اولوباد چایی درون قصبه‌دن کچدکدنصکره میخالیج چاینه قاریشور .

نام قدیمی «لوپادیوم» lupadium‘ درر .

اولوبورلی — اپولونیا نامی تحتنده مؤسس اولان بلاد وقصباتدن بریسی اولوب قونیه ولایتنك حمیدآبادلواسنه مضاف برقضامرکزیدر .

قصبه قره‌حصار صاحب جاده‌سنده واکردیرکولنه‌دوکیلان برچایك کنارنده ومفرح ومرتفع برموقعده اولوب هواسی صاغلام ولطیف وجوانب اربعه‌سی باغ وبغچه‌لرله مزیندر .

درونده ٤٠٠٠ دن زیاده اهالی وبر رشدیه مکتبی ایله برکتبخانه و برقاچ جامع ومسجد وسائره واردر .

قضاسی : ١٠ قریه و ١٥ بیك سکنه ٤ خان ٤ حمام ١٥٠ قدر دکان و ٢٦ جامع ومسجد ٢ کلیسایی محتویدر .

محصولاتی حبوبات ایله آفیون پاموق ومصنوعاتی الاجه سختیان کبی شیلردر .

اولوچای — اناطولیده کدیر چایی توابعندن بری اولوب منبعنی عشاق قصبه‌سنك غرب جنوبیسنده کائن بر محلدن اخذ ایله یکیشهرك شمال شرقی جهتنده نهره منصب اولور .

اولوقشلا — قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده

واطنه ولایتی حدودنده سیهان توابعندن قورشون چایی اوزرنده و ارکلینك شرق و نیکده‌نك جنوب سمتنده کائن بر قصبه‌جقدر .

اونیه .. نام عتیق «اونوئی oenoë» در . طربزون ولایتنك جانیك لواسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب مرکزلوانك ٨٦ کیلومتره قدر شرق جنوبیسنده وساحل بحر سیاهده و برقویك منتهاسنده واقع اوله‌رق دکز جهتندن منظره‌سی بر شکل هلالی آندیرمقده‌در .

٦ : ٧ بیك راده سنده بولنان سکنه‌سی کمیجیلك ایله متعیش اولوب سفینهٔ تجاریه اعمالنه مخصوص دستکاهلری واردر .

بوندن اون سنه قدر اقدم ظهور ایدن برحریق خانمانسوز همان بالجمله ابنیه‌سنی محو وافنا ایتمش ایدی .

اونیه قضاسی : ساحل بحر سیاهده طولاً ٦٠ کیلومتره و بحر سیاهدن جنوباً منتهی اولدیغی نیکسار قضاسنه قدر عرضاً ١١٠ کیلومتره ممتداولوب شرقا فاتسه غرباً ترمه قضالریله محدوددر .

سکنه سنك ٢٥ بیکی اسلام سکز بیکی روم بش بیکی کرجی ایکی بیکی ارمنی اولمق اوزره مجموع مقداری قرق بیك نفوسدن عبارتدر .

مشتملات قضا قره اوج ناحیه‌سیله ١٠٤ قریه در .

اراضی طربزون ولایتنك اقسام سائره‌سی مثللو سواحلده منحط ودوز اولدیغی حالده داخله طوغری بالتدریج کسب ارتفاع ایدر . سکنه سنك یکانه صنعتلری سواحلیلر کمیجی و دولکر وایچرو طرفلرده کیلر رنجبردرلر .

الك شدید صیجاق مواسمده بیله سواحلك درجهٔ حرارتی معتدل ومیزان الحراره ٣٠ : ٣٢ درجه یی تجاوز ایتمزسه‌ده سمت جبالك صغوغی قیشین غایت شدتلی اولور .

قضانك محصولاتی حقنده یالکز بر فکر اجمالی حاصل ایتمك ایچون ١٣٠٥ سنه‌سی ایچون مرتب اولان جدوله مراجعت کفایت ایدر :

جدول

١٨٠٠٠٠	کیله	مصر
٤٦٠٠٠	»	بغدای
٤٢٠٠٠	»	آرپه
٣٨٠٠٠	»	یولاف
٢٥٥٦٥٠	قیه	کتان
٢٤٣٠٠٠	»	کنویر
٢٤٤٨٠	»	پرنج

قدیماً قضا دائره‌سنده پك زنکین تیمور معدنلری وار ایدی که سکنه‌سنك معدنجیلك یکانه صنعتلری اولدیغی حالده بوکون همان متروك حکمنده‌در . داخل قضاده جاری انهار مشهوره انجق درویش دره و یاخود جویز صویی نامیله مشهور اولان و فاتسه جهتندن

كلان اوفاق برصودن عبارتدركه متقدمين بوكا فيغاموس ديرلر .

اونيه ايله قره اوج ناحيه‌سى خارج اولديغى حالده قضايى تركيب ايدن ١٠٤ قريه‌نك نفوس موجوده‌سى ٥٠٠٠٠ مقدارينه بالغ اولور .

دائرهٔ قضاده برباب رشديه و بر خيلى صبيان مكتبلريله ٧٥ جامع ومسجد ٢ خان ٣ حمام ٤٠٠ دكان موجوددر .

اووه .- ارضروم ولايت و سنجاغنده ولواء مزبورك سمت غربيسنده واقع ١٧ ناحيه و ١٧١ قريه‌يى جامع بر قضا اولوب مركز اداره سى ارضرومك ١٦١ كيلومتره بعد و مسافه‌سنده هواسنك جيادتى وموقعنك لطافتى ومياه معدنيه‌سنك كثرتيله مشهور ايليجه قصبه‌سيدركه ايام صيفده متمولين قضا واطراف وحواليدن بر چوق مرضا لاجل التنزه والشفا قصبه‌يه كلوب اقامت ايتمكده‌در .

قضانك سكنهٔ موجوده‌سى ٤٩٠٨٧ اسلام و متباقيسى ملل سائره اوله‌رق ٧٠٤٨٥ نفوسدر .

داخل قضاده ١٦ مدرسه ٢٠ مكتب ٩١ جامعشريف ٤٢ كليسا ومناستر ١٢٢ چشمه ٢٢٧ دكرمن ٤ كاركير كوپرى ٦٧ مغازه ٢٧ خان موجوددر .

محصولات ارضيه سى آرپه بغداى صارى باش كتان تخمى و معمولاتى منسوجات صوفيه وقطنيه ايله قيل طوبره وچوالدن عبارتدر .

اووه‌جق .- معمورة العزيز ولايتنك درسم لواسنده بر قضا و مركز قضا اولان كوچك بر قصبه‌نك اسمى در .

قضا ٧٥ قدر قريه و ١٤ بيك نفوسدن مركبدر .

مركز قضانك جوارنده غايت جسيم بر اورمان واردر .

اووه‌جق اسمنده قسطمونى ولايتنده واطنه‌نك ايچ ايل سنجاغنده وقونيه‌ده برقاچ دانه قريه واردر .

اووه‌جق نامنده بر طاغ ده قونيه ولايتنك غرب سمتنده واقع اولوب بوز برون و درمانلى سلسله‌لرينه مربوطدر .

اووه‌يوزى .- قسطمونى ولايتنك بولى سنجاغنده بارطين قضاسى ملحقاتندن بر قريه‌نك اسميدر .

اهدن .- سوريه سمتنده جبل لبنان سنجاغنك پترون قضاسنده بر ناحيه مركزيدركه اثناى شتاده هواسنك برودت ويازين لطافتيله مشتهردر .

اهرام مصريه .- بين النوام فرعون تپه‌لرى ديه مشهور اولان مبانئ جسيمه ومرتفعه‌دركه قدماى ملوك مصريه طرفندن مدفن اولمق اوزره بنا ايدلمش و درونده بعض ملوك و اول وقتلر معبود اتخاذ اولنان حيوانات مقدسه دفن اولنمشدر .

بونلرك قاعده‌لری مربع الشكل اولوب یوقاری‌یه طوغری كوچیله‌رك رأسلری بر نقطه ایله منتهی اولمغله اشكال هندسیه‌دن هرم تعبیر اولنان شكل بونلره نسبتله موسوم اولدیغی شبهه‌سزدر.

بونلرك درونده زمیندن بر مقدار مرتفع اولان قپولردن خول اولنورواك مشهورلری قاهره پیشكاهنده ونیلك صول جهتنده كائن جیزه قصبه‌سی جوارنده بولنور.

اهرامك اك جسیمنك قاعده‌سی ٢١٥ متره سطحنده وارتفاعی ١٣٣ متره‌در. تاریخ بنالری عندالمورخین مختلف فیه اولوب فقط قبل‌الميلاد ١٥٠٠ : ٢٠٠٠ سنه قدر اولمسی مظنوندر.

مصرك مواقع سائره‌سنده بولندیغی مثللو ممالك سائره‌ده دخی بو طرزده ابنیه‌لر موجوددر. از جمله آمریقاده مكسیقا مملكتنده طبق مصر هرملرینه مشابه ابنیه‌لر كورلمشدر بوكا بناءً بعض مؤلفین ازمینهٔ قدیمه‌ده آمریقا قطعه‌سی قطعات سائره سكنه‌سنه مجهول اولمیوب قدمای مصریونك مكسیقا اهالیسیله مناسبتلری اولدیغنه حكم ایتمشلردر.

الحاصل مارالذكر اهرام غایت جسیم طاشلرله بنا اولنمش اولوب اشبو طاشلر دخی نیلك صاغ طرفنده واهرامك مقابلنده واقع طاغلردن قطع و نقل اولندیغی آثار ودلالتیله اكلاشلمقده‌در.

اهرام مصریه‌نك هیچ بر محلنده خطوط ونقوش قدیمه‌دن اثر كوریله‌مامسی جهتیله بعض مورخین مبانیٔ مزبوردنك صنعت كتابتك مجهول بولندیغی برزمانده انشا اولندیغنه حكم ایتمشلر ایسه‌ده اصول هندسیه وقواعد میخانیكیه‌یه متوقف بولنان بو مثللو صنایع عجیبه‌نك مبدأ علوم اولان صنعت كتابتدن بی‌بهره بر طائفهٔ جاهله‌دن صدوری بعیدالاحتمال اولدیغی ازادهٔ شك وكماندر.

اهرام مزبوره اعظم مصنوعات بشریه‌دن اولدیغندن عجائب سبعهٔ عالمدن معدود بولنمشدر.

ایپصاره ـ جزائر بحر سفید ولایتنده ساقز اطه‌سنك ١٩ میل غربنده وقره برونك ٢٥ میل آچیغنده واقع كوچك بر جزیره اولوب اخیراً قضا اتخاذ قلنمشدر. اطه‌نك طولی ١٠ وعرضی ٥ كیلومتره‌در ملحقات قضا بر قاچ اطه‌جق علی الخصوص آنتی ایپصاره آطه‌سیدر. نفوسی ٤٥٠٠ قدردر.

جزیره طاشلق وقیالق اولدیغندن زراعت همان مفقود حكمنده‌در. ایپصاره وآنتی ایپصاره‌ارهسنده غایت كوزل بر قوی موجود اولوب شرق وغرب غرب شمالی روزكارلرندن محفوظ اولدیغی كبی سفاین ١٠ : ١٢ قولاجه تیمور براقیرلر. مركز قضا اولان ایپصاره بو كوزل لیمانك پك یقیننده‌در.

ایپصاله ـ روم ایلیده اك اول ایدیٔ غالبهٔ عثمانیانه انتقال ایدن قصباتدن اولوب ادرنه

ولایتنك دده آغاج لواسنده صوفیلی قضاسی نواحیسندندر.

موقعی مریجك ساحل یسارنده ومریجه دوکیلان برچای اوزرنده اولوب ٣٥٠٠ قدر سکنه‌سی واردر.

ایپك.ـ روم ایلئ شاهانه‌نك ارنبودلق قطعه‌سنده قوصوه ولایتنك متشکل اولدیغی الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك کرسئ اداره‌سیدر.

موقعی درین توابعندن ایپك صویی کنارنده وارنبودلق سلسله‌سنده شرق جنوبی اتکنده اولوب صولاق وباغ وباغچه‌لری کثیر وهواسی لطیفدر.

اهالیسی ارنبودلرك کیفه جنسنه منسوب اوله‌رق مقدارلری یکرمی بیکدن زیاده‌در. قصبه‌ده اعلا طبانجه وبچاق واسلحهٔ سائره سختیان وکاوسله اعمال اولنور درون قصبه‌ده بری فاتح حضرتلرینك اثر بناسی اولمق اوزره ١٠ قدر جامع و٢ مدرسه بر رشدیه مکتبی ١٠ صبیان مکتبی ٦٠٠ قدر دکان ومغازه ١ حمام ١٠ خان بر قاچ کلیسا وقربنده بر بیوك مناستر واردر.

ایپك اهالیسی ارنبودلغك اکثر جهتنده اولدیغی کبی عادات قومیه‌لرینی شدیداً محافظه وقان دعوالرینی تعقیب ایتمکده‌درلر.

ایپك قضاسی: نفس قصبه ایله ٢٠٠ قدر قریه و قرق بش بیك نفوسی مشتمل اولوب یکی پازار سنجاغی واشقودره ولایتی برانه قضاسی غوسینه قضاسی پرشتنه سنجاغی ویاقووه قضاسی ایله محاط ومحدوددر.

اراضیسی طاغلق وقومسال در.

ذکر اولنان ایپك قضاسی ایله برانه ترغویشته یاقووه غوسینه قضالری ایپك سنجاغنی وجوده کتورمشلردر.

حدود حاضره‌سی غرباً قره طاغ واشقودره ولایتی جنوباً مناستر ولایتی شرقاً پرشتنه سنجاغی شمالاً یکی پازار لواسی ایله معیندر.

اراضی اکثریتله طاغلق ایسه‌ده کوزل ومنبت وادیلری وغایت زنکین اورمانلری ولایعد قیون سوریلری اعاشه‌سنه کافی مرعا و چایرلقلری شاملدر.

طونه وتوابعندن لیم ودرین نهرینك بر قولی اولان اق درین صویی سنجاغی اروا واسقا ایدر.

زراعت کریده ایسه ده حبوبات ومیوه‌نك انواع متعدده‌سی واردر.

قصبانده کموش اوانی و صرمه‌لی البسه واسلحه وطاغلرده‌کی ارنبودقبائلی طرفندن اعلا پینرویاغ اعمال اولنمقده‌در.

اهالیسی یوز بیکی متجاوز اولوب قسم اعظمی اسلامدر.

لسانلری ارنبودجه ایسه‌ده غرب شمالی جهتلرنده بوشناقجه‌ده سویلنمکده‌در.

ایچ ایل.ـ اطنه ولایتنك منقسم بولندیغی بش سنجاغك بریسی واك غرب جهتنه دوشنیدر.

ایچ ایل نامی پای تخت سلجوقیان اولان قونیه موقعندن باقیلدقده لوانك طاغ ایچنده کورلمسی جهتیله تسمیه اولنمشدر.

سنجاق شمالاً وغرباً قونیه ولایتی شرقاً ولایتك مرکز لواسی جنوباً بحر سفیدایله محاط ومحدود اولوب سلفکه، آنامور، موط، ارمناك، کلنار نامیله بش قضا وبونلردن سلفکه اوچ ارمناك بر انامور ایکی موط اوچ کلناردرت که جمعاً ١٣ ناحیه و٣٢١ قریه‌یی جامعدر.

ایچ ایل لواسی : ٤٥٠٠٠ ترك ١٥٥٠٠ کرد ٢٤٠٠٠ روم ١٢٠٠٠ قبطی ٨٧٨٠ اقوام سائره که جمعاً ١٠٥٢٨٠ نفوسی مشتملدر.

نفوس مزبوردنك بهر قضایه عائد اولان مقداری بروجه آتیدر.

سلفکه قضاسی	:	٢٨٥٥٠
ارمناك «	:	٢٦٤٢٧
موط «	:	١٥٣٦٨
آنامور «	:	١٦٨١٥
کلنار «	:	١٨١٢٠
یکون		١٠٥٢٨٠

لوانك شمال وغرب جهتلری طاغلق اولوب غایت جسامتلی اورمانلری حاویدر.

واصل سنجاقده‌کی اورمانلرك وسعتی ٢٢١٨١٨ هکتار وسعتنده‌در.

نهرلرك باشاوجه‌لری لاماس صویی «اسکی لاموس» کوکصو «قالیقادنوس» طاتلی‌صو صغوق صو بوز یازی آنامور چایی، قالاندران وسائره‌دن عبارتدر.

ایچ ایل لواسنك مشتمل اولدیغی اماکن مختلفه‌نك بهر قضایه کوره مقداری بروجه زیر جدول مخصوصنده بیان وتزبیر قلنمشدر:

اسامیٔ قضا	جامع ومساجد	درکاه	مدرسه	خان	حمام	دکان	مکتب	کتبخانه	دکرمن
ارمناك	٨٦	١	٦	٢	٢	٣١٥	٦٣	١	١٢
آنامور	٢	١				٤٠	١		
موط	٢		٢	١		٢٠	١		
کلنار	٢	١				٤٠	١		
یکون	٩٢	٣	٨	٣	٢	٤١٥	٦٦	١	١٢

لوانك محصولی حبوبات متنوعه ایله کراسته‌دن ومعمولاتی کلیم کبه وحاولی سجاده‌دن عبارت اولوب طاغلرده خیمه‌نشین کرد قبائلی غایت نفیس پینر ویاغ اعمالیله قصبه وشهرلرده فروخت ایدرلر.

مرکز لوا سلفکه قصبه‌سیدر.

ایچ ایل قدیم کلکیانك برقسمی اولوب بوراسی وقتیله فنیکه‌لیلر آثورلیلر بابلیلر عجملر ویونانیلره ومؤخراً رومالیلره کچمشدر.

اقوام مزبوره‌نك یادکار عمرانلری اولان پك چوق آثار بوکون مصادف انظار زوار اولمقده‌در.

ایداطاغی — اناطولینك غربنده کائن قاز طاغنك

نام دیکریدرکه ادرمید کورفزینك سمت شرقیسندن بدأ ایله شمال شرقیه طوغری امتداد وبیغا سنجاغی داخلنی متعدد ومتفرق قوللریله طولدیرمشدر.

بو اسمده کرید اطه‌سنك وسطنده دخی یوکسك بریبغین موجوددر .

ایرك .ـ یاخود ایراك وهرك سیواس ولایتنك اربعه قضاسنك مرکزی اولان برقصبه‌نك اسمیدرکه توقادك شمالنده و یشیل ایرمغك ایکی مهم قولنك ونیکسار ایله اماسیه‌دن کلان ایکی جاده‌نك محل تلاقیسی قربنده کائن موقعاً پك مهم برقصبه‌در ایرمغك صاغ طرفنده بوغاز حصار قلعه‌سی نامیله مشهور بر قلعه موجوددر قصبه‌نك بیك سکنه‌سی ٨ جامع ومسجد و برمدرسه ٦ قدر خان و ١٥٠ قدر دکانی واردر .

ایزاوغلی .ـ زبانزدی ایزولی‌در. معمورة العزیز ولایتنده ملاطیه لوا وقضاسنده وملاطیه‌نك شرقنده وخرپوط ـ ملاطیه جاده‌سی اوزرنده فرات نهرینك صاغ یقه‌سنده ونهرك کچید نقطه‌سنده بر کوچوك قصبه‌درکه اهمیت موقعیه‌سنه مبنی نهرك قرشوطرفنده قدیماً بنا اولنمش برقلعه واردر .

ایزلادی .ـ بلغارستانده وصوفیه جوارنده برقصبه‌درکه معمولات نسجیه‌سی ودوشمه‌لك احراملرینك شهرت قدیمه‌سی واردر .

ایسوس .ـ اطنه ولایتنده‌کی ایاس شهر قدیمنك اسکی اسمیدر. تفصیلات ایچون آیاس ماده‌سنه نظر اولنه .

ایشیقلی .ـ خداوندکار ولایتنك قره حصار صاحب لواسی ملحقاتندن صندقلو قضاسنه تابع شیخلو ناحیه‌سنك مرکزی اولان قریه‌نك اسمیدر .

ایلبصان .ـ یاخود البصان مناستر ولایتنه تابع واسمنه منسوب لوانك مرکز اداره‌سی اولوب اشقومی نهرینك ساحل یمیننده ونهرك حوضهٔ علیاسی جهتنده واقع اولوب خراب برسور ایله محاط ونهراوزرنده کارکیر ومتین برکوپریسی واردر .

نفوسی ٣٥٠٠ خرستیان و ١٦٥٠٠ اسلام اولمق اوزره یکرمی بیك مقدارنده‌در .

درون شهرده ارنودلقده شهرتکیر اولان تفنك ناملوسی اعمال اولندیغی کبی تفنك ویوکدن کبه ووالنسه دنیلان بطالیه یاپیلور .

لواسی: طاغلق واورمانلق اولمقله برابر غایت منبت براراضیدن متشکل وولایتك غرب قسمنی وجوده کتورر وهرجنس حبوبات ایله زیتون اوزوم پرنج کلیتله یتشور .

مشتملاتی ایلبصان ـ غرامش ـ بکین نامیله اوچ قضا ایله ٣١٢ قدر قریه‌دن عبارتدر .

ایلبکلو . — حلب ولایتنك باب قضاسی نواحیسندن ٢٩ قریه‌لی برناحیه‌درکه سکنه‌سی اولان کرد وعربلر طرفندن اعلا خالی وکلیم وسجاده نسج واعمال اولنور .

ایلغین . — قونیه‌ولایت‌وسنجاغنده وقونیه‌نك اون سکز ساعت شمال غربیسنده وجاوشجی نام کولك ساحل غربیسنده واقع وهمنامی اولان قضانك مرکزی‌اولوب ایکی بیك قدر نفوسی مشتملدر .

قصبه بسیط براووه‌ده کائن وجوانب اربعه‌سی راکد صولر وسازلری محتوی بولندیغی جهتله مضر صحت ووخیم الهوا بر موقعده بولندیغندن اثنای صیفده سکنه‌سی امراضه معروض اولمقده‌در.

قصبه‌ده‌کی قیو صولری ایله چشمه‌لر عمومیتله آجی‌درلر. ایلغینك یکرمی دقیقه قدر غرب جهتنده صویی غایت لذیذ وامراض جلدیه وعلل سائره‌یه نافع برایلیجه وبونك منبعنده ازمنهٔ قدیمه‌ده انشا اولنمش برحمام ایله بر مسافرخانه موجوددر .

مرحوم لالا مصطفی پاشانك انشا کرده‌سی اولان جامع شریف ایله بر بدستان قصبه‌نك مبانیٔ قدیمه ومشهوره‌سندن صایلمقده‌در .

قضاسی : حمیدآبادلواسی ایله‌قونیه، اقشهر ، خادم قضالریله محدود اولوب ١٦ محلات ٤٣ قریه ٣٥٦٧ خانه ١٩٥٧٧ نفوسی مشتملدرکه نفوس مزبوره اللی بشی خرستیان متباقیسی اسلامدر .

دائرهٔ قضاده ٥٠ جامع ٣٥ مسجد ٤٩ دکرمن ٤ حمام ٤ خان ٤ فرون ٤ قهوه خانه ١١١ دکان ٣٩٦٣ خانه ١ چفتلك ١ حکومت‌قوناغی ٧ تربه ١ کتبخانه ٥ مدرسه ٦٢ اسلام مکتبی واردر .

قضانك محصولاتی سنوی ٢٠٠٠ کیله‌نخود ١٠٠٠٠ کیله‌یولاف ٥٣٠٠ کیله‌داری ١٠٠٠ کیله‌ملز ١٥٠٠٠٠ کیله آرپه ٢٥٠٠٠٠ کیله بغدای ١٢٥٠٠ قیه آفیون ٤٠٠٠ کیله بورجاق ٥٥٠٠ کیله فصولیه ١٥٠٠ کیله مرجمك وسائره‌دن عبارتدر .

حیوانات اهلیه‌سی ١٧٧٣ مانده ٣٣٣٥ اینك ٦٤٧٠ اوکوز ٢٧ دوه ١٩٥٠ مرکب ١١ استر ٤٠٤ بارکیر ٣٨٣٣٥ تفتیك کچی ٥٨٤٨ قره‌کچی ٥٣٢٧٤ قیوندن عبارتدر .

قضانك ارغیدخانی اسمنده برناحیه‌سی واردر وجوارنده‌کی چاوش کولنده غایت لذیذ بالق چیقارسه‌ده ایلك بهاره مخصوص اولدیغندن ندرتی واردر ورسوم صیدیه‌سی ٥٠٠ غروش قدر

ایله . — عقبه کورفزینك منتهای شمالنده‌واقع اولوب اوائل دور اسلامده معمور اولدیغی حالده الیوم خراب برشهردر .

اهالیٔ قدیمه‌سی اولان یهودیلر عصر سعادتده ذمت اسلامی قبول ایدرك

سرور کائنات افندمز ایله معاهد اولمشلر ایدی .

ایلیاکی .ـ جزایر بحر سفید دن ردوسه تابع وردوسك ٤٠ میل قدر غرب شمالیسنده کائن نیلوس نام جزیره‌نك اسم دیکریدر که برناحیه صورتنده اداره اولنور .

اطه‌نك طول شمال غربیدن جنوب شرقی یه طوغری ١٥ وعرضی ١٠ وسطحی تربیاً ١٠٠ کیلومتره‌در .

اهالیسی کاملاً روم اولمق اوزره درت بیك نفوسدر .

اطه‌ده برقاچ مرسا وبرکوزل تیمور محلی واردر .

ایلیجه .ـ ارضروم ولایت وسنجاغنده اووه قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدر .

« اووه » کلمه‌سنه نظر اولنه .

ایلیجه .ـ آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنه تابع قصبه قضاسنك نواحیٔ ملحقه‌سندن بری اولوب ٢٠ قریه و ٥٣٢٣ نفوسی شاملدر .

ناحیه مرکزی ٣١٠ ذکور ٢٥٧ اناث که جمعاً ٥٦٧ نفوس و ١٢٢ اماکنی جامع اولوقلی قریه‌سیدر .

ایلیجهٔ برغمه .ـ آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنه تابع برغمه قضاسنك مشتمل اولدیغی آلتی عدد ناحیه‌دن بریسی اولوب شمالاً قره‌سی سنجاغی وصومه قضاسی جنوباً نواحیٔ برغمه غرباً نفس برغمه شرقاً ینه صومه قضاسی ایله محدوددر .

نفوسی ٨٩١٧ و مشتملاتی ٣٩ قریه‌در .

مرکز اداره‌سی ١٨٠ نفوس و ٤٥ خانه‌یی شامل زغنوس نام قریه‌در .

ایلیجه‌دره .ـ اوروپای عثمانیده وادرنه ولایتنك دده اغاج لواسنده برکوچك صواولوب منبعی رودب سلسله‌سنك شرقی اتکلرندن موحاتا یایلادن اخذایله مکری وفره‌جك قصبه‌لری آره‌سنده اطه لر دکزینه دوکیلور .

ایمرالی .ـ امرالی کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

ایمروز .ـ اطه‌لر دکزی جزایرندن ولیمنوس لواسی قضالرندن معدود برجزیره اولوب لیمنی اطه‌سنك ١١ کیلومتره شمال شرقیسنده وبوزجه اطه‌نك شمالنده وچناق قلعه بوغازی مدخلنده واقعدر .

جزیره طاشلق اولوب شرق ساحلنده غایت کوزل برلیمانی واردر .

اطه « ٣٠ » کیلومتره طولنده و ١٦ کیلومتره عرضنده وسطحاً ٥٠٠ کیلومتره وسعتنده اولوب ٩١١٦ نفوسی برجامعی ٨ کلیساسی و ٧ مکتبی واردر .

ایمروزدن ١٤ وده اغاجدن ٢٢ کیلومتره مسافه‌ده واقع و ٢٦ کیلومتره طول و ١٥ کیلومتره عرضه مالك اولان و ٤٦٠٠ نفوسی مشتمل بولنان ساموتراکی اطه‌سی ایمروزه مربوط برناحیه اعتبار اولنمقده‌در .

اینالی بالی .— قسطمونی ولایتنك کنغری سنجاغنده قلعه‌جك قضاسنك ناحیه‌سی اولوب ٢٢ قریه‌دن مرکبدر .

این اوکی .— خداوندکار ولایتنك ارطغرل سنجاغی قضاسلرندن سکوده ملحق بر ناحیه مرکزی اولوب قیالق برمحلده اسکیشهردن آلتی ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر .

ناحیه ١٣ قریه‌دن مرکب واراضیسی دوز براووه‌در .

این اوی .— قونیه ولایت ولواسنك ناحیه‌لرندن همنامی اولان ناحیه‌نك کرسی اداره‌سی اولوب این صوینك کنارنده وقوچحصار کولنك غربنده واقعدر .

ناحیه‌سی ٢١ قریه ١٥٩٩ خانه اوچ بیك یدیبوز یتمش یدیسی قادین درت بیك ایکیبوز طقوزی ارکك اولمق اوزره جمعاً یکون ٧٩٨٦ نفوسی محتویدر .

اینجوکز .— چتالجه سنجاغنده وروم ایلی تیموریول خطی قربنده وچکمجه کولنه منصب اولان قره صو نام نهر اوزرنده کائن معدنی منبعلری وآثار قدیمه‌دن برقیسا درونده اویولمش بر مغاره‌سی ایله مشهوردر :

اینجه برون .— بحرسیاه ساحلنده اناطولینك نقطهٔ منتهای شمالیسی اولوب ٦َ ٣٢° عرض شمالیسنده و ٤٠َ ٣٢° طول شرقیسنده واقعدر .

جنوب وجنوب شرقیسنده ایکی مکمل لیمانی حاوی اولان سینوب شهری بولنور .

اینجه صو .— انقره ولایتنك قیصریه سنجاغنه تابع قضا مرکزی بر قصبه اولوب انقره‌نك جنوبنده وآلتمش ساعت مسافه ده وقیصریه‌نك غرب جنوبیسنده وآلتی ساعت بعد ومسافه‌ده همنامی اولان وقزل ایرمغه دوکیلان برکوچك صویك اوچ ساعت قدر قرب وجوارنده واقعدرکه مذکور صواوزرنده ویکدیکرینه اوچر ساعت مسافه ده ایکی کارکیر کوپری موجوددر .

درون قصبه‌ده موجود بش آلتی بیك قدر نفوسك قسم اعظمی اسلام وقصوری روم وارمنی در وجمله‌سی ترکجه تکلم ایتمکده‌درلر .

قضاسی : نفس قیصریه ودوه‌لو قضالری ونیکده لواسی ایله محاط ومحدود اولوب قسماً طاغلق قسماً دوز اراضیدن متشکل قره حصار ناحیه‌سیله برابر ٢٥ قریه‌یی جامعدر .

قضا اراضیسنك ١٦٧١٨٠ دونمی مزروع ٢١٨٩٣٦ دونمی غیر مزروع اولوب ٢٨٢ عدد بغچه ١٢٠٠ باغ ٣٥٠ مرعایی شاملدر .

نفوس موجوده‌سی (١٢٦٤٧) سی اسلام ومتباقیسی خرستیان اولمق

اوزره جمعاً ١٦٣٤١ كشی یه بالغ اولور .

داخل قضاده ٣٧٥٤ خانه ١٩٥ دكان ٢٩ جامع ومسجد ٢ مدرسه ٢٨ صبیان مكتبی ٢ خان ٢ حمام بر باب حكومت قوناغی ایله تلغرافخانه وحبسخانه ١٥ قهوه خانه ٢٨ چشمه ١٧ دكرمن موجوددر .

قضا داخلنده واقع سلطان واضاعی ساز نام كوللردن خیلیجه طوز اخراج اولندیغندن طرف میریدن تحت محافظه یه آلنمشدر .

قضانك طوپراغی منبت اولدیغندن حاصلات ارضیه‌سی یولنده‌در .

سنوی ١١٠٠٠٠ كیله بغدای ٦٠٠٠٠ كیله آرپه ٣٠٠٠٠٠ كیله چودار ١٨٠٠٠٠٠ قیه اوزوم ٣٥٠٠ قیه آرمود حاصل اولور . وبونلردن بشقه نخود، مصر، جهری وبادم، اریك زردالی، ایوا وامثالی فواكهك اعلاسی یتشور .

حیوانات اهلیه یه كلنجه احتیاجات محلیه‌یه كافی مانده، اینك، اوكوز، دوه، مركب استربولندیغی كبی ٤٠٥٤٣ رأس قیون و ٨١٤٤ رأس قیل كچی موجود اولوب بونلردن سنوی ٣٤٢٤٠ قیه پیاغی و ٥٤٥٠ اوقه قیل استحصال ایدیلور .

معمولاتی یوكدن كلیم سجاده خالی چوراب وجیجیم وامثالی شیلردن عبارتدر .

قضای مزبور داخلنده مظنهٔ كرامدن شیخ خراسان ولی ایله یالنجاق سلطان وشیخ شعبان حضراتنك مراقد منوره‌لری زیارتكاه انامدز .

اینجه قره صو — (نهری) ٢٥٠ كیلو متره طول مجرایه وتربیعاً ٧٥٠٠ مربع كیلومتره وسعت حوضه‌یه مالك اولان برنهردركه روم ایلیٔ شاهانه‌نك مناستر ولایتنده كائن غرامو زوخور پشته طاغلرندن نبعان ایله سلانیك شهرینك ١٠ كیلو متره قدر غرب جنوبیسنده ولبانوه قریه‌سی جوارنده سلانیك كورفزینه دوكیلور .

نهرك اغزی خلیجدر وبر قاچ اطه‌جقلری حاویدر .

نهرك اسم مستعملی ویستریجه ونام قدیمی آلیاقمون haliocmon اولوب استقامتی اولا جنوب شرقی وبعده شمال شرقی‌یه طوغریدر .

توابعی نپدوسدن اینان ویونان حدودنده طوپلانان صولر ایله كسریه كولنك اپاغی وبلیجه نام دره‌دن عبارتدر .

این صویی — قونیه ولایتنده سلطان طاغنك شمالی پایه‌لرندن نبعان ایله صاغدن الا طاغدن چیقان برتابعی آتلان جوارنده بعد الاخذ چورا قلقده صوینی تبخر واسطه‌سیله قسماً اضاعه ایتدكدن صكره این اوی قصبه سندن بعد المرور قوچحصار كولنه دوكیلان بر صویك اسمیدر .

اینوز .ـ یاخود انز (aonos) آنوز اطه‌لر دکزنده تشعب ایدن اینوز نام کورفزك داخلنده ادرنه ولایتنك دده اغاج لواسنه ملحق بر قضا مرکزی اولوب مرکز لوانك ٦ ساعت قدر جنوب غربیسنده واقع تجارتکاه ویدی بیك نفوسلی بر بلده‌در. اوانیٔ ترابیه‌سی دستی وکوب کبی معمولاتی قدیماً مشهور ایدی .

قصبه قدیم اولدیغندن بیزانس زمانه مخصوص بعض خرابه‌لری ایله اسکی بر قلعه‌سی واردر هواسی مریج نهرینك کتوردیکی چامور دن تحصل ایدن بطاقلقلر سببیله غایت وخیمدر .

قضاسی :صوفیلو دده اغاج قضاسی وکلیبولی لواسی واطه‌لر دکزیله محاط ومحدود اولوب بر ناحیه ١٩ قریه‌یی جامعدر .

٢٥ بیك سکنه سی و ١٥ باب مکتبی وسائر مبانیٔ معروفه‌سی واردر . حاصلاتی حبوبات ایله دری بال مومی پاموق اولوب غایت محافظه‌سز اولان لیمانی اچیغنده تیمورلیان سفاین ایله اپیجه اخراجاتی وقوع بولور .

اینه آباد .ـ آیدین ولایت ولواسنه ملحق بر ناحیه اولوب مرکز قضاسنك قسم غربیسندن متشکلدر . ٣٠ پاره قریه ایله ٧٨٦٩ نفوسی جامعدر .

کرسیٔ اداره‌سی ٣٧ درجه ٤٨ عرض شمالی و ٢٥ درجه ١٠ دقیقه طول شرقیده ٦٦ نفوس ٢٣ اماکنی حاوی دکرمنجك نام قریه‌در .

اینه پازاری .ـ آیدین ولایت ولواسنده بر قصبه‌نك اسمیدر قصبهٔ مزبوره کوچك مندرس نهری اوزرنده بولنان قدیم مغنیسا بلده سنك خرابه‌سی اوزرنده مؤسسدر که بوراسی تسالیاده کائن دوچیوم قطعه سنده‌کی مغنیسالیلره منسوب اولوب آز بر زمان ظرفنده شهر کسب قوت ایدرك افسلیلرله مخاصمه یه اقتدار پیدا ایتمش اولدیغی حالده تیره‌درلرك مهاجماتنده تخریب اولنمشیدی. بالاخره افسلیلر طرفندن بنا اولنمش ایسه ده ایرانلیلر طرفندن احراق ومعبدی یغما وغارت ایدلمشدر .

اینه پازاری نامنده مندرس چایی اوزرنده بر قصبه دها واردر .

اینه بولی .ـ ایپونوپولیس ویاخود آبونی - تیخوس Aboni - Iichos قسطمونی ولایت و سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب بحر سیاه ساحلنده و بر سطح مائل اوزرنده مؤسسدر . درسعادتدن بحراً مسافه‌سی ٢٣ ساعت و شرقنده اولان سینوبدن مسافه‌سی ٧ ساعت و صامسوندن اوزاقلغی ١٤ ساعتدر لیمانی وسفاین صغیره ومراکب تجاریه انشاسنه مخصوص قزاق ودستکاهلری شایان اهمیتدر درسعادتدن حرکت ایدن پوسته واپورلرینك اوغراغی

وقسطمونی ولایتیله بعض لوا وقضالرك یکانه مخرج و اسکله‌سیدر قسطمونی یه قدر غایت مکمل شوسه یولی یاپیلمش اولدیغندن مارین وعابرین کال سهولت وعرباه‌لر امنیتله کلوب کیتمکده‌درلر .

قصبه‌نك منظره‌سی لطیف و باغ و بغچه‌لری کثیر وهواسی صاغلام و ۳ بیك قدر سکنه‌سی و بر کتبخانه‌سی بر رشدیه مکتبی وبرخیلی جامع ومسجدی حاویدر .

قصبه‌دن اخراج اولنان امتعه‌واشیا کراسته ، تفتیك ، قروم باقردن عبارتدر .

قضاسی شمالاً بحر سیاه شرقا سینوب لواسی جنوباً قسطمونی وطاطای قضالری غرباً جیده قضاسی ایله محاط اولوب ۲ ناحیه ۷۵ قریه‌یی و ۳۰ بیکه قریب نفوس ایله ۱۵۰ جامع ومسجدی و ۵ کلیسا و مناستری ۱۵۳ مکاتب صبیانیه‌یی ۱۵۵ صو حرازینی حاویدر .

غایت جسیم اورمانلری چام، کورکن، میشه‌وکوکنار اغاجلرندن، مرکب اولوب کلیتله قطع اولنان اغاجلردن حرازلر واسطه سیله تهیه ایدیلان کراسته‌لر درسعادت ومحال سائره‌یه سوق اولنور.

محصولاتی احتیاجات محلیه یه کافی حبوبات ایله میوه و مصنوعاتی یرلی بزی کتان و باقر آوانیدر .

اینه‌جك — ادرنه ولایتنك تکفور طاغی لوا - سنده مرکزه ملحق برناحیه مرکزی اولوب مرکز لوایه ۳ بچق ساعت قدر بعد ومسافه‌ده واقعدر .

ناحیه‌سی ۱۹ قریه‌دن متشکلدر .

اینه چایی — بیغا سنجاغنده جاری بر کوچك صودرکه ایدا طاغندن نبعان ایله‌اطه‌لر دکزینه منصب اولور .

اینه کول آیدین — آیدین ولایتنك صاروخان لوا - سنه مضاف آلا شهر قضاسنك بر ناحیه‌سی اولوب شمالاً اشمه وآلاشهر شرقاً بولدان جنوباً ینه بولدان قضالریله محاط ومحدوداوله‌رق ۲۳ پاره قریه‌یی و (۳۸۶۹) ارکك (۳۶۶۸) قادین که جمعاً (۷۵۳۷) نفوسی مشتملدر .

مرکز ناحیه الا شهرك جنوب شرقیسنده ۳۸,۱٤َ عرض شمالی ۲٦,۲٥َ طول شرقیده واقع ٦۲۵ نفوسی و ۱۳۰ اماکنی جامع امحالی قریه‌سیدر.

اینه کول بروسه — خداوندکار ولایتنك بیله‌جك سنجاغنه تابع برقضا مرکزی اولوب همنامی اولان کوچوك برکولك کنارنده وکشیش طاغی اتکاری آراسنده محفوظ براووه‌نك اورته‌سنده وبروسه‌دن کوتاهیه‌یه ممتد اولان طریقك کذرکاهنده واقع لطیف الهوا و بشبیك نفوسی شامل بر قصبه‌در .

قصبه تجار یتاغی و صنعتکار برمحل

اولوب اعلا چارشاف و کوملکاك بز اعمالنه مخصوص دستکاهلری و ایك قوزه‌سی ایچون اعمالاتخانه‌لری حاویدر.

قصبه ایچنده‌کی معابد مشهوره دن سلطان یلدرمك جمعه جامعی ایله اسحق پاشا مرحومك جامع و مدرسه سی واردر .

قضاسی : کشیش طاغی اتکلریله بونلرك آراسنده‌کی لطیف و سبز فام اووه‌دن عبارت اولوب ایکی ناحیه ویوز بش قدر قرادن متشکلدر .

کشیش طاغندن اینان چایلر ایله سقاریایه دوکیلان حسابسز ایرمقلر واسطه‌سیله اسقا اولنه‌رق قوهٔ مدرکه‌سی درجهٔ نهایه ده تزاید ایدن اراضیسی واهالیسنك ثمرهٔ سعی وغیرتی نتیجه‌سی اوله‌رق عطایای قدرتدن حقیله استفاده اولنمقدر .

کشیش طاغی اورمانلرنده یتشان مختلف الجنس اغاجلردن کسیلان کتوکلر موجود اولان حرازلرده بیچیلوب خارجه اخراج اولنور درت بش ساعت امتدادنده اولان اووه‌لرده بسلنیلان سوریلری روسیه و بلاد متجاورهٔ سائره‌یه سوق اولنور .

موجود و صورت مخصوصه ده یتشدیریلان طوت اغاجلری سایه‌سنده چیقاریلان قوزه‌لردن دستکاهلرده اعلا چارشاف و بز وسائره یاپیلور .

قضاده ٣٥ بیك نفوس ٩٠ جامع ومسجد ٤ کلیسا ٣ مدرسه ٨٠ مکتب ٤ حمام ٨ خان موجوددر .

امراض معده‌ویه‌یه نافع اولان مشهور چیتلی معدن صوینك منبعی داخل قضاده‌در .

اینه کول صویی .- سقاریاتوابعندن بدره چاینه قاریشان بردره‌نك اسمیدر .

اینه کول صویی .- آیدین ولایتنده کائن اینه کول قصبه‌سنك درت کیلومتره قدر شرق جنوبیسندن نبعان ایله مغنیسا ایله آطله آراسنده کذیر چاینه قاریشان برتابعك اسمیدر .

ایورندی .- خداوندکار ولایتنك قره سی سنجاغنده بالیکسر سنجاغنه ملحق برناحیه مرکزیدر که ناحیه‌سی ١٢ بیك نفوسی و ٢٢ جامع و مسجدی و ٢٠ قدر مکاتب وصبیانیه‌یی جامعدر.

ائولید .- اسیای غربی سواحلنده برغمه وایوالق وادرمید سواحلیله مدللی وبورجه‌یه ویریلان اسم قدیمدرکه وقتیله بورایه یونان قدیم اقوامندن ائولیان قومنك هجرت وتوطن ایتمش اولمسی سببیله تسمیه اولنمشدی .

حرف الباء

بابا .- آسیای غربینك منتهای غربیسنی ارائه‌ایدن بابابرونی قربنده وبیغا سنجاغنك آیواجق قضاسی داخلنده غایت صغیر ومحافظه‌لی برلیمانی حاوی اولان اوچ درت بیك نفوسلی بر قصبه‌درکه قدیماً اسلحهٔ جارحه‌نك مکمللرندن معدود اولان مشهوریتاغان بچاقلری اعمالاتیله کسب شهرت ایتمشیدی.

بابا برونی .- اناطولی شبه‌جزیره‌سنك منتهای غربیسنی ارائه واشعار ایلیان و ٢٣°٤٤ طول شرقی ایله ٣٩ ٢٨ دقیقه عرض شمالیده واقع ومشهور ایدا طاغنك اطه‌لر دکزینه طوغری دخول ونفوذ ایدن اوجنی تأسیس وتشکیل ایدن برنقطه‌درکه قربنده بابا قصبه وقلعه‌سی بولنور.

بابا طاغی .- اناطولیده آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنده مرکز لوانك جنوب جهتنده بر طاغك اسمیدرکه مذکور طاغ جنوباً مندرس نهرینك وادیسنك براز محانی تحدید ایتمشدر.

باب السعید .- مصر سفلاده وسویش قنالنك بحر سفید جهتنده‌کی مدخلنده واقع‌یدی سکز بیك نفوسلی بر قصبه اولوب سویش قنالنك کشادندن صکره کسب معموریت واهمیت ایتمش و ١٢٧٧ تاریخنده برده لیمان حفر ایدیله‌رك توسیع وتزیننه اعتنا اولنمشدر.

باب المندب .- آفریقا و آسیا قطعه‌لرینی فاصل بر بوغاز اولوب آسیانك جنوب غربیسنده وجزیرة العرب ایله آفریقا قطعه‌سی بیننده واقعدر . بحر محیط برشعبهٔ مکمله‌سی اولان بحر قلزم نام آخرله شاب دکزی اشبو بوغازواسطه‌سیله تشعب ایتمشدر.

بوغازك آسیا ساحلی‌رأس منهلی وآفریقا یاقه‌سی رأس سبحان دنیلان برونلرله متشکل واره‌سنده‌یریم اسمنده برکوچوك و فقط پك مهم بر جزیره واقعدرکه مذکور جزیره واسطه‌سیله بوغاز ایکی کچیده تقسیم وافراز اولنور. شرق جهتنده‌کی کچیددولت علیهٔ عثمانیه‌یه ویمن ولایتنه مضاف اولوب شیخ سعید اراضیسنده ابشا اولنمش اولان استحکامات ایله محافظه ومدافعه اولنمقده‌در . غربی کچید هم درین وهمده غایت واسع‌اولوب انکلتره‌دولتنك جزیره‌ده‌کی

استحكاماتيله محافظه‌سی تأمین اولنمشدر.

بو غازك وسعتی عموماً ٢٦ كيلو متره وشرقی قسمنك كنيشلكی اك طار محلنده ٨ وغربی قسمنك عرضی اك كنيش محلنده ١٥ كيلومتره قدردر .

باباى — اوروپاى عثمانيده وارنبوداق جهتنده قوصوه ولايت وپرشتنه لواسنه مضاف قراى مشهوره دندر.

باباى عتيق — اسكی بابا مادەسنه مراجعت اولنه

باب جبول — ياخود باب بزاعه حساب ولايت ولواسنه ملحق برقضا مركزی اولوب حلبك ٨٤ كيلو متره جنوب غربيسنده واقع باغلق وبغچه‌لك وميوه‌سی على الخصوص ناری پك مبذول ومشهوردر سكنه‌سنك مقداری بشبيك درتيور سكسانی مسلم اولمق اوزره ٥٧٣٢ كشی‌يه بالغ اولور .

باب قضاسی : ٣٤ درجه ٤٧ دقيقه طول شرقی ايله ٣٦ درجه عرض شماليده واقع اولوب شمالاً عينتاب شرقاً ممبج ورقه قضالری جنوباً زور سنجاغی ومعرا قضاسی غرباً ينه معرا وجبل سمعان قضالريله محاط ومحدود اولوب يش ناحيه ايله ٢٥٠ قدر قريه‌يی و ١٦٢٠٥ اسلام ٢٠٠ خرستيان ٣٨ اسرائيلی اولمق اوزره جمعاً يكون ١٦٤٤٣ نفوسی جامعدر. داخل قضاده برباب مدرسه بر رشديه ١٨ مكاتب صبيانيه موجود اولوب بونلره مداوم طلبه‌نك مقداری ٤٧٧ كشيدر .

قضانك ٣٠ كيلو متره قدر جهت جنوبيسنده جبول نامنده بر محله موجوددر .

بابل — شهرت ومعموريت قديمه‌سی پك شعشعه‌لی صورتده واصل صماخ متأخرين اولان بر شهر قديم ايدی‌كه موقعی سمت عراقده حله شهری جوارنده ونهر فرات اوزرنده اولوب مذكور حله شهری بلدهٔ قديمك همان بر محله‌سی بيله دكلدی .

بابل دولت كلدانيه‌نك پای تخت بينظيری اولوب بر بچق ميليوندن زياده نفوس بسلمكده ايدی .

بابلك بانيسی نمروددر .

شهر دائراً مادار ايكی قاتلی برسور ايله احاطه اولنمشدركه مربع الشكل اولديغی حالده بهر ضلعك طولی درت ساعت ايدی . سورك ارتفاعی ٢٥٠ قدم وعرضی ٥٠ قدم اولوب يكديكرينه متقابل يوز قپوسی وسورك ارتفاعندن اون قدم دها مرتفع ايكيوزاللی عدد قله‌سی وار ايدی . وخندق صو ايله مملو اولوب خندقدن چيقان طوپراق ايله سورك طوغله لری اعمال اولنمش وخرج يرينه زفت ايله صيوانمشدی.

درون شهرده شمسدن كنايه اوله‌رق بعل نامنده‌كی معبوده مخصوص برمعبد وبرده جسيم قله وار ايدی .

بابلك سوريله برابر عجائب سبعهٔ عالمدن معدود اولان باغچه‌سی اعظم مصنوعات بشریه‌دندر .

مذکور بغچه کمرلر اوزرینه بنا اولنه‌رق سطحی سورك ارتفاعنه مساوی وزمینی شهره ناظر ایدی . ثخنی هردرلو جسیم اغاجلرك کوك صالمه‌سنه مساعد اوله‌جق درجه‌ده طوپراق املاسیله تزیید ایدلمش ایدی .

شهر بابل میلادعیسی‌دن ٢٦٤٠ سنه اقدم بنا اولنوب بابل دولت جسیمه‌سنه پای‌تخت اتخاذ ایدلمش وبرمدت صکره اثور حکمداری بیلوس طرفندن ضبط اولنه‌رق آثور دولتنه مقر حکومت اولنمشیدی .

آثوریلر مرکز حکومتی اولان نینوانك خرابیتدنصکره شهرك اهمیتی بر قاتدها تزاید ایتمش ومشهور بخت نصرك قدسدن کتوردیکی بر چوق اموال غنایم ایله بعل معبدی بر قاتدها تزیین وشهره برطاقم استحکامات وسرایلر علاوه‌سیله توسیع واعمار اولنه‌رق بابل مداین عالم دیتلمکه شایان بر حاله کلمشیدی .

ابوالمورخین هره‌دوت زماننده یعنی میلادك بشیوز سنه اقدمنده شهر زینت ومعموریتجه غبطه بخشای مدن وامصار برحالده ایدی .

فقط صکره‌لری تدنی وخرابیته یوزطوتوب میلاددن ٣٠٠ سنه مقدم اسکندر رومینك قبضهٔ تصرفنه کچه‌رك مشارالیه حکومتنه‌پای‌تخت اولمق اوزره بالانتخاب اولکندن زیاده تزیین واعمارینه تشبث ایده‌جکی صره‌ده مشارالیهك وفاتی وقوعبولمقله کیت کیده خرابه یوز طوتمش وسلفقیه ومدائن کبی شهرلرك انشاسی اهمیتی بسبتون ازاله ایتمش اولمغله بدایت ظهوراسلامده شهر بالکلیه خراب وخالی بر حالده بولنمش ایدی .

عباسیلرك ابتدای حکومتنده موجود بولنه بیلان انقاضی بغدادك انشاسنده قوللاندیغی کبی بقیهٔ انقاضنی دخی قوملر ستر ایتمکله شهردن نام ونشان قالمامشدر .

بابلستان .ـ عراق عربینك قسم جنوبیسنده ویریلان بر اسمدرکه قدیماً کلدانیلرله مسکون ومرکزی بابل شهری ایدی .

بابلیونه .ـ مصرده‌ونیلك طرف شرقیسنده بابل مهاجرینی معرفتیله تأسیس وانشا اولندیغیچون بو اسمله تسمیه قلنمش برشهر ایدی .

بابونه .ـ مناستر ولایتنده وپرلپه سنجاغنده برطاغدر .

باجل .ـ یمن ولایتنك تهامه قطعه‌سنده وحدیده‌نك سکز ساعت بعد ومسافه‌سنده حدیده سنجاغی مضافاتندن باجل قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدرکه برجبلك اتکنده وسهم نام نهرك صاغ طرفنده واقعدر . باجل قضاسی : کوکبان، زیدیه، ریمه،

حراز وحدیده قضالریله محاط اولوب ایکی ناحیه‌یی شاملدر .

هواسی صیجاق واراضیسنده یمنك محصولات متنوعه‌سی حاصل اولور.

بادم اغاجی .— نام عتیقی قره‌قوپولیسدر .

قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده وانطالیه‌دن اسپارطه‌یه کیدن طریقك کذرکاهنده وطاغلق بر محلده واقع قزل قیا ناحیه‌سنك مرکزی اولان قدیم برقریه‌در .

بارده . — ch ysorrhoas amana ‘ abana

سوریه ولایتنده برنهردرکه آنتی لبنان سلسله‌سندن نبعان ایله شامه قریب متعدد قنالره تقسیم وافراز و بعده بحر المرج نام کولی تشکیل ایتمك اوزره یکیدن مجرای واحده ارجاع اولنور .

بارطین . — قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب همنامی اولان چایك غرب جهتنده وساحل بحرسیاهدن ١٤ کیلومتره قدر اوزاقده واقدر .

ذکر اولنان بارطین چایی ایله قوچاناز دره‌سی قصبه‌نك الت طرفنده التصاق ایتدکارندن چایك بورادن اعتباراً مجراسی توسع ایدرك بوسایه‌ده اورته جسامتده اولان کیلر تا قصبه‌یه قدر کله‌بیلورلر .

بشبیك قدر سکنه‌سی وخیلی کراسته تجارتی واردر .

قضاسی : شمالاً قره دکز وجهات سائره‌دن قسطمونی لواسی وکره‌ده وارکلی قضالریله محاط اولوب آماصری وچهارشنبه ناحیه‌لریله برابر ١٠٠ قریه ویکرمی بشبیك قدر نفوسی جامعدر .

اراضیسی طاغلق وصولاق وبوجهتله محصولدار اولوب باشلوجه تجارتی کراسته یوزندندر .

قضانك غرب جهتنده واپور کومور معادنی واردر .

بارطین چایی .— « پارتینوس parthenius »

قسطمونی ولایتنده بحرسیاهه دوکیلان برچایدرکه زغفرانبولینك درت کیلومتره قدر شرق جنوبیسنده طورنه طاغندن نبعان ایله برخیلی دره وچایلرله جسامت پیدا ایتدکدن وبارطین قصبه‌سندن کچدکدن صکره فیلیاس چاینك اغزینك بش کیلومتره قدر شمالندن بحر سیاهه دوکیلور. مجراسی ٧٥ کیلومتره‌در.

بارله . — قونیه ولایتنك حمید آباد سنجاغنده اکردیر قضاسنه ملحق برناحیه مرکزی اولوب اکردیر نام دیکر حویران کولنك ساحل غربیسنده واقعدر .

ناحیه ٢ قریه و ٦٣٩ خانه‌ده ٣٥٨ روم ومتباقیسی اسلام اولەرق ٩٦٠٧ نفوسی مشتملدر .

بارما .— موصل ایله تکریت اره‌سنده برطاغك اسمیدر .

باروا .— حلبك سریانیجه اسمیدر.

باره .ـ حلب ولايتنك مركز لوايه ملحق ادليب قضاسنده اريحا ناحيه‌سنده قرون متوسطه‌ده واهل صليب دورنده خيليجه كسب شهرت ايتمش برقصبه ايدى .

اوائل دور اسلاميه‌ده باغ وبغچه‌لرينك كثرتى وقلعه‌سنك متانتى ايله مشتهر ايدى .

باريشا .ـ جبل باريشا كلمه‌سنه نظر اولنه .

باريك صور . ارضروم ولايت وارزنجان سنجاغنده كاحه ملحق ١٠ قريه‌يى جامع بر ناحيه‌در .

بارين .ـ حلب ايله حماره‌سنده بر كوچوك وخراب برقصبه‌در كه صليبيون زماننده اولدقجه حائز اهميت ايدى .

بازارجق .ـ حلب ولايتنده مرعش لواسنده بر قضا اولوب مرعش قضاسى ايله عينتاب قضاسى واطنه ولايتيله محاط ومحدوددر اراضيسى جيهان توابعندن آق صو نهريله صولانور .

قضانك نفوسى ٣٠٠٠٠ ترك ١٦٥١ كرد ٥٣٢ سريانى يعقوبى ٥٠٠ پروتستان اولمق اوزره ٢٢٦٨٥ كشى‌يه بالغدر .

محصولاتى جسيم اورمانلرندن بشقه زيتون بغداى آربه دارى ومصنوعاتى سجاده وكليم وسائره‌دن عبارتدر .

مركز اداره‌سى اوفه جقلى نامنده بر قريه‌در .

بازارجق نامنده خداوندكار ولايتنك ارطغرل سنجاغنك بيله‌جك قضاسى ملحقاتندن بر ناحيه ايله بلغارستانده وارنه ايله سلستره آراسنده بر قصبه دها واردركه بوكا حاجى اوغلى بازارجغى دخى ديرلر .

تفصيلاتى ايچون « حاجى اوغلى بازارجغى » ماده‌سنه نظر اولنه .

بازاركوى .ـ خداوندكار ولايتنك مركز لواسنه مصاف كملك قضاسى ملحقاتندن ١٥ قريه ودرت بشبيك نفوسلى برناحيه‌نك كرسئ اداره‌سى اولوب ازنيق كولنك يارم ساعت قدر غربنده وكملكه بش ساعت بعد ومسافه‌ده واقع باغ وبغچه‌لرى وميوه وسبزه‌سى كثير بر قصبه‌در .

درون قصبه‌ده سلطان اورخانك بر جامعى ايله اشرف رومى سلاله‌سنه مشروط بردركاه وسائره واردر .

بازيان .ـ موصل ولايتنك سليمانيه سنجاغنده قضامركزى بر قصبه‌در كه سليمانيه قصبه‌سنك غرب شماليسنده وسليمانيه قصبه‌سندن آلتون كوپرى وكوى سنجاغه كيدن طريقك نقطهٔ التصاقنده وقره طاغ ايله پاسيان طاغى اراسنده ومهم بر بوغاز مدخلنده كائندر .

قضاسى: ١ ناحيه و ١٥٧ قريه‌و ٧ عشيرتى وبونلرده جمعاً يكون ١٠٠٠٠

قدر نفوسی حاوی اولوب اهالیسی کردلردن عبارت وعشایری جنکاور لکله مشتهردر .

قضانك اراضیسی کوهستان وسنکستان اولدیغندن محصولاتی درجهٔ کفایه‌دن دون مرتبه‌در .

باشان. — ارض فلسطینك قسم شمالیسنه ویریلان اسم قدیمدر .

باشزی. — جزیرهٔ ابن عمر ملحقاتندن مهمجه بر قریه اولوب قدیماً پازاری رواجلی ایمش .

باش‌دره. — اطنه ولایتنك ایچ ایل سنجاغنده جاری کوکصو نام نهره قاریشان بر تابعك اسمیدر .

باش‌قلعه. — وان ولایتنه ملحق حکاری لواسنك قضاسی اولان الباق قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب قلعه سنك متانتی وموقعنك اهمیتی حسبیله کردستانك مراکز مشهوره ونقاط اجتماعیه‌سندن معدوددر .

وآندن موصله کیدن طریقك کذرکاهنده ومرکز ولایتك ١٩ ساعت قدر جنوب شرقیسنده ودجله توابعندن زاب الکبیر صویی ساحل یمینده واقعدر .

حکاریك ولایت حالنده اداره‌سی زماننده مرکز ولایت باش‌قلعه ایدی ٩٢٢ تاریخ هجریسنده خاقان خلد آشیان سلطان سلیم خان اول حضرتلرینك عهد سلطنتلرنده داخل حوزهٔ عثمانی اولمشیدی .

باصلوخان. — مزوپوتامیانك بلاد قدیمه‌سندن برشهر اولدیغی حالده زماننمزدن پك چوق اوللری دخی حال خرابیده ایدی .

باطموز. — باطموز ماده‌سنه نظر اولنه .

باطنوز. — باطنوز ماده‌سنه نظر اولنه .

باغدره. — قسطمونی ولایتی وسنجاغنده بعضاً ناحیه اتخاذ اولنمش برموقعدر .

باغرغان. — سیواس ولایتنده متمکن برقبیله‌در .

باف. — «ناپافوس (Napaphos)» قبریس اطه سنك جنوب غربی ساحلنده وقو قلیسانك «PealoPaphos» اوچ ساعت اوزاغنده بر قیانك اوزرنده واقع ١٥٠٠ نفوسلی برقصبه‌در . لیمانی قومله طولمش اولدیغندن انجق اوفاق کیلر کیره بیلورلر .

شهر پك قدیم اولوب ذهره‌یه مخصوص بر عبادتخانه‌سی وار ایدی .

بافره. — طرابزون ولایتنه مربوط جانیك لواسی مضافاتندن بر قضا مرکزی اولوب صامسونك ٤٥ وقزل ایرمغك ٢٠ کیلومتره اوزاغنده واقع وخیم الهوابر قصبه‌در . درونده ٥ بیك نفوس ٢ جامعشریف بر رشدیه ٣ صبیان مکاتبی ٣ درکاه ٣ حمام ٣ خان وقزل ایرمق اوزرنده کوزل برکوپری واردر .

قضاسی : جانیك لواسنك منتهای

غربیسنده وقسطمونی ولایتی حدودنده واقع اولوب الاچام ناحیه سیله برابر ١٦٤ قریه و ٤٠٠٠ نفوسی شاملدر.

اراضیسنی قزل ایرمق ایله وسط قضاده کائن قطران طاغندن نبعان ایلیان بر چوق چایلر اروا ایدرلر باشلوجه محصولی هر جنس حبوباتله توتوندن عبارتدر.

بافره توتوننك شهرتی جهتیله رژی اداره‌سی کلی تمتع حاصل ایدر قضاده سنوی ٢٠ میلیون قیه توتون حاصل اولور.

ناحیهٔ ملحقه‌سی اولان آلاجام بافره‌نك ٢٧ کیلو متره بعدنده وساحلدن ٦ کیلو متره مسافه‌ده واقع ١٤ بیك نفوسی و ٤٩ قریه‌یی جامعدر.

باقر ـ آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده باقرچایی اوزرنده بر قریه‌در.

باقرچایی ـ اسم قدیمی فایقوس‌در دمیرجی طاغلرندن نبعان ایله اوزونجه یایلادن کلان صولری بعدالاخذ قرق آغاج وصومه قصبه‌لری شمالندن و برغمه‌نك جنوبندن کچه‌رك صاغ وصول طرفلرندن برچوق چایلری علی الخصوص موصاوق طاغلرندن ایتان و برغمه‌نك کنارندن کچن بر کوچوك صو ایله مادرادن کلان دیکر برایرمغی آلیر و ١٠٠ کیلومتره قدر مجراسنی تمدید ایتدکدن صکره جاندارلو کورفزینه دوکیلور.

باقر کوره‌سی ـ یاخود کورهٔ نحاس قسطمونی ولایتنك اینه‌بولی قضاسنه ملحق ٣٩ قریه‌لی بر ناحیه‌در که مرکزی اولان قصبه مرکز ولایته ٤٠ و اسکله سی اولان اینه‌بولی‌یه ٢٢ کیلومتره مسافه‌ده وطاغلق برمحلده واقعدر.

باقلاك ـ بقلاك کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.

بالا ـ آنقره ولایت و سنجاغنه ملحق بر قضادر.

حدود حاضره‌سی شرقاً کسکین غرباً آنقره جنوباً حیمانه شمالاً جبیق آباد قضالریله مؤسسدر.

قضانك نفوسی ٢١٥٩٣ نفوس مسلمه‌دن عبارتدر.

داخل قضاده ٩١ قریه ٣٤٠٠ خانه ٨ جامع ٦٥ مسجد ٣ مدرسه ٤٨ صبیان مکاتبی واردر.

محصولاتی: بغدای، آرپه، بور چاق، مرجمك، آفیون، نخود، داری، پاموق؛ و میوه‌سی الما، آرمود، اوزومدن عبارتدر. حیواناتی آت، مرکب، دوه، قره صغیر، مانده و ٣٠٠ بیك رأسی متجاوزقیون وکچی وتفتیکدر.

منسوجات و معمولاتی کلیم، خالی، سجاده، هکبه وبونلره مماثل شیلردر.

قضاء مزبورده قره بل نام محلده اعلاکمور معدنی بولنور مرکز قضا اتخاذاولنان قره‌لی (قره علی) قریه‌سی

قرق اللی خانه‌دن عبارت اولدیغی حالده آب وهواسی لطیف وهله جوارنده‌کی قرق اللی کیلومتره وسعتنده‌کی اورمانی موسم بهارده نغمات طیور کوناکون وجابجا نبعان ایدن صاف و براق آب خوشکوار و جامهٔ حضرایه بورونان چنزارلری حسبیله برموقع جنتمون حالنه کیرمکله اهالئ محلیه هر سنه موسم حریفه قدر اوراده اقامتی اختیار ایتمکده‌درلر .

بالا حصار ـ زبانزدی باللو حصار در انقره ولایت و سنجاغنده سیوریحصار قضاسنك مرکزی اولان سیوریحصارك ٣ ساعت قدر اوزاغنده و پیسنیونت خرابه‌سی اوزرنده واقع ٣ بیك نفوسلی برقصبه‌در.

بالچیق ـ بلغارستانده وارنه ملحقاتندن بحر سیاه ساحلنده بر قصبه اولوب لیمانی وکمیلر ایچون مالزمهٔ میاهیه وسائره‌سی واردر.

بالخر ـ طاغی ، اناطولینك بحر سیاهه موازی اولان سلسلهٔ جبالندن پونت سلسله‌سی اقسامندن طربزون ایله ارضروم ولایتنك مرکز لواسنی فاصل اولوب ٩٨٠٠ قدم قدر ارتفاعی حائزدر .

بالس ـ حلب ولایت وسنجاغنده و فرات نهری ساحل یمیننده واقع غایت اسکی برقصبه اولوب مشاهیر علمای اسلامیه‌دن بر چوق ذواتك مسقط رأسی برلنمشدر .

بالطه لیمانی ـ ginaecon partus (زینا قون پورتوس) بوغاز ایچنك روم ایلی ساحلنده و بویاجی کوپی ایله روم ایلی حصاری اراسنده بر کوچوك قوی اولوب بیزانس حکومتی زماننده فیدالیا تسمیه اولندیغی حالده اثنای فتحده عثمانلی دونماسنك برنجی امیرالی بولنان قپودان بالطه اوغلی سلیمان بکك ٤٠٠ قدر کیدن عبارت دونماسنی بولیمانده استحضار و توقیف ایتمسی بالطه لیمانی نامیله تسمیه‌سنه سبب اولمشدر .

بالق کولی ـ حلب ولایتنده واقع عمیق کولی جوارنده بالغنك کثرتیله مشهور برکولدر .

بالك ـ موصل ولایتنك شهر زور سنجاغنده‌در واندز قصبه‌سنه تابع برناحیه اولوب ٦٠ قدر قریه‌یی جامعدر .

بالیانبولی ـ آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده اوده‌مش قضاسنه ملحق ایکی ناحیه‌نك بریسیدر. موقعی شرقاً آلاشهر جنوباً نازللی غرباً اوده‌مش قضالری شمالاً کلاس ناحیه‌سی ایله محاطدر . مشتملاتی ١٧ پاره کویدن عبارت اولوب ٥٦٨٧ نفوسی محتویدر .

مرکز ناحیه اوده‌مشك جنوب شرقیسنده و بش ساعت بعدومسافه‌سنده ٣٨ درجه ٤٤ دقیقه عرض شمالی و ٢٥ درجه ٥١ دقیقه طول شرقیده وموکیس طاغلرینك ١٣٥٨

Kütüphanesi 1935

متره ارتفاعی اولان محلنده واقع ٩٤٤ نفوسی و ١٩٠ اماکنی جامع کوره قریه‌سیدر . اسکی شهر معناسنه اولان بالیانبولی (بالیوپولیس) قصبه‌سی ارسلان طاغی جوارنده اولوب پك اسکی ومع هذا معلومات تاریخیه‌سی پك ناقصدر .

بو جوارده زنجفره معادنی اولوب قدیماً افسلیلر طرفندن اخراج اولندیغی مرویدر .

بالیکسری .ـ خداوندکار ولایتنده قره‌سی لواسنك کرسیٔ اداره‌سی اولوب کوزل براووه‌یه ناظر اولان بر طاغك اتکنده و صو صغیرلق ایرمغنه تابع بر دره کنارنده واقع تخمیناً یکرمی بیك نفوسی جامع بر قصبه‌در ٧٣٧ تاریخنده سلطان اورخان حضرتلری زمان سلطنتلرنده عجلان زاده‌نك موافقتیله ضمیمهٔ ممالك عثمانیه قلنمشدر .

درون قصبه ده بر رباب اعدادی ورشدیه ومتعدد صبیان مکاتبی وخان ، حمام و مکمل چارشوسی واردر .

قصبه‌ده هفته‌ده برکون پازار وهر سنه رواجلی بر پنایر قوریلور . بالیکسریده طوقونان عبا غایتله معتبردر .

طریقت علیهٔ بیرامیه مشایخ عظامندن شیخ لطف الله افندی حضرتلرینك تربه وزاویه‌سی ایله بعض خیراتی واردر .

قضاسی : کمر و ادرمید و بیغادیج کونان صندرغی قضالری و بروسه وصاروخان لوالریله محاط اولوب غایت منبت ومحصولدار واورمانلقدر .

٦ ناحیه و ١٠٠ قدر قریه وملحقاتیله برابر طقسان بیکه قریب نفوسی جامعدر .

محصولاتی آفیون پاموق ومیوه وحبوبات متنوعه‌دن عبارتدر .

قره‌سینك ولایت حالنده اداره‌سی زماننده بالیکسری مرکز ولایت ایدی .

بالیه .ـ خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنده مرکز قضانك ملحقاتندن بالیه ناحیه‌سنك مرکزی اولوب بالیکسرینك غرب شمالنده واقعدر .

ناحیه ٨٥ قریه وجمله‌سی مسلم اوله‌رق یکرمی بیکی متجاوز نفوسی ومنبت ومحصولدار اراضی‌یی حاوی اولوب آفیون ، خشخاش ، پلاموط وپاموق محصولی کلیتلیدر .

حیوانات اهلیه‌سی دخی چوقدر .

داخل ناحیه‌ده ٨٥ جامع ومسجد و ٧٥ مکتب واردر .

باندرمه .ـ اسم قدیمی پانورومو (panoromo) در .

خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنه تابع برقضا مرکزی اولوب مرمره دکزی ساحلنده وقپو طاغی شبه جزیره‌سی واسطه‌سیله تشکل ایدن کورفزك داخلنده واقعدر .

بروسه‌دن ١٠٠ وبالیکسردن ٨٠ کیلومتره اوزاق اولوب خداوندکار ولایتنك بو جهتی ایچون پك مکمل براسکله‌در .

درسعادتله، اتصالاتی هفته‌ده برقاچ کره امد شد ایدن ادارهٔ مخصوصه واپورلری تأمین ایتمکده‌در .

اون بیکی متجاوز اولان سکنه‌سی اسلام وروم ومال مختلفه‌دن عبارت اولوب ٤ جامعی ایله ٣ مسجدی و ١ رشدیه‌مکتبی ١١ خان ٣ حمام وبشیوزه یقین دکانی واردر .

سختیان ومشین اعمالاتی پك مترقیدر.

قضاسی : میخالیج اردك صندرغی کونان قضالری ایله محدود وامیر علی مانیاس وایدنجك ناحیه‌لرینی جامع اولوب ٣٩ بیك نفوسی حاویدر .

اراضیسنك درجهٔ انباتیه وقوهٔ نموی زیاده اولدیغندن مرعالرنده لایعد قیون سوریلری بسلنور ودرسعادتك احتیاجات لحمیه‌سنی قسماً تأمین وتدارك ایلر .

بانیاس.ـ (paneas, caesarea paneas, caesarea philippi)

(بانیاس، قیصریه ، بانیاس، قیصریه فیلیپس) سوریه ولایتی قراسندن اولوب شریعه توابعندن همنامی اولان برکوچك صویك کنارنده وشامه ملحق حاصبیا قضاسی داخلنده‌در .

شامه اولان بعد ومسافه‌سی یدی ساعت قدردر .

بانیاس انجیلده مذکور اولان مواقعدن اولوب فیلیب طرفندن قیصر اوکوستك شرفنه اولمق اوزره بیوك هرودك اثربناسی اولان معبدجوارنده انشا اولنمش ایدی .

اهل صلیب دورنده کسب اهمیت ایدوب ١١٣٠ تاریخنده اهل صلیب طرفندن ضبط اولنمش ایسه‌ده ١٤٦٥ تاریخ میلادیسنده تکرار خلیفهٔ شام طرفندن استرداد قلنمشدر .

غایت کوزل ومتین اولان قلعه‌سنك خرابه‌سی الآن مشهوددر .

باولو .ـ قونیه ولایتنك حمید آباد لواسنده اکردیر قضاسنه ملحق نواحیدن همنامی بولنان ناحیه‌نك مرکز اداره‌سی اولوب مرکز قضانك شرق جنوبیسنده واقعدر .

ناحیه‌سی ٢٣ قریه ٩٦١ اماکن وجمله‌سی مسلمان اوله‌رق ٥٤٤٠ نفوسی جامعدر .

باولوز.ـ سیواس ولایت وسنجاغنده برموقعك اسمیدر.

باولوطاغی .ـ اناطولیده وسط درجه‌ده برسلسلهٔ جبال اولوب شرقاً بوز طاغدن غایت طار بروادی ایله آیرلمشدر .

بایبورد .ـ ارضروم ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی برقصبه‌در که ارضرومدن ١٠٠ کیلومتره قدر مسافه‌ده واقعدر .

چوروق صوبی قصبه‌یی ایکیه بولمشدر. برقسمی یعنی یوقاری سمتی طاغ اتکنده واشاغی محلاتی باغ وبغچه‌لر آراسنده‌در.

قصبه‌نك موقعی طرابزوندن ارضروم‌ه کیدن جاده اوزرنده وپك مهم بر موقعده‌در .

مارالبیان چوروق بایبورد ایله باطوم

آراسنده ١٢٦ كيلومتره طولنده مكمل برنهر يولى تشكيل ايتمشدر .

سكز بيك قدر سكنه‌سى بررشديه مكتبى جامع ومدرسه‌لرى و منتظمجه چارشيسى واردر .

هواسى صفوق وآثار عتيقه‌سى اولدقجه مهمدر .

بعض اوفاق تفك كوش آوانى ايله سجاده وكليم كبى مصنوعاتى دخى مقبولدر.

قضاسى : ارضروم ولايتنك غرب شمالنده واقع اولوب ١٤ ناحيه ايله ١٨٦ قريه ونفس بايبور داخل اولديغى حالده ٥٨٢١٣ نفوسى محتويدر .

قضاده برى رشديه اولمق اوزره ١١٨ مكاتب ومدارس ١١١ جامعشريف ١٣ كليسا ومناستر ٤٨١ دكان ١١٧ دكرمن ٤٠ خان ١٩ فرون ٢ صابو - تخانه ١ موتخانه وسائره واردر .

اراضيسى منبت ومحصولدار واورمانلرى واسعدر .

حبوبات ومیوه وسيزه محصولى بركتلى اولوب ٢٧ بيك قدر موجودى آرى قوانلرى احتياجات محليه كافى درجه‌ده بال احضار وجامع ومعابد سائره‌يه موم تدارك ايتديكى مارسليا طريقيله فرانسه‌يه دخى كوندريلور .

بايزيد .— ارضروم ولايتنك متشكل اولديغى الويهٔ ثلثه‌دن همنامى اولان بايزيد سنجاغنك كرسئ اداره‌سى اولوب ارضرومدن ١٦٤ وحدود ايرانيه‌دن ٢٦ كيلومتره بعد ومسافه‌ده ومشهور ارارات طاغنك بش ساعت قدر اوزاغنده وطاشلق بردره‌نك ايكى بايرلرى اوزرنده و ارضرومدن ايرانه منتهى جادهٔ كبيره كذركاهنده واقعدر .

آرارات طاغنك سيورى سيورى قار بيغنلرندن متشكل رأسلرى شهردن پك غريب بر صورتده مشاهده اولنور.

درون بلده‌ده بر باب حكومت قوناغى ايله بر اسكى قلعه و بر قاچ صبيان مكتبى ، بر رشديه اوچ كليسا واردر .

هواسى غايت صاغلام و نفوس موجوده‌سى ايكى بيك قدردر قصبه‌نك زمان تأسيسى پك اسكى اولميوب يلديرم بايزيد خان مرحوم طرفندن تاتارلره قارشو ايلرو قره‌غول حكمنده اولمق اوزره انشا ايدلمشيدى.

قضاسى : نفس قصبه ايله جوار قراو نواحيسندن متحصل اولوب ادمانلى وجلالى ناحيه‌لرينى محتويدر.

اهاليسى ايكى بيكى نفس قصبه‌يه عائد اولمق اوزره ٧٧٨٥ قدردر . اراضيسى چبلاق ايسه‌ده محصولاتى درجهٔ كفايه‌ده‌در.

صنايع محليه كرد عشيرتلرينك دستكاه مهارتلرندن چيقه‌رق جهانك هركوشه‌سنده معتبر اولان اعلا ونفيس كرد حاليلريله كليم وسجاده‌لرندن عبارتدر.

سنجاغى : ولايتك شرقى جنوبى جهتنده و روسيه و ايران دولتلرى

حدودنده واقع اولوب شمالاً روسیه شرقاً عجمستان جنوباً وان ولایتی غرباً خلس وپاسین قضالریله محاط ومحدوددر.

سنجاق بایزید، آنتاب، دیادن، قره کلیسا آلشکرد قضالریله ١٨ ناحیه و٨١٨ قریه‌یی و٨٤٤٨ خانه‌یی جامعدر سکنه‌سی ٤١٤٧١ اسلام اولمق اوزره ٥٢٥٦٤ نفوسدر.

محصولات متنوعه‌سی بروجه آتی جدولده ارائه اولنمشدر.

« جدول »

قیه	شنیك	
	٢٢٠٠٠	بغدای
	١٥٦٩٠٠٠	آرپه
	٣٤٠٠٠	کتان تخمی
	٢٦٠٠٠	داری
	١٠٠٠	مرجمك
٧٠٠٠		فصولیه
٢٠٠٠		بقله
٥٠٠٠٠		قاوون، قارپوز
٢٥٠٠٠		صوغان
٢٥٠٠٠		قوقوروز
٢٠٠٠		پاتاتس
٢٥٠٠		قایصی
١٥٠٠٠		شلغم
٥٥٠٠٠		لحنه
١٨٣٥٠٠	٣٦٦٠٠٠٠	یکون

بایندر ـ آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده قضامرکزی بر قصبه در.

موقعی ازمیرك جنوب غربیسنده و طورباایده آیدین خطندن آیریلان تیمور یولی ایله شهر مزبوردن ٥٠ دقیقه مسافه‌ده ٣١,١١° عرض شمالی و ٢٥,١٢ طول واقع ٥٩٣٣ نفوسی ١٨٨٢ اماکنی جامع شرقیده وسطح بحردن ٧٥ متره مرتفع وکنیش بر اووه‌یه ناظر برطاغ اتکنده مبنیدر.

قضاسی: شمالاً ازمیر وقصبه شرقاً اودمش جنوباً تیره غرباً ازمیر قضالریله محاط ومحدود اوله‌رق ٤٤ قریه ٢١٢٥٦ نفوسی شاملدر.

داخل قضاده ١ مدرسه ٢٨ جامع ومسجد ٢٧ مکاتب اسلامیه ٢ مکاتب سائره واردر. محصولاتی حبوبات ایله پاموقدر.

قسطمونی ولایت کنغری لواسنك چرکس قضاسنه ملحق برناحیه‌نك اسمی دخی بایندر اولوب مرکزی ٢ بیك نفوسی جامعدر.

ناحیه‌سی ٢٤ قریه ایله ١٠ بیك نفوسی محتویدر.

بیك ـ بوغاز ایچینك روم ایلی ساحلنده وارنبود کوبی ایله روم ایلی حصاری آراسنده محافظه‌لی برقوی اوزرنده هواسی لطیف وابنیه‌لری منتظم بر قریه اولوب درسعادتك صیفیه‌لرندن معدود بولندیغی جهتله سواحلنده اغنیایه مخصوص متعدد ومزین یالیلری حاویدر. اسکی اسمی

لائه اولوب قدیماً غایت مکلف بردیان معبدینی شامل ایدی .

بتاخلیوس .— حلب ولایتنك مرعش سنجاغنده البستان قضاسنه مضاف افسوس ناحیه‌سی داخلنده وافسوس قصبه‌سی قربنده برطاغدرکه بونده صحاب کهفك مقامی واردر .

بتلیس .— آناطولیده وکردستان سمتنده بر ولایت مرکزی اولوب وان کولنك ٤ فرسخ قدر جانب غربیسنده وسطح بحردن ١٥٠٠ متره مرتفع برمحلده واقع باغ وبغچه‌لرله محاط وصولاق بر شهردر . ١٥:١٢ بیك راده‌سنده بولنان سکنه‌سنك ثلثانی مسلم کردلردر .

غایت صرب برقیالق اوزرنده کی قلعه‌سنك متین ورصین اولدیغی الیوم مشهود اولان آثارندن آکلاشیلور .

تاریخ هجرنك یکرمی بشنجی سالنده ید اسلامیانه کچدیکی وقرون وسطاده برکرد حکومتنه مرکز اولوب بالاخره عجملره انتقال ایلدیکی حالده فاتح شام عرب یاوز سلطان سلیم زماننده ادریس بدلیسنك همتیله عثمانلیلره کچدیکی محققات تاریخیه‌دندر .

مولانا ادریس بدلیسی بو شهرده نشو ونما بولمشدر .

بتلیس قضاسی: همنامی اولان بلده ایله ١٧٢ قریه و ٣٠٠٠٠ نفوسی جامع برقضا اولوب وان کولنك غربنده واقع واراضیسی کوهستان وسنکستاندر .

بتلیس ولایتی .— کردستان ولایتلرندن اولوب اخیراً تأسس وتشکل ایتمشدر .

شمالاً ارضروم شرقاً وان جنوباً وان ودیار بکر غرباً ینه دیار بکر ولایتلریله محاط اولوب تربیعاً ٣٠٠٠٠ کیلومتره وسعتنده و ٣٠٠٠٠ نفوس ایله مسکوندر .

اراضیسی طاغلقدر . فرات وموراد حوضه‌لرینی تفریق ایدن برسلسلهٔ وسطیه ایله ایکیه افراز اولنمشدر .

اراضیسنك قوهٔ انبانیه‌سی درجهٔ ثالثه‌ده ایسه‌ده کلیتله میوه مبزه توتون واحتیاجانه کافی بغدای وپرنج حاصل اولور .

معمولاتی سجاده وکلیم ایله شیاق وبزدن عبارتدر .

سکنه‌سنك قسم اعظمنی تشکیل ایدن کردلر شجاعت وجنکاور لکله مشتهردرلر . واکثریسی خیمه نشین حالده بولنمقده‌در .

ولایت ادارهٔ ملکیه‌جه : بتلیس ، سعرد ، موش وکنج نامیله درت لوا ایله ١٤ قضا و ١٠ ناحیه‌یه منقسم اولوب مجموعی ایکی بیکی متجاوز قریه‌یی جامعدر .

بتلیس چایی .— فرات توابعندن اولوب وان کولنك جهت غربیسنده کی طاغلردن نبعان ایدرك و بتلیس شهرندن کچرك بتلیس وسعرد سنجاقلرینی فصل ایتدکدنصکره مجراسنی ٩٠ کیلومتره قدر بعدالتمدید

وان ولایتی حدودنده دجله‌یه منصب اولور .

بحر ابیض .ـ نیل مبارك نام نهر جسیمی وجوده کتورن ایکی بیوك قولدن الك بیوکنك اسمیدرکه بوکا نیل ابیض دخی دیرلر . نیل مبارك ماده‌سنه نظر اولنه .

بحر ابی نجم .ـ بغدادولایتنده حله سنجاغنده فرات نهرینك جدوللره افراغ اولنان صولرندن متراکم و بین الاهالی هور اطلاق اولنان کوللردن بری اولوب فضلهٔ میاهی بحر نجفه واوردن ینه دجله‌یه دوکیلور .

بحر احمر .ـ (نام دیکر بحر القلزم ویا شاب دکزی) ، افریقا ایله اسیا قطعه‌لری دهاطوغریسی اسیای عثمانینك عربستان قطعه سیله افریقای عثمانیدن خدیویت مصریه آراسنده واقع بر دکز اولوب شکلی طولانی واستقامتی شمال غربیدن جنوب شرقی یه طوغریدر .

شمال جهتندن سویش قنالی واسطه سیله بحر سفیده وجنوب جهتندن باب المندب نام بوغاز واسطه‌سیله بحر محیط هندی‌یه ملاصق ومتصلدر .

شمالنده ورأس محمد ایله منتهی سینا شبه جزیره‌سی طرفنده عقبه وسویش کورفزلری پیدا اولمشدر .

بودکزه قلزم اسمنك سبب تسمیه‌سی عریش جوارنده کائن قلزم شهرقدیمنه نسبتله ایدوکی محققدر .

صوینك رنکنك قرمزمسی اولمسی دخی بحر احمر دینلمسنه سبب اولمشدر .

سواحل وقعرنده‌واقع اولوب اکثری کمیلرك مرور وعبورینه مانع اولان شاب‌دوکونتیلری ایسه دکزه شاب‌دکز نامنی ویردیرمشدر .

دکزك همان ایکی سواحلی دولت علیه‌نك اجزای متممه‌سندن اولان اراضی اولدیغندن بحر مزبور دولتك برداخلی دکزی عد اولنمقده‌در .

شاب دکزنده واقع باشلوجه اطه‌لر جزایر دهلك دینلان ومصوع کورفزینی ستر ایدن جزایر مجتمعه ایله جزایر فرسان و باب المندبی ایکی کچید حالنه قویان پریم اطه‌سی کبی اوفاق تفك شیلردن عبارتدر .

سواحلك آسیا جهتی افریقا یاقه‌سنه نظراً دها زیاده مسکون ومعموردر .

محا ، حدیده ، جده ، ینبوع اسکله‌سی حطهٔ یمانیه وقطعهٔ مبارکهٔ حجاز یه‌نك برر مکمل مرسای تجاریسیدرلر .

افریقا ساحلنده قصیر ایله سواکن و مصوعه وعصابدن ماعدا مهم موقع یوق کبیدر .

بحر احمرك اوائل دور اسلامیه‌ده اهمیتی زیاده ایدی . آسیا ایله افریقا بیننده‌کی تجارت بحریه‌یه منحصر ایدوکندن بحر احمر عادتا برممر تجارت حکمنده ایدی عرضنك آزلغی ایسه نقلیات تجاریه‌یی فوق العاده تسهیل ایلر ایدی .

امید برونی واسطه‌سیله هندستان واوسترالیایه یکیدن بر طریق بحری کشادی بحر احمرك درجهٔ اهمیتنی ازاله ایتمش ایدیسه‌ده سویش قنالنك آچیلسیله بحر مزبورك اهمیت سابقه‌سی یکیدن اعاده اولنمشدر .

بحر الحوله .— la mer de elhoûlè merom

مروم دکزی . بحر یوسف .

فلسطین قطعه‌سنده عکا سنجاغی داخلنده وطبریه کولنك شمالنده ٦ کیلومتره طولنده وه بچق کیلو متره عرضنده ومثلث غیر منتظم شکلنده برکولدر .

مشهور شریعه نهری بوکوله جهت شمالیدن داخل اوله‌رق جنوب جهتندن خروج ایله طبریه کولنه دخول ایدر .

بحر طبریه .— génésaritislacus بوکا طبریه کولی وغالیله دکزی دخی دیرلر .

ارض فلسطینده ومشهور لوط کولنك سمت شمالیسنده ٣٣,١٥,٢٤ طول شرقی ایله ٣٢,٤٨,٢١ عرض شمالیده واقعدر .

شکلاً بیضیٔ غیر منتظم اولوب طول اعظمیسی ٢٠ کیلومتره ٨٢٤ متره وعرضی ٥ میل جغرافی امتدادنده‌در .

سطحی بحر سفیدك تسویه‌سندن اعتباراً ٢٣٠ متره قدر منحط اولوب بالغنك کثرت ونفاستیله شهرتسعاردر .

بحر عیاد .— عربستانك شرقاً فرات غرباً سوریه جنوباً نجد مملکتلری آراسنه دوشن قسمنك اسم مخصوصیدر .

بحر لوط .— یاخود بحر میت ، اولو دکز ، m. morte m. morteum sodonirticus lacus ، (lacus asphaltites) .

ارض فلسطینده وقدس شریفك سمت شرقیسنده واقع جسیمجه برکول اولوب طبریه کولنك بر جهتندن کیروب دیکر جهتندن چیقان شریعه نهرینی اخذ ایدر .

امتداد طولی ٦٤ کیلومتره ٣٦٠ متره وعرضی ١٢,٨٧٢ کیلومتره ایله ٨,٠٥٠ کیلومتره بیننده تخلف ایدر .

الك درین محلی شمالده اللسان برونی جوارنده ٢١٨:٤٠ قولاج آراسنده‌در .

طوزینك درجه‌سی یوزده یکرمی آلتی بچق وثقلتی اوقیانوسه نظراً بشده بر مقدارنده‌در .

کتب اسرائیلیه‌نك روایتنه نظراً بوکولك سواحلنده ازمنهٔ قدیمه‌ده قرا وقصبات متعدده موجود اولدیغی حالده سکنه‌سنك معاصیلری سببیله عضب الهی ظهور ایدرك نار سماوی ایله احراق اولنمشلردی .

بحر لوط وادیسی کرهٔ ارضك الك منحط محلی اولوب سطح بحردن مقدار انحطاطی ٣٩٤ متره‌در .

بحر نجف .— بغداد ولایتنده وفرات نهرینك جهت غربیسنده وحله وکربلا سنجاقلرنده

واقع برکول اولوب فراتدن آچیلان جدوللرك صولرندن تحصل ایتمشدر .

ساحل شمالیسنده شیر خدا جناب مرتضی (ر) نك تربهٔ مقدسه‌لرینی محتوی بولنان نجف اشرف قصبه‌سی واقعدر .

بحره .ـ سمت حجازده وجده ایله مکهٔ مکرمه اراسنده بر قریه‌نك اسمیدرکه ابتدا اسلامده علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلری بوقریه‌ده برمسجد بنا وایچنده نماز ادا بیورمشلردی .

بحر یوسف .ـ مصر وسطاده نیل مجراسنه موازی اولمق اوزره موجود بولنان بر قنالك اسمیدر .

بحریه .ـ مصرك منیه مدیرلکنده ٨٠٠٠ نفوسلی برروضه (واح) نك اسمیدرکه بهنسی نامیله دخی موسوم اولدیغی حالده درجهٔ نهایه‌ده منبت ومحصولداردر .

بحیره .ـ خدیویت مصریه‌نك منقسم بولندیغی مدیرلکلردن بریسی اولوب مصرك اقسام ثلثهٔ اصلیه‌سندن مصر سفلاده واك غربی جهتنده واقعدر .

شمالاً بحر سفیده ساحل وجهات سائره‌دن غربیه ومنوفیه وجیزه مدیریتلری وبنغازی سنجاغنك شرقنی محیط اولان بیابان وسیعه ایله محاطدر .

٣٠٠ زی متجاوز قریه‌ایله اوچیوز اللی بیك قدر نفوسی محتویدر هواسی میاه راکده‌نك کثرتی جهتیله وخیم ایسه‌ده اراضیسی درجهٔ نهایه‌ده منبت ومحصولداردر . مرکزی دمنهور شهری ونواحیٔ ملحقه‌سی دینور ـ رحمانیه ـ شیرجت ـ بخیله‌در .

بحیرة التمساح .ـ سویش برزخی اوزرنده وپورت سعید ایله سویش اراسنده واقع جسیم جه برکول اولوب تمساحنك کثرتندن ناشی بواسمله توسیم قلنمشدر سویش برزخنك حفر وکشادنده قنالك کذرکاهنه تصادف ایتدیکی جهتله برزخك کشادینی خیلیجه تسهیل ایلدیکی کبی قنالدن کلوب کچن سفاین ایچون مکمل بر لیمان خدمتنی ایفا ایلمکده‌در . ساحلنده اسماعیلیه شهری واقعدر .

بحیرة الحمص .ـ قدیماً قدیس ذکزی ویاخود غارده‌س ذکزی نامیله موسوم بولنان برکولدرکه حمص قصبه‌سنك ایکی ساعت قدر غرب جنوبیسنده واقع اولوب نهرالعاص ایله قطع اولنمشدر .

بو کولك طولی ٤٨٠٠ وعرضی ١٦٠٠ متره قدر امتداد ایدر .

بحیرة المنتنه .ـ بحرلوطه مراجعت اولنه .

بحیرة المهدیه .ـ یاخود ابی قیر، مصر سفلاده ابو قیرایله ادفوار اسنده دکزدن بردیل ایله تفریق اولنمش ونیلك اغزلرندن

بعضیلری واسطه‌سیله دکزله ارتباطی بولنمش اولان برکولدر .

بجیق گولی .— (bolbe) بولب سلانیك ولایتنده برکوچوك کولك اسمیدر .

بدر .— مکهٔ مکرمه ایله مدینهٔ منوره اره‌سنده وبراووه کنارنده‌واقع برموقعك اسم مخصوصیدرکه زمان‌مسعدتنشان جناب پیغمبریده مسلمینك قریش مشرکلرینه قارشو قزاندقلری محاربه ایله شهرتشعار اولمشدر .

الیوم بدرده‌الغمامه اسمنده‌برمسجد شریف ایله‌شهدای بدرك‌مقابرمبارکه‌لری موجود بولنمقده‌در .

بدر غزوه‌سی موقع بدرك صفوان دینلان جهتده وقوعبولدی بو غزاده علیه‌الصلاة والسلام افندمزالتمش درت نفر مهاجرین کرام ومتباقیسی انصار اولمق‌اوزره ٣٠٥ نفرصحابهٔ کزین ایله برابر بولنمشدر .

صحابهٔ کرام حضراتی میاننده اوچ اتلو ٧٨ نفر دوه‌لی وآلتی نفر زرهلی بولنمقده ایدی . مشرکین بیك نفری متجاوز اولدقلری حالده یتمش ایکی تلفات وبر اولقدرده اسیر ویرمشلر واسلامدن اون‌اوچ نفر داخل‌خلدبرین اولمشدر .

اسرا میانده عم‌رسول‌حضرت‌عباس ابن‌عبدالمطلب ایله‌برخیلی کبرای قریش بولندیغی کبی اسلامك اك قوی دشمنی بولنان ابوجهل دخی تپه‌لنمشدر .

بوغزایه بدرکبری وبدر ثانی دینلور . بدر اولی ایسه مکه‌لیلرك مدینه‌جوارندن آلوب قاچرمش اولدقلری حیواناتی استرداد ایچون کوندریلان سریهٔ پیغمبرینك بدر نام محله‌دك کیدوب بلا حرب عودت ایتملرندن عبارتدر .

بدرله .— سیواس ولایتنك‌سیواس سنجاغنه ملحق برناحیه اولوب ١٢ قریه‌دن مرکبدر .

بدره .— خطهٔ عراقیه‌نك بغداد جهتنده کوت العماره قضاسنك برناحیه‌سنك اسمیدر .

بدره‌چای .— نام عتیق غاللوس (gallus) در . منبعی بروسه‌نك درت فرسخ قدر شرق جهتندن آلدقدن صکره سقاریا نهرینه قاریشان برتابعك اسمیدر .

برات .— یانیه ولایتنك متشکل اولوب الویه‌دن برات سنجاغنك‌مرکز اداره‌سی اولان‌بیوجك برقصبه‌درکه دوول صویی توابعندن بریسی‌اوزرنده‌وونديك دکزی‌ساحلندن اللی کیلو متره قدر مسافه‌ده ومشهور الیما شهر قدیمی قربنده واقعدر .

شهره حواله‌سی اولان بر طاغك اوستنده اسکی برقلعه‌سی واردر، شرق جهتنده اره‌صره‌بعض صدالر ایشیدیلان تومور نامنده برتپه واردر .

١٠٠٠ نفوسی متجاوز ١٠ جامع شریف ١٢ مسجد ١ مدرسه، ١ رشدیه برقاچ صبیان مکتبلری ٦٠٠ دکان بر حمام وبر بدستانی جامعدر .

برات قضاسی وخامت هواسیله برابر قوهٔ انباتیه‌سنك تمیزیله مشتهر مزاکیه اووه‌سنك قسم اعظمنی شامل اوله‌رق ٤ ناحیه ٢٧٤ قریه‌یی مشتملدر. ٤٠ بیك نفوسی ٢٢ جامعشرینی ویکرمی‌یی متجاوز مکاتبی حاوی اولوب باشلوجه محصولی توتون اوزوم حبوبات ومیوه دن ومعمولاتی کلیم کبه چول کبی منسوجات عادیه‌دن عبارتدر.

قیون وکچی وصغیری علی الخصوص جثه‌سزلکیله برابر چویکلکی وسرعتی، مشی وحرکتی وقوتی ایله‌مشهور آتلری مدحه سزا درجه‌ده‌در.

برات لواسی: آدریاتیك دکزی واشقودره ومناستر ولایتلری اراسنده اولوب طاغلق واووه‌لق سمتلری حاویدر. اووه جهتی منبت ومحصولدار ایسه‌ده طاغلرده سنجاغك کثرتلی اولان حیواناتی اداره‌یه کافی چایر ومراعالری شاملدر. سنجاق دوول دویوسه نهرلریله صولانور.

برات سنجاغی برات — اسقراپار — تیموریچه — ملاقصره — اولونیه نامیله درت قضا ایله ٤ ناحیه و ٦٠٠ قریه‌یی جامعدر.

نفوسی ١٣٠ بیکی متجاوز اولوب قسم اعظمی مسلم ارنبودلردر.

ساده یاغ ایله پنیر ودری ویوك سنجاغك باشلوجه تجارتیدر.

برادوست. — موصل ولایتنك شهرزور سنجاغنده وحدود ایرانیه‌ده کائن ٦٤ قریه‌لی بر بیوك ناحیه‌نك اسمیدر.

سکنهٔ اصلیه سی اولان کردلرك مقداری بش بیکه قریبدر.

برالشام. — شام ودمشق ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.

برام. — مدینهٔ منوره قربنده بقیع ناحیه‌سنده کائن بر جبلك اسمیدر.

بربریه. — «یاخود بربرستان وبلاد بربریه» آفریقا قطعه‌سنك مصردن ماعدا سمت شمالیسنی وجوده کتورمش اولان قطعهٔ جسیمه‌درکه اقوام مسکونه‌سندن بر قبیلهٔ مهمه‌یه نسبةً بو نام ایله تسمیه ایدلدیکنده شبهه یوقدر.

عربلر بو قطعه‌یی مغرب نامیله ذکر ایتمشلردر.

همان کاملاً افریقای شمالیدن عبارت اولان بربریه بحر سفیده ساحل واوروپا ممالك مشهوره‌سندن اسپانیا، فرانسه، ایتالیا ویونانستانه مقابل اوله‌رق غرباً بحر محیط اطلاسی جنوباً صحرای کبیرك قومسال پاویه‌لری ایله محاط وشرقاً نیل وادیلرینه دکین ممتد اولمشدر.

امتداد اعظمیسی شرقاً غربه قدر ٤٠٠٠ کیلو متره وعرض وسطیسی ٣٣ درجه‌در.

بو خطهٔ وسیعه کرچه فرانسه‌نك درت مثلی قدر جسامته مالك ایسه‌ده نفوسی اون میلیونی متجاوز دکلدر.

مملكتك شمالنده بحر سفيدك بر شعبه‌سی داخله طوغری نفوذودخول ايدرك بيوجك بر كرينتی حاصل ايتمشدركه بونك شرق وغرب جهتلرنده متقدمينك سيرت كبير وسيرت صغير تسميه ايتدكلری سيدره وقابس نام كورفزلر واردر .

اشبو كرينتی داخلنده بر چوق بانقلرله دوكونتيلر موجود اولديغندن سير سفاينی خيليجه اتعاب ايتمكده‌درلر.

قابس كورفزنده كركه‌نس وجربه اطه‌لری واقعدر .

شرقاً راژان وغرباً بون ياخود آوار برونلری مار البيان شعبه‌نك مدخل شرقی وغربيسنی حدوثه كتورمشلردر.

بون برونك غربنده قديماً قارتاژ كورفزی دينلان تونس كورفزی واردر .

تونس كورفزينك غربنده افريقانك منتهای شمالنی وجوده كتورن بياض برون بولنوركه مذكور برون ايله سپته بوغازی آراسنده بر بريه‌نك مهم كرينتيلری اولان بون Bone ستورا Stora بوژی Bojie جزاير ، آرزو Arzeu عوران كورفزلری بولنمقده‌در.

بو جارون boulgaroun ياخود يدی برون ايله ماتيفو، قاقسين وسائره بو سواحلك مشهور برونلريدر .

سپته بوغازنده افريقانك ايكی

چیقینتیلری که بری شرقده جبل الطارقه مقابل سپته « سوتا » دیکری غربنده اسپارتل برونلریدر دکزه طوغری خلیجه نفوذ ودخول ایتمشلردر .

بحر محیط اطلاسی سواحلنده بلانقو یعنی بیاض برون ایله قانتن واطلس سلسله سنك اوجی اولان کرنام برونلر واقعدر .

اسمنك بحر محیطه تشمیلنه سبب اولان وکر برونده قابس کورفزی قرب وجوارینه وبون برونه قدر امتداد ایدن اطلس طاغلرینك جهات مختلفه ومتعدده یه طوغری افراز وتشعیب ایتدیکی شعبه وپایه لری آراسنده یوکسك یایلالر ومنبت ومحصولدار وادیلر وزمرد آسا چایر ومرعالر موجوددر .

سلسله نك قسم غربیسی یوکسك واوزری دائمی قارله مزین تپه لری حاوی اولوب الك مرتفع نقطه سی ٣٤٧٠ متره ارتفاعی حائز اولان میلچن طاغیدر .

اطلس سلسله سنك شمالی وجنوبی ورسانلردن بر چوق صولر تحصل ایدر ایسه ده همان جمله سی موقوت اولوب جریانلری ایام شتایه منحصر کبیدر .

شمال ورساننده جاری صولر الك مهمی وادیٔ مجرده وشلیفدر ورسان جنوبی میاه جاریه سی مجرالرینی برمقدار تمدید ایتدکدن صکره یاقوملر آراسنده غائب اولورلر ویاخود صویی طوزلو اولان وشوت Chote دینلان کوللره دوکیلورلر .

بربرستانك منظرهٔ عمومیه سی هر جهتنده مختلفدر : جهت شرقیسنده واقع برقه چولی کرچه غایت وخیم ومدهش بر حرارت ویبوست عرض ایدر ایسه ده اوته سنده بریسنده قابل اسکان روضه لر نادر دکلدر .

جهت جنوبیده غایت جسیم فزان واحی صحرا اراضیسنه طوغری دخول ونفوذ ایتمشدر .

سمت غربیسنده کائن اطلس طاغلری بولندیغی مملکتی یکدیرندن متفرق ایکی قسمه تقسیم ایتمشدر که شمالنده قلان اراضی قابیل نامیله غایت منبت ومحصولدار ودرجهٔ حرارتجه ممالك معتدله دن فرقسزدر .

بعضاً اول درجه صغوقلر حکمفرما اولورکه عادتا برنوس دنیلان بورکیسز طورلق ممکن اوله مز ویغمور موسملری تشرین ثانیدن نیسان آینه قدر امتداد ایلر .

اطلس طاغلرینك سمت جنوبیسی ایسه مبالغه لی صورتده بیان اولندیغی درجه ده اولمیوب کثیر المقدار واحلرله مملودرکه بونلر محصولات ومیوه سنك کثرتیله مشهور وبو جهتله اراضیٔ مذکوره بلد الجرید یعنی حرما مملکتی نامیله موسومدر . بوراده حرارت سنه نك قسمنی اعظمندن غایت شدید اولدرق حکمفرما اولور .

بربرستانده غایت مبذول اوله‌رق نما بولان لیمون پورتقال وتورنج‌وزیتون اغاجلریله کاغد اعمالنده واقمشه نسجده قوالانیلان جلفه اونی و انواع میوه‌ایله حرما وسائره ایله طاغلرده اورمانلرینك باشلوجه اغاجلرینی تشکیل ایدن یبانی زیتون‌یوزندن خیلیجه تجارت ایدیلور.

حیواناتدن سرعت و چوپکلکله مشهورآت ومرکب واستر جنسی‌وصغر ایله دوه بولنمقده‌در .

بربرستانك دولت علیهٔ عثمانیه اداره‌سنده‌بولنان جهتی‌مصر حدودندن جزایر مملکتنه دکین ممتد اولور.

بوراسی ادارهٔ ملکیه‌جه طرابلس غرب ولایتیله مستقل بنغازی سنجاغی وتونس امارتی نامیله اوچ قسمدر.

بونلره عائد تفصیلات ایچون طرابلس غرب و بنغازی و تونس کلمه‌لرینه مراجعت اولنه.

بربرستانك سکنه‌سی بربری‌دنیلان یرلیلرله آسیادن کلان عربلر وآفریقای وسطادن اسارتله کلوب بعده یرلشمش اولان زنجیلر و اوروپالیلردر.

امازیغ دخی دنیلان بربریلر کوچبه وقبائل حالنده وبعضاً قرا وقصباتده اسکان ایتمکده‌درلر .

بونلرك رنکلری قرمزی‌یه قریب اسمر اولوب بویلری اوزون واعضای بدنیه‌لری قوی و هر درلو مشاقه محتملدرلر.

عربلر ابتدای ظهور اسلامده‌کله‌رك یرلشمش ویرلیلرله اختلاط ایدرك توسع وانتشار ایلمشلردر که بو کونکی کونده قرا وقصباتده ومنبت محصولدار سمتلرده یاشایوب بسلدکلری کثیرالعدد حیوانات ایله تعیش ایتمکده‌درلر .

بربرستانده بر مهم جنس دها واردرکه بونلر قول اوغلی نامیله مشهور اولوب فطرةً مجبول اولدقلری شجاعت وجسارت سببیله اك مهم خدمتده‌علی الخصوص خدمات ضبطیه‌ده وسواری خدمتلرنده استخدام اولنورلر .

قول اوغللری اون آلتنجی عصرده کلان ترکلرك عرب ومور و بربریلرله اختلاطندن تشعب و تناسل ایدرك بو کونکی کونده بیوجك بر عرق وجوده کتورمشلردر .

یهودیلرایله اوروپالیلر لاجل‌التجاره ممالکك بالخاصه ساحلی قسمنده‌کی بلاد وقصباتده تمکن ایتمشلردر .

کرك بربریلر وکرك عربلر ومورلر وقول اوغلی طائفه‌سی کافهٔ دین مبین احمدی ایله متدین‌درلر.

بربریلردن متشعب اولان وقبائل متفرقه هیئتنده بولنان تواریغلر بربرستانك سمت جنوبیسنده‌کی جوللرده وصحرا اراضیسنده رکز خیام بدویت ایتمکده‌درلر.

بربرستانك جهات مختلفه‌سنده ازمنهٔ متقدمه‌ده بر طاقم حکومتلر تأسس ایتمشدر .

از جمله تونسده یرلشوب قرتاج

دولتی وجوده کلدیکی کبی برقه دنیلان وشمدیکی بنغازی سنجاغنك بر قسمندن عبارت بولنان کیرونایقده یونانلیلرك مهم مستملکاتی وار ایدی .

ارائل اسلامده بلاد بربر کاملاً قبضهٔ تسخیر اسلامیانه کچمش وبنی مدار بنی رستم فاطمیه ... الخ کبی حکومتلر تأسس ایلمشدر.

٩٠٠ تاریخندن صکره عثمانلیلرك سیف جلادتی افریقا قطعه‌سنده پارلامغه باشلدیغی زمان اوروج غازی وباربا روس خیرالدین بکلر طرفندن بربرستانك برقسم مهمی داخلی رایت عثمانی قلنمشدر.

بربریه‌نك معرب اقصا دینلان فاسدن ماعداسی عثمانلی اداره‌سنه داخل اولمشدرکه برچوق زمان غرب اوجاقلری نامیله نیم ممتاز بر ایالت حالنده بولنه‌رق متصرف اولدقلری قوتلی دونمالری هنکام اسفار ومحارباتده دونمای عثمانینك بر قسم مهمی تشکیل ایدر واق دکزده قلوب دشمانه هران القای خوف وحشیت ایلر ایدی.

بربیر .— بوسنه قطعه‌سنك بنالوقه سنجاغنده وصاوه صوینك صاغ یاقه‌سنده اون ایکی بیك نفوسلی بر قصبه‌در.

برت .— الجزیره‌ده وبغداد جوارنده کائن مدن وامصار قدیمه‌دن اولوب الیوم خرابدر.

برج الرصاص .— حلب ولایتنده انطاکیه جوارنده اسکی بر قلعه ایدی.

بدج اولیاء .— بغداد کلمه‌سنه مجاورت اولنه.

برزویه .— سوریه‌ده بر قلعهٔ مشهوره‌ایدیکه زمان صلیبیونده متانتی حسبیله بر بیوك اهمیت کسب ایتدیکندن اهل صلیبك النه کچمش و ٥٨٤ تاریخنده صلاح الدین ایوبی طرفندن استرداد قلنمشیدی .

برغمه .— (pergamus) اسکی اسمی پرغاموس در . آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌درکه ازمیرك شمالنده ٣٩ درجه ٦ دقیقه عرض شمالیده و ٢٤ درجه ٥٠ دقیقه طول شرقیده وقایکوس دینلان باقر چاینك قرب وجوارنده ساحله قریب وسطح بحردن ٦٣ متره مرتفع بر موقعده و سائر شهور وبلاد قدیمه ومشهوره کبی براووه ناظر وحاکم بر نقطه‌در.

نفوس حاضره‌سی ١١٤٨٢ ذکور و ٩٧١٥ اناثکه جمعاً یکون ٢١١٩٧ واماکن موجوده‌سی ٥٦٦٥ مقدارینه بالغدر.

درونده یلدیرم بایزید خانك اثر بناسی اولان غایت مزین وجسیم برجامع شریف ایله متعدد جوامع ومساجد وپاموق اعمیال واستحضارینه مخصوص بخارلی فابریقه‌لر ایله ١٠ دباغخانه ٣ صابونخانه

٨ دكرمن ٥ حمام ٣٠ فرون ٢٣ خان ٣٢ قهوه‌خانه ١٦٤ مغازه ٧٧٩ دكان ١٢ مكاتب اسلام ٥ كليسا ١ حكومت قوناغى ١ قشله ١ حبسخانه ١ تلغرافخانه وسائره واردر .

برغمه غايت قديم وبر چوق وقايع تاريخيه‌يه محل ظهور اولمش اولديغندن انقاضى تاريخجه قيمتداردر.

بوشهر آندروماقك اوغلى برغاموس طرفندن تأسيس اولنه‌رق اسكندر كبيرك يدفاتحانه‌سنه كچمش و وفاتنده طوائف ملوكدن برحكومتك مركزى اولمشيدى .

شهرك يتمش بيك جلد كتابى حاوى اولان كتبخانه‌سى اسكندريه كتبخانه‌سى قدر شهرتلى ايدى . و مدنيت وزينت ومعموريتجه شهر درجهٔ قصوايه‌واردى. اولوقته دكين يازى يازمق ايچون استعمال اولنان پاپيروس يرينه پارشومين دينلان درى اعمال اولنديكه اليوم برغمه‌نك سختيان اعمالاتى شهر تكبير عالمدر .

سن پول طرفندن تأسيس اولنان يدى عدد كليسادن بريسى‌ده برغمه‌ده ايدى.

برغمه بروقتلر استانبول ايمپراطورلرينه وبعده عربلره نهايت ١٣٦٠ تاريخنده عثمانليلره انتقال ايتمشدر.

برغمه قضاسى : شمالا خداوندكار ولايتنك قره‌سى لواسى شرقاً صومه مغنيسا قضالرى جنوباً منمن قضاسى وچاندارلى كورفزى غرباً اطه‌لردكزى ايله محاط ومحدوددر.

مذكور قضا تربيعاً ٢٨٥٦ كيلومتره اولوب نفوس موجوده‌سى وجه آتى اوزره در :

اقوام	اجمال	يرلى ذكور	يرلى اناث	بيانجى ذكور	بيانجى اناث
اسلام	٥٣٨٢٣	٢٠٥٠١	٢٥٢٨٩	٧٢٨	٣٠٤
روم	١٠٢٥٠	٤٨٧٥	٤٢٩٠	٦٩٩	٣٨٦
ارمنى	٨٠٩	٤١٠	٣٩٩		
بلغار	٢٥٨			١٤٢	١١٦
يهودى	٤٩٥	٢٤٣	٢٥٢		
اجنبى	٧٦			٥٢	٢٤
يكون	٦٥٧١١	٣٣٠٣٠	٣٠٢٣٠	١٦٢١	٧٣٠

قضانك اراضيسى برنجى درجه‌ده منبت ومحصولدار اولوب باقر چايى ايله دها برقاچ كوچوك صولرله ارواواسقا اولنمقده‌در.

خاصلاتى حبوبات متنوعه‌ايله پاموق وانواع ميوه‌دن عبارتدر .

داخل قضاده امراض متنوعه‌يه نافع بش عدد مشهور ايلجه واردر :

بونلردن پاشا ایلیجه‌سی برغمه‌نك اون بش کیلومتره جانب شرقیسنده اولوب درجهٔ حرارتی ٣٢ و املحهٔ متركبه‌سی سولفات دوسود ، سولفات دومغنزی ، قاربونات دوسود ، آسید سولفریك‌دن عبارتدر که رئیهٔ مفصیله و امراض جلدیهٔ مزمنه‌یه غایت نفعی واردر .

قاینارجه نام ایلیجه دخی برغمه‌نك بر کیلومتره مسافه‌سنده اولوب درجهٔ حرارتی ٢٦ در .

قضا ادارهٔ ملکیه‌جه ١٧٠ پاره قریه ایله نواحیٔ برغمه ـ ایلیجهٔ برغمه ـ دیکیلی ـ آیازمید ـ چاندارلی ـ قوزان نامیله ٦ عدد ناحیه‌یی مشتملدر.

مرکز قضا مستثنا اولدیغی حالده داخل قضا ونواحیٔ ملحقه‌سنده ٦٩ دباغخانه ٢ صابونخانه ١٠٠ دکرمن ٧ حمام ٣٩ فرون ٤ خان ١٢٨ میخانه ٥٧٩ دکان ١١٢٥٩ خانه، ٦٧ مسجد ٧٧ جامع ٢٢ کره‌میدخانه ١ قشله ١ خسته‌خانه ٤ تربه ١٣ کلیسا ٨٠ مکتب (٦٩ زی اسلام) و سائره واردر.

برغما قضاسی سراپا آثار عتیقه‌ایله مملو وتاریخ نقطهٔ نظرنده غایت قیمتدار اولوب هرطاشی مدن وامصار قدیمه‌دن برینك انقاضنی وهر قاریش طوپراغی اك مهم بروقعهٔ تاریخه‌نك محل جریانی عرض واخطار ایتمکده‌در.

برغمه چایی ـ آبدین ولایتنده جاری باقرچاینك اك مهم توابعی اولوب منبعنی تیمورجی طاغنك جنوبی اتکلرندن اخذ ایدرك جهت جنوبه طوغری جریان و برغمه قصبه‌سنك یاننـدن کجدکدنصکره قصبه‌نك براز جنوبنده نهره قاریشور.

اسکی اسمی سوتویس یاخود کیتوس (cetuis) در .

برغوس ـ زبانزدی بورغازدر. برغوس لسان یونانیده قله معناسنه اولان بیرغوسدن محرف اولوب بورغاز دیه تلفظ واستعمال اولنور.

ممالك عثمانیه‌ده بو اسمده برچوق موقعه تصادف اولنمقده‌در.

(١) اخیولی برغوس «بورغازی» اسکی اسمی آپولوتیا Apollonia در.

اوروپای عثمانیده شرق روم ایلی ولایتنك منقسم بولندیغی الویه‌دن شرقده واقع برغوس سنجاغنك کرسیٔ اداره‌سی اولوب اسمنه منسوب وبحر سیاهدن منشعب اولان برغوس کورفزینك منتهاسنده واقع تخمیناً بشبیك نفوسی مشتمل غایت مهم وایشلك بر قصبه واسکله‌در.

مشتملاتی : برغوس ـ سوزه بولی میسوری ـ اخیولی ـ سوزه بولی نامیله بش عدد قضادن عبارتدر.

(٢) لوله برغوس « بوغازی » ء درکه ادرنه ولایتنك قرق کلیسا سنجاغنده بر قضا مرکزی اولوب درسعادت ایله ادرنه اراسنده وتیمور یول

خطنه بر استانبوله اوتوز ادرنه‌یه اوتوز درت مرکز لوا اولان قرق کلیسایه سکز تکفور طاغی اسکله‌سنه اون ساعت بعد و مسافه‌ده واقعدر .

قصبه تیمور یول کذرکاهنده اولدیغندن غلبه‌لك اولدقجه منتظم اولوب مکمل قبه‌لی چارشوسی صدر شهید صوقوللو محمد پاشانك مشهور معمار سنانك اثر بناسی اوله‌رق برر باب جامع ومسجدی و بر قاچ جامع ومدرسه ایله طریق کلشنی‌یه منسوب بردرکاه وسائره واردر .

اعزهٔ کرامدن حاجی بایرام ولی قدس سره حضرتلرینك خلفاسندن بکتاش چلبی ایله سنجاقدار بابا وادریس بابا وغازی قره‌جه علی بك کبی ذوات مدفوندر .

اوله بورغازی قضاسی: قرق کلیسانك جهت جنوبیسنده واقع اولوب قاریشدیران کبیر و احمد بك نامنده ایکی ناحیه ایله اوتوز ایکی قریه ویدی عدد چفتلکاتدن مرکب ومتشکل اولوب سکنه‌سی اسلام و روم ویهودی و بلغار وقبطی اولمق اوزره ١٥٣١٣ نفوسدر .

قضانك اراضیسی ١٧٣٤١١ دونمدن عبارت اوله‌رق قسم اعظمی مزروعدر .

روم ایلی شمندوفرینك ٤٢ کیلو - متره محلی داخل قضاده‌در .

اوله برغوس قضاسنده ٢٨٢٩ خانه ٣٠٠ دکان و مغازه ٢٥ فرون ٨ خان ١ حمام ٢٢ دکرمن ٢٩ اوطه ٢٢ چفتلك ١٦٥٣ باغ ٢٢٣٥٩ قطعه ترلا ٥٢٤ چایر ٤١ مرعا ٢٠٠ عرصه ٢٩ جامع و مسجد ٢٢ مکتب ١ مدرسه ١ تکه ٧ کلیسا ١ حاورا ١ قشله ١٧ چشمه وسبیل واردر .

(٣) بیغا سنجاغنده و قلعهٔ سلطانیه‌نك ١٨ کیلومتره اوزاغنده وساحلدن یارم ساعت قدر کریده واقعدر .

بونلردن ماعدا چکمجه قربنده بر قریه‌نك اسمی قوم برغازی و چتالجه سنجاغنده صو یولی ناحیه‌سنك مرکزی صو بورغازی و مدانیه توابعندن بر قریه‌نك نامی طاش بورغازی ودیمتوقه‌یه ملحق بر ناحیه مرکزینك اسمی قله‌لی بورغازدر .

برغوس چاپی . - بیغا سنجاغی داخلنده جاری بر صویك اسمیدرکه منبعی بورغاز قریه‌سنك بش فرسخ قدر شرقندن الدقدن صکره لاپسکینك اوچ ساعت غرب جنوبیسنده چناق قلعه بوغازینه دوکیلور .

برقعید . - موصل حوالیسنده بقعا ناحیه‌سنده اوائل عهد اسلامیه‌ده غایت معمور و مشهور بر قصبه ایدیکه آل حمدانك ودها بعض مشاهیراسلامك مسقط رأسی بولنمشدر .

برقوفجه . - برقوواچ berkovatz بلغارستانده وودین قصبه‌سنك ٢٢ ساعت قدر اوزاغنده وطونه توابعندن اوغوستول -ogous

toul نهری اوزرنده واقع مرکز قضا و آلتی بیك نفوسلی بر قصبه‌در .

برقه .— آفریقا شمال سمتنده وطرابلس غرب ولایتنك شرقنده ساحل بحر سفیده‌ده کائن برقطعهٔ جسیمه و وسیعه‌نك اسمیدر .

برقه دینلان محلك شمالی آق دکز ایله محاط اولوب شرق جهتی خدیویت مصریه وغرب جهتی طرابلس غرب ایله سیدره کورفزی ساحلنه وحدود جنوبیه‌سی صحرای کبیر ولیبی چولنه قدر امتداد ایتمشدر .

بو مملکتك سواحل جهتی معمور وقابل عمران ایسه‌ده ایچرو طرفلری چول حالنده‌در .

مع هذا چولك اورته‌سنده بریسنده صولاق محالر واوجله کبی واحلر نادر دکلدر .

قطعه‌نك غرب شمالی جهتی ساحلدن مرتفع و طاغاق اولوب جبالك دیك وسرت میللی اولان وادیلرنده جریان ایدن قصیر المجرا دره و چایلر ممالك معتدله‌نك اك لطیف منظره‌سی وچمنزار محالریله مسابقت ایده بیله‌جك درجه‌ده‌در .

اهالیسی بدوی و خیمه نشین عرب وبربریلردن عبارت اولوب غایت چوق اولان حیوانلرینی اوروپا وسائر جهتلره سوق واخراج وانلر واسطه‌سیله تأمین معیشت و احتیاج ایدرلر .

برقه دینلان اراضی ازمنهٔ قدیمه‌ده سیره‌نائیق نامیله مسمی اولوب سواحلنده یونانیلرك مهم مستعمراتی وار ایدی که سواحلده تأسیس ایتمش اولدقلری شهرلرك خرابه‌لری بوکون انظار سیاحینده عرض موجودیت ایتمکده‌در .

بلاد مذکوره‌نك مشهور ومعروف بولنانلری شمدیکی بنغازی‌نك بولندیغی محلده برنیکه ، توشیره ، برقه یاخود پطولمائیس ، آپولونیا ، کیرن‌در .

اشبو شهرلر سببیله برقه اراضیسی بش شهر معناسنه اولان پنداپولیس نامنی دخی حائز ایدی .

برقه شهرینه نسبتله برقه و کیرن شهرینه نسبتله سره‌نائیق نامی ایله دخی موسوم اولمشیدی .

شمدی برقه چولی دینلان اراضی قدیماً اول درجه‌ده منبت و محصولدار ایمش که اکین اکك ایچون چفت سور مکه لزوم کورلمز و یبانی زیتون اغاجلرینك مقداری تخمین اولنمزایمش .

الیوم برقه اراضیسنك پورتقال لیمون حاصلاتی ایله ساده یاغی وبال وخرماسی غایت مبذول ومقبولدر .

برقه اراضیسی اسکندردن صکره بطالسه‌یه آنلردن رومالیلره انتقال ایتمش و ٢٢ تاریخ هجریسنده اسلاملرك النه کچه‌رك بر چوق وقایع حربیه‌یه میدان ظهور اولمشدر .

طرابلس غرب اوجاغنك دولت علیه اداره‌سنه کچدیکی زمان بوراسیده برلکده ممالك عثمانیه عدادینه داخل اولوب کاه مستقل لوا وکاه طرابلس

غربه تابع بر سنجاق و بعضاً آیریجه بر ولایت حالنده اداره اولنمقده بولنمشدر.

شمدیکی حالده بنغازی سنجاغی نامیله الویهٔ مستقله هیئتنده‌در.

بنغازی ماده‌سنه مراجعت اولنه .

بره کتلو معدن .ـ یاخود چام آردی.

قونیه ولایت و نیکده سنجاغنده و مشهور آلا طاغك شمالی اتکنده بر قریه‌دركه جوارنده قورشون چیقار مهم بر معدن واردر.

مذکور معدندن سنوی ٢٠٠ بیك قیه قورشون چیقاریلور .

٢٥٠٠ قدر نفوسی برقاچ جامع ومکتبی وبر کیساسی واردر.

بواسمده روم ایلیده سلانیك ولایتنده قواله‌یه قریب بر قریه دها واردر.

برکة الکرون .ـ بخیرهٔ قارون ماده سنه مراجعت بیوریله .

برکة المریوت .ـ بخیرهٔ ماریوط ماده‌سنه مراجعت اولنه .

برکة ابراهیم .ـ حلب ولایتنده رفه‌نك جنوبنده برکوچك کول اولوب بالینی چوق ایسه‌ده اهالی طرفندن قدیمته ذهاب اولندیغندن صید اولنمز .

برکة الحاج .ـ قاهره‌یه الیسنده ملوك قلعهٔ اسلامیه طرفندن صیفیه اتخاذ اولنان محلك اسمیدر.

برکة الحج ماده‌سنه دخی مراجعت قلنه.

برکة الحبش .ـ کذا مصرده ونیل ساحلنده برمفرح محلدرکه وقتیله امامین افندیلریمزك اولادینه وقف اولنمشیدی .

اثنای فیضانده نیل صولریله استیلا اولندیغندن برکه و جوارنده حبش اسمیله باغچه‌لر بولندیغیچون حبش نامیله مسمی‌در .

برکة الخلیص .ـ سمت حجازده بین الحرمین سبزه‌دار برمحلك اسمیدر .

برکة الزلزل .ـ بغداد جوارنده برکول ایدی .

برکة الفیل .ـ قاهره جوارنده قدیماً سواحلی معمور ومزین برکول اولوب وقتیله محل تنزه برمحل ایمش .

برکی .ـ آیدین ولایتنده ازمیر لواسنك اوده‌مش قضاسنه ملحق نواحیدن برینك مرکزی اولوب مرکز قضانك اوچ چاریك قدر بعد شمالیسنده وسطح بحردن ١٢١٩ متره مرتفع شمولوس طاغنك بر تپه‌سنده ٣٨ درجه ١٦ دقیقه عرض شمالی و ٢٥ درجه ٣٣ دقیقه طول شرقیده واقع ٥٠٠١١ نفوسی و ١٠٠٨ اماکنی محتویدر .

درونده برقاچ جامع ومدرسه وعلمای مشهوره‌دن برکوی محمد افندینك تربه‌سی موجودر .

مشارالیه بوقصبه‌یه منسوب اولوب برخیلی مدت خواجهٔ سلطانی عطاء اه.

افندینك انشا ایتمش اولدیغی مدرسه‌ده مدرسلك ایتمشدر .

برکی ناحیه‌سی : طاغ مرمریس ناحیه‌سی وقصبه قضاسی ، کلاس ناحیه‌سی اوده‌مش و بایندر قضالری آراسنده اولوب اراضیسی قسماً طاغلق وقسماً اووه‌در .

٤٣ پاره قریه ایله ١١٢٤٦ نفوسی مشتملدر .

برمه . — مصرده فسطاطدن اسکندریه‌یه منتهی جاده اوزره برقصبه ایدی .

برنیق . — عرب جغرافیونك برنیکه‌نك معربی اوله‌رق بنغازی شهرینه ویردکاری اسمدر .

برنیکه . — بطالسهٔ مصریه‌دن فیلادلفك قیزینك نامنه منسوب اولمق اوزره مصروحوالیسنده تأسیس ایتمش اولدیغی بلاد وقصباتك اسمیدرکه بونلر بنغازی ایله بحر احمر ساحلنده‌وباب‌المندب جواریله حبشستانده ایدی .

برود . — بوسنه قطعه‌سنده‌وبنالوقه سنجاغنده بر ناحیه‌درکه موقعی صاوه صوینك صاغ یاقه‌سنده و اوستریاده کائن برود قصبه‌سی مقابله‌در .

سرای بوسنه‌دن برخط تیمور یولی اوستریا خطلریله برلشمك اوزره‌بروده قدر منتهیدر .

بروسه . — « بروسا . Prusa » ممالك عثمانیه‌نك اك کوزل شهرلرندن و اناطولینك برنجی درجه‌ده تجارتکاهلرندن بریسی خدا-وندکار ولایتنك کرسیٔ اداره‌سیدر .

شهر درسعادتك ٨٠ کیلومتره واسکله‌سی اولان مدانیه‌نك ٣١ کیلو-متره اوزاغنده ومشهور کشیش طاغنك اتکنده وغایت کوزل براووه‌یه ناظر محلده مبنی اولوب ابنیه‌لری طاغك اتکنه طوغری قات قات انشااولنمشدر .

کشیش طاغنك قربیتی جهتیله صویی غایت مبذول وخانه‌لرینك همان کافه‌سنده ماء جاری موجوددر .

نیلوفر صویی شهرك اوواده‌کی باغچه‌لرینی اروا واسقا ایتدیکی کبی ایچروسندن کچن بر ابکی آقار صو دها واردر .

خانه‌لرینك اکثری استانبول اصول وطرزنده‌در .

یلدیرم بایزیدخانك اثر بناسی اولان اولو جامع ایله اورخان ویلدرم جاملری ومراد ثانینك وچلبی سلطان محمدك جامع وتربه‌لری وچکرکه‌ده‌کی خداوندکار جامعی شرك جسامت و اهمیت ومعموریتله حقیقةً متناسب وهر بری صنایع معملیهٔ عثمانیه‌نك برانموزجیدر .

استانبوله مشابه و اوستی قپالو چارشیسی ایله خان واوتلاری و ایپك اعمالاتخانه وفابریقه‌لری واقمشهٔ حریریه‌یه مخصوص دستکاهلری و امراض متنوعه‌یه نافع قاپلوجه‌لری عسکری وملکی اعدادی ورشدی واناثه

مخصوص رشديه مكتبلرى شهرك تزيينات وعماراتنه دلالت ايدر .

بروسه شهرى بيتنيا قرالى ايكنجى پروسياس طرفندن تأسيس اولنه‌رق نامه نسبتله بروسه اسميله مسمى اولمش وبرآرالق شرق ايمپراطورلغنه انتقال ايدرك قرون وسطاده استانبولك تجارت مخزنى وعثمانليلره قارشو حكومتك برنجى درجه سوق الجيش نقطه‌سى حالنى كسب ايتمشيدى .

٧٢٦ تاريخنده اورخان غازى حضرتلرى طرفندن تسخير بيورلدقده اهميت موقعيه وانتظام ومعموريتى جهتيله دولتمزك برنجى پاى تختى اتخاذ قلنمش وادرنه‌نك فتحيله پاى تختك روم ايلى‌يه نقلنده دخى اهميتنى محافظه ايدرك سلاطينك رسم جلوسلرى بروسه‌ده اجرا ووفاتلرنده جسدلرى بوشهرده دفن ايديلورايدى .

استانبولك فتحنده رسماً پاى تخت قسطنطينيه‌يه نقل اولنمغله بروسه خداوندكار ولايتنه مركز اولمشدر .

بروسه‌ده سلاطين عظامدن مؤسس بنيان دولت عثمان غازى ايله اورخان غازى ومراد خان اولى ، يلديرم بايزيد ، چلبى سلطان محمد ، مراد ثانى حضراتى ايله برچوق شهزاده‌كان واعزهٔ كرامدن امير بخارى ، منلا فنارى ، مولد شريف صاحبى سليمان چلبى وحضرت افتاده وسائره مدفوندر .

بروسه سنجاغى — ولايتنك مركز سنجاغى اولوب شمالاً مرمره دكزى شرقاً ارطغرل غرباً قره‌سى جنوباً كوتاهيه سنجاقلريله محاط ومحدوددر .

اراضيسى غايت منبت ومحصولدار وولايتنك اك ممتاز قسمى اولوب حبوبات متنوعه ايله دوت اغاجلرى وزيتون ، پاموق ، اوزوم ، خردال ، پياغى وكتان تخمى جملهٔ محصولاتندندر .

ايك قوزه‌سى اخراجى ايچون فابريقه‌لر حاولى ، چارشاف والبسه‌لك بروسجك وقره‌ب اعمالنه مخصوص دستكاهلر على الخصوص مركز ولايتنده بخارلى ماكنه‌لر واردر .

لوانك نفوسى جدول آتيده مندرجدم :

عدد نفوس

اقوام	اناث	ذكور
اسلام	١٠٧٤٢٣	١١٠٨٦٤
روم	٢٤٠٥٧	٢٥٢٧٥
ارمنى	١٣٩٦١	١٣٨٣٧
قتوليك	٤٠٣	٣٢٤
پروتستان	٢١٢	٢١٤
بلغار	١٨	٣٧
يهودى	١٣٨٧	١٤١٧
اجنبى وملل مختلفه	٣٦٨	٩٤٦
يكون	١٤٨٢٨	١٥٢٩٣٤

يكون عمومى

٣٠٠٧٦٢

بروسه سنجاغى : بروسه ـ مدانيه ـ كملك ـ پازاركوى ـ ميخاليچ ـ كرماستى ـ اطرانوس ـ خرمنجق ـ كوكجه طاغ

نامیله ۹ قضا و ۲ ناحیه ویدییوزه قریب قریه‌یی جامعدر .

بزاعه .ـ حلب ولایتنك باب قضاسنده باب قصبه‌سنك جهت شرقیسنده حلب جاده‌سی اوزرنده کوچوك برقصبه اولوب ابن فراس ایله بعض شعرانك مسقط رأسلریدر .

بساپاره .ـ فلبه‌نك اسم قدیمیدر. بس قوم قدیمنك مرکزی اولمغله بو اسمله تسمیه اولنمشیدی. تفصیلاتی ایچون فلبه‌یه مراجعت اولنه.

بساسه .ـ مکهٔ مکرمه اسامیسندن اولوب وقت جهالتده ویرلمشیدی .
مکهٔ مکرمه ماده‌سنه نظر اولنه .

بستان .ـ البسیان کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

بسراط .ـ مصرك بلاد قدیمه‌سندن ایدی .

بسرفوث .ـ حلب جوارنده نورالدین شهید متوفا زمانده کسب شهرت ایتمش بر قلعه‌نك اسمیدر .

بسکنتا .ـ جبل لبنان سنجاغنده متن قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزیدر .
مشتملاتی ۹ قریه وسکنه‌سی درتبیك نفوسدن عبارتدر .

بسمیل .ـ کردستانده دیار بکر ولایت و سنجاغنده ودجله‌نك ساحل یسارنده واقع برقریه‌نك اسمیدر .

بشره .ـ جبل لبنان سنجاغنده بطرون قضاسنه ملحق ۹ قریه‌دن مرکب بر ناحیه ومرکز ناحیه‌نك اسمیدر .

بشکتاش .ـ درسعادتك برمشهور سمتی اولوب فندقلی ایله اورته کوی آراسنده واقعدر .
درسعادت ماده‌سنه نظر اولنه .

بشیك کولی .ـ سلانیك ولایتنك کسندره قضاسنده وخالکیدیك شبه جزیره‌سنده برکولك اسمیدر .
مذکور کول طولاً ۳۰ عرضاً ۷ کیلومتره امتداده الوب بعض محلنده عمقی ۳۰ متره‌یه بالغ اولور .
خالکیدیك شبه جزیره‌سنده کائن ایو اصیل کولنك صولری بر مجرا واسطه‌سیله کوله جریان ایله بعده یدی کیلومتره امتدادنده بر ایاق ایله هر ایکیسنك صویی رندینا کورفزینه دوکیلور .
بشیك کولنك بالنی غایت چوقدر .
جنسلری: سازان، برکی ، چروئو، شرقه، طورنه، لیپاری، لستی وباطقه‌دن عبارتدر .
بالق رسومی سنوی بیك بشیوزلیرا قدر طوتر .

بشیکه کورفزی .ـ قلعهٔ سلطانیه بوغازینك مدخلنده واناطولی ساحلنده اسکی استانبول خرابه‌سنك اوکنده محافظه‌لی

برلیماندرکه کیلر ایچون مکمل بر ملجاء اولور .

بصره .ـ آسیای عثمانینك الجزیره جهتنده‌کی ولایتلرندن بصره ولایتنك کرسئ اداره‌سی اولوب همنامی اولان کورفزك ٩٠ کیلومتره قدر یوقاریسنده ومذکور کورفزه منصب اولان شط العرب نام نهرك غرب ساحلنده ونهره بر خندق ایله مربوطدر .

موضع جغرافیسی: شهره ٣٠ درجه ٢٩ دقیقه ٣٠ ثانیه عرض شمالیده و ٤٥ درجه ١٩ دقیقه ٣٦ ثانیه طول شرقیده واقعدر .

شط العربك فیضانندن تحصل ایدن وصوردنیلان بطاقلقلرك محافظه سیچون انشا اولنان سدلرك قریلوب صولرك یاتیلسیله پیدا اولان قامیشلقلر وسازلقلر سببیله بصره‌نك هواسی وخیم ومصر صحت ایسه‌ده موقعنك اقتضاسی اهمیت تجاریه وعسکریه‌سی زیاده‌در .

شهری محیط اولان سورك داخل وخارجنده متعدد خرما بغچه‌لری وجوارنده لایعد نخلستانلردن سنوی کلیتلی حاصلات آلنور .

بصره وجوارینك وخامت هواسیله برابر بر طرفدن شمسه معروض اولمسی و دیکر طرفدن شط العربدن کشاد ایدیلان متعدد سقی واروا قنالرینك صولری یومیه ایکی دفعه وقوعبولمقده اولان جذر ومددن قباروب آلچالدیغی جهتله مزارعی هرکون ایکیشر دفعه صولادیغندن نباتاتك برسرعت فوق العاده ایله نشوونما سنه سبب اولمغله اراضئ مملکت فوق العاده بر قوهٔ انباتیه‌یه مالکدر .

شهرك هندستان وایران وکردستان وجزیرة العربه قریبی جهتیله سنه‌نك اوچ درت آینده اول طرفلردن کلان مراکب وسفاین تجاریه بصره‌ده اجتماع ایتدکلرنده مذکور آیلرده بصره شهری پك مکمل بر پنایر محلی اولمغله اهالئ بلده بو اجتماعدن تجارتجه پك بیوك بر استفاده ایتمکده‌درلر .

بصره‌نك نفوسی یرلی ومسلم اوله‌رق اون بیکدن زیاده اولوب تبعهٔ اجنبیه بوحسابه داخل دکلدر .

اهالیسی علی العموم فلاحت وتجارت ایله مألوف ولسان عربی تکام ایتمکده و ایرانه جواریت ملابسه سیله لسان فارسی دخی سویلمکده‌در .

بصره‌نك چارشیسی خان ومغازه‌لری چوقدر .

ابنیه‌لری علی العموم ایکی قاتلی وسوقاقلری طولامباجلی وغیرمنتظمدر .

مکتبلر همان اصول قدیمه اوزره اوده بر قاچ مکاتب صبیانیه یه منحصر کیبدر .

بصره کورفزندن کلان بیوك کیلر وواپورلر شهره قدر کیره‌بیلورلر ایسه‌ده اورادن بغداده قدر نقلیات عمان عثمانی وانکلیزك لج قومپانیاسنه منحصردر .

بصره شهری حضرت عمر ابن خطاب (ر)ك اثر بناسی اولوب زمان خلافتلرنده ایران اردولرینك اس الحرکاتی و ملجائی اولمق اوزره بالانتخاب « عتیه بن غزوان » معرفتیله تأسیس اولنمشیدی.

فقط شهرك شمدیکی محلی اصل انتخاب اولنان واسکی بصره‌نك یری اولمیوب شهر قدیم نهرك ١٨ کیلومتره غربنده والیوم حضرت زبیر و طلحه‌نك مراقد مبارکه‌لری بولنان محلده بنا اولنمش ایدی .

شهر تأسیسنی متعاقب پك زیاده غلبه‌لك پیدا ایتدی وپك بیوك اهمیت تجاریه قزاندی ومنتخبنك حسن انتخابه مالکیتی هرکسه تصدیق ایتدیردی . ونفوسی ٢٠٠ بیکی تجاوز ایدرك بر چوق علما وادبا یتشدی .

بوندن بش عصر اقدمنه قدر بصره اسکی موقعنده اولوب کیت کیده خرابه یوز طوتمغله وشهری نهره توصیل ایدن سیر وسفاین قنالی دخی طولمغله اهالیسی محل قدیمی ترك ایله ساحل نهره طوغری کله‌رك شمدیکی شهرك بولندیغی محلی تأسیس ایلمشلردر .

ادوار اسلامیه‌ده بصره خطهٔ ایرانیه و هندستان و جزیرة العرب ایچون بر تجارت مخزنی حکمنده ایدی .

امید برونی طریقنك کشفی شهرك اهمیت تجاریه‌سنی براز سکته‌دار ایتدیسه‌ده ینه بصره بسبتون مرکزیت تجارت حالندن اسقاط اولنه‌مامشیدی.

کچنده سویش قنالنك کشادی اوروپا ایله اسیا آراسنده اك قیصه بر طریق تجارت وجوده کتیرمش اولدیغندن مراکب بحریه وقوافل تجاریه‌نك ارتق بصره‌یی کذرکاه ایتملرینه حاجت براقامغله شهرك اهمیت تجاریه‌سی آنجق جوار و حوالیسنه انحصار ایتمش و بر عتیقك تجارت مرکزلکی شرفی اسکندریه انتقال ایلمشدر .

بصره برقاچ کره ایرانیلر ایله دولت علیه اداره‌سنه کچه‌رك برچوق محارباته جولانکاه اولمش وذاتاً درکار اولان وخامت هواسی دخی سقوط تجارتنه منضم اولمغله بسبتون رونق قدیمی ضایع ایتمشدر .

بر ارالق بغداد ولایتنه مضاف بر سنجاق مرکزی اولدیغی حالده صکره‌لری آیریجه بر ولایت مرکزی اتخاذ قلنمشدر .

بصره سنجاغی: ولایتی تشکیل ایدن الویه‌نك بریسی ومرکز سنجاغی اولوب طولاً اوتوز بش عرضاً اون ساعت قدر امتداده مالکدر .

اراضیسنك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ فوق العاده‌ده اولوب هر نوع اشجار واثمار یتشدرمکده ایسه‌ده شمدیکی محصولنك اکثری خرما میوه سبزه و جزئیسی چاتیك حنطه شعیر باقله لوبیه سیسام داریدن عبارتدر .

سنجاغك باشلوجه نهری شط العرب اولوب دجله ایله فراتك اتحاد والتصا-

قندن ترکب ایتمشلردرکه بونلردن صنعی وطبیعی اوله‌رق افراز اولنمش اولان قنالر وشمس ایله قمرك جاذبه‌سنه عطف اولنان مدوجذر سایه‌سنده خرما بغچه‌لری وترلالر بهرکون حقیله اروا و اسقا اولنمقده‌در .

قضا داخلنده طاغ واورمان یوقدر حیوانات اهلیه‌سی آت اوکوز مانده قیونه منحصر ایسه‌ده آزدر .

معادنی ایسه بصره‌یه اوچ بچق ساعت مسافه‌ده کائن اولدقجه جسیم بر تمله‌دن عبارتدر .

ادارهٔ ملکیه‌جه بصره سنجاغی : بصره ، قورنه ، کویت نامیله اوچ قضا وبصره قضاسنه مربوط فاو، شط العرب، زبیر ، هارثه ، ابوالخصیب نام بش ناحیه‌یه منقسمدر .

بصره ولایتی .ـ آسیای عثمانینك منتهای شرق جنو بیسنده وعراق عربی قسمنك نهایت جنو بیسنده مؤسس ومتشکل اولوب شمالاً بغداد ولایتی شرقاً کشور ایرانك خوز ستان قطعه‌سی غرباً عربستان ونجد چوللری جنوب شرق جهتندن بصره کورفزی ایله محاط ومحدوددر .

اراضیسی علی العموم دوز وعارضه سز اولدیغندن طاغاق و اورمانلق سمتی یوقدر .

دجله وفرات نهرلری ولایتی قطع ایله قورنه‌ده بعدالالتصاق شط العرب نامنی اخذ ایدرك بصره کورفزینه منصب اولور .

اشبو ایکی نهرك کرك توابعی وکرك سقی وارواء اراضی ایچون یکدیکرینه مربوط اوله‌رق آثورو بابلیلر وعربلر طرفندن حفر وکشاد اولنان قنالری قدیماً ولایتك درجهٔ عمران وتمدنی تزییده مدار اولمقده‌لر ایکن بوکون سد و ریختیملر ینك خرابیتی ومجرالرینك طولمسی سببیله شط العربك طغیان وفیضانده واثنای جذر ومدده ولایتی بطاقلقلر استیلا ایدرك هواسنی توخیم ایتمکله سکنه‌سی طاغلمش ومعمورهٔ عام اطلاقنه شایان اولان شط العرب وادیسنده کی نیجه مدن وامصار بطاقلقلر آلتنده قالمشدر.

ولایتك موقعنك اهمیتی واو قوجه شط العربك ایکی یه بولرجه‌سنه قطع ایتمسی وبوکا انضمام ایلیان حادثات جویه‌سی حسبیله که مدوجذر کیفیتیدر . ولایتی طبعاً اك برنجی ممالکتلر میانه ادخال ایدر .

اراضیسی ١٥٠٠٠٠ مربع کیلومتره‌یی متجاوز اولوب نفوسی قسم اعظمی عشائر وقبائلدن عبارت اولمق اوزره ایکیوز بیکدن زیاده‌جه‌در .

بین الاهالی لسان عرب تکلم اولنور. ومذهبلری شافعی حنبلی مالکی حنفی اولوب بینلرنده کی روابط ومناسبات السنه ایله مذهبدر .

عشائر خالق خیمه‌لرده اقامت وحیوان بسلك ایله تعیش ایتمکده وقبائل متفرقه‌یه منقسم اوله‌رق یاشامقده‌درلر، که یالکز

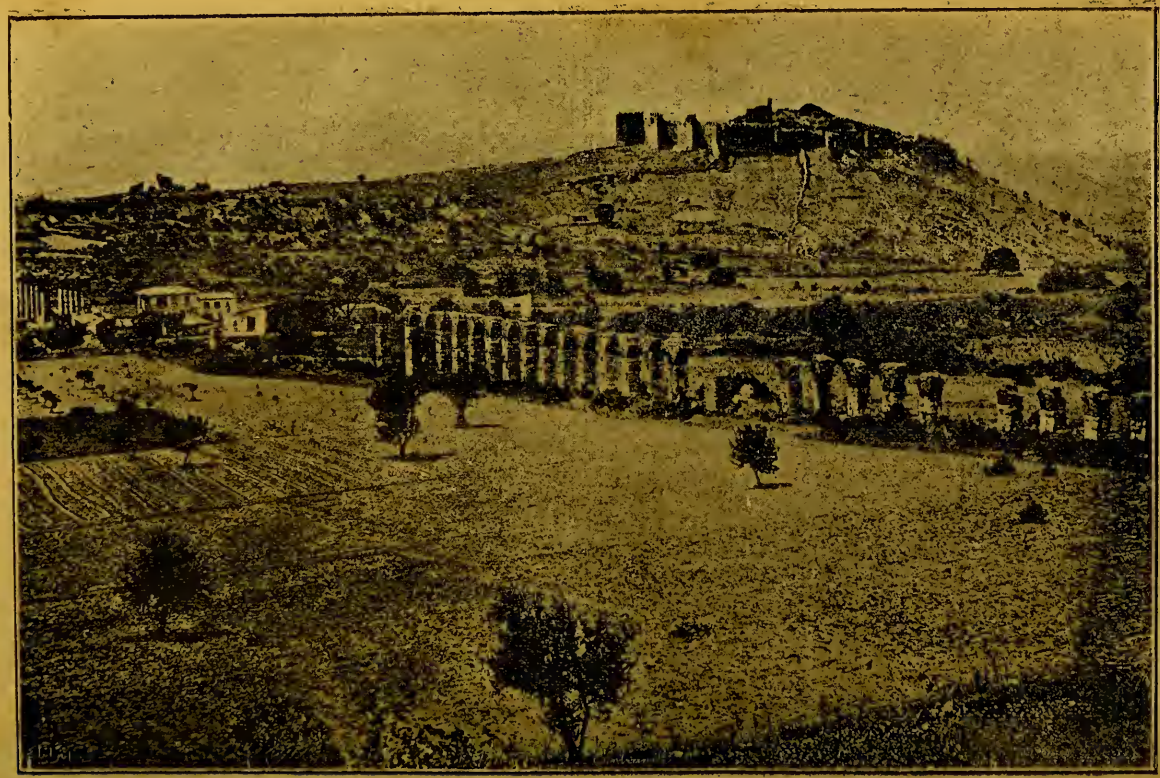

ایاسلوغ ویاانس شهر قدیمی خرابه‌سی

بصره جهتنده اولان عربان یدی سکز قدر فرقه‌یه منقسمدر .

ولایتك حاصلاتی غایت مبذول . خرما ایله پرنج وآرپه اولوب خرما اخراجاتی کلی بر مبلغه رسیده اولمقده‌در .

ادخالات تمور، اقمشه، قهوه، شکر و تنباکو کبی شیلردر .

موجود یوللره نسبةً طریق نهریه بین التجار مرجح اولدیغندن سفائن تجاریه شط العرب اوزرنده صورت دائمه‌ده امد شد و عمان عثمانی ایله لنج قومپانیاسی واپورلری دخی بغداده قدر سیر وسفر ایلمکده‌درلر .

معارف جهتی براز اصلاحه محتاجدر .

داخل ولایتده عشرهٔ مبشره‌دن زبیر ابن العوام وطلحه ایله صحابهٔ کرامدن انس ابن مالك رضی اه عنهم حضراتی ایله ائمه اثنی عشردن موسی الکاظمك اوغلی محمد جوادك نسلندن یحیی وصحابه‌دن مقداد بن اسوالکندینك تربهٔ شریفه‌لری و امام علی افندمزك اثر بناسی اولان بر باب جامعشریف ایله امام مشارالیه وعباسك و پیغمبران ذیشاندن جناب یحیی علیه السلامك مقامات مبارکه ومقدسه‌لری واردر .

بصره‌ولایتنك مشتملاتی بروجه آتیدر :

لوا	قضا	نواحی
بصره	بصره قورنه کویت	ابوالخصیب فاو شط العرب هارثه زبیر
منتفك		ناصریه سوق الشیوخ شاطره حی حمار جبیله بطی بنی سعید
عماره		عماره شطره زبیره دویریج
نجد		قطیف هفوف قطر

بصره کورفزی ـ

بوکا بحر الفارس و عجم کورفزی دخی دیرلر .

عجمستان ایله عربستان آراسنده واقع عمان دکزینك بر شعبه‌سی اولوب هرمز بوغازی واسطه‌سیله تعشب وتحدیث ایتمشدر .

استقامتی جنوب شرقیدن شمال غربیه طوغری ممتد اوله‌رق شط العرب قسمنده نهایت بولور .

سواحلنك شرق شمالی قسمی ایرانه غرب شمالی وغرب جنوب جهتلری دولت علیه‌یه عائددر .

ایران ساحلی مرتفع وطاغلق ایسه‌ده عربستان ساحلی دوز وقوملقدر .

هرمز بوغازنده کائن رأس مسندم نام بروندن بدأ ایدن جنوبی ساحل قطر شبه جزیره‌سنه دکین عمان حکومتنه عائد اولمق اوزره واسع بر کرینتی تشکیل ایدرکه بوکرینتی داخلنده سرپنتی

اطه‌لر واقع اولوب بورالرده پك اعلا اینجو صید اولنور.

قطر شبه جزیره‌سندن اعتباراً کورفزك سواحلی بصره ولایتنك نجد لواسنه متعلقدر.

ساحلك بوقسمنده رأس الانف ورأس تنور واسطه‌سیله تشکل ایدن کرینتی بحرین کورفزی نامیله موسوم اولوب اك بیوکی جزیرهٔ سماق اولان بحرین اطه‌لرینی شاملدر.

مذکور کرینتی زاویه‌لرنده نجدك اسکله‌لری اولان عجیر والقطیف لیمانلری واردر.

رأس تنوردن صکره ساحلك مهم عارضه‌لری رأس تناجب ایله کویت قوییدر.

کویتدنصکره شط العرب اغزلری واقعدرکه بونلرك اك مهمی فاو بوغازی دنیلان واغزی قلنج شکلنده کیلرایچون مکمل بر ملجأ اولان قسمدر.

شط العرب قسمنك خالی بطاقلق و چامورلق اولمغله نهرك کتوردیکی قوملردن بر خیلی اطه‌جقلر حصوله کلمشدرکه اك جسیمی جزیرهٔ بیبان دنیلان اطه‌در.

کورفزك درینلکی پك از اولوب هیچ بر محلنده ٨٠ متردیی تجاوز ایتمز.

هله غرب ساحلنده بر خیلی یانقلر واردر.

شط العرب دلتاسنك نهرك ایندیردیکی قوملر وچامور سببیله دائمی صورتده ایلرولمکده اولدیغی محققات رئولوژیدندر.

ازمنهٔ متقدمه ده دجله ایله فرات نهرلری آیری آیری کورفزه جاری اولوب ملتقالری اولان قورنه موقعی کورفزدن معدود ایدی که مذکور موقعدن اعتباراً موجود اولان اراضی بالتدریج نهرواسطه‌سیله تشکل وتأسس ایلمشدر.

بصری — کبرا وزننده سوریه‌نك حوران قطعه‌سنده بر موقع اولوب اسکی شام نامیله معروف برقاچ خانه‌یی جامعدر.

بوراسی ازمنهٔ قدیمه ده و ایام جاهلیه‌ده خیلی مهم و مشهور اولوب رومالیلرك معابد مشهوره‌سندن برینی شامل ایدی.

خرستیانلغك ظهورنده دخی مراکز نصارادن عد اولنمشدر.

حتی شام لاجل التجاره تشریف نبوی وقوعنده کتب قدیمه ده ظهور نبوته مطلع اوله‌رق قبلی النبوه فخر رسالت افندمزی طانیوب تصدیق و شامه عزیمتدن منع ایدن راهب بحیرانك صومعه‌سی بوراده ایدی.

١٢ تاریخ هجریسنده خالد بن ولید (ر) ك ضربهٔ دستیله داخل حوزهٔ اسلامیان قلنه‌رق فاروق اعظم طرفندن برجامع بنا اولنمش وبعده برطاقم جوامع ومساجد دخی بنا و استحکامات انشا اولنه‌رق کسب معموریت و اهمیت ایتمشیدی.

قرون وسطاده زلازل ارضیه و محاربات متمادیه سببیله خرابه بوز طوتمغله الیوم بر قاچ خانه‌دن غیری ابنیه‌سی یوقدر .

جوارنده ایام جاهلیه واعصار اسلامیه خاطراتی محتوی آثار مشهود انظار اولمقده‌در .

بصیره . — زور سنجاغنده عشاره قضاسنه ملحق ١٨ قریه‌لی بر ناحیه مرکزی اولوب خابور چایی اوزرنده و مذکور چایك فراته قاریشدیغی محل قربنده واقعدر .

مشهور کرکسیه خرابه‌لری جوار ناحیه‌ده‌در .

بطحاء . — مدینهٔ منوره‌نك اسکی اسمیدر .

مدینه کلمه‌سنه مراجعت بیوریله .

بطحاء . — بصره ولایتنك منتفك لواسنده ناصریه قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزیدر .

قضاء مزبورك دیکر نواحیسی : حبیله، بنی سعیددر .

بطحان . — مدینهٔ منوره‌ده کائن بر وادینك اسمیدر .

بطمان صویی . — دجله‌نك صول طرف توابعندن اولوب بتلیس ولایتی داخلنده‌کی کنج سنجاغی طاغلرندن تنبع ایدرك و بتلیس طاغلرندن کلان یزید خان صوییله برلشه‌رك دیار بکر اوودسنك شرق جهتنی بعد التحدید حصن کیفا جوارنده دجله‌یه منصب اولور .

بطیحه . — مزو پوتامیاده دجله ایله فرات نهرینی اتصال ایتدیرن شط الحی نام قنالك ایکی جهتنده‌کی اراضیه ویریلان اسمدرکه بوراسی قدیماً بر چوق قریه و قصبات ایله مملو ومعمور بر محل اولدیغی حالده نهرلرك طغیانی و صولری ضبط ایدن سدلرك انهدامی سببیله بطاقلق بر حاله تحول ایتمشدر .

سمت عراقك کسب معموریت ایتدیکی زمانده یعنی خلفای عباسیه وقتنده سدلر تعمیر وترصین اولنمغله بطیحه ینه معموریت کسب ایتمش ایسه‌ده صکره‌لری ینه پازدهٔ استیلای میاه اولمشدر .

بعاث . — بانك ضمیله جوار مدینهٔ منوره‌ده بر موقع اولوب ایام جاهلیه‌ده اوس و خرج قبیله‌لری بیننده وقوعبولان و یوم بعاث دنیلان حرب مشهورك محل وقوعیدر .

بعقوبه . — بغداد ولایتنك خراسان قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی اولوب بغدادك شرق شمالنده و ١٢ ساعت قدر بعد و مسافه‌ده نهر دیاله‌نك اسکی ساحلنده کائندر .

وقتیله غایت معمور وهر ایکی ساحلی ربطایتمك اوزره اخشابدن بره کوپریسی وار ایدی .

بعلبك . — سوریه سمتنده کائن بلاد قدیمه‌نك الك مشهور والك جسیملرندن اولوب اسکی اسمی مدینة الشمس معناسنی افاده ایدن هلیو-

پولیس Heliopolis وبال ــ هامون Baal Hamon در .

جبل لبنان وجبل الشرق آراسنده تشکل ایتمش اولان البقاع وادیسنده و جبل لبنان اتکنده واقع اولوب دمشقك ١٥ ساعت قدر شمال غربیسنده‌در .

بو شهرك صورت تأسیسی حقنده معلومات تاریخیه ناقصدر .

مع‌مافیه حضرت سلیمان علیه‌السلامه نسبت ایدنلرده وار ایسه‌ده آثور و یا مصر قورصان قولونیلری طرفندن تأسیس اولندیغی حقنده‌کی روایت دها زیاده صحته اقربدر .

بو شهر وقتیله پك معمور و جسیم اولوب سوریه‌نك برنجی درجه‌ده صاییلان بلادندن معدوداولدیغی‌ودروننده بعل‌نام‌معبودك عبادتنه مخصوص اوله‌رق غایت جسیم بر معبد بولندیغی وبو منا سبتله بعلبك و هلیوپولیس نامنك ویرلدیکی وشهرده رومالیلر زماننده بر خرستیان پسقپوسلغی تأسیس اولنه‌رق یعل عبادتخانه‌سنك کلیسایه تحویل قلندیغی محققات تاریخیه‌دندر .

١٤ تاریخ هجریسنده ابو عبیده بن الجراح طرفندن فتح اولنه‌رق ید اسلامیانه کچمش ودور اسلامده دخی موقعنك لایق اولدیغی درجه‌ده کسب شهرت و اهمیت ایلمش و درونده بر چوق مشاهیر اسلامیه یتشمشدر .

اهل صلیب محاربانده خیلیجه زده‌لندیکی کبی زلزله و طغیان میاهدن ومتعاقباً تیمورك سیلابهٔ هجومندن خرابه‌یوز طوتمشدر . (٨٠٣)

٩٢٢ تاریخنده عربستانك ایادیٔ عثمانیه‌یه انتقالنده بورادی دخی دولت علیه‌نك ادارهٔ عادله‌سنه کچمشدر .

عثمانلیلره انتقالنده شهر پك اولقدر معمور دکل ایدیسه‌ده ینه بعض مرتبه مبانیٔ مشهوره‌سی باقی ایدی .

١١٧٢ تاریخنده وقوعبولان زلزلهٔ مدهشه بالجمله مبانیٔ قائمه‌سنی خاك ایله یکسان ایتمکله آرتق اعمارینه اهتمام اولنمامشدر .

حضرت الیاس علیه السلام بوشهره بعث اولدیغندن مشارالیه حضرت ابراهیم علیه السلامه منسوب مقامات الیوم زیارتکاهدر .

شهرده الیوم بیکه قریب نفوس ویوز قدر ابنیه وبر قاچ جامع وکلیسا و١٠ قدر دکان وسائره واردر .

شهرك اطراف و حوالیسی آثار عتیقه ایله مملو و تزیینات قدیمه‌سندن اولان کوپری و ابنیه‌لرینك انقاضی الآن مشهود ومرئی اولمغله بر چوق سیاحین سیر و تماشا ایچون کزمکده وابنیه طاشلرینك جسامت‌وستونلرنده‌کی صنعت و مهارته مبهوت و حیران قالمقده‌درلر .

بغچه‌جك ــ قوجه ایلی لواسنك ازمید قضاسنده وازمیدك براز جنوبنده ناحیه‌مرکزی

برقصبه جقدرکه هواسنك لطافتی وموقعنك کوزللکی جهتیله سنوی برچوق زوارك اقامتکاهی اولمقده‌در .

ناحیه‌سی ٣٤ قریه‌دن مرکبدر .

بغچه‌لی صو — بیغا سنجاغنده جاری مندرس توابعندن کوچوك برصودرکه بکطاغنك شرقی پایه‌لرندن آیواجق قصبه سنك بر فرسخ قدر غرب جنوبیسندن نبعان وایته قصبه‌سندن بعدالمرور قصبهٔ مذکوره جوارنده مندرسه قاریشور .

بغداد — عراق عربی ده ودجله نهرینك ایکی ساحلنده مبنی جسیم ومعمور بر شهر اولوب عموماً خطهٔ عراقیه‌نك مرکزی واسمنه منسوب ولایتك کرسیٔ اداره‌سیدر .

٣٣ درجه کسور دقیقه عرض شمالیده و ٤٢ درجه کسور دقیقه طول شرقیده واقع اولدرق هواسی غایت صیجاق ایسه‌ده تأثیرسز ویابسدر .

شهرك نهرجهتنده اولان ساحلی یدی کیلومتره‌قدر امتداد ایدر واطرافنده الیوم خراب برسوری واولدجه مهم وخراب برقلعه‌سی واردر .

سوقاقلری دار وخانه لری کارکیر ودیوارلری یوکسك اولوب یازین اهالیسی طاملرده وسرداب تعبیراولنان یرآلتنده محزن شکلنده اولان سرین وفقط رطوبتلی محالرده وقت کچیررلر .

خانه‌لرینك عددی تخمین تقریبی ایله ٢٠٠ بیك سکنهٔ موجوده‌سی ١٣٠ بیك راده‌لرنده‌در .

لسان محلی ترکجه ایسه‌ده عربجه دخی تکلم اولنور ومذاهب اربعه اربابی واردر .

یهودی وارمنی وروم وکرد وارانی اولدرق برخیلی متوطن وغربا دخی بولنمقده‌در .

صنایع محلیه‌دن اعلا ایکلی وسیملی چارشاف وکتفیه ومنسوجات سائره نسج وکموش وآلتون اوانی اعمال اولنور .

خانه‌لرك طشره‌لردن منظره‌سی قسوت انکیز ایسه‌ده ایچرولری منتظم ومتین واطرافی علی‌الاکثر بغچه‌لکدر .

شهرك جوارنده غایت منتظم ومکلف خرما باغلری وفریجات بغچه‌لری نامیله صیق خرمالقلر واردر .

خانه‌لرك اصول انشائیه‌سنده شهرك درجهٔ حرارتی نظردقته آلنمش اولدیغندن تقسیمات وتفرعاتی سکنه‌سنك ایام واوقات معینه‌ده استراحت ایده بیله‌جکی وجهله تنظیم وطام وقبه وسرداب وایوان مثللو اقسام داخلیه علاوه وانشا قلنمشدر .

بغداد ایله قرشو یاقه دنیلان قسم بیننده ٢٥٠ متره طولنده طومبازلر اوزرنده اخشابدن معمول برکوپری موجود اولوب هرایکی قسمی ربط ایتدیکی کبی قوفه تعبیر اولنان وبورالرده موجود اولان چماشیر سپتلرینك براز بیوکجه‌لری شکل وطرزنده بولنان

مراکب بحریه ایله اتصالات تأمین ایدلمکده‌درلر .

دجله‌ده ایشلیان وعمله عثمانی ولنج قومپانیه‌لرینه منسوب اولان واپورلر بصره‌یه یولجی واشیا طاشیه‌رق بغداد تجارتی اوروپا وآسیا تجارتنه ربط ایدر وقرشو یاقه‌دن امام موسی قصبه‌سنه قدر برترامواى دخی کل یوم سیروسفر ایلر .

متصور اولان درسعادت ـ بغداد تیمور یولی میدان فعله کلدیکی تقدیرجه شهرك دها طوغریسی ولایتك مستعد اولدیغی درجهٔ اهمیت میدانه چیقه‌جغنده شبهه یوقدر .

بغدادده برچوق جوامع ومساجد ومدرسه موجوددرکه‌اك مشهوری عبد القادر کیلانی قدس سره‌العالی حضرتلرینه منسوب اولانیدر .

بوندن بشقه وزیر جامعی ومرجان جامعی دخی مشهور ومعروفدر .

ابنیهٔ مشهوره‌سی میاننده حکومت قوناغی ایله ١٢٠٠ دکانی حاوی چارشیسی واصلاحخانه ایله سفاین اعمالنه مخصوص دستکاهی وحوضی وبر باب عسکری اعدادیه‌سی ورشدیه‌سی وسریانی وکلدانی مکاتبی وخسته‌خانه‌سی ومشتملات سائره‌سی ذکر وتعداد اولنور .

برج اولیانامنك وجه تسمیه‌سی اولمق اوزره شهرك درون وجوارنده اعاظم علمای ملت عثمانیه ومظنهٔ کرام وفقهانك مراقد مبارکه‌لری ومقدسه‌لری موجود والیوم زیارتکاه صغار وکباردر .

بونلردن سرهمز امام اعظم ابوحنیفه ایله امام موسی الکاظم حضراتی بغداده ایکیشر ساعت مسافه‌ده وقرشو اقلی دجله‌نك سواحلنده تربهٔ معطر ومیزینه‌لری درونده دفین خاك عطرناکدرلر .

امام احمد ابن حنبل ، جنید بغدادی ، شیخ شبلی ، سریٔ سقطی ، عبدالقادر کیلانی ، سید ابو الحسن علی ، قدس سرهم حضراتنك دخی تربهٔ معطره‌لری بغدادده در .

هارون الرشیدك زوجهٔ مشهوره‌سی ست زبیده‌نك قبری وغایت مصنع اولان تربه‌سی دجله کنارنده وسورك خارجنده واقعدر .

بغدادك اسکی اسمی رصافه و زوراء ودار السلام اولوب ١٤٥ تاریخ هجریسنده منصور عباس طرفندن اسکی مداین شهری انقاضی استعمال اولنمق صورتیله بنا اولنوب پای تخت ومقر خلافت اتخاذ قلنمشدر .

بغدادك شرق قسمی رصافه وقرشوسی کرخ وزوراء اولمق اوزره بر روایت دها واردر .

بغدادنامنك نره‌دن کلدیکی بیلنه‌مدیکی کبی باغ ـ داد ترکیب فارسیسدن مأخوذ اولدیغی دخی محقق دکلدر .

بغداد ٤ سنه‌ده اکمال ودار السلام نامیله مشتهر اولدیغی حالده از بر مدت ظرفنده ابنیه‌سی چوغالمش وکون کونه

کسب معموریت ایدرك عموماً اسلام عالمنك مرجعی وجهان مدنیتك مرکزی اولمش وایکی میلیون نفوسی محتوی بولنمش ایدی .

هارون ومأمون عباس زمانلرنده بغدادك درجهٔ معموریتی وجابجانه تأسیس اولنان مدرسه ورصدخانه وخسته خانه کبی مؤسسات فنیه و خیریه‌نك کثرتی وقرای متجاوره‌نك یکدیرینه التصاقیله بالتوسع حاصل اولان جسامتی مسطور صحایف تواریخدر .

بغدادك نظامیه مدرسه‌سنده اعاظم علمادن بر چوغی تدریس و تدرس ایتمشلردر. ایام اخیره‌ده الیوم زمانمزده دخی اکسیك اولمیان دجله فیضانی وقحط وغلا سنه‌لری وطاعون و باخسته‌لقلری ایله یدی یوز بیك نفوسك تلفنه بادی اولان هربری مدنیت اسلامیه‌نك یادکار ابدیسی اوله‌جق اولان کتبخانه‌لر طولیسی کتابلر المحاسنه سبب اولان هلاکو استیلاسی و ۹۰ بیك بغدادلینك قفا - لرندن قوله یاپیلمق کبی و حشتله عالم اسلامیت وجهان مدنیتی الی الابد لعنت خوان ایدن تیمور مهاجماتی مثللو آفات بغدادك خرابیتنی منتج اولمشدر .

بوندن صکره بر ارالق اسماعیل صفوی‌یه کچوب قانونی سلطان سلیمان حضرتلری طرفندن ۹٤۰ تاریخنده فتح اولنمش ومؤخراً ینه عجملر طرفندن استرداد اولنه‌رق ۱۰٤۸ ده عثمانلیلره کچمشدر .

بغداد ولایتی .ـ

آسیای عثمانیده کائن ولایات شاهانه‌نك الك بیوکلرندن الجزیره وعراق عربی قطعاتنك برر قسملرندن مرکب ومتشکلدر .

حدود حاضره‌سی . شرقاً کشور ایران جنوباً بصره ولایتی غرباً بریة الشام وروز سنجاغی شمالاً موصل ولایتی ایله محاط ومحدوددر .

مساحهٔ سطحیه‌سی تقریبی اوله‌رق ۱۷۰ بیك مربع کیلومتره وسکنهٔ موجوده‌سی سکز یوز بیك نفوسدن عبارتدر.

بو حسابه نظراً بهر مربع کیلومتره محله ١٤ : ٥ نفوس اصابت ایدر . سکنهٔ محلیه‌نك قسم اعظمی اسلام و عرب و متباقیسی ترك کرد سریانی کلدانی نسطوری روم وارمنی ویهودی مثللو ملل واقوامندن عبارتدر اهالیٔ اسلامیه‌نك قسمی اعظمی سنی اولمق اوزره حنفی وشافعی المذهب ومتباقیسی شیعی وجعفریدر.

اهالینك بر چوغیده خیمه نشین قبائل بدویه‌درکه بونلر یازین جزیره‌یه تقرب وفرات وادیسنده اقامت وقیشین نجد وجزیرة العرب جهتلرینه عودت ایتمکده‌در .

حدود ایرانیه‌ده کائن طاغلرك فروغ وشعباتی ولایتك شرق وشمال شرق جهتلرینی عارضه‌لندرمش ایسه‌ده سائر سمتلری عمومیتله دوز وعارضه‌سزدر.

هر بری جسیم نهر حالنده کسب

جسامت ایددرك شط العربی وجوده کتورن دجله ایله فرات صولری یکدیکرینه موازی اوله‌رق ولایتی شق وقطع وجبال شرقیه‌دن اینان دیاله وکتچون کبی چایلر دخی اراضی بی حقیله اروا واسقا ایتمکده‌در انهارمز بوره‌نك وقت معینده فیضانی ویکدیکرینه ارتباط پیدا ایتمك اوزره مخصوصاً آچیلان قنالر سبیله اقالیم حاره‌دن معدود اولدیغی جهتله یغمورلری غایت قیط اولان اراضیٔ ولایت احتیاج باراندن وارسته بولنمقده‌در .

طوپراغك درجهٔ انباتیه‌سی فوق العاده وهله مز و پوتامیا نامی ویریلان بین النهرین اراضی دجله ایله فراتك سوروکلیوب کتوردکلری اتریهٔ مترسیه « بین الاهالی بو طوپراغه دهله‌دیرلر » سایه‌سنده سنه‌ده ایکی دفعه محصول ویره‌جك مرتبه‌ده بولنمغله ازمنهٔ قدیمه‌ده بوراسی کرهٔ عرضك انباری حکمنده ایدی .

ولایتك محصولاتی شعیر، پرنج، داری، صوصام ، ماش نخود، آفیون ومعمولاتی ایپکلی چارشاف، کفیه و اقمشیهٔ حریریه وقطنیه وسائره‌دن عبارتدر .

جیلان ، طوشان ، دراج خنزیز ، تلکی، چقال کبی حیوانات وحشیه ودوه، آت، استر، مرکب، قیون، کچی وصغیر مثللو حیوانات اهلیه چوقدر. هله شمر وعنزه کبی عشایر ایله دایم نام نیم مسکون اهالی نزدنده عرب آتلرینك غایت اعلاسی بولنور .

بغداد ولایتی : بغداد ـ حله ـ کربلا نامیله اوچ سنجاغه ومذکور سنجاقلر بروجه آتی قضالره منقسمدر .

بغداد لواسی		حله لواسی		کربلا لواسی
بغداد	اعظمیه دیاله	حله	جربوعیه مدحتیه	کربلا
خراسان	شهربان دلتاره		نیل ابوعر	هدیه
عزیزیه کاظمیه	سلمان پاك	سماوه	دراجی ابوجواریر	نجف
جزیره	بغیله	شامیه	شنافیه مدحتیه هدالله صلاحیه	زراره
دلیم	هیت کبیسه سقلاویه			
کوت العماره	بدره غربیه			

بغداد سنجاغی : ولایتك مركز سنجاغی ولایتك شمال جهتنده قسماً فرات وقسماً دجله حوضه‌سنده متشكل در. شمالاً موصل ولایتی شرقاً ایران قطعه‌سی وجهات سائره‌دن زور، كربلا، حله، منتفك، عماره سنجاغی ایله محاط ومحدوددر. اورته‌سندن دجله وفرات نهرلری كچر ودیاله اسمنده اولان چای دخی شرق شمالی جهتندن ایراندن كلوب بغدادك اوچ ساعت جنوبنده دجله‌یه منصب اولور. و حانقین و حراسان قضالرینی تامیله اسقا ایدرك صوینك قسم اعظمنی بویولده ضایع اتمكله دجله‌یه غایت ضاعف اوله‌رق انصباب ایلر فرات ایله دجله نهرلری ایسه اثنای فیضانده (حنیان) اراضی‌یی حقیله اروا ایدر آنجق فیضان شدید اولوبده طغیان درجه‌سنی بولدیغی وقت یتاغنه صیغمیه‌جغندن اراضیٔ وسیعه‌یی استیلا ومخصوصاً یاپیلمش اولان سدلری دخی قیردرق بغدادك اطرافنی بر دكز حالنه كتورر .

نهرین مذكورینندن احوال عادیه‌ده اهالینك صورت استفاده سی (كرد) چرد دنیلان دولابلر واسطه‌سیله‌درکه صویك ازالدیغی وقتلرده بونلر دخی بر ایشه یاراماه‌قده‌در .

سنجاق اراضیسی دوزایسه‌ده موصل ولایتی حدودنده كائن جبل حجردن شمال سمتنی عارضه‌لندرمشدر مع هذا پك صرپ اولمیوب سهل المرور استحطابه صالح اورمانلری حاویدر .

حاصلات ومعمولاتی ولایت بحثنده مذكور مواده منحصردر .

معادندن هیت قصبه‌سنده نفت ومندلی قضاسنده غازیاغی (جیر)وعنه وسائر محالده طوز كثرتله بولنه‌رق استفاده ایدیلور .

لوانك نفوسی درتبیك خانه قدر تخمین اولنان ومواسمه كوره‌كاه موصل وكاه بغداد جهتلرنده اقامت ایلیان شمر عشیرت سیاره‌سی خارج اولدیغی حالده ایكیوز اللی بیك قدردر .

بغداد سنجاغی بروجه‌زیر ٧ قضا ١١ ناحیه و ٦٠ قدر قرایی مشتملدر .

قضا	نواحی
بغداد	اعظمیه دیاله
خراسان	شهربان دلتاوه
عزیزیه	سلمان پاك
كاظمیه	
جزیره	بغیله
دلیم	هیت كبیسه سقلاویه
كوت‌الاماره	بدره غربیه

بغداد قضاسی : لوانك مركز قضاسی اولوب ولایت وسنجاغك مركزنده واقع واعظمیه‌ودیاله ناحیه‌لرینی شاملدر.

اعظمیه قصبه‌سی بغدادك اوچ چاریك قدر بعد ومسافه‌سنده دجله‌نك ساحل

یسارنده واقع اولوب سر مذهبجز امام اعظم ابو حنیفه رضی الله عنهك مرقد مبارکیله غایت مزینی جامعشریفی زیارتکاه مؤمنین وجبین فرساسی مسلمیندر .

بغداد ولایتی وجوده کتورن عراق والجزیره قطعه‌سنی تاریخ اثوروکلدانیلر النده بولمشدر .

اشبو اقوام یکدیکرینه غلبهٔ متناوبه ایله وقت کچیردکلری حالده دائمی صورتده کلدانیلر جنوبده وسنجار جهتنده وآثوریلر شمالده مقیم اولمقده ایدیلر .

بونلرك ایام حکومتلرنده وجوده کتوردکلری اثار مدنیه بوکون ارباب عقولی انکشت بردهان خیرت برحالده براقمقده‌در .

طغیان میاهك حساراتی تحدید ایتمك ایچون دجله سواحلنده انشا ایتدکلری سدلر وترلالرینی صولامق اوزره آچدقلری جدوللر وصو خزینه‌لریله بندلر انظار تماشاکرانده مساعیٔ بشریه‌نك درجهٔ عظمتنی اثباته کفایت ایدر .

اثور وکلدانیلردن صکره خطهٔ عراقیه‌نك بغداد ولایتنه عائد سمتی ایرانه واسکندره وسلفکیانه واخیراً ساسانیانه انتقال ایلمش وظهور اسلامده خلافت معظمهٔ اسلامیه‌نك اجزای متممه‌سندن بر جزؤ صره‌سنه کچمشدر .

اراضیٔ مزبوره‌ده ملل واقوام سالفه‌دن هر بری تاریخ نظرنده غایت قیمتدار برخیلی آثار وجوده کتورمش اولملریله بوکون الجزیره نامی ویرلمش اولان مزوپوتامیا قطعه‌سی سراپا آثار عتیقه ایله مملودر دنیله بیلور .

دجله کنارنده خرابه‌لری بر ساعت قدر ممتد اولان اسکی بغداد نامویرانه‌لر ملوك اشکانیانه منسوب اولدیغی وهارون الرشیدك اثر عمرانی بولنان هارونیه قصبه‌سنك دخی بونلر میانده بولندیغی محققات تاریخیه‌دندر .

بغراص ـ یاخود بقراص ، انتاکیه طریقی کذرکاهنده واقع والیوم بقراص نامیله موسوم برقریه‌نك اسمیدرکه زمان قدیمده متانت ورصانت وباغ وبغچه‌لرینك کثرتیله مشهور اولدیغی وصلیبیون محاربانده کسب اهمیت ایلدیکی حالده شمدی معموریت سابقه‌سندن بر اثر یوق کبیدر .

بقاع العزیز ـ قدیم یونانیلرك سوریهٔ مجوفه cœlésyres وعربلرك بقاع الکاب دیدکلری وادینك اسمیدرکه ملك العزیز ابن صلاح الدین ایوبی نامنه نسبتله بقاع العزیز دخی دینلمکده‌در .

مذکور وادی جبل لبنان وآنتی لبنان سلسله‌لرینك آراسنده لیطانی نهری ایله طرفینده کائن سلاسلدن اینوب نهر لیطانی‌یه دوکیلان حسابسز صولر ایله اروا واسقا اولندیغی جهتله غایت منبت ومحصولداردر .

بقاع داخلنده واقع یوز قدر

قریه بعلبك وبقاع قضالرینه مربوطدر.

بقاع قضاسی شامشریف لواسی داخلنده واقع اولوب بقاع الشرقی ناحیه سیله ٥٩ قدر قریه‌دن مرکب ومتشکلدر .

درون قضاده اوتوز قرق قدر طالبلی بر باب رشدیه‌مکتبی موجوددر قضا اهالیسی عموماً زراعت وفلاحت‌ایله مشغول واراضیسی فیض‌وبرکتجه دیکر قضالره مرجحدرکه معتدل سنه لرده سنوی چیقاردیغی محصولك مقداری بر بچق میلیون‌کیل استانبولی‌یه متجاوزدر.

مرکز قضا جبل حنین سلسلهٔ جسیمه‌سنك اتکنده وشامك تقریباً قرق کیلو متره قدر اوزاغنده وجبل لبنانه تابع بر قضا مرکزی اولان زحله قصبه‌سنك مقابلنده کائن معلقه قصبه‌سیدرکه مذکور قصبه‌ایله زخله اراسنده لیطانی نهری جریان ایدر .

معلقه ایله شامشریف آراسنده واقع شوسه‌ده بهرکون یولجی‌ویوك‌عربه‌لری ایشلمکده‌در .

بقله برونی .ـ آجه اووه‌سی شبه جزیره‌سنك‌غرب ساحلنده کائن برونك اسمیدر .

بکاری .ـ دیار بکر ولایتنده ماردین حوالیسنده کزر بر کرد عشیرتیدر .

بکتك .ـ قونیه‌ولایتنك‌ارکلی قضاسنده‌وارکلینك ایکی بچق ساعت قدر اوزاغنده آق کوله دوکیلان قزیلجه صویك غرب ساحلنده بر کوچوك قصبه‌درکه نامی علی‌الاکثر آق کوله دخی تعمیم اولنور .

بکشهری .ـ قونیه‌ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب قونیه‌نك اون سکز ساعت غرب جنوبیسنده و همنامی اولان کولك شرق جنوبیسنده وکوله دوکیلان بکشهری چاینك ایکی‌ساحلنده مبنیدر .

قصبه ایکی قسم اولوب بر قسمنه میدان دیکر قسمنه وقتیله ایچرو شهر تسمیه قلنمشدر .

قصبه‌نك ساحلنده بولندیغی کولك دوره‌سی یکرمی‌ساعتده طولاشیله‌بیلور و بوندن یکرمی اوتوز قدر دکرمن تدویرینه کافی برصو چیقه‌رق وصاری اوزون بوغازندن کلان‌صوایله‌برلشه‌رك سیدی شهری اووه‌سندن جریان ایله قره ویران کوله ومذکور کول‌دخی زیاده‌لشه‌رك قونیه اووه‌سنه یاییلور .

درون قصبه‌ده ایکی بیك قدرنفوس وبری اشرف رومی‌یه منسوب اوچ جامعی یدی مسجدی ٤ مدرسه سی ١ رشدیه ٢ صبیان‌مکتبی ٣ خانی ومحتاج تعمیر سکز اون کوزلو بر کوپریسی واردر .

قصبه‌ده بهر جمعه ایرتسی کونلری قوریلور بر پازاری واردرکه هفته ده

ایکیوز بیك غروشلقدن زیاده اخذ واعطا ایدیلور .

قصبه کول کنارنده اولدیغندن هواسی لطیف اولدیغی کبی درونندن کچن نهرك صویی دخی شربه غیرصالح اولمغله اهالی ایچه جکاری صویی کولدن اخذ ایتمکده‌در .

تاریخ قدیمده مذکور اولان ایسوریا شهری قصبه‌نك محلنده اولمسی احتماله قریبدر .

بکشهری قضاسی : مرکز لوانك غرب جهتنده واقع اولوب ٤٩ قدر قریه‌دن مرکبدر قضانك اراضیسی منبت ومحصولداردر غرب جهتنده کی کولده نفیس بالقلر چیقار وهرجنس حبوبات ایله آفیون ، میوه وسبزه کثرتله یتشدیریلور ومعمولاتی کلیم چوراب کبی شیلردر .

داخل قضاده ٧٧٣٢ خانه‌ده همان جمله‌سی اسلام اوله‌رق ٣٣٩٧٥ نفوس ٣٨ مسجد ١٢ جامع ١ مولوی درکاهی ٣٥٤ دباغخانه ٧٢ دکرمن ٣ حمام ١٦ فرون ١٨ خان ١٢ قهوه خانه ٤٤ مغازه ٢٨٩ دکان ١٠١ چشمه وسبیل ٢ سلخ خانه ١ حبسخانه ٧١ تربه ١ کتبخانه ١ ارمنی کلیساسی ١ روم کلیساسی ٦٠ اسلام مکاتبی ١٦ مدرسه موجوددر .

قضانك حیوانات اهلیه‌سی ٣٤٤ مانده ١٥٤٨ اینك ١٨٥٢ اوکوز ١٦١ دوه ١٢٥٢ مرکب ١٤ استر ٤٣٧ بارکیر ٣١٣٣٤ تفتیك ٢٣٤٥٠ قره کچی ٣٥٦٢٨ قیون وسائره دن مرکبدر .

قضانك محصولات متنوعه‌سی ایچه بر یکون تشکیل ایدر حاصلاتك مقدار سنویسی ٥٠٠ کیله نخود ٢٠٠٠ کیله چاودار ١٠٠٠ کیله یولاف ١٠٠ کیله مصر ٢٥٠٠٠ کیله ملز ١٢٥٠٠٠ کیله آرپه ٤٠٠٠٠٠ کیله بغدای ٣٦٠٠ قیه آفیون ٤٠٠٠ کیله فیك ١٠٠ کیله فصولیه ٢٠٠ کیله مرجمك در .

« ١٣٠٨ سنهٔ مالیه‌سی » ٢٦ قریه ٢٧٧٣ خانه‌ده ١١٦٧٣ نفوسی جامع قیر ایلی ناحیه‌سی دخی بکشهری قضاسنه ملحقدر .

بکشهری چایی — ذکر اولنان بکشهری کولنك آیاغی اولوب مذکور کولك شرق جنوبیسندن چیقدقدن صکره قصبه‌نك ایچروسندن کچه‌رك ٦٠ کیلومتره قدر تمدید مجرا ایله قره ویران نام کوله قاریشور مذکور چای اوزرنده برچوق دکرمنلر وارایسه‌ده کولك صویی ازالدینی وقت بوده قوریمق درجه‌سنه کلیر .

بکشهری کولی — قونیه ولایتی و سنجاغنك همنامی اولان قضا داخلنده کائن بر کولدرکه چوره‌سی یکرمی یدی فرسخ وسطحی تربیعاً قرق فرسخدر صویی طاتلی و درونده اطرافی درت بش

ساعتده طولاشیلور بر قاچ آطه‌جقلر وار ایسه ده هواسی اغیر اولمغله انجق قضا حیوانه مرعا اتخاذ اولنمشلردر .

اشبو اطه‌لردن ماطه اطه سنده بوندن یکرمی سکز سنه قدر اقدم بر قاچ خانه قزاق مهاجرینی اسکان ایتمش ایسه‌ده هواسیله امتزاج ایده‌مامشلردر.

کولك ایاغی اولان بك شهری چایی قره ویران کولنه دوکیلور و صاون قریه‌سنده افلاطونه منسوب بر سدك آلتندن نبعان ایدن صو دخی مذکور کوله قاریشیرکه سدك اوزرنده غایت مصنع ایکی عدد قیز رسملری واردر .

کولده بر قاچ جنس بالق صید اولنوب قونیه ونیکده جهتلرینه کوندریلور . وطالغان نامنده بر قوش دخی کثرتله بولنوب دریسندن کورك اعمال اولندیغی جهتله اوروپایه ارسال قلنور.

کولك رسوم صیدیه‌سی سنوی ٢٥ بیك غروش راده‌سنده‌در .

بکطاغی .ـ طوروس سلسله‌سی منسوباتندن لیسیاده کائن بر سلسلهٔ جبالك اسمیدر .

بکقوز .ـ بوغازایچنك اناطولی ساحلنده و بر قوی داخلنده واقع بر خیلی یالی و ابنیه‌لری جامع بر قریه‌درکه اولدقجه واسع ومسیره اتخاذ اولنور برچایری حاویدر.

درونده عساکر شاهانه‌یه مخصوص دیاغخانه ایله قلوره‌خانه و قشله واردر شهر اماتی ملحقاتندن بر قضا اعتبار اولنمشدر .

بکلربکی .ـ بوغازایچنك اناطولی جهتنده واقع قرای مشهوره سندن اولوب متعدد یالیلری وکوزل کوشکلری وباغچه‌لری مشتملدر.

استانبول کلمه‌سنه دخی مراجعت بیوریله .

بکلك دره‌سی .ـ ادرنه‌ولایتنك کلیبولی سنجاغنده نهایتی بر بطاقلغه منجر اولان بر نهرك اسمیدر .

بکبازاری .ـ انقره‌ولایت‌وسنجاغنده مرکز قضا برقصبه اولوب انقره‌یه اون‌التی ساعت قدر اوزاق محلده استانبول‌جاده‌سنده و بر تپه اوزرنده مبنی ١٢٥٨ خانه و بر عسکری دبوی ایله یارم بلوك عساکر استیعابنه کافی بر قشله وبرده جبخانه‌یی شاملدر .

سکنهٔ حاضره‌سی ٢٨٧١ ذکور و ٢٩٣٤ اناث که جمعاً « ٥٧٠٥ » نفوس مسلمه‌دن عبارتدر .

درون قصبه‌ده قره‌جه احمد سلطان حضرتلرینك مقامی وبرکوی محمد افندی وعوض بابا کبی مراقد اولیا و مظنه موجوددر .

قصبه‌یه یارم ساعت قدر مسافه‌ده اجداد عثمانیاندن کوندز الب‌نام غازینك مرقد مبارکی واردر .

و ینه قصبه‌نك یارم ساعت قدر اوزاغنده این اوزی نام محلده یالچین قیا اوزرنده ومغازه شکلنده اوتوز

قدر اوطه موجود ایسه‌ده صعب المرور وغیر قابل الدخول اولدیغندن زیارتی ممکن اوله‌مامقده‌در .

قصبه‌ده منسوجات نوعندن بروسه حولیلرینه مشابه قرمزی والاجه وبیاض حولیلر ایله آیدین کاری الاجه‌له ویوك قوشاق وعادی کلیملر نسج واعمال اولمقده‌در .

قصبه‌نك اطراف وجواری باغلق وباغچه‌لك اولدیغندن غایت لذیذمیوه‌لر علی الخصوص قاوون وانقره‌یه نسبت اولنان مشهور ارمودلر یتشوب درسعادته ومحال سائره‌یه سوق وارسال قلنمقده‌در .

بکبازاری قضاسی : شمالاً ییان آباد وکره‌ده شرقاً آباش جنوباً میخالیجق غرباً نعللوخان قضالریله محاط ومحدوددر .

آراضیسی غایت منبت و محصولدار اولوب باشلوجه جنسلری صاری وقره چام ومیشه اولمق اوزره ١٧٠٠٠٠ دونم وسعتنده اورمانلری واردر .

قضا : مذکور اراضیسنك اشبو یوز یتمش بیك دونم اورمانلق محلندن غیری ٤٠٠٠٠ دونمی اراضیٔ مزروعه ٧٠٠٠٠ دونمی غیر مزروع ٣٠٠٠٠ دونمی باغ وبغچه وبوستان و ٢٥٠٠ دونمی چایر ومرعادن عبارتدر .

قضانك باشلوجه محصولاتی : بغدای، آرپه، پرنج، بورچاق، جهری، آفیون، غود، مرجمك، داری، پاموق، اولوب میوه‌لری دخی غایت اعلا جنسندن ارمود ، الما ، اریك، زردالی، عناب، ویشنه وکراز وخلاوتیله مشهور قاوندر .

قضاده برسنه ظرفنده ٢٠٠٠٠٠ کیله حنطه ٩٠٠٠٠ کیله شعیر ٤٢١٠٠٠ قیه پرنج ٥٠٠٠ قیه پاموق ١١٠٠٠٠ قیه اوزوم ١٠٠٠٠ قیه الما حاصل اولور .

اراضیٔ مزروعه وترلا وبغچه‌لری ییان آباد قضاسندن نبعان ایله میخالیجق جوارنده سقاریه نهرینه قاریشان کرمیر نام نهر ایله اروا واسقا اولنور .

داخل قضاده بکپازارینه قریب محلده هرنوع معده‌خسته‌لقلرینه شفابخشا وویشی صوینه هرجهتله فائق وطعمی لطیف برمعدن صویی اولدیغی کبی هونیادی صوینك یرینی طوتان ایچمجه نام کوکرد وانکلیز طوزینی حاوی ومسهل مقامنده مستعمل معدنی صولر موجوددر .

مظنهٔ کرامدن درون قصبه‌ده بولنان ذواتدن ماعدا قرا وجوار قصبه‌ده قره داود ونجم الدین کبرا ویدیلرك مراقدی زیارتکاه خواص وعوامدر.

قضاده ١٦٢١١ نفوس ٨١ قریه ١٦٨٦٤١ خانه ٧٧ جوامع ومساجد ١٥ مدرسه ٦١ چشمه برباب رشدی و ٤٠ قدر صبیان مکاتبی ١ حکومت قوناغی ٣٩ صو دکرمانی ایکی عدد کوبری جسیم واردر .

حیوانات اهلیه‌دن داخل قضاده ١٥٠٠ رأس قره‌صیغیر ٤٥٠ چفت اوکوز ١٠٠ مانده ١٥٠ آت ٢٠٠ استر ٣٠٠ مرکب ٢٤١٢١ قیون ٥٤٣٥٧ تفتیك ٤٤٨ قیل کچی موجوددرکه بونلردن سنوی ٣٠٠٠٠ قیه تفتیك ٢٥٠٠٠ قیه یاغی استحصال ایدلمکده‌در .

بکلو .ـ قونیه ولایتك تکه سنجاغنده واقع بر کوچرك کولك کنارنده برموقعدر .

بلاد البستان .ـ خطهٔ یمانیه‌ده وصنعا سنجاغنده ١٣ قریه‌لی برناحیه‌در .

بلادالرؤس .ـ خطهٔ مزبوره‌نك صنعا اواسنده ٢٠ قریه‌لی کذا برناحیه‌در .

بلاستره برونی .ـ ادرنه ولایتی وکوملجنه لواسنده کائن یکیجه قضاسی ساحلنده وقره آغاج کورفزینك غرب طرفنده بربرونك اسمیدر .

بلاط .ـ خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاق وقضاسنه تابع ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب بالیکسریدن ١٥ ساعت قدر اوزاقده وصولاق وبغچه‌لك بر محلده واقعدر جوارنده بر چوق صو دکرمنلری اولدیغی کبی قصبه‌ده دخی قهوه دکرمنلری اعمال اولنور .

درون قصبه‌نك ٤٤ شاکردی حادی برباب مکتب رشدی واردر .

بلاط ناحیه‌سی مرکزدن غیری ٣٩ قرایی و ٩٣٨٣ نفوس مسلمه‌یی جامع اولوب مشتملاتی ٥ جامعشریف ومسجد ٣ مدرسه ٣ ابتدائی مکتبی ١ کلیسا ٦٦ دکان ٣ خان ١ حمام‌دن عبارتدر.

اراضیسی منبت ومحصولدار اوله‌رق هرجنس حبوبات ومیوه ایله چوقجه افیون حاصل اولور .

بلاط .ـ ویاخود بلاطجق آیدین ولایت وسنجاغنده سوکه قضاسنه مربوط ناحیه مرکزی بر کوچوك قصبه اولوب مرکز قضایه ٢٨ کیلو متره بعد ومسافه‌ده وبیوك مندرس نهرینك صول ساحلنده ونهر مذکور منصبنك ٥ کیلومتره قدر کریسنده ٣٧ درجه ٥٣ دقیقه عرض شمالی و ٢٥ درجه ٨ دقیقه طول شرقیده واقع و ٣١٢ نفوس و ٧٢ اماکنی جامعدر .

بلاط قصبه‌سنك تاریخ قدیم نظرنده شهرتی واولدقجه مهم سرکذشتی واردر:

قصبه میلت شهر قدیمنك موقعی اولوب ازمنهٔ قدیمه‌ده بو جوارده مسکون اولان له‌لرلرك نامیله یاد اولنوردی بالاخره بیتوزه «Pityusa» تسمیه قلنمشدر . سارپدونك تحت اداره‌سنده اوله‌رق کریددن کلان قاریه‌لیلر له‌لرلری طرد ایدرك کرید شهرلرندن برینك نامنه اوله‌رق میلیت نامیله بو شهری تأسیس ودها صکره ایونیالیلر بو جوارده میلت اسمنده بر

دیکر شهر دهاوجوده کتورمشلردر.

میلت محاربات متتابعه‌دن ایرانلیلره کچمش ومیقال محاربه سنی متعاقب یونانلیلره انتقال ایلش واسکندر کبیر طرفندن بر خیلی تضییقات وتهدیدات مقابلنده ضبط وتسخیر قلنمشدر.

بطلیوس فیلادلف زماننده میلت شهری قاریه والیسی تیمارق طرفندن پك چوق اذا وجفا کورمکله میلتلیلرك رفع مظالم حقنده‌کی اوازهٔ اشتکالری سوریه حکمداری آنتیوخسك تیمارق علیهنه هجومنی منتج اولوجهله مرقوم تیمارق آنتیوخسك ید اسارتنه کچه‌رك بالاخره قتل اولنمشدر.

بو فداکارلغه مقابلةً میلیت اهالیسی آنتیوخسه ته‌ئوس یعنی معبود عنوانی اعطا ایتدیلر.

میلت رومالیلر دورنده خیلی استراحت کوردی وتجارت جهتنده فوق العاده ایلرویه کتدی میلت اقمشه‌سی خصوصیله آل رنکنك نفاست وخلاوتیله شهرت قزاندی میلت معمولاتی یونانستان وایتالیایه سوق اولنه‌رق فوق العاده مقبول ومعتبر طوتیلور ایدی. بناءً علیه سکنه‌سی صفا پرورلك وفساد اخلاق ایله متصف اولمشلردی.

بیزانس زماننده بالجمله بلادسواحلیه کبی بوده مهاجمات اتراکه هدف اولمشدر میلت شهری بر چوق اعظم حکمانك مسقط راسی‌در.

حکمای سبعهٔ یونانیه‌دن ایلك دفعه علم هیئت ایله مشتغل اولان طالس thalès برنجی دفعه جغرافیا خریطه‌لری ترسیم ایدن آناقیماندر anacimandre وابتدا نثراً تاریخ یازان قادموس cadmus ومورخ مشهور هقاته hècateè وخطیب شهیر اشینه echine وملاحت وعقل وکیاستله مشتهر پریقلیسك ذوجه سی آسپاسیا میلت شهرنده کهواره زیب شهود اولمشلردر.

ناحیه‌سی: شوکه‌نك قسم شمالیسندن متشکل اولوب ١٣ قریه و ٦١٦١ نفوس جامعدر.

بلاط نامنده حلب ولایتنده ومرعش ایله انطاکیه اراسنده وباب قضاسی داخلنده الیوم خرابه‌سی موجود بر قریه ایله شامشریفك بر بچق ساعت قدر اوزاغنده وقتیله معمور وبرچوق مشاهیرك مسقط راسی بولنمش اولان بر قریه ودها سوریه سمتنده بر قاچ موقعده ومدینهٔ منوره‌ده ودرسعادت محلاتندن خلج قسطنطنه سا حلنده بر محله واردر.

بو صوك موقع سیف الدوله بن حمدانك قیصرروم ایله ایتدیکی محاربانده رومالرك النه دوشن اسرای عربه محبس اتخاذ اولنمشیدی.

بلاط اساساً دوز اولان ویاخود طوغله وطاش ایله تسویه ایدیلان وقالدیرم یاپیلان محله دینور.

بلاطه. — ارض فلسطینده نابلس حوالیسنده برقریه اولوب

حضرت یوسف علیه السلامك مدفن مبارکلری بونده اولدیغی مرویدر .

بلاطهٔ بالا .— مناسترولایتنك دبره سنجاغنده ومرکز لوایه ایکی ومرکز ولایته یکرمی التی ساعت بعدنده کائن برقریه‌نك اسمیدر .

بلاطهٔ زیر .— کذا ولایت ولوا : مذکوره یه ملحق بر قریه‌در .

بلاق .— مصرعلیا ایله نوبه‌ارا سنده ونیلك تشکیل ایتدیکی بر جزیره اوزرنده بر اوفاق قصبه اولوب وقتیله معمور اولدیغی روایت اولنمقده‌در .

بلانجه .— مناسترولایتنده دبره سنجاغی قراسندندر .

بلانغه‌ریچه .— مناستر ولایتنك ایلصان‌لواسنده مرکز لوایه سکز ومرکز ولایته ۳۸ ساعت مسافه‌ده بر قریه‌در .

بلبد .— طرابلس غرب‌حوالیسنده بر موقع معروف اولوب رؤسای خوارجدن ابوالخطاب بوراده قتل ایدلمشیدی .

بیلبس .— «bilbeibss» خدویت مصریه‌نك شرقیه مدیریتنده ونیلك‌ایی منجاقولنك ساحلنده وقاهره‌نك شرق شمالیسنده کائن درت بشبیك نفوسلی بر قصبه‌در .

اسکی اسمی باتوموس patumus وبیطوم pitom ویارامسس‌در .

بلغار .— بلقان شبه جزیره سنك بر قسمنده منجمه ومتفرق صورتده مسکون بر قوم اولوب نسلاً سیقتلرك احفادی اولدیغی مرویدر .

بونلرك وطن اصلیلری اولان‌وولغا وادیسی واورال سلسله‌سی جهتلرندن اقوام سائره طرفندن طرد اولنملریله میلادك ٤٧٥ سنه‌سی بحرسیاه وازاق دکزی سواحلنه وبراز صکره دینستر وطونه جهتلرینه یاییلوب نهب وغاراته باشلدیلر .

وبر ارالق بحراً قایقلرله قسطنطینیه دخی تجاوز ایتدیلر ایسه‌ده بر ایش بجره‌میوب شرق ایمپراطورلرینه انقیاده مجبور اولمشلردر .

بلغارلر ٦٧٩ تاریخ‌میلادیسنده‌طونه‌نك اشاغی جهتلرنده‌بر حکومت‌تأسیسی وبو حکومتلرینی اوچ عصر قدرمحافظه ایتدیلر .

٩٨٠ تاریخندن بلغارلر بر ایکنجی حکومت دها تشکیل وصربستانی دخی بو حکومته الحاق ایتمشلر .

ایمپراطور واسیل بو یکی بلغار حکومتنی سلستره جوارنده تارومارایله اون بشبیك قدر اسیر وجمله‌سنك کوزلرینی چیقارتمرق طونه‌نك قارشویاقه‌سنه کوندرمشدی .

بلغارلر طونه جوارنده اولاح وبلغارلردن مرکب براوچنجی حکومت دها تأسیس ایله نامنه ولاق ـ قومن تسمیه ایتمشلردی‌که بوده ٧٩٢ تاریخ

هجریسنده یلدیرم بایزید خانك صولت جهانکیرانه سیله محو و منقرض و مملکتلری ضمیمه ملك عثمانی قلنمشدر .

بلغارستان . — اوروپای عثمانینك محتوی اولدیغی قطعاتدن بریسی اولوب دولت علیهٔ عثمانیه‌نك زیر حکمنده بر امارتدر .

حدودی : بلغارستان اوروپای عثمانینك جهت شمالیسندن عبارت وطونه نهریله بلقان سلسله‌سی و صربستان ایله بحر سیاه اره‌سنده طولانی بر قطعهٔ اراضیدن عبارت اولوب شمالا رومانیا غرباً صربستان جنوباً اوروپای عثمانینك قوصوه وسلانیك ولایتلری ایله شرقاً روم ایلی ولایتی شرقاً بحر سیاه ایله محاط ومحدوددر .

رومانیا ایله اولان حدودینك بر قسمنی که منقالیه قصبه‌سنك بر از جنوبندن سلستره‌نك شرقنه دکین بر خط مشروط واورادن تیموق نهری منصبنه دکین محانی طونه نهری تحدید ایدر .

صربستان ایله اولان حدود طبیعیسی دخی تیموق نهری داستارا پلاتینا واستول تپه‌لری تشکیل ایدر .

ریلو طاغی شعباتی ایله دوینیجه طاغلری سلانیك وبایونا سلسله‌سی قوصوه ولایتلری ایله اولان حدودینی وبلقان سلسلهٔ جسیمه‌سی دخی شرقی روم ایلی ولایتی حدودینی وجوده کتورر .

جسامت وسواحلی : بلغارستان شکلاً بر مستطیل اولوب شمال شرقی جهتندن غائب ایتدیکی قسمنی جنوب غربیده بلقانك جنوب طرفنده کائن صوفیه سنجاغی اکمال ایلر مساحهٔ سطحیه‌سی تربیعاً ٦٣٩٦٢ کیلو متره‌در .

منقالیه‌نك جنوبنده کائن وروما نیا حدودینك منتهی اولدیغی ییلانلق قریه‌سندن قزاق کوینه قدر ممتد اولان بحر سیاه ساحلنده مشهور اوله‌رق وارنه لیمانیله قامچیق باچیق قویلری واردر .

جبال ورسان وانهار : بلغارستان کاملاً طونه نهری مائله‌سی داخلنده ایسه‌ده باچیغه طوغری ممتد اولان کوچك بلقان سلسله‌سی اراضیسنك بر مقدارینی بحرسیاهه تمایل ایتدیردیکندن بلغارستان اراضیسی قسماً بحرسیاه وقسماً طونه مائله‌سی اعتبار اولنور .

بلغارستان اراضیسی طونه‌یه طوغری خفیف برمیل ایله ممتد بر اووه اولوب حدود جنوبیسنی تشکیل ایدن وغربدن شرقه طوغری ممتد اوله‌رق بحرسیاهده نهایت بولان بلقان سلسله‌سی و شعباتی اولان ایکنجی درجه سلسله‌لر ایله بعض محلده عارضه‌لر پیدا اولمشدر .

بلقان شعباتی اینجه بایر وپیکار طاغی ودرویش بلقانی اسملریله مشتهر اوله رق شمنی جوارینه قدر ممتد اولور ودلی اورمان نام سلسله دخی هزارغراد ایله سلستره‌اراسنده بولنور .

بلغارستانك قره‌دکز مائله‌سنه منسوب انهاری اوفاق تفك شیلر اولدیغندن بالنسبه اهمیتلری یوقدر بونلرك اك متعارف ومشهور اولانلری قزاق دره

ایله قامچیق صویی ووارنه لیمانه دوکیلان سریز نام صولردر .

طونه مائله‌سی ایسه بلقانلردن حاصل اوله‌رق همان یکدیکرینه متوازیاً نهر مذکوره دوکیلان ومجرالرینك استقامتلری عمودی بروضعیتده بولنان صولر درکه باشلوجه‌لری طباق دره، آق‌لوم، یانترا، اوصما، وید، اسکر، اسکیتول، اوکوست، سیربچا، قره‌لوم . بویاندیا ، راقو ویچقا ، توپوتیچه نام صولردن عبارتدر .

اقلیم وهواسی ومحصولات ومعمولاتی : بلغارستان بلقانك تشکیل ایتمش اولدیغی سطح مائلك قسم شمالیسی اولدیغندن شمالی روزکارلرینه مقاومت ایده بیله‌جك باشلوجه بر مانعی یوقدر بو سببله هواسی اثنای شتاده غایت سرت وصغوق ایسه‌ده صاغلامدر .

طونه توابعنك استقامتلری ایله کثرتلری اراضی لایقیله اسقا واروایه کفایت ایتدیکندن بلغارستان اوروپای جنوبینك اك منبت ومحصولدار محلی عد اولنورلر وبو جهتله طونه بغدایی نامیله موسوم اولان بغدای قسماً بو مملکتده نشو ونما بولور .

اراضینك درجهٔ تموعی نسبتنده فن زراعتك ترقیسنه همت ایدیله‌مدیکندن بوکون بلغارستان کبی بر محصولدار محلدن استعداد طبیعیسنك همان یوزده اللیسی نسبتنده استفاده ایدلمکده‌در .

محصولات خمسه‌یه منحصر اولان محصولات مملکت احتیاجات محلیه‌یی تأمین ایتدکدن صکره خارجه دخی چیقارلمقده‌در .

بال، تره یاغی ایله پنیر دخی بلغارستانك باشلوجه محصولاتندندر. میوه‌سی مبذول ایسه‌ده شهر وقصباته منحصر کبیدر .

معمولات محلیه سختیان وشیاق وعبا واحرام وایپك وایپلکدن نفیس چارشاف وکوملکلر وعثمانلی وفرنك اکرلری کبی شیلردر .

نفوس : بلغارستانك نفوس موجوده‌سی ایکی بچق میلیونی متجاوزدر.

احوال سیاسیه‌سی .— بلغارستان اداره‌جه یکرمی قدر سنجاغه منقسمدر :

(١) نجیسی سره دج ویا صوفیه سنجاغی درکه بلغارستانك جنوب غربیسنده وبلقانلرك جنوب جهتنده واقع اوله‌رق کرسیٔ اداره‌سی عموم امارتك مرکزی اولان صوفیه شهریدر .

(٢) نجیسی کوستندیل سنجاغی اولوب مرکزی صوفیه‌نك غرب جنوبنده کائن کوستندیل قصبه‌سیدر .

(٣) نجیسی اشتپول دائره‌سیدرکه مرکزی ترن قصبه‌سیدر .

(٤) نجیسی اورحانیه دائره‌سیدرکه مرکزی اورحانیه قصبه‌سیدر .

(٥) نجیسی وراچا دائره‌سیدرکه مرکز اداره‌سی اورحانیه‌نك غرب شمالنده واقع وراچا قصبه‌سیدر .

(٦) نجیسی بر قوفجه دائره‌سی

اولوب مرکزی برقوفجه قصبه‌سیدر .
اشبو ایکی سنجاق اراضیسی غایت عارضه‌لی وبلقانلقدر .
(٧) نجیسی ویدین دائره‌سی اولوب کرسیٔ اداره‌سی متانت ورصانتله مشهور ویدین قصبه‌سیدر .
(٨) نجیسی لوم دائره سی اولوب مرکزی همنامی اولان قصبه‌در .
(٩) نجیسی راحووه دائره‌سی درکه مرکزی لومك طرف شرقیسنده وطونه ساحلنده واقع راحووه موقعیدر .
(١٠) نجیسی لوفجه دائره‌سی اولوب مرکزی اولوب اوصما صویی اوزرنده کائن لوفجه قصبه‌سیدر .
(١١) نجیسی پلونه دائره سی در مرکزی پلونه قریه‌سیدر .
(١٢) نجیسی طرنووه دائره‌سی اولوب بلغارستانك وسطنده واقعدر مرکزی النه موقع مشهورینك شمالنده کائن طرنووه قصبه‌سیدر .
(١٣) نجیسی شتوی ویا شیشتوف دائره‌سی درکه مرکزی طونه‌نك اك طار برمحلنده واقع زشتوی قصبه‌سیدر .
(١٤) نجیسی روسجق دائره‌سی درکه مرکزی بلغارستانك اك منتظم ومهم بلده‌سی اولان طونه ساحلنده واقع روسجق بلده‌سیدر .
(١٥) نجیسی هزارغراد دائره‌سی اولوب مرکزی همنامی بولنان قصبه‌در .
(١٦) نجیسی جمعهٔ عتیق دائره‌سی اولوب مرکزی عثمان پازاری نام قصبه‌نك شمالنده واقع یکی جمعه قصبه‌سیدر .
(١٧) نجیسی شمنی دائره‌سی اولوب مرکزی قلعه واستحکاماتنك متانتیله مشهور شمنی بلده‌سیدر .
(١٨) نجیسی سلستره دائره‌سی اولوب سلستره بلده‌سی مرکز اداره‌سیدر .
(١٩) نجیسی پروادی دائره‌سی اولوب همنامی بولنان قصبه‌در .
(٢٠) نجیسی وارنه سنجاغیدرکه مرکز اداره ساحل بحر سیاهده واقع بلغارستانك برنجی اسکله‌سی وتجارتکاه موقعی اولان وارنه قصبه‌سیدر .

بلغارطاغی — اناطولیده کائن طوروس سلسلهٔ جبالنك برقسمی اولوب اطنه وقونیه ولایتلرینك حدود طبیعیسنی تأسیس وتشکیل ایدر بلغار طاغی اسمی یونانجه طاوروسك ترجمه‌سی اولان بوغاطاغنك محرفیدر .

بلغراد — درسعادت حوالیسنده وروم ایلی ساحلنده بوغازك اوزرنده بیوکدره‌یه ٩ ودرسعادته ١٩ کیلومتره بعد ومسافه‌ده واقع برقریه‌در درسعادتك میاه مقتضیه‌سی قریهٔ مزبوره جوارنده‌کی بندلرده تجمع ایدر .

بلغرادجق — ویدین سنجاغی داخلنده وصربستان حدودنده برکوچك قصبه‌در بلغراد نامی یانیه ولایتنده برات سنجاغنك کرسی اداره‌سی اولان برات قصبه‌سنه دخی

Bibliothèque Nationale

ویریله‌رك ارناود بلغرادی نامیله زباتزد اولمشدر .

بلقا .ـ (حطه‌سی) سوریه‌ده نهر الشریعه ایله بحر لوطك جهت شرقیسنده برارض قدیم اولوب مرکزی معان قصبه‌سی ایدی .

بلقا .ـ قلعة البلقا : بلقا حطه‌سنده وبحر لوطك ٤ کیلومتره قدر شرقنده کائن اسکی برقلعه‌در .

بلقا .ـ (ـ سنجاغی) بیروت ولایتنك متشکل اولدیغی الویه‌دن اولوب ولایت مزبوره‌نك جنوب شرقیسنده وبلقا : حطه‌سیله ارض فلسطینك برقسم کبیرندن مرکب غایت واسع بر سنجاق اولوب جنوباً عقبه کورفزی وغرباً حدود مصریه یه قدر متواسعدر .

سنجاغك قسم شمالیسنی نهرالشریعه ایله بحر لوط وبونلره دوکیلان انهار صولا مقده ایسه ده سمت جنوبیسی قوراق وادیلری حاویدراك زنکین محلی بحر لوط ونهر اردن ایله بحر سفید بیننده‌کی اراضی اولوب بوراده پاموق سیسام وزیتون وحبوبات متنوعه حاصل اولور .

ازمهٔ قدیمه‌ده بنی اسرائیل حصومت ایله مشهور اولان سامریلر بلقاسنجاغنك غربنده اقامت ایدرلرایدی .

داخل لواده ادوار قدیمه یادکاری اوله‌رق پك چوق قرا وقصبات انقاضی حرئی وموجوددر .

لوانك سکنه‌سی یوز اللی بیك راده‌سنده‌در .

مرکز اداره‌سی اولان نابلس قصبه‌سی جبل عیبال ایله جبل غرزیمك تشکیلی ایتدکلری وادی‌ده واقعدرکه جواری اشجار کوناکون ایله مزین خدائق متعدده ایله محاطدر . عبدالغنی النابلسی حضرتلرینك دخی مسقط رأسلریدر .

نابلس کلمه‌سنه مراجعت بیوریله .

بلقا سنجاغی اهالیسنك قسم اعظمی غیر مسکون وخیمه نشین قبائل عربدن عبارت ایسه‌ده بونلر حکومت سنیه یه اوته‌دنبری اطاعتله مألوف ومن القدیم اغنام واعشار ویرکولرینی اعطا ایتمکده‌درلر .

عشایر مرقومه‌دنذاك مشهورلری ایله مقدار خیام ونفوس محمنه‌لری بر وجه زیر بیان اولنور :

	خیمه	نفوس
١ بنی سقر	٥٠٠	٢٥٠٠
٢ بنی حسن	٣٠٠	١٥٠٠
٣ بنی حجر	٨٠٠	٤٠٠٠
٤ بنی عجارمه	٣٠٠	١٠٠٠
٥ بنی دعجه	١٠٠	٣٥٠٠

بلقان .ـ اوروپای عثمانیده بلغارستان ایله شرق روم ایلی آراسنده‌غربدن شرقه‌طوغری موازاتاً امتداد ایلیان برسلسلهٔ جبالك اسمیدرکه بولندیغی شبه جزیره نامیله مسما اولمشدر .

سلسلهٔ مذکورهنك مبدائی شبه جزیرهنك وسطنده واقع وبتون شبه جزیره سلاسلنك نقطهٔ تفرع وتشیعی اولان دها طوغریسی بلقان شبه جزیرهسنك رابطهٔ جبالی اولان چار طاغ اولوب مذکور طاغك لیو پاترن تپهسندن اعتباراً شرقه طوغری اسامیٔ مختلفه ایله یاد اولنمق اوزره بالامتداد بحرسیاه ساحلنده کائن امینه برونده نهایت بولور .

اصل سلسلهنك اسم قدیمی هموز اولوب اسکوب ایله کیلان اراسنده قره طاغ (چرناغورا) صوفیه نك جنوبنده مشهور ریلو مناسترینی حاوی اولان ریلو وصماقوودن اعتباراً قسم شرقیسی اولان قوجه بلغان ودها سائر بوجهتده بولنان شعبات وفروعات بلقان سلسلهٔ عظیمهسی منسوباتندر .

اسلیه جوارنده بلقاندن ایریلهرق استانبول جوارنده نهایت بولان استرانجه بلقانی وشرق شماله طوغری امتداد ایدنه دخی امینه بلقانی وکوچك بلقان دیرلر.

قوجه بلقان ویا ولیق دنیلان سلسلهنك طولی ٣٠٠ و عرضی ٣٠ : ٨٠ کیلومتره وارتفاع وسطیسی ١٠٠٠ متره‌در.

بلقان سلسلهسنك مائله شمالیسی صبق اغاجلق و طاطلی بر میل ایله طونهیه قدر ممتداولور ایسهده جنوب ورسانی صرب ودیك چبلاقدر .

استقامتی جهتله هر ایکی مملکت اراسنده بر دیوار حکمنده ایسهده مواقع متعددهسنده تاریخ حرب نقطهٔ نظرنده مهم و تجارت و سیاحت خصوصارنده فائدهلی بر چوق کچید محلاری واردر که مشهور متعارف اولنلری بروجه زیردر .

مشهور بلقان کچیدلری

١ بابا قوناغی کچیدی اورخانیهدن صوفیهیه کیدن منتظم شوسهیی حاویدر.

٢ بانا یاخود تیز دربندی صماقو یقیننده صوفیه ایله فلبه ارا سنده‌در.

٣ پورت دوتراژان (قپولی دربند) کذا صوفیه ایله فلبه بیننده مرورو عبوری تسهیل ایدر.

٤ اتره پول کچیدی اتره پولدن ایزلادی و صوفیهیه کیدن طریق اوزرنده‌در .

٥ طوریان کچیدی طوریان ایله قارلووه اره‌سنده‌در .

٦ شیبقه کچیدی غابرووه ایله شیبقه اره‌سنده و منتظمدر و سطح بحردن ١٢٤٥ متره مرتفع اولوب ایکی جهتی دیك وکسمه قیا کبیدر

٧ تیمور قپو کچیدی طرنویدن اسلیهیه کیدن جاده اوزرنده‌در.

٨ وچرا کچیدی اسلیه قربنده اولوب هر نوع حمولهنك نقلنه مساعددر .

٩ دوبرول کچیدی دوبرول وقرین آباد موقعاری اراسنده‌در.

١٠ نادر دربنده پراوادیدن آیدوسه کیدن جاده اوزرنده‌در.

١١ امینه کچیدی کوچك بلقان اوزرنده وامینه قریه‌سی جوا- رنده اولوب وارنه‌دن برغوسه کیدن ساحل یولی اوزرنده‌در.

بلقطن .ـ ویا بلقطی مصرسفلا قراسندن اولوب بخیره مدیرلکنده واسکندریه قربنده واقعدر.

بلقمش .ـ مناستر ولایت وسنجا- غنده فلورینه قضاسنك ملحق نوسقه ناحیه‌سی قراسندن ١٥٠ خانه و ١٤٠٨ نفوسلی برقریه اولوب مرکز قضایه اوچ ساعت قدر مسافه‌سی واردر.

بلقیس .ـ حلب ولایتنده اورفه سنجاغنك بیره‌جك قضاسنده الان حرابه‌سی مشهور برشهر قدیمه‌در.

بلینه .ـ بوسنه ولایتنك ازوورنیق سنجاغنده ودرینا نهری جوارنده کائن همنامی بولنان قضانك مرکز اداره‌سیدر.

قضاسی : لوانك شمال شرق جهتنده واسع واووه‌لق بر محل اولوب تخمیناً ٣٠٠٠٠ نفوسی جامعدر. یانیه وپرزوه پولیه نامنده ایکی عدد ناحیه‌سی ده واردر.

لوانك سائر قضالری دخی ازوور- نیق، بره‌چقا، غراواجاج، سریرنیق، غراجا نیجا ماغلای، طوزلهٔ بالا، طوزلهٔ زیردر.

بنی اسد .ـ بصره ولایتنده منتفك سنجاغنده برناحیه‌نك اسمیدر.

بنی بهلول .ـ یمن ولایتنده صنعا لوا وقضاسی ملحقا- تندن طقوز قریه‌لی بر ناحیه‌در.

بنی حارث .ـ ولایت و لواء مزبوره تابع کذا بر ناحیه‌در.

بنی حبش .ـ کذا صنعا ملحقا- تندن ١٣ قریه‌یی جامع بر ناحیه در.

بنی حرب .ـ اقطار حجازیه ده ساکن یتمش سکسان بیك نفوسلی جسیم بر قبیله اولوب همان یکرمی اوتوز بیك قدر افراد مسلحه‌یه مالکدر.

قبیلهٔ مرقومه حرمین محترمین حوا- لیسیله نجد سمتنده وبرالشامك مواقع متعدده‌سنده اقامهٔ خیام توطن ایتمکله صرهٔ همایون وقوافل مسعد تمونك محافظه وامنیتی ایچون طرف دولتدن مرتب صره‌لری وار ایسه‌ده اره صره بعض مرتبه ینه تعرضلری وقوعبولمقده وجوار قبیله‌ده مطیره وعنزه قبیله‌لرینه صیق صیق غزوه ایتمکده‌درلر.

بنی حرب عربانی بر چوق فروع شعبات وسمیاته منقسمدر.

شویله که : بنی حربك اولا بنی سالم

وبنی مسروح نامیله ایکی جسیم فرعی وبنی سالمك بنی میمون ومراحه نامیله ایکی سمیه‌سی وبهر سمیه‌نك متعدد خمسه‌لری واردر .

بنی میمون : محامدی، راوعی، رحیلی حیدری، عمروی، سوریجی ، یحیوی، مورعی، قایدی، احمدی، محمدی. صبحی نامیله اون ایکی سمیه تقسیم اولنمشدر.

بنی سالمك ایکنجیسی اولان مراوحه قبیله‌سی دخی قبیلهٔ حوازم نام جمعیتی وجوده کتورن وباشلوجه نوامیه ، رقراف ، طواهره، جبول ، حنیطات، ذرعات، حجله، مزینه. ردادده، حنانیه اسملریله معروف اوفاق تفك عشیرتلره منقسمدرکه عشایر مزبوره کمال اطاعتله مألوف وحجاجك دوه‌جیلکی ومدینهٔ منوریه اشیا وارزاق نقلی کبی خدمات ایله متعیش درلر.

بنی حربك ایکنجیسی اولان بنی مسروح قسمی دخی دیکرلری کبی برچوق سمیه وخمسه‌لره متفرع اولدیغی حالده حرمین محترمین اراسنده کائن محال مختلفه‌ده اقامت ایتمکده‌درلرکه بوسببدن اراضیٔ مزبوره‌یه اراضیٔ مسروحیه نامی ویرلمشدر .

٣ بنی مسروحك برنجی قسمی بین الحرمین اراضیٔ مسروحیه دینلان محالده مقیمدر .

٤ بنی مسروحك متروکی سمیه‌لری.

١ جرم طریق فرعی وغایرده

٢ عطور } نجد بادویه‌سیله طریق
٣ مناش } فرعیده

٤ بشر مکهٔ مکرمه اطرافنده

٥ معید بن عبدالله } حاره‌سی قربنده و مکهٔ مکرمه اطرافنده

٦ بلادیه } مکهٔ مکرمه اطرافنده
٧ صحران } وبلادیه جبللرنده

٨ بدارین } حنا کیه‌نك طرف
٩ بنی جابر } شرقیسنده نجد قطعه‌سنده
١٠ شعب }

بنی حرب قبیلهٔ جسیمه‌سنك اقامت ایتدکلری موقع بروجه‌زیردر :

(١) بنی سالمك بنی میمون شعبه‌سی

١ محامدی ملف یولنده
٢ رلوعی حنف الکساده
٣ رحیلی بئرالروحاده
٤ حیدرلی ینبغ النخلده
٥ عمری جدیده بوغازنده

٦ سریجی }
٧ یحیوی } ینبغ النخلده
٨ مورعی }
٩ قایدی }

١٠ احمدی } جدیده بوغازنده فقره نام جبل ایله جفر وحفان قریه‌لرنده

١١ محمدی مدینهٔ منوره ایله شجوه اراسنده

١٢ صبحی بدر وحسینیه‌ده

(٢) بنی سالمك مراوحه شعبه‌سی

١ نوامیه } طریق سلطانینك جهت جنوبیسیله حنیف الکساده

٢ قراف صحره‌ده
٣ ظواهره صحره ایله نجدده
٤ حنیطات } صفرا قریه‌سیله جوارنده
٥ جبول } بولنان جبللرده
٦ درعات }
٧ حجله بئرالشریوفی جوارنده
٨ مزینه } مدینهٔ منوره‌نك طرف شرقیسنده کائن جبال ایله نجد اراسنده
٩ رددادہ مدینه‌ایله بئرالشریفی بیننده
١٠ حنایته } بعضلری مدینهٔ منوره اطرافنده بعضیلری نجدده

بنی کلمه‌سیله ابتدا ایدن وخطهٔ مبارکه حجازیه ایله یمنده بولنان قبائلك معروف ومشهور اولنلری بروجه‌زیردر :

بنی احمر
بنی اسد
بنی اسمر
بنی بجیر
بنی بهلول
بنی ثقیف
بنی جامع
بنی جحاوله
بنی جحجح
بنی حارث
بنی حسن
بنی حالد
بنی راجح
بنی روحه
بنی زهره
بنی زید
بنی زیدان
بنی زین
بنی سبیل
بنی سعد
بنی سعید
بنی سلیم
بنی سهیم
بنی شبیل
بنی شیبه
بنی طاهر
بنی عامر
بنی عبدالدار
بنی عبدالعزی
بنی عبس
بنی علی
بنی عمر
بنی قصیر
بنی لحیان
بنی مالك
بنی مطران
بنی محارب
بنی حاجر
بنی هاجر
بنی هیجان
بنی یتیم

بلنیح — فراتك صولطرف توابعندن اولوب اورفه سنجاغنده جولاب و دها سائر بر چوق چایلر کسب جسامت ایده‌رك رقه‌نك براز اشاغیسنده نهر مذکوره منصب اولور.

بنا — یمن ولایتنك تعز سنجاغنده قعطبه قضاسنده برقریه‌نك اسمیدر .

بنا .ـ (وادی ـ) مارالبیان قریه‌دن مرور ایدرك عدن کورفزینه دوکیلان چایك اسمیدر .

بناز .ـ خداوندکار ولایتنك کوتاهیه سنجاغنده عشاق قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزیدرکه عشاقدن درت ساعت اوزاقده وهمنامی اولان بناز چاینك کنارنده واقعدر .

بناز ناحیه‌سی : قضانك شرقنده واقع اولوب ٣٩ قریه ١٢٢٦ نفوسی مسلمه ٣٩ جامع ٣٨ مکتب ابتدائی ٢ مدرسه ٢٠ دکان وسائره‌یی مشتملدر .

اراضیسی طاغلق ایسه منبت ومحصولدار در اورمانلری چوق اولدیغندن باشلوجه اخراجاتی پلاموط ایله کراسته‌دن عباوتدر .

بنازچای .ـ مراد طاغندن نبعان ایدرك بناز قصبه‌سندن بالمرور قره‌حصار لواسی داخلنده بیوك مندرس ایرماغنه منصب اولور .

بنالوقه .ـ بوسنه ولایتنك منقسم اولدیغی الویهٔ خمسه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولوب مرکز ولایت اولان سرایك قرق ساعت قدر غرب شمالیسنده وورباس نام نهرك ایکی یاقه‌سنده مبنیدر .

بنالوقه‌دن نمسه حدودنده کائن نووی قصبه‌سنه بر تیمور یولی خطی واردر .

سنجاغی : ولایتك غرب شمالیسنده واقع اولوب بروجه زیر قضالری مشتملدر :

	اسامیٔ قضا	مرکز اداره
١	نفس بنالوقه	« بنالوقه
٢	معدن	«
٣	دیاوراند	«
٤	پریناوور	«
٥	دوبوی	«
٦	قوتورسقا	«
٧	اسکندروقف	«
٨	پریبه‌دور	«
٩	نووی	«
١٠	برود	«

بنغازی .ـ آفریقای عثمانیده مستقلاً اداره اولنان بنغازی سنجاغنك مرکز اداره‌سی اولوب ساحل بحر سفیدده وسیره نائق دینلان کورفزك منهاسنده واقع وطرابلس غربك ٢٤٠ ساعت شرقنده‌در .

لیمانی قومله طولمش اولدیغندن سفاین کبیره‌نك دخولنه غیر مساعددر .

بنغازی نامی بن الغازی‌دن محرف اولدیغی وقصبه‌نك اسکی اسمی بنه‌ریس ایدوکی وقصبه بر نیقه شهر قدیمنك محلنده مؤسس اولدیغی وجوارنده‌کی خرابه‌لر برنیقه شهرینك بقایاسندن بولندیغی مظنوندر .

سنجاغی : بنغازی مقدما طرابلس غربه مربوط بر لوا ومؤخراً ایروجه بر ولایت ایدی شمدی ایسه مستقلاً اداره اولنور برلوا اتخاذ اولنمشدر .

اراضیسی برقه حطه‌سندن عبارت اولمغله

تفصيلات ايچون برقه كلمه‌سنه دخى مراجعت بيوريله .

امور ملكيه‌سى عسكريه‌سيله ممتزج اولديغى حالده اداره اولنيوب بروجه‌زير قضا ونواحى‌يى مشتملدر :

١ بنغازى قضاسى برسيس
سلوك
جدابيه
براعصه
قينس نواحيسنى شاملدر

٢ درنه قضاسى
٣ مريج «
٤ اوجله «
٥ بومبا «

بنغازى سنجاغنده قرا وقصبات نادر اولوب اهاليسى خيمه نشين قبائل وعشايردر .

اخراجاتى : حيوانات ايله يياغى وذخيره‌دن عبارتدر .

بنى سويف — مصر القاهره جوارنده ونيل هبارك ساحلنده قديم هرموپوليس شهرى خرابه‌سنده مؤسس برقصبه اولوب اوچ بيك قدر سكنه‌سى واردر .

بنى شهر — يمن ولايتنه مربوط عسير - سنجاغى ملحقاتندن برقضادر .

حدود حاضره‌سى شرقاً غير محدود اولديغى حالده جهات سائره‌دن غامدابها مهائل قضالريله محاط ومحدود اولوب مركز اداره‌سى سدوان نام قريه‌در .

اراضئ قضايى جبل عسيرك شرقى پايه‌لرندن اينن وادئ بيشه نام نهر صولر محصولاتى آرپه بغداى دارى خرما قهوه مرجمك سيسام توتون كبى شيلردر .

قضانك ٧ ناحيه والتمش متجاوز قراسى واردر .

بنى صعب — بيروت ولايتنك باقا سنجاغى نواحيسندن اولوب اهاليسى خيمه نشين قبائل وعشايردن عبارتدر .

بنى عوام — عمك صنعا لواسنده حجه قضاسنه ملحق ٧ قريه‌لى برناحيه‌در .

بنى لام — بصره ولايتنك عماره لواسنده برعشيرتدركه اهاليسى شيعى ولسان فارسى اوزره متكلمدر .

بوترنتو — اوروپاى عثمانينك ساحل غربيسنك قورفه جزيره‌سى مقابلنده همنامى اولان كولك دكزه مربوط اولديغى طولا مباجلى بربوغاز اوزرنده كائن ايكى بيك نفوسلى براوفاق قصبه اولوب ازمنهٔ قديمه‌ده موقعنك تجارته‌دركار اولان مساعده‌سى وليمانك كوزللكى حسبيله معمور ايدى .

بوكون كولى دكزه ربط ايدن بوغاز قوم ايله طولمش واطراف قصبه بطاقلق حالنى كسب ايلمش اولديغندن اهميت موقعيه‌سى نسبتنده معموريتى يوقدر .

بوتقووه — سلانيك ولايتنده وسيروز جهتنده بعض اوفاق تفك صولر واسطه‌سيله

تحصل ایدرك فضلهٔ میاهنی قره صویه ایصال ایدن کوچك برکولدر .

بوجاق .ـ قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده مرکز قضاسی ملحقاتندن برناحیه مرکزی اولوب کوچك برکولك قربنده واقعدر. ناحیه‌سی مرکزدن بشقه ایکی قریه‌دن مرکب اولوب ٧٣٠٠ خانه‌ده ٤٩٠٧ نفوس مسلمه واردر .

ناحیه‌ده ١٤ مکاتب اسلامیه ٦ مدرسه ١٥ جوامع ومدارس ٢ یاغخانه ١ دکرمن ٤٤ دکان ٨٥١ خانه موجوددر .

بوجاق.ـ بیروت ولایتنك لاذقیه سنجاغنده برناحیه‌در .

بوجاق .ـ دیار بکر ولایتنده سیوه‌رك قضاسنده برناحیه‌نك اسمیدر .

بوجاق .ـ طربزون ولایتنده مرکز ایله جانیك اراسنده برقسم اراضیدر .

بوجاق طاغی.ـ کلکیایه منسوب طوروس طاغلری شعباتندن برسلسلهٔ صغیره‌در.

بوداق اوزی .ـ اناطولیده زیله ویوزغاده تابع صونغورلی قضاسی اراضیسنك برقسمنی موجوده کتورن برخطهٔ مشهوره‌در .

بودروم.ـ هالیقارناسسوس «halicarnassus» آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنه تابع برقضا مرکزی اولوب ازمیردن ١٧٥ میل بعد ومساقه‌ده واستانکوی جزیره‌سی مقابلنده وغایت محافظه‌لی برلیمان داخلنده کائن و٣٧ درجه ٤ دقیقه عرض شمالی و ٢٥ درجه ٩ دقیقه طول شرقیده واقعدر .

درون قصبه‌ده ٢٧٧٠ ارکك و ٢٧٥٤ قادین اولمق اوزره ٥٥٢٦ نفوس ایله ١٠٨٠ قدراماکن واردرکه هربری برر قلعه برجی طرز وهیئتنده وعرب اصول معماریه‌سنده‌در قلعه‌سی قصبه‌نك اورته‌سنده واقع اولوب برجهتنده برده صوکمری واردر .

خرما اغاجی دخی قصبه‌ده نشوونما بولمقده‌در قصبه پك قدیم اولوب یونانستان مهاجرلری طرفندن تأسیس اولنمش ودوریه هیئت متفقه‌سنك آلتی عدد بلادندن بریسی بولنمش ایدی .

بودرومك شهرت تاریخیه‌سی قرال موسولك ذوجه‌سی طرفندن انشا اولنان وعجائب سبعهٔ عالمدن معدود تربه‌سی جهتیله‌در قرالیچه آرتمیس بونی اکمله موفق اوله‌مقسزین وفات ایتمکله بالآخره اتمام ایدلمشدر .

ابو المورخین هره‌دوت بودروم قصبه‌سنده تولد ایتمشدر .

بودروم قلعه‌سنك زمانه‌کوره متانت ورصانتی فوق العاده ایدی .

ردوس شوالیه‌لری قلعه‌نك اعمالنده موسولك تربه‌سی انقاضنی دخی استعمال ایتمشلردی قلعه‌لیمانك اغزنده‌کی اطه جقده اولوب غایت جسیم طاشلرله بنااولنمشدر

ایکی قاتلی بر دیوار ومتعدد برجلری وایکی سوراراسنده ویکدیکرندن ١٣ متره مسافه ایله غایت درین برخندغی حاوی در .

برجلرده شوالیه لرك اسملری ایله بعض رسملری واشکال سائره منقوش اولوب الیوم آثارنقش مشاهده‌قلنور .

درون قلعه‌ده الیوم خراب برکلیسا ایله متعدد ومستحکم سرایلرك انقاضی باقیدر .

قضاسی : شمالاً میلاس قضاسی وماندالیه کورفزی شرقاً مغله قضاسی جنوباً استانکوی کورفزی وبوغازی غرباً اطه‌لر دکزیله محدوددر .

٤٠ پاره قریه وسرالواحی وقره‌آباد تامیله ایکی ناحیه‌یی جامعدر .

نفوس موجوده سی ١٤٨٨٤ کشیدر .

داخل قضاده ١١ جامع ومسجد ١ مدرسه ٧ اسلام مکتبی ١ ارمنی و ١ روم مکتبی ٤ روم کلیساسی موجوددر . قضانك مساحهٔ سطحیه‌سی ٧٨٧ کیلو متره اولوب بونك ٤٥ کیلو متره‌سی اورمانلقدر .

بودروم کورفزی . — اطه‌لر دکزی منشعباتندن اولوب قصبه کورفزك شمال جهتنه تصادف ایدر .

کورفزه کیریلورکن سطح مادن ایکی بچق قولاج قدر اشاغیده ایکی عدد قیا لیمان اغزنده‌کی اطه‌جق واطرافنده‌کی ریختیم دوکونتیلریله محافظه‌لی قعری بر نوع قوپمز اوت ایله مستوردر .

کورفزك تیمور آته‌جق محلی ١٠ : ٢٠ قولاج قدر اولوب کذا قعری اوت وچامورلیدر .

بور . — قونیه ولایتنده نیکده سنجاغنه ملحق قضا مرکزی بر قصبه اولوب مرکز لوایه ایکی ومرکز ولایته اللی اوچ ساعت قدر بعد ومسافه‌ده وقزلجه صو نام ایرمق کنارنده واقعدر .

قصبه‌نك آب وهواسی لطیف منظره‌سی غایت دلنشین اولوب درونده متعدد صو مجرالری واردر موسمنده باغ وبغچه‌لری صولانور .

قصبه‌یه مربوط بولنان اندوغی نام تپه‌ده آثار عتیقه‌دن بعض کمرلرله یارم ساعت مسافه‌ده ایچمه تعبیر اولنور بر صو وتپه‌سنده‌کی بر دلیکدن چیقان بر رایحهٔ مستکرهه دن اوزرندن اوچان قوشلرك تلف اولدیغی مروی بولنان وبو سببله قوش قوپمز تعبیر اولنان بر تپه موجوددر .

درون قصبه‌ده برقاچ مدرسه ومکتب وبر رشدیه مکتبی واردر .

قضاسی : ٢٢ قریه ٥٤١٤ خانه‌ده ٣٩٠٧١ نفوسی جامعدر .

قضاده ٢٧ مکاتب اسلامیه ٧ مدرسه ٢٦ مسجد ٤٨ جامع ٢٠ دباغخانه ٤٩ دکرمن ٤ حمام ٥ فرون ٨٦ مغازه

٦٧٢ دكان ٤٣ چشمه ١ سلخ خانه ٣ روم كليساسى ٢ روم مكتبى واردر .

بوردور ـ قونيه ولايتنك متشكل بولنديغى الويهٔ خمسه دن همنامى اولان سنجاغك مركزى اولوب مركز ولايت اولان قونيه نك قرق بش ساعت قدر سمت جنوبيسنده واسمنه منسوب بوردور نام كولك ساحل جنوبيسنده كائندر.

قصبه متعدد تپه لر اوزرنده مؤسس اولديغندن زمينى مرتفع واب وهواسى لطيف چارشوسى وخانه لرى منتظمدر .

درونندن بر كوچك چاى كچديكى كبى جوارنده برچوق منبعلر ومعدن صولرى واردر. قصبه يه بربچق ساعت مسافه ده كائن قورنه نام محلده بولنان صو غايت لذيذ اولديغندن اهاليسى بو صودن ايچر وكنار قصبه ده اوكوز باتدى ناميله مسما اولان پيكارك صويى منبعندن چيقدقدنصكره اوچ بش آديم ايلروده ينه باتوب كيدر وشمال جهتنده غايت قوتلى اوله رق نبعان ايدن طوزلو بر صو برايكى ساعت قدر طوردير لديغى حالده كسب حلاوت وبعض علل واسقامه فائدهٔ كليه بخش ايدر . قصبه ده غايت نفيس ال حوليلرى وحمام طاقلريله الاجه اعمال اولنور برچوق دستكاهلر واردركه كرك بوياسى وكرك ما لزمهٔ نسجيه نك نفاستى بر دقت مخصوصه يه ربط اولنديغندن بوردور معمولاتى بين التجار غايت كسب اعتبار ايتمش وبو جهتله بهر هفته قصبه ده قوريلان پازارده كليتلى اخذ واعطا اولنمقده بولنمشدر. قصبه نك باغ وبغچه لرى چوق اولوب وسطندن كچن نهر ايله اروا واسقا اولنور .

بو دورده ٢٩ جامع ومسجد ومتعدد مكاتب ابتدائيه وبر باب رشديه مكتبى يدى عدد كوپرى واون ايكى بيكى متجاوز اهالى واردر .

قضاسى: لوانك مركز قضاسى اولوب شرق جهتنده واقعدر . اراضيسى قسماً طاغلق وقسماً دوزدر .

قضا، ٢٣ قريه وكمر واعلاضون ناميله ايكى ناحيه ايله ٥٢٧٣ خانه ده ٩٠٣٢ نفوسى جامعدر .

فضانك مقدار وجنس محصولاتى بروجه زيردر (نواحيدن ماعدا) :

بغداى	٥٠٨٧٥٦	كيله
آرپه	٢٦٢٥٠٠	»
ملز	٦٣٥٠٠	»
دارى	١٢٥٠٠	»
مصر	٦٤٥٠٠	»
چاودار	٢٨٧٥٠	»
نخود	٥٠٠٠	»
آفيون	٧٥٠٠	قيه
مرجمك	٥٥٠٠	كيله

قضانك حيوانات ووسائط نقليه سى آتيده مندرجدر :

مانده	٢٢٥	رأس
اينك	١٥٠٤	»
اوكوز	١٥٢٧	»
دوه	١٣٢	»

مركب	٣٠٢٠	راس
استر	١٠٧	»
اسب	٢٨١	»
تفتيك كچى	١١٥	»
قره كچى	٢٨٩٢١	»
اوكوزعربه‌سى	٢٩٦	عدد
باركير عربه‌سى	٢	»

بوردور لواسى : قونيه ولايتنى تركيب ايدن بش سنجاغك الك غربه دوشنى اولوب شمالاً خداوندكار غرباً آيدين ولايتلرى جنوباً تكه سنجاغى وشرقاً حميدآباد لواسى ايله محاطدر .

اراضيسى منبت ومحصولدار اولوب هرنوع حبوبات ايله سبزه ومیوه حاصل اولور جنوب وجنوب شرقى حدودنده تكه سنجاغندن فاصل اولان طاغلر لوا اراضيسنك بحر سفيده تبعيتنه مانع اولمغله غرب جهتى مستثنا اولمق اوزره اراضئ لوا اناطولى مائلهٔ داخليه‌سنه منسوبدر .

مشهور وصوبى آجى اولان وكندیسنه برقاچ كوچوك صولر دوكيلان بوردور وبا چوروك صو كولى داخل لواده واقعدر .

معمولاتى آلاجه بزسختيان وحاولو وحمام طاقلريله ماصه اورتوسى وكليم و سجاده كبى شيلر اولوب پياسه‌ده معتبر طوتيلمقده‌در .

لوانك نفوس موجوده‌سى ٥٦٢٣٧ اولوب مشتملاتى ١١١ قريه وبوردور وتفنى نامله اكى و بوردوره ملحق اغلاصون وكر وتفنى‌يه مربوط كول حصارناميله اوچ عدد ناحيه‌دن عبارتدر .

بونلره متفرع تفصيلات صره‌سى كلدكجه اعطا اولنه‌جقدر .

بوردور كولى — نام اخر چوروك صو كولى ؛ بوردور سنجاغى داخلنده واقع بر كولدركه جوانب اربعه‌سى اون ايكى ساعتده طولاشيلور وكنديسنك ايغى اوليوب انجق بر قاچ كوچك صولرى اخذ ايدر .

صويى غايت آجى اولديغندن ايچلمديكى كبى اصابت ايتديكى محلده نباتات دخى حاصل اولمز ودرونده حيوانات مائيه ياشايه‌مز .

اهالينك بوكولدن استفاده‌سى غرب سمتنده كائن اورمانلردن كسدكلرى اودونلرى موجود اوفاق تفك فابريقه‌لر ايله قصبه‌يه نقل ايتمكدر .

بورطان — اطنه ولايتنده جبل بركت سنجاغنده متمكن بر عشيرتك اسميدر .

بورلى — آيدين ولايتنك صارو خان سنجاغنده كوردوس قضاسى نواحيسندن اولوب شمالاً دميرجى شرقاً قوله جنوباً قوله غرباً صالحلى ونفس كوردوس قضالريله محاط ومحدوددر .

مشتملاتى ٣١ پاره قريه و نفوس (٤٧٧٨)ى ذكور و (٤٧٧٧)ى اناث اوله‌رق جماً ٩٥٥٥ عددينه بالغ اولور .

مرکز ناحیه کوردوسك جنوب شرقیسنده ٣٨ درجه ٣٧ دقیقه عرض شمالی و ٢٦ درجه ١٧ دقیقه طول شرقیده‌کائن ٢٧٣ نفوس و ٥١ اماکنی جامع آفشار قریه‌سیدر .

قضاسی : شمالاً نازللی شرقاً نازللینك قره‌جه‌صوناحیه‌سی ایله طواس قضاسی جنوباً طواس و مغله قضالری غرباً چینه قضاسی ایله محاط و محدود اولوب جسامتی تربیعاً ١٣١٥ کیلو - متره‌در .

مندرس چایی قضایی نازللی قضا - سندن فصل وتفریق ایدر .

یکی پازار، آرباس، اماسیه ناحیه‌لریله ٦٣ قریه‌یی مشتمل نفوس موجوده‌سی سکسان بشی غیر مسلم اولمق اوزره ٢٧٧٨ مقدارینه بالغدر .

داخل قضاده ٧٢ جامع ٢٣ مسجد ٣ مدرسه ١٤ مکتب ١١٩ دکرمن ١٤٢ عرصه ١١٠ قوله ١٥٣ آخور ١٤ فرون ٨ خان ٧٥ قهوه‌خانه ١٨ مغازه ٣٣٥ دکان ٥٩٥٣ خانه موجوددر .

قضانك محصولاتی حبوبات ایله آفیون پاموق اوزوم میوه و سائره‌در قضانك اورمانلری تربیعاً ٦٦ کیلومتره جسامتنده‌در .

قضا داخلنده آلان هارپاس قلعه‌سی «Harpassa» دیه یاد اولنان هارپاسسا شهر قدیمنك موقعی ایله شهر سورك بر طاغ اوزرنده‌کی استحکا - ماتنك خرابه‌سی موجود بولنمقده‌ایسه‌ده داخل قضاده بولنمسی ملحوظ اولان نه آپولیس بلدهٔ مشهوره‌سنك محلی الآن تعین ایده‌مامشدر .

اطنه ولایتنك قوزان سنجاغنده قارص ذوالقدریه قضاسنه ملحق برناحیه‌نك اسمیده بوزطغاندر .

بوزاوق . — بوزغاد ماده‌سنه مراجعت اولنه .

بوزاویوك . — آیدین ولایتنده منتشا سنجاغنك مرکز قضاسی اولان مغله‌یه تابع برقضا مرکزی اولوب قضاء مزبورك غرب شمالیسندن متشکلدر .

ناحیه، ٢٥ قریه و ١٧٩٦٤ نفوسی جامع اولوب مرکزی دوز بر اووه‌ده ومشهور استراتونیسا شهرینك محلنده مؤسس اولان حصارلق نام قریه مقا - بلنده سطح بحردن ٤٤٠ متره مرتفع برمحلده ١٧٦٠ و ٤٤٢ اماکنی مشتمل آخی چلبی قریه‌سیدر .

بوزاویوك . — خداوندکار ولا - یتنك ارطغرل لواسنده سکود قضاسی نواحیسندن همنامی اولان ناحیه‌نك مرکزی اولوب بروسه‌نك ٩٠ کیلومتره قدر شرق جنوبیسنده وبر اووه‌نك این اوکی قریه - سنه مقابل بولنان کنارنده واقعدر .

جوارده بر چوق مغاره‌لر و ازمنهٔ قدیمه‌دن قاله آثارسائره‌موجود اولدیغی کبی اتکنده بولندیغی بوز رنکنده‌کی تپه‌یه نسبتله بوز اویوك نامنی آلمشدرکه

T. C. F. 1935 Edd'phanesi

اناطولیده بو مثللو تلاله اویوك تعبیر ایدرلر .

ناحیه‌سی ٣٠ قدر قریه ٤٥٤٦ ی ارکك و ٤٤٢٠ ی قادین اولمق اوزره ٨٩٦٦ نفوس مشتملدر.

محصولات حبوبات ایله آفیون ومصنوعاتی سجاده وکلیم مثللو منسوجات متنوعه‌دن عبارتدر .

بوزبابا . — « Hagiosstrati » جزایر بحر سفید ولایتنده لیمنی سنجاغنده مرکزه مضاف برناحیه هیئتنده اداره اولنور برجزیرهٔ صغیره اولوب ٣٥ کیلومتره قدر لیمنینك غرب جنوبیسنده واقعدر همنامی اولان قریه مثلث الشکل اولان اطه‌نك غرب ساحلنده کائندر .

اهالیسی کاملا روم اوله‌رق بیك نفوسی متجاوزدر .

بوزبرون . — نپتونیوم nèptunium وپوسیدیوم posidium مرمره دکزنده کائن کملك و ازمید کورفزلرینك اراسنده کائن وشرقدن غربه طوغری متوجه اولان شبه‌جزیره‌نك منتهاسی اولوب فورطنه‌سی اولدقجه مشهوردر .

بوزجه‌اطه . — « tènèdos تنه دوس » جزایر بحر سفید ولایتی تشکیل ایدن الویه‌دن لیمنی سنجاغنه ملحق قضالردن و اطه‌لر دکزنده کائن جزایر مشهوره‌دن بریسی اولوب اناطولی ساحلنده کائن نرووآ خرابه‌لرندن درت میل ولیمنی اطه‌سندن ٢٩ میل بعد ومسافه‌ده واقع و تربیعاً اللی کیلومتره وسعته مالکدر .

اهالیسی ٤١٤٠ نفوس اولوب بونك اوچده بریسی اسلام قصوری رومدر .

اطه‌ده ٥٥٠ طلبه‌یی حاوی بش عدد مکتب واردر .

جزیره‌نك حاصلاتی اوزوم اولوب مقدارسنویسی ١٥٠٠٠٠٠ کیلوغرامه رسیده اولور بوزجه اطه‌نك غایت نفیس و بوردو شرابنه مشابه اولان شرابی هر یرده مقبول ومعتبردر .

جزیره‌ده اك جسیمی ٩٠ طونیلاته‌لق سکسان قدر قایق واردر .

شمالده اورلا اطه نام اطه‌جقده ضیاسی سکز فرسخ مسافه‌دن کوریله‌بیله‌جك صورتده برون وجنوب جهتنده‌کی برون اوزرنده برکه جمعاً ایکی عدد فنار واردر .

مرکز قضا همنامی اولان قصبه اولوب اطه‌نك شرق شمالنده و بر سلسله‌جك اتکنده کائن اولوب مزبور سلسله جك لیمانی شمال روزکارلرندن محافظه ایدر واطه‌نك اك زیاده مسکون محلیدر .

درون قصبه‌ده ایکی جامعشریف ایله بر روم کلیساسی وبر رشدیه مکتبی ومکاتب صبیانه واردر .

لیمانك مواردات حقنده بر فکر اجمالی حاصل ایتمك اوزره ١٨٨٩ دن

١٨٩٠ سنهٔ میلادیه سنه دکین بوزجه لیمانه آمدشد ایدن سفن تجاریه‌نك عدد ومقدارلرینی مشعر تنظیم اولنان جدوله مراجعت کفایت ایدر .

جدول

فنار رسومی	مقدار طون			عدد سفاین			باندره
غروش	یکون	یلکن	واپور	یکون	یلکن	واپور	
	٧٤١٠		٧٤١٠	١٢٥		١٢٥	انکلیز
	٥٦٩٣٣		٥٦٩٣٣	٤٩		٤٩	اوستریا
	١٠٩٥		١٠٩٥	١		١	دانیمارقه
	١١٥٨		١١٥٨	١		١	فرانسز
٨١٤٧	٢٩٥٨	٢١٠١	٨٥٧	٣٣	٢٥	٨	یونان
	١٧١٢		١٧١٢	٥		٥	اسوچ ونوروچ
	٢٥٠٧٦	١٥٤٧٠	٩٦٠٦	١٧٣٥	١٦٩٢	٤٣	دولت علیه
	١٣٤	١٣٤		٢٢	٢٢		سائره
	٩٦٤٧٦	١٧٧٠٥	٧٨٧٧١	١٩٧١	١٧٩٣	٢٣٢	یکون

بوزدر .ـ قوصوه ولایتنده و مشهور قوصوه اووه‌سنك غرب شمالیسنده کائن قره طاغ نام ییغینك متشکل اولدیغی بلقانلردن برینك اسمیدر .

بوز طاغ .ـ آیدین ولایتنده بو نامده ایکی عدد سلسلهٔ جبال موجوددر :

بریسی قدیم لیدیا قرالغنك پای تختی اولان ساردس شهرینك جهت جنوبیسنده واقع اولوب ازمنهٔ قدیمه‌ده طاغلرك قرالی نمیله موسوم ایدی بو طاغك ارتفاعی حذای بحردن ٢٠٠٠ متره اولوب تپه‌سنده برکول موجود ایمش دیکری مغله نك شرقنده واقع اولدرق شمال شرقیدن جنوب غربی یه طوغری امتداد ایله مرمریه‌دنهایت بولور .

بو طاغلرك هر ایکیسیده اغاجلق وصیق اورمانلق اولوب ایکنجیسنده قپلان بولندیغی مشهوردر .

بوزطغان.ـ آیدین ولایتوسنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب آرپاس چایی کنارنده و بر اووه کائن باغ و بغچه‌لری کثیر میوه‌سی مبذول ومقبولدر. ٣٧ درجه ٣٩ دقیقه عرضی شمالی و ٢٦ درجه ٣ دقیقه طول شرقیده واقعدر .

درونده درت باب جامعشریف ایکی مسجد ایکی مدرسه ایکی باب مکاتب ابتدائیهٔ اسلامیه بر باب حمام ٥٣ دکرمن بر یاغمخانه آلتی فرون اوچ خان اون درت قهوه یدی مغازه یدیبوز قرق درت اماکن و ٣٢٨٥ نفوس اسلامیه موجوددر .

بوزقیر .— قونیه ولایت و لوا-
سنده وسنجاغك غرب
نهایتنده بر قضادر . حدود حاضره‌سی
شمالا بکشهری شرقاً قونیه جنوباً خادم
قضالری غرباً تکه سنجاغیله محاطدر .
اراضی قسماً طاغلق وقسماً دوز
اووه‌دن عبارتدر .
صوغله نام کول قضا دائره‌سی
داخلنده اولوب مرکز قضا اولان
سرستاد قصبه‌سندن کچن چهارشمبه
چایی اخذ ایدر .
قضانك نواحیٔ ملحقه‌سی اولان
بلوپران وقیرایلی ناحیه‌لریله برابر سکنه-
سی ٤٩٣١٩ اولوب ١٠٦١٥ قدر
خانه تخمین ایدیلور .
درون قضاده ٦٥ جامع ٤٨ مسجد
٩ دکرمن ٧ فرون ١٠٧ مکتب ١٥
مدرسه ٤٧ چشمه وسبیل واردر .
قضانك محصولی حبوبات متنوعه
ایله آفیون میوه وسبزه ومصنوعاتی کلیم
عبا کبی سختیان عادی شیلردرکه
احتیاج محلیدن فضله‌سی خارجه سوق
ایدیلور .

بوزلق چایی .— اطنه ولایتنده
ایچ ایل لواسی
داخلنده جریان ایدن کوك صو نام
ایرمغك صولطرف توابعندن بریسیدرکه
قونیه‌ولایتندن نبعان ایله بوغا طاغنی
برکدیك واسطه‌سیله آشوب جنوبه
طوغری برخیلی جریان ایتدکدن صکره
مذکور کوك صویه قاریشور. مجراسی
تقریباً ١٢٥ کیلومتره قدر .

بوسترا .— بصریٔ شامك نام
قدیمیدر .

بوص .— مناستر ولایتنك کوریجه
لواسنده استاروه قضاسی
قراسندن اولوب مرکز قضایه ٦ ولوا
مرکزینه ٤ ساعت بعد ومسافه‌ده
واقعدر .

بوصیر .— یاخود ابوصیرکه بوسیریس
اسمنك محرفیدر . مصر
اسفلده وقاهره‌نك سمت شمالیسنده وهرم
کبیر قربنده مصریونك قدیماً معبود
اتخاذ ایتدکلری (ایزیس) ه مخصوص
برهیکلی حاوی برقصبه ایدی .
مروان خمار دخی بو راده قتل
ایدلمشدر .
بو اسمده‌ینه مصر سفلاده واسکندریه
قربنده برج العرب نامیله مشهور برقصبه
ومصر وسطیده معابد وآثار قدیمه
خرابه‌لری جولرنده برموقع دهاواردر .
بوصوك محل مشهور قصیدهٔ برده
ناظمی شیخ محمد بوصیری‌نك وطنیدر .

بوطروس .— مناستر ولایتنك
پرلپه قضاسی
قراسندندر .

بوطون .— مناستر ولایتنك اوخری
لواسی مضافاتندن دبرجه
ناحیه‌سنه منسوب و اوخری‌یه ١٥
ساعت مسافه‌ده کائن برقریه‌در .

بوغاچقو .— مناستر ولایتنك
کوریجه لواسنده
کسریه‌نك حوریشته ناحیه‌سی قراسندن
ایکی بیك نفوسلی بربیوك قریه‌در .

بوغاديچ .ـ بيغاديچ كلمه‌سنه مراجعت اولنه.

بوغازايچى .ـ بوسفوردوترس دينلان مشهور كچيد دركه استانبول ماده‌سنده دخى تعريف وتوصيف اولنديغى اوزره بحر سياه‌ايله مرمره‌دكزى آراسنده وچتالجه شبه‌جزيره‌سيله قوجه ايلى شبه جزيره‌سى بيننده كائندر .

بوغاز ايچى درسعادتك صيفيه ومسيره‌لرينى شامل برقسمى اعتباراولنه‌رق آناطولى وروم ايلى سواحلنده قارشو-لقلى قريه‌لرى شاملدركه متمولين بلده ايام صيفى قراى مزبوره‌ده امرار ايتمكده‌درلر .

بوغازه دائر تفصيلات ايچون «قردكز بوغازى» ماده‌سنه مراجعت اولنه .

بوغازكويى .ـ مناستر ولايتنك كوريجه سنجاغنده كسريه قضاسى قراسندن ٢٥٠٠ نفوسلى وآناطوليده انقره ولايتنك يوزغاد لواسنده كذا بيوك برقريه‌نك اسم مشتركلريدر .

بوغازليان .ـ ياخود بوغازلى‌خان، انقره ولايتنده يوزغاد سنجاغنده بوغازليان قضاسى داخلنده قزل ايرمق توابعندن دليجه ايرمغك صولطرفنده وقيصريدن يوزغاده كيدن جادهٔ كبير اوزرنده كائن بركوچك قصبه‌در. سكنه‌سى ٣٠٠٠ قدردر .

بوغازليان قضاسى : يوزغاد لواسنك جنوب شرقيسنده واقع اولوب غرباً قيرشهر جنوباً قيصريه سنجاقلرى وجهات سائره‌دن لواء مزبوره‌نك معدن ويوزغاد قضالرى وسيواس ولايتى ايله محاط ومحدوددر.

قضا داخلنده دليجه ايرمق وتوابعى جريان ايدر .

اراضينك الى بيك دونمى مزروع ومتباقيسى غيرمزروعدر. چام ، ميشه وقواق آغاجلرينى حاوى براز اورمانى دخى واردركه اهالئ قضا بونلرى قطع واحراق ايله قصبات متجاوره‌ده بيع وفروخت ايدرلر.

قضانك نفوس عموميه‌سى ٤٤٦٤٤ كشى اولوب بونك (٣٣٩٧١) ى اسلام، (٤٩٥)ى روم، (١٠٠٨٢)ى ارمنى ، (٩٦) سى پروتستاندر .

باشليجه محصولاتى : بغدى ، آرپه ، پرنج، نخود، بورجاق، دارى وسائره ايله ميوه ومعمولاتى : كليم، سجاده ، قاليچه ، بز ، عبا ، پاموق بزى ، وطوپراقدن ادوات طبخيه وبچاق كبى شيلردر .

دواب ومواشيدن ٨٥٢١٩ قيون، ٣٥٠٨٢ قيل كچى، ١٠٠٥٧ تفتيك كچى، ١٨٥٠٠ قره صيغير ، ٥٥٠ مانده، ١١٢٥ مركب، ٨٠ دوه‌موجود اولوب اغنامدن ٢٠٨٨٠ قيه پياغى، ١٨٥٥٢ قيه قيل ٢٥٠٠ تفتيك حاصل اولور .

قضا دائره‌سنده ٦٣٩٩ خانه ٩١٦

جامع ومسجد ٣ مدرسه ٦٦ مكتب ١ حكومت قوناغى، خان ، قهوه ٨٠ دكان ٥ فرون ، ٥ كليسا، ٢ مكاتب غير مسلمه و ١٥ كوپرو موجوددر .

مركز قضا اوزوملى قريه‌سى اولوب بوراده جمعه كونلرى بر پازار كشاد ايديلور .

بوغاطاغى ـ طوروس كلمه‌سنه مراجعت اولنه .

بوغدووه ـ مناستر ولايتنك دبره سنجاغنده قره‌لر قضاسى قراسندندر .

بوغوميل ـ سلانيك ولايتنك كوپريلى قضاسنده ومركزه طقوز ساعت مسافه‌ده كائن ١٥٢ خانه تقريباً بيك نفوسلى بر قريه‌در.

بوقا ـ سيس قربنده قديم بر قصبه دركه اليوم خرابدر .

بوقونيك ـ مناستره ٣ ساعت قدر مسافه‌ده بر قريه‌نك اسميدر .

بوقووه ـ كذا مناستر قراسندن ايكى قريه‌نك اسميدر.

بولاجه‌لى ـ ياخود بولاجلى ، آطنه ولايتنك ايچ ايل سنجاغنده سلفكه قضاسى ناحيه‌لرندن برى اولوب مركز اداره‌سى اسكله موقعى اولان طاش اوجى نام قصبه‌در.

ناحيه‌نك نواحئ سائره‌سى كبى زراعتى انجق محلى اداره ايده‌بيلور وحيواناتدن قيون ، كچى دخى بولنور.

بولاق ـ خطهٔ جسيمهٔ مصريه‌ده وقاهره‌نك ايكى كيلو- متره شمال غربيسنده ونيل ساحلنده قاهره‌نك غايت ايشلك بر اسكله‌سى اولوب شهردن معدوددر .

ترسانه‌سى مؤسسات صناعيه‌سى موزه‌سى انتشار كتب اسلاميه‌يه خدمت عظيمه‌سى اولان كتبخانه‌سى ايله مشهوردر.

اكابر مصريه‌نك قوناقلرينى شامل وتيمور يوللرك نقطهٔ التصاقنده بولنمغله ايشلك و غابه‌لكدر .

بو نامده موصل ولايتنده سليمانيه سنجاغنده دخى بر محل موجوددر .

بولام ـ ملاطيه سنجاغنده بر ناحيه‌نك اسميدر .

بولانق ـ اطنه ولايتنك جبل بره‌كت سنجاغى قضا- لرندن برى اولوب لوانك منتهاى شمالنده واقعدر .

قضاء مزبور اصلاحاتدن اول حلبه تابع ايكن صكره‌دن فك اولنه‌رق جبل بره‌كت لواسنه ويرلمشدر .

اراضيسى طار ومحصولى غايت آز ايسه‌ده محلى اداره‌يه كافيدر آنجق توتون محصولى خارجه اخراج ايديلور. نفوس موجوده‌سى (٨٧٤٧) سى مسلم اولمق اوزره ١١٠٥٤ مقدارينه بالغدر.

داخل قضاده ١ جامع ١ مكتب ٣ فرون ٢٧ دكان ٢ كليسا ومركز قضا اولان بغچه قريه‌سنه طقوز ساعتلك بر محلده برده ايلجه واردر .

بولانق اسمنده کردستانده برحطه وبتلیس ولایتنه تابع برقضا ودیاربکر ولایتنك ارغن معدنی سنجاغنده پالویه ملحق بر ناحیه دهـا واردرکه مذکور قضا بولانقلر نامیله معروفدر .

بولانق دره — روم ایلیده استرانجه سلسله‌سنده اینان و قره‌دکزه منصب اولان بر کوچك چایدر .

بولایر — کلیبولی سنجاغنده مضاف برناحیه‌اولوب مرکز ناحیه اولان قریه کلیبودن ـ ٢ ساعت کیره‌ده‌در .

قریه نك موقعی اجه اووه شبه جزیره‌سنك برزخی اوزرنده و مرمره ایله معارض کورفزینه حاکم برنقطه‌ده اولدیغندن چناق قلعه استحکاماتنك کلیدی مثابه‌سنده اولمغله دولتجه تحکیم وترصیننه اعتنا اولنمشدر .

بولچیق چایی — روم ایلیده دسپوط طاغلرینك منتهاسندن ظهور ایله کوچکه پیکارده قزلجه‌لی چایه قاریشان برایرمقدر .

بولدان — آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنه مضاف قضا مرکزی برقصبه اولوب ٣٨ درجه ٥ دقیقه عرض شمالی و ٢٦ درجه ٣٨ دقیقه طول شرقیده واقع اولوب ٥٢٦٢ نفوس ١٧٧٤ اماکنی جامع‌در .

قصبه یونانلیلر طرفندن تأسیس اولنان نیقوپولیس شهری اوزرنده اولوب الاشهرك تأسیسی مقصدیله انشا اولنمشیدی .

درونده درت مسجد ١١ جامع ٣ درکاه ٤ دکرمن ١ حمام ٤ فرون ٥ خان ٩ قهوه‌خانه ٥ مغازه ١٥٢ دکان ١١٢٥ خانه ١ تلغرافخانه ١ پوسته‌خانه ١ حبسخانه ٥ مکاتب اسلامیه موجوددر .

قضاسی : شمالاً اشمه وآلا شهر ، شرقاً چال جنوباً سرایکوی غرباً نازللی قضالریله محدوددر .

٤١ پاره قریه ایله کونای نامنده برده ناحیه‌یی محتویدر .

اهالیسی همان جملةً اسلام اولمق اوزره ٢٥٥١٩ نفوسدر بیوك مندرس نهری قضا داخلندن کچر . اراضیسی قسماً طاغلق ایسه‌ده‌اورمانلری آزدر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله سبزه وآفیون ومیوه‌دن عبارتدر شمندوفر خطی قریبتی جهتیله تجارتی خیلجه رواجلی اولور .

قضانك مشتمل اولدیغی اماکنك جنس و نوعی بروجه آتیدر .

جوامع	٣٩
مساجد	١٥
درکاه	٣
دکرمن	١٣
عرصه	٥٠
حمام	٢
فرون	٧

خان	٩
قهوه	١٣
مغازه	٥
دكان	٢٥٥
خانه	٥٠٨٦

بولدان قضاسی تربیعاً ٦٨٢ كیلو-متره اولوب بونك ٣٠٠ كیلومتره‌سی اراضیٔ مزروعه ٥٠ كیلومتره قابل زراعت اولدیغی غیر مزروع ٢٨٨ كیلومتره‌سی ناقابل زرع ٤٤ كیلومتره‌سی اورمانلقدن عبارتدر .

بولمان — طرابزون ولایت وسنجاغنده اردو قضاسنه ملحق بیوجك بر ناحیه‌در .

اهالیسی ذكور و اناث اوله‌رق ١٣٣٢٩ نفوسدن عبارتدر .

مشتملاتی ٤١ قریه‌واماكن مجموعه‌سی ١٩٨٨ مقدارنده‌در .

بولی — قسطمونی ولایتنده لوا مركزی بر شهردر .

بوشهر ساحل بحردن اللی كیلومتره قدر كریده وسطح بحردن ٩٠٠ متره قدر مرتفع بر موقعده واطرافی طاغلرله محاط بر اووده وهمنامی اولان بعضاً بیوك صو دخی دینلان چایك قربنده واقع اولوب هواسی كوزل وباغ وباغچه‌لری كثیر و صولری لطیفدر .

درونده متعدد جوامع و مساجد ایله مدرسه و مكتبلر بر عدد بیوك ساعت ایله قدیم برقلعه‌سی وبرچارشوسی وجوارنده كوكردلی وچایكلی قاپلوجه‌لری واردر .

آدرباتوپولیس شهر قدیمی اوزرنده مؤسس اولوب بولی نامنك دخی بوندن آلندیغی مظنوندر .

نفوس حاضره‌سی اون بیك ایله اون بشبیك راده‌سنده‌در .

بولی قضاسی : لوانك جهت جنوبیسی اولوب كره‌ده اركلی وحمیدیه ودوزجه ومدرنی قضالری و انقره ولایتیله محدوددر .

قضانك اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب جنوباً الاطاغ سلسله‌سی انقره ولایتیله قضایی فاصلدر .

كوكجه صو ناحیه‌سیله یتمش بش قدر قریه‌یی جامعدر .

سكنه‌سی ٣٥ بیك قدر نفوس تخمین اولنور .

حاصلاتی حبوبات متنوعه ایله خشخاش آفیون میوه وانواع سبزه‌دن عبارتدر .

قیونلری وتفتیك كچیلری چوقدر .

طاغلری اورمانلق و اورمانلری جسیم اغاجلرله مملو اولدیغندن كلیتلی كراسته قطع و اعمال اولنوب انهارایله ساحله سوق ایدیلور .

بولی سنجاغی — قسطمونی و لایتنك متشكل اولدیغی درت سنجاغك بریسی اولوب بحرسیاه واذمید سنجاغی وخداوندكار وانقره ولایتلری وقسطمونی وكنغری لوالریله محدوددر . اراضیسی طاغلق و اورمانلقدر .

صوغانلی وبولی چایلرینك اجتماعندن

حاصل اولان فیلیاس چایی ایله بارطین چایی ودها بعض اوفاق تفك صولرایله اسقا اولنور . اورمانلری قطع اولنان اشجار کراسته اعمال ایدلك اوزره نهرلر اوزرنده‌کی حرازلره ایندیریلور واورادن خارجه سوق اولنور سنجاغك اخراجاتی اقچه شهر ارکلی و بارطین اسکله‌لری واسطه‌سیله وقوعه کلمکده‌در.

نفوسی ١٨٥ بیك قدر اولوب همان بر ایکیوز کشیدن ماعده‌سی اسلامدر .

حاصلاتی حبوبات ایله آفیون پرنج خشخاش وبویاایله میان کوکی وسائره‌در.

تفتك کچی ایله قیوندن سنوی کلیتلی پیاغی استحصال اولنور .

بولی سنجاغی داخلنده معادندن الك زیاده واپور کموری بولنور ارکلی داخلنده‌کی رزنغولداق وقوزلومعدنلری ترسانهٔ عامره ایچون پکانه برمنبعدر.

بولی سنجاغنك قضالری : بولی ، کره‌ده ، بارطین ، ارکلی ، حمیدیه ، دوزجه ، مدرنی ، کونیك نامیله سکز قضادن عبارتدر .

بولیوادین.ـ نام عتیق پولیبوتوس polybotus در.

خداوندکار ولایتنده قره حصار صاحب لواسنه مضاف قضا مرکزی بر قصبه اولوب جوارنده آثار عتیقه و خرابه‌لر چوقدر .

هواسی کوزل و صولاق و باغ و باغچه‌لری کثیردر .

اهالیسی درت بشبیك نفوسدن عبارت اولوب درونده ٦ جامع شریف ایله اونی متجاوز مدرسه و بر رشدیه مکتبی بر باب قادری درکاهی وبرقاچ تربه واردر .

بولیوادین قضاسی: ولایتك شرق جنوبی قسمندن عبارت اولوب عزیزیه و قره حصار قضالری وقونیه وآنقره ولایتلریله محدوددر .

اراضیسی امیر و سلطان طاغلری آراسنده‌کی جسیم اووه ایله مذکور طاغلرك اتکلرندن عبارتدر .

اسحاقلی چایی اووه‌یی قطع ایله ابهر کولنی بعدالتشکیل قونیه ولایتنه داخل اوله‌رق آقشهر کولنه دوکیلور .

اراضیٔ قضا منبت ومحصولداردر. محصول افیون و سبزه ومیوه ایله حبوباته منحصردر. پیاغی ایله کراسته‌سی غایت رواجلیدر .

مرکز قضایه قریب قزل کلیسا نام محلده بر ایلیجه واردر . قضا اسحاقلو وچال ناحیه‌لریله برابر ٢٣١٧٣ نفوسی شاملدر .

بوماریا .ـ موصل جوارنده کردستان قراسندن برینك اسمیدر .

بومبا.ـ بنغازی سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب درنه‌نك قربنده وساحل بحرده‌ده کائندر .

لیمانی بربرستانك شرق قسمنده امنیتلی و یکانه اولدیغی ایچون کمیلر

شدتلی هوالرده اورایه التجا ایدرلر . سکنه‌سی خیمه نشین بدویلردر.

بون . — یمن قصباتندن برینك آسمی‌در .

بونس . — ارضروم ولایتنده اسپر قضاسنده بعضاً ناحیه مرکزی اتخاذ اولنان برقصبه‌درکه ناحیه‌سی ١٣ قریه‌دن مرکب ایدی .

بوی آباد . — قسطمونی ولایتنك سینوب سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه‌اولوب قزل‌ایرمق توابعندن بری (کوك‌یرمق) اوزرنده واقعدر .

نفوسی درتبیك قدردر .

قضاسی: سینوب واستفن وطوسیه وطاشکوپری‌قضالری وسیور ولایتیله تحدید اولنمشدر .

اراضیسی قزل ایرمق وتابعی‌اولان کوك ایرمق ایله صولانور .

حاصلاتی حبوبات ایله جهری پاموق وپرنجدر .

قضا داخلنده سنه‌ده اوچ کره پنیر قوریاوب کرمیتله اخذ واعطا ایدیلور .

قضانك نفوسی اوتوز بیکه‌قریب اولوب ٥١ قریه وطوراغان اسده برده ناحیه‌سی واردر .

اخراجاتی پاموق و پرنج ایله بو- یاتدن عبارت اولوب، کره‌زه، سینب، استفان اسکله‌لری واسطه‌سیله وقعه کلمکده‌در .

بویانا . — ارنبودلقده اشقودره کولنك آیاغی اولان برنهر اولوب اشقودره کولندن چیقدقدن صکره اشقودره شهرینك آلت طرفنده درین نهرینك بر قولنی اخذ ایدر و ٩٠ کیلومتره قدر برمجرا تشکیل ایدرك ادریاتیك دکزینه منصب اولور .

نهرك اشاغی جهتی قره طاغ ایله عثمانلی حدودینی فاصلدر .

سیرو سفاینه‌مساعد ایسه‌ده‌بیوجك کمیلری ایشلمه‌سی ایچون عملیاته محتاجدر بعضاده طاشوب اشقودره‌ده تخریبات اجرا ایلر .

بویالو . — قسطمونیده مرکزناحیه اتخاذاولنمش برموقعدر .

بویی‌اینجه . — قونیه ولایتی داخلنده متمکن بر عشیرتك اسمیدر .

بهاراوزی . — سیواس ولایتنده تنوس‌قضاسنده ٩ قریه‌لی بر ناحیه‌نك اسمیدر .

بهتان . — کردستان موصل‌ولایتنك عمریه قضاسنده‌برناحیه‌نك وحکاری طاغلرندن نبعان ایله بتلیس قصبه‌سندن بعد المرور دجله‌یه‌قاریشان بر صویك اسمیدر .

بهرامکوی . — قیرایلی ناحیه‌سنك اسم دیکریدر .

« قیر ایلی » کلمه‌سنه نظر اولنه .

بهسنی . — معمورة العزیز ولایتنك ملاطیه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در .

قصبه‌نك موقعی فرات توابعندن کوکصو نام ایرمغنك عریان قولی

كنارنده اولوب ملاطيه‌دن تقريباً ٩٣ كيلو متره قدر بعد ومسافه ده واقع اولوب نفوسى تخميناً اون ايكى بيكى متجاوز وقسم اعظمى مسلمدر .

قصبه‌نك اسكى وخراب بر قلعه‌سى، درونده بر باب مكتب رشديسى ومؤسسات ومشتملات سائره‌سى واردر. قضاسى شمالا اغجه طاغ شرقاً حصنمنصور. قضالرى جنوباً حلب وغرباً مرعش سنجاقلريله محاط ومحدوداولوب ولايتنك منتهاى غرب جنوبيسنى وجوده كتيرمشدر .

قضانك اراضيسى اولدقجه منبت ومحصولدار ايسه‌ده سكنه‌سنك قسم اعظمى خيمه نشين كردلر اولديغندن بحق استفاده اولنه‌مامقده‌در .

ايكى ناحيه‌سى ايله برابر سكنه‌سى ٣٥ بيك نفوسدر .

مقدارمز بورك اوتوز بيكدن زياده‌سى مسلم وقصورى خرستيانلر .

بهسنى نامى ديار بكر ولايتنك سيوه‌رك قضاسنه دخى ويرلمشدر .

سيوه‌رك ماده‌سنه مراجعت اولنه.

بهلشته .— مناستر ولايتنك كوريجا سنجاق وقضاسنده مركز ناحيه بر قصبه دركه مركز لوايه ٥ ومركز ولايته ٢٣ ساعت بعدومسافه‌ده واقع ٣٢٤ خانه ده ١٢٧٤ نفوسى شاملدر .

درونده بر باب ملكيه رشديه مكتبى موجوددر .

ناحيه‌سى ٥٠ يى متجاوز قريه ومسلم اوله‌رق ١٥ بيكى متجاوز نفوسى شاملدر .

اراضيسى طاغلق ايسه‌ده منبت ودوول نهرى ايله اسقا اولنمقده‌در .

سكنه‌سى ارناود جنسنه منسوبدر.

٣٠ جامع ايله ٦ درگاه ٥٠ قدر مكتب ٦٦ دكرمن ٤٥ دكانى حاويدر.

بهلوليه .— بوكا بهلونيه دخى ديرلر. بيروت ولايتنده لاذقيه سنجاغنده نصيرن فراسندن برقاچ بيك نفوسلى بر قريدر .

بهندف .— بغداد جوارنده نهروان سمتنك قراى مشهوره‌سندن اوب اثناى فتوح اسلاميه‌ده كسب معروفيت ايلشيدى .

بهنسى . Belnessa اوقسيرنيقوس (oxyrrhynchus) مصر وطاطه مينه مديرلكى داخلنده وبحر بسفك غربى ساحلنده ليبيا طاغلرى بربنده كائن ابو كيركه‌نك اوچ ساعت قدر غرب شمالنده بر قصبه اولوب قبطيلرك اعتقادنجه جناب مريم حضرت يسوع اوراده توليد ايتمشدر .

رشوياقه‌ده‌كى برچوق ستون وآثار ساده اوقسيرنيقوس شهر قديمنك انقال اولديغنده شبهه يوقدر .

باد .— قسطمونى ولايتنك كنغرى سنجاغى داخلنده واسمنه مغرب اولان صويك ساحل يمننده وكوچك بر قصبه‌در .

بیاد صویی .ـ قزل ایرمق توابعندن بریسی اولوب منبعنی بیاد قصبه‌سی جوارندن اخذ ایله مذکور ایرمغه قاریشور .

بیبلوس .ـ Biblss جبل لبنانده کسروان قضاسنده کائن جبل قصبه‌سنك اسکی اسمیدر .

بیت الاخزان .ـ سوریه قطعه‌سنده وشامك ساحل سمتنده کائن بر قصبه ایدیکه صلیبون زماننده اشتهار ایتمشدر .

بیت انعم .ـ یمن قلاع متیه سندن بریسی ایدی .

بیت جبرین .ـ (الفتر وپولیس) روما لیلرك بتو‌غابریس اسمیله یاد ایتدکلری بر قصبهٔ قدیمه‌درکه قدس شریف سنجاغنده خلیل الرحمن قضاسی داخلنده‌در .

سلطان صلاح الدین ایوبی بوراسنی فرنکلردن بعدالاسترداد متانتله مشهور اولان قلعه واستحکاماتی تخریب ایلمشیدی .

بیت الحرام .ـ مکهٔ مکرمه‌نك اسامیٔ جلیله‌سندندر .

بیت الدین .ـ جبل لبنان سنجاغنك مرکز صیفیسیدر .

درونده بشبیك قدر نفوس وقشله‌سی ومنتظم ابنیه‌لری واردر .

بیت الشباب .ـ وان ولایتنده حکاری لواسی داخلنده بر قضا اولوب ٤٧ قریه ویدی ناحیه‌دن متشکلدر .

بیت شباب .ـ جبل لبنان داخلنده متن قضاسنك قرای مشهوره‌سندن اولوب بیروتك ٣٠ کیلو متره قدر اوزاغنده‌در .

حریر فابریقه‌لری چوقدر .

بیت الفقیه الصغیر .ـ یمن ولایتنك حدیده سنجاغنده مرکز لوانك جنوب شرقیسنده سکز بیك نفوسلی برقصبه اولوب همنامی بولنان قضانك مرکز اداره‌سیدر .

درونده بر جامعی ومتانتله مشهور قلعه‌سی ویازاری واردر .

قضاسی تهامه‌دن متشکل اولوب شمالاً حدیده شرقاً ربعه جنوباً زبید قضالری غرباً بحر احمرله محاطدر .

محصولاتی غایت بره کتلی ومیوه‌سی کثیردر .

بیت الفقیه الکبیر .ـ ینه مذکور حدیده سنجاغنده باجیل قضاسی داخلنده ساحلدن برمقدار کریده واقع برقصبه‌در .

بیت لحم .ـ زبانزدی بیت اللحم‌در (bèthleèm) ارض فلسطینده قدس سنجاق وقضاسنه وقدسك ٣ ساعت قدر جنوبنده برقصبه اولوب حضرت عیسی علیه السلامك مسقط رأسلریدر .

درونده جسیم بر کلیسا ایله عمر ابن الخطاب رضی الله عنهك مسجدی و٤ قدر سکنه‌سی واردر .

اهل صليب ابتدا بوقصبه‌يى ضبط ايتمشلر ايسه‌ده مسجد عمرى حال اصليسى اوزره ترك ايتمشلر ايدى .

بيت مقدس .ـ قدس شريفده برمعبد مشهور ايدى كه حضرت داود عليه السلام طرفندن وضع اساس اولنديغى حالده حضرت سليمان عليه السلام يدى سنه‌ده اكمال ايلمشدر .

بيت مقدسك تزيينات ومعموريتى حقنده كتب تواريخده تفصيلات وتطويلات واردر .

بخت نصر طرفندن تخريب ايديلوب كيخسرو معرفتيله اعمار اولنمش ايكن ٧٠ تاريخ ميلاديسنده روماليلر طرفندن احراق ايدلمشيدى .

شمديكى موقعنده ياوز سلطان سليم خانك برجامعى واردر .

بيتوليا .ـ روم ايليده كى مناستر شهرينك اسميدر .

تفصيلات ايچون مناستر كلمه‌سنه نظر بيوريله .

بيتينيا .ـ اناطولينك تقسيمات قديمه‌سندن بريسيدر موقعى شمدى ارطغرل وبروسه سنجاقلريله ازميد سنجاغى وبولى سنجاغنك غربى قسمى اشغال ايديور .

بيجاد .ـ ديار بكر ولايت وسنجاغنده بعضاً ناحيه مركزى اتخاذ اولنمش برقريه‌نك اسميدر .

بيجوراووه .ـ قسطمونى ولايتنك كنغرى لواسنده برناحيه‌نك اسميدر .

بيداء .ـ خطهٔ مباركهٔ حجازيه‌ده مكهٔ مكرمه ايله مدينهٔ منوره اره‌سنده برموقعك اسميدر .

بئر السبع .ـ ارض فلسطنده غزه‌نك شرقنده برموقعدركه حضرت يعقوب عليه السلام اولاديله برلكده مصره بورادن عزيمت ايتمشيدى .

بيراملو .ـ طربزون ولايتنك اردو قضاسنده برناحيه‌در

بيراميچ .ـ بيغا سنجاغنك ازينه قضاسنه ملحق برناحيه مركزى اولوب مندرس نهرى اوزرنده وچناق قلعه‌نك يدى سكز ساعت قدر اوزاغنده كائندر .

درتبيك قدر سكنه‌سى وهفته‌ده بر كون قوريلور پنايرى واردر .

بيراميچ ناحيه‌سى ٦٥ قريه‌دن مركب اولوب وسكنه‌سى ١٢ بيك نفوسدر اراضيسى منبت ومحصولدار اولوب هر نوع حبوبات ايله ميوه وسبزه كليتله يتيشور .

بيروت .ـ دولت عليه‌نك برنجى درجه معمور شهرلرندن وسوريه قطعهٔ جسيمه‌سنك بلاد مشهوره‌سندن همنامى اولان ولايتك مركز اداره‌سى وسوريه‌نك يكانه مخرج واسكله‌سى‌در .

موضع جغرافيسى: ١٨ً ، ٥٤ً ، ٣٣°

عرض شمالی ایله ٨ ، ٧ ، ٣٣ طول شرقیده واقعدر .

بیروت شهری سوریه ساحلنك تماماً وسطنده وجبل لبنانك تشکیل ایتدیکی برونك شمالنده وبر قوی داخلنده اوله‌رق هواسی صیجاق ، منظره‌سی لطیف وخستکانه شفابخشادر .

بیروتده معمولات محلیه منسوجات حریریه وقطنیه‌یه مخصوص اوله‌رق ٥٠٠ قدر دستکاه واردر .

منسوجات قیمت سنویه‌سی ٣٠ بیك لیرا راده‌سنده‌در .

بیروتك اسکی اسمی بریتو (Beritho) وبریتوس (Berytos) اولوب فینکه‌لیلر زماننده اك بیوك بنادر تجاریه دن معدود ایدی .

برارالق اسکندر کبیرك النه ومؤخراً روماليلره وهجرتك اون اوچنجی سنه‌سنده ایام خلافت عمریده اسلاملره کچمشیدی . براز صکره روماليلر استرداده موفق اولمشلر ایسه‌ده معاویه ابن سفیان طرفندن بتکرار ضبط اولنمشدر .

٣٠٥ تاریخنده مهاجمات صلیبیه‌ده اهل صلیبك النه کچدیکی حالده قهرمان صلاح الدین ایوبی انلردن استرداده موفق اولدی .

٩٢٣ تاریخنده سوریه قطعه‌سنك ضبطی صره‌سنده بیروتدخی یاوزسلطان سلیم خان حضرتلری واسطه‌سیله آیادیٔ عثمانیه انفال ایتمکله اول تاریخدن اعتباراً اجزاء مهمهٔ ممالك عثمانیه‌دن معدوددر .

برارالق درزیلردن امین فخرالدین بوراسنی مرکز اتخاذ ایتمش ایدی .

بیروت شامه ملحق بر لوا مرکزی اتخاذ اولندیغی حالده اخیراً تشکیل اولنان ولایتك مرکزی اولمشدر .

بیروت شهری شامدن یوزاون آلتی کیلومتره بعد ومسافه ده واقع اولوب شام ایله اراسنده برشرکت عربه ایشلتور . شرکت مزبوره سایه‌سنده بیروتك تجارتی فوق العاده ترقی ایتمشدر .

بیروت لیمانی محافظه‌لی دکلسه‌ده بعض عملیات مقتضیه اجرا اولندیغی حالده ازمیر ایله رقابت ایدر .

سکنه‌سی بوکون یتمش سکسان بیکی متجاوز اولوب بو مقدارك نصفنه قریب مسلم ومتباقیسی خرستیان وموسویدر .

بیروتده برچوق اجنبی واردرکه همان جمله‌سی لسان عربی تکلم ایدر .

بیروت سوقاقلری کنیش ومنتظم ابنیه‌لری مکلف چارشیسی جسیم هله مؤسسات فنیه‌سی وملل مختلفه مکتبلری مطبعه‌لری چوقدر .

بیروت مطبوعاتی لسان عربی ایچون پك زنکیندر .

بیروت شهری برقومپانیه معرفتیله نهرالکلبدن بعدالتصفیه جلب ایدیلان صو واسطه‌سیله کسب معموریت ایتمشدر .

بیروتدن شامه قدر ممتد اولان شوسه‌ده ایشلیان شرکتك حاصلات

سنویه سی ٢٧٢,١٠٧ فرانغه بالغدر . (١)

بیروتك تجارتی فوق العاده اولوب ادخالاتی ایکی میلیون یوز یکرمی بش بیك واخراجاتی ٤٩٥٦٠٠ لیرای عثمانیدر . (٢)

بیروت ولایتی : سوریه سواحلنك قسم اعظمندن متشکل اولوب شمالاً حلب ولایتی شرقاً حلب وسوریه ولایتلری ایله امتیازلی جبل لبنان سنجاغی جنوباً حجاز وعقبه کورفزی وصحرای تیه وغرباً بحر سفید ایله محدوددر .

شو حدود تعریفندن اکلاشلدیغی اوزره ولایتك طولی عرضنه نظراً زیاده وسواحلی وسعت داخلیسنه نسبةً چوق فضله‌در .

ولایتك مساحهٔ سطحیه‌سی تخمیناً ٣٠,٥٠٠ کیلومتره مربعیدر جبل لبنان ایله جبلی نصیر وساحله موازی اوله‌رق جنوبه طوغری امتداد ایلیان بر سلسلهٔ ساحلیه ولایتی احاطه ایدر وبونلرك غربه طوغری ایصال ایتدکلری شعبه‌لری سواحله قدر اینر .

اشبو سلسلهٔ جبال غایت کوزل اورمانلری حاویدر .

بواورمانلر قدیماً اولدرجه چوق زنکین ایدیکه فنیکه‌لرك بحر سفیده حاکمیتی وتجارت بحریه‌لرنده کرمیتی انشا آت بحریه ایچون مذکور اورمانلرندن کسدکلری کراسته‌لر سببیله‌در سلسله‌نك بو وضعیتی ولایتی ایکی مائله‌یه تقسیم وصولرینی اولوجهله ایکی جهته توزیع ایتمشدر .

مائلهٔ عربیه طاغلرك سواحله زیاده‌سیله قریبتی جهتیله غایت طار اولغله انهار موجوده ایستدکلری کبی مجرالرینی تمدید ایده‌میه‌رك غایت قیصه مجرالرله دکزه دوکیلورلر بو مائله‌ده جریان ایدن نهرلر : نهرکبیر، بانیاس، نهر ابراهیم ، بیروت نهری ، قاسمیه ، المقطع وسائره‌در. ایکنجی مائله مائلهٔ داخلیه‌درکه صولری دکزه قدر کیده‌میوب بحر لوطه منصب اولورلر .

بومائله‌نك اك مهم نهری نهرالشریعه دنیلان اردن نهریدر .

بوندن ماعدا بحر لوط : وادی موسی، نهر کراهی زرقا کبی صولری دخی المقده‌در .

محصولاتی: انواع حبوبات ایله لیمون وبورتقال موز قیصی، زیتون، ایپك، توتون ومعمولاتی حام ایپك ایله قماش وسائره‌دن عبارتدر .

اهالی : بیروت ولایتنك سکنه‌سی ٤ : ٥ یوز بیك راده‌سنده اولوب نصفنه قریب مسلم اولمق اوزره متباقیسی درزی ، مارونی ، سریانی ، یهودی واجناس سائره‌در السنهٔ محلیه عربجه‌در خرستیانلر واقوام سائره‌نك دخی دین کتابلری عربجه‌در .

(١) ١٣٠٣ سنه‌سی سالنامه‌سی
(٢) ١٣٠٢ سنه‌سی سالنامه‌سی

D.T.C.F.
Kütüphanesi

تقسیمات : بیروت ولایتی بروجه زیر ٥ سنجاق ١٩ قضا وناحیه‌یه منقسمدر:

الویه	قضا	ناحیه
بیروت . . .	بیروت	
	صیدا . . .	شقیف
	صور . . .	تینین
		مرجعیون
طرابلس . .	طرابلس	
	صافیتا	
	حصن الاکراد	
لاذقیه . . .	لاذقیه . .	بوجاتی
	جبله	
	صهیون	
	مرقب	
عکا	عکا	
	حیفا	
	ناصره	
	طبریه	
بلقا	نابلس	
	جماعین	
	بنی صعب	
	جنین	

بیروت سنجاغی : ولایتك مرکز لواسی اولوب صیدا صور مرجعیون قضالرندن متشکلدر .

سکنه‌سی ١٠٠ بیکی متجاوزومشتملاتی ١٥٥ جامع ٨٠ قدرمسجد ١٠٠ مکتب ٦٦ کلیسا ٣ خسته خانه وسائره‌دن عبارتدر .

بیروت شهریله جوار قریه‌لری مرکز قضاسنی وجوده کتورمشدر .

بیرون آباد ـ آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده ومرکز ولایتك شمال شرقنده کائن بر قصبهٔ لطیفه‌درکه ازمیر اشراف واکابرینك صیفیه‌لرینی ومنتظم کوشکلرینی حاوی‌در .

بو راسی هرنقدر شهردن معدود ایسه‌ده ادارةً مرکزه ملحق نواحی عدادنده داخلدر. نفوسی ٢١٥٢ در. ناحیه‌سی ١٩ قریه‌دن مرکب اولوب سکنه‌سی ٨١١٠ نفوسدر .

برون آباد ویاخود برنوه قصبه‌سی ازمیره برتیمور یول ایله مربوطدر .

بیره‌جك ـ حلب ولایتنده اورفه سنجاغنه تابع برقضا مرکزی اولوب بوکا بئرةالقرات دخی دیرلر .

قصبه فرات کنارنده اولوب اورفه‌یه ١٨ وحلبه ١٨ ساعت اوزاقدر .

اهالیسی ٨٦١٤ نفوسدر .

درونده ١ باب حکومت قوناغی ١ باب دیوی عسکری ١٢ جامعشریف ١٢ مسجد ٤ کلیسا ٦ حمام ٥٢٢ دکان ٥ فرون ١ صابونخانه ٣ معصره ١١٦٢ خانه ١ باب رشدیه مکتبی موجوددر .

امام سکاکی ایله شیخ سعدالدین الجباوی حضراتی دخی بیره‌جکده مدفوندرلر .

بیره‌جك قدیم برشهراولوب رومالیلر زماننده زوغما نامیله مشتهر ایدی

واوائل دور عثمانیانده دخی خلیجه معروف اولوب بغداد سفری ایچون بوراده غایت جسیم طوپلر اضاعه اولنمش ایدی .

بیزانتیون . — یاخود بیزانس ، استانبولك اسکی اسمیدرکه شهر اولوقتلر شمدیکی سرای برونی صرتی ایله اسکدار وقاضی قریه سندن عبارت ایدی . تفصیلات ایچون استانبول کلمه سنه مراجعت اولنه .

بیسان . — ایسکیتو پولیس ، فلسطینده ونهرالشریعه کنارنده غایت قدیم برقصبه اولوب بنی اسرائیل وقتنده ودور اسلامده مشهور ایدی .

مشاهیر علمای اسلامدن برچوغنك مسقط رأسی اولمشدر .

بیسان اسمیله حجازده دخی بر قاچ موقع واردر .

بیسان ادارةً بلقا سنجاغنك جنین قضاسنه مربوطدر .

بیستون — روم ایلینك تراکیا جهتنده متوطن اقوام قدیمه سندن اولوب ردوپ سلسله سی جنوبی سمتنده اسکان ایدرلر ایدی .

بیستونیس — مار الذکر بیستون قومنك جوارنده اسکان ایتدیکی بوری کولنه قوم مزبوره نسبتله ازمنهٔ قدیمه ده ویرلمش اولان اسمدر .

بیشه — یمن ولایتنده کثیر السکنه بر وادینك اسمی اولوب بنی شهر قضاسنه مضاف بر ناحیه اتخاذ ایدلمشدر .

بیطین — توراتده مذکور فلسطین فراستدن اولوب زمان بنی اسرائیلده بطل اسمیله معروف ایدی . موقعی قدس شریف ایله نابلس ارا سنده در .

بیغا — آسیای غربیده بیغا نام مستقل سنجاقده همنامی اولان قضا نك مرکز اداره سی اولان برقصبه درکه قوجه چای توابعندن چاك صویی اوزرنده ومذکور چای منصبنك اوچ ساعت قدر اشاغیسنده واقعدر .

قصبه اولدقجه معمور ودرت بشبیك نفوسی محتوی اولوب درونده برقاچ جامع ومدرسه وبر باب ملکیه رشدیه مکتبی واردر .

مقدما لوا مرکزی اولدیغندن الیوم سنجاق بیغا اسمیله مسمادر .

قضاسی : لوایی ترکیب ایدن بش قضانك بریسی اولوب دیمتوقه ، قره بیغا چاك نامنده اوچ ناحیه ایله ١٧٥ قریه دن متشکلدر .

قرق بیکدن زیاده نفوسی و ١١١ جامع ومسجد ویوز یکرمی قدر مکاتب ٤ مدرسه و ١٧ کلیسایی مشتملدر .

داخل قضاده کمور وبویا وسیملی تورشون معدنلری بولنور .

حاصلات حبوبات ایله سبزه وبالدن عبارتدر . حیواناتی وعلی الخصوص کچی وقیونلری دخی زیاده در .

سنجاغی: اناطولی شاهانه ده کائن الویهٔ مستقله دن اولوب مرکزینه نسبتله قلعهٔ سلطانیه سنجاغی اسمیله دخی موسومدر.

بر جهتدن مرمره ودیکر جهتدن اطه‌لر دکزی وایکیسی اراسنده تحدث ایتمش اولان چناق قلعه بوغازی ایله محدود برشبه جزیره هیئتنده اولوب روم ایلیده کائن آجه اووه‌سی شبه جزیره‌سیله متقابلاً واقع اولمغله ارالرنده چناق قلعه بوغازی وجوده کلمشدر.

قازطاغی شعباتی اولان سلسله‌لرلوایی ایکی مائله‌یه آیرمشدرکه برنده قوجه‌چای دیکرنده مندرس نهری جریان ایدر.

اراضیسی منبت ومحصولدار واورمانلری کثیر واستفاده‌لیدر.

حاصلاتی حبوبات متنوعه ایله پاموق زیتون بالاموط وحیواناتی قیون ایله کچی‌یه منحصردر.

بوراسی قدیماً تروواقراللنی دائره‌سی ایکن ادارهٔ عثمانیه‌یه کچدکده قپودان پاشالره خاص تعیین اولنمش ومؤخراً شهر امانته الحاق قلنمشیدی. قره‌سینك ولایت اتخاذنده مذکور ولایته ربط ایدلدیکی حالده ولایتك لغونده مستقلاً اداره اولنور سنجاق حالنه افراغ اولنمشدر.

مرکزی چناق قلعه‌در.

تقسیمات حاضره‌سی بروجه آتیدر

قضا	نواحی	قرا
مرکز قضاسی	ارن کوی	٣٩
بیغا قضاسی	دیمتوقه	٦٧
	چاك	٤٣
	قره‌بیغا	٦٤
		١
لاپسکی	.	٣٩
	برغوس	٣٢
	چارداق	١٥
ازینه	.	٥٤
	بیرامیچ	٦٥
	قوم قلعه	٠٧
ایواجق	.	٥٧

بیغا. {قره} بیغا قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزی اولوب اردك کورفزینك غربنده بر قویك ایچنده وقوجه‌چای منصبی قربنده واقعدر بیغانك دخی اسکله‌سیدر.

بیغادیچ. خداوندکار ولایتنده قره سنجاغنه مضاف قضا مرکزی بر قصبه درکه بالیکسرك آلتی بچق ساعت قدر اوزاغنده وصو صغرلی نهرینك اروا ایتدیکی براووه‌نك کنارنده واقعدر. چارشیسی ورشدیه مکتبی وبر قاچ جامعی واردر. نفوسی درتبیك قدردر.

قضاسی: غایت منبت ومحصولدار بر اراضیده اولوب باشلوجه محصولی پاموق اوزوم وآفیوندر.

معمولاتی صاری رنکلی سختیاندر.

اون درت بیك نفوسی و٥٢ قریه ایله ٥٠ قدر ابتدائی مکاتیبی محتویدر.

بیکارباشی. ایلیوم وه‌توس (ilium vtus) ازینه قضاسنده تروواخرابه‌لری قربنده بر قریه اولوب تاریخ نظرنده اهمیتی واردر.

بیکارباشی صویی. ـ ذکر اولنان پیکار باشی موقعنك ١٥٠٠ متره‌قدر جنوبندن نبعان ایدرك مندرس چاینه قاریشان بر صویك اسمیدر .

بیکارخصار. ـ ادرنه ولایتنك قرق کلیسا سنجاق وقضاسنده ناحیه‌مرکزی بر قصبه‌درکه ناحیه‌سی ١٦ قدر قریه‌تشکیل ایدر .

بیك کول. ـ ارضروم ولایتنده وخنس وکیفی قضالریله بتلیس ولایتی ارەسنده کائن جسیم بر ییغین اولوب ارتفاع وسطیسی ٣٦٠٠ متره قدردر .

اشبو ییغین شماله وجنوبه طوغری بر چوق یایه و شعبه‌لر تمدید وافراز ایدرك بایزید سنجاغنی فروع وشعباتیله طولدرمشدر.

سلسله‌نك شمالندن و ٢٠٠٠ متره ارتفاعنده کائن بر محلندن اراس صویی نبعان ایدر .

جنوبی درسانندن دخی فراته تابع بر چوق صولر ظهور ایلر .

بیلان . ـ حلب ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب اسکندروندن حلبه منتهی طریق اوزرنده وسطح بحردن ٥٠٠ متره مرتفع بر بیونده یعنی ایکی طاغ ارا-سنده واقعدر .

حلبه ١٤٥ و اسکندرونه ١٥ کیلومتره بعد و مسافه‌ده‌در .

بیلان معناسی ایکی طاغ اراسی دیمك اولوب سوریه قپولری دنیلان بیون اوزرنده تأسیس اولنمسی بواسمله یاد اولنمسنی موجب اولمشدر .

بیلانك اون اوچ کیلومتره ایلریسنده کائن طوپ بوغازی نام محلدن جادهٔ کبیر انطاکیه‌یه قدر منتهی اولمق اوزره ٥٠ کیلومتره قدر بر شعبه تفریق ایتمشدر . اهالیسی ایکی-وزی خرستیان‌ومتباقیسی اسلام اولمق اوزره ٤٢٠٠ نفوسدر .

قصبه‌نك موقعی لطیف و جوارنده کوزل صو منبعلری موجود واطرافی طوت بغچه‌لریله محاط اولدیغندن یازین شدت حرارتندن بیزار اولان بلاد متجاوره سکنه‌سی وسیما اسکندرون متمولینی اوچ درت آی قدر قصبهٔ مربوره‌ده اقامت ایدرلر .

درون قصبه‌ده واقع اماکن مختلفه‌نك مقداری بروجه آتیدر :

خانه	٧٠٠	باب
حکومت قوناغی	٠٠١	»
جامع	٠٠١	»
مسجد	٠٠٥	»
مدرسه	٠٠١	»
کلیسا	٠٠١	»
چشمه	٠١٧	عدد
دکان	١١٠	باب
مغازه	٠٠٣	»
خان	٠٠٢	»
فرون	٠٠٥	»

دکرمن	٠٠٤	عدد
دباغخانه	٠٠٥	«
قهوه‌خانه	٠٠٣	«
میخانه	٠٠٥	«
غازینو	٠٠١	«
لوقانطه	٠٠١	«
اجزاخانه	٠٠١	«
دبوی عسکری	٠٠١	«

بیلان‌قصبه‌سی اونجی عصر هجری اواسطنده قدیماً عن قبل و مضیق بقراس وباب اسکندرونه نامله‌ریله مسمی اولان ایکی طاغ اراسنده کائن برمحله قانونی سلطان سلیمان حضرتلری طرفندن مجدداً انشا اولنه‌رق بیلان نامیله توسیم قلنمشیدی.

قضاسی: شمالاً اطنه ولایتی شرقاً کلیس قضاسی جنوباً حرم و آنتاکیه غرباً اسکندرون قضالریله محاط و محدوددر.

سکنه‌سی ٨٢٥٣ ی اسلام اولمق اوزره ١٠٧٦٥ نفوسدر.

قره صو نام شهر ولایته دخول ایتدیکی نقطه‌دن عمیق کولیله انصباب ایلدیکی نقطه‌یه قدر قضایی اروا واسقا ایلر. و عمیق کولنك قسم اعظمی دخی قضا داخلنده واقعدر. قضا اراضیسنك برقسمی دوز وقسم دیکری طاغلقدر.

طاغلق سمتی اشجار مثمره ایله مزین غایت واسع اورمانلری حاوی و همله دوت اغاجلرینك کثرتی سایه‌سنده بیلان قضاسنده ایکیجیلك بك زیاده مترقیدر.

دوز محلی‌که مشهور عمیق اوودسنك سمت شمالیسیدر ولایتك اك زیاده مزروع وکثرت حاصلات ایله معروف بر قسمنی تشکیل ایلر.

اسکندروندن حلبه منتهی شوسه قضایی بر باشدن اوبر باشه قدر قطع ایدر و طوپ بوغازنده انتاکیه جاده‌سی طریقدن افراز اولنور.

قضا ٤١ قریه‌دن متشکلدر.

داخل قضاده ٣٢ طلبه‌یی حاوی ١ مدرسه و ٥٣ شاکردلی بر باب رشدیه مکتبی و ١٧٥ شاکردی حاوی اوچ باب ابتدائیه مکتبی ایله ١٠٥ طلبه‌لی ٢ باب خرستیان مکتبی موجوددر. قضا داخلنده اوائل دور اسلامده معروف اولان بغراص وبونك بر مرحله شمالنده بولنان دربساك وکوندزلی نام بلاد قدیمه‌نك خرابه‌لری موجوددر.

بیله‌جك. — خداوندکار ولایتنده ارطغرل سنجاغنك مرکز اداره‌سی اولان بیوك برقصبه‌دركه سقاریا توابعندن برکوچك چای اوزرنده و بروسه‌دن ٨٥ کیلومتره قدر اوزاقده واقعدر. ٥٠٠ اهالیسی اورخان عثمان غازی حضراتنك اثر بنالری اولان ایکی جامعی شیخ اده‌بالینك تربه‌سی رشدیه مکتبی چارشیسی ایپك فابریقه‌لری واردر.

قضاسی ٣٢ قریه ایله ١٨٠ قرایی محتوی کول پازاری، لفکه، یارحصار،

کوپلی، بازارجق نامله‌ریله ٥ ناحیه‌یی مشتملدر .

سکنه‌سی اللی بیکی متجاوزدر . اراضیسی طاشلق ایسه‌ده ینه محصولاتی مرتبهٔ کفایه‌ده و اورمانلری واسع وکثرتلیدر .

ایپکجیلك صنعتی خیلیجه رواجلیدر.

درون قضادهٔ (٢٠٠)زی متجاوز جامع و مسجد ٨ مدرسه ١٣ کلیسا ٢٠٠ قدر مکتب موجوددر.

بین السورین . — بغدادك محلات عتیقه‌سندندر.

بین القصرین . — کذا . بغداد محلاتندندر .

بین النهرین . — بغداد وموصلده نهر دجله ساحل یسارنده بر قریه ایدی .

بیوك آطه . — مرمره دکزنده وازمید کورفزی مدخلنده واقع قزل اطه‌لر دنیلان جزایر مجتمعهٔ صغیره‌نك اك جسیمی اولوب ساحل بحردن ٤ کیلومتره ودرسعادتدن ١٤ میل بعدنده اوزری چام اغاجلریله مستور لطیف الهوا ومعمور براطه اولوب بوکابك اطه‌سی دخی دیرلر . (Brinkipo).(il du prince).

ادارهٔ شهر امانته ملحق بر قضا مرکزیدر .

لطافت هواسندن ناشی درسعادت متمولینك رغبتنی جالب اولمغله ایام صیفی کبرای بلده اوراده احرار ایدرلر .

بیوك چکمجه . — چکمجه ماده‌سنه نظر اولنه .

بیوك دره . — با تیریا قس اسم قدیمیله مشهور اولوب معناسی درین دره دیمکدر .

بوغاز ایچنك روم ایلی ساحلنده وبکقوز مقابلنده برکورفز داخلنده برصیفیه اولوب ریختیمی ومسیره‌لری واردر .

درسعادتدن اوزاقلنی ١٤ کیلو متره‌در .

بیوك مندرس . — مندرس ماده سنه نظر اولنه .

بیوك دربند . — ادرنه ولایتنده وطونجه توابعی اوزرنده برقصبه‌در .

بیوك لیمان . — قره‌دکز بوغازنده مکمل بر لیمان محلیدرکه بحرسیاهدن کلان سفاین برنجی دفعه اوله‌رق بوراده لنکر براقیرلر .

اسکی اسمی پورده‌فسین portd.éphe-sien افسلیلر لیمانی‌در زیرا افس سفاینی بوراده قریه یناشمشلردی .

برقریه ایله بر ده ١٧٧٣ ده انشا اولنمش برطابیه واردر .

حرف الپاء

پاپاس کوینی .— شرقیٔ روم ایلی ایالتنده طونجه قوابعندن بری اوزرنده کائن برقریه‌در.

پاپاسلی .— شرقیٔ روم ایلیده فلبه جوارنده وتیمور یول خطی اوزرنده واقع بیوك برقریه‌در .

پاریشنك .— فرات نهرینك برقومی اولان موراط ایرمغنه دوکیلان بردره‌در که بایزید سنجاغندن کلان صاری صو وسائر دها برقاچ صولردن بالتشکل ملاز کرد جوارنده نهره قاریشور .

پارامتیا .— روم ایلیده یانیه ولایتنده کائن آیدونات قصبه‌سنك اسکی اسمیدر .

پارچکان .— خرپوط حوالیسنده کشت وکذار ایدن برکرد عشیرتنك اسمیدر .

پارغه .— یانیه ولایتنده پره‌وزه سنجاغنك مارغلیج قضاسنه ملحق برناحیه مرکزی اولوب بش بیك نفوسی برباب جامعشریف ایله برخراب قلعه‌یه حاویدر .

موقعی ارنبودلغك ساحل جنوبیسنده وپره‌وزه‌نك شمال غربیسنده جزایر یونانیه‌دن پاقسو آطه‌سی مقابلنده اولوب لیمون وپورتقال وزیتون آغاجلرینی حاویدر .

آغاج قارنلری غایت مقبول ومعتبر اولدیغندن تجارت محلیه‌نك مهم برقسمنی وجوده کتوررلر . قصبه هرنه‌قدر کوچك ایسه‌ده بو جهتك اسکله‌سی اولدیغندن امد وشد ایدن یلکن سفاینی ایله تریسته شهریله کلی تجارتی اولور .

١٧٩٧ تاریخ میلادیسنه قدر وندیکلیلرده ومؤخراً انکلتره اداره‌سنده بولندیغی حالده تپه دلنلی علی پاشادولت مشارالیهادن صاتون آلمش وفاتنده دولته کچمشدی .

ناحیه‌سی ٣ قریه‌یی حاویدر .

پازارجق .— پازارجق ماده سنه نظر اولنه .

پازارکوی .— پازارکوی ماده‌سنه نظر اولنه .

پاسین‌چایی .— ارضروم ولایت وسنجاغنده بیك کول طاغیله ارضروم جوارنده کی طاغلردن ظهور ایله اسمنه منسوب قضایی اروا واسقا ایدرك روسیه حدودی داخلنده ارپه چاییله برلشه رك اراس چاینی تشکیل ایلر .

پاسین ـ ویا پاسینلر ارضروم ولایت وسنجاغنه ملحق برقضااولوب مارالذکر پاسین وادیسندن عبارتدر .

مرکزی حسن قلعه قصبه‌سیدر .

پاسین قضاسی شمالاً روسیه مملکتی شرقاً بایزید سنجاغی جنوباً خنس قضاسی غرباً اووه‌وطورقوم قضالریله محدوددر.

اراضیسی پاسین‌نهری وتوابعیله اروا واسقا اولنور وقدیمه دنبری منبت ومحصولدار اولوب باشلوجه حاصلاتی حبوبات ومیوه ایله سبزه‌در.

داخل قضاده اورمان یوقدر. لوازم احراقیه‌سی یازین کونشده قوریدیلان حیوانات کوبره سیدر معمولات صناعیه‌سی کبه ، کلیم وشال کی شیلره منحصردر .

قضانك نفوس حاضره‌سی اوتوز طقوز بیکی اسلام اولمق اوزره ٤٦٦٥١ مقدارنده‌در .

مرکزی اولان حسن قلعه قصبه‌سی ارضرومك ٣٣ کیلومتره شرقنده وطربزوندن حدود ایرانیه وروسیه‌یه منتهی طریق کذرکاهنده کائر وشاعر مشهور نفعینك مسقط رأسیدر .

درون قضاده ٣٠ جامع ٤٥ مدرسه ٢١ کلیسا ٢ مناستر ٤٥ چشمه ٦٣ خان ١٢٦ دکرمن موجوددر .

قضا بروجه آتی ١٩٩ قرایی جامع ١١ ناحیه‌دن متشکلدر :

قرا		نواحی
١٦	١	خراسان
١٢	٢	صنامیر
١١	٣	اذاب
١٠	٤	قره‌کلیسا
١٠	٥	ولی بابا
١١	٦	اغیللی
١٣	٧	خسره ویران
٦	٨	کومه‌صور
٨	٩	یاغان
١٤	١٠	آونیك
١٠	١١	مسدیق
٩	١٢	بادجوان
١٤	١٣	کیوانك
٦	١٤	هیرتیو
١١	١٥	چوکندر
١٧	١٦	کللی
٢١	١٧	چوللی
١٩٩	١٧	

پاشابغچه‌سی ـ بوغاز ایچنك آناطولی ساحلنده وبکقوز قربنده کائن بر محله اولوب هواسی لطیف وسریندر .

مرحوم رفعت پاشا طرفندن اعمار اولنان رفعت پاشا محله‌سی دخی دینلمکده‌در .

پاشا طاغی ـ آناطولیده انقره ولایتنده وطوز کولیله حیمانه اووه‌سی اره‌سنده بر طاغدر .

پاشالیمانی ـ مرمره دکزنده واردك شبه جزیره

سنك يقيننده برآطه اولوب اردك قضاسنك بر ناحيه‌سى صورتنده اداره اولنور .

سكنه‌سى روم ويا غلق وباغچه‌لق اولمغله اوزوم وشرابلرى مشهوردر .

بواسمده ارنودلقده واولونيه‌نك جنوبنده غايت محافظه‌لى برنويدهاواردر .

پاشايكيت . — ادرنه ولايتنده كليبولى لواسنده كشان قضاسنه ملحق نواحيدن برينك مركزى اولوب مريج توابعندن برى اوزرنده واقع وناحيه‌سى ٥ قريه‌يى جامعدر .

پاشاشماقلى . — ادرنه ولايتنك كوملجنه سنجاغنده آخى چيلى قضاسنك مركزى اولان كوچك برقريه اولوب اوچ بيك قدر نفوسى حاويدر .

پافلاغونيا . — آناطولينك تسميات قديمه‌سندن برقطعه اولوب شمديكى جانيك سنجاغنك غرب قسميله بولى سنجاغندن ماعدا قسطمونى ولايتى جامع ايدى .

مركزى اماسترى دينلان اماصره قصبه‌سى ايدى .

پافوس . — قبريس آطه‌سنده‌كى باسن شهرينك اسم اصليسيدر .

پالمير . — تدمره لسان افرنجيده ويريلان اسمدر .

پالو . — ديار بكر ولايتنده ارغنى معدنى سنجاغنده قضا مركزى برقصبه اولوب مركز لوايه ٥٠ ومركز ولايته ٩٥ كيلو متره مسافه‌ده واقعدر .

يدى سكز بيك سكنه‌سى ومراد ايرمغى اوزرنده كوزل بر كوپريسى يكپاره برطاش اوزرنده بر قلعه‌سى درونده آثار عتيقه‌سى وخط منيحى ايله منقوش طاشلرى بر اسكى كليسا ايله برمكتب رشديه‌سى واردر .

قضاسى اوانك قسم شماليسنده اولوب شمالاً ارضروم ومعمورة العزيز وغرباً معمورة العزيز ولايتلرى شرقاً بتلس ولايتى وارغنى قضاسيله محاطدر .

اراضئ قضا طاغلق ايسه‌ده فوق العاده منبت محللرى‌ده واردر . مراد صويى قضايى قطع ايدر . وتيمور قپو ومسيوان طاغلرى قسم جنوبيسنى ستر ايلر . اورمانلرى چوق ومحصولاتى حبوبات ايله ميوه‌در . مشتملاتنده باقر معدنى دخى واردر .

سكنه‌سى كرد وترك اولمق اوزره ٣٠ بيكى متجاوزدر .

سكز ناحيه ٧١٦ قريه‌يى مشتملدركه نواحئ مزبوره ايله محتوى اولدقلرى قرا بروجه زيردر :

قرا	نواحى
٤٤	مركز قضا
٢١	اشمشات
٥٥	بولانق
٣٣	اوخى
٥٧	قره جور

٣٠	كوك دره
١٣	هون
١٢	رشيد
٥١	سيوان
٣١٦	يكون

پالوپوغون .ـ پوغون ماده‌سنه مراجعت بيوريله.

پالى . ـ ارنوودلق ساحلنده و دراجك شمالنده ادرياتيق دكزينه طوغرى سيورلمش بربرونك اسمدر .

پاموق قلعه‌سى . ـ پاموق قلعه‌سى (Kerapolis) آيدين ولايتنك دكزلى سنجاغنده سراى كوى قضاسنده بيوك مندرس نهرى قربنده كائن برقصبه اولوب هيراپوليس خرابه‌سنده مؤسسدر .

٣٨ درجه ٣ دقيقه عرض شمالى و ٢٦ درجه ٢٤ دقيقه طول شرقيده واقعدر ازمنهٔ قديمه‌ده شهر مياه معدنيه‌سيله مشهور ايدى . حكمادن ايپقتيت بوراده تولد ايتمشدر .

پامقيليا . ـ آناطولينك تقسيمات عتيقه‌سندن برخطه اولوب ايچ ايل سنجاغنك قسم غربيسيله تكه ساحلندن عبارت ايدى .

پامقيليا اسمى جامع الاخباسى معناسنى افاده ايدر سببى‌ده تروا محاربه‌سنى متعاقب برجوق مهاجرين يونانيه‌نك بوراده بولنوب قالمسيدر .

بوخطه ايرا لميلره ، اسكندره ، سوريه حكمدارلرينه ، روماليلره ومؤخراً شرق ايمپراطورلرينه كچمش وظهور اسلامده عباسيلر صكره سلجوقيلره انتقال ايلمشيدى .

سلجوقيانك انقراضنده قرمان اوغللرى حصه‌سنه اصابت ايتمكله بروقت انلرك النده قالمش ونهايت فاتح حضرتلرى معرفتيله ممالك عثمانيه عدادينه ادخال قلنمشدر .

پانوپوليس .ـ مصر علياده واقع اخيم قصبه سنه يونانيلر طرفندن ويريلان اسمدر .

پاولى .ـ قسطمونى ولايتنك بولى سنجاغنده قلباس توابعنك بريسى اوزرنده مبنى بيوك بر قريه‌در .

پتريچ .ـ سلانيك ولايتنده سيروز سنجاغنه مضاف برقضا مركزى مركز اوانك اون ساعت قدر غرب جنوبيسنده وبلش بلقانك برسطح مائلى اوزرنده بولنوب لطيف المنظر برقصبه‌در .

سكنه‌سى ٤٦١١ نفوس اولوب ١١٣٧ خانه ٢٧٦ دكان ٤ جامع ٢ مسجد ٣ مدرسه بر تكه ٢ كليسا ٤ مكتب وبر باب حكومت قوناغيله عدليه وتلغراف دائره‌لرينى شاملدر .

قضاسى: شرقاً منلك جنوباً تيمور حصار شمالاً جمعه غرباً استروجه قضالريله محدود اولدقده صو نهرى قضايى شرقاً منلك قضاسندن تفريق ايلر .

اراضیسی قسماً طاغلق ایسه‌ده منبت محالاری‌ده واردر .

بلش ومالش بلقانلرینی پایه‌لرینی قضانك وسطیسنه طوغری تحدید ایله ارالرنده‌کی وادیده استروجه نهری جریان ایلر.

محصولاتی کلیتلو مصر ، چاودار ، حنطه ایله علف شعیر داری پرنج پاموق توتون سیسام خشخاشدن عبارتدر .

سکنه‌سی ۳۹۰۰۰ نفوس اولوب نصفه قریب مقداری اسلامدر .

داخل قضاده ۱۲ جامع ۱ مسجد ۳ مدرسه ۱۰ مکتب ۱۵ کلیسا ۲۲۸ دکان ۱ حمام واردر.

پیولمابیس .— بسالسه‌نك انشاد وتعمیر و تزیین شهور وقصباته ویردکلری اسمدرکه‌بو نامده مصرده منشیه الندی سوریه‌ده عکا برقه‌ده طلمه بلده‌لری بونلردنذر .

پیچ .— ارنبودلقده ایپك قصبه‌سنك بین الاهالی مشهور اولان اسمیدر .

پراعصه .— بنغازی لواسنده مرکزه ملحق برناحیه‌در .

پراوادی .— بلغارستانده سلستره ایله وارنه اراسنده درت بش بیك نفوسلی برقصه‌در .

پراوشته .— سلانیك ولایتنك درامه سنجاغنده وقواله اسکله‌سنك اوچ ساعت قدر مسافه‌سنده پرنار طاغی اتکنده وبیوجك بر بطاقلق قربنده واقع بر ناحیه مرکزی اولوب ۳ بیك نفوسی وسنه‌ده بر کره قوریلور و بر هفته قدر سورر پنایری (کسیم پنایری) واردر .

ناحیه ۴۰ قریه‌دن عبارت اولوب اسلام قبطی وروم اوله رق ۲۵ بیك نفوسی واردر حاصلاتی توتون ایله بال ایپك ومیوه‌دن عبارتدر .

بطاقلغنده پرکی وسازان بالقلری کثرتله چیقاریلور .

داخل ناحیه ۳۵ جامع ۷ کلیسا ۴۱ مکتب ۳ مدرسه ۱۴۰۰ خانه موجوددر.

پرتك .— معمورة العزیز ولایتنده درسم لواسنده چارسنجاق قضاسنك مرکزی‌در .

پرزرین .— قوصوه ولایتی الویه‌سندن برینك مرکز اداره‌سیدر .

بو شهر ارنبودلغك کیغه‌لق قسمنك الك بیوك بلادندن واوجهتك الك صنعتکار شهرلرندن بریسی اولوب شار طاغنك قربنده وبیستریجه نهرینك ایکی یاقه‌سنده مبنیدر .

اوتوز بیکدن زیاده اهالیسی متین بر قلعه‌سی قدیم بر سرایی غایت بیوك بر چارشیسی واردر .

اهالیسی اولان ارناودلرك قسم اعظمی اسلامدر .

بر مقدار اورتودوقس وقتولیك واولاح‌ده واردر .

شهرده متعدد اعمالاتخانه‌لر ودستکا-

هلر بولنوب اعلا سیمدن ملکازی طبقه‌لر واسلحه ومقراص وقلمتراش ایشلنور . واسلحهٔ ناریه نك قونداق وناملولر کبی کموش ایله تزیین وترصیع ایدیلور .

پرزرین فاتح سلطان محمد خانك ارنبودلق فتوحاتی صره سنده داخل ملك عثمانی قلنمش ودفعاتله مرکز ولایت اتخاذ اولنمشدر .

قضاسی : ٢٣٤ قریه دن مرکب راحوفجه ناحیه‌سی ونفس شهره مربوط ٥٦ قریه‌که جمعاً ١٩٠ قریه‌دن مرکب اولوب اراضیسی محصولداردر .

نفوسی ذکور واناث اوله رق ٧٧١٠٤ در .

سنجاغی : ٤٠٠ قریه وغستوار ناحیه‌سیله برابر قالقاندان ولومه نامیله ایکی قضایی مشتمل اولوب سکنهٔ مو-جوده‌سی ١٨٩١٩٠ نفوسدن عبارتدر .

نفوس مزبوره‌دن پك آزی خرستیاندر .

السنهٔ محلیه ارناودجه ایله ترکجه‌در .

اراضی طاغلق ایسه‌ده منبت ومحصو-لدار محلاری‌ده چوقدر حیوانات اهلیه-سی میوه‌سی کثیردر .

ارناود الماسی دینلان نفیس الما پرزرین ایله قالقاندلنك محصولیدر .

سنجاقده ٣ ذکور رشدیه‌سی ایله درت باب ابتدائی مکتبی ٩ مدرسه ایله ٢١٤ کتب عتیقه‌یی حاوی ایکی کتبخانه موجوددر .

پرسپه . — مناستر ولایت ولوا وقضاسنده بر ناحیه اولوب مناسترك غربنده وپرسپه کولنك اطرافنده اوتوز قریه‌یی جامعدر .

اراضیسی منبت ومحصولاتی کثیر وسکنه‌سی بلغار وارناودلردر . سکز بیك قدر نفوسی بش جامعی بر قاچ مکتبی واردر .

مرکز اداره‌سی اولان تاقوچ قریه‌سی اللی التی خانه ویوزاللی نفوسی جامعدر .

پرسپه کولی . — مناستر لواسنده وطاغلق بر محلده اولدقجه مهم بر کول اولوب ایاغی یوقدر .

سطح بحردن ارتفاع وسطیسی ٨٤٥ متره وسطحاً ١٩٨ کیلو متره‌در .

غرب جهتنده کائن اوخری کولی ایله تحت البحر اتصالی اولدیغی مروی ایسه‌ده بو ظن تأیید وتصدیق اولنه-میور . جنوب شرقیسنده کائن ونتروق کولیله ارالری طار بر قسم ارض ایله تفریق اولنمشدر .

جهت شمالیدن رسنه قضاسنی صولایان بر کوچك صو کوله دوکیلور .

پرستازی . — مرمره ساحلنده کلیبولی سنجاغنه منسوب قرادندر .

پرسیس . — بنغوازی لواسی نوا-حیسندندر .

پرشتینه . — روم ایلیده قوصوه ولایتنی ترکیب ایدن

الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکزی اولوب مرکز ولایت اتخاذ اولنان اسکوبك سکسان کیلو متره قدر غرب شمالنده وسلانیك تیموریولی خطی قربنده ومشهور قوصوه اووه‌سنك منتهای شرقیسنده واقع اولوب لطیف المنظره بر قصبه‌در .

اهالیسی اون ایکی بیکی متجاوز وهمان جمله‌سی ارناوددر .

درون قصبه‌ده بر چوق جوامع ومساجد وبری رشدیه اولق اوزره بر قاچ مکاتیب صبیانیه وخان وحمام وعسکری قشله ودپوی ایله بر باب مسافر خانه واردر .

بو قصبه مقدما ولایت مرکزی ایکن اخیراً مرکزی اسکوبه نقلیله مرکز لوا حالنده قالمشدر .

خداوندکار شهیدك تربه‌سی شهرك ایکی ساعت قدر اوزاغنده‌در .

سنجاغی : صربیه حدودنده واقع اولوب اسکوب ، یکی پازار ، ایپك ، پرزرین لوالریله محدوددر اراضیٔ لوا خیلی واسع وطاغلق اولوب طاغلری شار طاغی ایله صربستاندن کلان سلسله درکه ارالرنده مشهور تچانیك کچیدی واردر .

وسعتی جهتله وسط لواده بر ساحهٔ متموجه حصوله کتورمش اولان قوصوه اووه‌سی لوانك سلاسل موجوده‌سی اراسنده توسع ایتمشدر .

لوانك صولری واردار وایبارو مورا وه توابعی‌در .

لوا اراضیسی پك منبت ایسه‌ده زراعت خیلوجه کریده‌در مع هذا احتیاجات محلیه‌یه حاوی حبوبات یتشور .

طاغلرنده غایت صیق اورمانلر ومرعالرنده حیوانات موجوددر .

محصولات ارضیه‌سی حبوبات کتان پاموق معمولات محلیه‌سی کلیم عبا سجاده کبی شیلردر سنجاغك نفوس موجوده‌سی یوز طقسان یدی بیك آلتیوز سکسان یدی مقدارنده‌درکه بو مقدارك یوز یکرمی التی بیك آلتیوز یتمش آلتیسی اسلام ومتباقیسی بلغار لاتین وقبطی‌دن عبارتدر .

لوانك محتوی اولدیغی قرا وقضا ایله بونلرك نفوس موجوده‌لری بروجه زیر بیان اولنمشدر .

قضا	نفوس	عدد قرا
پرشتنه	٦٩٨٢٠	٢٤١
کیلان	٥٣٦٥٩	١٩٠
پره‌شوه	١٤٩٨٥	١٢٤
ولچترین	٢٣٨٧٩	١٢٥
مترووویچه	٠٨٢٤٤	١٧٠
یکون	١٩٧٦٨٧	٨٦٠

پرشته قضاسی : پرشتنه قصبه‌سیله ٢٤١ قریه و ٦٩٨٢٠ نفوسی جامعدر .

پرشووه — پرشته لواسنه مربوط قضالردن برینك مرکزی اولوب حدوده قریب وشمندوفر

خطی اوزرنده واقعدر ٣٠٠٠ نفوسی واردر .

قضاسی : صربیه حدودنده اولوب ١٣٤ قریه و ٤١٩٨٥ نفوسی جامعدر. مشتملاتی ١٥ جامع و مسجد ٣٣ خان ٥٠٠ قدر دکان و سائره‌دن عبارتدر .

پرشنبه . — طربزون ولایتنك اردو قضاسنده بر ناحیه‌در .

پرغامه . — برغامه ماده‌سنه نظر اولنه .

پرغه . — قونیه ولایتنده تکه سنجاغنده اقصو نام نهر اوزرنده بر شهر قدیم ایدیکه درونده دیانه‌یه مخصوص بیوك برمعبد والآن خرابه‌سی مشهود بیوك بر تیاتروسی وارایدی مشاهیر ریاضیوندن آپولینوس بو شهره منسوب ایدی .

پرلپه . — prilp pelocgonias مناسترولایت héracleaو سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌درکه غایت کوزل بر وادی داخلنده ودوز برمحلده مبنی اولوب واردار توابعندن قره صویه دوکیلان قاندری صویی اوزرنده‌در .

مرکز ولایته اولان بعد و مسافه‌سی سکز ساعتدن عبارتدر .

٢٢٥٨ خانه‌ده یکرمی بیکه قریب نفوسی ١٠ جامعشریف ایله ٣ درکاه ٥ مدرسه ٢ کلیسا بری رشدیه اولمق اوزره سکز باب اسلام مکتبی ٦ خرستیان مکاتبی و سنه‌ده برکره قوریلور پنایری واردر.

سکنه‌سی اسلام وبلغار واولاحلردن عبارتدر وترکجه تکلم ایدرلر .

قضاسی: مورنجوه ناحیه‌سیله برابر ١٣١ قریه‌دن مرکبدر .

اراضیٔ قضا منبت و محصولدار اولوب باشلوجه محصولی توتون ایله اوزومدر سکنه‌سی التمش بیك نفوسدن عبارتدر .

اورمانلری کثیر ،حیواناتی چوقدر.

پرلوقنده . — خادم ماده‌سنه مراجعت اولنه .

پرمدی . — یانیه ولایتنده ارکری سنجاغنه ملحق قضا مرکزی برقصبه‌درکه ویوسه نهرینك صول طرفنده مرکز لوا اولان ارکرینك اون آلتی ومرکز ولایتك اون سکز ساعت اوزاغنده ودرسعادت مبداء طولنه نظراً سکز درجه ٣٦ دقیقه طول غربیده وقرق درجه اون درت دقیقه عرض شمالیده واقعدر .

قصبه نمراچقه طاغنك اتکنده ومذکور طاغك ایکی جهته ترفعیله چقور بر محلده اولوب یالکز غرب شمالی جهتنده نهرك مجراسی امتدادی طولانی بر اووه تشکیل ایتمشدر .

هواسی معتدل ویاز کونلری حرارت ٣٦ درجه‌یی تجاوز ایتمز میوه‌سی مبذول باغ و بغچه‌لری کثیر اولوب درسعادتده یتشان چاوش اوزومی برصورت حسنه‌ده یتشمکده‌در .

سکنه‌سی ارنودلرك لاپ قبیله‌سندن اوله‌رق ٢٣٧٣ نفوس قدر در که بو مقدارك قسم عظیمی اسلامدر .

قصبه‌نك نام حاضری اولان پرمدی اوائلده اجرای حکومت ایتمش اولان پرمتو اسمنده برذاته نسبتله توسیم قلنمش وپرمدی نامی پارامتیادن مخفف اولمسی ملحوظ بولنمشدر .

قصبه‌نك ایچنده ترنت نامیله معروف ١٠٩ متره قطرنده و ٢٥ متره ارتفاعنده یکپاره بر قیا بولنوب مارالذکر پرمتونك اقامتکاهی اولان ایچ قلعه‌نك اساسی اولدیغی وقلعهٔ مزبوره قیانك اوزرنده مؤسس بولندیغی موجود اولان انقاضندن اکلاشیلیور .

قصبه‌نك بر سمتنده تقریباً بیك سنه‌دن بری پایدار اولان ٣٠ متره ارتفاع وبش متره قطرنده ایکی عدد سروی اغاجی موجوددر .

قصبه‌نك چارشیسی بری سلطان بایزید حضرتلرینك اثر بنالری اولان ایکی باب جامعشریفی بری رشدیه اوله‌رق ایکی مکتبی وایکی درکاه ایله ٧ کلیسای ومبانیٔ سائره‌سی واردر .

قصبه‌نك پیشکاهنده و ییوسه نهری اوزرنده مکمل بر کوپری ایکی ساعت بعدنده ایکی عدد میاه معدنیه بولنوب بعض امراضه شفا بخشادر .

قضاسی : شرقاً لسقویك غرباً تپه‌دلن وارکری شمالاً تیموریچه جنوباً بوغون قضالریله محدود اولوب مرکزی فراشر قریه‌سی اولان طاغلی ناحیه‌سیله برابر ١٨٤ قریه‌دن مرکبدر .

اراضیٔ قضا سنکستان وطاغلق اولوب قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ مطلوبه‌ده دکلسه‌ده بعض جهتلرده اراضیٔ منبته‌یه دخی تصادف ایدیلور .

وییوسه نهری قضایی شق وقطع ایدرسه‌ده تدویر آسیاب وسائره‌جه خدمتی یوقدر . انجق درونده صید اولنان بالقلردن استفاده ایدیلور .

مع‌هذا سائر اوفاق تفك صولری دخی واردر .

اهالینك احتطابنه مخصوص جزئی اورمان وپراقلقلر واردر . بونلرده حیوانات وحشیه‌دن تلکی صانصار قورد طاغ کچیسی وحیوانات وحشیه موجوددر .

محصولاتی سنوی ٢٠٠٠ قیه بال ١٠٠٠٠ قیه روغن ساده ٨٠٠٠ قیه پکمز ١٠٠٠٠٠ قیه اوزوم ٥٠٠٠ قیه پینر و ٤٥٠٠٠ قیه پیاغی وبونلردن ماعدا احتیاجات محلیه‌یه کافی حنطه بورجاق مصر نخود مرجمك فاصولیه‌دن عبارتدر .

میوه‌دن اینجیر الما ایوا ارموط طوت کیراز شفتالو قاون قاربوز وسبزه‌دن بطلیجان طوماتس انکنار پراصه صوغان یتشمکده‌در .

منسوجات محلیه کلیم اینجه بز چوراب کبی شیلره منحصردر .

قضانك ساحل اولدیغندن اخراجات

وادخالاتی ایاسراند واولونیه اسکله‌لری واسطه‌سیله وقوعه کلیر .

ادخالات دخی قهوه شکر البسه غاز صابون کبی مواد مقتضیه‌دندر .

قضانك سکنهٔ حاضره‌سی ٣٠٠٠٠ راده‌لرنده اولوب قسم اعظمی مسلمدر.

علی العموم قضا دائره‌سنده ٦٩ جامع ومسجد ٣٩ مکتب ٢١ کلیسا ١٨ خان ٢٨ کوپری ١١٣ دکرمن موجوددر.

پرناز.ـ طالمن ماده‌سنه مراجعت اولنه .

پرنه.ـ ارضروم ولایت وسنجاغنك بایبورد قضاسنه ملحق بر اولوب ٢٢ قریه‌یی جامعدر .

پرنه‌قپان.ـ ولایت مزبوره ده اووه قضاسی ملحقاتندن ١٣ قریه‌لی برناحیه‌در .

پره‌وزه .ـ یانیه ولایتنی تشکیل ایدن الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مقر اداره‌سی اولوب یونان دکزندن منشعب اولان نارده کورفزینك مدخلنی تشکیل ایدن دار بوغازك ساحل شمالیسنده وکوچك بر دیلك اوچنده واقعدر .

درسعادت مبداء طولنه نظراً سکز درجه ١٢ دقیقه طول غربی و ٣٧ درجه ٧٥ دقیقه عرض شمالیده کائندر.

قصبه قاره طرفندن برخندقله تحدید اولنمشدرکه مذکور خندقك تپه دلنلی علی پاشا طرفندن تحکیم جهتیله وکورفز ایله دکزی یکدیکرینه ربط ایدرك قصبه‌یی اطه حالنه افراغ صورتیله حفر ایدلمش اولدیغنه دائر روایات واردر.

پروزه‌نك موقعی غایت لطیف ومنظرهٔ دلرباسی جهتیله درسعادته شبیه اولوب اطرافی لیمون وپورتقال بغچه‌لری وایکیوز بیك قدر زیتون اغاجلریله مستور ومزینندر .

قصبه‌یی قره‌یه ربط ایتمك اوزره خندق اوزرنده اوچ عدد کوپری واردر. درونندہ بر ایچ قلعه ایله مزین برباغچه وبری تپه دلنلی علی پاشایه ودیکری خانداندن احمد اغایه منسوب ایکی عدد جامعشریف وبری رشدیه اولمق اوزره برقاچ مکتب ومکاتب خرستیانیه ایکی تکیه وتربه بر باب بخارلی دکرمن ایله صابون ویاغ اعمالیجون برقاچ فابریقه وایکی دباغخانه واردر .

پروزه‌نك سکنهٔ حاضره‌سی سکز بیك نفوسدر .

پروزه نامی یکی اولوب ایتالیانجه غصب معناسنی مشعر اولان پره‌وزه‌دن تحریف اولنمش اولدیغی وبونك سببی جزایر قورصانلرینك اغتصابات واقعه‌لرینی خالی بولدقلری بو موقعده تقسیم وتوزیع ایتملریدر .

پره‌وزه‌نك زمان تأسیسی ١٨١١ سنه‌سندن بدأ ایدر وتأسیسی وندیکلیلره عطف اولنور .

پره‌وزه‌نك بش کیلومترو سمت شمالیسنده اسکی پره‌وزه نامیله زبانزد اولان نیقوپولیس شهری خرابه‌سی

موجود اولوب الیوم دکز جهتنده ١٢ متره ارتفاع و ١٥٠٠ متره طولنده‌کی جسیم دیواری ایله مؤسس اولان قیلوپاتره‌نك حمامی وجسیم تیاتروسی انقاضنی مرئیدر . ٤٠ کیلومتره مسافه‌ده لوروس نهری منبعندن شهره صواساله ایدن جسیم کمرلر درجهٔ معموریتنی تعیینه کافیدر .

وینه پره‌وزه‌یه بش ساعت مسافه‌ده قدیم پلازلرك آثارندن اولان ماپوی خرابه‌سی ودیکر برقلعه خرابه وشاه امری دنیلان بر قبهٔ جسیمه آثاری باقیدر .

پروزه‌یی وندیکلیلر بر خیلی مدت تصرف ایدرك مؤخراً جزایر سبعه ایله برابر فرانسه‌یه کچمش و ١٢١٤ تاریخنده تپه‌دلنلی علی پاشا حرباً ضبط ایله ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایلمشدر .

شهرك تریسته‌ویونانستان ودرسعادت ایله خیلی تجارتی واردر . پوسته واپورلری دخی اوغرامقده‌در .

سنجاغی : یانیه ولایتی تشکیل ایدن الویه‌نك اك کوچکی وارنبودلغك منتهای جنوبیسیدر .

شمالاً یانیه سنجاغی شرقاً یونانستان جنوباً نرده کورفزی وپره‌وزه بوغازی غرباً یونان دکزیله محاطدر اراضیسی چاملق حطه‌سنك قسم جنوبیسی اولوب خفیف عارضه‌لی وعمومیت اوزره هواجه معتدل صاییلور .

شرقاً حدود یونانیه‌یی فاصل اولان نارده صویی وغرباً وووو نام ایرمغله کسب جسامت ایدرك بحر یونانه دوکیلان فراری نهری جریان ایدر . لوروس صویی دخی مجراسنده وخامت هوایی موجب اوله‌جق برطاقم بطاقلقلر تشکیل ایدرك نارده کورفزینه دوکیلور . اونبش یکرمی قدم قدر عمقی واردر مذکور نهرده بیوجك قایقلر ایشلر ودرونده بالق صید واخراج اولنور .

طاغلرده دائمی قار بولنوب غایت نادر اوله‌رق نزول ایدن برف اکثریا درحال اریر .

لوانك نفوس عمومیه‌سی قسم اعظمی اسلام اولق اوزره اللی سکز بیك اوچیوز قدرکه ارنبود روم یهودیدن مرکب وممزوجدر . ارنبودلرك چوغی اسلامدر .

حیوانات اهلیه‌سی میاننده قیون وکچی چوقجه بر مقدار تشکیل ایلر . بونلرك ایامی صیفی یانیه طاغلرنده وقیشك صیجاغنی منبت وادیلرنده کچورمکده‌درلر .

محصولاتندن اعلا بالق و انواع مخلوقات وحشرات بحریه ایله بالق یمور . طه‌سی و حبوبات ایله کلیتله حاصل اولان لیمون پورتقال زیتون وحبوبات متنوعه وزیتون یاغی خارجه دخی اخراج ایدیلور .

تجارتی تریسته وجزایر سبعهٔ یونانیه واسکندریه ایله اجرا اولنمقده‌در .

٢٢٥٠٠ لیرایه بالغ اولان ادخالات چوقه وانواع ملبوسات ایله اقمشه ادوات

حدیدیه و زجاجیه و مواد کئولیه‌دن عبارتدر .

لوا ادارةً بروجه اتی ٣ قضا وایکی ناحیه ایله جمعاً ١٧٩ قرایی مشتملدر .

قضا	نواحی	قرا
مرکز	.	٣٨
لوروس	.	٦٠
»	حجرتیك	٨
مارغلیج	.	٧٠
»	بارغه	٣
یکون	٢	١٧٩

قضاسی: سنجاغنك جنوبی قسمنی تشکیل ایدرك لوروس ومارغلیج قضالری و بحر محاطدر ١٣ بیك نفوس و ٣٨ قریه‌یی جامعدر .

پره‌پول — قوصوه ولایتنده طاشلیجه سنجاغنه تابع بر قضا مرکزیدر .

پره‌پولیه prepolge نام عتیقنی حائز اولان قصبه ١٢٥٦ قدم یوکسك برمحلده ولیم صوینك حصارجق دره‌سیله قاریشدیغی یرده واقع اولوب جامعی وخسته‌خانه‌سی و بر باب قره‌غولخانه‌سی واردر .

قضاسی : بوسنه و صربیه حدودنده اولوب حاصلاتی پك از و انجق حیواناتی بالنسبه چوقدر سکنه‌سی بوشناقچه تکلم ایدر .

پریبوی ناحیه‌سیله برابر ٣٠ قریه‌دن مرکبدر .

نفوس موجوده‌سی ومکاتبی بروجه زیردر:

	روم		اسلام		یکون	
	ارکك	قادین	ارکك	قادین	ارکك	قادین
پره پول قضاسی	٤٠٤٠	٣٧٠٨	٢٧٦٥	١٤٨١	٦٨٠٥	٦١٨٩
پریبوی ناحیه‌سی	١١٢٨	١١٤٢	٧٤٧	٦١٦	١٨٧٥	١٧٥٨
یکون	٥١٦٨	٤٨٤٠	٣٥١٢	٣٠٩٧	٨٦٨٠	٧٩٤٧

مکاتب

	ذکور	اناث	یکون
رشدیه	١	.	١
معلم	٢	.	٢
طلبه	٢٠	.	٢٠
ابتدائیه	٨	١	٩
معلم	٩		٩
طلبه	٢٠١	١٤٥	٣٤٦

پریبوی — مار الذکر قضانك ناحیه‌سی اولوب صربیه حدودنده ولیم صوینی قربنده واقع کوچوك بر قصبه‌در .

پریستری — (٢٣٥٩ متره) مناستر ولایتنده و مناستر ایله پرسبه کولی اراسنده بر طاغدر .

پریم — (٢٦٨١ متره) سلانیك ولایتنده وسیروز قربنده رودوپ شعباتندن بریغنك اسمیدر .

پسقوپی — قبریس جزیره‌سنك قضالردن بریدر .

پسیرا .— کریز اطه‌سنده میرایلا قوبی داخلنده برجزیرهٔ ساحلیه‌در .

پسیلاریتیس .— (٢٥٠٠ متره) کرید اطه‌سنك اك یوکسك طاغی اولان ایدا طاغنك اسم دیکریدرکه اساطیر یونانیه‌ده ابو آلهه زعم اولنان مشترینك محل تولدی اعتقاد اولنمشدر .

پشینونت .— اناطولیده سقاریه قنارنده بر بلدهٔ قدیم وبرمصنع معبدی حاوی ایدی .

پشب کری .— موصل ولایتنده کرکوك سنجاغنده مرکزه ملحق بر ناحیه‌در .

پشمان .— ادرنه ولایتنك دده اغاج سنجاغنده صوفیلو قضاسنده ٦ قریه‌لی برناحیه اولوب مذکور قضانك نواحیٔ سائره‌سی ایپساله ، تیکیلی ، اده ، قبرلر ، دربند کبیردر .

پصوچان .— مناستر ولایتنده اوخری قضاسنك دبره‌جه ناحیه‌سنده بیوجك بر قریه اولوب مرکز قضایه بش ومرکزلوایه ١٧ ساعت مسافه‌سی واردر .

پصوشینچه .— ولایت مذکورك فیلورینه قضاسنه ومرکز قضانك بر بچق ساعت قدر یقیننده بیوك بر قریه‌در .

پلاموط .— آیدین ولایتنك صارو خان سنجاغنده مرکزه ملحق نواحیدن اولوب قضانك جهت شرق شمالیسنده واقعدر . ٣٥ قریه‌یی مشتمل پلاموط محصولنك کثرتی بواسمله تسمیه‌سنه سبت اولمشدر .

سکنهٔ حاضرده‌سی ١٠٥١٣ نفوسدر .

مرکز ناحیه ٧١٥٩ نفوسی ٤٣٨ اماکنی جامع یایا قریه‌سیدر .

پلوس .— یاخود طینه ، مصرده باب السعید قربنده خرابه‌زار بر بلدهٔ قدیمه اولوب اسکی قبطیلر بیننده یرومی نامیله مشتهرایدی .

پلولیا .— طشلیجه‌نك اصلاوجه اسمیدر .

پلونه .— بلغارستانده بر سنجاق مرکزی اولوب طونه ایله بلقانلر اراسنده وبر چوق یوللرك نقطهٔ تلاقیسنده واقعدر .

بوقصبه ایام اخیره‌ده تاریخ حربمزی شانلی صحیفه‌لرله تزیین ایلیان وقایع مهمهٔ حربیه‌نك محل جریانی اولمشدر .

پنداپولی .— یونان قدیم جغرافیونلنك بر چوق یرلره ویردکاری اسمدرکه معناسنی بش شهر دیمکدر پنداپول نامی آلتنده بولنان بلاد فلسطینده : عوموزه ، سودومه ، ادمه ، سیوئیم ، سقور : وبرقه قطعه‌سنده قیروان قدیم ، برنیکه ، آرسنیون ، اپولونیا ، پتولمایس : شهرلریدر .

وکذا فلسطینده کائن غزه عقلات آزوف غاد آقاردن دخی پنداپول نامنی حائز بلاددندر .

بوز اویوك قصبه‌سی

پندك. — اسم قدیمی پندیخیون‌در. درسعادت جوارنده و مرمره‌نك اناطولی ساحلنده قرتال ایله ککبوزه اره‌سنده انقره تیمور یولی اوزرنده جسیم بر روم قریه‌سیدر.

موقعی دوز و صیفیه و خانه‌لری منتظم باغلق وبغچه‌لك اولوب موسمنده فیشنه‌سی وسبزه‌سی پك مبذولدر. بحراً ادارهٔ مخصوصه وبراً شمندوفر پوسته‌لری کل یوم اوغرامقده‌در.

پورت سعید. — باب السعید ماده‌سنه مراجعت اولنه.

پورساق. — و یاخود پورسق، تیمبرس Thymbres اناطولیده کائن بحر سیاهه دوکیلان سقاریا نهرینه قاریشور بر ایرمقدر.

منبعنی خداوندکار ولایتنده کائن مورات طاغندن اخذ ایله کوتاهیه قربندن و اسکیشهرك ایچندن کچدکدن صکره الصره ولایتنه داخل اولور. مجراسنك بر ربعنی ولایت مذکور داخلنده تمدید ایدرك ٢٥٠ کیلومتره امتداددن صکره سقاریایه قاریشور.

پوسکلات. — معمورة العزیز ولایتی داخلنده ملاطیه حوالیسنده طولاشور بر کرد عشیرتنك اسمیدر.

پوسیدی. — سلانیك کورفزی مدخلنده وکسندره شبه جزیره‌سنده غرب جنوبی‌یه طوغری امتداد ایدن بر برونك اسمیدر.

پوغون. — یانیه ولایتنده ارکری لواسی داخلنده کائن بر قضادر.

حدود حاضره‌سی شمالاً لسقویك وبرمدی شرقاً یانیه و قونیچه غرباً ارکری و دلونیه جنوباً فیلات ویانیه قضالریله محاط ومحدوددر.

پوغون نامی پالیپوغونك مخففی اولوب سهولت تلفظ جهتیله پوغون استعمالی تعمم ایتمشدر. مرکز اداره‌سی اولان ووشتینه قصبه‌سی ٨ درجه ٣٩ طول غربیده (درسعادته کوره) و ٣٩ درجه ٥٩ دقیقه عرض شمالیده ومرکز لوانك ٨ ومرکز ولایتك ٢ : ساعت مسافه‌سنده واقعدر.

داخل قضاده برایکی بطاقلق واردر. ژارونیه چفتلکنده ٣٠٠ متره وسعتنده بولنان براق برکولده پلاموطه مشابه بر نوع بالق چیقار.

هوای علی العموم معتدل اولوب درجهٔ حرارت ٣٥ درجه‌یی کچمز.

زراعتی آز وصنایعی کلیم کبه چوال چوراب اعمالنه منحصردر.

پولادخانه. — پولتخانه ماده‌سنه مراجعت اولنه.

پولتخانه. — طربزون ولایتنده اقچه آباد قضاسنك مرکزی. اولوب بحر سیاه ساحلنده و طربزونك غربنده واقعدر. لیمانی محفوظ اولدیغندن طربزونه اوغرایان کیملر و واپورلر ایچون فورطنه‌لی زمانلرده مکمل برملجاء اولور.

مرکز ولایته برشوسه ایله مربوط اولدیغی کبی غایت رواجلی بر پازاری دخی واردر. قصبه‌یه ایکی بچق ساعت مسافه‌ده بیاض طاشدن یاپیلمش برقلعه‌نك اسمی اولان بیاض قلعه قضایه تعمیم اولنه‌رق اقچه آباد دینلمکده‌در.

پولنخانه نامی چنار معناسنه اولان پلاتانادن غالطدر.

پولاتی . — اشقودره ولایتنده دوقه‌کین ناحیه‌سی مقابلنده طاغلی ناحیه‌لرندن بریسی اولوب طاغلق وطاشلق وحاصلاتسز بر محلدر.

سکنه‌سی اولان مالیسیا یعنی طاغلیلر اسلام و لاتین قوملرندن مرکبدر.

پوطونیوم . — جانیك سنجاغنده بولمان نهری منصبنده الیوم خرابه‌لری مشهود اولان برشهر قدیم‌درکه پونتوس دولت قدیمه‌سنك پای تختی ایدی.

پونت . — اناطولیده و شمدیکی طربزون ولایتنك بولدیغی اراضیدن عبارت بر خطه ایدی سکنه‌سی یتبارن موسینك خالیب اقوامی اولوب سواحلنده یونانلیلرك بر قاچ مهم مستعمراتی موجود ایدی.

ایرانیلرك بر ارالق ایالت ممتازه‌سی حکمنده اولوب مشهور مهرداد اولا ایرانیلره ومؤخراً اسکندرك وارثلرندن آنتیقونه قارشی محافظهٔ استقلال ایتمش ایدی.

پونت اوکسین . — قره دکزك اسم قدیمی درکه عربلرك نبطس دیه وضع ایلدکلری اسم بونك بنطس صورتنده یازیله‌رق بعده مستنسخلرك خطا: نبطس دیه یازمه‌لرندن تولد ایلدیکنده شبهه یوقدر.

پونومی . — سلانیك کورفزی فربنده بر بروندر.

پیدقا . — سلانیك کورفزینك غرب ساحلنده واقع و الیوم کثیرو نامیله مؤسوم برقصبه اولوب حکمدار آرکلاؤس و فلیپك مظهر توجهی اولمش ایدی.

پیدیاس . — قبریس آطه‌سنده اك جسیم نهر اولوب ترووس طاغندن ظهور ایله لفقوشه شهرندن کچه‌رك ماغوسه‌نك شمالنده دکره دوکیلور.

پیراموس . — جهان نهرینك اسم قدیمیدر.

پیر عزیز . — طربزون ولایتنده کره‌سون قضاسی نواحیسندن اولوب ۲۰ قریه‌یی جامعدر.

پیسیدیا . — اناطولیده بوردور و تکه‌نك بر قسمیله حمید ابادن مرکب بر خطهٔ قدیمه ایدیکه اهالیسی معند ومضر اولملریله مستولی ایرانیلر وماکدونیالیلر ایله غالاتیالیلره قارشو بر خیلی مقاومت ایله شهرت بولمشلردر.

پیپلا . — روم ایلیده اولیمپوس طاغی قربنده بر طاغ اولوب قدمای یونانیان عندنده مشهور ایدی .

پیناره . — اناطولیده منتشا سنجاغی داخلنده الیوم مناره نامیله بر قریه حالنده اولان بر قصبهٔ قدیمه‌نك اسمیدر .

پنید . — یاخود پندوس ، بلقان شبه جزیره‌سنده کائن بر سلسلهٔ جبال اولوب شارط غندن تشعب ایله جنوبه طوغری امتداد ایدر و ما-کدونیا ایله تسالیایی ایرده‌رق و اطرافه بر طاقم قوللر و شعبه‌لر صالیویره‌رق یونانستانه داخل اولور اوزرم چام و میشه اغاجلریله مزیندر .

حرف التاء

تاباق چایی . — اناطولیده کائن سقاریا نهرینك توابعندن انکوری صوینی تشکیل ایلیان اوچ دره‌نك بریسی اولوب انقره ولایتی داخلنده امیر کولندن خروج ایله انکوری یقیننده انکوری صوینه منصب اولور.

دیکر ایکی دره‌دن بریسی آیدوس طاغنك جنوبی پایه‌لرندن نبعان ایدن جبیق چایی ایکنجیسی دخی مذکور طاغك شمال مائله‌سندن ظهور ایدن مورات صوییدر .

تابور . — فلسطینده‌وناصره‌قربنده منفرد برطاغ (١٨٠٠) اولوب اتکلری اشجار ایله مزیندر . حضرت عیسانك رفعیله مشهوردر.

تاتاربازاری . — بساپارا-bessa para شرق روم‌ایلی ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولوب مریج نهری اوزرنده و قلبه‌نك غربنده واقعدر .

زمان محمد خان اولده اناطولیده مسکون قبائل تاتارك بوراده اسکان اولنمسی سبب تسمیه‌سی اولمشدر .

تاتار عشیرتی . — اطنه ولایتنده ایچ ایل سنجاغنده خیمه نشین بر عشیرتدر .

تاتا . — (tatta) اناطولیده وقره-مان یایلاسنده کائن طوز کولنك اسم قدیمیدر .

طوز کولی ماده‌سنه نظر اولنه .

تاتلر . — قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده نوشهر قضاسی قرای مشهوره‌سندن اولوب همنامی اولان صویك اوزرنده واقعدر.

تاتلرصوبی . — نیکده سنجاغنده جاری بر کوچك ایرمق اولوب منبعنی سیوریحصار قربندن اخذ ایله قزل ایرمغه منصب اولور.

تاتوان . — کوار کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

تاجرلی . — حلب ولایتنده مرعش سنجاغنده برناحیه‌در . بوراده اعلا کردکاری کلیملر اعمال اولنور .

تاجورا . — آفریقای عثمانیده طرابلس غرب ولایت ولواسنده بر ناحیه‌در .

تاخیانوس . — (tachiano) سلانیك ولایتنك سیروز لواسنده قره صو نهرینك توسعیله تشکل ایتمش بر کولدر .

طغیان میاهك تزاید وتناقصنه کوره محیطی تبدل ایدر ایسه‌ده سطحاً ایکیوز کیلومتره‌دن زیاده وسعته مالکدر کولك اسمی سواحلنده کائن برقصبه جغه نسبت ایله تسمیه قلنمشدر.

کولك قوریدلسی ایچون برقاچ سنه اقدم امتیاز ویرلمشیدی.

تاران . — بحر احمرده عقبه کور فزی مدخلنده بالقله تعیش ایدر. ونی جدان تعبیر اولنور بر قبیله ایله مسکون بر جزیره‌نك اسمیدر .

تاسو . — طاشو کلمه‌سنه نظر اولنه .

تامزره . — سیواس ولایتنده قره حصار شرق لواسنده مرکزه ملحق بر ناحیه‌در .

تاورغه . — طرابلس غرب ولایتنده حمس سنجاغنده بر ناحیه‌در .

تاوروس . — لسان یونانیده بوغا معناسنی افاده‌ایدن بو اسم اناطولی شبه جزیره‌سنده واقع وبحر سفیده قریب و موازی اوله‌رق امتداد ایدن بر سلسلهٔ عظیمه‌نك اسمیدرکه الیوم اك یوکسك نقطه‌سنه بوغا طاغی وغلط اوله‌رق بولغار طاغی دیرلر .

تاورومنوس . — کرید جزیره‌سنده جاری بر کوچك نهر اولوب اطه‌نك ساحلی شمالیسنده بحره دوکیلور .

تباله . — تهامهٔ یمنده قلعه‌سی متین بر قصبه‌در وقتیله حجاج یوسف بورایه والی تعیین اولنمش واونجی سال هجریده سکنه‌سی عرض اطاعت ایله قلعه‌یی عثمانلیلره تسلیم ایلمشلر ایدی .

تبنی . — حوران قطعه‌سنده بر قصبه‌در .

تبنین . — بیروت ولایت وسنجاغنك صور قضاسنده ومرکز قضانك شرقنده ناحیه مرکزی برقصبه اولوب صلیبیون زماننده کسب اهمیت ایلمشیدی .

تبوك . — نام دیکری عاصی خرمادر .

مدینهٔ منوره ایله شامشریف ارا-

سنده و مداین صالح جوارنده وقع بر موقعك اسمیدر .

هجرتك طقوزنجی ییلنده وغایت بر صیجاق زمانده نبی ذیشان افندمز حضرتلری روملرله حمایه‌لرنده بولنان نبی غسان اوزرینه حرکت ایتمك اوزره قرق بیك قدر اصحاب کرام ایله موقع مزبوری تشریف بیورمشلردی که عساکر مزبوره‌نك اون ایکی بیك کشیسی آتلو وقصوری پیاده ایدی.

صحابهٔ کرامك بوغزاده مالا وبدناً کوسترمش اولدقلری فدا کارلق درجهٔ فوق العاده‌ده ایدی.

کیمیسی مالنك نصفنی وکیمیسی ثلثنی وحضرت ابابکر جمله ماملکنی ویرمش و حضرت عثمان ایکیوز قیه التون ایله شام کاربانی تشکیل ایدن ٢٠٠ دوه‌یی اهدا وتقدیم ایلشدی .

روملر وغسانیلر شوکت اسلامیه‌یی مأمول ایدلیه‌جك درجه‌ده کوردکلرنده سس چیقاره‌مامشلردی .

انجق بوسفرده‌ایکه حاکمی ایله‌جرما واذرح قبیله‌لری ویرکویه ربط و دومة الجندل حاکمی ایکیدر ٢٠٠٠ دوه ٨٠٠ ات ٤٠٠ رزه ویره‌رك انقیادی قبول اولنه‌رق عودت اولنمشدر .

تبه .ـ (Thebes) اسم قبطیسی تاپه‌در .

مصر اعلانك بلاد قدیمه ومعموره‌سندن بریسی اولوب بر ارالق کوچك بر حکومته مرکز ایکن صکره حطهٔ مصریه‌نك پای تختی اولمشیدی .

درجات عرض شمالینك یکرمی دردنجیسی اوزرنده ونیلك ایکی ساحلیله اوچ جزیره‌سنده مؤسس اولوب یوز عدد قپوسی مکمل برسوری وتزینات سائره‌سی وار ایدیکه یونانیلر بوسببدن یوز قپولی معناسنه اولان هقاتوپولیس نامنی ویرلمشلردی .

فرعنه بالآخره بوراسنی ترکله منف شهرینی پای تخت اتخاذ ایتدکلرندن اهمیت سیاسیه‌سی تبدل ایتمش ایسه‌ده آمون معبودینه‌منسوبیتی سببیله قبطیلرك نظرنده مقدس طانیلور و موقعنك مساعده‌سی حسبیله تجارتی نقطهٔ نظرنده مواقع مهمه‌دن عد اولنور ایدی .

ایرانیلردن کلوس ومؤخراً بطالسه ونهایت رومالیلر طرفندن تخریب ایدیله‌رك ارتق اعمارینه همت اولنه‌مامش وانقاضی اوزرنده الیوم مدینة آبووقرنه ولکسون وکرنك قریه‌لری تأسیس اولنمشدر .

خیرتبخش عقول اولان بقایای انقاض الیوم سیاحلرك نظر تقدیرینه چارپمقده و آثار متعدده‌سی اوروپا موزالرنده تزینات مقبوله میاننده تشهیر اولنمقده‌در.

تپه .ـ آیدین ولایتنك ازمیر اوا- سنده اوده‌مش قضاسی قراسندن اولوب هیپیه نامنده بیوك بر شهر قدیم اوزرنده بولنمغله آثار عتیقه‌سی واردر .

تپه دلن — یانیه‌ولایتنده ارکری سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ارکری قصبه‌سنه یدی و مرکز ولایتنه ٢٤ ساعت قدر بعد ومسافه ده و درسعادت مبدا : طولنه کوره طقوز درجه اللی بش دقیقه طول غربیده و قرق درجه اون یدی دقیقه عرض شمالیده واقعدر .

قصبه‌نك سکنه‌سی ارنبود قومنك لاپ قبیله‌سنه منسوب اولوب تخمیناً سکز طقوز بیك نفوسدر .

غایت مستحکم وتقسیماتی منتظم اولان قلعه‌سی تپه دلنلی علی پاشانك اثر بناسیدر .

بوندن ماعدا روماليلر زماننده قالمه برده ایچ قلعه‌یی حاویدر .

دوان قصبه‌ده بری سلطان بایزید ولی ودیکری مشارالیه علی پاشایه منسوب ایکی جامع شریف ایله بش درکاه واردر .

مظنه‌دن تیمور خان بابا ، سنان بك ، خرسانی دیوانه بابا ، موسی ابدال ، شیخ غریر کبی ذواتك مرقدلری زیارتکاه مشهوردر .

قضاسی : پرمدی ، ارکری ، قورولش ، اولونیه قضالریله محاط ومحدود ومحیطی قرق ساعتدن زیاده ممدوددر .

اراضیسی ذروپول ومجوه طاغلرندن نبعان ایلیان ویوسه نهرلریله ارواوانور نهرین مذکورك قضا داخلنده جد - وللنه‌رك اولونیه قضاسی داخلنده ثمان اسکله‌سی قربنده دکزه دوکیلور .

ویوسه نهرینك قضایه فائده‌سی وتدویر آسیابه خدمتی اولیوب بلکه طغیانی زماننده مضرات عدیده‌سی مشاهده قلنور .

انجق کندیسنه دوکیلان نیجه دره‌سی اراضی‌یی حقیله احیا ایلر .

قضانك اورمانلری غایت ازدر .

حیوانات وحشیه‌دن قورد ، چقال صانصار ، آیو ، طاغ کدیسی و طیور وحشیه بولنور ، اهالیسی باغجیلق وزراعت وخراثته مألوف در .

معمولات قضا کبه چوراب وطوپراقدن دستی کبی شیلردر .

محصولات متنوعهٔ سنویه‌سی دخی بروجه آتیدر .

	قیه
رغن ساده	٢ ٠٠٠
عسل	١٠٠٠٠
پکمز	٤٠٠٠٠
اوزوم	١٠٠٠٠٠
پینر	٤٠ ٠٠
صوغان	٤٠٠٠٠

محصولات محلیه‌دن ١,٥٠٠٠٠٠ قیه قدر حبوبات ١٥٠٠٠ قیه رغن ساده ٢٠٠٠٠ قیه بیاغی خارجه اخراج اولور .

ادخلاتی ، ملبوسات ایله غاز قهوه شکر پرنج موم صابون وسائره‌دن عبارت اولمق اوزره مقداری سنوی ٣٠٠٠٠ لیرایه بالغدر .

داخل قضاده اون یدی جامع ٣١ تکه وبر خیلی کلیسا واردر .

تدمر .ـ یاخود دپالمیر . ادریانو - پولیس . شامك شرق شمالیسنده وبلدهٔ مزبوره ایله فرات نهری اراسنده الیوم خرابه‌سی موجود اولان بر شهر قدیمدر .

حضرت سلیمان علیه السلامك اثر بناسی اولمسی مروی بولنان بو شهر وقتیله کاربان کذرکاهی وتجار اوغراغی اولدیغی جهتله معمور و مزین اولدیغی کبی اولحوالینك مرکزی وحکمدارانك مقر اداره‌سی ایدی .

بر ارالق رومالیلر بوراسنی دخی تحت استیلالرینه الدقلری حالده فوق العاده اقتدار صاحبی اولان حاکمی زنوبیا روما عساکر محافظه‌سنی کاملاً اتلاف ایتمك صورتیله محافظهٔ حقوقه جرأت ایتدیسه‌ده روما دولتی عساکر جدیده ارسالیله شهری آلت اوست ایتمشدر .

سکنه‌سی شمس پرست اولوب الیوم چیقاریلان بعض آثار دخی بونی تأیید ایتمکده‌در .

تدمر جدید .ـ حلب شهرینه بر زمانلر ویریلان اسمدر حلب ماده‌سنه نظر اولنه .

تراکیا .ـ بلقان شبه‌جزیره‌سنك تقسیمات قدیمه‌سندن بری اولوب شمدیکی ادرنه ولایتیله شرق روم‌ایلیدن عبارتدر .

حدود قدیمه‌سی بحرسیاه ومرمره واطه‌لرد کزی وبلقان وردوب سلسله‌لریله خصوصه کلمشیدی .

سکنهٔ اصلیه‌سی اولان پلاسژلر قبائل متفرقه حالنده و وحشت عالمنده یشارلر ایدی .

بوقطعه ٦ ٤ تاریخ میلادیده رومالیلره ومؤخراً شرق ایمپراطورلغنه ونهایت عثمانلیلره انتقال ایلدی .

ترالی .ـ اناطولیده‌لیدیا خطهٔ قدیمه‌سی بلاد معروفه‌سندن اولوب الیوم سلطان حصاری نامیله معروف اولان قصبه‌نك موقعنده‌ایدی .

تراوینك .ـ بوسنه ولایتنده وسرای قصبه‌سنك غرب شمالنده لوا مرکزی بر قصبه اولوب اون بیکی متجاوز سکنه‌سی چارشیسی ودستکاه واعمالاتخانه‌لری وایشلك تجارتی واردر .

لوا : اهلونه ، یابجه ، بروزور ، غلاموچ دومنه قضالرینه منقسمدر .

لوانك قلنج اعمالاتی کورك تجارتی وحیوان تجارتی مشهوردر .

تریانو پولیس .ـ ادرنه ولایتنك دده‌اغاج لواسنده ومریج نهرینك غرب ساحلنده براسکی قصبه اولوب ایمپراطور تراژان طرفندن تأسیس اولنمشدر .

الیوم محلنده اونچوه ودربند نامیله مشهور کوچك برقریه واردر .

تره‌بین .ـ هرسك سنجاغنك قصبات مشهوره‌سندن اولوب قضا مرکزیدر .

اون بیکدن زیاده نفوس واردر .

قضاسی طاشلق وعارضه‌لی اولوب حاصلاتی پك آزدر .

ترجان .— ارضروم ولایت وسنجاغنده وارضرومك جنوب غربیسنده برقضا اولوب غرب شمالیدن اووا شرق وجنوب جهتندن کینی قضالری غرباً ارزنجان سنجاغی وشرق شمالیدن بایبورت قضاسیله محاط ومحدوددر .

مرکز اداره‌سی ارضروم وارزنجان طریقی وسطنده وهر ایکی شهردن ده ٨٨ کیلومتره مسافه‌ده کائن مما خاتون قصبه‌سیدر .

١٩٢ قریه ایله ١٢ ناحیه‌یی مشتملدرکه نواحیٔ مزبوره بروجه‌زیر بیان اولنور :

(١)	کوانغ طاش
(٢)	قانطور
(٣)	قورد قوناغی
(٤)	مان
(٥)	چامور
(٦)	قره قولاق
(٧)	ایرادانس
(٨)	پاقاریچ
(٩)	قارنجه ویران
(١٠)	فور زیر
(١١)	آغویران
(١٢)	یادی

قضانك سکنهٔ موجوده‌سی یکرمی بیکی اسلام اولمق اوزره ٢٦٧٩٥ نفوسدر .

درون قضاده ١٠ مدرسه ٣٦ جامع ٣٥ کلیسا و ٢٣٦ دکرمن واردر .

محصولاتی حبوباب اولوب غایت کوزل مرعالرنده حیوانات اهلیه سوریلری بسلنور .

قضانك داخلنده کائن مواقع مشهوره غایت مستحکم واطرافی سور ایله محاط اولان پلانقه ایله مما خاتونك اون اوچ کیلومتره غرب جنوبیسنده وارضروم ـ ارزنجان طریقنده کائن وفرات اوزرنده غایت مکمل برکوپری‌یی حاوی خوطور قریه‌سی وجوارنده پترولّه مشابه برنوع معدن منبعی موجود اولان پولق وسائره‌در اشبو منبعدن چیقاریلان مادهٔ مایعه‌یی اهالیٔ محلیه تنویرات ایچون استعمال ایتمکده‌درلر .

قضا داخلنده غایت اعلا کچه وکلیم وسجاده اعمال اولنور .

ترجیل .— حضرو ماده‌سنه نظر اولنه .

ترس آقان .— سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده جاری یشیل ایرمق توابعندن بر چایدر منبعی لادیق قصبه‌سی جوارنده کائن برکولدن آلدقدن صکره اولا غرب شمالیه وبعده غرب جنوبیه طوغری جریان ایدرك برنصف قوس تشکیل ایتدکدن صکره یشیل ایرمغه قاریشور . طول مجراسی ٨٢ کیلومتره‌در .

ترغویشته .— قوصوه ولایتنك ایپك سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب مرکز لوا اولان ایپك قصبه‌سنه آلتی ومرکز

ولایته یکرمی درت ساعت بعد ومسافه ده واقعدر .

اوچبیك قدر نفوسی واردر .

قضاسی : یکی پازار سنجاغی ایله ایپك برانه مترویچه قضالر ایله محدود اولوب آلتمش اوچ عدد قریی مشتملدر .

اراضیسی سنکستان وذخایر مقدار کفایه‌دن نقصاندر . مع هذا مرعالری واسع واوتلاقلری کثیر اولدیغندن حیوانات ومواشیسی چوقدر اخراجاتی پنترکراسته اغنامدن عبارتدر . داخل قضاده ایکیسی عصر جلیل جناب پادشاهیده تأسیس اولنان یدی مکتب ودرتیوزه قریب شاکرد واردر .

بوندنماعدا ٦ جامع ١ کلیسا ١٥٠ قدر خان ومغازه ودکان موجوددر .

سکنهٔ موجوده‌سی (١٥٦٢)سی بلغارومتباقیسی اسلام اوله‌رق ١٠٧٧٤ نفوسدر .

ترقوس .— چتالجه سنجاغنده ودرسعادتك قرق ایکی کیلومتره شمال غربیسنده همنامی اولان کولك ساحل جنوبیسنده مرکز ناحیه برقریه‌در .

ناحیه‌سی: ١٩ قریه‌دن مرکبدر .

ترقوس کولی بحرسیاه ساحلنه قریب اولوب شکلی غیر منتظمدر .

استرانجه دره‌سی بوکوله منصب اولور وصوینك فضله‌سی یالانجی بوغاز دنیلان برمجرا ایله بحرسیاهه دوکیلور .

یالانجی بوغاز نامی بحر سیاهدن کلان سفاینك قره دکز بوغازی ظنیله اکثریا یانلمه‌لرندن ناشی تسمیه قلنمشدر .

بوکولك صویی مخصوصاً تشکل ایدن بر قومپانیا طرفندن تیمور بوریلرله بعد التصفیه درسعادته ایصال اولنمغله پای تختك صویه اولان احتیاجاتی برطرف ایتمشدر .

ترمه .— طربزون ولایتنده جانیك سنجاغنده قضا مرکزی کوچك بر قصبه اولوب ترمه (thermodon) جاینك منصبنه قریب برمحلده واقعدرکه یدی سکز طونه‌لق قایقلر ترمه چایی اوزرنده قصبه ایله بحرسیاه میاننده کیدوب کلمکده‌درلر .

قصبه انجق التیوز قدر سکنه‌سی اولوب آثار عتیقه‌دن هیچ بر شیئه تصادف اولنه‌مز .

یالکز بر جامع ایله برده پازاری واردر وخانه‌لری احشابدر .

قضاسی: شرقاً اونیه وغرباً چارشمبه قضالریله وجنوباً سیواس ولایتنه تابع اربعه قضاسیله وشمالاً بحر سیاه ایله محدوددر .

قضانك سواحلی ٣٠ کیلو متره وبحرسیاحدن اربعه قضاسی حدودینه قدر امتداد ایدن عرضی ١٢٠ کیلو-متره‌در. نفوسی ٢٥٢٠٠ مقدارنده‌در.

ترمه چایی (ترمودون) قضا اراضیسی برباشدن اوبرباشه قدر اروا ایلر .

محصولاتی بغدای مصر فاصولیه

کتان تخمی ایله الما وارمود وسائره‌یه منحصراولوب قسماً درسعادته کوندریلور ومتباقیسی محلنده استهلاك اولنور جدول آتیده قضانك درسعادته اولان اخراجاتی ارائه ایدر .

پرنج	کیلوغرام	٣٠٠٠٠٠
مصر	»	٣٥٠٠٠
کنویر	»	٣٠٠٠٠
قناب	»	٦٠٠٠
کتان تخمی	»	١٨٠٠٠
الما وارمود	»	١٦٠٠٠٠
یکون		٥٤٩٠٠٠

ترمه قضاسنك محصولات سنویه‌سنی مبین جدولدر :

بغدای	هکتولیتره	١٣٨٠
آرپه	»	٨٢٥٠
مصر	»	٣٧٩٠٠
پرنج	کیلوغرام	١٠٥٧٢٧٠
کنویر	»	٢٥٤٠٠
کنویر تخمی	»	٩١٥٢٠
فصولیه	»	٨٤١٤٠
جویز	»	١٤٠
قوری اوت	»	١٦١٥٣٠
سبزه	»	١٩٨٢٤٠
میوه	»	١٣٦٦٧٠
بال	»	١٤٥٠٠

ترمه قضاسی اراضیسنك جنس ونوعی جدول آتیده درج اولنمشدر .

اراضیٔ مزروعه	دونم	١٧٠٣٠٠
» غیرمزروعه	»	١٢٣٨٢٧
اورمان	»	٣٨٠٠٠
غیرقابل زراعت وچایرلق	دونم	١٢٢٣١٧
یکون	»	٤٦٤٤٤٤

تروا . — قلعهٔ سلطانیه ایله ایدا طاغی و بحر سفید آراسنده وادرمید قصبه‌سنك قرق کیلومتره قدر اوزاغنده والیوم خرابه‌سی موجود اولان بر شهر قدیم اولوب بو اسمله مسمی برحکومتك مرکزی ایدیکه مذکور شهرك استحکامات داخلیه سنه برغام تسمیه اولنور ایدی .

بوحکومتك مؤسسی اولان داردانوس کندی نامنی جناق قلعه بوغازینه ترك ایلشدرکه مذکور بوغازه الیوم داردانل دیرلر .

ترهونه . — طرابلس غرب ولایتنك خمس لواسنه تابع بر قضا اولوب خمسك قربنده وطاشلق وقوملق براراضیده واقعدر .

حاصلاتی آرپه وحبوبات سائره ایله زیتون وخنفه اوتی نام نباتدر .

تریادیچه . — صوفیه‌نك اسم دیکریدر .

تریتون . — تونسده کائن شوط کبیر کولنه قدمای یونانیون طرفندن ویریلان اسمدر .

تسارس . — بنغازیده برقه حطه‌سنده برقریه‌در .

تسالونیك . — سلانیك شهرینك اسم اصلیسیدر .

تطوان . — تاتوان ماده‌سنه نظر اولنه .

تاتوانك اسم اصلیسیدر .

تعز .— يمن ولايتنك مقسم اولديغى الويه‌دن همنامى اولان سنجاغك مركزى اولوب صنعانك شرق جنوبيسنده و ٢٥٠ كيلومتره بعدنده واسكله‌سى اولان محانك يدى كيلومتره قدر شرق شماليسنده وجبل سرا اوزرنده واقع اولوب موقعنك اهميتى وقلعه‌سنك قديماً متانتيله مشتهر ايدى .

بيك بشيوز قدر سكنه‌سى و باغچه وقشله‌سى واردر اوزدمر اوغلى عثمان پاشا يديله ايادئ مشايخدن تخليص اولنمشدر .

قضاسى : ديشراق ، تربه الفحم ، قماعره ، مغنيه ناميله ٤ ناحيه و ١٦٢ قريه‌دن مركبدر .

سكنه‌سى اولان عربان اصبحيون، اقديون، بنى طفيل، بنى مجيد، زورعين، همدان ، دويزن ، آل مكران ، بنى سكسك ، مدحج ، اسوديون ، بطون وذريتلرندندر قضا دائره‌سنده واپور كمورى غاز ودمر معدنلرى واردر .

تفنى .— قونيه ولايتنده بوردور سنجاغنه مضاف تفنى قضاسنك مركز اداره‌سى اولوب قونيه‌نك غرب جنوبيسنده واقع هواسى كوزل بر قصبه‌در بو قصبه‌ده جمعه كونلرى برپازار قوريلوب خيلجه اخذ اعطا وقوعبولور .

نفوسى يدى سكز بيك اردەسنده‌در .

قضاسى : ولايتك غربى حدودنده واقع اولوب آيدين ولايتى وغربى قره اغاج بوردور قضالرى وتكه سنجاغى ايله محاطدر .

محصولاتى حبوبات متنوعه ايله اوزوم وسبزه مصنوعاتى الاجه حمام طاقلرى و سجاده كبى شيلردر نفوس موجوده‌سى كاملاً اسلام اولەرق كولحصار ناحيه‌سيله برابر ١٦٤٢٤ مقدارنده‌در .

مربوطاتى ٣٩ قريه اولوب قراى مزبوره ده ١١٤١ خانه وكولحصار ناحيه سنده ١٧ قريه ده ٢٤١٢ خانه موجوددر .

داخل قضاده واقع مساكن واماكن متعدده بروجه زيرجدولده محرردر.

مكاتب اسلاميه	عدد	٦٣
مدارس	»	١٧
مساجد	»	٤١
جوامع	»	٢٩
دركاه	»	٤
ياغمخانه	»	٧
دكرمن	»	٤
فرون	»	٦
خان	»	١
مغازه	»	٢
دكان	»	١٨
چفتلك	»	١١

تفنى قضاسنك بر سنه ظرفنده‌كى محصولات متنوعه‌سنى ناطقى جدولدر :

نخود	كيله	١٢٠٠٠
چودار	»	٦٠٠٠
مصر	»	١٨٠٠٠

داری	کیله	٢٤٠٠٠
ملز	»	١٢٠٠٠
ارپه	»	٢٠٠٠٠٠
بغدای	»	٩٦٠٠٠٠
آفیون	قیه	١٠٤٤
بورجق	کیله	٦٠٠٠
مرجمك	»	٦٠٠

قضانك حیوانات اهلیه‌سی بر وجه زیردر .

تفنی قضاسی		کولحصارناحیه‌سی
مانده	٣٨٥	رأس ٤٠٣
اینك	١٩١٥	» ٤٩١٠
اوکوز	٢٠٤٥	» ٤١٠٠
دوه	٨٠	» ١٨٢
مرکب	١٤١٠	» ٢٩٠٠
استر	١١٣	» ٢٧
بارکیر	٢٤٨	» ٧٣١
قره‌کچی	١٠٠٠٠	» ٢٠٠٠٠
قیون	٧٠٠٠٠	» ١٨٠٩٩
یکون	٨٦٢٠٦	٥١٣٥٢

تکر آباد .ـ یاخود تکر اووه . تکه‌سنجاغنك ساحلنده وتحته‌لی طاغك اتکنده وفاسلیسی شهر قدیمنك محلنده مؤسس برقریه اولوب آثار عتیقه‌سی چوقدر .

تکریت .ـ خطهٔ عراقیه‌ده بغداد ایله موصل اراسنده ودجله نهرینك ساحل غربیسنده واسکی بغداد خرابه‌لری شمالنده بر قصبهٔ قدیمه اولوب زمان جاهلیت امراسندن وعرب مشاهیرندن کلیب وائلك اثر بناسی اولدیغی واولوقتلر شریع اسمیله معروف اولدیغی مرویدر .

مدنیت اسلامیه زماننده‌یك مشهور وقلعه‌سنك متانتیله شهرتکیر ایدی .

بر چوق علمانك مسقط رأسی ووقایع مهمهٔ تاریخیه‌جه اهمیتی حائزدر .

تکفورطاغی .ـ ادرنه ولایتنده لوا مرکزی بر قصبه اولوب مرمره دکزی ساحلنده درسعادتدن یتمش میل بحری وکابیولی قصبه‌سندن ٩٧ کیلومتره بعدومسافه‌ده واقع ولایتك الك کوزل اسکله‌لرندن بریسیدر .

قصبه‌دن شمندوفر استاسیونه قدر غایت مکمل بر شوسه انشا اولنمشدرکه بو سایه‌ده نقلیات فوق العاده بر تسهیلات ایله اجرا اولنور .

قصبه‌نك هواسی غایت کوزل واوچ طرفی باغ وباغچه‌لر مزیندر .

نفس قصبه قرق ایکی محله‌یه منقسم اولوب ٣٧٧٨ خانه و١٣١٣ دکان و ١٩٦٦٢ نفوسی محتویدر .

قصبه‌ده ١١ جامع و ١٧ مسجد و ١٦ عدد تکیه واردر .

بونلردن بریسی خان ابراهیم پاشا ودیکرلری جغله زاده رستم پاشانك اثر بنالریدر .

بونلردن ماعدا تکفور طاغنده برراباب غایت منتظم حکومت قوناغی ودائرهٔ عسکریه ایله اعشار دبویی ورشدیه مکتبی وقرانتنه ولیمان دائره‌سی

ایکی دبوی ٥٠ چشمه ٤ شادروان موجوددز . قصبه‌ده کائن اوچ عدد طوغله وکره‌مید خانه‌لرده سنوی بش التیوز بیك عدد طوغله اعمال اولنور. وهفته‌ده ایکی کون کشاد اولنان پازار محلنده حیوانات ایله میوه وپاموق وارزاق اوزرینه کلی اخذ واعطا وقوعه کلور .

تکفور طاغنك موقعی وساحل بحرده بولنمسی جهتیله بحراً ایاب وذهاب وقوع بولدیغی کبی حرمن موسمنده دخی قرق اللی بیك عربه و یکرمی بیك قدر دوه ایله اسکله‌یه ذخیره نقل اولنور تکفور طاغی لیمانه بر سنه ظرفنده کلان سفائن مختلفه‌نك اعداد ومقدار طونه‌سی ایله سفاین مزبوره‌نك تابعیتی مشعر جدول بروجه آتی درج اولنمشدر :

عدد سفائن	طونیلاته‌سی	تابعیتی
١٧١٩	٦٠٦٠٩	دولت علیه
١٩	٢٠٥٥٨	المانیا
٥١	٢٤٣٩٧	انکلیز
٣	٢٤٣٩٧	دانیمارقه
٤٩	٣٢٢٨	فرانسز
٣٨٧	٥٦٧٩٨	یونان
٣	٣٦٦٤٣	فلمنك
٧	٣٥١٠	ایتالیا
١٨	٥٤٦٣٢	سیسام
١	٩٢٩	روسیه
٢٢٥٦	٢٠٦٣٣٩	یکون

تکفور طاغی سنجاغی : ولایتك جنوب شرق جهتنده اولوب کلیبولی وادرنه وچتالجه سنجاقلری ایله مرمره دکزی ایله محاط ومحدوددر .

اراضیٔ لوا طاغلق وتکفور طاغی قضاسندن غیریسی میشه پنار کورکن اغاجلریله مزین اورمانلری حاویدرکه لوانك اورمانلق محلنك وسعتی تربیعاً یوز اوچ بیك دونم مقدارنده‌در .

میاه جاریه‌سی نادر اولوب آنجق اینه‌جك طاغلرندن اینان وتمرزلی قریه‌سی آلتنده ارکنه نهرینه منصب اولان خیره‌بولی دره‌سی ایله فراش قره‌جه کور قوری دره چکه دره‌سی مثللو یازین قوریبوب قیشین جریان ایدن اوفاق تفك صولر اسقای اراضی‌یه خدمت ایتمکده‌درلر .

سنجاغك محصولاتی برنجی درجه‌ده اولوب حنطه قزلجه شعیر سیسام علف چودار مصر قوش یمی بورچاق نخود مرجمك فصولیه کتان پاموق قره تخم واوزوم غایت مبذول اوله‌رق حاصل اولور اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی بره اون بشٔ نسبتنده‌در .

معمولات محلیه دخی کبه قوشاق کچه کبی مصنوعاتدن عبارتدر .

داخل لواده بلوط رنکنده غایت یموشاق برطاش ایله مالطه طاشی‌یرنده مستعمل اعلاقیاغان طاشلری چیقار وسنوی برقاچ یوزلیرالق طاش صرف واخراج اولنور .

بوندن ماعدا متعدد محالرده کمور معدنلری و بالخاصه قریه‌سی جوارنده بر معدن صوبی منبعی واردر .

لوانك نفوس موجوده‌سی ١٠٤٠٦٢ اولوب قومیت جهتیله مقداری بروجه آتیدر .

٣٩٠١٩	اسلام
٣٦٦٢٧	روم
١٣١٤٩	بلغار
٩٧٥١	ارمنی
١٠٩١	یهودی
١٨١	پروتستان
٥٦١	قتولیك
١٧٦٨٣	
١٠٤٠٦٢	

لوانك مؤسسات علمیه‌سی بروجه آتیدر :

	اعدادی		رشدی		ابتدائی			
	طلبه	عدد	طلبه	عدد	ذکور		اناث	
					طلبه	عدد	طلبه	عدد
طلبه اسلامیه	٧٥	١	..	..	..	..	..	..
	..	..	١٠١	٣	..	..	..	..
	..	..	..	..	٣٣٥٨		٩٣٥	١٢٩
روم	..	..	..	..	٣١٤٩		٧٠٢	٤٦
ارمنی	..	..	..	..	٧٢١		٤٨٧	٦
پروتستان	..	..	..	..	٣٩		٣٤	٢
بلغار	..	..	..	..	٧١		..	٥
قتولیك	..	..	..	..	١٥		..	١
یهودی	..	..	..	..	١٥٠		٥٠	٢
	٧٥	١	١٠١	٣	٧٧١٢		٢٢٠٤	١٩١

سنجاغك بر سنه‌لك وارداتی ١٠٤٥٨٩١٦ غروش ٢٤ پاره و زراعت بانقه سنك سرمایه‌سی ٥٠١٢٤١٣ غروش و رسومات بودجه سنده ٢٢١٥٠٤ غروش ادخالات ١٧١٤٣ غروش اخراجات ١٧٦٧٩٣ غروش صرفیات داخلیه کوسترلمشدر .

لواده موجود بولنان حیوانات بروجه زیردر .

قیون	عدد	١٦٧٩٩٩
کچی	»	٤٥٠٥٨
اوکوز	»	١٣٦٣١
مانده	»	٢٣٤٧
طانه	»	٣٤٢٢
بارکیر	»	٢٨١٢

1935

مرکب	عدد	١٤١٢
بوغا (مانده)	«	١٦٠
صغیر بوغاسی	«	٣٠١
مانده اینکی	«	٤٠٠٠
قره صغیر اینکی	«	٨٦٧٠
ملاق	«	٢٠٥٠
استر	«	١٣
دوه	«	٤٣

قضا	نواحی	قرا
مرکز	...	٢٣
	ارکلی	١٩
	اینه‌جك	١٩
	نائب	١٠
	اورته‌جه	
	ایشیقلر	
چورلی	...	
	مرادلی	
	تربه‌دره	٣٦
معلقره	همت	
	قوز	
	هرکه	٦٥
	از غاز	
خیره‌بولی	..	٦
	اموربك	٣١
	بیوك‌قره‌قارلی	٢٤
	چرکس مسلم	١١

تکفور طاغی قضاسی: ٢٣ قریه‌ایله ارکلی و اینه‌جك و نائب و اورته‌جه وایشیقلر نامیله بش ناحیه‌دن مرکب اولوب حاصلات واعمالاتی سنجاغك تعریفی صره‌سنده‌مذکور اولان‌مواده منحصردر .

قضانك مشتملات و محتویاتی بروجه آتیدر :

جوامع	عدد	٧٤
مدرسه، مکتب‌وتکایا	«	٥٨
ابنیهٔ امیریه وعسکریه	«	٦
ملل مختلفه مکاتبی	«	٢٢
کلیساومناستروحورا	«	٣٥
خانه	«	٨٢٨٧
خان و اوتل	«	٥٣
حمام وایلیجه	«	٩
دکان	«	١٦٢٧
مغازه	«	٤٣٩
قابریقه	«	٤
دکرمن	«	٤٧
طوغله‌وکره‌مت‌خانه	«	١٥
دباغخانه	«	٤
سلخ خانه	«	١
یل دکرمنی	«	٧٥
ترلا	«	٦٤٩٩٢
چایر	«	١٨٨٤
باغ	«	١٨٦١٦
چفتلك	«	٦٠
بزیر خانه	«	٩

تکوش — قضاسی سلانیك ولایت وسنجاغنده برقضا اولوب ولایتك تحت شمالیسنده ووواردار نهرینك قسماً صاغ جهتنده واقعدر .

قضا قوصوه ومناستر ولایتلری کوپریلی استرومچه کوکیلی وودینه قضالریله محاط ومحدوددر .

وازدار نهری قضایی غیر مساوی تقسیم ایتمك اوزره اروا واسقا ایلرکه

نهر مربورك صاغ طرفندن قلان قسمی قسم یسارندن دها زیاده واسعدر .

واردار توابعندن بوشوه درەسیله قره صو نام نهر قضایی سقی ایلر .

تکوش قضاسنك طاغلری حدود قضاده اولوب باشلوجەلری کوکیلی قضاسی حدودندەکائن پلاطنج، قوستوف ووسط قضادەواقع ردوبیل طاغلریدر.

قضانك سکنهٔ موجودەسی قسم اعظمی اسلام اولمق اوزره (٠٤٣٨٥) نفوسدر .

مرکز ادارەسی سلانیکك یکرمی بش ساعت قدر اوزاغنده وشمندوفر خطنك ٣ ساعت قدر قربنده واقع قووادار قریەسیدر .

قضانك محصولاتی بغدای آرپه علف مصر آفیون سیسام پاموق نخود مرجمك بورچاق اناصون داری ، داریجان بوستان چلنك فاصولیەدن عبارتدر .

اهالینك باشلوجه صنعتی شرابجیلق وچفتجیلك اولوب سنوی قضادەحاصل اولان شراب ایکی بچق میلیون قیەدن زیادەدر .

مرکز قضادە کورکجیلك وطوقومه جیلق دخی موجوددر .

قضانك برسنەلك واردات عمومیەسی بروجه زیر (٣٥٩٧٦٠٢) غروشه بالغ اولور :

١,٥٨٩٣٥٧	حبوبات اعشاری
٥٨٣٢٠٥	اغنام رسومی
١٤٢٢٥	جنوار رسومی
٥٢٦٣٨١	املاك وتمتع ویرکوسی
٤٢٦٧٧٨	بدل عسکری
١٥٥١٢٦	رسوم متنوعه
٦٤١٥	معارف حصهٔ اعانەسی
٢٩٠٨٣٨	دیون عمومیه وارداتی
١٠٩٢٧	بلدیه وارداتی
٣٥٩٧٦٠٢	یکون

تکه.ـ قونیه ولایتنه ملحق بر سنجاقدر . موقعی ولایتك غرب جنوبی قسمی وبحر سفید سواحلیله ایچرویەطوغری ممتد محلی اولوب بامفلیا وبیسدیانك برر قسمیدر .

تکه نامنك سبب تسمیەسی امرای دولت سلجوقیەدن تکه بك نامنده بریسنك بوسمتده اجرای حکم ایتمسی واولاد واحفادینك بر مدت حکومت سورمسیدر .

تکه سنجاغی شمالاً حمید آباد شمال غربی جهتندن بوردور شرقاً قونیه وایچ ایل سنجاقلری جنوباً بحرسفید وانطالیه کورفزی ایله محاط ومحدوددر .

اراضیسی طوروس قصبه سنك مزروع وشعباتی ایله مملو وعارضەلی اولوب غایت صیق اورمانلری حاویدر اشبو اورمانلردن کسیلان کراستەلری اهالیٔ محلیه جبالدن سواحله اینان انهار واسطەسیله نقل ایله اسکندریەوقبریسه ومحال سائرەیەسوق ایدرك کلی استفاده ایتمکدەدر .

انهار موجودەسی آق صو وقرەصو ومنفات صوبی ایله سائر اوفاق تفك

چايلردن عبارت اولوب مملكتى صورت حسنه‌ده اروا واسقا ايتمكده اولدقلرندن غايت منبت واديلر وكوزل مرعالرى بولنور .

اقليم ساحليسى كرچه صيجاق وايام صيفده همان بوجهت سواحلنده كورلديكى اوزره رطوبتلى ايسه‌ده سمت جباليسنده‌كى صاغلام هوا وطاغلق مملكتلره مخصوص اولان منظرهٔ لطافت نما سببيله ايام صيفده سكنهٔ مملكتك على الخصوص قبائلى وعشايرك جالب رغبتلرى اولمغله موجود اولان يايلالرك هربريسى برر نزهتكاه حالنى آلور .

لوانك محصولاتى حبوبات متنوعه ايله كوك بويا توتون زيتون وميوه ايله ليمون و پورتقال ومصنوعاتى سجاده كليم حالى چول كبى شيلردر .

تقسيمات ملكيه‌سى بروجه زيردر :

نفوس موجوده	عدد قرا	نواحىء ملحقه		اسامىء قضا	
٢١٥٤١	٣٤			تكه قضاسى	(١)
١٦٧٩٢	٥٤	استانوس	(١)	»	
١٨٤٠١	٣٦	سريك	(٢)		
٥٦٧٨	٢٣	ميللو	(٣)		
٤٠٩٧	٠٢	بوجاق	(٤)		
٤٥١٨	١١	قزيلقيا	(٥)		
٤٤١٦	١٣	بشقوتاق	(٦)		
٤٤٦٥	١٧	اكديرمع قارديج	(٧)		
١٣٤٤٣	٤٠			المالو »	(٢)
٤٣١١	١٩	فنيكه	(٨)	»	
٢٠٢٩٠	٨٩			علائيه	(٣)
٩١١٦	٥١	دوشنبه	(٩)	»	
٦٥٣٤	٤٦	منوغات	(١٠)		(٤)
١٨١١٥	٤٤			افسكى »	
٨٣٠٧	١٤	ابرادمى	(١١)	»	
١٧٦٠٥	٦٥			قاش »	

تل اسقف . — موصلك ٢٠ كيلو متره قدر شمالنده و دجله نهرينك ساحل يسارنده بيوك بر قريه‌در .

تل اعرق . — حلب جوارنده لطيف الهوا وكثير الاثمار بر قريه‌در .

تل اعفر . — موصل ایله سنجار اراسنده و بر تپه اوزرنده قلعه‌سنك متانتیله مشهور بر قریه‌در .

تل السبع . — مصر سفلاده‌ودلتاده ابو قیر مضافاتندن برقصبه اولوب یرنده‌قدیماً لئونتوپولیس شهر قدیمی وار ایدی .

تل القاضی . — سوریه‌ده مربع الشکل بر تپه‌ده و دان شهر قدیمی خرابه‌سی اوزرنده واقع بر قریه‌در .

تل بشار . — حلب‌ولایتنك عنتاب قضاسنده و عنتابك شرق جنوبیسنده قلعه‌سنك متانت قدیمه‌سی ایله مشهر بر قریه‌در .

تل بطریق . — اناطولینك جهت شرقیسنده‌وقدیماً سرحد روم صاییلان موقعده بر قصبه اولوب آل حمداندن سیف الدوله معرفتیله تخریب ایدلمشیدی .

تل نبی صباح . — بغداد قرای قدیمه‌سندندر .

تل بونا . — کوفه‌یه قریب برقریهٔ لطیف ایدی .

تل توبه . — موصلك قارشوسنده نینوا خرابه‌سی اتصالنده تفرجگاه اتخاذ اولنمش بر قریه اولوب زیارتکاهی واردر .

تل جبیر . — طرسوس قرای قدیمه‌سندن ایدی .

تل حران . — جزیره قریه‌لرندر .

تلمسه . — منتشا سنجاغی ساحلنده کائن میس قصبه‌سنك اسکی اسمیدر .

تلمص . — بمنده صعده ناحیه‌سی قراسندندر .

تل منس . — معرة النعمان قربنده بر قریه‌در .

تل موزن . — جزیره قصبات قدیمه‌سندندر .

تله . — دجله توابعندن سعرد چاینك ملتقاسنده وسعرد قصبه‌سی قربنده بر قریه‌در .

تمزره . — سیواس ولایتنده قره حصار شرق سنجاق وقضاسنده برناحیه اولوب ١٦ قریه‌دن مرکبدر .

تمولوس . — آیدین ولایتنده وقدیم‌لیدیا اراضیسی داخلنده‌کائن بوز طاغنك نام دیکریدر .

بو طاغ ٢٠٠٠ متره قدر ارتفاعی حائز اولوب اتکلرنده الیوم تابوق دنیلان هیپارپا وبرکی دنیلان اسکی دپوسی وکلس نامیله مشهور اولان قالوئه شهور وبلاد قدیمه‌سی موجوددر .

طاغك تپه‌سنده قرقلر دنیلان بر محل و برده شمدیلره متروك بر تکه واردر بو تکه‌نك درویشلری قار تپی و فورطنه‌لی هوالرده اطرافی طولاشه‌رق یولنی شاشرمش وقالمش اولان یولجیلری درکاهه کتوروب استراحت و بیتوتنه خدمت ایلرلر ایدی .

تمولوس طاغنك اسکی لیدیا قراللرینك

ثروتلرینی تزیید و تشکیل ایلیان التون معدنلری طبقه‌سی بوکون محو اولمشدر.

و منبعنی تمولوسدن آلان ساردس نهری دخی مجراسنده آلتون صفحه‌لری بولنمغله مشهور ایدی .

تنوس . — سیواس ولایت وسنجاغنده بر قضادرکه مرکزی شار قشله (شهر قشله) قریه‌سیدر حدودی عزیزیه، ایلیکلو، یلدز ایلی، فنغال قضالریله محاطدر .

اراضیسی طاغلق واورمانلقدر قزل ایرمق نوابعندن اقصو قضایی سقی ایلر طوپراغی درجهٔ وسطیه‌ده منبت اوله‌رق حبوبات میوه حاصل اولور کراسته تجارتی استفاده‌لیدر . مرعالرنده قیون کچی صغیر حرکله بسلنور تفتیك کچیلری دخی چوقدر . صنایعی حالی سجاده کلیم‌دن عبارتدر .

قضاه ١ ناحیه ١١٤ قریه و ٤٥٠٠٠ نفوسی مشتملدر .

قضا دائره‌سنده قرق قدر مکتب و (٦٠) قدر دکرمن وخان و حمام و سائره موجوددر.

تنونیه. — سوریه‌ده حمص قربنده صحابهٔ کرامدن عبدالله ابن بشرك مرقد مبارکنی حاوی بر موقعدر .

تنیس . — مصرك بحری قسمنده و منزله کولی جنوبنده ساحله قریب بر بلد قدیم اولوب زمان حضرت موساده مصرك مرکزی اولدیغی حالده بالاخره مرکزیتدن اسقاط اولنمش وخلفا وملوك اسلامیه دورنده دخی خیلی تعمیر و تجدید کوره‌رك معموریتی باقی قالمش ایدی.

الیوم محلنده سان اسمنده بر قریه واردر .

منزله کولنه دخی بوشهره نسبتله بخیرهٔ تنیس نامی ویریلور ایدی .

شهر جوارنده قدمای مصریون و رومالیلره متعلق پك چوق آثار معتبره موجوددر .

تنین. — کردستانده جبل جودی قربنده بر طاغدر .

تنیتز . — بو اسمده اورفه سنجاغنده ونهرحابورا وزرنده ایکی اسکی قریه وار ایدیکه برینه تیتیز علیا و دیکرینه سفلا نامی ویریلور ایدی .

توارق . — صحرای کبیرك سکنهٔ مخصوصه‌سی اولان قبائلك اسمیدرکه بونلر کرچه افریقا قطعه‌سی قبائلندن عبارت ایسه‌لرده باشلوجه طرابلس غرب ولایتنك جهت جنوبیسنده وولایت مزبوره‌نك مربوطاتندن اولان غات وغدامس واحه‌لرنده مرکزلنمش اولدقلرندن اقوام عثمانیه میاننده بولنمغله ذکر وتعریفلری لزومی حس اولنمشدر .

توراقلر اقوام بربریه‌دن اولوب شکل وسیمالری واخلاق و عادتلرنجه بر برلیلره مشابهت تامه‌ده بولنورلر.

بونلر مسکون وغیر مسکون اولق

اوزره باشلوجه ایکی فرقه اولوب لسانلری طوماشق تعبیر اولنان برنوع وحشی لسانیدر وکندیلرینه ایموشارا اسمی ویرلمشدر .

لونلری بیاض وجزئی اسمر بوی وبوسلری واندامارلی وتناسب اعضالری یولنده در کاملاً دین مبین اسلام ایله متدین اولدقلری جهتله بو جهتلرجه نفوذ تامه صاحبی الان شیخ سینوسی یه فوق العاده رعایت وحرمتده بولنورلر.

نهب وغاراته انهماکلری زیاده اولوب مملکتلرینه اجنبی اشخاصك دخولنی اصلا ایستمزلر وسودان ایله بحر سفید آراسنه سیر وسفر ایدن کاربان تجاریه یه تسلطلری وقوعبولور ایسه ده علی الاکثر آلدقلری هدایا ورسوم جزئیه مقابلنده قوافل تجاریه نك سلامتنی تأمین ایدرلر .

توخت . — قسطمونی ولایت وکنغری سنجاق وقضاسنده مرکز ناحیه بیوك قریه اولوب ناحیه سی ٤٨ قریه واون بیك نفوسدن عبارتدر .

تورتوم . — ارضروم ولایت وسنجاغنه تابع برقضادر .

شمالاً روسیه حدودی وجهات سائره دن پاسین اووه، اسپیر، کسکین قضالریله محدوددر .

اراضیسی اسمنه منسوب اولان تورتوم چایله اروا اولنور طاغلری اورمانلری ایچه اهمیتلیدر . ١٤٠ ناحیه ١٥٧ قریه و٨٢٩٩ نفوسی جامعدر.

مرکز اداره سی حدوده ١١ وار. ضرومه ٥٠ کیلو متره قدر اوزاقلقده کائن نخاع قصبه سیدر .

داخل قضاده آلتمشی اسلام اولمق اوزره ٦١ مکتب ١٣ جامع ٧ کلیسا ٤١ چشمه ١٣٤ دکرمن واردر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله میوه ومعمولاتی قالیچه وسجاده وتوزلق کبی شیلردن عبارتدر .

توزر . — تونسده شط الجرید ساحلنده برقریه در. پورتقالی غایت ایری وخرماسی کثیردر .

توقاد . — سیواس ولایتنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب یشیل ایرمق توابعندن طوزانلی چایی اوزرنده وسیواس جاده سنده واقعدر. هواسی لطیف نفوسی کثیر (٤٠٠٠٠) چارشیسی وابنیه لری منتظم وخراب بر حالده اولان قلعه سی آثار عتیقه دندر.

باقرجیلق صنعتی توقادده پك ترقی ایتمشدر خام باقر ارغنی معدنندن کتوریله رك بورادهکی قلعه خانه بالاذابه اوانی نحاسیه اعمال ایدیلور .

توقادك اسکی اسمی (قومانا پونتیقا وبریسا) در.

توقادسنجاغی . — سیواس ولایتی وجوده کتورن الویه دن بریسی اولوب طربزون ولایتنه تابع جانیك وسیواس وقره حصار ویوزغاد واماسیه سنجاقلریله محدوددر .

اراضیسی یشیل ایرمق حوضه سی اولوب مذکور ایرمغك طوزانلی وکلکیت

وچیقریق قوللریله اروا واسقا او-
لنمقده‌در .

مزروعاتی یولنده ومیوه سی چوق
ومتنوعدر صنایعده مستعمل نباتلونیه-
دن جهری وکوك بویا ایله توتون
خشخاش آفیون ثعلب کنویر بیوك
بر تجارت تشکیل ایدر باقر اوانی اعما
لاتی ومنسوجات قطنیه وایپکدن معمول
چارشاف وحمام طاقلری وکوملکلك
بزلر ایله کلیم خالی سجاده وکمش تلدن
معمول باستون واسلحه کبی معمولات پك
ایلرویه کتورلمشدر .

تقسیماتی : توقاد ، اربعه زیله ،
نیکسار نامیله درت قضایه منقسم اولوب
مجموعنده التیوزی متجاوز قرا ایله ٤٥
ناحیه واردر .

صورت تقسیماتی بروجه زیردر :

توقاد قضاسی

نواحی	قرا
تورحال	١٣
قاز آباد	٢١
دیمورطه	١٥
امور سعید	١٠
نجیب	١٠
قره‌دوکسه	١١
الموص کبیر	١١
مکز	١٣
اتره‌ایفه	١٤
برزی	١١
قریل	٢١
چفتلك	٢٠
اسیلوص	١٥
اکدیر	١٩
چارداق	١٧
کاور	١٦

٢٣٧

نیکسار قضاسی

اسکدیر	١٤
قیوجق	١٤
اداره	١٣
قیو اغزی	١٠
اولو آلاکی	٨
لادیك	٨
سکدون	٧
باش‌چفتلك	٥
ارغوسلی	٤

٨٣

زیله قضاسی

حاجی	١٧
اوچکوی	١٥
مشار	٢٠
کوسترلك	١١
اکدر	١٠
دیکمه سکود	١٠
قاضی شهری	١٠
قوات	١٣
سکود اوزی	١٢
صوقیلر	١٥
ایجر	٩
فرانقلیسا	١٨
سلیس	١٥

١١٢

اربعه‌قضاسی

قره آغاج	٢٨
دره‌لی	٢٣

ايرك	٣٩	
صوتسه	١٦	
الاخيان	١٧	
سپلو	١٩	
ذركدى	١٣	١٥٥
		٦٣٧

تونس .— آفريقاى عثمانيدن تونس بكلكينك مركز اداره‌سى اولوب آفريقاى شمالينك شمالنده واقع تونس كور فزينه بر بوغازجق ايله متصل اولان طوزلو ومحيط دائره‌سى ١٨ كيلومتره وعمق وسطيسى ٢ متره اولان بر كولجكك ساحل غربيسنده و ٣٦°٤٦'٤٨" عرض شمالى ايله ٧°٥٠'٥٢" طول شرقيده‌واقعدر.

شهرك منظره‌سى خارجدن پك لطيف ايسه‌ده ايچرو طرفلرى طار سوقاقلر وپنجره‌لرى داخله طوغرى خانه‌لر سبيله پكده منتظم برحالده دكلدر.

درون شهرده مصنع ومزين جوامع شريفه مدرسه‌لر وخارج بلده‌ده والى‌يه مخصوص قصور و سرايلر وچارشو وپازار محللرى واردر .

ذكر اولنان طوزلو كولك كورفزه اتصال ايتديكى موقعده شهرك اسكله‌سى اولان غولت (خلق الواد) قصبه‌سى بولنيور .

تونسك اطرافى ايكى قات عتيق سور ايله محاط اولوب قصبه نامنده‌برده اسكى قلعه‌سى واردر .

تونسده اعلا فس وحصير وايپك منسوجاتى ايله احرام وبطاليه كبى منسوجات اعمال اولنور .

سكنه‌سى ٣٥ بيكى ملل سائره‌اوله‌رق يوز اوتوز بيك نفوسدن زياده‌جه‌در .

تونسك شمال شرقيسنده وساحل بحرده قديم قرتاجه شهرى خرابه‌سى واردر .

بوراسى وقتيله بر حكومت قويه ومنتظمه‌نك مركزى ايدى .

تونس امارتى : بلاد بربريه دينلان افريقاى شماليده وقابس كورفزيله جزاير مملكتى وبحر سفيد ايله طرابلس غرب ولايتى آراسنده واقع بر خطهٔ مشهوره اولوب قديماً افريقه دينلان ولايتك برقسم مهمندن عبارتدر .

اوروپانك تماماً قرشوسنده وتخميناً اوتوز قرق كيلو متره قدر مسافه‌ده اولوب مالطه ايله افريقاى شمالينك نقطهٔ منتهاسى اولان بون و بياض برون آراسنده‌كى مسافهٔ بحريه‌نك آزلغى سبيله مسافهٔ مزبوره بر بوغازه تشبيه اولنوركه مذكور بوغاز اق دكزك بحر رومى وبحر افرنجى نامله ياد اولنان حوض شرقيسى ايله حوض غربيسنى تفريق وافراز ايتمشدر .

اشبو بوغاز السنهٔ جغرافيونده مالطه قنالى نامله زبانزددر .

مغرب اقصادن بدأ ايله بربرستانك قسم غربيسنى فروغ وشعباتيله طولدرمش اولان اطلاس طاغلرى تونس قطعه-

سنی دخی بر طاقم قوللریله ستر واملا ایدرك افریقا قطعه‌سنك منتهای شمالیسنی ارائه ایدن رأس ابیضده نهایت بولور. انهار موجوده‌دن یالکز مجرد نهری مشهور اولوب اطلس طاغلری اراسنده جریان ایدن اوفاق تفك صولر دائمی الجریان دکلدرلر .

تونس بروبجه آتی ٢٠ قضایه منقسمدر .

(٩)	سوسه
(١٠)	جرید
(١١)	جریه
(١٢)	طارزیسی
(١٣)	طبرسوق
(١٤)	طبرغه
(١٥)	غماروز
(١٦)	قیروان
(١٧)	کرکنه
(١٨)	قیلیبار
(١٩)	مسکنه
(٢٠)	مهدیه

تونه .ـ مصر سفلاده وبورت سعید قصبه‌سنك بر ساعت قدر جنوب غربیسنده کوچوك براطه‌در .

تیاتره .ـ آیدین ولایتنده‌کی اقحصار قصبه‌سنك اسکی اسمیدر. اقحصار کلمه‌سنه نظر اولنه .

تیانه . ـ قونیه ولایتنده نیکده سنجاغنده و نیکده‌نك یقیننده بر قصبهٔ قدیمه اولوب حکیم مشهور اپولونیوسك مسقط رأسیدر .

الیوم کلیسا حصاری نام قصبه تیانه‌نك محلنده‌در .

تیماء .ـ جزیرة العربدن شام حدودنده بتوك مضافاتندن برحصنك اسمیدرکه حوالیسنده برچوق نخلستان وطاتلی صو منبعلری واردر .

تهامه .ـ جزیرة العربك غرب ساحلی بوینجه امتداد ایدن وجبل سرا دنیلان سلسلهٔ مرتفعه ایله بحر احمر بیننده اولان اراضیٔ مخطه ومستویه‌یه ویریلان اسمدر .

تهامه اراضیسی اوچ قسمدر :

برنجی قسم یعنی شمال جهتی حجاز جبل سراسنه محاذی اولانیدرکه اوکا تهامهٔ حجاز دیرلر .

ایکنجی قسم یعنی وسط جهتی‌که جبلی عسیره محاذیدر بوکاده تهامهٔ عسیر دینور اوچنجی قسم‌که یمن جبل سراسنه محاذی‌در بوکاده تهامهٔ یمن اطلاق اولنور .

تهامه‌نك هواسی سمت جبالی‌یه نظراً اغیر ووجعدر .

حاصلاتی مصرو بوکرلجه ایله دوره دنیلان عرب داریسیدرکه عربان بوندن یاپیلان اکمك ایله تعیش ایدوب صاپلرینی حیواناته یدرمکده‌درلر .

دوره‌نك بیاض وقرمزی وصاری اوله‌رق اوچ قسمی واردر .

بیاض قسمی دخی ایکی جنس‌در.

برجنسنك یغمورلر یاغدیغی حالده برقاچکره زمان احتصادی اولور .

تیر .ـ صور کلمه‌سنه نظر اولنه .

تیره . ـ آیدین ولایتنك ازمیر لواسنه ملحق تیره قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب ازمیرك جنوب شرقیسنده وطوربالی قریه‌سنده آیدین خطندن آیریلان تیمور یول خطنك بربچق ساعت قدر اوزاغنده وسطح بحردن ١٠٠ متره‌قدر مرتفع برموقعده ٣٨ درجه ٤ دقیقه عرض شمالیده و ٢٥ درجه ٢٠ دقیقه طول شرقیده واقعدر .

قصبه‌نك نفوس موجوده‌سی سکز بیکی ذکور ویدی‌بیك طقوز یوز اون بشی اناث اولمق اوزره جمعاً ١٥٩٢٣ واماکن مختلفه‌سی ٣٨٠٣ مقدارنده‌در .

قصبه قدیم ایسه‌ده معلومات تاریخیه‌سی مفقوددر .

آنجق تیمور یولنك عساکرینك اغتصاب ایتدکلری اموالی تیره‌ده صاقلادقلری وسلطان محمد خان اولك عاصی حنیده معاونت ایدن قره‌مان اوغلنی تأدیب ایچون بوشهردن کچدیکی محققدر .

درون قصبه‌ده ٤٨ جامع ٤٩ مسجد ٢٥ مدرسه وبری طریق شاذلی‌یه مخصوص اولمق اوزره سکز درکاه ٢ قرغولخانه ٣ غازینو ٤ کره‌میدخانه ٥٥ میخانه ٢٥ منسوجات مختلفه کارخانه‌سی ٧ دباغخانه ١ صابونخانه ٤٩ دکرمن ٢٥ عرصه ٥ حمام ٢ پاموق فابریقه‌سی ٣ لوقانطه ٢٥ فرون ١١ خان ٦٥ قهوه‌خانه ١٦٠ مغازه ١٠٧٥ دکان ٣ روم ٢ ارمنی کلیساسی ایکیسی روم اولمق اوزره ٢٠ مکتب موجوددر .

قضاسی : شمالاً بایندر واودمش، جنوباً آیدین قضالری غرباً ایا ثلوغ وطوربالی ناحیه‌لریله محاطدر .

قضاء مزبور ٨٤ قریه و ٣٣٦٥٧ نفوسی محتویدر .

قضانك مساحهٔ سطحیه‌سی ١٠٩٧ کیلومتره اولوب بونك ٤٧٠ کیلومتره‌سی اراضیٔ مزروعه‌یی ٨٠ کیلومتره‌سی قابل زراعت اولدیغی حالده متروك اراضی‌یی ٧٥ کیلومتره‌سی اورمانلق اراضی ومتباقیسی ٤٧٢ کیلومتره محل غیر قابل زراعت اراضی‌یی تشکیل ایدر .

محصولاتی قوری اوزوم حنطه شعیر وپالاموط ایله خشخاشدن عبارتدر .

قضانك مشتملاتی بروجه آتیدر .

عدد	
٤٩	جامعشریف
١١٢	مساجد
٢٧	مدارس
٨	درکاه
٢	قره‌غول
١٠	کره‌میدخانه
٥٥	میخانه
٢٥	دستکاه
١٠٤	دکرمن
٧	یاغخانه
١	صابون خانه
٦٥	عرصه

٢٧	قوله
٣	لوقانطه
٥٨	اوطه
٢٨	فرون
١٥	خان
٩٠	قهوه خانه
١٦٠	مغازه
١١٠٠	دكان
٨٥٤٨	خانه
٥٣	مكاتب اسلاميه
٢	روم مكتبي
٣	روم كليساسى
٢	حورا
١٢	تربه
٢	كتبخانه
٢	خسته‌خانه

تيره بولى — طربزون ولايت سنجاغنده قضا مركزى بر قصبه اولوب طربزونك ( ) كيلومتره‌قدراوزاغنده‌وساحل بحر سياهده ٣٦ درجه ٢٥ طول شرقيده و٤١ درجه عرض شماليده واقعدر قصبه‌نك خانه‌لرى برتپه اوزرينه بنا اولنمغله قارشودن قات قات كورينشى پك لطيف برمنظره تشكيل ايتمشدر .

مذكور تپه اليوم خرابه‌سى موجود اولان سن ژان موقعى سبيله سن ژان ديه شهرت بولمشدر .

قصبه مؤسسى بولنديغى تپه‌نك اشكال طبيعيه‌سنه نظراً اوچ قسم اعتبار اولنوركه تيره‌بولى نامنك بوندن نشئت ايلديكى اوچ شهر معناسنى مفيد اولديغى وارد خطردر .

اقسام طبيعيهٔ مذكوره سواحلى دخى برطاقم قويلره تفريق وتقسيم ايتمشدر .

برنجى يعنى قسم شرقى قلعه ديى ناميله معلوم اوله‌رق واپورلرله حجمى بيوك سفائينك سيرلنمسنه مخصوص مكمل برقوى تشكيل ايدر .

ايكنجى قسم كوا . ايكى كوچك ليمانجق وجوده كتورمشدر كه بوراده قايقلر وكوچك يلكن كميلرى اقامت ايلر قسم غربى ده دخى مراكب بحريه‌نك اقامتنه مخصوص كزنتيلر موجوددر .

قصبه‌نك اقسام ثلثهٔ طبيعيه‌نك يكديكرندن مرتفع صورتده بولنمسى اقاليمنك اختلافنى موجب اوله‌جغندن سكنه‌سى يازين اك شدتلى زمانلرنده دخى يايلاق وصيفيه‌يه كيتمك كلفتندن وارثه قيلمقده‌در .

تيره بولينك سكنه‌سى بشبيك آلتيوزى اسلام اولمق اوزره سكز بيك نفوسه بالغ اولور .

درون قصبه‌ده سكز جامع ايكى روم كليساسى بيك آلتيوز خانه اوچيوز اللى دكان ايكى خان اونبش فرون بر حمام سكز دكرمن برعسكرى دپوسى برقشله وسائره واردر .

تيره‌بولى اسكله‌سنه ادارهٔ مخصوصه ايله لويد قومپانيه‌سى وانكلتره وفرانسه سفاين بحريه‌سى اوغرامقده‌در . تيره‌بولى ليمانى واسطه‌سيله وقوعبولان ادخالات

واخراجاتك مقداری بروجه آتی | جدوللرده ارائه اولنمشدر .

اخراجات

	فندق					
	کیلو غرام	جویز	کیلوغرام	کیلوغرام	عدد	عدد
				پرنج	قیون جلودی	کچی دریسی
انکلتره	٤٨٣٩٦	«		«	١٣٦٧٠	٣٦٧٨٠
اوستریا	٣٣٤٢٧٦	٢٠٠٠٠		«	١٣٦٧٠	٣٦٧٨٠
درسعادت	٦٩٠٠٠	٤٧٠٠٠		٢٥٠٠٠٠	«	«
مصر	٨٥٩٨٧	«		«	«	«
فرانسه	٢١١٠٠٠	«		«	«	٤٠٠٠
یونان	٣٦٧٨١	١٥٠٠٠		«	«	«
رومانیا	١٥٠٠٠٠	٨٠٠٠		«	«	«
روسیه	١٫٥٠٠٠٥٦٠	«		«	٦٠٠٠	«
ازمیر	١٤٣٩٠	٣٠٠٠٠		١٢٦٣٩٠	«	٣٠٠٠
طربزون	«	«		«	٥٠٠٠٠	«
یکون	٣٠٥٩٣٩٠	١٢٠٠٠٠		٤٢١٣٩٠	٦٠٠٠	٧٠٠٠

	کیلوغرام	کیلوغرام	سائره
	بالق یاغی		
انکلتره			
اوستریا			٢٥٠٠٠
درسعادت	«	«	«
مصر	«	«	«
فرانسه	«	«	«
یونان	٧٩٠٠	«	«
رومانیا	١٨٤٤٠	«	٥١٣٠
روسیه	«	«	٧٥٠٠
ازمیر	«	«	«
طربزون	«	«	«
یکون	٤٠١٠		٧٦٥١٠

ادخالاتی

	سائره بالیه	طوز کیلو	پترول صندق	اسپرطو فوچی	توتون	دری کیلو	چوال عدد	اون طوبره	تیور کیلوغرام	مالیفوطره بالیه
انکلتره‌دن	٥٠	«	«	«	«	«	١٢٠٠٠	«	«	«
درسعادت	١٥٠	«	٣٥٠٠٠	«	«	«	٢٥٠٠٠	«	«	«
فرانسه	«	«	«	«	«	«	١٢٠٠٠	«	«	«
کیره‌سون	٦٠	«	«	٥٠	«	«	١٠٠٠٠	«	«	«
رومانیا	«	«	«	«	«	٣٥٠٠٠	«	٨٧٥	«	«
روسیه	١٠٠	«	٦٨٠٠	«	«	٥٠٠٠٠	«	١٩٥٠٠	«	«
صامسول	«	«	«	«	١١٩	«	«	١٥٠٠	«	«
طربزون	٢٠٠	«	«	٣٠٠	«	«	١٥٠٠٠	«	١٠٠٠٠٠	٥٦٤
یکون	٥٦٠		٣٥٠٠٠٠	٦٨٠٠	١١٩	٨٥٠٠٠	٧٤٨٠٠	٢١٨٧٥	١٠٠٠٠٠	٦١٧

قضاسی: بحرسیاه وکوره‌له وکیره‌سون وسیواسه تابع قره حصارقضالری وکمش‌خانه لواسیله محاط ومحدوددر .

نفوس موجوده‌سی ٣٥ بیکی اسلام اوله‌رق ٤١ بیك کشی‌یه بالغدر .

قضا ١٢٠ قریه‌دن مرکب ومتشکلدر .

قضانك هواسی لطیف ومعتدل اولوب درجهٔ حرارت یکرمی سکز درجه‌یی تجاوزایتمز وقیشین دخی + ٣ درجه‌دن اشاغی تنزل ایتمز الحاصل اثنای صیفده وسطی اوله‌رق + ٢٠ : ٢٢ واثنای شتاده + ٥ : + ٧ درجه‌در .

داخل قضاده معادن چوقدر هله ومنغانز وقورشون وكش معدنلری طمارلره منفعتلیدر .

وموجود اوچ عدد میاه معدنیه‌نك ترکیبات کیمیویه‌لرینه نظراً صویی در . جه‌سنده اعتبار اولنمقده‌در .

قضانك اورمانلری کنیش واغاجلرك جنسلری فندق جویز جام قاین وسائره‌دن عبارتدر قضاده جاری انهارك باشلوجه کلیوره وباغلی دره‌ایله قارشو دره اولوب اور مانلردن کسیلان اشجاری ساحله قدر نقل وایصال ایتمکده‌درلر .

علی العموم قضاده مکاتب ومدارس اوله رق سکز قدر مؤسسات علمیه موجود اولوب بونلرده سکز یوز اون نفر طلبه ویکرمی بش خواجه‌واردر .

بوندن ماعدا ٨٠ جامع بر درکاه ٨٢٠٠ خانه ٣٠٠٠٠ ترلا ١٠٠ اورمان ٣٥٠ مغازه ١٢ خان ١٢٥ دکرمن موجوددر .

حاصلات قضا فندق جویز پرنج فصولیه راقی شراب قوقوروز میوه کچی دریسی کراسته‌دن عبارتدر .

توتون محصولی دخی یولنده‌در .

تیمورجی . — آیدین ولایتنده مغنیسا سنجاغنه ملحق تیمورجی قضاسنك مرکز اداره‌سی اولان بر قصبه اولوب همنامی اولان تیمورجی چایی اوزرنده وسطح بحردن (٨٩٠) متره مرتفع بر محلده ٣٩ درجه ٣١ دقیقه عرض شمالی و ٢٦ دقیقه طول شرقیده واقعدر .

درون قصبه‌ده اون درت مسجد اون ایکی جامعشریف ایکی رفاعی بر مولوی درکاهی اون اوچ دباغخانه ایکی یاغخانه اون یدی دکرمن قرق اوچ عرصه اوچ حمام بش قوله اوچ فرون بر خان سکز قهوه بش مغازه یوز قرق بش دکان بیك ایکی یوز یتمش بش خانه یکرمی بش چشمه وسبیل یکرمی یدی اسلام مکتبی اوچ تربه موجوددر .

قصبه‌ده اوچ بیك التیوز قرق بر ذکور واوچ بیك درتیوز طقسان سکز اناث اوله رق جمعاً ٧١٣٩ نفوسی واردر .

قضاسی : لوانك سمت شمالیسنده وخداوندکار ولایتی حدودنده واقع اولوب شرقاً قوله قضاسنك سلندی ناحیه‌سی جنوباً بورلو ناحیه سی غرباً کوردوس قضاسیله محاطدر .

اراضیسی تیمورجی طاغلرندن نبعان ایدن تیمورجی صویی قضایی شمالدن جنوبه طوغری شق واروا ایدرك کذیر ایرمغنه منصب اولور .

قضانك وسعتی تربیعاً ٩٠٢ کیلو متره اولوب بونك ١٣٠ کیلو متره‌سی اراضیٔ مزروعه یتمش کیلو متره‌سی قابل زراعت التیوز قرق التی متروسی غیر قابل زرع اللی التی کیلو متروسی اورمانلقدر .

نفوس مشتمله سی ٣٣٧٧٩ وبو مقدارك ٩٨ دن غیریسی کاملاً مسلمدر.

قضاء مزبور اورته پاره وقره طاش ناحیه لریله ١٢٧ قریه دن مرکب ومتشکلدر.

داخل قضاده موجود اماکن مختلفه بروجه زیردر :

عدد	
٥١	مساجد
١٠٢	جوامع
٣	درکاه
١٢٩	مکاتب اسلامیه
١٢	کره میدخانه
١	غازینو
٧٦٢٤	خانه
٣٦٦	دکان
٥	مغازه
١٥	قهوه
٢	خان
٤	فرون
٢٤	مسافر اوطه سی
٣	حمام
٩	عرصه

تیمورجی چایی . — کدیس نهری توابعندن اولوب تیمورجی طاغلرندن نبعان ایدرك کدیز ایرمغنه منصب اولور .

تیمورجی طاغلری . — اناطولیده طوروس سلسله سی شعباتندن اولوب آیدین ولایتنده صاروخان سنجاغنك شرق شمالیسنده واقع ومذکور سنجاق اراضیسنی عارضه لندران بر قسم جبالیدر .

تیمورحصار . — سلانیك ولایتنده سیروز سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب سیروز شهرینك غرب شمالیسنده ودرت ساعت قدر اوزاغنده واقعدر .

قصبه اون محلهیه منقسم ٣٣٦٦ نفوسی شاملدر .

درون قصبه ده یدییوز یکرمی بر خانه ایکی یوز طقسان درت دکان آلتی جامع شریف بر درکاه درت مدرسه اوچی مسلم و ایکیسی غیر مسلم اولمق اوزره بش مکتب برکلیسا و عدلیه وملکیه دائره لریله تلغرافخانه موجوددر.

قضاسی لوانك وسطنده و منلك ، سیروز پتریج ، نوره قوب قضالری آراسنده واقع اولوب استرومه قره صو نام نهر وتوابعی ایله اسقا اولنمقده. درکه نهر مذکور پوتقووه کولنی داخل قضاده تشکیل ایدر.

اراضیسی طاغلقدر ردوب سلسله سی شعباتندن اولان بلش بلقانی قضا داخلنی ستر و املا ایلرزکه اوزرنده ایکی بیك متره قدر مرتفع تپه لر واردر .

قضانك محصولاتی بغدای ارپه چاودار علف آفیون داری مصرپاموق برنج سیسام کتان و سائره در.

اهالینك بر قسمی رنجبر و زراع و قسم دیکری باغچیلق ایله متعیش

اولوب ایکیجیلك دخی خیلوجه مترقیدر.

قضانك اسپانووه وقورشووه قریه‌لرنده خرستیانلره مخصوص پنایر کشاد اولنور داخل قضاده امراض جلدیه‌یه نافع ایکی عدد ایلیجه اولوب حاصلاتی معارف صندیغنه عائددر.

تیمور حصار قضاسنك ٨٠ قدر قریه‌سی اولوب قرای مزبوره‌نك اسملریله مقدار سکنه و خانه‌لری بر وجه آتی جدولده ارائه اولنمشدر:

اسامیٔ قرا	نفوس موجوده	مساکن موجود
لاطوری	٢٨٩	٢٩
اسپاتووه	١٠٨٧	٢٠١
براقلی	٥٨٥	١١٣
کبریه	٤٦٠	٨٧
قوملی	٧٠٦	١٣٧
قاپوط	١٤٣	٢٩
صویاق	١٠٨٩	٣١٥
ایتمانلی	٢٣٤	٥٧
کوجنلی	٢١٩	٥٠
بیوك اورن	٦٠	١٥
کوچك «	١٠٩	٣٦
موسی چالی	١٨٨	٣٧
موطقلی	١٨٥	٤٦
حرق	٨٢	٢٥
محودلی	٢١٠	١٠٢
چفتلك	٩٢	٢٥
چفتلیجك	٢٤٠	٤٨
پولوه	١١٢	١٩
رادوه	٣٤٢	٥٢
کرمان	٤٣٩	٩٣
لشینجه	٢٥٨	٤٥
چرویشته	٥٥٣	١٠٠
قورشووه	٢٢٤٨	٣٨٤
قرچووه	٩٢٦	١٩٠
چودارلی	١٨٢	٣١
قرطاش	٢٤١	٤٢
عمرلی	١٣٥	٢٠
اللزلی	١٥٧	٢٤
چنکه	١٥٤	٣٤
بیوك محله	١٨٦	٣٢
ردیل	١٤٩	٣٨
دیراغوطه چفتلکی	٧٧	٢٣
اسکیجی قریه‌سی	٢٥٧	٤٥
رایقوفجه چفتلکی	٣٤٤	٧٢
طرتقه	٧٠	٢٢
ایوارنقو	٥٣	١٤
حواجه	١٠٥	٢٤
سنکل قریه‌سی	١١٥٩	٢٥٣
لغوه	٩٠٣	٢٢٢
بیریجه	٨١	١٩
یانووه	١٨٢	٥٦
پتروووه	١١٦٤	٢٣٢
غولشوه	٦٦٣	١٩٥
بلوه	٥٦٠	١١٣
راسته	٢٩٠	٧٦
پرین	٧٢١	١٣٤
اسپانچهٔ بالا	١٧٤	٦٥
قواچوه	٣٤٠	٨٥
چرشینجه	٣٢٧	٧٩

قاشیته	١٣٩	٣٠
لوپوه	٤١	١٤
قاطونجه	١٣٣	٤٠
ایورانیه	٢٧٢	٨١
قورمیدووه	١٢٦	٣٣
یکی چفتلك	٤٣	٩
مارقوستنه	٣٧٧	٦٦
مارینوله	٣٩	١٢
اسپانجهٔ زیر	٣١٨	٥٩
قوللہ چفتلکی	١٠٥	٢١
وترنه‌قریه‌سی	١٨٤٣	٤٢٤
کشیشلك	٢٠٣	٤٤
حاجی بکلك	٤٣١	٩٧
رامنه	٣٧٢	٨٤
دربندچفتلکی	١٢٣	٢٨
میشه‌لی	٣٥٠	٨٣
ماندیره‌جك	٩١	٢٨
جعفرلی	٤٦	١٦
لپوس	٢٠٤	٤٧
طودوریج	٣١٨	٨٣
پروی بالا	٢٧٣٢	٥٥٩
« زیر	١٦٣١	٣٥٩
کسیجی چفتلکی	٢١٩	٣٤
ماطینجه‌قریه‌سی	١٦٠٥	٣١٣
شوغووه	١٢٥٩	٢٥٥
غلانوفجه	٢٠٧	٤١
پالمس	١٠٠٦	٢٠٧
سته‌پنکه	٧٦٠	١٦٥
طوپالتق‌اشاغی	٣٨٢	٩١
« دره	٤٠٢	١٠٣
« اورطه	٤٨٨	١٢٢

تیموریجه ـ یانیه ولایتنده برات سنجاغنه مربوط قضا مرکزی اولوب مرکز ولایت اولان یانیه‌نك قرق ساعت اوزاغنده و لوا مرکزینك طقوز ساعت قدر بعد مسافه‌سنده واقعدر .

موقعی درسعادت مبداء طولنه نظراً ٩ درجه ٥١ دقیقه طول غربیده و ٤٠ درجه ٤١ دقیقه عرض شمالیده وسطح بحردن ایکیبیك درتیوز اون اوچ متره مرتفع برمحلده‌در .

سکنه‌سی ارنود جنسنه منسوب اوله‌رق (٤٠٠٠) نفوسدن عبارتدر .

قضاسی : مناستر ولایتی ، برات ، اسقراپار ، کوریجه قضالریله محاط ومحدوددر .

قضایه تیموریجه نامنك تسمیه‌سی اسقراپار قضاسیله اراسنده بولنان وایکیبیك متره قدر مرتفع بولنان تیمور طاغنه نسبتله‌در سکنه‌سی ارنودلردر .

قضا اراضیسی پکده قابل استفاده دکلدر انهار و جبالی دخی شایان ذکر درجه‌ده اولمیوب عادی شیلردن عبارتدر .

داخل قضاده ٣ عتیق جامع ومسجد ٢ درکاه وخرستیانلره مخصوص برعدد کلیسا واردر .

ذکر اولنان تیمور طاغی اوزرنده تیمور بابا نامیله مشتهر مظنه‌دن بر ذات غنودهٔ پستر استراحات اولمغله مرقدی زیارتکاهدر .

قضاده حیوانات وحشیه‌دن قورد آیو دلکو وحیوانات اهلیه‌دن بر خیلی مقدار بارکیر استر مرکب قیون کچی موجوددر .

قضانك اخراجاتی اولیوب محصولاتی اولان مصر و اوزوم و حنطه و شعیر انجق محلنی اداره ایده‌جك درجه‌ده‌در ادخالاتی صابون شکر قهوه غاز کبی احتیاجات عمومیه‌دن اولان مواده منحصردر .

حرف الجیم

جابیه .— سوریه‌ده حورانك جهت شمالیسنده بر قریه‌در که خلیفهٔ ثانی جناب عمربن الخطاب رضی الله‌عنه حضرتلری خطبهٔ مشهوره‌سنی بوراده ایراد ایتمشلردی .

جات .— صورت تلفظی غات در قدسدن اون میل قدر بعید بر شهر قدیم اولوب مشهور جالوتك مسقط رأسی ایدی .

جار .— حجاز ولایتنده وبحر احمر ساحلنده (بدرحنین) ك غربنده وینبع البحرك جنوبنده براسکله اولوب وقت سعادتده ودها صکره‌لری مدینهٔ منوره‌نك وبو ساحلك ایشلك بر اسکله‌سی ایدی . اقطار هندیه وممالك بعیدهٔ سائره‌دن برچوق سفاین تجاریه اولدقجه محافظه‌لی اولان لیماننده اقامت ایدرلردی .

قارشوسنده کائن کوچوك براطه‌ده شهرك بر قسمی مؤسس ایدی .

الیوم خریطه‌لرده خرابهٔ جاردیه مشهود ومحرر اولان محلدر .

مشاهیر اسلامدن جاری دیه مشتهر اولان برچوق ذوات بوشهره منسوبدر .

جاسان .— مصر قدیمك مقدما بنی اسرائیل ایله مسکون اولان قسمنه ویریلان اسمدر .

جاسك .— بصره کورفزی مدخلی قربنده وهرمز بوغازی یقیننده برجزیرهٔ مشهوره‌در .

جاسم .— سوریه‌ده شامشریفك جنوبیسنده برقریه اولوب حوران سنجاغنده ١٤ قریه‌لی برناحیه‌در . شاعر شهرتشعار ابوتمام حبیبك مسقط رأسیدر .

جانب شهر .— اطنه ولایت وسنجاغنده مرکزه تابع برناحیه اولوب زراعتی یولنده واهالیسی زراع ورنجبردر .

جانیك .— طرابزون ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن

بریسی اولوب ولایتك غرب قسمندن متشکل در .

حدودی : شمالاً بحر سیاه شرقاً طرابزون سنجاغی غرباً قسطمونی ولایتنك لواسی جنوباً سیواس ولایتیله محاطدر.

لوانك سواحل جهتی رطوبتلی وصتمه تولیدینه مستعد ایسه‌ده ایچرو طرفلری نقاط مرتفعه‌سنده غایت صاغلام برهوا حکمفرمادر .

بوجهتلرده یازین حرارتی لطیف ایسه‌ده قیشك صغوق برازشدتلیجه‌در.

سنجاغك طاغلری . اورمانلرله مستور و اورمانلری باشلوجه چام میشه و سائر اغاجلرینی حاویدر .

قزل ایرمق و یشیل ایرمق کبی اناطولینك اك مهم صولریله ترمه چایی داخل لواده دکزه قارشدقلری جهتله انهار مزبوره‌نك قسم سفلالری لوا اراضیسی جنوبدن شماله طوغری اسقا ایلر .

لوانك اك مهم حاصلاتی توتوندر .

صامسون و بافره‌نك غایت کوزل قوقولی توتونلری جهانك هر جهتنده مقبول ومعتبر در .

جایك سنجاغنده ١٨٨٩ سنه‌سی توتون حاصلاتی ٦٥٠ بیك بطمانه بالغ اولمشدر . بوندن ماعدا ذخیره دخی آز مقداردہ دکلدر .

مرکز لوا اولان صامسون جهتی مستثنا اولمق اوزره ولایتك قسم ساحلیسی علی الخصوص شرق قسمنی تشکیل ایدن چارشمبه وترمه قضالری غایت واسع چایرلری وکوزل مرعالری و اراضئ مزروعه یی حاویدرلر ، که بورالرده سنجاغك کثیرالعدد حیوانات ومواشیسی بسلنور .

معادندن التون وکموش و تیمور معدنلری طمارلری ازمنهٔ عتیقه‌دنبری معلوم ایسه‌ده ایشلدلمامکده‌در .

مبداء ترقیات وتجددات عثمانیه اولان دور جلیل جناب پادشاهیده ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك هر جهتنده اولدیغی کبی جانیك سنجاغنده دخی مکاتب متعدده وجوده کتورلمشدر .

لواء مزبوره دائره سنده ٧٤٥ معلم و ٢١١٢٩ طلبه‌یی حاوی ٧٣٥ باب مکاتب ومدارس اسلامیه موجود اولوب مصارف سنویسی ١٠٧٥٠ عثمانلی آلتونه بالغ اولمقده‌در .

روملره مخصوص ٣٦١٠ شاکرد و ١٤٧ معلمی حاوی ١٣٥ مکاتب وقتولیك ویهودیلره مخصوص برزباب مکاتب دخی واردر .

لوا مرکزی اولان صامسون بلده‌سی قزل و یشیل ایرمقلر منصبلری اراسنده واقع کرنتینك وسطنده واقع اولوب لوانك واناطولیده کائن بر قاچ ولایتك اسکله‌سیدر صامسون ماده‌سنه نظراولنه جانیك لواسی (٢١٤١٢٥) شی مسلمان اولمق اوزره ٣١٠٠٠٠ نفوسی مشتملدر .

لوانك مشتمل اولان قضا و نواحی ایله اراضیسنك جنس و مقداری بروجه آتی جدول مخصوصنده ارائه اولنمشدر :

قرا	نواحی	یکون دونم	اورمان دونم	غیرقابل زراعت دونم	غیرمزروعه دونم	اراضیٔ مزروعه دونم	قضا
۱۱۰	قواف	۲۳۳۳۴۳۶	۲۵۷۳۰۰	۶۵۰۳۰۰	۳۰۰۱۶۱	۸۲۵۳۷۵	صامسون
۴۹	آلا چام	۲۴۶۷۷۷۷	۵۶۰۰۰۰	۹۴۹۱۶۴	۲۳۳۲۳۳	۶۶۵۳۸۰	بافرا
		۱۸۸۴۴۴۴	۸۰۷۰۰۰	۲۲۵۴۶۶	۵۹۷۷۷۸	۹۸۰۵۰۰	چارشمبه
		۴۶۴۴۴۴	۳۸۰۰۰	۱۳۲۳۱۷	۱۲۳۸۲۷	۱۷۰۳۰۰	ترمه
۱۰۴	قره‌قوش	۱۸۵۴۳۳۳	۲۴۱۴۷۰	۱۱۶۰۳۴۲	۳۴۱۲۴۱	۲۰۰۴۰۰	اونیه
		۴۲۷۷۷۷	۱۲۷۰۰۰	۵۶۲۲	۱۱۴۸۴۵	۱۸۰۳۰۰	فاتسه
		۹۳۹۲۱۹۱	۱۳۰۴۴۵۰	۳۴۲۳۲۲۱	۱۶۲۰۹۸۵	۳۲۳۵۵۵	یکون

جانیك سنجاغنك بر سنه ظرفنده‌کی محصولات متنوعه‌سنه مخصوص جدولدر :

		صامسون	بافره	چارشمبه	ترمه	اونیه	فاتسه
بغدای	کیله	۳۷۱۶۰	۳۴۶۵۰	۲۵۴۰	۱۸۳۰	۹۰۴۰	۵۳۴۰
آرپه	»	۴۵۴۲۰	۴۱۷۰۰	۴۹۳۱۰	۸۲۵۰	۱۶۰۸۰	۱۱۴۸۰
مصر	»	۲۴۳۰۰	۱۴۸۰۰	۲۱۳۹۹۰	۳۷۹۰۰	۴۴۱۰۰	۴۹۰۳۰
برنج	قیه			۱۰۱۷۱۰	۱۰۵۷۲۷۰	۲۶۲۶۰	
کتان	»			۱۷۲۹۰	۲۵۴۰۰	۱۲۰۹۶۰	۶۲۲۶۰
کتان تخمی	»				۹۱۵۲۰		۳۳۷۲۰
فاصولیه	»	۴۰۱۷۰		۱۷۳۷۰۰	۴۸۱۴۰	۲۴۳۴۴۰	۱۳۰۱۷۰
فندق	»			۲۳۰		۴۹۰	
اوزوم	»		۲۵۶۲۰	۱۱۱۰		۴۰۶۸۰	
جویز	»	۴۶۶۰	۱۳۰۰۰	۲۵۲۰	۱۴۰	۶۷۳۴۰	
قوری اوت	»	۱۶۹۹۰۰	۷۳۵۹۹۰	۲۱۰۶۸۰	۱۶۱۵۳۰	۳۲۴۴۰	
سبزه	»	۵۲۳۳۰۰	۲۴۲۳۷۰	۵۲۱۱۶۰	۱۹۸۲۴۰	۱۰۷۶۰۱۰	۹۲۷۱۲۰
میوه	»	۲۲۲۲۰	۳۱۳۸۷۰	۱۲۸۹۹۰	۱۳۶۶۷۰	۷۳۶۳۸۰	۳۵۶۸۵۰
بال	»	۸۰۰۰	۲۱۹۰۰	۴۸۵۰۰	۴۴۵۰۰	۳۱۰۰۰	۸۰۰۰
زیتون	»	۱۲۹۵۰					
توتون	»	۱۳۷۵۰۰۰	۱۹۵۰۰۰	۶۲۴۸۰۰			

جبا — اهواز سمتنده برناحیه‌نك اسمیدر .

جبارا — موصل ولایتنك شهر زور سنجاغنده و بغداد ولایتی حدودنده سامرا قصبه‌سنك جنوب شرقیسنده و نهر دجله‌نك ساحل یمیننده کائن بر قصبهٔ قدیمه اولوب بر آرالق ناحیه مرکزی اتخاذ قلنمشیدی.

جباع — سوریه ده و بیروت ولایتنك صیدا لواسنده و صیدا قصبه‌سی قربنده هواسنك لطافتی ایله مشتهر برقریه اولوب اغنیای قضانك صیفیه‌سی حکمنده‌در .

جبرین — سوریه قطعه‌سنك جهات مختلفه‌سنده بو اسمده برقاچ قریه واردر .

جبل احد — مدینهٔ منوره نك شمالنده واقع منفرد بر طاغك اسمیدر . احد ماده‌سنه نظر اولنه .

جبل اقرع — سوریه و حلب ولایتلری اراسنده واقع وساحلده بر برون ایله منتهی بر طاغدر نام قدیمی قاسیوس‌در .

جبلان — یمنده کثیر الاثمار و وسیع الانحا بر بلد قدیمك اسمیدر .

جبل برع — خطهٔ یمانیه ده حدیده سنجاق و قضاسنده بر ناحیه‌در .

جبل بره کت — بین الناس کاوور طاغی دنیلور . اطنه ولایتنك شمال شرقیسنده وهمنامی اولان لوا داخلنده بر سلسله اولوب طوروس طاغلرندن جیهان وادیسیله تفریق اولنمشدر .

جبل بره کت سنجاغی — اطنه ولایتنی ترکیب ایدن الویهٔ خمسه‌نك بریسی اولوب همنامی اولان طاغه نسبت اولنمشدر . مرکزی اولان یاربوز قریه‌سی طاغك اوزرنده واقعدر .

بو سنجاق ولایتك شرق قسمنده اولوب جنوباً اسکندرون کورفزی وحلب ولایتی شرقاً حلب ولایتی شمالاً قوزان سنجاغی غرباً اطنه سنجاغیله محاط ومحدوددر .

اراضیسی هر نقدر واسع ایسه ده طاغلق وغایت عارضه‌لی اولمغله برابر استعداد طبیعیسی نسبتده ایشلنمامشدر .

بونکله برابر اورمانلری واسع اولوب سطحاً ٧٥ بیك هکتار وسعتنده‌درلر .

همنامی اولان جبل بره کت ایله کرد طاغی حلب ولایتندن لوایی تفریق ایتمشدر . لوایی عاصی نهری توابعندن اولان قره‌صو ایله حاموز وطموز کبی جیهان و توابعی اسقا ایدر .

حاصلات لوا براز پرنج و حبوبات ومحصولات سائره ایله عشایرك اعمال ایتدکلری نفیس کرد حالیلرینه منحصردر .

تاریخده مشهور اولان سوریه قپولری نام معبر اسکندرونك شمالنده بورناز قریه‌سی خرابه‌لری جنوبنده واقع اولوب الیوم قرانلق قیو نامیله مشهوردر .

لوانك سکنهٔ موجوده‌سی اولان (٥٥٤٥٨) نفوس اولوب منقسم اولدیغی قضالره بروجه آتی توزیع اولنمشدر :

مقدار — یکون	غیر مسلم	نفوسی — مسلم	نواحی	قضا	
٣٣٧٧	٣٥٧	٣٠٢٠	قاپیاق، قره اکید	یاربوز	١
٨٧٦٤	٢٠٠	٧٧٦٤	تاجرلی، جریق، قیحیه	عثمانیه	٢
٧٦٤٨	٢٩٣	٧٣٥٥	..	اصلاحیه	٣
٧٦٧٥	٥٩٥	٧٠٨٠	..	خاصه	٤
١١٠٦٤	٢٣١٧	٨٧٤٧	..	بولانق	٥
١٦٨٣٠	٣٦٢٣	١٣٢٠٧	یمورطه‌لق	پیاس	٦
٥٥٤٥٨	٧٢٨٥	٤٧١٧٣	٣	٦	یکون

لوانك دسترس اولنه‌بیلان مشتملات واماكن مختلفه‌سنی حاوی جدولدر :

	خان	سلخانه	قهوه	فرون	چشمه	مغازه	دكان	خانه	قلعه	قشله	كلیسا	ابتدائیه	رشدیه	جامع
یاربوز قضاسی		١	٢	٣			٢٥					١	١	١
اصلاحیه «						٣	١٥	٦٠				١		١
خاصه «					١٠	٢٢			١	١	٥			٧
بولانق «					٣		٢٧				٢	١		١
عثمانیه «					٣	٧	٣٠					٢		١
پیاس «														

جبل الدخان — خطهٔ مصریه‌ده و بادیه سمتنده مرمر اوجاقلریله مشهور بر طاغك اسمیدر.

جبل دروز — سوریه ولایتنده حوران سنجاغنی تشکیل ایدن قضالردن بری اولوب سنجاغك جهت شرقیسنده واقع وقبائل درزیه وعشایر سائره‌نك جولانكاهیدر. اراضیسی کرچه منبت و محصولدار ایسه‌ده سکنه‌سی امر زراعته چندان رغبت کوسترمامکده وحال بدویتلری مقتضای سیار برحالده یشامقده‌درلر.

جبل الدوب — جبل لبنان شعباتندن اولوب تیر قصبه‌سی جوارنده جبل مزبوردن انفصال وتفرق ایدرك ارض فلسطینه داخل اولور.

جبل ریمه — یمن ولایتنك حدیده سنجاغنده بر قضا اولوب جبل سرا مائلهٔ غربیه‌سنده

واقع وباجل وحديده وذمار واب ويريم و آنس قضالريله محاطدر .

اراضيسى مزروع ومنبت اولوب كثيرالمقدار قهوه بغداى دارى آرپه چويد سيسام پاموق حاصل اولور .

جبل السماق — جبل موسانك اسم ديكريدر . موسى كلمه‌سنه نظر اولنه .

جبل سمعان — حلب ولايتنده مركز سنجاغنه ملحق برقضا اولوب هر جهتدن نفس حلب ايله جوار قراسندن مركب اولان حلب قضاسنى محيط اولمق اوزره شمالاً كليس شرقاً الباب جنوباً مذكور قضا ايله ادليب غرباً حارم قضالريله محدوددز .

بوقضا مقدما حلب قضاسنه ملحق برناحيه صورتنده اداره اولنور ايكن برقاچ سنه اول قضايه تحويل قلنمشدر .

مركز اداره‌سى حلبه يدى ساعت بعد ومسافه‌ده واقع دراة عزه قريه‌سيدر .

بونك شمالنده سمعان قلعه‌سنك خرابه‌سى بولنور .

اراضيسى طاغلق وقسماً اووه اولمق اوزره منبت ومحصولدار وحلبدن كچن قويق نهرينك نام قديمى شالوسى اولوب قويق نامنده برتركمانه نسبتله قويق تسميه قلنمشدر .

قضا يوز يتمش قريه وبر ناحيه‌دن مركب ومتشكل اولوب ٢٩٦٣٠ نفوسى حاويدر .

نفوس مزبوره‌نك قوميت جهتيله مقدارى بروجه آتيدر .

نفوس	
١٥٠٠٠	سوريه‌لى عرب
١٠٥٠٠	ترك
٤٠٠٠	كرد
١٣٠	خرستيان
٢٩٦٣٠	يكون

زراعت حاصلاتى

قضانك اراضيسى درجهٔ اولاده منبت اولوب بغداى آرپه سيسام مصر دارى مرجمك بورجاق توتون غايت بركتلى صورتده يتشيور .

حاصلاتك قسم كليسى خارجه دخى اخراج اولنور .

قضاء مزبورك مقدار محصولى بروجه آتى جدول مخصوصنده تحرير اولنمشدر .

كيله	
٢٦٠٠٠٠	بغداى
١٦٠٠٠٠	آرپه
٤٠٥٠٠	مصر
	يولاف
٤٧٠٠٠	دارى
٦٠٠	بزليه
٧٠٠٠	سيسام
١٧٠٠٠	باقله
٨٠٠	فصوليه
٢٧٠٠	نخود
٢٠٠٠٠	مرجمك
٥٣٢٩٠٠	يكون كيله

قیه	
٤٧٠٠	کنویر
٢٠٠٠	یرالماسی (بیاضی)
٢٢٠٠٠	پاموق
٦٦	توتون
٨٥٠٠	انجیر
٤٠٠٠	جویز
٥٠٠	بادم
٤٠٠٠	نار
٧٥٠٥٠٠	قاون وقارپوز
٣٠٠٠٠	صوغان
٤٥٠٠	زیتون
٧٠٠٠	اوزوم
٣٤٠٠	کیمیون

جبل شرقی ـ یاخود آنتی لیبان، سوریه قطعه سنده واقع وسواحل بحر سفیده متوازیاً ممتد اولان لبنان طاغلرینه متوازیاً دوام ایدن بر سلسلهٔ متوسطه‌درکه استقامتی جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغریدر .

دمشق قربندن بدأ ایله حمص یقینه قدر ممتد اولان بو سلسله اوچبیك متره قدر مرتفع کلسی تپه‌لری حاوی اولوب بعض مواقعنده ظلامات برکانیه دخی موجوددر .

اورمانلری چام میشه قواق‌ترمنتی کبی اغاجلری حاویدر .

سلسلهٔ مذکوره ایله لبنان طاغلری آراسنده البقاع دنیلان وادی‌واردرکه نهر العاصی ولیطانی صولریله سقی اولنمقده‌در .

جبل الشیخ ـ آنف البیان جبل شرقینك قسم جنوبیسنده واقع وپاپه وفروعی ارض فلسطینه طوغری ممتد اولان بر طاغدرکه بعض کتب بنی اسرائیلده حرمون وسیون نامیله ذکری کچمکده‌در .

جبل الطیر ـ مصر عایاده ونیلك شرق جهتنده کائن برطاغدرکه اوزرنده‌کی مناسترلرده مقیم رهبان کروهی جناب یسوعك بورالرده کزمش اولدیغنی روایت ایدرلر .

جبل غربیه ـ آفریقای عثمانیدن طرابلس غرب ولایتنك متشکل اولدیغی درت لوانك بریسی اولوب تونس امارتی وصحرای کبیر وطرابلس وفزان لوالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی ولایتك سائر جهتلری کبی قومسال وبادیه‌دن عبارت ایسه‌ده بعض محالرنده غایت کوزل واحه‌لر بولنورکه مذکور واحه‌لر سودان کاربانلرینك ممری وعشایر وقبائل بدویه‌نك ارامکاهی دیرلر .

سکنهٔ لوانك مقدار صحیحنی تعیین ایتمك مشکلدر .

مع هذا مسکون وغیر مسکون یتمش سکسان بیك قدر نفوس تخمین اولنه بیلور .

لوانك سکنهٔ مسکونه‌سی غایت مطیع وهر نوع تکالیف میریه‌لرینی اعطاده تردد ایتمزلر . قبائل وعشایر قوافل

تجاریه‌نك محافظه وامنیت وسلامتنی اخلال ایتمامکله برابر اوامر محکومیتی کمال تهالکله ایفا واجرا ایتمکده‌درلر .

اهالئ مسکونه یتشدردکلری آریه، داری ، خرما وقبائل ایسه کثرتلی اولان دواب ومواشیلریله تأمین معیشت ایلرلر .

لوا : نفس جبل، غدامس، نالوت، فساطو، حوضه قضالری وککله ومزوه ناحیه‌لرینی مشتملدر .

مرکز لواجبل غریبه دنیلان طاغك اتکنده کائن کوچوك بر موقعدر .

جبل قلمون .— دوماکله‌سنه صرا - جمت اولنه .

جبل کرمل .— ارض فلسطین جبا - لندن اولوب کرمل بروننده نهایت بولور وفروغ وشعباتی نابلس جوارینه قدر یاییلور .

جبل لبنان . — سوریه ده واقع وسابق البیان جبل الشرقیه موازی بر سلسلهٔ جبال اولوب غربی اتکلری ساحل بحر سفیده قدر امتداد ایدر .

بو سلسله اناطولی سلسلهٔ اصلیه - سندن جبل برکت واقعه طاغلریله آیرلمش اولدیغی حالده استقامتی سواحل بحر سفیدی تعقیب ایدر .

سلسله اوچ درت بیك متره مرتفع وذروه لری ثلج دائمی ایله مستور تپه‌لری محتوی اولوب سوریه‌نك درکار اولان شدت حرارتی رؤس جباله صعود ایدلدکجه بر برودت شدیده‌یه منقلب اولور .

سلسله‌دن اینان وساحله غایت قریب اولمق حسبیله بحرالری غایت قیصه اولان کثیر العدد چایلر بحرسفیده دوکیلورلر .

امتیازلی جبل لبنان متصرفلغی سلسله‌نك اتکلرنده مؤسس اولوب تفصیلاتی لبنان کلمه‌سنه براغلمشدر .

جبل موسی .— حلب ولایتنده کائن ورأس الحنازیرده منتهی بر طاغدر .

جبل نصیری .— سوریه جبالندن اولوب جبل لبنان ایله جبل اقرع آراسنده واقعدر .

حجاز ویمنده جبل اسمیله باشلایان اسملرك مشهورلری بروجه زیردر .

جبل تیه — عقبه شبه جزیره‌سنده وصحرای تیهه حاکم بر طاغدر .

جبل حسان — حجاز ده الوجه قربنده ساحله یقین بر محلده‌در .

جبل الشفاء — تهامهٔ حجازده وعقبه کورفزی ایله تبوك آره‌سنده‌در .

جبل لام‌لام — جبل حسانك غرب جنوبی وینبع البحرك شمال غربنده‌در .

جبل احد
جبل ویرا
جبل تبیر
} مدینهٔ منوره اطرا - فنده‌درلر .

جبل العلم
جبل الترکی
جبل غنیم
جبل برد
جبل عرفان
} بادیة الشامك جنوبنده ونجد قربنده‌در .

جبل ايوب — مدينهٔ منوره‌نك غرب جنوبيسنده رابع ايله بدرحنين آرا - سنده‌در .

جبل فريد — يمنده‌وباب‌المندب بوغازى قربنده‌در .

جبل منهله — يمنده‌وباب‌المندب بوغازينه حاكم بر نقطه‌در .

جبل صبر — جبل فريد قربنده‌در .

جبل عرفات — مكهٔ مكرمه قربنده مقدس ومبارك برطاغدر .

جبله — بيروت‌ولايتنده لاذقيه‌سنجاغنه ملحق بر قضا مركزى بر قصبه اولوب جبل نصيرينك اتكلرنده وساحل بحرده لاذقيه‌نك جنوب شرقيسنده وبانياسك شمالنده ولاذقيه‌دن طرابلس شامه كيدن يول اوزرنده واقعدر .

قصبه اوائل دور اسلاميه‌ده معاويه بن ابو سفيان معرفتيله وجوده كتورلمش ومتانتله مشهور اولان قلعه‌سى دخى مشاراليهك اثر همتى اوله‌رق صليبيون زماننده كركى كبى كسب اشتهار اولنمشيدى . ٥٠٠٠ قدر نفوسى برى رشديه اوچ درت قدر مكاتب اسلاميه‌سى واردر اسكله‌سى اولدقجه ايشلك واخراجاتى يولنده‌در .

درون قصبه‌ده ابراهيم ادهم قدس سره‌يه منسوب برجامع ايله برده عمارت موجوددر .

قضاسى : جهت غربيدن بحر سفيده ساحل وجهات سائره‌دن لاذقيه صهيون مرقب قضالريله محدودذدر .

اراضيسى جبل نصيريه‌نك اتكارى اولمغله عارضه‌لى ايسه‌ده درجهٔ انباتيه‌سى همان برنجى مرتبه‌ده صاييلور .

حبوباتدن آرپه بغداى دارى كشيش سيسام كبى شيلر ايسه‌ده حبوبات زرعنه اولقدر اعتنا اولنمش انجق پاموق زراعتى بك زياده ترقى ايتمشدر .

برسنه‌ده قضاده حاصل اولان پاموغك مقدارى يارم ميليون قيه‌يه قريبدر .

قضا ٢١٦ قدر قريه دن تركب ايتمشدر .

جبله — يمنده تعز سنجاغنك اپ قضاسنده ومرتفع برمحلده واقع برقريه اولوب هواسنك لطافتى ايله مشهوردر .

جبلى — تهامهٔ يمنده وساحلده ممالك شمال وحديده‌نك جنوبنده ممادن برنيده كيدن طريقده كائن برموقعك اسميدر .

جبول — الباب ماده‌سنه مراجعت اولنه .

جبه — عراقده بعض قرانك مصر وسوريه‌ده مسقط علما بلادك اسم مشتركلريدر .

عراقده بغداددن حلبه منتهى وفراتى تعقيب ايدن طريقده كائن برموقعك اسمى دخى جبه‌در .

جبيل — سوريه ده بيروت ايله طرابلس شام آراسنده وجبل لبنان اتكلرنده ساحل بحر سفيده‌ده مشهور نهر ابراهيم قربنده كسروان قضاسنه مضاف برناحيه مركزى اولوب

فنیکلیلر زماننده افایا نامیله بیوجك برشهر ایدی .

بو شهرك اوائل دور اسلامیه‌ده شهرتی صلیبیون زماننده تناقص ایتمشدر.

جحشیه ـ فرات توابعدن نهر خابور قربنده بر قصبهٔ قدیمه ایدی .

جحفه ـ بین الحرمین منبرلی بر قریه‌نك اسمی اولوب احادیث شریفه‌ده ذکر اولنمشدر .

جده ـ خطهٔ مبارکهٔ حجازیه‌ده واقع مکهٔ مکرمه‌نك اسکله‌سی وحجاز سمت عالیسنك مخرج تجارتیدر .

شهر مزبور ٣٩ درجه ٦ دقیقه طول شرقی و٢٣ درجه ١٤ دقیقه عرض شمالیده ومکهٔ مکرمه‌نك ١٨ ساعت قدر غربنده واقعدر .

شهرك اطرافی بسیط ایسه ده ایکی ساعت قدر اوزاقده حجازه مخصوص اولان طاشلق وچیلاق طاغلر بولنور.

جده‌نك هواسی غایت صیجاق ویاز کونلرنده ترمومترو ٤٠ درجه یه قدر یوکسلور وسواحلده مدوجذرك اجرای احکام ایتمسندن ومیاهك متعفن صهریج صولرینه منحصر بولنمسندن طولایی موسم حریفده صحه عائد ظهور ایدر ایسه‌ده تنظیفات امر مهمنه شوارالق اولنان اهتمام وبرده ایکی ساعت مسافه‌ده مخصوصاً یاپیلان یوللرله شهره قدر اساله اولنان ماءالذیذ مارالذکر میاه متعفنه‌نك شربندن استغنا حاصل ایتمکله بوکون جده شهرنده امراض بلدی حکمنی آلمش اولان صحه خسته اغنسدن اثر یوقدر دینله بیلور .

جده‌یه صو کتورلمسی اوته‌دنبرو ارزو اولنمقده وحتی صدر اسبق قره مصطفی پاشا صویی شهره قریب بر محله قدر کتورمکه موفق اولمش ایسه‌ده وفاتی وقوعی عملیاتنك علی حاله ترکنی موجب اولمش ایدی .

شهریار تقواپناه افندمز حضرتلری خطهٔ مبارکهٔ حجازیه‌نك اسکله‌سی ویوز بیکلرجه حجاج مسلمینك مری بولنان جده‌نك صویه اولان احتیاجنی تسهیل ایتمك خدمت خدا پسندانه‌سیله حمیدیه صویی نامیله شهره ماء لذیذ اساله ایدرك سکانی بویوزدن دخی غریق لجهٔ عنایت ایلمشدر .

جده‌نك اطرافی بر سور ایله چویرلمشدر سورك آلتیسی ساحله اولمق اوززه طقوز قپوسی واردر .

سورك بناسی ملوك چراکسه‌دن ملك الاشرف قانصو غوریدرکه برارالق بو سواحله تسلط ایدن پورتکیزدونماسندن تحفظ ایچون انشاسنه لزوم کورمشیدی جده‌نك سکنه‌سی یکرمی بش بیك نفوس ایسه‌ده وقت حجده اللی التمش بیکی تجاوز ایدر ویوز اللی بیك قدر حجاج جده‌دن کچمکه مجبور اولور .

شابلرك وضعیت طبیعیه‌سندن متشکل اولان جده لیمانی غایت محافظه‌لی وایشلك

اولوب مسماریه وشاب کبیر نامیله ایکی مدخلی واردر که وایکنـدیدن صکره لیمانه مراکب بحریه دخـول وخروج ایده مز چـونکه صـولر اول اثناده قراره جغنـدن وتحت البحر موجـود مواقعی قلاغوزلر بالطبع کورمیه جکندن تهلکه موجوددر .

جده دکزنده صولر مد وجـذره تابع اولدقلرندن ارتفاع وانحطـاط مد بربچق قدمدن بربچق ایکی متره یه قدر تخلف ایدر .

جذر اعظمی تشرین اول نهایتنه قدردر .

لیمانك عمقی ٣ : ١٧ قولاجدر .

اهالئ شهر میاننده بالتجیلق قیوجیلق ومرجان واینجو ویسر اعمالاتیله کیمجلك صنعتلری موجود اولوب ٨٠ طونه لغه قدر انشـا اولنـان وسـنبوق دنیلان مراکب بحریه دستکاهلرنده یاپیـلان کیلر ایله چین وهند وجاده سواحلنه کیدوب کلورلر . وفنون بحریه ده ماهر تجربه لی قپودانلر دخی بولنور .

شهرك خانه لری اخشابدن و ایکیدن آلتی قاته قدر هندکاری اوله رق انشا اولنمشدر وسوقاقلری اولدقجه واسعدر .

جده نك اخراجاتی قهوه ضمغ عربی انواع عطریات ایله فیـل دیشی دوه قوشی توبی صبار اینجو صدف مرجان حرما بچـان دری پلسـنك یاغی کبی شـیلردر ادخالاتی دخی آرپه حنطـه جام کل یاغی صـابون چوقه بز پرنج شکر تحته مسـك استر و سـائره دن عبارتدر .

بونلر اوروپا ومصر وهند وامریقایه ادخال اولنمقده در .

جده غایت ایشلك بربندر تجارت اولدیغندن رسومات حاصلاتی ٦٣٧٩٠١٦ راده سنده در [١]

[١] ٣٠٠٢ سالنامه سی .

جده لیمانه بر سنه ظرفنده اوغرایان سفائننك جنس ومقداریني مبین جدولدر

تابعیت	عدد سفاین			طونیلاته		
	یکون	یلکن سفاینی	واپور	یکون	یلکن کیسی	واپور
المانیا	٤		٤	٣٤٩٠		٣٤٩٠
انکلیز	١٢٦	١٣	١١٣	١٤٢٦٢٣	٣٧٠٩	١٣٨٩١٤
اوستریا	٤٤		٤٤	٤٦٥٥٥		٤٦٥٥٥
فرانسز	٨		٨	١٤١١٧٨		١٤١١٧٨
فلمنك	١٦		١٦	٣٨٦٠٢		٣٨٦٠٢
ایتالیا	٤		٤	٣٢٦٩		٣٢٦٩
عثمانلی	٧٨٢	٧٧٧	٥	٢٢٠٠	٢٣١٢٢	٢٥٣٢٢
مصر خدیویتی	١٣٢	٧٣	٥٩	٣٧٧١١	٥١٧٢	٤٢٨٨٣
سیسام	٣	٣			١٢٤	١٢٤
ایران	٢	٢			٢٠٩	٢٠٩
اسوچ	٣		٣	١٥٨٧		١٥٨٧
زنکبار	٤		٤	٢٧٤٢		٢٧٤٢
یکون	١١٢٨	٨٦٨	٢٦٠			

جده شهرنده بولنان اماکن عمومیه‌نك جنس ومقداری بزوجه زیردر:

١	باب حکومت قوناغی	٧	« چشمه
١	« قشله	١	« شادروان
٢	« برج	١	« بویاخانه
١	« کمرك دائره‌سی	٩٠٠	« دکان
١	« لیمان «	١٠	« مغازه
٥	« جامعشریف	٣٣٠٠	« خانه
٣٠	« مسجد	٤٧	« حیوان دکرمنی
٧	« تربه	٤٧	« فرون
١	« حمام	٤٠٠	« قهوه‌خانه
٣٠٠	« صهرنج	١	« جسیم دقیق فابریقه‌سی
١٠	« صو مخزنی	٣٠	« خان
		٢	« لوقانطه
		١٠	« آشجی دکانی

١	باب اجزاخانه
١	« باقلخانه
١	« صندقچی کارخانه‌سی
١	« رشدیه مکتبی
٩	« صبیان مکتبی
٩	« خسته‌خانه
١	« تلغرافخانه
١	« قرانتنه‌خانه
٩	« کرچخانه
١	« سلح‌خانه
٤	« اجنته

جده‌نك جاده مناسبی متضمن اولمسی وشهرك ممر خطهٔ بطحا بولنمسی جهتیله جده تسمیه قلندیغی تحقیقکردهٔ مورخینده‌در .

جده اوائل دور اسلامیه‌ده وزمان خلافت جناب ذی النورینده حجازك اسکله‌سی اولان شعیبه‌نك یرینه قائم اولمق اوزره تأسیس اولنمش و حین تأسیسنده تشریف خلافتپناهی ایله رهین اعزاز اوله‌رق بو وسیله ایله استحمام بحریه دخی میل بیورمشلردر . (٢٧ سنهٔ هجریه)

جده و حوالیسی ایله اوچ کونلك مسافه‌ده و ساحله یارم ساعت قدر اوزاقده کائن ٢٠٠٠ نفوسلی لیث قضاسی و شمالنده بحراً یدی میل قدر مسافه‌ده واقع رابغ ناحیه‌سی حجاز ولایتنه تابع بر سنجاق هیئتنده اداره اولنور .

اداره‌سی والی قائممقامی نامیله بر ملکیه مأمورینه محولدر .

جدیده . — مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره اراسنده کائن طریق اوزرنده واقع مراحل مشهوره‌دن بر قریه‌نك اسمی اولوب مدینهٔ منوره‌دن کاربان یوریشیله ٣٣ ساعت مسافه‌ده وقبور شهدا مرحله‌سیله بدر حنین اراسنده‌در .

جدیده ایکی طاغ اراسنده محوف بربوغازده معمور برقریه اولوب بعضاً عربانك تسلطی وقوعبولمشدر . آقار صولی و قاوون و قاربوز وسبزه‌نك انواعیله بادنجانی غایت ایری و لذیذ اولور .

حرماسی و خناسی مشهوردر اهالیسی خرما کوکندن سپت و یلپازه وسقره اعمال ایدرك حجاجه بیع ایدرلر و خرمالری ایپه دیزوب قلاوه نامیله صاتارلر .

جوارنده ایکی قریه دها واردرکه جدیتین تسمیه ایدرلر .

اراضی مغیلانزاردر .

حمرا وصفرا و حسینیه دینیلان قریه‌لر جدیده‌یه قریب اولوب وادیٔ حضر نامیله معروفدرلر .

حمرا دینلان محل علیه الصلاة والسلام افندمزك احد غزاسنی متعاقب قریشی تعقیب ایچون تشریف بیورمش اولدقلری حمراء الاسد موقعیدر .

صفراده دخی عبیده بن الحارث بن عبدالمطلب حضرتلری مدفوندر .

جراره .— (gerare) فلسطينك مدن قديمه‌سندن اولوب غزه‌نك شرقنده ايدى .

جرماء .— حجازده جبل سرا قربنده وبلقانك سمت جنوبنده برمحل اولوب حكمين وقعهٔ مشهوره‌سى بومحل قربنده وقوعه كلمشيدى .

جربوعيه .— بغداد ولايتنك حله سنجاغنده برناحيه‌در .

جربه .— تونسه تابع برجزيره اولوب قابس كورفزنده وساحله غايت قريب برموقعده واقعدر .

قرق اللى بيك سكنه‌سى برچوق غسى واحرام دستكاهلرى خرما زيتون اينجير محصولاتيله مشتهردر .

٤٧ تاريخ هجريسنده اسلاملره و دور سليمان خان قانونيده ٩٥٧ ده عثمانليلره كچدى .

اطه‌نك قارشوسنده وتونس ساحلنده تشكل ايتمش وجربه اطه‌سيله سپرلنمش اولان كورفرك اسمى دخى جربه كورفزى‌در .

جرجرايا .— بغداد حواليسنده نهروان اعمالندن اليوم خراب برقصبه‌نك اسميدر .

بعض مشاهيرك مسقط رأسيدر .

جرجومه .— انتاكيه حواليسنده برقصبهٔ قديمه‌ايدى كه جراجمه دينلان سكنه‌سى دور خلافت اموية و عباسيه‌ده بعض شروط ايله جزيه‌دن معاف طوتيلور ايدى .

جرش .— ارض فلسطينده وبلقا ايله حوران اراسنده‌ده قاپوليس دينلان مدن عشره‌دن بريسى اولوب اليوم خرابه‌سى موجوددر .

جرش .— خطهٔ يمانيه‌ده برشهر قديمك اسميدر .

جرعه .— كوفه‌ده برموقعك اسمى اولوب يوم جرعه ناميله مشهور اولان وقايعك محل جريانيدر .

جرمانيقه‌سزاره .— مرعشك اسم عتيقيدر .

جرم .— فزانده فنوح اسلاميه‌ده اشتهار ايتمش برقصبه‌در .

جزمه .— قونيه ولايتنك حميدآباد لواسنده و قديم فرمنه شهرى خرابه‌سنده مؤسس برقريه‌نك اسميدر .

جرهم .— حجازده ومكه‌نك اولديغى محلده اسكان ايتمش و عرب عاربه‌نك اك بيوك قبيله‌لرندن برى بولنمش اولان برقبيلهٔ جسيمه اولوب حضرت اسماعيل عليه‌السلام بوقبيله‌دن برقيز آله‌رق عبرانيلرله جرهميلرك اجتماعندن عرب مستعربه ظهور ايتمشدر .

جرهم قبيله‌سى بالاخره غضب الهى‌يه اوغرامقله قهر وتدمير اولنمشدر .

جزاير بحر سفيد .— ولايتى اطه‌لر دكزنده كريد وطاشو وسيسام‌دن ماعدا موجود اطه‌لردن تركب ايتمش اولان برولايت عثمانيه اولوب مركب اولديغى اطه‌لرك تشكلات و طبيعيتى وفن ژئولوژى نقطهٔ نظرنده اسيايه مربوطيتى

جهتیله اناطولی شاهنه ولایاتندن معدوددر :

ولایتی وجوده کتورن اطه‌لر بشی بیوك اولمق اوزره جمعاً یکرمی درت قدر جزایر مشهوردن عبارتدر .

جزایر مزبوره بروجه آتیدر :

اینجیرلی
امروز
استانکوی
ایپصارا
اورنی
اوستروپالیه
ایلیاکی
بورجه اطه
بوز بابا
باطنوز
ردوس
ساقز
سومبکی
سمدرك
قاشوط
قالیمنوز
قارپوط
کرپه
لریپوز
لمنی
لیپسو
مدللی
هرکیت
یونده

ولایت مذکوره ٤ لوا ١٨ قضا ١٩ نواحی ٣٢٠ قرایی مشتملدر :

لوا	قضا	نواحی	قرا
(١) ردوس	ردوس	لندوس . هرکیت . تیلوس	٤٥
	سیمی (سومبکی)		٦
	قاسوس		٦
	قارپاتوس	استراقیا	١٤
	قاستللوریزو		٤
(٢) ساقز	ساقز	قالوماتی . اولیو . قاردامیلا	٥٧
	ایپصارا		٤
	نیقاریا		٩
	لروس	باطنور	٧
	قالیمنوس	اوستروبالیه	١٢
	استانکوی	اینجرلی	١٧

لوا	قضا	نواحی	قرا
(٣) مدللو		پره آیا صو مانده مانده هرسه قالونیا پونهت	٧٥
	مدللو		
	مولوا		٦
	بولوماریا		٨
	یونده		٤
(٤) لیمنی	لیمنی	بوندروز بوز بابا	٣٥
	امروز	سمادرك	٨
	بوزجه اطه		
٤	١٨	١٩	٣٢٠

ولایتك نفوس موجوده‌سی اوچیوز بیك كشی اولوب بومقدارك (٧٣١٤٨) زی ردوس و (١٠٠٦٠٠) زی ساقز (١٠٧١٨٣) چی مدللی (٤٤٩٣٥) شی لیمنی سنجاغنده‌در .

ولایتك هواسی عمومیتله صاغلام ودرجهٔ حرارتی معتدل یعنی یازین میزان الحراره ٣٥ : ٣٨ درجه‌یی كچمز وقیشین صفردن اشاغی اینمز .

امراض بلدی همان هیچ بر محلنده حكم سورمدیكی كبی عمر بشر علی الاكثر سكسانی تجاوز ایدر .

ولایتی تشكیل ایدن كوچك اطه‌لرك اغلبی بر درجه‌یه قدر قیالردن عبارت وردوس ساقز مدللی كبی جزایر عظیمه هرنقدر طاغلق ایسه‌لرده واسع ومنبت وادیلری وبووادیلری اسقایدن كوچك چایلری وپیكارلری حاویدر .

ولایت موقعاً تجارته مساعد اولدیغی درجه‌ده زراعته دخی قابلیتی واردر مدللی لیمنی ساقز سنجاقلریله استانكوی اطه‌سنك محتوی اولدیغی واسع ومنبت اووه‌ووادیلر كثرتلی حبوبات ومیوه‌ایله لیمون وپورتقال اغاجلری وساقز اغاجی ایله انواع سبزه یتشدرمكله مشتهردر . سائر ولایات شاهانه ده اولدیغی كبی بوولایتده دخی زراعك تأمین وتسهیل احتیاجاتی ایچون بر زراعت صندوق تشكیل ایدلمشدر .

هرنقدر ولایتك مرعا وچایراقلری

پك واسع دكلسه‌ده ينه اكثر قضا وسنجاقلرده كليتلى حيوانات اهليه موجوددر .

استانكوى اطه‌سنده قيون وكچى سوريلرى اوستوپاليا اطه‌سنده كوزل آتلر واردر .

ساقز اطه‌سنده آت‌جنسى آز ايسه‌ده استر ومركب كثرتله بولنور .

مدلليده غايت جسيم قيون وكچى سوريلريله اوكوز واينك پك كثرتليدر.

ليمنى اطه‌سنده‌كى مواشينك عددى آلتمش يتمش بيكى متجاوزدر .

نيقاريا اطه‌سنده خنزير وقيون جسيم سوريلر تشكيل ايدر .

معادندن ساقز وامروز اطه‌لرنده انتوان وسائر اطه‌لرده الوان مختلفه‌ده مرمر چيقارلمقده‌در .

لروس اطه‌سنده اخراج اولنان غايت بياض مرمر پك مقبولدر .

ولايت عموماً طاغلقدر اطه‌لرك هربرى همان سطح بحردن ترفع ايتمش برطاغ ديمكدر .

ردوسده كائن اثابرو تپه‌سى سطح بحردن ١٢٤٠ متره واقراميتى تپه‌سى ٨٢٤ متره مدلليده كائن اوليمپوس تپه‌سى ١٠٢٧ متره‌ساموترا كيده‌واقع قنعازى طاغى ٢٠٠٠ متره مرتفعدرلر.

اطه‌لرك همان جمله‌سى آقار صولرك توسع وامتدادينه غيرمساعد اولدقلرى جهتله ولايتده مياه جاريه يوق حكمنده‌در . بناءً عليه اهالى موجود پيكار وچشمه‌لردن دفع احتياجات ايتمكده‌درلر . مع هذا ردوس اطه‌سى قيسقا نامنده كوچك بر نهره وساقز جزيره‌سى پوتاموس اسمنده بر دره‌يه مالكدر .

مدلليده موجود بش‌قدر كوچوك دره‌لردن جمله‌سى غايت كثرتلى بالنى حاويدرلر .

امروز اطه‌سنده ايلليسيوس نامنده بردره واردر .

اطه‌لر قديماً غايت صيق اورمانلرله مستور اولديغى حالده اخيراً اشبو اورمانلر محو اولمشدر انجق ردوسده ونيقاريادە ومدللى اطه‌سنده بعض كنيش اورمانلر واردر .

ولايتدن شراب حبوبات پينر پياغى صابون زيتون ياغى سبزه پورتقال ليمون كبى مواد اخراج ومواد حديديه بويا وسائره ادخال اولنور ولايتك مركز ادارەسى ردوس اطه‌سنده كائن ردوس شهريدركه تفصيلات ايچون ردوس كلمه‌سنه مراجعت اولنه.

عموماً ولايتده ٤٨ قدر مكاتب اسلاميه ٢٣٠ روم ٥ قانوليك ٢ موسوى مكاتبى واردر.

جزره. ـ ياخود جزيرهٔ ابن عمر، ديار بكر ولايتنك ماردين سنجاغنده قضا مركزى برقصبه اولوب جزيره دينلان خطه‌نك شمالنده ودجله نهرينك صاغ ياقه‌سنده موصل شهرينك شمال غربيسنده واقع بر كوچوك قصبه

اولوب نهرك اورته‌سنده برهلال شكلنده بر قره اوزرنده مؤسسدر .

بوراسی اوائل دور اسلامده پك مشهور ومسقط علما برشهر اولدیغی حالده حال حاضری اهمیتدن عاری در .

جزره قضاسی: ماردین سنجاغنك شمال شرقیسندن عبارت اولوب وان وموصل ولایتلریله محدوددر .

اراضیسی غایت منبت ومحصولدار اولدیغندن حبوبات ایله پاموق وکثیر المقدار حیواناتندن یپاغی دری سختیان وپاغ تدارك واستحضار اولنمقده‌در .

سکنه‌سی اولان عربان واکرادك بر قسمی خیمه‌نشین ایسه‌ده قسم اعظمی مسکوندر .

مقدارلری تخمیناً قرق اللی بیك راده‌سنده‌در .

قضا ٢٢٠ قدر قرادن مرکب ومتشکل‌در .

قضا دائره‌سنده دور اسلامه مخصوص آثار عتیقه چوقدر .

جزیره. الجزیره‌ماده‌سنه مراجعت اولنه .

جزیرة ابن عمر. جزره‌ماده‌سنه نظر اولنه .

جزیرة اسوان. اسوان‌ماده‌سنه نظر اولنه .

جزیرة البریه. (philae) فیله نیلده واسوان قربنده براطه‌درکه آثار عتیقه‌ایله مملودر .

جزیرة العرب. آسیانك غرب جنوبیسنده کائن بر شبه جزیرهٔ عظیمه اولوب اسلامك مهد حقیقیسی ونسل کریم عربك منشأ مقدسیدر .

بو قطعه‌نك حجاز ویمن واحسا قسملریله ملحقات وتفرعات عمومیه‌سی ادارهٔ عادلهٔ عثمانیه‌ده‌در .

جزین. جبل لبنان سنجاغنه تابع بر قضا مرکزی اولوب بیروت ولایتی ملحقاتندن صیدانك درت ساعت قدر شرقنده واقعدر .

قضاسی ١٠٦ قریه ایله‌اون‌ایکیبیك قدر نفوس وجبل الریحان واقلیم‌التفاح نامنده ایکی ناحیه‌یی مشتملدر .

جسر. زمان‌جناب‌فاروق‌اعظمیده فرات نهری اوزرنده ابو عبیده رضی‌الله عنه طرفندن انشا اولنمشدر .

جسرارکنه. (یاخوداوزون کوپری)اوزون کوبری ماده‌سنه مراجعت اولنه .

جسرشعور. حلب‌ولایت‌وسنجاغنده وحلبك ١١٥ کیلو متره غرب جنوبیسنده وادلیبك ٣٩ کیلو متره کذا غرب جنوبیسنده وانتاکیه‌نك ٦٤ کیلو متره شرق جنوبیسنده ونصیریلرله مسکون بر طاغك اتکنده ونهر العاص اوزرنده واقع برقضا مرکزیدر .

بو کوچوك قصبه‌نك جوارنده یدی کیلو متره بعدنده اولان بغراکوانی محیط اولان بطاقلقلر موجود ایسه‌ده هواسی لطیفدر .

نفوسی اسلام ونصیری وخرستیان اوله‌رق ایکی بیك ایکیوز طقسان قدردر. درون قصبه‌ده رومالیلرزماننده قالمه ١٤ کوزلی جسیم بر کوپری ایله یدی باب جامع و بر باب کلیسا ایله بر رشدیه مکتبی وبر اسکی قلعه‌واردر.

قضاسی : ولایتك منتهای غرب جنوبیسنده وبیروت ولایتی حدودنده واقع اولوب انتاکیه ادلیب معرا قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی اولدقجه منبت ومحصولدار اولوب جبل نصیرینك شمالی مائله‌سی قضا داخلنه‌طوغری یاتلشدر نهرالعاص قضایی جنوبدن شماله طوغری قطع واروا ایلر .

بمراکولی نهر العاص ایله قطع اولنه‌رق بطاقلقلر تولید ایدر بوکولده کثیر العدد بالق موجوددر .

داخل قضاده برچوق قلعه خرابه‌سی واردرکه مشهورلری نغور القدیم قریه‌سنده‌کی قلعه ایله مضیق نام محلده سلفقوسك بنا کرده سی اولان افامیا خرابه لری‌در .

محصولاتی محمودیه کوکی ایله توتون زیتون ایپك قوزه‌سی بغدای اربه وسائره‌در معمولاتی یتاقلق طوقه‌لرایله الوان بزلردن عبارتدر .

قضانك جنس ومقدار محصولاتی جدول آتیده اشعار اولنمشدر .

جسر شعور قضاسنك مقدارنفوسنی مبیندر .

عدد نفوس ٢٣٠٠٠ اسلام ومختلف آیینلردن اولمق اوزره ١٠٢٥٠ خرستیان اولوب جمعاً یکون ٣٢٢٥٠ کشیدر .

جدول

جسر شعور قضاسنك مقدار وجنس محصولاتی مشعردر :

کیله	
١٨٠,٠٠٠	بغدای
٢٢,٠٠٠	آرپه
٣٠٠٠	مصر
١٧٨٠٠	داری
٣٠٠٠	صوصام
١٢٠٠	برنج
٦٥٠	بقله
٣٠٠	فصولیه
٥٠٠	نخود
٤١٢٥	مرجمك
٤٣٥,٠٧٥	یکون

قیه	
٦٠٠٠	کنویر
٢٥٢٠٠	پاموق
٢٠٦٧٣	توتون
٢٠٠	میان کوکی
٥٠٠٠	جهری
٧٥٠٠٠	انجیر
٢٠٠	جویز
١٥٠٠	بادم
٦٢٥٠	نار
٧٥٦٥٠	قاؤن وقارپوز
٣٥٠٠٠	الما وارمود
٣٣٧٥٠	صوغان

٢٢٠٥٠٠	زیتون
٢٨٥٠٠	اوزوم
٣٠٠٠	یر فستیقی
٢٠٠٠	کیمیون
٥٤٠٢٢٣	یکون

جسر مصطفی پاشا ـ ادرنه ولایتی تشکیل ایدن الویه‌دن مرکز سنجاغنه ملحق جسر مصطفی پاشا قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب ادرنه‌نك غربنده وشرق روم ایلی ولایتی حدودنده وتیمور یول خطنك برساعت قدر اوزاغنده واقعدر. مریج نهری قصبه‌نك اورته‌سندن مرور ایدر ونهر مزبور اوزرنده بر جسر عظیم واردر .

قصبه‌نك ادرنه یه اولان مسافه‌سی عادی یوریشله آلتی ساعتدر .

شرق روم ایلی حدودنده وغایت مهم بر موقعده بولنمی جهتیله کوندن کونه کسب عمران ایتمکده‌در .

اخیراً بر باب غایت منتظم حکومت قوناغی ایله عساکر شاهانه وپیاده وسواری ژاندرمه افرادیچون ایکی قغوش وبردبوی وتوقیفخانه ورسومات دائره‌سی وتحفظخانه مثللو مبانیٔ ومؤسسات جدیده انشاسیله تزیید معموریتنه اعتنا اولنمقده‌در .

قضاسی : شرق روم ایلی ولایتی حدودنده اولوب ولایت مزبوره ومرکز واورته کوی قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی ٥٤٠ ٦٣٩ دونم مقدارنده اولوب مریج وارده نهرلری جاری ایسه‌ده نهرین مذکورتینك فوائد ومحسناتی انجق تدویر آسیاب ماده‌سنه مصروف اولمغله اسقای اراضی خصوصنده برکونه فائده‌لری یوقدر .

قضا لفکه ، چرمن ، سلبوکن ناملرنده اوچ عدد ناحیه ایله ٥٢ قرایی مشتملدر .

چرمن موقعی صرب صندیغی نامیله شهرتشعار اولان دارالحرب اولوب غازیٔ نامدار حاجی ایلبکی بوراده برمفرزهٔ قلیله ایله اللی التمش بیك دشمنی برمانورهٔ عسکریه سایه‌سنده دوچار انهزام ایلشیدی .

چرمنده صاریجه پاشانك مدفنی وجامعی واردر.

قضانك محصولاتی سیسام شعیر قوزه اوزوم توتون بورجاق چاودار داری قبلوجه کتان پموق وانواع میوه‌دن عبارتدر .

معمولات و مصنوعاتی دخی غایت نفیس اسلیه شیاقلرینه مشابه شیاق ایله البسه‌لك قماشلر وطون وکوملکلك بزلر بالخاصه خارجه اخراج اولنان حصر وسائره‌در .

نفس قصبه‌ده برباب مکتب رشدی ایله ذکور واناثه مخصوص ابتدائی وبر باب روم واوچ باب بلغار وبر باب موسوی مکاتب ابتدائیه‌لری واردر .

بوندن ماعدا داخل قضاده ٤٥

قدر مكاتب صبيانيه موجوددر .

مصطفى پاشا رسومات اداره‌سى سنوى ولايتنه ادخال واخراج اولنان موادّدن برميليون غروش قدر رسوم اخذ ايدر. قضانك نفوس موجوده‌سى ٢٧١٣٨ نفوسدر .

قضاده موجود حيواناتك ومحصولات متنوعه‌نك جنس ومقدارى جدول آتيه‌ده درج وبيان اولنمشدر :

جدول ١

جسر مصطفى پاشاقضاسنك حيوانات موجوده‌سنى مبين جدولدر :

رأس	
٢٧٥٤	چفت اوكوزى
٢٨٠	چفت مانده
١٠	مانده بوغاسى
٢٧٠	مانده اينكى
١٥٠	ملاق
٥٥	صغر بوغاسى
١٢٠٠	اينك
٥٥٠	طنا
٨٠٠	باركير
٥٤٨٣٩	قيون
٢٥٤٢٧	كچى
٨٠	قاطير
٣٠٠	مركب
١٣٠١	جنوار

جدول ٢

مصطفى پاشا قضاسنده برسنه ظرفنده (٣٠٧ سنه‌سى) حصوله كلان ذخائر متنوعه‌يى مشعردر :

كيله	
١٨٠٠٠٠	بغداى
١٩٠٠٠٠	قزلجه
١٨٠٠٠٠	شعير
٩٠٠٠	يولاف
٥٠٠٠٠	چاودار
٣٠٠٠	قبلوجه
٦٠٠٠	دارى
٩٠٠٠٠	مصر
٣٠٠٠	بورجاق
قيهٔ عتيق	
٤٠٠٠٠	فصوليه
٥٠٠٠	نخود
٥٠٠٠	مرجمك
٢٠٠٠٠	بقله
٢٠٠٠٠	پاموق

جدول ٣

قضانك مشتملاتى مبيندر :

عدد	
٥١٥٤	خانه

قضانك مشتملاتى مبيندر :

عدد	
٥١٥٤	خانه
٦٢٤	دكان ومغازه
٢٤	فرون
٢٠	خان
٢	حمام
٨٥	دكرمن
١	عبا دولابى
٤١	مسافر اوطه‌سى
٨	چفتلك

٧١٦١	باغ
٢١٣٠	بغچه
٣٧٢٩١	ترلا
٩١٧	چاير
٤٤	مرعا
١٧١	اورمان و چاليلق
٣٢	جامع
٤٥	مكتب
١	مدرسه
٢	تربه
٢١	كليسا
٢	مناستر
١	حاوره

جسرين — دمشق الشام قراى مشهوره‌سندن اولوب برچوق علمانك مسقط رأسيدر .

جعرانه — مكهٔ مكرمه ايله طائف بلده‌سى اراسنده بر صويك اسميدر .

زمان سعادت نشان جناب پيغمبريده حنين غزاسندن عودت نبوى وقوعنده اقامت اولنمش وبرمسجد بنابيورلمشدر .

جعفرى — بغدادده و سامرا قربنده متوكل عباسى طرفندن بنا ودرونته برسراى دلكشا انشاسيله تزيين ودجله‌دن بر قنال واسطه‌سيله اساله اولنان صو و اكابر دولت طرفندن خانه‌لرله اعمار اولنمش بر قصبه اولوب متوكلك وفاتى متعاقب خراب اولمشدر .

جعفريه — بغداده خاندان بر امكه‌دن جعفره منسوب اولان محله‌نك اسميدر .

جفار — صحراى تيهك شمالنده العريش قصبه‌سنى محتوى اولان برناحيه اولوب زمان فراعنه‌ده پك معمور ايدى .

جفره — بصره قربنده عبدالملك اموى عسكريله مصعب بن زبير طرفدارانندن ٤٠ كون دوام ايدن محاربات مشهوره‌سنك محل وقوعيدر .

جفنه — غوفنه (Gophna) ارض فلسطينده وقدس شريف ايله نابلس اراسنده اسكى برقلعه‌يى حاوى برقريه‌نك اسميدر .

جلاب — جزيره‌ده فرات توا- بعندن بلخ نهرينه دوكيلان وحران قربندن كچن بر صو اولوب اورفه‌دن كچن صولرله كسب جسامت وقيشين جريان ايدوب ايام صيفده صويى سقى اراضى‌يه صرف اولنور .

زمان خلافت هارون الرشيده بونهرك صويى برقنال واسطه‌سيله حرانه قدر اجرا اولنمش ايدى .

جلالى — ارضروم ولايتنك بايزيد سنجاغنده بر كرد عشيرتنك اسميدر .

جلعاد — دمشقك نواحيسندندر .

جلولاء .ـ عراقده برنهرك وتو-
نسده بر قصبه‌نك اسم
مشتركلريدر نهر جلولاء كنارنده ١٦
تاريخ هجريسنده ايرانيلرله عساكر
اسلاميه اراسنده بر محاربهٔ مدهشه
وقوعه كله‌رك اسلام مظفر اولمشيدى.
جلولاء قصبه‌سنده دخى عساكر
مسلمينك فوق العاده بر مظفريته نائل
اوله‌رق غنايم وفيريه‌دسترس اولدقلرى
مضبوط وكتب تواريخدر .

جلميكانلى .ـ حلب ولايتنك مر-
عش سنجاغنده كزر
بر تركمان عشيرتيدر .

جليل .ـ ارض فلسطينده واردن
نهرينك غربنده عكايله
نابلس اراسنده بر محلك اسميدر كه
حضرت سليمان عليه السلام زماننده
قدس شريفده مسجد اقصا انشا آتنده
استعمال اولنمق‌اوزره كراسته كوندرن
حيرامه تمليك ايدلمشيدى .

جماء .ـ مدينهٔ منوره قربنده‌واقع
بر جبلك اسميدر .

جماعين .ـ بيروت ولايتنده بلقا
سنجاغنده ملحق بر
قضانك اسميدر اراضيسى طاغلق‌وزرا-
عته غيرمساعد اولديغندن سنوى يتيشان
حبوباب انجق محلى اداره ايده‌بيلور .
مع هذا زيتون محصولى آن بآن ترقى
ايتمكده‌در . قضانك بر سنه ظرفنده‌كى
زيتون ياغى حاصلاتى بر بچق ميليون
كيلوغرامى تجاوز ايدر بوندن بشقه
بشيوز بيك كيلوغرام انجير واون بيك
كيلوغرام توتون دخى حاصل اولور .
مركزى غايت كوچك بر قصبه
اولديغندن مواقع مشهوره‌دن معدود
دكلدر انجق شمال شرقيسنده كائن
پاسوف نام قريه‌ده طاشدن اويولمش
مغازه‌لر ودرت بش اوطه‌لى دائره‌لر
موجوددر .

جمدانلى .ـ وان ولايتنده كشت
وكذار ايدر بر كرد
عشيره‌تنك اسميدر .

جمعهٔ بالا .ـ سلانيك ولايتنك
سيروز سنجاغنده
قضا مركزى بر قصبه اولوب مركز
قضانك ٣٠ ساعت غرب شماليسنده
بلغارستان حدودى قربنده بيستريچه
طاغك اتكنده و قره صو تابعلرندن
بيستريچه چايى كنارنده واقع لطافت
موقعيه وكثرت مياه ايله مشهوردر .
ذكور و اناث ٥٥٠٤ نفوس
و١٤٥٢ خانه ٣٢٤ دكان ٤٨ خان
١٥ جسيم مغازه و انبار و صو ايله
متحرك بر دقيق فابريقه‌سيله ١٣ دكرمن
ومعدنى صيجاق صولر ايله اداره
اولنور درت حمامى شاملدر .
بونلردن ماعدا ٥ جامعشريف ٦
دركاه ١ مدرسه ٢ كليسا ١ مكتب
رشدى ٥ اسلام ١ روم ١ يهودى
مكاتب ابتدائيه‌سى بر باب قشلهٔ همايون
ايله بر طوپجى قغوشى وجبخانه‌وخسته-
خانهٔ عسكرى‌يى محتويدر .
جمعهٔ بالا قضاسى : لوانك شمال جهتنده

وبلغارستان حدودنده بولنانی اولوب شمال جهتندن بلغارستان وجهات سائره‌دن قوصوه ولایتی وپتریچ، منلك، رازاق قضالریله محدوددر.

اراضیسی طاغلق وطاشلق ایسه‌ده منبت وحبوبات زرعنه مساعداورمانلری غایت چوقدر.

داخل قضاده هر جنس حبوبات ایله بال ومیوه یتیشور. نفوس موجوده‌سی یکرمی بشبیکی متجاوزدر.

اهالینك باشلوجه صنایعی زراعت یوك پاموق نسجی وکراسته‌جیلك وایپکجیلکدر. شراب اعمالاتی دخی پك مترقیدر. توتون وجلود تجارتی دخی رواجلیدر.

سنوی تخمیناً ٣٠٠٠٠٠ قیه‌توتون ٣٠٠٠٠٠ قیون‌وکچی ٢٠٠٠ صاغمال وچفت صغیر ٥٠٠ بارکیر مرکب و١٠٠٠ جنوار و٤٠٠٠ اغنام وکچی وتوزی واوغلاق دریلری و١٠٠٠ صغیر جلودیله ٥٠٠٠٠٠٠ قیه ذخایر متنوعه ١٥٠٠٠٠ قیه حمر ٣٠٠٠٠ عرق ١٠٠٠٠٠ قیه‌ساده و٥٠٠٠٠٠ قیه چرویش یاغلری و١٥٠٠٠٠ قیه طوزلو و٥٠٠٠٠ قیه قاشقوال پینرلری و٢٥٠٠٠ قیه یوك وپیاغی و٢٠٠٠٠ قیه کچی قیلی ١٥٠٠٠٠ عدد اجناس مختلفه‌ده بیچق تحته‌سی و٧٥٠٠٠ یارمه تحته ٤٠٠٠٠٠٠ عدد هر نوع چام وپلبد اغاجلری ١٥٠٠ قیه‌قطران آلنوب صانیلور. لواء مذکوره‌دن قضانك سنوی خارجه اخراج اولنان مقداری جدول آتیده مندرجدر.

جدول

١٠٠٠٠	رأس	قیون وکچی
١٢٠٠٠٠	«	صیغیر
٤٠٠	«	بارکیر ومرکب
٧٠٠	«	جنوار
٣٥٠٠٠	عدد	قیون، کچی اوغلاق
		قوزی دریسی
٥٠٠	«	صغر دریسی
١٠٠٠٠٠	قیه	ذخایر متنوعه
١٠٠٠٠	«	حمر
١٠٠٠٠	«	عرق
٥٠٠٠٠	«	ساده یاغی
٣٠٠٠٠	«	چرویش«
٣٠٠٠٠	«	طوزلو پینر
٤٥٠٠٠	«	قشقوال پینری
٣٠٠٠٠	«	یوك ویپاغی
١٥٠٠٠	«	کچی قیلی
٢٠٠٠٠	عدد	بیچق تحته‌سی
١٠٠٠	قیه	قطران

قضا ٣١ قدر قرا وچفتلکاتی جامع اولوب واردات عمومیه‌سی ١٨٢٨,٧٥٧ غروشدر داخل قضاده وجمعه قصبه‌سنه یارم ساعت مسافه‌ده بهر سنه تموزك یکرمی ایکنجی کونی کشاد اولنه‌رق بر هفته دوام ایدن پنایرده کلیتلی اخذ واعطا وقوعبولمقده‌در.

جمعه . — بوکا جمعه پازاری دیرلر. مناستر ولایتنده‌سرفیچه

سنجاغنه ملحق بر قضا مرکزی اولوب مرکز ولایتدن اون بش ساعت جنوب غربیسنده ولوا مرکزی اولان سرپ قیچه‌نك بش ساعت قدر شمال غربیسنده واقع اولوب ٢٦٧٢ نفوسی ٤٦٢ خانه‌یی و برر باب رشدی و ابتدائی مکاتبی ٢٥ دکان ١٠ خان و ١ قشله‌یی مشتملدر .

جمعه قضاسی : سلانیك ولایتنك غربنده وکسریه ، ناسلیچ ، فلورینه ، قضالری اراسنده واقع اولوب قطرانجه وصاریخانلر ناحیه‌لریله برابر ٨٤ قریه‌دن مرکبدر .

اهالیسی (٤٧٥٩٨) زی مسلم و باقیسی روم و اولاح وبلغار اولمق اوزره ٥٨٥٧٥ نفوسدن عبارتدر .

قضا اراضیسی طاغلق ایسه‌ده اورمانلری آز و مرعالری کنیش‌در .

اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی اوستروغه کولنه طوغری ممتد اولان اووه جهتنده زیاده اولوب حبوباتك انواعی حاصل اولور . میوه‌لری دخی متنوعدر معمولات محلیه عبا شیاق و بزکبی منسوجاته منحصردر .

داخل قضاده ٢٤ جامع و مسجد ٥ کلیسا ٥ مکتب ٤٠ دکان ١٦ خان موجوددر .

جمعهٔ عتیق ـ اسکی جمعه ماده‌سنه مراجعت اولنه .

ممالك عثمانیه‌ده جمعه اسمنده بر چوق قریه ومواقعه تصادف اولنور .

جمین ـ ارضروم ولایتنده ارزنجان لوا وقضاسنده اون ایکی قریه‌لی بر ناحیه‌نك اسمیدر .

جنادل ـ مصر علیاده اسوانك بر از دها جنوبنده نوبه حدودنده بر محل اولوب اوللری نیلك فیضانی اورادن اخبار اولنمقده‌ایدی . نیلك اورته‌سنده موجود اولان قیالره نظراً بو اسمله تسمیه قلنمشدر .

جندیوخسره ـ کسرایه‌منسوب مدن سبعه‌دن بریسی اولوب رومیة المداین نامیله معروف ایدی . بوقصبه عراق عربیده واقع اولوب ابا مسلم خراسانی بوراده ارسال دیار عدم قلنمشدر .

جنین ـ بیروت ولایتنك بلقا سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب مرکز لوایه ٦ ساعت بعد و مسافه‌ده واقع جمله‌سی مسلم اوچ بیك قدر نفوسی محتویدر .

بوقصبه جنیا وآنغانیم نامیله موسوم و توراتده مذکور اولان قصباتدن بریسیدر . قصبه‌دن کچن نهر جوارده‌کی بغچه‌لری سقی ایدر .

جنین قضاسی : عکا وحوران سنجاقلری و نابلس قضاسیله محاط ومحدود اولوب اراضیسی طاغلق اولمغله برابر پك منبت وادیلری و مزروع محللری حاویدر .

قضاده بغدای داری مرجمك وسیسام کلیتله حاصل اولوب سیسام

محصولی کاملا اخراج ودیکرینك نصفی احتیاجات مملکته صرف ایدیله‌رك دیکر نصفی خارجه سوق اولنور .

قضانك زیتون محصولی و زیتون یاغی دخی کلیتلیدر.

قضا بر ناحیه ایله ٨٥ قریه‌دن مرکب و٥٢ جامع و١ مدرسه ٥٧ یاغ‌خانه‌یی شاملدر. سکنهٔ موجوده‌سی ٥٠٠٤٠ کشیدن غیریسی کاملاً مسلم اولمق اوزره همان قرق بش بیکی متجاوزدر .

قضا داخلنده وجنین قصبه‌سنده دانیال علیه السلامك و معاویه ودحیا الکلبی واسکندر ذوالقرنین حضراتنك مقامات مبارکه‌لری زیارتکاه خواص وعوامدر.

جوجر . — مصر اسفلده دمیاط جهتنده بر قصبهٔ قدیمه ایدی .

جوخا . — سمت عراقده برنهرك اسمیدر .

جودی . — کردستانده‌و حکاری سمتنده جزره قربنده یوکسك برطاغ اولوب اعتقادات اهل سنته کوره بعد الطوفان سفینهٔ نوحك قرار ایتدیکی محلدرکه الآن سفینهٔ مزبوره‌نك بقایای انقاضندن بعض کسره‌لر و جناب نوحك انشا کرده‌لری اولان مسجدك خرابه‌لری زیارت اولنمقده‌در.

جوله‌مرك . — وان ولایتنك حکاری سنجاغنده ومقدما سنجاغك مرکزی اولدیغی حالده مرکز لوانك باش قلعه‌یه نقلیله قضایه تحول ایتمش اولان برقصبه اولوب واندن موصله کیدن جاده‌نك کذرکاهنده ومرتفع برقیانك آلتنده واقعدرکه مذکور قیانك تپه‌سنده مناعتله مشهور برقلعه‌سی بولنور .

جومه . — حلب مضافاتندن برناحیه‌نك اسمیدر .

جونیه . — جبلی لبنانك کسروان قضاسنده بر اسکله اولوب معموریت قدیمه‌سیله مشهورایدی.

جویث . — بصره‌قربنده برقصبه‌در .

جهانبکلی . — قونیه ولایت و سنجاغنده آقشهر قضاسنه مربوط ایکی ناحیه‌دن بریسی اولوب ٣٨ قریه‌دن مرکب و امثالنه نظراً جسامتله معروفدر .

سکنه‌سی کرد عشایری برچوق دوه واغنامه مالك اولوب کرد کلیمی نامیله بوجهتده مشهور ومقبول اولان نقشلی نفیس کلیملر اعمال ایدرلر .

ناحیه‌ده ذکور واناث وکاملاً مسلم اوله‌رق ١١٠٥٤ نفوسی موجود اولوب مشتملات سائره‌سی جدول آتیده مندرجدر :

عدد	
٣٧٠٧	خانه
٢	دکان
٧	دکرمان
١٥	جامع شریف
٢٠	مسجد

٥	چفتلك
٣٠	مكاتب اسلاميه

ناحيه‌نك اغنام و حيوانات اهليه ووسائط نقليه‌سى بروجه آتى مقداردر:

رأس	
٢١٥	مانده
٣٢٠	اينك
٤٨٠	اوكوز
٢٧٦	دوه
٢٠٤	مركب
٥٠٨	باركير
٤٢٥٢٥	تفتيك كچى
٣٨٨	قره «
١٣٩٥٠٠	قيون
عدد	
١٠٢	اوكوز عربه‌سى

سيواس وانقره ولايتلرنده دخى جهانبكلى اسمنده ايكى عشيرت واردر.

جهانكير . — درسعادتك برمحله‌سى اولوب طوپخانه‌نك اوستنده‌كى تپه‌ده برده جامع واردر.

بوجامع جنتمكان قانونى سلطان سليمان حضرتلرينك هنكام حياتنده وفات ايدن مخدوملرى جهانكيرك نامنه اوله‌رق انشا قلنمش ايدى.

شهزاده جهانكير غايت اديب ونكته شناس اولمغله پدرى طرفندن وفاتنه آشورى تأسف ايدلمش ايدى.

شهزاده جامعى خطيره‌سنده مدفوندر.

جهران . — يمن ولايتنده صنعايه قريب برناحيه‌در.

جهنه . — (وادئ —) جهنم دره‌سى معناسنه اولان مذكور وادى تاريخ بنى اسرائيلده مشهوردر.

وادئ مزبوره قدس شريفك جنوبنده و يهودا و بنيامين سبطلرى آراسنده اولوب (ملوح) نام معبوده وقتيله بوراده انسانلر قربان ايدلمش اولمسى بنى اسرائيلك بادئ نفرتلرى اولمغله قاتل وجانيلرك اجسادى وحيوانات لاشه‌لرى آتيلور ايدى.

ارباب معصيتك دخى بو دره‌ده عذاب كوره‌جكلرينه اعتقادايدرلرايدى.

جهنيه . — الجزيره‌ده موصلك برآز آشاغيسنده دجله كنارنده بر قريه اولوب برچوق علمانك مسقط رأسيدر.

ازجمله تاج الاسلام ابو عبداه حسين بن نصر الكعبى بوقريه‌يه منسوبدر.

جيحان . — اناطولينك آق دكز مائله‌سنه منسوب انهارندن برى اولوب اطنه ولايتنده بحر سفيده دوكيلور.

٣٥٠ كيلومتره قدر مجراى طوله مالك اولان مذكورنهر سيواس ولايتى داخلنده كومش طاغندن نبعان ايدرك البستاندن كچن سكودلى وقوزان طاغلرندن اينان خورما صولريله كسب جسامت ايدر و برطاقم دار بوغازلردن وطاغ آرالرندن بعد المرور بولانق جوارنده اطنه ولايتنه داخل اولور. و بورادن اعتباراً قوزان وجبل.

سنجاقلرنی فصل وتفریق ایتدکدن صکره شمرام قلعه جوارنده اطنه سنجاغنه دخول ومسیس قصبه سندن و ببلی مملحه سی جوارندن کچر و بعده بر طاقم منحنیلر رسم ایله بری یمورطه لق لیماننك جنوبنده دیکری قره طاشده دکزه قاریشمق اوزره ایکی قوله آیریلور .

اقصو ایله خمص و طموز صولری وقره چای نام صولر جیحانك باشلوجه توابعندندر .

جیحان مجراسی سیر سفاینه غیر مساعد ایسه ده قسم سفلاسنده معونه وصاللر سیر وحرکت ایدر و یازین صویی ازالیر ایسه ده قارلرك اریمه سی زماننده چوغالور .

بعض کتابلرده سیحان ایله جیحانی سیحون وجیحون طرزنده یازارلر ایسه ده جیحون و سیحون نهرلری ترکستانده ارال کوله دوکیلان ایکی نهرك اسملری اولوب بونلرده ترکلرك اکا بکزتمه سندن طولایی مذکور ایکی نهرك اسملریله تسمیه قلنمش وآنجق واولری الفه قلب ایدلك صورتیله فرق و تمییز ایدلمشدر .

بو ایکی نهرك جیحان وسیحان صورتنده کی املالری طوغری اولوب جیحون وسیحونك بشقه اولدیغی عیسی الارملینك بیت آتیسندن منفهم اولمشدر:

یری فی بلاد الروم سیحان جاریاً
و بالشام یلقی جاریاً نهر سیحون
ویلقی بارض السیس جیحان جاریاً
وفی ارض بلخ قد جری نهر جیحون

قسطمونی ولایتنده مرکزه مضاف جیده قضاسی داخلنده وقره دکز ساحلنده قسطمونینك ۲۲ ساعت شمال قریبسنده بر اسکله اولوب قصبه سی اولدقجه جسیمدر.

جیده قضاسی مرکز سنجاغنه ملحق قضالردن بریسی اولوب شمالاً بحرسیاه، شرقاً اینه بولی وکورهٔ نحاس، جنوباً طاطای ، غرباً زغفرانبولی قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی طاغلق واورمانلری کثیر ومحصولدار یرلری چوقدر .

اهالیسی یکرمی بیکی متجاوز اولهرق اکثرینك مشغولیتی کراسته قطعی و تحته دن بعض اشیا اعمالی وسواحله یقین محالده کمی وقایق انشاسیدر .

ساحل سکنه سی کمیجیلکده ماهر اولدقلرندن قایقلر واسطه سیله سواحل متجاوره یه ودرسعادته اودون وکراسته نقل ایدرلر .

قضا وناحیه سیله ۳٦ قریه یی و٤٧ جامع ۲ تکه ۱۲۰ مکتب ۱۷ خان ٤۱ دکان ۱۵۰ دکرمن ۲۰ صو حزاری و برکمور معدنی حاویدر .

مرکز قضا جمعه اسمنده یکی تأسسه باشلامش بر قریه اولوب پازار محلی اولمغله کوندن کونه ابنیهٔ لازمه انشاسیله کسب عمران ایتمکده در .

جيرانلى .— ياخود جبرانلى بتليس ولايتنده كزر بركرد عشيرتنك اسميدر .

جيرون .— شام شريف قربنده وشامك اليوم باب جيرون دينلان قپوسنك قربنده برقريهٔ قديمه ايدى .

جيزه .— مصرده نيلك غرب يعنى صول ساحلنده قاهره قربنده اسمنه منسوب مديرلكك مركزى و خطهٔ مصريه‌نك اك كوزل بلادندن بريسيدر .

زيتون و خرما بغچه‌لرينى حديوه مخصوص كوشك وسرايى و بر چوق مساجد و معابدى و جوارنده مف شهر قديمنك خرابه‌لريله فراعنهٔ مصريه‌نك مآثر عمر انپرورانه‌لرى اولان هرملر ودها برچوق آثار عتيقه موجوددر .

جيزه مديرلكى ٢٠٠٠٠٠ سكنه و ٣ قضا ايله ١٦٠ قريه‌يى جامعدر .

جيش .— يمن ولايتنده تعزلواسنك عدين قضاسنه ملحق بر ناحيه‌نك اسميدر .

جيغول .— ياخود جغول، آنقره ولايتى داخلنده دليجه ايرمق قربنده‌كى طاغك آلتنده بر مملكه‌در .

بو مملكه قرق درت قدر حوضدن عبارت اولوب ايكى منبعدن جريان ايدن صولر واسطه‌سيله تشكل ايدركه بوراده حاصل اولان طوزك مقدار سنويسى ٥٠٠٠٠٠ قيه‌يه و حاصلات غير صافيه‌سى ٢٠٠٠٠٠ غروشه بالغ اولور .

جيدس .— دجله توابعندن قره صويك اسم قديميدر .

جرف .— شام شريف قافله‌سى كذركاهنده ومدينهٔ منوره حدودنده و طريق شامينك صوك مرحله‌سى اولوب وادئ القريدن اونبر ساعت ومدينهٔ منوره‌يه ٢ ساعت بعد مسافه‌ده واقعدر .

حرفك اسم ديكرى ببار حمزه اولوب سيدنا حمزه رضى الله عنهك بر مسجدى واتصالنده بركه نام برقريه وسقاية سليمان ابن عبدالملك نامنده بر محل واردر .

دارالهجره سنيه‌نك يكانه ماءجاريسى اولان عين زرقا بو قريه‌ده يوزه چيقوب اهالئ قريه مزارعنى نوبتله سقى ايدرلر . بوراده زبده نامنده بر مزرعه واردركه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى آنده زراعتله امر بيورمشلردر .

جرفدن مدينهٔ منوره‌يه كيدركن طريقك صول جهتنده ستايش سنيهٔ جناب پيغمبرى‌يه مظهر اولمش وغزوهٔ احد ناميله معركه كاه موحدين اولان وقعه‌نك محل جريانى وسيدنا حمزه‌نك مشهد مقدسى بولنان جبل احدواقعدر .

مشارالیه حضرتلرينك مشهد مباركلرى برقبهٔ معظمه وتربهٔ مزينه ايله معين

اولوب اطرافنده متعدد بیوت ومساکنی حاویدر .

قوافل حجاجك جرف منزلنه وصو- لنده لاجل التعظیم اغتسال ولباس پاك اکتسا و اکثار صلواة ایله متوجه رسول ذو الجلال اولورلر .

حرف الجیم

چاپادره‌سی .— اناطولیده کائن قازطاغنك غربی پایه‌لرندن اینان براوفاق چایك اسمیدر.

چار سنجاق .— معمورة العزیز ولایتنك درسم لواسنده بر قضا مرکزیدر .

قضایی قرق قدر قرا و بر قاچ عشایردن مرکب اولوب نفوسی تخمیناً ١٥ بیك قدر در .

چارشنبه .— چهارشمبه ماده‌سنه نظر اولنه .

چارداق .— صحیحی چارطاقدر .

چارطاق .— قلعهٔ سلطانیه بوغازینك مرمره جهتنده‌کی مدخلی قربنده و بیغا سنجاغی داخلنده ساحل بحرده وکلیبولینك قارشوسنده اونبش قریه‌لی برناحیه‌نك مرکزی در.

چارملك .— الجزیره‌ده حلب ولایتنك اورفه سنجاغنده بیره‌جك ایله اووفه اراسنده‌کی طریقك همان نصفنده وحلب جاده‌سی اوزرنده واقع بیوجك برقریه‌در .

چاغلالق .— سلانیك ولایتنك درامه سنجاغنده صاری شعبان قضاسنه مضاف قرادن بریسی اولوب قره صویك قربنده و صاری شعبانه ٩ ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر .

چاقرلی .— سلانیك ولایتنك سیروز لوا وقضاسنده برقریه‌نك اسمیدر .

چاقد .— اطنه ولایت و سنجاغنه تابع برقریه اولوب همنامی اولان صویك قربنده واطنه‌نك طقوز ساعت قدر شمالنده وبوسته یولی او- زرنده واقعدر .

درونده بیرام پاشا بناسی بر خان واردر .

چاقددن اطنه‌یه ایکی طریق اولوب برینه قرغه کسمز دیکرینه ایت تلز اسمی ویرلدیکی بهجت المنازلده محرردر .

چاقد صوبی سیحان توابعندن مار-
البیان موقعه منسوب برچایك اسمیدر.

چاك .— مستقلاً اداره اولنان بیغا سنجاغنده مرکزه مضاف برناحیه اولوب قضانك شمالنده واقعدر.

اراضیسی محصولدار معادنی کثیردر.

پازار وبیوك تپه قریه‌لرنده صولری کوکردلی برر ایلیجه‌سی دخی واردر.

ناحیه‌یی ٦٤ قریه تشکیل ایدر مرکزی کمر قصبه‌سیدر.

چاکلی .— قسطمونی ولایتنده سینوب لواسنك استفسار قضاسنه ملحق ٢٠ قریه‌لی بر ناحیه‌در.

چال .— آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنه مضاف بر قضا اولوب خداوندکار ولایتی حدودنده واقع وآشمه، سرای کوی، بولدان، دکزلی قضالریله محدوددر.

اراضیسی قسماً طاغلق ایسه‌ده غایت لطیف اووه و وادیلری دخی واردر.

بیوك مندرس نهری قضایی سقی واروا ایدر.

قضانك تربیعاً وسعتی ١٩٩٥ کیلو-متره اولوب بونك بشیوز کیلومتره‌سی اراضیٔ مزروعه و ١٠٠ کیلومتره‌سی قابل زرع اولدیغی حالده غیر مزروع اراضی و ١٢٦١ کیلومتره‌سی ناقابل زراعت و ١٣٤ کیلومتره‌یی اورمانلقدن عبارتدر.

قضا ٦١ پاره قریه و ٣١ قریه‌یی جامع بقلاك نامنده برناحیه‌دن متشکلدر.

سکنهٔ موجوده‌سی اولان ٤٢٣١٦ نفوسك (١٥٨) زی غیر مسلم ومتبا-قیسی مرکز اداره‌سی اولان چال قصبه-سی مرکز لوا اولان دکزلینك شرق شمالنده ومذکور قصبه‌یه برشوسه ایله مربوطدر.

نفوسی ٤ بیکی متجاوزدر.

قضاء مزبوره‌نك مؤسسات فنیه و تجاریه‌سی و اماکن میریه وسائره‌سی بروجه آتی جدولده مندرجدر:

جوامع شریفه	عدد	٧٠
مساجد	»	٣٤
درکاه	»	٣
خانه	باب	٧٧٨٣
دکان	»	٤٠٧
قهوه‌خانه	»	٤
فرون	»	٩
آخور	»	٣٨٥٥
اوطه	»	١٩٥
خان	»	١
لوقانطه	»	٢
دکرمن	»	٤
عرصه	»	١٨
حکومت قوناغی	»	١
شمندوفر موقفی	»	١
حبسخانه	»	١
تلغرافخانه	»	١
تربه	»	١
مکاتب اسلامیه	»	٧١

چال قضاسنده موجود حیوانات اهلیه و وسائط نقلیه‌نك مقدارینی مبین جدولدر :

رأس	
٧٢	مانده
٣٣٠٠	اینك
٥٠٩٤	اوکوز
٦٨	دوه
٣٥٣٧	مرکب
٢٣١	استر
٥٠٩	بارکیر
٢٠١٤٦	کچی
٣٠٨٣٧	قیون
عدد	
٢٣١٥	قانی بچمنده عربه
١	درت تکرلکلی عربه

چالی محله‌سی .— سلانیك ولایتی وسنجاغنده‌لنقظه قضاسنه مضاف بر قریه اولوب مرکز قضایه آلتی ساعت قدر بعد ومسافه‌ده واقعدر .

چام .— روم ایلیده ارنبودلغك غرب جنوبیسنده یانیه لواسنك نصقیله پره‌وزه سنجاغندن عبارت اولان وچاملق دینلان قطعهٔ اراضیده‌ساکن ارنود قومنك اسمیدرکه جسارت وشجاعتله متصفدرلر .

چاملق .— ذکر اولنان قومك ساکن اولدیغی قطعه‌در .

چاندارلی .— آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده و اسمنه منسوب کورفزك شمالنده کائن ٣٨ درجه ٣ دقیقه عرض شمالیده و ٢٤ درجه ٣٣ دقیقه طول شرقیده واقع وازمیردن ٥٠ کیلومتره بعد ومسافه‌ده کائن ١٧٧٦ نفوسلی برناحیه مرکزیدر .

ناحیه‌سی غرباً مدللی بوغازی شمالاً دیکیلی شرقاً ایلیجهٔ برغمه ناحیه‌لری جنوباً چاندارلی کورفزیله محاط اولوب ١٥ قریه و ٤٠٠٠ نفوسی مشتملدر .

چاندارلی کورفزی .— ازمیر سنجاغنده اطه‌لر دکزندن متشعب بر کورفز اولوب شمال جهتنده چاندارلی قصبه‌سی موجوددر .

چاودر .— خداوندکار ولایتنك کوتاهیه سنجاق وقضاسنده واطرانوس نهری اوزرنده قدیماً آزانی دینلان شهرك موقعنده کوچك برقصبه‌درکه جوارنده آثار عتیقه‌دن برچوق انقاض موجوددر .

چای .— خداوندکار ولایتنك قره حصار سنجاق وقضاسنده وقره حصارك قربنده بیوجك بر قریه‌نك اسمیدر .

چای اغزی .— سلانیك ولایتنده جاری استرومه نهرینك تاکینوس کولندن چیقدقدن صکره دکزه دوکلدیکی محلده کائن بر قریه‌نك اسمیدر .

چایره .— آیدین ولایتنده منتشا سنجاغنده مغله قربنده آقر ودیسیاس شهر قدیمنك خرابه‌سی

اوزرنده مؤسس بر قریه اولوب آثار عتیقه‌سی چوقدر .

چبق آباد — آنقره ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب سقاریا توابعندن چبق چاینك ساحل یسارنده وانقره‌نك سکز ساعت شمال غربیسنده وبسیط بر وادیده کائن‌در .

چبق آباد قضاسی : انقره ولایتنك منتهای شمالنده واقع اولوب شمالاً قسطمونی ولایتنك کنغری سنجاغنه ملحق قره پازار وشعبان اوزی ناحیه‌لری غرباً زیرقضاسی وشوربا ناحیه‌سی شرقاً قلعه‌جك وبالا قضالری جنوباً انقره‌نك ایچ ناحیه‌سی ایله محاط ومحدودر .

سکنهٔ موجوده‌سی کاملاً اسلام اوله‌رق ٢٤٥٤٥ نفوس اولوب بونك (١٠٤١٨) ی ارکك و (١٠٢٨) زی اناثدر .

قضا اراضیسنك ٤٩٠٢٣٧ دونمی چایر وقصوری مرعی وزراعته غیر صالحدر .

قضانك جهت شمالیسنده کائن آیدوس طاغی مرتفع وهرنقدر ذره‌سی چپلاق ایسه‌ده اطراف وحوالیسی چام و میشه اورمانلریله مستوردر .

بوندن ماعدا قضانك جهات سائره‌سنده دخی اورمانلر موجود اولوب ولایتك احتیاجات ولوازمات احتراقیه‌سنی تأمین ایدر .

ذکر اولنان آیدوس طاغی یلدیرم وسحر اوزی وایشیق طاغلرله ارتباط و التصاق ایتمشدر .

قضانك محصولاتی : بغدای آرپه بورجاق مرجمك نخود یولاف داری مصر فصولیا قره بقله کیمیون ارمود الماکراز اریك ویشنه شفتالی جویزدن عبارت اولوب حاصلاتك مقدارسنویسی ایله حیوانات اهلیه‌سی جدول آتیده مندرجدر .

بغدای	کیله	٢٧٠,٠٠٠
ارپه	»	١٤٠,٠٠٠
آرمود	قیه	١٥٠٠٠
اوزوم	»	٢٠٠٠٠
مانده	رأس	٦٠٠
قره‌صغیر	»	٧٠٠
مرکب	»	٢٧٧٢
آت وقیصراق	»	٥٠٠
استر	»	١٦
دوه	»	٤٠
تفتیك کچی	»	٤٦١٧٧
قیل کچی	»	٥٥١
قیون	»	٢٣٢٣٤
تفتیك	قیه	٢٢١٢٧
کچی قیلی	»	٦٦٠
بیاغی	»	٣٦٨٨٥

دائرهٔ قضاده ٢٩٧٧ خانه ٧ مکتب ٧٥ جامع ١ چاشورخانه ٤٠ صو دکرمانی ٣٠ دکان ٨١ قریه موجوددر .

چبق چایی — سقاریا توابعندن اولوب قسطمونی

وانقره ولایتلرینی تفریق ایدن ایشیق طاغندن نبعان ایدرك چیبق آباد قضا - سنی اروا و اسقا ایله و چیبق قصبه - سندن بعد المرور انقره شهری قربنده سقاریایه قاریشور .

چتالجه .- روم ایلنده و ادرنه ولایتیله پای تخت سلطنت سنیه اراسنده، واقع الویهٔ مستقله‌دن همنامی اولان لوانك مرکز اداره‌سی اولوب درسعادتك سکز ساعت غربنده وبیوك چکمجه کولنه دوکیلان بردره‌نك غربنده وتیمور یول خطنك یقیننده واقع بش آلتی بیك نفوسلی بر قصبه‌در .

لوا سکسانی متجاوز قرا و سلوری وچکمجهٔ کبیر ونفس چتالجه نامیله اوچ قضادن متشکل وترقوس نامیله برناحیه‌یی دخی مشتملدر نفوسی اللی بیکه قریبدر . اراضیسی طالغه‌لی و استرانجه شعباتی اولان تپه‌لرله عارضه‌لی اولمغله برابر غایت مثبت محصولداردر .

جچ .- سلانیك ولایتنده درامه لواسنك صاری شعبان قضاسنه ملحق اون اوچ بیك نفوسی ویکرمی بر قریه‌یی جامع بر ناحیه اولوب اورمانلق وزراعته صالح اووه وبایرلری شاملدر . سکنه‌سی زراعت و کراسته قطع واخراجیله مشغولدر .

داخل قضاده غایت کوزل میوه ایله یوك حیواناتندن استر یتشدیریلور مرکزی بالبان قریه‌سیدر .

چرپان .- شرقی روم ایلی ولایتنك زغرهٔ عتیق لواوقضا- سنده وتیمور یول خطی قربنده کائن بش آلتی بیك نفوسلی بر قصبه‌نك اسمیدر .

چرکش .- قسطمونی ولایتنده کنغری سنجاغنه ملحق قضالردن همنامی اولان قضانك مرکز اداره‌سی اولوب کنغرینك اون اوچ وقسطمونینك یکرمی درت ساعت اوزاغنده واولوصویك کنارنده واقعدر .

موقعی کوزل ایسه‌ده هواسی صغوقدر بغداد جاده‌سی کرکاهنده اولمغله ایشلك وغلبه‌لکدر تجارتی دخی یولنده درهفته‌ده برکره قوریلور پازاری واردر .

قصبه اولدقجه منتظم و معمور اولوب ٨ جامع ١ مسجد ٣ تکیه ١ مدرسه بری رشدیه اولمق اوزره ٨ مکتب ٥ خان ٢٠٠ قدر دکان ٣ حمام ٣ کوپری‌یی جامعدر .

چرکش قضاسی : کنغری سنجاغی حصوله کتورن اوچ قضانك بری اولوب شرقاً کنغری شمالاً قسطمونی سنجاغی تابع اراچ غرباً بولی سنجاغنه تابع کره‌ده جنوباً انقره ولایتنه تابع بیان آباد قضالریله محاط و محدوددر .

٣٨٨ قریه وقره‌جه ویران اووه‌جق بایندر نامله‌ریله ٣ ناحیه‌دن مرکب اولوب جمله‌سی ٧٤ دیوانه منقسمدر .

سکنهٔ موجوده‌سی ٢٣ بیك نفوسی متجاوز وجمله‌سی مسلمدر .

اراضیٔ قضا ایشیق والغاز طاغلری آراسنده متواسع بر اووه‌ده اولوب

مزورعاتی درجهٔ کفایه‌ده یتیشور حیواناتدن اعلا تفتیك چکیلری بسلنور.

اولوصو قضایی اروا واسقا ایدر.

قره‌جه ویران ناحیه‌سی داخلنده کائن چاوندر (چکوندر) قریه‌سنده کوکردلی معدن صوینی حاوی برایلیجه

چرمن — ادرنه‌ولایت ولواسنده جسر مصطفی پاشا قضاسنده واقع ناحیه‌دن بربشقه مرکزی اولوب جسر مصطفی پاشانك بر ساعت قدر جنوبنده ومریج نهری قربنده واقع‌در.

بری صاریجه صارم‌الدین پاشایه منسوب اوله‌رق اوچ جامع واردر چرمن ناحیه‌سی ۱۹ قریه‌دن مرکب ومتشکلدر.

چرمنیقه — مناسترولایتنك ایلبصان سنجاق وپکلین قضاسنده ناحیه مرکزی برقریه‌نك اسمیدر.

چرمیك — دیاربکرولایتنك ارغنی معدنی سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب مرکز ولایته اون ومرکز لوایه بش ساعت قدر بعد ومسافه‌یی واردر.

قصبه باغلق وباغچه‌لك اولمغله میوه‌سی خصوصیله اوزومی پك مشهوردر.

درونده ایلیجه موجود اولوب ایام صیفده برخیلی مرضا لاجل الاستشفا کلوب کیدرلر وبوواسطه ایله بیوجك برتجارت وقوعه کلور.

فرات توابعندن اولان سنان صویی قصبه‌نك الت طرفندن کچرکه اوزرنده برده کوپریسی واردر.

قضاسی: ارغنی وملاطیه سنجاقلری ودیاربکر وسیوه‌رك قضالریله محدود اولوب چونکش ناحیه‌سیله برابر ۱۱۹ قریه‌دن مرکبدر.

قسم اعظمی مسلم اولمق اوزره قضاده یکرمی بیکدن زیاده نفوس موجوددر.

حاصلاتی حبوبات ومیوه ایله چوقجه مقدارده اوزومدن عبارتدر.

چرنغجه — مناسترولایت وسنجاق وقضاسنده مرکزه اوچ ساعت بعدنده برقریهٔ جسیمه‌در.

چرنلشته — ولایت‌مز بوره‌نك پرلپه قضاسنده وپرلپه‌یه ٥ ساعت بعدنده بر قریه‌در.

چزاریه — روملیلر زماننده قیصره نسبتله تسمیه قلنان بلاد وقصبات مشهوره اولوب ممالك عثمانیه‌ده اولنلری بروجه آتیدر.

چزاریه اوسیبا — (مازاقه) اناطولینك قپاد وقیاقسمنده وشمدیکی انقره ولایتنده کائن قیصریه نامیله یاد اولنان لوا مرکزی بر قصبه اولوب تفصیلاتی «قیصریه» مادده‌سنده اعطا قلنه‌جقدر.

چزاریه — آنازارباباخود آناوارزا anazarbe آناطولیده کلیکیا قطعهٔ قدیمه‌سنده واقع مدن قدیمه‌دن بریسی اولوب اطنه ولایتنك قوزان سنجاغنده سیس قضاسنده

وسیسك ٢٥ كیلو متره اوزاغنده وپیراموس نهریله سقی اولنان براووه‌ده واقعدر .

قصبه‌نك انقاضی قالكری برصخرهٔ عظیمه‌نك اتكنده اولوب برخیله قیمتدار تربه كلیسا خانه طاق ظفر خرابه‌لرینی حاویدر .

بو شهر شدتلی صدمات ارضیه وذلازل مشهوره‌یه دوچار اولمش اولدیغی حالنده ایمپراطور ژوستینا طرفندن اعمار واسمنه نسبتله ژوستینا نوپولی (Justinanopolis) تسمیه قلنمشیدی .

چزاریه .ـ فلسطین ساحلنده واقع والیوم قیساریه دنیلان قصبه اولوب تفصیلاتی قیساریه ماده‌سنه براغیلمشدر .

چزاریه فیلیپی .ـ (cèsarèe philippi) ارض فلسطینده كائن بانیاس قصبه‌سنك اسمیدركه تفصیلاتی بانیاس كلمه‌سنده ویرلمشدر .

چشمه .ـ آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده قضا مركزی برقصبه‌در .

قصبهٔ مذكوره ولایتك ساحل غربیسنده وساقیز اطه‌سنك قارشوسنده كائن بر شبه جزیره‌نك غرب شمالی اوجنده واسمنه منسوب بركورفزك مدخلنده ازمیردن ٦٨ میل قدر اوزاقده كائن برموقع لطیفدر .

روماتیزمه ، قره جكركبی امراضه نافع ومدرر خاصه‌لی ایلیجه‌لری حاویدر .

درونده ١١٣٧٥ نفوس و٢٤٥٢ اماكن موجوددر .

قصبه‌ده موجود اماكنك جنسی ومقداری بروجه آتیدر :

جامع	عدد	٤
مسجد	»	١
درگاه	»	١
روم كلیساسی	»	١٤
روم مكتبی	»	١٠
اسلام مكتبی	»	٩
حورا	»	١
كتبخانه	»	١
تربه	»	٥
حكومت قوناغی	»	١
حبسخانه	»	٤
تلغراف خانه	»	١
لیمان دائره‌سی	»	١
غازینو	»	٣
باراقه	»	١١٠

چشمه قضاسی : شمالاً قره‌برون شبه جزیره‌سی واریژه كورفزی شرقاً اورله وسفریحصار قضالری جنوباً اطه‌لر دكزی وغرباً ساقز اطه‌سیله ساحل اراسنده متشكل ساقز بوغازی ایله محاط ومحدوددر .

آلاچاطی ویكی ناحیه ناملریله ایكی ناحیه و ١٣ قریه‌دن متشكلدر (٣٠٧٠٦) نفوسی حاویدر .

اراضیسی غایت منبت ومحصولداردر .

قضانك مشتملاتنك جنسی ومقداری جدول آتیده ارائه اولنمشدر .

جوامع ومساجد	باب	١٨
درکاه	»	٢
اسلام مکاتبی	»	١٣
روم »	»	١٤
یهودی »	»	١
هوتل	»	٢
غازینو	»	٣
حبسخانه	»	٤
بالقخانه	»	١
لیمان دائره‌سی	»	١
تلغراف‌خانه	»	١
روم کلیساسی	»	١٩
حورا	»	١
کتبخانه	»	١
تربه	»	٦
باراقه	»	١٦٥
میخانه	»	١٢٧
حیوان طامی	»	٧٢
یاغخانه	»	١٤
دکرمن	»	٤٨
عرصه	»	٤٢٨
حمام	»	٢
قوله	»	١٢٨
اوطه	»	٦٠
فرون	»	٢٦
قهوه‌خانه	»	٣٨
مغازه	»	١١٢
دکان	»	٧٥٠
خانه	»	٧٢٠٧

قضاء مزبوره‌ده موجود حیوانات ایله وسائط نقلیه‌نك جنس و مقداری بروجه زیردر .

جنوار	رأس	١٩
اینك	»	٢٧٠
اوکوز	»	٤٩٥
مرکب	»	٢٦١٧
استر	»	٩٤٠
بارکیر	»	٣٤٥
کچی	»	١٩٥١٥
قیون	»	٨٣٣٠
درت تکرلکلی عربه		٢
ایکی »	»	١٣

چشمه قضاسی اراضیسنك جنس و مقدارینی مبین جدولدر .

کیلومتره مربعی

١٥٥	اراضیٔ مزروعه
٤٥	غیرمزروع اولوب قابل زرع اراضی
٢٠٠	مزروع وقابل زرع اراضی یکونی
٣٠٥	زرعی ناقابل اولان
٢	اورمان
٥٠٧	یکون عمومی

چغا کولی .— قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنده تقریباً اون کیلومتره محیطنده کوچوك برکولدر .

چفته‌لر چفتلکی .— خداوندکار ولایتنك کوتاهیه لواسی داخلنده اسکیشهر قضاسنده غایت جسیم برچفتلك اولوب عساکر شاهانه‌یه حیوان یتشدرمك

اوزره باب سرعسکری‌یه مربوط خارا اتخاذ قلنمشدر .

وسعتی ٢٧٠٠٠٠٠ دونم اولوب درونده ١٦ قریه و ٥٠٠٠ نفوسی اون بش بیکی متجاوز حیوانات مختلفه واردر .

چقاللی . — حلب ولایتنك مرعش لواسنده مرکزه مربوط بش قریه‌لی بر ناحیه‌در .

چقور اووه . — آطنه ولایتنده بر طرفی بحر سفید و اطراف سائره‌سی جبال منیعه ورفیعه ایله مستور بولنان براووه‌درکه وسعت وامتدادی طولاً ١٠٠ وعرضاً ٥٠ الی ٢٠ کیلومتره اراسنده متخالفدر.

قدیم ایامدنبری قوهٔ انباتیه‌سیله مشهور و هله حیوان بسلك و جنس آتلر یتشدرمکله موصوف اولان چقور اووه بوکون دخی معمورهٔ زمینك برنجی صنف اراضیسی میاننده تعداد اولنمقده‌در.

سیحان و جیحان کبی ایکی شریان حیاتك متوازیاً اووه‌یی سقی اروا ایتملریله برابر غایت صیغ اولان قیولر واسطه‌سیله ایام صیفك اك شدید زمانلرنده بیله مزروعات صوسز قالمز. انجق زمینك منحط بولنمسی واطرافنك طاغلرله مستور اولمسی و انهارك طاشمه‌سندن تحصل ایدن بطاقلقلردن متولد عفونت هوایی اخلال ایتمکله عمله واهالی یازین وخامت هوادن ناشی بارینه‌مامقده‌درلر.

بناءً علیه هر جهتی حقیله ایشله‌نیله‌میوب برچوق یرلری معطل و متروك قالدیغندن درجهٔ انباتیه‌سی نسبتنده اقتطاف ثمرات ایدیله‌مامکده ایسه‌ده‌ینه برچوق پرنج سیسام وپاموق وحبوبات سائره حاصل اولور.

هله پاموغی تجارتده هم اهونیت وهمده نفاستی ایله مشهوردر.

چکرك صویی . — بوکابین العوام چیقریق صویی دیرلر. یشیل ایرمق توابعندن ومولدلرندن اولوب منبعنی چاملی بلدن اخذ ایدرك توقادك سمت جنوبیسنده کائن اووه‌یی سقی ایدر ومجراسنك وسطنده تشکیل ایتدیکی منحنیلرك بررنصفی انقره ولایتنده جریان و مؤخراً استقامتنی شمال شرقی‌یه توجیه ایله اماسیه قربنده طوزانلی صویی ایله برلشوب یشیل ایرمغی خصوله کتورر .

طولی ٢٥٠ کیلومتره‌دن زیاده وانقره ولایتنده‌کی ایکی نصف منحنیلرینك طولی ٣٠ کیلو قدردر.

چکمجهٔ کبیر . — چتالجه سنجاغنه ملحق قضالردن همنامی بولنان قضانك مرکزی اولوب اسمنه منسوب وبرمرمره دکزندن متحصل آچیق کولك دکزه متصل اولدیغی محلده مبنی و درسعادته آلتی ساعت قدر بعید ایکی بیك نفوسی شامل بر قصبه‌در .

قصبه‌نك برطاش کوپریسی اولوب

دکز ایله کول اراسنده بولنان بوغاز-
جغك اوزرنده مبنی اولدیغندن وصولرك
تزایدنده مرور وعبوری تسهیل ایلر.
چکمجهٔ کبیر قضاسی: چتالجه سنجاغنی
تشکیل ایدر اوچ قضانك بریسی اولوب
یکرمی قدر قریه و درت بش بیك
نفوسی جامعدر.
چکمجهٔ کبیر کولی: مرمره‌دن
متحصل وآکادار بر بوغاز ایله متصل
١٠ کیلومتره طولنده و اوچ کیلومتره
عرضنده برکول اولوب قره‌صو نامنده
بر دره‌یی اخذ ایدر.
صولرك تزایدنده مذکور بوغازدن
فضلهٔ میاه دکزه جریان ایتدیکی کبی
صویك تناقصنده دخی دکز صولری
هجوم ایدرك لذتی طوزلولق کسب ایدر.
بوکون تطهیر ومدخلی تعمیق ایدیله‌رك
غایت محافظه‌لی برلیمان حالنه قونیله بیلور.

چکمجهٔ صغیر. — در سعادت ملحقاتندن
شهر امانتنه مربوط بر قضا اولوب
مرکزی مقری کویی نام قریهٔ
مشهوره‌در.
چکمجهٔ صغیر قصبه‌سی دخی اسمنه
منسوب کولك جنوبنده درسعادت تیمور
یول خطنك کذرکاهنده واقعدر.
چکمجهٔ صغیر کولی: دخی مرمره‌دن
متحصل اولوب جسامتی بیوك چکمجه
کولندن زیاده‌جه‌در.
بوکولك یبان اوردکی وسائر صید
حیواناتی چوق اولدیغندن موسمنده بر
ای شکار برچوق آوجیلر دکزاوردکی
آولامق اوزره کیدرلر.

چلبی پازاری. — بوسنه ولایتنده
مرکزه مضاف
بر قضا اولوب مرکزی روغانیجه
قصبه‌سیدر.

چلیکانلی. — اطنه ولایتنده کشت
وکذار ایدن برعشیرتك
اسمیدر.

چمشکزك. — معمورة العزیز ولا-
یتنك درسم لواسنده
برقضا مرکزی اولوب خرپوطك سکز
ساعت قدر شمالنده واقعدر.
اهالیسی ایکی بیك نفوسدن
زیاده‌جه‌در.

چمنلك. — چناق قلعه بوغازینك
اناطولی ساحلنده وچناق
قلعه قربنده کلید البحر مقابلنده کائن
ومستحکم بر محل اولوب موقع مزبور
ایله کلید البحر اراسنده بوغازك کنیشلکی
١٨٠٠ متره قدردر.

چمین بلی طاغی. — یشیل وقزل
ایرمق نام نهر-
لرك مجرای علیالری اراسنده وتوقادك
شرقنده برطاغدر.

چناق قلعه. — قلعهٔ سلطانیه وآق
دکز بوغازی ماده
لرینه مراجعت بیوریله.

چنبرلی طاش. — درسعادتده آثار
عتیقه‌دن قزل
مرمردن مصنوع برستون اولوب بانیٔ
قسطنطینیه بیوك قسطنطین طرفندن

رومادن جلب اولنه‌رق رکز واقامه واقامه‌اولنمش وتپه‌سنده آپولونك هیکلی مصنوع بولنمش ایدی .

بر مدت صکره قیصر ژولیانوس وتئودوسیوس کندی هیکللرینی وضع ایلشلر ایدی .

الکسی قومنن زماننده صاغقه اصابتیله هیکل ایله ستونك قسم علیاسی تخریب اولنمغله مانوئل قومنن طرفندن تعمیر ایدیله‌رك اوزرینه برصلیب وضع اولنمش ایدی .

بعد ایام بر خریق خانمانسوزسنونی چاتلاتدیغندن لاجل التحکیم چنبرلر ایله ربط اولنمش وبو مناسبتله انجق یوزاللی یوز التمش سنه‌دنبرو اسمی چنبرلی طاشه تحویل قلنمشدر .

چنکالیمانی .— بحر سیاهده بر غوس کورفزی قربنده غایت محافظه‌لی بر لیمان اولوب برغوس لیمانه آچیقلغی جهتیله فورطنه‌لی هوالرده سفاین بورایه التجا ایدر .

چنکل کویی .— استانبول بوغازینك اناطولی یاقه‌سنده درسعادتك قرای صیفیه‌سندن اولوب یوغارك قویتی برمحلنده واقعدر .

چوبان اطه‌سی .— قاشوط اطه‌سنك نام دیکریدر . تفصیلاتی ایچون قاشوط کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

چوبانلرچایی .— قسطمونی ولایتنده کائن صاری قواق طاغنك شمالی پایه‌لرندن ظهور ایدرك سینوب ایله کره‌ده اراسنده وچوبانلر قریه‌سی قربنده قره دکزه دوکیلور .

چوبانك .— مناسترولایتنك ایلبصان سنجاق وپکلین قضاسنده وپکیلینك برساعت قدراوزاغنده کائن بر قریه‌نك اسمیدر .

چوروخ .— ارضروم ولایتندن نبعان ایله ٣٠٠ کیلومتره‌قدر ممالك عثمانیه داخلنده جریان ویقیننده‌روسیه ممالکی داخلنده‌سکسان کیلومتره قدردها تمدید مجرا ایتدکدن صکره باطومك جهت جنوبیسنده بحر سیاهه منصب‌اولان نهرك اسمیدر .

چورلی .— ادرنه ولایتنك تکفور طاغنك سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه‌اولوب مرکزلوا اولان تکفور طاغنك آلتی ساعت‌قدر شرق شمالنده و درسعادتك ٢٠ ساعت قدر غربنده وشمندوفر خطنك ٣ کیلومتره قدر جنوبنده‌واسمنه منسوب برصویك قربنده واقعدر .

دروننده بر باب مکتب رشدیه ورومله مخصوص بیوك بر مکتب ایله بری خلد آشیان سلطان سلیمان خان قانونی دیکری فاتح سلطان محمد خان حضراتنه مخصوص ایکی باب جوامع شریفه ایله مظنهٔ کرامی محی الدین باباوقره‌جه احمد سلطانك مراقد مبارکه‌لری موجوددر .

قضاسی: تکفور طاغی قضاسی ایله قرق کلیسا وچتالجه لوالری ومرمره دکزی ایله محاط ومحدوددر .

٦١٧٦٤٦ دونمدن عبارت اولان اراضیسی طاغ وتپه ودوز یرلردن متشکل اولوب زراعت خصوصنه لایقیله لایقیله اعتنا ایدلدکده کلیتلی ذخیره یتشدیریله بیلور .

داخل قضاده دیشبوداق میشه کورکن‌دن عبارت برعدد قوری موجود اولوب درونده برچوق منبعلرله قیون یتاقلری واردر .

٣٥٠٠٠ نفوس ٣٤٨٨ خانه ٣٧٧ دکان ومغازه ٣١ فرون ١٩ خان ٢٢ دکرمن ٢ فابریقه ١٢٣ انبار وصمانلق ١٥ چفتلك ٧١٨٨ باغ ٩٨٦٨ ترلا ٥١ چایر ٢٧ مرعی ١٦ مکتب ٤ کلیسا ١٦ جامع ٥ تربه ١ حمام برخراب مدرسه وبر عمارت ٢٣ چشمه موجوددر .

چوروم. — انقره ولایت ویوزغاد سنجاغنده قضا مرکزی [١] بر قصبه‌در .

ولایتك شرق جهتنده ومنتهای حدودنده ومرکز لوایه ١٠٨ ومرکز ولایته ٥٤ ساعت اوزاقده ١٦٦٢٩ نفوس جامع ودر سعادت جاده سی اوزرنده واقع اولدیغندن مرور وعبوری پك کثرتلی‌در .

قصبه بسیط برمحلده واطرافی برطاقم طاغ وتپه‌جکلرله محاط برکوزل اووه‌ده مؤسس واثمار فواکهی مبذولدر . انجق نظافت جهتنه لایقیله اعتنا اولنه‌مامسی حسبیله هواسی براز اغیرجه‌در .

جوار قصبه ده اعزهٔ کرامدن علمدار نبی صهیب رومی (ر) کرب غازی وسعد ابن ابی وقاص حضراتنك مقامات عالیه‌سیله شیخ صدرالدین عیسی خلیفه ابدال انا بالم سلطان ارضروم سلطان ودها نیجه ذوات دفین حاك مغفرتدر .

قصبه ده طریقت مولویه وقادریه وخالدیه‌یه منسوب برر باب درکاه دخی موجوددر .

تاویوم (tavium) نام قدیمیله چوروم بر اسکی قصبه اولوب الیوم بر اسکی قلعه‌سی درونده ٢١ خانه‌یی شامل برده قلعه محله‌سی واردر .

درون قصبه‌ده جسیم ومنتظم بر حکومت قوناغی ایله حبسخانه وآخور وتلغرافخانه دبوی وخارج بلده‌ده ایکی الای عسکرك استیعابنه کافی جسیم بر قشله وایکی باب دربند وقره‌غول خانه وبری سلجوقیلر زمانه‌عائد اولمق اوزره ١٦٤ جامع ومسجد وایکبیك جلدی متجاوز کتب متنوعه‌یی حاوی ایکی کتبخانه ٨٢٨٣ خانه ٤ حمام ٧ خان ٢١ قهوه‌خانه بردقیق فابریقه‌سی موجوددر .

چوروم قضاسی: ولایتك منتهای شرق شمالیسنده واقع اولوب جنوباً ستغورلو ویوزغاد قضالری وجهات سائره‌دن قسطمونی وسیواس ولایتلریله محدوددر .

اراضیسی یشیل ایرمق حوضه‌سی اولوب برقاچ کوچك صولر قضاداخلنده اخذ منبع ایله مذکور ایرمغه دوکیلورلر .

محصولاتی حنطه شعیر بورچاق داری یولاف نخود مرجمك بقله کندیرجهری

[١] چوروم اخیراً سنجاغنه تحول ایلمش اولدیغندن قصبه‌ده لوا مرکزی اولمشدر .

وانواع فواكه وسبزه‌دن ومعمولاتی ایران کاری یوك شال پاموق کو- ملكك بز واوانیٔ نحاسیه وادوات حدیدیه‌دن عبارتدر .

حیواناتدن ٢٨١٨٦ قیون ٣٩٤١٩ کچی ١٢٠٩٨ تفتیك ٦٨٥٠ قره صغیر ٨٠٠ مانده ٥٢٥٠ مرکب ٣٢٠ أسب ٥٧ استر ٦٠ دوه موجوددر .

چوروکصو.ـ ایدین وقونیه وخداوندکار ولایتلری حدودلرینه قریب بر محلده وقره حصار سنجاغی داخلنده اوزونجه ودار برکولدر .

چهارشمبه.ـ طربزون ولا- یتنده جانیك سنجاغنه ملحق قضا مرکزی بر قصبه اولوب یشیل ایرمغك منصبنه قریب محلنده ونهرك ایکی ساحلنده مبنیدر .

قسم اعظمی اسلام اولمق اوزره ١٥ بیکی متجاوز سکنه‌سی ٧ جامع و ٥ مدرسه‌سی بری رشدیه اوله‌رق یدی سکز قدر مکاتب اسلامیه‌سی وبر قاچ خرستیان مکاتبی وبر بیوك صودکرمنی وسائره‌سی واردر .

نهرده بالق کثرتلی اولدیغندن حاویارجیلق صنعتی ایچه مترقیدر .

قضاسی : ترمه وصامسون قضالری اراسنده وساحلده واقع اولوب یشیل ایرمغك قسم اسفلی قضایی اروا ایدر .

قسماً طاغلق وقسماً اووه‌لق اولوب طاغلرنده اورمانلری کنیش وکراسته تجارتی رواجلیدر یتمش بیکه قریب اولان سکنه‌سی میاننده چرکس مها- جرینده واردر .

باشلوجه محصولی توتوندر بونکله برابر محصولات سائره‌سی دخی چوقدر.

قضانك جنسی محصولاتی ومقدارلری بروجه آتیدر .

بغدای	هکتولیتره	٢٥٤٠
آرپه	»	٤٩٣١٠
مصر	»	٢١٣٩٩٠
پرنج	کیلوغرام	١٠١٧١٠
کویر	»	١٧٢٩٠
فاصولیه	»	١٧٣٧٠٠
فندق	»	٢٥٠
اوزوم	»	١١١٠
جویز	»	٢٥٣٠
قوری اوت	»	٢١٠٦٨٠
سبزه	»	٥٢١١٦٠
میوه	»	١٢٨٩٩٠
بال	»	٤٧٥٠٠
توتون	»	٦٢٤٨٠٠

چهارشنبه .ـ قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغنده حمیدیه نامیله اخیراً تأسس ایدن قضانك مرکزی اولوب فیلیاس چایی قربنده وطاغلق بر محلده مبنیدر .

اناطولیده بو اسمده بر قاچ قریه دها موجوددر .

چیتریا.ـ قبریس اطه‌سنده لفقوشه قربنده از منهٔ قدیمه ده اطه‌نك اك بیوك بلادندن بری اولان

وکیتره نامیله معروف اولان شهرك اسمیدر.

چیتلی — خداوندکار ولایتنده ارطغرل سنجاغنك اینه - کول قضاسنده واینه کول قصبه‌سنه ٢ ساعت اوزاق بر موقعده برقریه‌اولوب ایچندن نبعان ایدن وچیتلی صویی نامیله طبابتده مستعمل اولان معدن صوییله مشتهردر .

چیتلی صویی هاضم وامراض معدویه‌یه غایتله نافع اولوب اوروپانك ویشی صوینه مرجحدر چیتلی صوینك ترکیباتنده موجود املحهٔ نافعه بر وجه آتیدر ،

درجهٔ حرارتی	١٣,٥
درجهٔ کثافتی	١,٠٠٥

ترکیبی

حامض قاربون	٠,٤٧٣	غرام
ثانی‌ٔ قاربونیت سوده	٤,٥٠٦	»
ثانی‌ٔ قاربونیت پوتاس	١,١٤٢	»
ثانی قاربونیت مغنزیا	٠,٣٦٥	»
ثانی‌ٔ قاربونیت کلسی	٠,٣٦٧	»
ثانی‌ٔ قاربونیت حدید	٠,٠٠٥	»
کبرتیت سوده	٠,١٣٢	»
قوسفیت سوده	٠,٠٦١	»
قلور سودیوم	٠,٠٦٥	»
ایود سودیوم	اثار	
سلس	٠,٠٦٠	»
منغانز	اثار	
برلیتره ده یکون	٦,١٨٧	

حرف الحاء

حاجی بکتاش — آنقره ولایت وقیر شهری لواسنده وقیر شهرینه سکز ساعت قدر بعد ومسافه‌ده کائن ناحیه مرکزی برقصبه اولوب مشاهیر اولیادن حاجی بکتاش ولی قدس سره السامی حضرتلرینك تربهٔ شریفه وخانقاه منیفه‌سنی حاوی اولمغله شهرتشعاردر .

قصبه موقعاً بسیط ووسیع الانحا منظره‌سی لطیفدر .

پیر مشار الیه حضرتلرینك خانقاه سعادتلری غایت مکمل ومنتظم اولوب پوست نشین ایچون صیفیه وشتائیه ایله دکان ومسافران وتربه‌دارانه مخصوص متعدد حجره‌لر وتربهٔ پیره متصل خانقاهك حولیسنده ایکی باب جامع شریف ومشتملات سائره موجوددر .

درکاهه مخصوص باغ وبغچه‌لر وترلالر وبونلردن ماعدا پوست نشین وچلبیانك اعاشه‌سی ایچون مکمل اوقاف واردر .

بالی سلطان ایله قلندرشاهك تربه‌لری دخی درون قصبه‌ده واقعدر .

قصبه‌نك شرق جنوبی جهتنده خرقه طاغی ومذکورطاغك دامننده حاجی بکتاش ولینك جله خانه‌سی وبرساعت مسافه‌ده آثار کرامت علیه‌لرندن اولان بش‌طاش وجهت شرقیه‌سنده وبرساعت مسافه‌ده خانقاهك متفرعاتندن دده باغی دیمکله معروف کبیر بر باغ درونده باغجی دده ایله درویشانه مخصوص متعدد اوطه‌لی کارکیر زاویه‌لر موجود اولوب مذکور باغ موقعاً فوق العاده لطافت افزا وطوپراغنده خاصهٔ نامیه ایسه مشار الیه حضرتلرینك فیض تجلیٔ قدسیانه‌لرینه بر شاهد جلی اوله‌جق مرتبه‌ده خارقه نمادر .

قصبه‌ده ایکی بیکه قریب نفوس واوچیوزدن زیاده خانه واون بش یکرمی قدر دکان موجوددر .

حاجی بکتاش ناحیه‌سی : ١٤٠ قریه ودرت بشبیك نفوسی جامع اولوب اراضیسی اولدقجه منبت وحبوبات ایله میوه وسبزه محصولی رواجلیدر .

درون ناحیه‌ده بر نوع بلغامی طاش ایله طوز کوبی دینلان قریه‌یه اون دقیقه قدر مسافه‌ده حاجی بکتاش مملحه‌سی دینلان طوزله موجوددر .

« مذکور مملحه قیرشهرینه آلتمش بش کیلومتره مسافه‌ده وشرق جنوبیده واقع اولوب قیا حالنده بولنان طوزلرك اك مشهوری وزیاده خالصدرکه سنه‌ده ایکی میلیون قیه‌یه قریب طوز اخراج اولنمقده وبوطوزلرك لذت ونفاستی حسبیله هرطرفجه کسب رغبت ایتمکده‌در .

مذکور طوز تحت الزمین آتی مترو درینلکدن اخراج ایدیلور .

طوزك اخراجیچون مائلی قیولر حفر ایدلمشدر .

بوقیولرك زمینی غایت طار وحرکته غیر مساعد برصورتده ایسه‌ده منحصراً بونکله اشتغال ایدن وطوزله‌لردن اون دقیقه بعد ومسافه‌ده بولنان طوز کوبی قریه اهالیسی طوز اخراجی عملیاتنده اودرجه کسب ملکه ایتمشلردرکه بومائلی وطار قیولر ایچروسنده قوشارق حرکت ایدوب برنفر کونده سکساندن یوز قیه‌یه قدر طوز چیقاره بیلمکده‌در .

شو صوك سنه‌لرده دیون عمومیه اداره‌سی جانبندن برای تجربه عمودی برقیو آچیلمش ولازم کلان ادوات تدارك واستعمالنه باشلانلمش اولمغله طوز اجراجنده فوق العاده برسهولت حاصل اولدیغی کبی مصارفجه‌ده یوزده اوتوز التی راده‌سنده تصرف ایدیله بیلمکده‌در .

شویله که کچن ١٨٨٠ سنهٔ میلادیسنده یوز قیه طوز اخراجی ایچون ایکی غروش طقسان سانتیم وسکسان ایکیده ایکی غروش اون درت سانتیم وسکسان درتده اوچ غروش وسکسان بشده اوچ غروش اون سانتیم مصارف اختیار ایدلمکده ایکن عمودی قیولرك

حفریله آلات وادوات اخراجیه‌نك استعمالندن طولایی بیك سكز یوز سكسان سكزده كذلك یوز قیه طوزك مصارف اخراجیه‌سی برغروش طقسان یدی سانتیمه قدر تنزل ایتلشدر .

مذكور محلهدن چیقان غایت خالص وشفاف برنوع طوز پك اوقدر مبذول اولمامسی جهتله صرفیاتی یالكز مابین همایونه منحصر كبیدر . (انقره ولایتی سالنامه‌سی)

حاجی حمزه .ـ سیواس ولایتنك اماسیه سنجاغنده عثمانجق قضاسنه مربوط بش ناحیه‌نك بریسی اولوب سكز قریه‌دن مركب ومتشكلدر .

مركزی اولان حاجی حمزه قریه‌سی عثمانجق قصبه‌سندن اوچ ساعت قدر غرب شمالنده وقسطمونی ولایتی حدودنده وقزل ایرمق كنارنده واقعدر .

حارم .ـ حلب ولایت وسنجاغنده وحلبك اون التی ساعت غربنده وانتاكیه‌نك ٣٥ كیلو متره شرقنده كائن قضا مركزی برقصبه‌در .

مزبور قصبه دهاطوغریسی قریه عمیق اووه‌سنده و بطاقلق بر محلده مبنی اولدیغندن هواسی وخیمدر .

كافه‌سی اسلام اوله‌رق ١٦٣٦ نفوسی بیضی الشكل عتیق بر قلعه ایله بر جامع شریف برحمام اوتوز قدر دكان اوچ صو دكرمنی محتویدر .

قلعه‌سنك بانیسی مجهول ایسه‌ده ملك الظاهر طرفندن تعمیر ایدلدیكی قپوسنك بالاسنده محرردر .

حارم قصبه‌سیله برساعت مسافه‌ده واقع ارتاح قریه‌سی صلیبیون دورنده اك شدید محاربانك محل جریانی اولمشیدی .

قضاسی : شمالاً بیلان وكلیس شرقاً جبل سمعان جنوباً ادلیب غرباً انتاكیه قضالری وعمیق كولیله احاطه وتحدید اولنمشدر .

اراضیسی عمیق اووه‌سی داخلنده بولنمغله بطاقلق ایسه‌ده محصولاتی كلیتلی اولوب بغدای، آرپه، داری، زیتون، نخود، مرجمك، توتون، انجیر، اوزوم، وآرمود یتشور .

نهر عاصی قضانك غربی حدودینی تشكیل ایتدیكی كبی عفرین نهری دخی شمالنده طقوز كیلومتره قدر بر مجرا تحدید ایدرك عمیق كولنه دوكیلور.

بونلردن ماعدا دها برچوق صولر واردركه جمله‌سی عمیق كولنه جریان ایدرك مذكور كولك صوینی تزییده خدمت ایدرلر .

قضانك سكنه‌سی همان جمله‌سی مسلم اوله‌رق ٢٤٢٠٠ نفوسدن عبارتدر .

قضاء مزبور باریشا وریحانیه نامنده ایكی ناحیه ایله ١٨٤ قریه‌دن متشكلدر.

فتوح فاروقیه‌دن مار الذكر آرتاح ایله نیزین و سلفین قریه‌لری وبرچوق معابد و مغاره‌لری مشتمل اولان دانا قریه‌سی داخل قضاده واقعدرلر.

قضاده ١٥ جامعشريف ٢٤ مسجد بر باب رشديه مكتبى ٤٠ قدر مكاتب صبيانيه برباب قاپلوجه ٢٤ خان ٣ شيشه كارخانه‌سى ٧ حمام ٢٣ دكرمن موجوددر .

قضانك باشلوجه معمولاتى سكنه‌سى اولان تركمنلر طرفندن نسج و اعمال اولنان نفيس و بى نظير قاليچه‌لردن عبارتدر .

حاصبيا .ـ سوريه ولايت وسنجاغنده و شامشريفك اون سكز ساعت قدر اوزاغنده قضا مركزى بر قصبه اولوب اردن نهرى توابعندن نهر الحاصبانى نام چاى قصبه‌نك يارم ساعت قدر اوزاغندن مرور ايدر .

هواسى معتدلجه ايسه‌ده صويى فنا اولديغندن صحه علتنى توليد ايدر.

وقتيله بش آلتى بيك نفوسى جامع ايكن شمديلرده اوچ بيكدن زياده اهاليسى يوقدر .

درون قصبه‌ده بر نوع پاموق بزى ايله چارشفلق بز و عبا نسج اولنوب داخل قضا ايله قدس وحوران جهتلرنده صاتيلور. و بونك نسج اعماليله اشتغال ايدن ايكيوز اللى قدر عمله موجوددر.

حاصبياده بهر جمعه كونلرى قورـ يلور بر پازار واردر .

قضاسى: شامك غربنده و بيروت ولايتى حدودنده اولوب راشيا قضاسى و حوران سنجاغى ايله محدوددر.

اراضيسى طاشلق اولمغله زراعتى آزدر .

مشهورجبل الشيخ اوزرنده طاشدن معمول بر تل ايله صباريه قريه‌سنده آثار عتيقه‌دن آلتمش قدم طول واوتوز قدم عرضنده برهيكل وشوبا والكفير قريه‌لرى جوارنده بولنان طاغلرك اتكنده روماليلر زمانندن قاله مزارستان مثللو آثار قديمه واردر.

قضا داخلنده حمر دينلور بر معدن موجود اولوب اوروپاده پك معتبر اولديغندن بهر صنديغى اوچ ليرايه قدر صاتيلور .

داخل ولايتده دخى بعض صنايعده و اوزومله عارض اولان قوردلرك دفعنده مستعملدر.

حاصبيا قضاسنده اون بيكى متجاوز نفوس موجود اولوب قسم اعظمى مسلم ودرزيدر .

قضا ١٧ قريه‌دن مركبدر.

ايكى صبيان و بر رشديه مكتبى ايله ١١ جامع ٨ كليسا ٥ مدرسه ٣٧ دكرمن واردر .

حافيق .ـ سيواس ولايتى ولواسنه مربوط بر قضا اولوب مركزى قوجحصار قصبه‌سيدر .

قصبهٔ مزبوره‌به متعلق تفصيلات محلنده اعطا اولنه‌جقدر..

حافيق قضاسى سيواس سنجاغنك شمالنده وتوقاد وقره‌حصار شرقى لوالريله سيواس قوچكيرى ديوريكى يلدز ايلى قضالريله محدوددر .

قزل ایرمق قضایی اورته‌سندن شق ایتدیکی کبی تجر و ییلانلی طاغلر دخی حدود جنوبیه‌سنی تشکیل ایدرلر .

اراضیسی طاغلق و طاشلق اولمغله برابر منبت محللری دخی واردر .

اورمانلری مرعالری واسع اولوب کلیتلی قیون وصغیرلر بسلنور .

٦٥٧٦٣ نفوس ایله ١٧٥ قریه‌یی جامع اولوب قرای مزبوره ١٦ ناحیه‌یه منقسمدر .

١١١ مکتب ١٦٥ جامع و مسجد ٢٠ کلیسا و مناستر ٧٦ دکرمن موجوددر .

حانیه — کرید جزیره‌سنك مرکز اداره‌سیدر .

شهر جزیره‌نك قسم غربیسنك ساحل شمالیسنده و سوده لیمانی وجوده کتورن اقر و تیری شبه جزیره‌سنك جهت غربیه‌سنده وقلادیو نهرینك صاغ ساحلنده‌وپارس نصف النهارینك ٤٠ درجه ٢١ دقیقه شرقنده و ٣٥ درجه ٣٠ دقیقه عرض شمالیده واقعدر .

شهر قرون وسطی اصولی اوزره بر سور ایله محاط اولوب سورك ایکی عدد قپوسی موجوددر .

ابنیه‌لری وندیکلیلر زمانی اخطار ایدن طرز قدیمده و سوقاقلری عموماً طار و دولاشیقلیدر .

لیمانی دکز طرفندن برطاقم دوکونتی قیالر اوزرینه مؤسس بر دیوار ایله محاطدرکه مدخلنك برجهتنده فنار دیکر جهتنده برقلعهٔ مستحکم موجوددر .

سدك طولی ٣٧٧ متره امتداد ایدرك وندیکلیلرك آثاری ایدوکی معلومدر .

لیمانی دائماً اجنبی تجارتنه کشاده اولوب طرابلس غرب مصر یونانستان ایتالیا و فرانسه خطلرینه ایشلیان باجمله سفاین تجاریه و پوسته واپورلرینك اوغراغیدر .

حانیه‌شهری کرید حکمدارانك اك اسکیلرندن اولان کیدونك اثر بناسی اولوب مومی‌الیه اسمنه نسبتله کیدونیا نامنی ویرمش . و بر چوق وقتلر حانیه شهری جزیره‌نك اوچ بیوك بلادینك بریسی اولمش ایدی .

کیدونیا شهر قدیمنك خرابه‌سی الیوم اطراف شهرده موجوددر .

روما اداره‌سنده بولندیغی زمان دخی یعنی ٦٩ تاریخ میلادیسنده ینه حانیه اهمیتنی محافظه ایتمشدر .

١٢٥٢ تاریخ میلادیسنده حانیه یکیدن وندیکلیلر معرفتیله تجدید وتحکیم اولنمش و اره‌سی چوق کچمکسزین یعنی ١٦٤٥ سنهٔ میلادیسنك اغستوسك یکرمی ایکیسنده ید عثمانیه انتقال ایلمشدر .

حانیه ذکر اولندیغی زمان فاتح شیر صولتی اولان غازی یوسف پاشانك نام جلادتی خاطره کلمك طبیعیدر .

حانیه‌ده ١٩٠٠٠ نفوس ٢٢ جامع ومسجد ٦ تکیه ٣ کلیسا ٢ حاوره ١٣

ملل مختلفه‌یه مخصوص مکاتب بری عسکری اولمق اوزره اوچ خسته خانه ٢ قشله ٣ حمام ١ طوپخانه موجوددر. اقروتیری شبه جزیره‌سنك شرقنده کائن سوده لیمانی دولت ترسانه‌سنی حاوی وآق دکز دونمامسنك مرکزی اولدیغی کبی بر چوق دول اجنبیه فیلولرینك دخی اوغراغیدر .

برسنه ظرفنده حانیه لیمانینه امد شد ایدن سفاینك مقدارینی مبین جدولدر : [١]

قنارسمی	طونه			عدد سفاین			باندره
	یکون	یلکنلی	واپور	یکون	یلکنلی	واپور	
غروش	١٦٧٢	»	١٦٧٢	٢	»	٢	المانیا
	١٦٥٢	٥٣٨	١١١٤	٨	٦	٢	انکلتره
	٧٨٦٦٠	٥٨٣	٨٨٠٧٧	١٠٢	٣	٩٩	نمسه
	٩١٢	»	٩١٢	١	»	١	دانیمارقه
	٦٩١	»	٦٩١	٢	»	٢	اسپانیا
٣٣٥٨٤	٧٩٤	»	٧٩٤	١	»	١	فرانسز
	١٨٨٨٤	٢٦٨٤	١٦٢٠٠	١٤٠	٩٧	٦١	یونان
	١٠٠٣	١٠٠٣	»	٣٠	٣٠	»	ایتالیا
	٦٨٠	٦٨٠	»	٤	٤	»	قره طاغ
	٩٨٩٥٨	١٢٣٩٠	٨٦٥٦٨	٦٧٩	٥٥٠	١٢٩	عثمانلی
	١٨٨	١٨٨	»	٦	٦	»	سامین
	١٠٨	١٠٨	»	٢	٢	»	تونس
	٢٥٣	٢٥٣	»	٢	٢	»	اسوج توروج
٣٣٥٨٤	٢١٤٤٥٥	١٨٤٢٧	١٩٦٠٢٨	٩٧٩	٦٨٢	٧٩٧	یکون

حانیه سنجاغی: کرید ولایتنی ترکیب ایدن بش لوانك بریسی اولوب اطه‌نك قسم غربیسندن عبارتدر .

باشلوجه محصولی لیمون پورتقال زیتون و زیتون یاغی ایله اوزوم وصابوندر .

لوانك تجارتی انکلتره المانیا خطهٔ مصریه وروم ایلی واناطولی وعربستان ایله ایتالیاروسیه رومانیاواسطه‌سیله‌در.

اخراجات سنویه‌سی ٤,٨٣٠٠٠٠ فرانق وادخالاتی ٤,٩٧٥٠٠٠ فرانقدر .

[١] ترکی دازی نام کتابدن اخذ اولنمشدر .

لواناك سكنهٔ موجوده‌سی ٢١٥٩٨ اسلام ٤٣٤٤٩ روم ١٩٧ قاتوليك ١٥ پروتستان ٥٢٥ يهودی اولق اوزره ٦٥٧٨٧ نفوسدن عبارتدر .

تقسيمات ملكيه‌سی : سنجاغی ٣ قضا ايله ٦ ناحيه‌يی جامعدر :

قضا	نواحی	قرا
(١) كيدونيا	ياليوحورا قاتليانو كدانو	٤٨
(٢) كيسامو		١٦٥
(٣) سلينو	لاقوس آليكيا پروليا	٦٩

حبرون — (hebròn) قدر شريف سنجاغنده قضا مركزی برقصبه اولوب خليل الرحمن نامیله دخی ياد اولنور .

قدسك سكز ساعت قدر غرب جنوبيسنده واسكله‌سی اولان غزه‌نك اونبر ساعت قدر شرقنده وبيت لحم قصبه‌سنك بش فرسخ جنوبنده كائن ارض فلسطينك بلاد قديمه ومشهوره‌سندندر .

جبل خليل نامیله معروف اولان بر طاغك اصدارنده واقع اولوب خانه‌لری صيق وسوقاقلری طاردر .

١١ بيك قدر سكنه‌سی ٤٠٠٠ خانه‌سی ٢٢ حمامی وسائره‌سی واردر .

شهرك اسكی اسمی (آربا arba) اولوب تاتيردن يدی سنه اقدم بنا اولنمشدر .

ابراهيم عليه السلام حبرونده توطن وحرمی ساره ايله اوغللری يعقوب واسحاق عليهما السلام وحرم واولادلری وكنديلری دخی جبل خليلك اتكنده‌كی حجره قربنده‌كی غازده دفن اولنمشلردر .

حضرت داود عليه السلام سيون قلعه‌سنك فتحنه قدر حبرونده اقامت ايلمشيدی . وبعدالفتح يهوديلرك اسكان ايتدكلری شهرلرك بريسيده حبرون اولمسی مظنوندر .

حبرون روما اداره‌سنه كچدكده جنرال (سره آليزه) طرفندن مستحفظين اعدام وشهر احراق بالنار ايدلمشيدی .

اهل صليب وقتنده حبرون بر پسقپوساق اولوب سنت ابراهام نامیله مشهور ايدی .

پيغمبران عظام حضراتنك مراقد منوره‌لری اوزرنده‌كی مسجد الخليل نام معبدك اسمی مؤخراً شهره تعميم اولنه‌رق خليل الرحمن نامنی آلمشدر .

شمديكی اهاليسی كاملاً اسلام اولوب انجق ايچلرنده بر مقدار جزئی يهودی دخی موجوددر .

روايته نظراً مسجد الخليل حضرت سليمان عليه السلامك بناسی اولوب ملوك مصريه‌دن ملك الظاهر و برقوق وامثالی طرفندن تعمير وتوسيعنه همت اولنمش و بالذات زيارت ايدن ياوز سلطان سليم خان حضرتلری دخی تعمير وتجديد وسلطان محمود خان ثانی حضرتلری دخی عمارت و مشتملات علاوه‌سيله اعمار ايلمشدر .

قصبه باغلق و بغچه‌لك اولوب نار و اوزومی مبذولدر . جبل الخليلك صفوق و لذيذ صولری قصبه‌یه قدر جريان ايلر . اهالئ مملكت شافعی المذهب اولوب عربجه ايله متكلمدرلر .

حبرون قضاسی : شرقاً بحر لوط شمالاً قدس قضاسی جنوباً باديه وغرباً غزه قضاسيله محاطدر .

اهاليسی ٢٧ بيك نفوس اولوب شجاعت وجسارت ايله مشهوردرلر .

اراضيسی كرچه قابل زراعت وفلاحت ايسه‌ده سكنه‌سی اكوب بچمكه چندان التفات ايتمدكلرندن حاصلاتی انجق محلنه كفايت ايده‌بيلور .

مع هذا ريتون ايله اوزومی مبذولدر .

اعلا جنس عرب آت وقسراقلريله جبل خليلده برجنس غايت ايری كچيلر بسلنور كه بو كچيلرك دريلری طلوم صورتيله صويبله‌رق اطرافه ارسال وبو جهتله ايچه بر استفاده استحصال اولنور .

حبسمانه . ـ طربزون ولايت وسنجاغنده اردو قضاسنه ملحق ٢٩ قريه‌يی جامع برناحيه‌در .

حبشی . ـ مكهٔ مكرمه‌نك آلتی ميل قدر شرق جهتنده كائن برجبلك اسميدركه احابيش قريش ناميله ياد اولنان قبيله بوطاغه منسوب ايدی .

ابا بكر الصديق رضی الله عنهك مخدومی جناب عبدالرحمن بو طاغده فجأةً ارتحال بيورمشدی .

حبيش . ـ رقه قربنده وقعهٔ صفين ده عساكر جناب حيدردن رتبهٔ شهادتی احراز ايدن ذواتك مقابرينی حاوی برمحلدر .

حجاز . ـ جزيرة العربك سمت غربيسنك قسم شماليسنه ويريلان اسمدر .

بوخطهٔ مباركه شمالاً ارض فلسطين غرباً بحر احمر جنوباً قطعهٔ يمانيه‌دن عسير سنجاغی ايله محاط . وشرقاً نجد وشمر وبرالشام باديه‌لرينه قدر ممتد اولور .

حجاز، حجاز نامنك تسميه‌سی قطعه‌نك تهامه دينلان قسميله نجد آراسنده حاجز بولنمسندن ايلرو كلمشدر .

حجاز اراضيسی طبعاً يكديكرندن متفرق اولمق اوزره ايكی قسمدر .

قسمين مذكورينده بريسی جبل سراة دينلان اصل حجازدركه جبل مذكور اوزرنده مرتفع برخطه‌در . ديكری تهامه ناميله معروف اولوب جبل سراة ايله بحر احمر بيننده شمالدن جنوبه قدر امتداد ايله تهامه قسمی يمن قطعه‌سنده دخی امتداد ايتديكندن تهامهٔ حجاز وتهامهٔ يمن ناميله ايكی قسمدن عبارتدر . شمالده بحر احمرك منتهاسندن بدأ ايدرك ٤٠ : ٨٠ ميل عرضنده باب المندبه قدر امتداد ايدن برمنطقهٔ منحطه‌دن عبارت اولان تهامه قطعه‌سی عموميتله قومسال والچاق برچول حالنده اولوب شرق جهتی جبل سراة ايله تحديد اولنمشدركه برسلسلهٔ طويله‌دن عبارت

اولان جبال مزبوره‌نك اك مرتفع نقطه‌سی خطهٔ حجازیه‌ده مکهٔ مکرمه‌نك اون ایکی ساعت قدر شرق جهتنده کائن ایکی بیك متره مرتفع جبل کرادر .

جبل احد ایله جبل طی دخی حجازك نقاط مرتفعه‌سندن معدوددرلر .

سراة طاغلری اوتدن واغاجدن عاری چپلاق قیالقلردن عبارت ایسه‌ده جبل کرا آقار صولری وبدیع المنظر اورمانلری حاویدر .

جبل کرانك ذروه‌سنده واقع هدی نام قریهٔ لطیفه خطهٔ حجازیه‌یی تشکیل ایلیان صحاریٔ وسیعة الانحایی الابیلدیکنه پیش انظاره وضع ایلدیکی کبی متعدد چاغلیانلر تشکیل ایدن لطیف وغایت صغوق صولری دخی شاملدر .

حجازده نهر دینله‌جك قدر آقار صولر یوق ایسه‌ده کرك جبل طی واحد وکرك جبال سائره‌دن اینان برخیلی موقت الجریان صولر آشاغیلرده باغ وبغچه وبوستانلری سقی واروا ایدرعلی الاکثر قوملره کومیله‌رك نهان اولدقلری کبی دخی دکزه قدر اینرلر .

مشهور صولر مثنی ، سویله ، جبل کرا ، وادیٔ فاطمه ، سیل کبیر ، مثللو دره‌جکلردر .

حجاز سمتنده طائف ایله جبل کرا اوزرنده کی مواقعك هواسی سرین ایسه‌ده سائر طرفلر علی الخصوص تهامه جهتی غایت شدید ویاقیجی بر حرارته مالکدر .

یازموسمنك حرارتی مساوی عرضده بولنان ممالکه نظراً زیاده شدیددر .

ایام شتاسی اناطولینك وروم ایلینك ایلك بهاری کبیدر .

بووادیده بریغمور وبرده بیوست موسمی اولوب موسم بارانده یغمورلر دوشمسنی متعاقب اورته‌لق یشللنور وقوملرك منظرهٔ قسوت انکیزی غائب اوله‌رق اورته‌لق برقالیچهٔ حضرا هیئتی اکتساب ایلر . انجق برمدت جزئیه طرفنده شدتلی و سورکلی روزکارلر اسمکه باشلیه‌رق اورته‌لغك او شکل زمردینی محو اوله‌رق منظرهٔ سابقه عودت ایلر .

حجازده اسن روزکارلرك اك شدتلیسی ومضری سام یلیدر .

حجاز قطعه‌سنك طاشلق اولمسی ویاغمورلرك ندرتی جهتیله محصولاتی آز اولوب اك زیاده حاصل اولان حنطه وآرپه بیله دفع احتیاجه کفایت ایتمکده‌در .

بناءً علیه سکنه‌سی بومبای بصره ومصر جهتلرنده ذخیره جلبی مجبوریتنده‌درلر .

حجازك اك مهم محصولی خرمادر .

بناءً علیه طاغلرده وتهامه ایچنده بعض وادیلرده منبت طوپراقلی وآقار صولی یرلر واردرکه اورالرده هردرلو محصولات یتشدیرلمکده‌در .

مع مافیه فومسال یرلرده حیواناتی اداره ایده‌بیله‌جك صورتده نك توك یشیللك بولندیغی کبی برخارقهٔ طبیعت

اولمق اوزره مكهٔ مكرمه جوارنده كى قومسال واديلرده ياز وقيش دائما قاوون وقارپوز بولنور .

صولرينك كثرتى وهواسنك لطافتى مشهور اولان طائفده اوزوم ، اريك ، نار ، آيوا ، شفتالى ، بادم ، جويز ، قره طوت ، انجير ، زردالى ، ليمون ، تورنج ، موز حاصل اولور .

جبل ثورك جنوب جهتنده حسينيه ناميله معروف اولان برمحل فرحفزاده حيوانات ايچون يونجه اوتى ايله خرما قارپوز وهرنوع سبزه يتشور .

حواليده عربان دوره دينلان بغداى ودخن زرع ايله تدارك معيشت ايدرلر .

اشجاردن تهامه ده : خرما ، طوت ، تيك ، ايلغين ، قنا ، تمر هندى وجبل كراده آرديج ، يبانى بادم ، يبانى ياسمن ، يبانى زيتون اغاجلرى واردر .

حيواناتدن حجاز خطهٔ مباركه سنده قيون ، كچى ، دوه ، آت ، مركب ، استر ، هجين ، اينك ، اوكوز موجوددر .

وحشى حيوانلردن يبان اوكوز و مركبى و يبانى كچى ايله طوشان ، كيك ، تلكى ، صرتلان ، قورد ، ميمون وقپلانه مشابهت تامه سى بولنان وانسانله موانستى درجهٔ امكانده اولان فهد وانواع طيور ايله بيلان ، عقرب ولاديغ ناميله وادئ فاطمه ده كثرتله مشاهده اولنه رق صو قدينى انسانلرى درحال هلاك ايدن برنوع اورمجك موجوددر .

اهالى و السنه : حجاز اهاليسى عموماً اسلام اولمق اوزره ايكى بچق ميليون تخمين ايديلور . اهالئ مذكوره قوم نجيب عربدن عبارت اولوب جمله سى لسان عربى ايله متكلم ايسه لرده حرمين الشريفين اهاليسى ميانده ترجكه بيلنلرده آز مقداردده دكلدرلر .

خطهٔ مباركهٔ حجازيه نك ظهور اسلامدن چوق اول اهميتى تقدير او لنمش ايدى .

اهاليك فصاحت و بلاغتى وسكنه سنك عربان سائره يه وجوه متعدده ايله تفوق هله كعبهٔ معظمه كبى عربانك ملجاء ومرجعى اولان برموقع مقدسه مالكيتى جهتيله حجاز قطعه سى برمحترم محل اولمق اوزره طانمش ايدى .

اسلامك ظهورى حجازك شعشهٔ اقبالنى تزييد ايدرك مدينهٔ منوره عصر سعادتدن اعتباراً عموم عالم اسلاميتك مركزى اولمش ايدى .

مكهنك فتحى دخى اسلاملره برمرجع معنوى تدارك ايتمش ايدى .

خلفاى راشدين دورى ختامنه قدر مركز خلافتى شامل اولديغندن اسلام عالمنك قلبكاهى حجاز طانمشدر .

ملوك اموية شامى وعباسيلر بغدادى مقر خلافت اتخاذ ايتمشلر ايسه ده ينه حرمين محترمينك تعمير و تجديد وترتيبنه وسكنهٔ محترمه سنك انفاق و اعاشه سنه جانب خلافتدن صرف همتدن كيرو طورلمز ايدى .

حجاز خلافت عباسیه‌نك دها ایلك دورلرنده ملوك طوائفدن بعضیلری اداره‌سنده بولنمش واواخر ایامنده ملوك مصریه‌یه انتقال ایلشدر.

ملوك چراکسه الندن غازی یاوز سلطان سلیم خانك مصری الدقلری زمان حجاز قطعه‌سی دخی بالطبع عثمانلیلره انتقال ایلشدی که بو انتقالی شریف مکه بولنان ابو البرکات حرمین محترمینك انحتارلریله اهالینك اطاعت و تابعیتنی مشعر محضر تقدیمیله ارائه ایتمشدر.

سلاطین عظام عثمانیه حضراتی ملوك اسلافدن قات قات زیاده همتلر صرفیله حرمین محترمینی اعمار و تزیین و حد وحسابه کلمز وقفلر تخصیصیله سکنهٔ بیت اللهی مستغرق انعام ایدرك خادم الحرمین الشریفین عنوان جلیلنی بحق اکتساب ایلمشلردر.

حجاز قطعه‌سی ادارهٔ عثمانیه‌یه کچدکدن صکره کاه جده بکلکی نامیله وکاه حبش ایالتنه التحاقاً اداره اولنمش و ولایت اصولنك تأسیسنده حجاز ولایتی نامیله آیروجه بر ولایت اعتبار قلنمشدر.

شمدیکی حالده حجاز ولایتی مکهٔ مکرمه — مدینهٔ منوره — جده نامیله اوچ لوادن عبارت اولوب مکهٔ مکرمه سنجاغی: طائف — تمنار — قرن — نجران — مر الظهران — عکاظ — منجره — کشه — جبرش — سراة — نم — عك — حنکان — وبش — وادیٔ نخله — ذات العراق — بلیل نواحیسنی ومدینهٔ منوره سنجاغی: مدینه و ینبع البحر قضالریله خیبر و الوجه ناحیه‌لرینی و جده سنجاغی دخی لیث، جده قضالریله رابغ ناحیه‌سنی جامعدر.

حجاز ولایتنك مقر صیفیسی طائف ومقر شتویسی مکهٔ مکرمه‌دَر.

حجازك اداره‌سی والیه وامیر مکه اولان شریفه عائددر.

حجر. — جزیرة العربك شمال غربیسنده شام شریفدن مدینهٔ منوره‌یه کیدن طریقده دارالحمرا ایله علا نام منزللر اراسنده واقع برمحل اولوب مداین صالح و قرای صالح و عدال نامله‌ریله دخی معروفدر.

بوراسی قوم صالح علیه‌السلام اولوب طریق عصیانده دوام ایتدکلری ایچون معضوب ربانی اولەرق صیحهٔ جبریل امین ایله هلاك اولان قوم ثمود دیارندندر.

بهجة المنازلك روایتنه نظراً ثمود قومنك یکیاره طاشدن مصنوع اولان بنالری الآن موجود وغیر مسکوندر قلعه و برکه‌سی و قلعه درونده جسیم برقیوسی واردرکه حجاج ایچون برکه‌یی بو قیودن طولدیررلر. خلیل الرحمن قصبه‌سی وعلا یقین اولدیغندن طورنج و پورتقال وطاتلی لیمون و بالچیق خرماسنی کتوروب حجاجه بیع ایدرلر.

قوم صالحك متمکن اولدیغی بنالر

وقیولر مشهور اولوب صولرینی ایچمك منهیدر . و بوراده قبة الحجه‌دینور بر تپه واردر و بنالر اولان تپه‌یه اثالیب دیرلر ومرتفع برمحلده جناب صالح علیه‌السلامك طاشدن اویولمش مسجدی الآن مشاهده اولنور .

رسول اکرم صلی الله علیه و سلم افندمز حضرتلری غزای ثبوکه تشریف بیوردقلرنده بورادن کچدکلری زمان سرعتله مرور ایچون امر بیوردقلری مرویدر .

حجر . — یمنده برقصبه اولدینی کتب عربیه‌ده مذکوردر .

حجور . — یمنده حدیده سنجاغنه ملحق برقضانك اسمیدر . اراضیسی مرتفع ومنبت اولوب حاصلاتی چوقدر .

حجه . — یمن ولایتنده مرکز سنجاغنه ملحق برقضا اولوب ٤ ناحیه ایله ٣٩ قریه‌یی جامعدر . مرکز اداره‌سی حجه قصبه‌جغی‌در .

حدباء . — موصلك نام دیکریدر . موصل ماده‌سنه مراجعت اولنه .

حدث . — ملاطیه حوالیسندن اوائل دور اسلامده اشتهار ایتمش وبرقاچ مهم وقایع حربیه‌نك محل جریانی اولمش برموقع مستحکمك اسمیدر .

ایلك فاتحی زمان فاروقده حبیب مسلمه ونهایت دفعه روملردن استرداد ایدن سیف‌الدوله‌در .

حده . — حجاز ده جده ایله مکهٔ مکرمه اراسنده کائن برمحلدر .

حده . — یمن ولایتنك عسیر سنجاغنده بر قلعه‌نك اسمیدر .

حدیبیه . — مکهٔ مکرمه‌یه قریب بر قریه ویاخود بر آغاج وقویونك اسمی اولوب هجرتك بشنجی سالنده نبیٔ ذیشان افندمز (صلعم) حضرتلرینه صحابهٔ کرامی طرفندن مذکور آغاج تحتنده عقد بیعت اولنمشیدی . وقعه‌نك صورت جریانی شو یولده‌در :

اشرف مخلوقات افندمز حضرتلری برکیجه عالم منامده داخل حریم حرم جناب کبریا اولوب مفتاحلرینی اخذ وطواف کعبه ایله وقفهٔ عرفاتی ادا بیورمش اولدقلری جهتله ایرتسی کونی بورؤیای صادقه‌یی اصحاب کزینه نقل وبیان ایله بو مقصوده وصول بوسنهٔ مبارکه‌ده میسر اولمق اعتقادینه ذهاب بیورلدیغنه بناءً هجرت سنه‌نك آلتنجی سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده مجرد عمره نیتله رسول اکرم حضرتلری بیك درتیوز قدر اصحاب کرامیله مدینهٔ منوره‌دن ودشمن ایله قطعیاً محاربه ایدلمامك نیتله صحابهٔ مومی‌الیهم یالکز برر سیف استصحاب بیورمشلرایدی . اثنای راهده عسفان نام محله مواصلت بیورلدقده برقاچ کون اقدم احوال قریشی تجسس

قصدیله جانب مکهٔ مکرمه‌یه کوندرلمش اولان بشر بن سفیان عودتله قریشك حرکت رسالتپناهی یی اولجه استخبار ایدرك احابیش وثقیفه قبیله‌لرندن تدارك ایتدکلری کلیتلی عسکر ایله مکه‌دن چیقوب ذی طوا نام محلده اردو قورمش اولدقلرینی وطلیعهٔ عسکر اولان خالد بن ولیدی ایکیوز قدر سواری ایله کراع الغمیم نام محلده اقامه ایلدکلرینی خبر ویرمش ایدی .

بونك اوزرینه سپهسالار کتیبهٔ مؤمنین افندمز حضرتلری ایلرویه طوغری حرکت ایله خالدك پیشکاهنه واصل اولدقده اصحاب کرامیله اوکله نمازینی ادا ایتمش وایکندی نمازینی ادا ایده‌جکلری زمان خالدك هجومه قرار ویردیکنی جبریل امین وحی ایله بیلدرمش اولدیغندن لاجل الانتباه اول موضعده صلاة خوف ادا قلنمشدر .

خالدك موقعنك اهمیتی جهتیله طریق دیکر تحریسنه تشبث اولنه‌رق ناحیه بن جندب دلالتیله دیکر بر صعب العبور یولدن حرکت اولنه‌رق خالدك موقعنك ارقه‌سی آلنمش اولدیغندن سواریان دشمن فراره قرار وکیفیتی دشمنه اخبار ایلمشدر .

قافلهٔ سعادتك حدیبیه‌یه وصولنده زیر ران سعادتده بولنان قصوا نام دوه چوکمش وهرنقدر صقیشدیرلمش ایسه‌ده یرندن قلدامشدر که بوکیفیت بوسنه کعبه علیانك زیارتی صحابهٔ کرامه میسر اوله‌میه‌جغنه دلالت معنویه اولمغله همان اول محلدن ایلرویه حرکت اولنمیوب یولدن انحراف ایله حدیبیه‌ده‌کی قیونك کنارنده نصب خیام آرام اولندی .

قیونك صوبی توکندیکی حالده مجرد معجزهٔ جلیلهٔ محمدی اثری اولمق اوزره اولدرجه نزاید ایتمشدر که جمله خلق ایچوب استعمال ایتدیکی وحیوانات صولاندیغی حالده ینه طاشوب دوکیلور ایدی .

خلاصهٔ کلام رسول اکرم حضرتلری اصحاب کرامیله بعد المسافره بوسنه‌لك ادای عمره‌دن فراغت ایله ایرتسی سنه مکهٔ مکرمه‌یه اسلاملرك دخولنه وبو اثناده قریشك مکه‌دن طشره چیقاروب شهری اوچ کون تخلیه ایتملرینه دائر قریش ایله عقد صلح ایدلمش وعهدنامه‌یه شروط سائره دخی درج ایدیله‌رك وصحابهٔ کزینك صحابتنده بولنان قربانلر طلباً لمرضاة الله اوراده ذبح اولنه‌رق جانب مدینه‌یه عودت اولنمشدر .

اصحاب کزینك بوکره بویله‌جه ادای عمره شرفندن محرومیتله عودتلری پك زیاده کوجلرینه کیتمش ایسه‌ده اثنای عودتده کراع الغمیم نام محلده سورهٔ جلیلهٔ فتح مکه شرفنزول ایدرك فتح مبین مکهٔ مکرمه مژده‌سیله یأس وکدرلری مبدل سرور اولمشیدی .

حدیثه ـ موصل وشام جوارنده ونهر فرات اوستنده کائن اوچ قریه‌نك اسمیدر که برنجی‌یه

حدیثة الموصل، ایکنجی حدیثة الفرات، اوچنجی یه حدیثة حرش دیرلر .

حدیده .ـ ساحل بحر احمرده یمن خطه‌سنك اسکله‌سی ویکانه مخرج تجارتیدر .

شهر یمن ولایتنه تابع لوا مرکزی یمنك مرکزی اولان صنعانك اوتوز ایکی ساعت قدر غربنده واقعدر .

لیمانی غایت صیغ اولدیغندن سفائن جسیمه ساحله تقرب ایده‌مز .

اهالیسی یکرمی بیکی متجاوز وتجارتی خیلی رواجلی، ابنیه‌لری مرتفع وکارکیر وچارشوسی مکملدر .

وقتیله یمنك اك معتنا اسکله‌سی وقهوه اخراجاتنك مرکزی اولان محانك (مخ الیمن) تجارتی بوکون حدیده‌یه انتقال ایلمشدر .

حدیده سنجاغی جبل سراده کائن ایکی قضا مستثنا اولمق اوزره تهامه یمنك بر قسمندن عبارت اولوب شمالاً عسیر شرقاً صنعا جنوباً تعزلوالریله محدوددر .

اراضیسی صیجاق ایسه ده منبت ومحصولاتی کثیردر .

جبلدن کلان میاه برخیلی مدت جریاندن صکره علی الاکثر قوملره باتوب غائب اولورلر .

حاصلاتی دوره ، مصر ، سیسام ، بقلا ، مرجمك ، خرماوسائره ایله پاموق ، توتون ، چوید وجبل سراتك تهامه‌یه متوجه اولان اصدارنده حاصل اولان نفیس قهوه‌یه منحصردر .

سواحلده‌کی جزایرده اینجوایله باغه چیقارلمقده‌در .

اداره‌جه : حدیده ـ زبید ـ لحیه ـ زیدیه ـ جبل ریمه ـ حجور ـ بیت الفقیه ـ باجل ـ ابوعریشی نامله‌ریله طقوز قضایه تقسیم اولنمشدر ومذکور قضالردن حدیده قضاسی قمران وجبل برع ناحیه‌لرینی و زبید قضاسی حبس وصاپ العالی و صاپ الساقل ناحیه‌لرینی ولحیه قضاسی زهره ناحیه‌سنی و زیدیه قضاسی بنی قیس ناحیه‌سنی وجبل ریمه قضاسی جعفریه کسمه سفلیه نواحیسنی و حجور قضاسی عبش، حرض، اتهم، عاهم ، خمسی ، فاره ناحیه‌لرینی باجل قضاسی ملحان، حفاش و ابوعریش قضاسی جیزان ناحیه‌لرینی مشتملدر .

حدیله .ـ خطهٔ یمانیه‌ده جبل سراة اوزرنده وصنعانك شرق شمالنده اسکی قصبه‌نك اسمیدر .

حراء .ـ (جبل ـ) مکهٔ مکرمه‌نك اوچ میل اوزاغنده بر طاغ اولوب نبیٔ آخر الزمان افندمز حضرتلری قبل النبوه جبل مزبورده‌کی غارده خلقدن انزوا و اختیار عزلت ایله مشغول عبادات و طاعات اولور ایدی. و نبوتلرینی دخی جبریل امین جبل مزبورده تبشیر و (اقراء) سورهٔ جلیله‌سی تعلیم بیورمشدی .

حراز .ـ قطعهٔ یمانیه‌ده و صنعا سنجاغنده برقضا اولوب جبل سراة اوزرنده وباجل ـ کوکبان ـ آتش ـ صنعا قضالریله محدوددر.

اراضیسی عارضه‌لی ومنبت ومیاه جاریه‌سی کثیر وحاصلاتی متعدد وچوقدر ٣ ناحیه و ٢٠ قریه ایله ٣٠ بیکی متجاوز نفوسی شاملدر.

حرام . — مسجد الحرام ماده‌سنه نظر بیوریله .

حران . — حلب ولایت و اورفه سنجاغنده و اورفه‌نك یدی سکز ساعت قدر جنوب شرقیسنده جلاب صویی اوزرنده و مسکنه‌دن کلان طریقك منتهاسنده کائن بر قریه اولوب قدیماً پك مشهور وتاریخ مقدسده مذکور بر شهر ایدی که الیوم خرابه‌سی موجوددر .

بو شهر صائبیلرك مواقع مقدسه‌سندن اولوب تل ابراهیم نام تپه‌ده هرمس نامنه بر هیکل عظیم وهیاکل سائره موجود ایدی.

جناب ابراهیم خلیل الله حضرت لوطك پدری هاران ایله برلکده بو شهره هجرت ایتمش اولدقلرندن هارانك نامنه نسبتله توسیم قلنمش‌در.

اوائل دور اسلامیه‌ده و خلافت فاروق اعظمیده عیاض ابن غنم یدیله فتح و تسخیر اولندیغی اثناده دخی معموریتی باقی ایدی .

حاراتده مشاهیر حکما وعلمادن بر چوق ذوات یتشمش و علوم وفنونك ترقیسنه خدمات کثیره‌لری سبقت ایتمشدر . .

احمد بن یونس و عمر بن یونس ایله المغیث الکبیر نام دوای مؤثرك موجدی حرانی نام طبیب حاذق حرانده یتشمشلردی .

حرب . — (عربانی) بنی حرب ماده‌سنه نظر اولنه .

حرب . — خطهٔ یمانیه‌ده وصنعا حجاجی طریقنده بر قصبه‌در .

حربی . — بغداد ایله تکریت مابیننده بر قصبه اولدیغی بعض کتب عربیه‌ده ذکر اولنمشدر .

حرزم . — جزیره قراسندندر.

حرمین . — مکهٔ مکرمه ایله مدینهٔ منوره‌یه ویریلان اسمدر .

حریم . — (دارالخلافه) و (طاهری) بغدادك محلات قدیمه‌سندن ایکی محله‌نك اسملری ایدی.

حرامون . — واسط شهری محلاتندن ایدی .

حسن قلعه . — ارضروم ولایت و سنجاغنه تابع پاسینلر قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب مشهور برایلیجه‌سی واردر ارضرومدن ایرانه منتهی اولان جاده حسن قلعه‌دن کچر و اراس نهری قصبه‌نك کنارندن مرور ایلر .

شاعر شیرین زبان نفعیٔ معجز بیان بو قصبه‌یه منسوبدر .

حصار . — (آناطولی حصاری) بوغاز ایچنك اناطولی

یاقه‌سنده وقندیللی ایله کوکصوار اسنده کائن بر موقع اولوب قلعه‌سی یلدرم بایزید خان طرفندن استانبول محاصره‌سنی تسهیل ایتمك اوزره بوغاز کسن نامیله انشا اولنمشدر .

بونك مقابلنده واقع اولوب فاتح سلطان محمد خان مرحوم طرفندن ینه استانبول محاصره‌سنك مقدمه‌سی اولمق و بوغازدن جنویز کیلرینك امدادینه ممانعت ایلمك اوزره انشا قلنمش اولان قلعه‌نك اسمی دخی روم ایلی حصاریدر .

حصارلر اراسنده بوغازك عرضی اك زیاده طار اولوب همان ۸۰۰ متره‌یی کچمز .

اسکی حصار . — ککبوزه جوارنده خرابه‌سی موجود بر قصبه‌نك اسمیدر .

حصار . — (پیکار-) ادرنه ولایتنك قرق کلیسا و سنجاق و قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب قرق کلیسانك شرق جنوبنده و پیکار حصار نام صویك قربنده واقعدر .

حصار کلمه‌سیله مرکب دها برچوق اسملر واردرکه تفصیلات ایچون مرکباتنه مراجعت اقتضا ایدر .

حصار اوکی . — فیلیاس ماده‌سنه مراجعت بیوریله .

حصارجق . — طربزون ولایت وصامسون لوا‌سنده بافره قضاسنه ملحق الاجام ناحیه‌سی داخلنده بر قریه‌در .

حصارجق . — بیفا سنجاغنده و تروا شهر قدیمی خرابه‌سنك سمت شمالیسنده کائن « تووم ایلیوم » نامیله مؤسس اولان شهرك اسمی اولوب الان موجود اولان خرابه‌سی تروانك انقاضی ظن اولنمشیدی .

حصن . — باخود حض الاکراد بیروت ولایتنك طرابلس شام سنجاغنده بر قضانك‌ده اسمی اولوب طرابلس قضاسنك شمال شرقیسنده واقعدر .

داخلنده بغدای ارپه مصر داریسی آق داری مرجمك نحود سیسام کبی حبوبات حاصل اوله‌رق همان ثلثی خارجه کوندریلور .

نهرالاسود نام صوار اضیسنی سق ایلر . داخل قضاده عکار منسوجاتنه مشابه سجاده نسج اولنور .

مرکزی حض قلعه‌سی ایدیسه‌ده بالاخره برج العناز قریه‌سی مرکز اتخاذ اولنمشدر (قلعة الحض) ه حض الاکراد دینمی اهل صلیب درونده عساکر مستحفظه اوله‌رق اسکان اولنان کردلره نسبتله‌در .

(قلعة الحض) وقتیله بعض حکوماتك مرکزی اولمشدر .

حصن زیاد . — خربوطه ویریلن اسمدر .

خربوط ماده‌سنه نظر بیوریله .

حصن كيفا — دیار بکر ولایتنك ماردین سنجاغنده مدیات قضاسنه تابع ٦ قریه‌لی بر قصبه اولوب دجله نهرینك صاغ یاقه‌سنده ساحل فراتده سرت میللرله نهایت بولان طاغلرك اتکنده ونهر مزبور کنارنده کائن‌در .

بو شهرك وقتیله غایت جسیم وشطك ایکی ساحلنده مبنی ایدی . فوق العاده مرتفع اولان کوپریسنك بر کون ایاقلری موجود اولوب شهرده مهم بر فاسقاد تشکیل ایدرکه دیاربکردن کلان کلکار بوراده آتلامغه مجبور اولورلر.

ملوك ایوبیه واتابکان وقتنده مشهور ایدی .

الیوم مسکوکات اسلامیه‌دن بوراده ضرب اولنمش سکه‌لره تصادف اولنمقده‌در .

حصن منصور — یاخود (آدی یمان) معمورة العزیز ولایتنك ملاطیه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ملاطیه‌نك ١٥ ساعت قدر جنوبنده وبهسنینك شمال شرقیسنده واقعدر .

ملوك امویه‌دن مروان حمارك امراسندن منصور بن جعونه طرفندن انشا واعمار اولنه‌رق عباسیلره خیلی مدت قپوسنی آچامشدر .

قضاسی : جنوباً فرات نهریله حلب ولایتندن آیرلمش اوجهات سائره‌دن معمورة العزیز ولایتنه تابع بهسنی ملاطیه کاخته قضالریله احاطه اولنمشدر.

اراضیسی فرات وفراته دوکیلان بر قاچ کوچك چایلر ایله اروا اولنمقده‌در.

یکرمی بش بیکدن متجاوز اولان سکنه‌سنك نصفندن زیاده‌سی کردلر اولوب علی العموم اهل اسلامدر .

میوه‌سی بول وذخیره سی مبذولدر .

صامساد شهر قدیمی دخی داخل قضاده ونهر فرات کنارنده واقعدر .

حصوص — اطنه ولایتنده مسیس یقیننده وجیحان نهرینك جهت شرقیه سنه اسکی بر قصبه اولدیغی بعض کتب عربیه‌ده مسطوردر.

روایته کوره بوراسی ملوك امویه‌دن هشام بن عبدالملك طرفندن بنا وتحکیم ایدلمشدر .

حصین — میسو پوتامیا ده حانور نهری اوزرنده کوچوك بر قصبه اولوب مشاهیردن بر چوق ذوات بوراده نشو ونما بولمشدر .

حضر — موصلك جنوبنده ثرثار نهری اوزرنده آثوردولننه منسوب برشهر جسیمك خرابه‌سیدرکه الیوم موجود اولان انقاضی هنوز تحری اولنمامشدر .

حضرو — دیاربکر ولایت وسنجاغنده سیلوان قضاسنه منسوب سکسان قریه‌لی بر ناحیه نك اسمیدر .

حضور — خطهٔ یمانیه ده زبید قربنده بر قصبه در .

حضوه .ـ (عفوه) مدينهٔ منوره قربنده برموقع اولوب زمان سعادتنشان جناب رسالتپناهيده عفوه ناميله موسوم ايكن ارادهٔ پيغمبری ايله اسمی حضوه يه تبديل اولنمشدر .

حكاری .ـ ياخود (هكاری) وان ولايتنده برخطه اولوب كردلرله مسكوندر اراضيسی طاغلق وطاشلق وزراعته قابليتسزدر .

زاب الاعلی ايرمغی شمالاً اراضی بی شرقدن غربه طوغری سق ايتديكی كبی دجله نهری دخی غربنی تحديد ايلر .

كرك زباب صويی وكرك دجله نهری آلديغی صولر ايله كسب جسامت ايدرك اراضی يی صولار .

حكاری قطعه سی بهتان چال آلپاق ايله برابر ٨ قضا ٤ ناحيه ١٢٠٠ قريه يی جامع وان ولايتنه ملحق بر لوا اعتبار اولنمشدر .

حدودی: شرقاً كشورايران شمالاً وان سنجاغی غرب شماليدن بتليس ولايتنك سعرد سنجاغی غرب جنوبيدن ديار بكر ولايتنك ماردين سنجاغی جنوباً موصل ولايتيله محدوددر .

مركز اداره سی «چوله مرك» قصبه سيدر .

لوا تخميناً وتقريباً اللی بيك نفوس جامعدر .

حلب .ـ آسياى عثمانيده وسوريه خطه سنده كائن حلب ولايتنك مركز اداره سی وممالك عثمانيه نك جسيم وتجارتكاه بلادندن بريسيدر .

شهرك موقعی كليس وباب اووه لريله جبل سمعانك متموج اراضيسنك نقطهٔ التصاقنده وسطح بحردن اوچ درتيوز متره قدر مرتفع بر محلده اولوب ٣٦,١٣° عرض شماليده و ٣٤,٤٥° طول شرقيده واقعدر .

درسعادتدن ٢٦٣ ساعت مسافه ده واسكله سی اولان اسكندرون كورفزندن ١٣٥ كيلو متره قدر بعيددر .

درونندن شالوس نام قديميله موسوم اولان نهر قويق جريان ايدرك بر قاچ دكرمن تدوير ايدر .

شهرك اطرافی خراب بر سور ايله محاط اولوب برده مستحكم ايچ قلعه يی حاويدر قلعه درونده اسلام ويهودی محلاتی وخارج سورده اسلام محله لريله واقعدر .

حلبك هواسی صاغلام ايسه ده ابنيه لرينك كاركير اولمسی جهتيله رطوبتليدر . سوقاقلری طاش دوشمه لی واكثريسنك اوزری قپاليدر .

خانه لرينك منظرهٔ خارجيه لری زينتسز اولمغله برابر درونلری غايت مزين وتقسيماتلری مكملدر .

شهرك اطرافی فستق وزيتون باغچه لری وباغ وبوستانلرله محاط اولوب يازين هواسی صيجاق وميزان الحراره ٤٠ درجه يه قدر صعود

ایدرسه‌ده ایام شتاده صغوغی غایت مؤثردر .

حلبك یرلیسیله بر مدت اختیار اقامت ایدنلرده « حبة الحلب » دنیلان بر سنه قدر سورن بر نوع چیبان چیقمقده‌در .

شهرك متانت وزراعتله معروف اولان ایچ قلعه‌سی شهرك وسطنده وبر بیاض تپه‌نك اوزرنده اولوب اطرافنك طاشدن دوشنمش اولان حندغی الیوم محو اولمشدر درونده فاتح جلاد تشعار یاوز سلطان سلیم خانك اثری اولان و ساطوره نامیله معروف اولان قرق قولاج عمقنده بر قیو ایله بری مقام ابراهیم علیه السلام و دیکری امویلره منسوب ایکی جامع و بر جبخانه ایله بر طوپجی قشله‌سی واردر .

طیش قلعه ایسه شهرك قسم اعظمنی محیط اولمق اوزره سکز قپوسی واردر .

ایچ قلعه سلفکیانك طیش قلعه مسلمانلرك اثرلریدر .

اشبو ایکی قلعه ایله جامع کبیر ، جامع الحیات ، جامع الطروش ، جامع القیقان ، جامع العمری ، مشهدشریف ، عثمانیه ، عادلیه ، بهر امیه ، خسرویه ونورالدین شهیدك انشا کرده‌سی اولان بیمارخانه و قشله حلبك آثار عتیقه و جسیمه‌سندندرلر . جامع کبیر ملوك امویه‌دن سلیمان بن عبدالملك طرفندن شهرك و سطنده وهیلانه کلیساسنك یغچه‌سنده اولمق اوزره ۹۱ سنه هجریه‌سنده تأسیس اولنمشدر . جامعك وسعتی تربیعاً اون بیك متره اولوب غایت یوکسك بر مناره‌سی و خدمه و مدرسین و طلبه‌یه مخصوص متعدد اوطه‌لری و جماعت ایچون شادروان و موصلقلری واردر .

حضرت یحیا علیه السلامك سر سعادتلرندن بر پارچه‌سیده جامع کبیرده مدفوندر .

جامع کبیر ۳۵۳ تاریخنده رومله طرفندن احراق اولنوب سیف الدوله معرفتیله تعمیر و ایکنجی دفعه باطنیهٔ اسماعیلیه طرفندن تخریب ایدیله‌رك نورالدین شهیدمعرفتیله اعماراولنمشدی .

هلاکونك استیلاسنده اوچنجی دفعه اوله‌رق دوچار تخریبات اولدقده ۶۷۹ تاریخنده قره‌سنغور تعمیر و تجدیدینه همت ایلمشدر .

درون شهرده بر حکومت قوناغی و بر قشله ۱۵۵ جامع ۱۶٤ مسجد ۲۳ درکاه ۲۱ تربه ۱۵ کلیسا ۱ حورا ۱۲ چشمه ۷٤ سبیل ٤۲ حمام ۷۵۰۰ دکان ایکی مطبعه ۱۳۰۰ مغازه ۱ بدستان ۹۵ بیوك و ۹۱ کوچك خان ۲۹ صو دکرمن ۱۵۰ حیوان دکرمنی ۱۲۰ فرون ۳۰۰۰ قماش دستکاهی ۳ جندره ۲ یاغخانه ۲۷ مندیل باصمه خانه‌سی ۸۵ قهوه‌خانه ۳۷ میخانه ۱۲۹ بویه‌خانه ۱۲ صابونخانه ۲ قالخانه ۱۰ معصره ٤ پاموق فابریقه‌سی ۱ کاوساله فابریقه‌سی ۱٤۵۰۰ خانه ۵ غازینو ۲

لوقانطه ٨ آشجی دکانی ٥ کتبخانه ٢٠ اجزاخانه ٢ خسته‌خانه ١ دپوی ٢٣ مدرسه ٢ قلعه ١ رشدئ عسکری ١ رشدئ ملکی ٩٠ اسلام مکتبی ١ فرانسز مکتبی ٣٨ مکاتب غیر مسلمه ٢٠ کرجخانه ٢ سلخ خانه ٢ دارالشفاء ١١ کوپری واردر .

حلبك معمولاتی اعلا صرمه و هر نوع ایپکلی وصرمه‌لی چارشافلر وکفیه‌لر ومشلحلر و چتاری و جانفس و اطلس و قطنی وکزی کبی قماشلر و اوطه دوشمه‌لری ومنسوجات قطنیه وصوفیه‌نك انواعی و عجم تقلیدی شاللر و شام حرقه‌لری و باصمه مندیللر و الاجه‌لر و حصیرلر وکیل و انفیه و اعلا شکر وباصدرمه وفستق ازمه وشکرله‌لریدر .

تیورجیلق، صرمه‌جیلق، قیومجیلق، بویه‌جیلق ، قصابلق و صابونجیلق صنعتلری دخی خیلی رواجلیدر .

حلب بغچه‌لرنده فستق ، اوزوم ، قیصی ، زیتون و توت ایله هر جنس سبزه یتشدیرلمکده‌در .

حلبك نفوسی بروجه آتیدر:

عرب ، و سائره‌دن مرکب اسلام	٩٧٤٥١
سوریه‌لی قتولیك	٣٧٠٤
ملکیت	٨٠٠٤
ارمنی	١٥٥٠
مارونی	٢٩٨٩
کلدانی	٤٥٠
لاتین	١٠٥٨
یهودی	٧٠٩٠
سائره	١٥٣
یکون	١٢٧١٤٩

حلبك بناسنی عمالقه‌یه قدر ایصال ایدیورلر . سلفکیان ایچ قلعه‌سیله شهرك بر قسمنی اعمار ایدرك (باروا) نامنی ویرمشلرایدی که بواسم مملکتلرنده‌کی بیرؤیا بلده‌سنه مشابهتدن تخصیص قلنمشدر .

سلفکیلرك حلبی باورا و حلبون و حلب ناملریله دخی تذکیر ایدرلر ایدی . حلب بر ارالق نوشیران عدلك استیلاسنه دوچار و اطراف شهری مومی‌الیه تخریب ایتدیکی حالده حلبی قسماً اعمار و برده آتشکده تأسیسیله عودت ایلشدر نوشیرواندن صکره ظهور اسلامه دکین حلب سکنه‌سی بر استراحت دائمه ایچنده وقت کچیرمشلردر .

عصر فاروق اعظمیده سوریه فتوحاتنه مأمور بیوریلان ابوعبیده (رضی الله‌عنه) حضرتلری جانبندن کوندریلان عیاض ابن غنم شهری صلحاً روملردن ضبط ایتمش و براز صکره روملره کچدیکی حالده ینه استرداد اولنمشدر .

صلیبیون ضبطنه‌یك چوق چالشمشلر ایسه ده بر درلو موفق اوله‌مه‌دیلر . مخرب بلاد اسلامیان هلاکوخان طرفندن احراق ایدلدیکی حالده بر مدت صکره ملك ظاهر بن صلاح الدین ایوبی

تعمیر وتجدیدینه صرف مساعیٔ اهتمام ایلمشدر .

فاتح ممالك عرب یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری ٩٢٣ تاریخ هجریسنده عموم سوریه خطه‌سیله برابر ضبط و تسخیر ایتمکله اولتاریخدن اعتباراً شهر حلب کسب عمران ایتمکه باشلامش و دور عثمانیده اوچیوز بیك نفوس جمع ایده‌جك درجه‌یی بولمشدر .

حلبك موقعی اقصای کردستان ایله عربستان و عراق ایله بحر سفید اراسنده بر مرکز تجارت حالنی آله‌رق برخیلی زمانلر بومرکزیتی محافظه ایتمش ایسه‌ده طرق بحریهٔ جدیده‌نك احداثی اهمیتنی قسماً تعدیل و ١٢٣٨ تاریخنده ظهور ایدن زلزله معموریت عتیقه‌سنی تنزیل ایلمشدر .

حلبده انبیای عظامدن حضرت ذکریا و کالب ابن لوقیا و شمعون و وبانقوس نعمان واعزهٔ کرامدن عبد القادر کیلانی حضرتلرینك اوغلی شیخ صالح شیخ ابو بکر الوفائی ، حضرت نسیمی ، شیخ عبدالجواد کیالی حضراتنك مراقد مبارکه‌سی ایله حضرت ابراهیم ویونس علیهما السلامك مقامات عالیه‌سی وملوك حمدانیه‌دن سد الدوله عطیه بن صالح ، نصر بن محمود وسلاچقه‌دن رضوان والپ ارسلان و اتابکیه‌دن ملك صالح ایوبیه‌دن ملك ظاهر عماد الدین عثمان عزیز وچراکسه‌دن سلطان غورینك مقابری موجوددر .

حلب ولایتی : ٢٣,٣٠ : ٣٧ درجه طول شرقیده و ٣٥,٢٩ : ٣٨,٢٦ عرض شمالیده واقع اوله‌رق شمالاً سیواس ، معمورة العزیز ودیار بکر ولایتلری شرقاً زور سنجاغی جنوباً سوریه غرباً بیروت ولایتلری وآطنه ولایتی وبحر سفید ایله محاط ومحدوددر .

وسعتی ٧٨,٦٠٠ کیلومتره اولوب بونك ٣٤,٠٠٠ کیلومتره‌سی طاغلق ومتباقی ٤٤,٦٠ کیلومتره‌سی اووه‌در . مع هذا طاغلق سمتی غایت منبتدر . ولایتك طاغلق جهتی غرب و شمال سمتی اولوب شرق وجنوب سمتی ایسه اووه‌در .

ولایتك سکنه‌سی ٩٩٥,٧٥٨ نفوس اولوب بونك (٧٩٢٤٤٩) زی مسلم (١٨٣,٣٠٩) زی خرستیان (٢٠٠٠٠) ی موسویدر .

کرك اسلام وکرك خرستیانلر بر چوق شعبه‌لری اولوب شعبات مزبوره‌یه عائد مقدار نفوس جدول آتیده محرردر :

اسلام	
سوریه‌لی عرب	٣٠٠٥٤١
خیمه نشین بدوی	٧٠٠٠٠
نصیری	٢٤٠٠٠
ترك	٢٣٤٥٠١
کرد	١٤٤٤٢٠
چرکز	٩٠٠٠
سائره	٩٩٨٧
یکون	٧٩٢٤٤٩

خرستیان

روم ملکیت	٢٤٨١٥
ارمنی قتولیکی	١٨٠٠٠
سریانی	٢٠٩١٣
مارونی	٢٩٨٩
کلدانی	١٧٨٦٥
لاتین	١٨٥٨
اورتودوقس	٢٣٧٢٥
ارمنی	١٩٩٩٩
یعقوبیه	٢٦٨١٢
کلدانی	١٥٣٠٠
پروتستان	١١٠٣٣
یهودی	٢٠٠٠٠
یکونی	٩٩٥٧٥٨

حلبك لسان عمومیسی عربجه ایسه‌ده بعض قضالرده ترکجه سویلندیکی کبی اورفه و مرعش جهتلرنده‌کی کرد عشیرتلری بیننده مستعمل لسان دخی کردجه‌در .

حلب اقالیم معتدله داخلنده اولمغله نفس حلب ایله بعض قضالرك هواسی معتدل ایسه‌ده مواقع مرتفعه‌ده هوا غایت سرین اولور . انتاکیه و حارم و اسکندرون قضالرنده دخی غایت شدید صیجاقلر حکمفرمادر .

طاغلر : حلب ولایتنك طاغلری طروس سلسله‌سنك بحرسفید مائله‌سنك منتهاسنی تشکیل ایدن سلسله‌لر ایله طروس ایله لبنان طاغلری اراسنده رابطه اولان طاغلردن عبارتدر .

طروس سلسله‌سنك بحرسفید مائله‌سنك نهایتی اولان بره‌کت طاغی السنهٔ عوامده کاوور طاغی وکتب عربیه‌ده جبل لکام وجبل ثور وثغور قردمانیه ناملریله مقیددر .

بوطاغ آسیای صغیر ایله سوریه خطه‌لری اراسنده حدود طبیعیه اولوب ولایتنك شرق شمالیسنده کائن آخور طاغنده جیحان وادیسی تفریق ایدر بوسلسله‌نك طولی ١٦٥ وعرضی ٥٥ کیلومتره قدر ممتد اولور .

بره‌کت طاغنك اك مرتفع نقطه‌سی اولان کاوور تپه‌سی سطح بحردن ٢٥٠٠ متره مرتفع اولوب اوزرنده یاز وقیش قار اکسیك دکلدر .

بره‌کت طاغنده‌کی اورمانلرده چام میشه مازو ساقز دیش بوداق قواق سکود چنار کورکن و لبنان طاغلرینه مخصوص کبی ظن اولندیغی ایچون (ارز لبنان) دینلان قالاق آردیج قزلجق یبانی الما یبانی ارمود اغاجلری کثرتله بولنور . هله جابجا پیکارلردن تبنع ایله اشاغی وادیلره طوغری جریان ایدن لذیذ صولر مزروعاتی احیا ایلر .

طروس شعباتنك بریسی دخی ارتفاع وسطیده اوله‌رق حلبك شمال جهتلرینی قاپلامش اولان اخور طاغیدرکه زیتون و مرعش طاغلرینی حصوله کتورر .

طروس ایله لبنان سلسله‌لری ارا-

سنده رابطه اولان طاغلر الما طاغی ویاامانوس (Amanus) درکه بحرسفید سواحلیله انتاکیه وادیلرینی تزین ایدرك طروسدن وبیلان کدیکی واسطه‌سیله جبل بره‌کتدن وطرنوس ایله طرابلس شام اراسنده کائن نهر کبیر وادیسیله لبنان سلسله‌سندن تفریق اولنمشدر .

بوطاغك اك یوکسك تپه‌سی ١٥٠٠ متره ارتفاعنده اولوب اردو ـ جبل نصیری ـ جبل سمعان ـ جبل موسی ـ باشلوجه شعباتندندر .

جبل عقره (اردو) مستثنا اولمق اوزره عموماً حلب ولایتك طاغلری ارمانلرله مزین ودرجهٔ اولیده منبت و محصولدار و مزروعدر حلب ولایتی بحر سفیده قریب ایسه‌ده اراضیسنك اك بیوك قسمی بصره کورفزی مائله‌سنده‌در. بناءً علیه انهار موجوده‌سنك برقسمی بحر سفیده وقسم دیکری بصره کورفزینه جریان و انصباب ایلر.

ولایتك باشلوجه نهرلری فرات جیحان ـ نهر العاص ـ نهر الاسوت، عافرین ـ قدیق وسائره‌دن عبارتدر.

فرات نهری: هرنقدربونهرك منبعیله منصبی خارج ولایتده ایسه‌ده مجراسنك برقسمی ولایتده جریان وبرخیلی صولری حلب ایدر نهر ارضروم ولایتی داخلنده منبعنی آلدقدن صکره بر قاچ ولایتی صولایوب روم قلعه‌نك شمالنده حلب ولایتنه داخل اولوب روم قلعه‌وبیره‌جك موقعلرندن مرور ایدر ومجراسنك شکلی یلانقاوی برهیئت کسب ایلر .

بورالرده نهرك عرضی عادی زماننده ١٢٠ متره‌دن اشاغی دکلسه‌ده موسم بارانده ٨٠٠ : ١٠٠٠ و بعضاً ایکی کیلومتره‌یی تجاوز ایدر ودرینلکی دخی یدی متره‌یی بولور .

بعده ممجك یقینندن ومسکنه‌دن مرور ایدرك رقه‌نك ایلریسنده زور سنجاغنه داخل اولور .

بونهر ١٨٠٠ کیلومتره‌طول مجرایه مالك اولدیغی کبی بالنی کثیر وسیر سفاینه‌ده قابلیتلیدر .

بعض سنه‌لرده نهرك صوینك تزایدی اثنالرنده بغدادك عمان عثمانی قومپانیه‌سی واپورلری مسکنه‌یه قدر کلوب یوك ویولجی نقل ایتمکده‌درلر .

اق دکز مائله‌سنه منسوب انهاردن اورونت ویاالعاص دنیلان نهر جبل لبنانده کائن عین اللبنه نام محلدن ظهور ایدرك ولایتك بعض محللرندن وعلی الخصوص عمیق اووه سیله انتاکیه قصبه‌سی پیشکاهندن مرور ایتمه‌دن جبل برکتدن اینان وبرخیلی پرنج تارلالرینی وقسماً عمیق کولنه دخول وبعده خروج ایدن نهر الاسود وکرد طاغندن اینه‌رك عمیق کولنی قطع ایدن عافرین نهرینی اخذایله سویدیه‌ده آق دکزه قاریشور.

نهرالعاصینك طول مجراسی تخمیناً ٤٠٠ کیلومتره‌در .

جیحان نهری دخی البستان طاغندن نبعان ایله مرعش وزیتون قضالرینی

صولادقدن صکره اطنه ولایتنه داخل اولور .

بونهرك اسکی اسمی پیراموس pzramus در

حلبدن کچن نهر قویق دخی یغمور مواسمنده حلبك جنوبنده برکوچك کولجك تشکیل ایدر .

قویق نهرینه بالق صویی دخی دیرلر .

ولایتك الك مهم کولی ترکلر بیننده آق دکز دخی دیلان عمیق کولیدرکه بوکا بحیرهٔ اتاکیه دخی دینور .

مذکور کول امانوس وطروس شعباتی ایله مستور بولنان عمیق اووه‌سی داخلنده واقع اولوب یدی میل عرض و ٢٠ میل طولنده‌در .

کندیسه قره‌صو ایله عفرین نهرلری ایله بر قاچ کوچك صو جریان ایدر ودرونندہ قار اوردك کبی صو قوشلری ایله دوارنده ترکمانلر وفلاحلرك کلیتلو مانده‌لری بسلنور .

ولایتك سائر کوللری بالغنك کثرتیله مشهور اولان بغرا ایله مضیق ویا افامیا کولیدر .

بونلر بالق صیدینه مخصوص کوچك شیلر اولدیغندن سنوی بالق رسومی بر بدل معین ایله طالبنه احاله اولور .

محصولات : ولایتك محصولی کثیر ومتنوعدر .

اراضینك درجهٔ اباتیه‌سی سایه‌سنده بوکون حلب ولایتی محصولات ارضیه‌جه زنکین ولایتلردن معدوددر .

محصولاتك بغدای آربه داری برنج پاموق نحود مرجمك بقله کتان تخمی اناصون سیسام خردل مصر داریسی ماش شکرقامشی میوه‌له‌دن لیمون پورتقال فستق زیتون نار وسبزه‌لر انواعندن عبارتدر .

حیوانات : ولایتك هرجهتنده قیون کچی وعمیق اووه‌سنده صغیرمانده وکرد عشیرتلری نزدنده کلیتلی دوه وآت وقیصراق بولنور .

نفس حلبده بلدی تعبیر اولنان برنوع سودلی اینك شایان ذکردر . یوك حیواناتی همان هر طرفده کثرتله موجوددر .

طاغلرده حیوانات وحشیه‌دن قورد قپلان دلکو طموز چقال جیلان کیك طاوشان صانصار قوندوز ارسلان واردر اورمانلرله صو باشلرنده طیورك انواعی موجوددر .

معادن ومیاه معدنیه : حلب جوارنده باقیروصاری مرمر وابوفیاض نام محلده واپور کموری بولنور .

حارم قضاسنده جام معدنی واسکندرون جوارنده پترول غازی وعمیانت قورشون وبوراسیت انتمون وقروم معدنلری کشف اولنمشدر .

کلیسده صاری مرمر وطرف حکومتدن التزام اولنان کیل معدنی وعینتاب قضاسنده قزل مرمر ومرعشده قزل وسیاه مرمر ایله کموش وتیمور معدنلری موجوددر . ولایتده معدنی منبعلرده نادر دکلر .

جسر شغور قضاسنده امراض جلديه يه نافع ايكى باب قاپلجه ايله عميق اووه سنده ٤٢ درجهٔ حرارتده كوكردلى برايلجه واردر .

بونلردن ماعدا فرات كنارنده وزيتون البستان قضالرنده دخى متعدد مياه معدنيه منبعلرى بولنمقده‌در .

ولايتك جبول قضاسنده غايت جسيم وطوزى بياض ونديز برمملحه موجود اولوب سنوى آلتى يدى ميليون قيه قدر طوز اخراج اولنور .

بو مملحه‌نك محيطى ١٨ ساعت اولوب قيشين ياغان يغمورلرك چوراق اراضيسندن كچن سيللرى ايله نهر الذهبك صولرى بوراده بعد الاجتماع شهر تموزده انجماد ايدرك طوز حاصل ايدر .

مذكور مملحه‌نك ١٣٠١ سنه‌سى حاصلاتى ايكى بچق ميليون غروشه بالغ اولمشيدى .

تقسيمات ملكيه: حلب ولايتى بروجه زير اوج سنجاق ٣٢ قضا ٦٠ ناحيه ٤٥٤١ قريه‌يى مشتملدر :

حلب سنجاغى

قرا	ناحيه	قضا
٣٤	١	حلب
٣٤٦	٩	عينتاب
٥٧٠	٩	كليس
٣٦	٩	اسكندرون
٣١٠	٤	انتاكيه
٢٨٨	٤	اداليب
١٨٤	٣	حارم
١٧٣	٤	جسر اشغور
١٤٠	١	عمره
٢٥٠	٥	باب جبول
٤٨	١	بيلان
١٧٠	١	جبل سمعان
٢٣٢	١	ممج
٢٩	١	رقه
		اورفه سنجاغى
٦١٢	٧	اورفه
١٢٩	١	بيره‌جك
٨٠	١	روم قلعه
٣١٨	١	سروج
		مرعش سنجاغى
٢٢٠	١	مرعش
٣٩	١	زيتون
١٣٥	١	البستان
٧٦	١	بازارجق
٨٢	١	آندرين
قرا	ناحيه	قضا
٤٥٤١	٦٠	٢٣

سنجاق
٣

حلب ولايتى سوريه وجزيره ايله كوچك اسيانك بر پارچه سندن مركبدر .

بورالرى ازمنهٔ قديمه‌ده آثوروسر يانيلرك حكمنده اولديغى حالده متعاقباً مصريلر وايرانليلرك ودها صكره‌لرى اسكندر كبيرك يد فاتحانه‌سنه كچمشدر . اسكندردن صكره سلفقوسلره وبر مدت صكره روماليلره تابع اولمشدر .

روما دورنده روما ـ ایران محاربانتك قسم اعظمی بوولایتده جریان ایلدی.

شرق وغرب ایمپراطورلغنك انقسامنده قسطنطینیه قیصرلرینك اداره سنده تقرر ایتمش وظهور اسلامده خلیفهٔ عالی منزلت جناب فاروقك هماتیله سمت شمالیسندن ماعدانی اسلاملرك ایادیٔ تسخیرینه انتقال ایلشدر.

بر خیلی مدت ثغور بلادروم نامیله یاد اولنان مرعش جهتلری فتوح اسلامیه دن مصون قالدیغی حالده ملوك طوائف دورنده برچوق محارباته میدان اولمشیدی.

صلاح الدین ایوبی دورنده حلب ایوبیلره کچمش وصکره لری بونلرك بر شعبه سی اورالرده اجرای سلطنت ایلشدر.

بونلردن صکره حلب غلامان چرا ـ کسه یه وآنلردن ده یاوز سلطان سلیم مرحومك قبضهٔ تسخیرینه انتقال ایلشدر.

حلب سنجاغی: ولایتك مرکز سنجاغی اولوب شمالا مرعش واورفه وزور سنجاقلری جنوباً سوریه غرباً اق دکز واطنه ولایتی ایله محاط ومحدوددر.

مرکز سنجاغی ولایتی تشکیل ایدن اوچ لوانك اك جسیمی وزراعتجه اك زیاده ترقی ایدن قسمی اولمغله برابر ولایتك اك زیاده مضر صحت وداعیٔ امراض مواقعنی شاملدر.

جسر شغور وجبول ممحله سی جواری ایله عمیق کولنی حاوی اولان عمیق اووه سی وحتی حلب جواری بیله یازین اقامته الویرشلی دکلدر.

سنجاغك بو حوالیدن ماعداسی علی الخصوص سمت جبالیسی غایت صاف ولطیف الهوادر.

لوانك زراعتی هر نقدر اصول عتیقه اوزره اجرا اولنمقده ایسه ده ینه کلیتلی حاصلات ویرمکده در.

حلب وجوارنده آرپه بغدای سیسام پاموق توتون زیتون یاغی استحصال اولنور.

انتاکیه قضاسنده سنوی ٣٥ بیك قیه ایپك ١٣:١٢ میلیون قیه میان کوکی حاصل اولور ایسه ده حبوباتی صرفیات محلیه یه کفایت ایتمز.

کلیس عادتا بر حبوبات مرکزی اولوب غایت کلی حبوبات ایله سیسام زیتون یاغی کتان تخمی پاموق یتشور. عینتابك دخی آرپه بغدای مصر تفتیك یوك صاری بویا وسائره سی کلیتلیدر.

بوندن ماعدا لواده غایت کنیش واوتلی چایرلر موجود اولوب ولایتك سوریلرله حیواناتی اداره ایتمکده در.

لواده موجود حیوانات اهلیه نك مقدار وجنسی جدول آتیده در:

راس	
٩٥٠٧٦٧ قیون ،	٤٥٦٥٧٧
کچی ، ٢٨٨٤ آنقره کچیسی ،	٦٩٤٧٠
اوکوز ، ٩٩٨ مانده ،	٣٠١١ بوغا ـ

٣٧٠٤٠ اینك، ٢٦٩٨٠ طتا، ١١٦ خنزیر، ٢٤٥٣٠ آت، ٥٨٩٦ قاطر، ٣٥٨٩٥ مرکب، ٣٥٩٤ دوه، ٥٦٢٨٠ عشایرده‌کی دوه، ٣٦٠٦٥٠ هندی، ٥٦٣٦٠ آری قوانی .

لوانك طاغلری ولایتك تعریفنده ذکری کچن الما طاغیله جبل سمعان وجبل خاص وسائره‌دن عبارتدرکه بونلرك اکثریسنك تپه‌لرنده اووه‌لره دکین محللری غایت ضیق ومتنوع اغاجلری شامل اولان اورمانلرله مستوردر .

فرات نهری قسماً اورفه — حلب حدودینی تشکیل ایتدکدن صکره لوانك شرق جهتنده بر زاویهٔ قائمه رسم ایدرك زور سنجاغنه واصل اولور .

فرات توابعندن ساجور صویی ایله حلبدن کچن قویق وغرب جهتنده کائن عاصی وعفرین ونهر الاسود ایله بونلرك التحاق ایلدیکی عمیق کولی وسائره لوا اراضیسنی اسقا ایدر .

لوانك نفوس موجوده‌سی ایله قومیت نقطهٔ نظرنده مقداری جدول آتیده اشعار اولنور :

یکون اقوام	اقوام		یکون	اناث	ذکور
٤٦٥٣٤٦	اسلام	سوریه‌لی عرب	٢٩٥١١٠	١٤٨٦١٠	١٤٦٥٠٠
		نصیری	٣٤٠٠٠	١٨٠٠٠	١٦٠٠٠
		ترك	٧١٤٥٣	٣٥٧٠٠	٣٥٧٥٩
		کرد	٥٥٣٣٢	٢٧٨٧٠	٢٧٤٦٢
		چرکس	٩٠٠٠	٤٦٠٠	٤٤٠٠
		سائره	٤٥١	٢٠١	٢٥٠
١١٧٨٠٩	قتولیك	روم ملکیت	١٤١٥٠	٧٠٠٠	٧١٥٠
		ارمنی قتولیك	١٢١٠٠	٦٤٥٠	٦٦٥٠
		سریانی	١٥٠٠٠	٧٣٥٠	٧٦٥٠
		مارونی	٢٩٨٩	١٤٩٥	١٤٩٤
		کلدانی	١٤٠٠٠	٦٨٩٠	٧١١٠
		لاتین	١٠٥٨	٥٨	١٠٠٠
	خرستیان سائره	ارمنی	١٦١٤٩	٨٠٠٠	٨١٤٩
		اوردوقس	١٣١٦٠	٦١٦٠	٧٠٠٠
		یعقوبی	١٤١١٠	٧٠٠٠	٧١١٠
		کلدانی	١٣٤٦٠	٦٤٦٠	٧٠٠٠
		پروتستان	٦٣٣	٣٠٠	٣٣٣
	موسوی			٩٨٨٥	٩٣٨٠
٦٠٢٤٢٠		یکون			

تقسیمات: لوا ١٤ قضا ٤٥ ناحیه ٢٧٥٠ قریه‌یه منقسمدر .

لوانك تقسیمات ملکیه‌سی ولایت تعریفی صره‌سنده کی جدولده ارائه اولنمشدر .

حلبه .ـ کریدك مرکز اداره‌سی اولان حانیه‌نك درت یشیوز مترو شرقنده بر کوچرك قصبه اولوب حانیه‌نك صیفیه‌سی وعادتا برمحله‌سی حکمنده‌در . هواسی غایت ایو اولدیغندن کوندن کونه کسب عمارت ایتمکده واغنیاء بلده ایله دول اجنبیه قونسلوسلرینك مظهر رغباتی اولمقده‌در. شهره برعربه یولیله متصلدر .

حلحول .ـ قدس شریف ایله حبرون آراسنده کائن برقریه‌نك اسمی اولوب بنی یونسك مرقد مبارکنی حاویدر .

حلق الوادی .ـ بوکا اوروپالیلر بوغاز معناسنی اشعار ایتمك اوزره غولت goullete دیرلر .

تونس امارتنده وتونس شهرینك ایکی ساعت‌قدر شرق جهتنده وبحیرهٔ تونسك دکزه مربوط اولدیغی بوغازك طرفیننده وقدیم قرتاج شهری خرابه‌سی قربنده‌کائن برقصبه اولوب شمال قسمنده برقلعه وجنوب قسمنده ترسانه واردر.

ایام عادیه‌ده نفوسی اوچبیك مقدارنده ایسه‌ده ایام صیفده تونس بکی ایله اغنیای مملکت لاجل الاستحمام قصبه‌یه کلمکله اول زمانده غلبه‌لکی تزاید ایدر .

اهالیسی میاننده مالطز ایتالیان فرانسز روم کبی اجانب دخی موجوددر.

قصبه تونسه ربط ایدن شمندوفر خطی ١٧ کیلومتره قدر اولوب شهرك تجارتی ساحل بحره قدر ایصال ایلر.

حله .ـ خطهٔ عراقیه‌ده وبغداد ولایتی داخلنده قضا مرکزی برقصبه اولوب فراتك ایکی یاقه‌سنده واقع هرایکی جهت بیننده بر اخشاب کوپریسی حاویدر .

قصبه بغدادك یکرمی ساعت قدر غرب جنوبنده وجسامت عظمتی شهر تکیر جهان اولان بابل شهرینك برکوشه‌سنده اولوب ابنیه‌سی بابل خرابه‌زارنده کثرتله موجود اولان وبین الاهالی طابوقه دینلان برنوع جسیم وپشکین طوغله‌لرله بنا ایدلمشدر .

حله مواقع عسکریه‌دن اولوب هواسنك لطافت وجبادتی دخی اول جهتلرجه مشهوردر .

اون بیك قدر نفوس ومکمل عسکری قشله‌سیله پازاری جامع ومساجدی ومبانیٔ سائره‌سی شایان اهمیتدر .

حله سنجاغی : بغداد ولایتی تشکیل وترکیب ایدن اوچ لوانك بریسی اولوب شمالا بغداد سنجاغی غرباً کربلا سنجاغی وشرق جنوبیدن بصره ولایتی ایله محاط ومحدوددر .

مرکز اداره‌سی اولجه حله قصبه‌سی ایدیسه‌ده اخیراً کوریلان لزوم اوزرینه دیوانیه‌یه نقل وتحویل قلنمشدر .

لوا اراضیسی چول وسکانی عشایر وقبائل وبدویه‌دن عبارت اولوب بدویلری بر قسمی زراعت وفلاختله وقسم دیکری حیوانات اهلیه‌لرینك تزیید وتکثیریله کسب معیشت ایدرلر .

لوا حتنده‌کی معلومات تقریبیه مقدار نفوسنی اوچ درتیوز بیکه ابلاغ ایتمکده ایسه‌ده ایکیوز بیکی‌یکده متجاوز دکلدر .

اراضی فوق العاده منبت اولوب محصولاتنك ربعی خارجه اخراج اولنمقدر .

وقتیله بورالرك زراعتی ومعموریتی دنیانك بنچه‌سی نامنی قزاندرمشدر .

شهر وقصباتك یکدیکرینه التصاق درجه‌سنده‌کی کثرتی درجهٔ معموریتی تعیینه کفایت ایدر .

الجزیرنك عروق حیاتی دیمك اولان شط ایله فرات وبونلری یکدیکرینه توصیل ایدوب بوکون اکثریسی معطل برحالده بولنان کثیرالعدد سقی واروا قنالری سایه‌سنده حله اراضیسی فوق العاده برقوهٔ انباتیه مالکدر .

بوکون لواده آرپه ایله بغدای پرنج پاموق مرجمك کبی حبوباتك اعلاسی یتیشور .

چلتکارده حصوله کلان پرنج خطهٔ عراقیه‌نك هرجهتنده صرف واستهلاك اولنمقده‌در .

لوا شمر وعنزه منتفك قبائل وعشایرك جولانکاهی اولدیغندن اوصره‌ده قبائل مزبوره‌نك مصادمه‌لری وغزوه نامیله محاربه‌لری وقوعه کلمکده‌در .

دائرهٔ قضاده برطوزله وبرددمواد کلسیه‌یی حاوی برکه موجوددر .

حله سنجاغی : دیوانیه ـ حله ـ سماوه ـ شامیه قضالرینه منقسمدر .

حلی ـ خطهٔ یمانیه‌نك عسیر قطعه‌سنده وساحل بحر احمرده قنفده‌نك جنوبنده بر اسکله اولوب قارشوسنده شقه وزبیر وکنته کبی کوچك اطه‌جقلر واردر .

جبل عسیردن اینان برکوچك چای دخی حلی‌ده منصب اولور .

بو اسمده ینه عسیرده وحلی اسکله‌سنك شرقنده ومهائلدن قنفده‌یه کیدن طریق اوزرنده بر موقع دها واردرکه برنجی بی بوندن تفریق ایچون مرسا حلی نامیله تسمیه ایدرلر .

حما ـ سوریه ولایتنك مرکب اولدیغی الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولوب شامك قرق ساعت قدر شرق شمالنده ونهر العاصینك ایکی یقه‌سنده وکوچك برجبلك اتکنده ٢٥ درجه ٨ دقیقه عرض شمالی ایله ٣٠ درجه ٢٣ دقیقه ٣٠ ثانیه طول شرقیده واقعدر .

حما پك اسکی شهرلردن اولوب کنعانیلر زماننده موجود وتوراتده دخی حماة نامیله مذکوردر .

شهر برسور قدیم ایله مستور اولدیغی حالده بوکون انقاضندن پك آزی مشاهده اولنمقده‌در .

رومالیلره اسناد اولنان قلعه‌نك جوار قصبه‌ده خرابه‌سی موجوددر.

عاصی نهری قصبه‌نك اورته‌سندن کچه‌رك ایکی‌یه تقسیم ایتدیکی کبی کذر-کاهنده بر چوق بغچه و بوستانلری اروا ایلر. و نهرك یتاغی منحط اولدیغندن امر اسقاده قدیمدن بری موجود اولان طولابلر قوللانیلور.

مذکور دولابلرك اك جسیم ومصنعی دولاب محمدیدرکه شهرك بعض مواضعنه کمرلر ایله صو اخراج ایدر.

بو دولاب حقنده شاعر ثابتك: «دولاب التفات مدار محمدی: عاصی صوینده امته دائر دکلیدر» بیتی مشهوردر.

حما سلفکیانه قدر حال اصلیسنی محافظه ایدرك سلفکیان دورنده تعمیر وتوسیع اولنه‌رق ایپیفانیا نامنی آلمشدر.

بعده رومالیلر و مؤخراً شرق ایمپراطورلغنه کچوب اون یدی تاریخ هجریسنه دکین رومله‌رده قالمشدر.

تاریخ مزبورده سوریه سرعسکری ابو عبیده رضی الله عنه حضرتلری طرفندن صلحاً فتح اولنه‌رق ضمیمهٔ بلاد اسلامیه قلنمشدر.

حما بر مدت حمص مضافاتندن بر قریه حالنده بولندقدن صکره توسیعنه اهتمام اولنه‌رق بر بیوك شهر حالنه کچمش و بر چوق مؤسسات اسلامیه وجوده کتوریله‌رك کسب عمران ایلمشیدی.

بر آره‌اق اهل صلیبك آلنه کچوب استرداد اولندیغی حالده ینه فرنکلر ضبط ایلمشدر.

فرنکلردن دفعهٔ ثانیه اوله‌رق استرداد ایلیان سلطان صلاح الدین ایوبی حضرتلریدر.

٥٣٣ تاریخنده وقوعبوله‌رق اون بشبیك نفوسك تلفنه بادی اولان حرکت ارض شهری کلیاً خراب ومؤسسات نادرهٔ اسلامیه‌یی همرتبهٔ تراب ایلمشدر.

ایوبیلرك برشعبه‌سی حماده اجرای حکم ایتمکله شهر یکیدن کسب عمارت ایتمشدر.

حماده مورخ شهیر ابوالفدا ایله معجم البلدان صاحبی یاقوت و بونلره مماثل بر چوق مشاهیر یتشمشدر.

حما سنجاغی: سوریه ولایتنك مرکب اولدیغی الویه‌دن اك شمالده بولنانی اولوب شمالاً حلب ولایتی و شرقاً زور سنجاغی غرباً بیروت ولایتی جنوباً شام سنجاغیله محاط ومحدوددر.

اراضیسی دوز ایسه‌ده غرب جهتی جبل نصیرینك شرق پایه‌لریله وشرق جهتی بعض منفرد و منقطع تپه‌جکلرله عارضه‌لنمشدر.

عاصی نهری لوایی جنوبدن شمالله طوغری قطع ایدر و درون لواده بر قاچ صولر آلوب کوللر تشکیل ایدرك حلب ولایتنه داخل اولور.

اراضیسی درجهٔ اولاده منبت

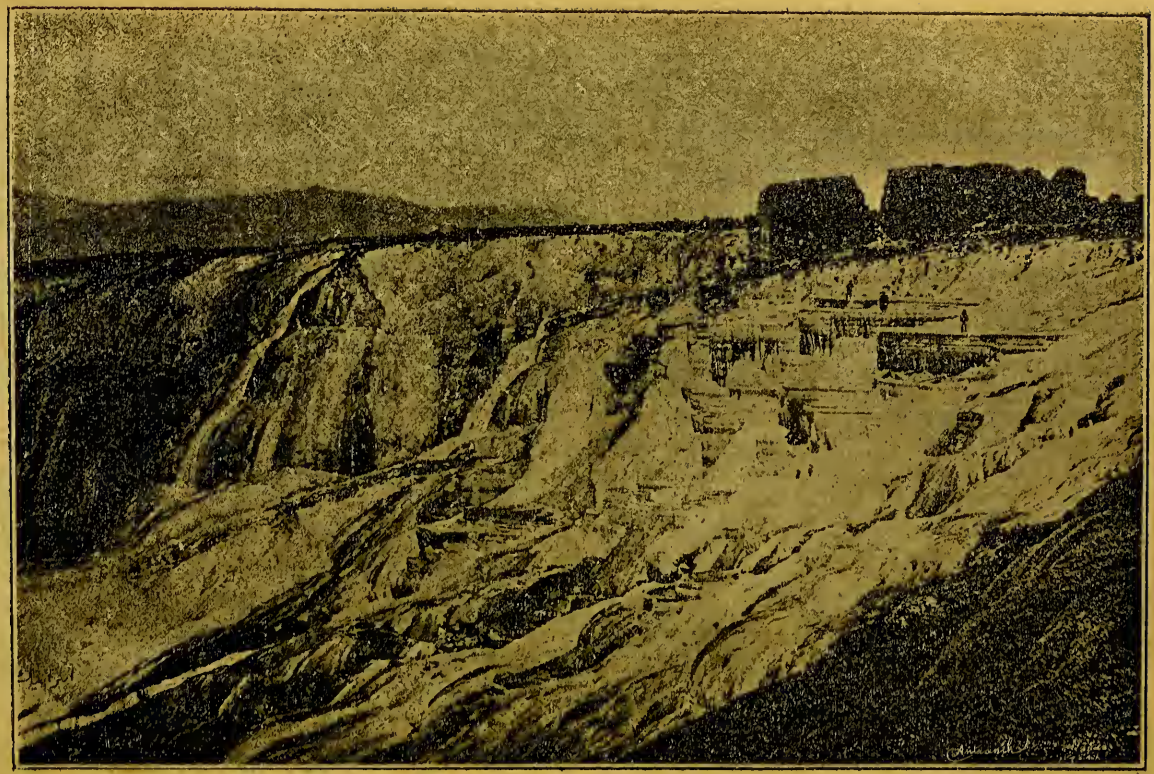

ایراپولیس شهر قدیمی خرابه‌سی اوزرنده‌واقع شلاله‌لر

اولوب آرپه بغدای مصر داری مرجمك مثللو حبوبات ایله میوه وکراسته اعمالنه الویرشلی اغاجلر وجبل نصیری اوزرنده متعدد و صیق اورمانلری حاویدر.

اپیکجیلك بافرجیاق قویومجیاق ایله دها بعض صنعت اجرا اولنور.

لوانك نفوسی یوز بیکی متجاوز اولوب بو مقدارك انجق اون سکز بیکی غیرمسلمدر. لسان محلی عربجه‌در.

دائرهٔ لواده یوز اللی قدر جامع و مسجد ٢٩ کلیسا ٣ درکاه ٧ تربه ٣ رشدیه و ١٣٠ قدر صبیان مکتبی ٢٦ حمام ١٥ فرون ٢٦ دکرمن وسائره واردر.

حما سنجاغی: حمیدیه، سلمیه ـ حمص ـ حما نامیله درت قضا وحمصه ملحق ایکی قپولی وقصیر نامیله ایکی ناحیه ومجموعی ٣١٩ قریه‌یی جامعدر.

حمار .ـ بصره ولایتنده بر قضا و مرکز قضا اولوب ١٦ قریه‌دن مرکبدر.

حمازی .ـ حکاری سنجاغنده عمادیه‌نك غربنده و دجله‌نك صول ساحلی قربنده بر قریه‌نك اسمیدر.

حمام .ـ بو اسمده بر چوق محللر واردر. زور سنجاغنده فراتك صاغ یقه‌سنده و بغدادن حلبه منتهی طریقده کائن برقصبه‌نك و حما سنجاغنك شرقنده وحلب ولایتی حدودی قربنده بر موقعك اسمی دخی حمامدر.

حمام علی .ـ موصلك جنوبنده ودجله‌نك صاغ یاقه‌سنده قاپلیجه‌سیله مشهور برقریه‌در.

حماملی .ـ بولی مضافاتنده بر ناحیه‌در.

حمامه .ـ تونسك شرق ساحلنده براسکله اولوب قصبه‌سی معمور واوچ درتبیك نفوسی جامعدر. بغچه‌لری بغدای یتشدیریلان منبت ترلالری وکوزل کوزل کوشکلری حاویدر.

حمید آباد .ـ قونیه ولایتنك متشکل اولدیغی الویه‌دن برینك اسمی اولوب ولایتك غرب شمالنده واقعدر.

بوسنجاق مقدما امرای سلجوقیه‌دن برینك نامنه نسبتله حمید ایلی نامیله موسوم اولان خطه‌دن عبارت اولوب شمالاً خداوندکار ولایتی غرباً بوردور جنوباً انطالیه شرقاً قونیه سنجاقلریله محاط و محدوددر.

اراضیٔ لوا کوهستان ومرتفع اولدیغندن هواسی سریندر.

طاغلری اورمانلرله مستور ایسه‌ده اورمان جهتندن اخراجاتی همان یوق کبیدر.

کوپری صویی ایله آق صو منبعلرینی داخل لواده اخذ ایدرلر.

اکردرویکشهر کوللری دخی سنجاق دائره‌سنده‌در.

محصولاتی حبوباتك علی الخصوص

بغدایك اعلاسیله خشخاش آفیون واوزوم ومصنوعاتی الاجه ومنسوجات سائرهٔ محلیه‌دن عبارتدر .

معدنلری چوق ایسه‌ده اخراج اولنمقده‌در .

پیسیدیا خطه‌سنه مخصوص آثار عتیقه‌سی جابجا مشاهده اولنمقده‌در .

نفوسی یوزیکرمی بیکی متجاوزدر .

مرکزی اسپارطه قصبه‌سیدر .

(اسپارطه ماده‌سنه نظر اولنه .)

لوا : اسپارطه - اولوبورلو - یاواج - قره اغاج - اکردیر - نامیله بش قضایه تقسیم اولنمشدر .

ذکر اولنان قضالردن اسپارطه یه کچیبورلی وسکرکد ناحیه‌لری ویلواجه حویران ناحیه‌سی قره اغاجه افشار اکردیره بارله وپاولو ناحیه‌سی ملحقدر .

حمیدیه - بیروت ولایتنك حما سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب لوانك غربنده وجبلی نصیرینك اتکارنده مؤسسدر . حاصلاتی آز واهالیسنك مدار معیشتی اودونجیلقدر . سنی ، اسماعیلی ، نصیری اوله‌رق یدی سکز بیك قدر نفوسی حاوی و ٦١ قریه‌یی جامعدر .

مرکز اداره‌سی اولان دیر شمیل قصبه‌سی یکی تأسیس اولنوب یقینده برطابورلق برقشلهٔ همایون انشاسیله دخی تزیید عمرانته همت بیورلمشدر .

القویس (ابو قبیس) مزیاف (مضیاف) رصافی قریه‌لرنده آثار عتیقه‌دن قلعه خرابه‌لری موجوددر .

حمیدیه - قونیه ولایتنده نیکده سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب بلغار طاغی معدنی حاوی اولدیغندن معدن نامیله دخی معروفدر .

معدن قضاسی اطنه ولایتی حدودنده ولایتك شرق جنوبیسنده واقع اولوب محصولاتی مبذول وآب هواسی لطیفدر .

محصولات ارضیه‌سی حنطه شعیر وسائر حبوبات ومعمولاتی کلیم سجاده چوراب کبی شیلره منحصردر .

قضانك مرکزی دخی حمیدیه قصبه‌سیدر .

حمیدیه قصبه‌سی قونیه‌یه قرق ایکی ونیکده‌یه اون سکز ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر بلغار طاغی معدن همایونندن استحصال اولنان کموشك مقداری بیك یوز التمش طقوز قیه یتمش بش درهم وآلتونك مقداری اوچبیك ایکیوز ایکی درهم ومرده سنك مقداری ١٥٥٦٨١ قیه‌یه بالغدر .

معدنده اذابه‌یه مخصوص ٢١ فرون قلعه مخصوص ٣ اوجاق موجوداولوب ایشلیان عمله دخی ٧٣٨٨ نفوسدن عبارتدر .

معدنك وارداتی سنوی ١,٥٣٥٤٢٧ ومصارفی ١,١٣٨٨٨٧ غروش اولوب واردات صافیه‌سی ٢٩٦٥٥٠ غروشدر .

[ولایت سالنامه‌سی]

حمیدیه قضاسنك نفوس عمومیه‌سی (١٧٤١٦) سی مسلم اولمق اوزره اون طقوز بیکدن عبارتدر .

مع قرا حمیدیه قضاسنده ٣٢ مکاتب اسلامیه ٣ مدرسه ٣٢ مسجد ٣٠ جامع ٢٨ دکرمن ١ حمام ٨ خان ١ قهوه‌خانه ٥ مغازه ٩٥ دکان ٣٨٦٢ خانه ١ رزی ١ دیون عمومیه اداره‌سی ٣ روم کلیساسی ٤ روم مکتبی واردر .

قضانك حیوانات اهلیه‌سی جدول آتیده مندرجدر :

		رأس
مانده	»	١٨
اینك	»	٢٧٤٧
اوکوز	»	٩١٢
دوه	»	١٢
مرکب	»	١٢٤١
استر	»	١٣٦
بارکیر	»	٣٦٤
تفتیك کچی	»	١٧١١
قره کچی	»	١٩٧٧٥
قیون	»	٩٣٨١
اوکوز عربه‌سی	»	٤٠
درت تکرلکلی عربه	»	٢
ایکی تکرلکلی عربه	»	٢

حمیدیه.ــ قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنه مضاف برقضا اولوب مرکزی چهارشمبه قصبه‌سیدر.

قضا بحرسیاه‌ساحلنده وشرقاً بارطین غرباً ارکلی جنوباً کره‌ده قضالریله محدوددر .

فلیاس چایی قضایی سقی ایدر. اراضیسی غایت عارضه‌لی اولوب طاغلرنده جسیم اورمانلر موجود اولدیغندن کراسته اخراجاتی یولنده‌در .

حاصلاتی درجهٔ وسطیه‌ده حبوبات ایله میوه وسبزه‌دن عبارتدر .

قضاده خیلیجه‌ده تفتیك کچیلری بولنور .

نفوسی کاملاً مسلم اوله‌رق اوتوز بیکی متجاوزدر .

حمیدیه.ــ سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنه مربوط برقضا مرکزی اولوب سیواس-اردو طریقی کذرکاهنده وسنوبدن ١٣٢ واردودن ٧٧ کیلومتره اوزاقده واقعدر .

قصبه یکی تأسس ایتمش اولدیغندن اماکن موجوده‌سی آزدر نفوسی ایکیبك راده‌سنده‌در .

قصبه‌نك موقعی قویلحصار قضاسیله حمیدیه آراسنده بولنان وبیك اوچیوز قرق سکز متره مرتفع بولنان ایکدیر طاغنك شمال ورسانده‌در اردو قصبه‌سنك براز شرقنده بحر سیاهه دوکیلان ملت ویا میلاس چایه‌قصبه‌دن مرور ایدر .

حمیدیه قضاسی اسکی میلاس قضاسی اولوب قره‌حصار شرقی لواسنك غرب شمالنده وطرابزون ولایتیله توقاد وقوجکیری وحافیق وقویلحصار قضالری اراسنده واقعدر .

میلاس نهریله کلکیت چایی قضایی شق ایدرلر اراضیسی طاغلق

اولدیغندن اورمانلرندن استفاده اولنمقده‌در .

محصولاتی دخی یولنده‌در .

بو جهت طاغلرینك اکثرنده اولدیغی کبی قضا داخلنده بولنان طاشلق سمتلرده دخی ایپجه زنکین معدنلر وارایسه‌ده هنوز اخراجنه تشبث ایدلمامشدر آنجق یرلیسی غایت بسیط براصول ایله اخراج ایتدکلری جوهرلردن ادوات حدیدیه‌لرینی اعمال ایدرلر .

قضانك نفوسی یکرمی ایله اوتوز بیك اراسنده اولوب ٧١ جامع ومسجد ٦ مدرسه ١ رشدیه وسکسان قدر مکاتب صبیانیه ویکرمی قدر خرستیان مکاتبی واردر .

قضا بروجه آتی اون ناحیه ایله ٢٧٤ قریه‌دن مرکبدر .

(١)	لاغوس	ناحیه‌سی
(٢)	چودور	»
(٣)	باسدورا	»
(٤)	حاتونه	»
(٥)	باش آغشری	»
(٦)	کچه	»
(٧)	یلوشان	»
(٨)	ازمنی	»
(٩)	حسن شیخ	»
(١٠)	قپالی	»

قضانك اسمی مقدما میلاس اولدیغی حالده مرکزی اولان پازار محلنك اعماری ونام نامیٔ شهریار اعظمی ایله توسیم اوزرینه قضا دخی حمیدیه نام جلیله تسمیه قلنمشدر .

سایهٔ عمرانوایهٔ جناب شهریاریده ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده تأسیس اولنان قصباتك بعضیلری نام ملوکانه ایله توسیم قلندیغی جهتله حمیدیه نام جلیله‌یله اکتساب شرف ایدن برچوق مواقعه تصادف اولنمقده‌در .

حمیدیه . — (محله‌سی) درسعادتده بغچه قپوسی سمتنده بر محله اولوب خاقان خلد آشیان سلطان حمید خان اول حضرتلرینك تربه و عمارت وکتبخانه‌لرینی شاملدر .

تربه درونده مشارالیه حضرتلریله مخدوملری سلطان مصطفی خان رابع حضراتی وحوالیسنده بعض اکابر ایله مشارالیه سلطان حمید خان اول حضرتلرینك صدراعظملری قره وزیر نامیله شهرتشعار سلحدار محمد پاشا مدفوندر .

عمارت عامره‌لرینك طعامیه وقفیه‌سی غایت واسع اولدیغی کبی درسعادتده وحوالیسنده موجود بالجمله جوامع وتکایا وخیرات سائره مالزمه‌سی بورادن توزیع اولنمقده‌در .

مدرسه‌لری درونده بولنان کتبخانه‌لرنده ١٤٧٢ عدد کتب نفیسه و نادره موجود اولوب ایام معینه‌سنده ارباب مراجعته کشاده بولنمقده‌در .

حنین . — مکهٔ مکرمه ایله طائف آراسنده برموقعك ویله مکه‌یه اوچ مرحله مسافه‌ده کائن بر صویك اسمیدر .

هجرت سنیهٔ پیغمبرینك سکزنجی

بیلنده‌کی حنین غزوه‌سی بو محلده وقوعه کلمشیدی .

غزوهٔ حنینك اسباب موجبه‌سی مکه فتح اولندقده ثقیف وهوازن قبیله‌لری اسلامك شوکت وعظمتنك ترایدی کندی مملکتلرینك دخی بالآخره ید مسلمینه کچه‌جکنی تفکر ایدرك بالاتفاق مکه‌نك استردادینه قیام ایتملریدر .

بونك اوزرینه سپهسالار کتیبهٔ مسلمین افندمز حضرتلری اون ایکی بیك قدر اصحاب کرامیله مکه‌دن حرکت ایدرك طرف دشمنه عزیمت ایتمش ایسه‌ده حنین بوغازلری دشمن طرفندن اولجه طوتلمش و مواقع مهمه‌یه پوصولر قورلمش اولدیغندن عساکر اسلامیه متفرق بر صورتده حنین وادیسنه دخوله باشلامش ولحکمة آثار هزائم طرف مسلمینده رونما اولمش ایدی .

اسلاملرده کوریلان بو بوزغونلق براز صکره ظفر وغلبه‌یه تحول ایدرك مارالذکر ثقیف و هوازن قبیله‌لری قرین قهر وهزیمت اولمشدر .

حوارین . — سوریه‌ده و شام شریف ایله تدمر (پالمیر) اراسنده بر قریه اولوب یزید بن معاویه بوراده عازم دار مجازات اولمشدی .

حوران . — سوریه قطعه‌سنده وشامك سمت جنوبیسنده بر خطهٔ جسیمه اولوب اردن نهریله طبریه کولنك شرقنده و جبل حورانك حوالیسندن عبارتدر بو خطه‌نك اراضیسی عارضه‌لی اولوب باشلوجه یوکسك نقطه‌لری جبل حوران ایله جبل عجلوندر بونلردن علی الخصوص حوران طاغندن نبعان ایدن میاهك اکثریسی قوملرده غائب اولدیغی کبی یولده برچوق دره‌لرك اجتماعندن حاصل اولان نهر یرموك دخی اردن نهرینه انصباب ایلر .

موجود قیالق و یاریقلر سببیله قاریشیق وعارضه‌لی برمنظره کسب ایدن غرب شمالیسندن ماعداسی غایت منبت ومحصولدار اولوب حبوباتنك کثرت ونفاستی جهتیله هریرده مقبول ومعتبر ایسه‌ده سکنه‌سی اولان عشایر عربان حالات بدویه‌لرینی ترك ایده‌مدکلرندن خطه‌نك فیض وبرکتندن یوزده آلتمشی متروك برحالده قالمقده‌در . اهالینك برقسمی چادر آلتلرنده و قسم دیکری سیار برحالده ودرزیلر طاشدن انشا ایتدکلری قله‌لرده اسکان ایدرلر .

بوخطه سوریه ولایتنك برسنجاغی اعتبار اولنه‌رق اویولده اداره اولنور .

مرکزی اولان شیخ سعید قریه‌سنده ایوب علیه السلامك مرقدیله جامع عمریدن بشقه شایان ذکر براثر یوقدر .

حوران سنجاغی : جبل حوران — قنیطره — بصر الحریر — درعا جبل دروز — سلط — عجلون نامیله یدی قضا ایله ٢١ ناحیه و ٣٦٢ قریه‌یی جامعدر .

حوران قطعه‌سی روماليلر زماننده پك معمور ايدى بوكون او معموريتك نشانه‌سى اولان حسابسز خرابه‌لره تصادف اولنمقده‌در .

فتوحات اسلاميه زماننده دخى خيلى معمور اولوب مركزى ايكى شام دنيلان بصرى شهرى ايدى ايكى دفعه لاجل التجاره عليه الصلاة والسلام افندمزك عزيمتلريله اكتساب شرف ايلشيدى . روماليلردن اول كلدانيلر اسرائيليلر ماكدونياليلرك دخى اداره‌لرنده بولنمشدر .

بوكونكى نقصانئ عمارتى جنكيز وتيمور ايله صليبيونك مهاجمات متواليه‌لرى نتيجه‌سيدر .

حوصه . — ادرنه ولايت وسنجاغنده قضا مركزى بر قصبهٔ صغيره اولوب روم ايلينك تراس دنيلان قسمنك مدخلنده‌دودر سعادت ايله ادرنه اراسنده بولنان طريقك پك مهم بر موقعنده ادرنه‌دن ٢٦ كيلو متره بعد ومسافه‌ده واقع ٢٩١ خانه وبيك قدر سكنه‌يى جامعدر .

سكنهٔ مزبوره اسلام وخرستيان وبلغارلردن مركب اولوب زنجيرلكله تعيش ايتمكده‌درلر .

درون قصبه‌ده بيوجك بر حكومت دائره‌سيله حبسخانه وتلغرافخانه وژاندرمه دائره‌سى وبرى صقوللى محمد پاشايه وديكرى دفتردار عبدالسلام بكه عائد ايكى جامعشريف ايله مشار اليهك آثار عمرانپرورانه سندن اولان چفته حمام واليوم خراب بر حالده بولنان خان ومدرسه وعمارت وبرباب مكتب ابتدائى وسائره موجوددر .

روم ايلى شمندوفر خطنك پاولو موقفى قصبه‌يه غايت يقين اولديغندن اسكى اهميتى قالمامشدر .

حوصه قضاسى : بوكاحواص محمود پاشا دخى ديرلر .

محمود پاشا فاتحك وزراسندن رتبهٔ صدارتى احراز ايتمش بر ذات اولوب مشار اليهك خاصلرينك بو حواليده تخصيص قلنمسى قضانك من القديم او اسمله تسميه‌سنه سبب اولمشدر .

قضاء مزبور ولايتك شمال جهتنده واقع اولوب غرباً ادرنه وديمتوقه قضالرى شمالاً شرقئ روم ايلى ولايتى شرقاً قرق كليسا سنجاغى جنوباً جسر اركنه قضاسيله محاط ومحدوددر .

قضا قسماً عارضه‌لى اولوب تربيعاً ٧٠٦٠٥٢ دونم مزروع وغير مزروع اراضى‌يى مشتملدر .

داخل قضا سيلان دره اوغل پاشا دره‌سى وبوكاچادرتپه جوارنده قاريشان اولوقلى دره وداری دره ايله بوكا ملاق اولان قوله‌لى دره‌سى مثللو مياه جارى اولوب جمله‌سى اركنه نهرى توابعندندر .

قضا دائره‌سنده مياسما توليدينه مستعد بطاقلق كبى بشيلر موجود

اولمدیغندن علی العموم هواسی جیادتله موصوفدر .

قضا باغلری کلیتله اوزوم شراب حاصل ایدرلر .

بر سنه ظرفنده حاصل اولان ذخایر وحبوبات متنوعه ١,٢٠٠٠٠٠ کیله رادەسنده اولوب بونك اوچیوز بیك کیله‌سی سرت بغدای وایکیوز الای بیك کیله‌سی قیزلجه ویوز الای بیك کیله‌سی شعیر ویوز یکرمی بیك کیله‌سی چاودار یوز آلتمش بیك کیله‌سی مصر یکرمی بیك کیله‌سی قوش یمی یوز بیك کیله‌سی علف یکرمی بش بیك کیله‌سی قبلوجه اوتوز بش بیك کیله‌سی داری اون بیك کیله‌سی سیسام اوتوز بیك کیله‌سی بورچاقدر .

پاموق هر یرده ذرع ایدلیوب آنجق بعض قراده بر قاچ بیك قیه‌قدر استحصال اولنمقده‌در .

قضانك حیواناتی اوچیوزیدی سنه‌سی تعدادینه نظراً ٤٦٦٥٧ قیون ٣٥٥٣ کچی ٧٦٠ جنوار ٣٥٠٠ مانده ٦٠٠ حرکاه ١٢٠٠٠ مع بوزاغی اینك ١٥٠ رأس بارکیردن عبارتدر .

قضانك نفوس عمومیه‌سی ١٥٤١٨ راسنده اولوب قسم اعظمی اسلامدر .

مشتملاتی : ٣٣٨٥٣ خانه ١٧١ دکان ومغازه ٦ فرون ٧ خان ١ حمام ١٠٩ دکرمان ١٤ اوطه ٣٧ انبار وصمانلق ١٧ چفتلك ٣٧٠٠ باغ ٤٣ نفیحه ١٢٣٩٦ ترلا . ٦٤١ چایر ١١٧ مرعا ١١١ اورمان ١٢٧ عرصه ٢٥ جامع ومسجد ٢٦ مکتب ٢ تربه وتکیه ٠ کلیسا ومناسترلردن عبارتدر .

قضا زالف یاخود قرجه صالح نامه ناحیه ایله ٢٣ قریه واون یدی چفتلکدن مرکبدر .

قضانك اموال عمومیه‌سی ٣١٤٢٧٠ غروش اولوب بونك ٨١٠٨٧٢ غروشی مصارفات اوله‌رق محلنده صرف اولنوب متباقی ١,٦٠٤٩٩١ غروشی ولایت مال صندیغنه ارسال اولنور

حوض — طرابلس غرب ولایتنده جبل غربیه سنجاغنه محلق بر قضا اولوب سکنه‌سی عشایر عربانده عبارتدر .

سنجاغك دیکر قضالری غدامیس نالوت فساطردر .

حوضه — سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنه تابع قضالرك کزی بر قصبه اولوب اماسیه‌یه قرق وسیواسه ٢١٥ وتوقاده ١٢٠ کیلومتره بعد ومسافه‌ده وسطح بحردن ٥٠ متره مرتفع اورمانلق برمحلده ومشهور طاوشان طاغی جوارنده واقعدر بیاننده قدر سکنه‌سی ایکی جامعی برایکی خانی یکرمی قدر دکانی حاوی اولدیغی کبی هفته‌ده بر کون قوریلور پازار ایدر امراض معده‌ویه ومعائیه وروماتیزمه نافع ٥٧ درجه حرارتده بر ایلیجه‌سی واردرکه موسمنده بهرسنه طربزون وکیره‌سون وسائر جهتلردن درت بشیوز

مرضا كلوب استحمام ايدرلر . واهالئ قصبه دخى بو حمامك سوينى صغودوب ايچرلر .

حوضه قضاسى : سنجاغك شمالنده واقع اولوب شمالاً جانيك سنجاغى غرباً كوپرى جنوباً كومش حاجى كوپى شرقاً اماسيه ولاديك قضالريله محاط ومحدوددر .

اراضيسى طاغلق واورمانلق اولوب قزل ايرمق توابعندن ترس آقان چايى ودها بر قاچ دره‌لر اسقا اولنمقده‌در .

محصولاتى آرپه بغداى وحبوبات سائره ايله ميوه‌دن عبارتدر .

قضاده ١٠١٣٩ قيون ١٧٥٧٩ كجى ١٥ تفتيك كچيسى موجوددر .

قضانك ٢٢٣٢٠ مقدارنده بولنان نوسنك ١٢٥٠ قدرى غير مسلم صورى كاملاً محمديدر .

السنهٔ محليه دخى ترجه‌در .

درون قضاده ٧٧ قدر مكاتب ختلفه ايله ٢٢ جامع ٢٧ مسجد واردر .

قضا : مزبور بر وجه آتى نواحى قرايى جامعدر :

قرا	نواحى
٢٦	كرم
١٨	يكيجه
٢٤	سورى كيسه
١٨	چاقر الاك
٨٦	مجموعى

حوله .— سوريه‌ده و طرابلس شام ايله حمص اراسنده حيه‌نك اسميدر .

حوله .— كذا سوريه نواحيسندن اولوب صور شهرى قربنده واقعدر .

حيدرانلى .— وان سمتنده كشت وكذار ايدر بركرد عشيرتنك اسميدر كه افرادى بو كون حميديه الايلرينك برقسمنى تشكيل ايدر .

حيدر پاشا .— اسكدار ايله قاضى قريه‌سى اراسنده كائن واسع بر محل اولوب چايرلق وكوزل بر مسيره‌در .

وقتيله غايت كنيش اولوب اناطولى جهتنه سوق اولنه‌جق قوهٔ عسكريه ايچون مكمل برارد كاه اولديغى وحيوانات ميريه چايرلرنده بسلنديكى حالده ابراهيم اغا و يل دكرمنى و قسماً قاضى قريه‌سنك اعمار و خانه‌لرينك تكثريله محله هيئتنه ارجاع اولنمسندن واناطولى شمندوفر خطنك مبدائنك بوراده تأسسندن طولايى وسعتى كركى كبى تناقص ايتمشدر .

حيدر پاشا نامنك اوراده مدفون بولنان وسنك مزارنده « حيدر بابا » نامى محرر اولان ذاته نسبتله ويرلديكى شبهه‌سزدر .

حيدرى .— ارضروم ولايتنده اووه قضاسنه مضاف ١١ قريه‌لى بر ناحيه‌نك اسميدر .

حيرانلى .— سيواس ولايتنده مركزه تابع اون بر قريه‌لى بر ناحيه‌نك اسميدر .

حیره .— عراق حطه سنده ومشهد علی ویانجف دنیلن قصبه نام محلنده موسس اولدیغی و حیره ما[illegible] بر عرب دولتنك بر خیلی [illegible] بولنان بر شهر قدیم اولوب و[illegible] یك بیوك بر تجارتكاه ایدی .

حیره ملوکی ظهور اسلامه دك پایدار اولەرق خالد بن ولید واسطه سیله اورته دن قالدیریلەرق اورالری ادارهٔ اسلامیه یه ادخال قلنمشدر .

حیس .— بمنده حدیده سنجاغنده زبید قضاسنه تابع بر ناحیه وبو ناحیه نك مرکزی اولان بر قصبه نك اسمیدر .

حیفا .— بیروت ولایتنك عکا سنجاغنه مضاف بر قضا مرکزی اولوب عکانك ١٣ کیلومتره قدر غرب جنوبیسنده ورأسنده مقام الیاس علیه السلام بولنان جبل کرملك قربنده و زرقا نهری منصبی یقیننده واقعدر .

قصبه نك تاریخجه اهمیتی بالنسبه آز ایسه ده کوزل بر لیمانه مالك اولدیغی اجلدن او جهتلر ایچون مرکز تجارت عد اولنه بیلور .

قصبه نك جوارنده باغ وبغچه لر کثیر و خرما و زیتون اغاچلری چوقدر .

نفوس ٦٠٠٠ کشی قدر اولوب اکثریسی اسلامدر .

المانیانك مهاجرت طریقیله کلوب تمکن ایدنلر جوار قصبه ده کوزل ابنیه لر انشا ایدرك منتظم بر محله وجوده کتوز مشلردر مهاجرین مرقومه اوروپا صا[illegible] بونلرینه معادل قوقولی صابونلر اعمال و اصول جدیده اوزره زراعت ایتمکده درلر .

درون قصبه ده بر رشدیه و برخیلی صبیان مکاتبی ایله یدی ملل مختلفه مکتبلری موجوددر .

قضاسی : حیفا قضاسی غرباً بحر سفید شمالاً عکا شرقاً باصره قضالری جنوباً بلقا سنجاغیله محاط اولوب ٢٥ بیك نفوس و ٢٢ جامع ٥ مسجد ١٠ مدرسه یی شاملدر .

اراضیسی وسط درجه ده منبت اولوب حبوباتك مقدار سنویسی ٣٠٠ بیك کیل استانبولی یه متجاوزدر .

قیساریه شهر قدیمی خرابه سنه اسکان ایدیلان بوسنه مهاجرینی یوزی متجاوز خانه انشا ایدرك بر قریه وجوده کتورمشلردر حیفا قضاسی ٤٥ قریه دن مرکبدر .

حیفا .— مدینهٔ منوّره ده تاریخ اسلامده طانمش بر محلك اسمیدر .

حیمانه .— حایمانه ماده سنه نظر اولنه .

حیوض .— ارضروم ولایتنده کینی قضاسنده ١٠ قریه یی جامع بر ناحیه نك اسمیدر .

O.T.C.F. 1935 Tophanesi